

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ UŞŞÂKÎ TEKKESİ
KOLEKSİYONU'NDAKİ 335 NUMARALI ŞİİR
MECMUASI VE MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

Eda YILDIZ KART

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAVAKLIYAZI

Konya-2024

Bu çalışma, 10/07/2024 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

**Savunma
Tez Jürisi**

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAVAKLIYAZI
Selçuk Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi

Doç. Dr. Nurgül SUCU KÖROĞLU
Selçuk Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi

Doç. Dr. Murat AK
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
TABLolar LİSTESİ	x
GİRİŞ.....	1
I. BÖLÜM: MECMUANIN TANITIMI VE MUHTEVASI	3
1.1 Nüsha Tavsifi.....	4
1.2 Mecmuanın Tertip Özellikleri	5
1.3 Mecmuanın Mürettibi ve Tertip Tarihi.....	7
1.4 Mecmuanın İmla Özellikleri.....	9
1.5 Mecmuadaki Şairler ve Şiirleri	12
1.5.1 Mecmuadaki Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar	16
1.5.2 Mecmuada En Çok Şiiri Bulunan Şairler	17
1.5.3 Mahlassız Olup Şairi Belirlenemeyen Şiirler	18
1.5.4 Yanlış Mahlas Kullanımı.....	19
1.6 Mecmuadaki Şiirlerin Nazım Şekilleri ve Vezin Özellikleri.....	20
1.7 Mecmuadaki Nazım Türleri.....	24
1.8 Mecmuadaki Hurûfi Simgeleri	24
1.9. Mecmuadaki Âyet ve Hadis İktibasları	26
II. BÖLÜM: MECMUANIN ÇEVİRİ YAZILI METNİ	36
2.1 Metni Kurarken İzlenen Yöntem	37
2.2 Mecmuanın Çeviri Yazılı Metni.....	39
III. BÖLÜM: MECMUANIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ	470

3.1 Süleymaniye Kütüphanesi Uşşâkî Koleksiyonu'ndaki 335 Numaralı Şiir Mecmuasının MESTAP'a Göre Tasnifi	471
SONUÇ	554
KAYNAKÇA	558

ÖN SÖZ

Günümüzde antoloji veya güldeste adıyla bilinen mecmualar; derlenme şekline, sebebine, içeriğine vb. birçok ölçüte göre sınıflandırılmaktadır. Osmanlı döneminde edebiyatseverlerin kişisel zevklerini yansıtan ve “mecnû’a-i eş’âr” denilen şiir mecmuaları hazırlanmış, bunların da bir kısmı bugüne ulaşmıştır. Şiir mecmuaları, birçok şairin şiirlerini bir araya getirerek okura sunarken yeni ve farklı sesleri keşfetme, toplumda duygusal ve entelektüel etkiler yaratarak kültürel miras oluşturma görevlerini de üstlenir. Ayrıca edebî tarih, dilin evrimi ve kültürel değişimler hakkında da önemli bilgiler sağlarlar.

Biz de Süleymaniye Kütüphanesinde 335 numarada kayıtlı şiir mecmuasını çalışma konusu olarak belirleyip bu değerli mirasın geleceğe ulaşmasına ve alan çalışanlarına ufak da olsa katkıda bulunmayı istedik. Söz konusu mecmuanın mürettibi, derlediği şiirlerle bizleri Alevi-Bektaşî geleneğinin zengin şiir mirasıyla buluşturmakta, derin bir maneviyat ve evrensel bir sevgi anlayışını barındıran Tekke şiirinin yanı sıra, Divan ve Âşık edebiyatından seçilmiş şiirlerle de Türk edebî geleneğinin kudretini gözler önüne sermektedir.

1996’da başlayıp da tez aşamasında bıraktığım yüksek lisans serüvenimin içimde ukde bıraktığını, yirmi beş yıllık aranın ardından öğrencilere çıkarılan af duyurusuyla idrak ettim. Öğrenimimi tamamlayarak kendime ve öğrendiklerimi paylaşarak da ülkeme karşı sorumluluğumu yerine getirmek istedim. Öncelikle benim gibi bir şansa daha ihtiyacı olanlara fırsat tanıyan, vatandaşı olmaktan her daim onur duyduğum Türkiye Cumhuriyeti devletine, bunca yıl aranın ardından kaybolan bilgilerimi tazeleyen, eksiklerimi tamamlamam için yol gösteren, sorularıma her daim sabırla cevap veren, hakkında ne söylesem eksik kalacak hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAVAKLIYAZI’ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bu süreçte desteğini gördüğüm başta Okul Müdürüm Sayın Halil YILDIZ’a ve Pendik Anadolu Lisesindeki öğretmen arkadaşlarıma, tez konumu belirlerken başvurduğum yazma eser kütüphanelerindeki kayıtları birkaç saat içinde gönderen isimlerini bilmediğim tüm kıymetli kütüphane çalışanlarına, çalışmalarıyla yolumuzu aydınlatan tüm Türk edebiyatı sahası araştırmacılarına, ümitsizliğe kapıldığımda motivasyonumu sağlayan sevgili aileme ve dostlarıma teşekkür ederim.

Eda YILDIZ KART

İstanbul, 2024

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Eda YILDIZ KART
	Numarası	224201011001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı / Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Tezli Yüksek Lisans(İÖ) ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAVAKLIYAZI
	Tezin Adı	Süleymaniye Kütüphanesi Uşşâkî Tekkesi Koleksiyonu'ndaki 335 Numaralı Şiir Mecmuası ve Mestap'a Göre Tasnifi

ÖZET

Tarihin en eski medeniyet kurucularından olan Türkler, Orta Asya'dan Anadolu'ya sanata her daim ilgi duymuşlardır. Göçebe hayat sürdükleri dönemlerde şiir ve müzikle, halk hikâyeleriyle, el sanatlarıyla ilgilenmiş; Osmanlılar Dönemi'nde hem saray ve çevresinde hem de halk arasında sanat faaliyetleri artarak devam etmiştir. Batı'yla temasımız sonucunda yeni edebî türler hayatımıza girse de şiir kendi yerini ve değerini korumuştur. Özellikle 19 ve 20. yüzyıllarda şiiri seven okurlar, kişisel zevklerini yansıtan “mecmu'a-i eş'âr” genel adı altında şiir seçkileri oluşturup yazılı edebî geleneğin devam etmesinde rol oynamışlardır. Bu şiir seçkileri edebiyat tarihi için vazgeçilmez öneme sahiptir. Biz de Süleymaniye Kütüphanesi Uşşâkî Tekkesi Koleksiyonu'nda 335 numarada, Mecmû'a-i Eş'âr adıyla kayıtlı mecmuayı inceleyerek edebiyat tarihimize katkıda bulunmayı hedefledik. Bu mecmuanın seçilme sebebi Divan, Tekke ve Âşık edebiyatı sahalarına ait şiirleri ihtiva etmesidir. Söz konusu mecmua; mürettibinin ve yazılma tarihinin belli olması, tezkirelerde ismine rastlanmayan birkaç şairin şiirleri ile bazı şairlerin yayımlanmış divanlarında bulunmayan şiirleri içermesi, bazı anonim şiirlerin şairlerinin tespitine yaptığı katkı; esnaf destanları ve bilmeceleleri içermesi gibi hususiyetleriyle üzerinde durulmaya ve

incelenmeye değer bir mecmua olarak kendini göstermektedir. Mecmua, zellikle Alevi - Bektaşi ve Hurufi şairlerin şiirlerinin ağırlıkta olması yönünden belirli bir tarikat çevresine ait şiirlerin derlendiği mecmualar arasında kendine yer bulacaktır. Bu alışma, söz konusu mecmuanın edebiyat tarihimize bu yönlerden sağlayacağı katkıları tespit etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Türk edebiyatı, mecmua, şiir, Alevi-Bektaşi-Hurufi şairler.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Eda YILDIZ KART
	Numarası	224201011001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı / Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Tezli Yüksek Lisans(İÖ) ☐
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAVAKLIYAZI
	Tezin İngilizce Adı	Süleymaniye Manuscripts Library Uşşâkî Dervish Lodge Collection Poetry No. 335 Poetry Magazine and and Its Classification According to MESTAP

ABSTRACT

Turks, one of the oldest civilization founders in history, have always been interested in art from Central Asia to Anatolia. During their nomadic life, they were interested in poetry, music, folk stories and handicrafts; during the Ottoman Period, artistic activities continued to increase both in the palace and its surroundings and among the public. Even though new literary genres entered our lives as a result of our contact with the West, poetry has preserved its place and value. Especially in the 19th and 20th centuries, readers who loved poetry played a role in the continuation of the written literary tradition by creating poetry selections reflecting their personal tastes under the general name "mecmu'a-i eş'âr". These poetry selections are of indispensable importance for the history of literature. We aimed to contribute to our literary history by examining the magazine registered under the name Mecmû'a-i Eş'âr, number 335, in the Uşşâkî Lodge Collection of the Süleymaniye Library. The reason for choosing this magazine is that it contains poems belonging to the fields of Divan, Lodge and Minstrel literature. The magazine in question; the fact that its author and date of writing are known, it includes poems of a few poets whose names are not found in the

biographies and poems that are not found in the published divans of some poets, and its contribution to the identification of the poets of some anonymous poems; it presents itself as a magazine worth focusing on and examining, with its features such as containing artisan epics and riddles. The magazine will find a place among the magazines that compile poems belonging to a certain sect circle, especially since the poems of Alevi - Bektashi and Hurufi poets predominate. This study aims to determine the contributions of the magazine in question to our literary history in these aspects.

Keywords: Turkish literature, magazine, poetry, Alevi-Bektashi-Hurufi poets.

KISALTMALAR LİSTESİ

bkz.	: Bakınız
C	: Cilt
D	: Divan
DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı
ed.	: Editör
G	: Gazel
haz.	: Hazırlayan
H	: Hicri
İst. Tar.	: İstinsah Tarihi
M	: Miladi
MESTAP	: Şiir Mecmuaları Sistematiik Tasnifi Projesi
No.	: Numara
S	: Sayı
s.	: Sayfa
T	: Tuyuğ
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
vb.	: Ve benzeri
Yay.	: Yayınevi

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo-1. Mecmuada Yer Alan Şairler ve Şiirleri

Tablo-2. Mecmua Metnindeki Nazım Şekillerinin Aruz Bahirleri ve Kalıpları Tablosu

Tablo-3. Mecmua Metnindeki Hece Ölçüsüyle Yazılan Şiirlerin Nazım Şekilleri Tablosu

Tablo-4. Mecmua Metnindeki Hurûfî Şifreleri Tablosu

Tablo-5. Şiirlerdeki Âyet İktibasları Tablosu

Tablo-6. Şiirlerdeki Hadis İktibasları Tablosu

Tablo-7. Mecmua-i Eş'ârın MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu

Tablo-8. Mecmua-i Eş'ârın Mensur Bölüm Tablosu

GİRİŞ

Şiir mecmuaları, çeşitli şairlerin şiirlerinin bir araya getirildiği, bu derleme yapılırken de mürettibin kişisel zevkinin şiir seçimlerine yansıdığı antolojilerdir. Kişisel nedenlerle derlenmiş olsalar da bu yazmalar dile ve edebiyata hizmet ederler. Şiir mecmuaları, tertip edildiği dönemin edebî atmosferini, şairlerin tarzlarını ve toplumsal duyarlılıkları yansıtarak tarihi de aydınlatır. Mecmualar, kendilerine tezkirelerde yer bulamamış şairlerin şiirlerine rastlayabileceğimiz ya da tezkirelerde ismi olsa da şiirlerinin sadece bir ya da birkaç beytine rastlanan şairlerin yeni şiirlerinin bulunabileceği, divanı olmayan şairlerin şiirlerinin de olabileceği, içinde değerli edebî malzemeler saklayan bir tür şiir sandığıdır. Bu sandık açılıp, içindekiler incelenip okundukça mecmuaların kıymeti daha iyi anlaşılacaktır.

Mecmua çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Uşşaki Koleksiyonu'nda 335 numarayla kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr, bu çalışmanın konusu olarak belirlenmiştir. Bu çalışmayla edebiyat tarihimizde çeşitli sebeplerle ismi günümüze ulaşmamış şairlerin ve şiirlerin tespit edilip bunların araştırmacıların istifadesine sunulması hedeflenmiştir.

Üç bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde mecmuanın tanıtımı yapılmıştır. Ayrıca mecmuanın mürettibi Mehmet Emin Tevfik'in biyografisi verilip mecmuadaki şairler ve şiir sayıları, bu şiirlerin nazım şekilleri ve vezinleri, mecmuanın imla özellikleri incelenmiş, şiirlerdeki hurufi simgeleri ile âyet ve hadis iktibasları tablo halinde verilmiştir. İkinci bölümde mecmuanın çeviri yazılı metni verilmiş, öncesinde metni kurarken izlenilen yöntemlere değinilmiştir. Mecmua metni kurulurken vezin kusurları, yazım yanlışları, eksik mısra ve beyitler gibi güçlüklerle karşılaşmıştır. Bu güçlükler ulaşılabilen divanların yardımıyla aşılmaya çalışılmıştır. Şiirlerin -imkânlar nispetinde- mecmuadaki hâliyle verilmesine özen gösterilmiştir. Ancak vezin, anlam, yazım kusurları bulunması durumunda dipnotlarda gerekli açıklamalar yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise Mecmuaların Sistemati Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) göre mecmuanın muhteva tablosu hazırlanmıştır.

Mecmualarla ilgili yapılan çalışmalar son yıllarda hızlanmıştır. Bilimsel çalışmalarda kolaylık sağlamak için mecmualar sınıflandırılmaya çalışılmaktadır; ancak farklı sosyal çevrelerden kişilerce, şahsi zevk ve amaçlarla tutulan bu defterleri

sınıflandırmak, bir kalıba oturtmak elbette zordur. Buna rağmen benzer özellikler taşıyan, benzer amaçlarla yazılan mecmuaları sınıflandırmak hem araştırmacılara hem de ilgili okurlara kolaylık sağlayacaktır. Bu nedenle bu çalışmanın konusunu oluşturan mecmuanın hangi kategoride yer aldığı belirlenmeye çalışıldı.

Mehmet Gürbüz'ün tasnifine göre (2012, s. 108-112) çalıştığımız mecmua şairlerin aidiyeti/ mensubiyeti esasına göre hazırlanan ve ağırlıklı olarak da Hurûfî-Bektaşî şairlerin şiirlerini toplayan, farklı nazım şekilleriyle farklı konularda yazılmış şiirleri içeren bir mecmuadır.

Atabey Kılıç'ın (2012, s. 75-96) tasnifine göre de çalıştığımız mecmua, mürettep olmayan, mürettibi bilinen, çoğunlukla, aynı zümreye mensup şahsiyetlerin şiirlerinin toplandığı, bir mektup dışında farklı nazım şekilleriyle yazılmış manzum metinlerden oluşan (ağırlıklı olarak tuyuğlardan), iki Farsça şiir haricinde dili Türkçe olan, muhtevası yönünden de genellikle tasavvufî konulardaki şiirlerin bulunduğu bir şiir mecmuasıdır.

Mecmuaya dair ortaya konan veriler ışığında elde edilen çıkarımlara sonuç bölümünde yer verilmiştir.

I. BÖLÜM: MECMUANIN TANITIMI VE MUHTEVASI

1.1 Nüsha Tavsifi

Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi Uşşâkî Koleksiyonu'nda yer alan mecmuanın arşiv numarası 335 olup *Mecmû'a-i Eş'âr* adıyla kayıtlıdır. Ebadı 240 x 170 mm'dir. Yazma sağlam kondisyondadır. Siyah meşin sırtlı, ön ve arka kapak siyah mukavva üzerine ebru kâğıtla kaplıdır, mıklepsizdir. Ön kapak üst kısmında siyah mürekkeple “*Kutbü'l- Evliyâ Hazretlerinin Gazelleri Mecmû'a-i Kuddise Sırruhu'l- 'Azîz*” yazılıdır. Çevresinde “Büyük Aziz” diye anılan Uşşâkî Şeyhi Mehmed Emin Tevfik'e hitaben yazılmış bu başlığın, mürettibin yazı stilinden farklı bir yazı stiline sahip olması başlığın başka biri tarafından yazıldığını göstermektedir. Bu başlığın altında Arap rakamlarıyla siyah mürekkeple 282, sonradan başka biri tarafından kurşun kalemle 282 ve ayrıca tükenmez kalemle de 377 yazılmıştır. İç kapak, gül kurusu renkte kâğıtla kaplıdır. Köstek, devetüyü rengidir. Kâğıt nohudî renklidir, filigransızdır. Mecmuanın varak sayısı 112, satır sayısı 21'dir. Yazı türü rikadır. Her sayfada rakabe kaydı vardır. Ayrıca Arap rakamlarıyla varak numarası da verilmiştir. Nüshanın zahriyesinde ve 50b'de Mehmed Emin Tevfik'in vakıf mührü vardır. Ön vikaye yaprağında vakıf mührü ve kütüphane kaydı bulunmaktadır. 112b'de de sayfa sonunda ketebe kaydı ve vakıf mührü bulunmaktadır. Söz konusu mührü şöyledir:

Resim-1. Vakıf mührü

Mühr metni¹:

وقف خادم الفقراء الشيخ السيد محمد توفيق امين پوست نشين اين درگاه بطريق خلوتيه عشاقه در قرب يدى
قله ۱۳۲۶

¹ Mühr hakkında detaylı bilgi için bkz. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Mühr Veritabanı <https://muhur.yek.gov.tr/muhur/yekmu0749#top> (Erişim Tarihi: 08.04.2024)

Yeni yazıyla:

Vakafe hâdimü'l-fukarâ' eş-Şeyh es-Seyyid Mehmed Tevfik Emîn postnişîn-i
în dergâh be-tarîk-i Halvetiyye-i Uşşâkiyye der kurb-ı Yedikule 1326

(Bu dergâhın postnişini, fakirlerin hizmetçisi Şeyh Seyyid Mehmed Tevfik Emîn
Halvetiyye'nin Uşşâkî koluna Yedikule yakınında 1326'da vakfetti.)

1.2 Mecmuanın Tertip Özellikleri

Genel olarak biçimce düzenli bir mecmua olup yapraklarda satır sayısı 21'dir. Yazı stili hiç değişmediği için mecmuanın tek elden çıktığını söyleyebiliriz. Yazma cetvelsizdir. 38b - 39a, 95a, 95b - 96a, 96b - 97a, 97b'de derkenarlara da şiir yazılarak bu sayfalar üç sütun olarak düzenlenmişken diğer yapraklar iki sütun hâlinde düzenlenmiştir. Yazmada metin kısmında siyah mürekkep kullanılmış; başlıklar, mahlaslar ve bazı özel isimler kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Ancak bazen mahlaslar da siyah mürekkeple yazılıp üstlerine çizgi çekilerek mahlas olduğu belirtilmiştir. Bazı özel isimlerin üzerine de çizgi çekilmiştir. Kimi mahlaslar belirtilmemiştir.

Mecmua, 1b'de Misâlî'nin medhiye türündeki bir müsebbasıyla, başlığın hemen ardından besmeleyle başlamakta ve 112b'de Hatâyî'nin nefes türündeki koşmasıyla son bulmaktadır. Sayfanın altında "Fî 7 Zi'lka'de, 1302 [27 Ağustos 1885] Ketebehu el-Fakîr tarîk-ı 'Uşşâkiyyeden Mehmed Emîn Tevfik" şeklinde ketebe kaydı ve vakıf mührü bulunmaktadır. 96b'de derkenarda H 1317 (1899/1900) tarihli temmet notu yazılıdır. Bu da mürettibin derkenar şiirleri sonradan mecmuaya eklediğini gösterir.

Başlıklarda bazen nazım biçimi, bazen mahlas kullanılmış bazen de her ikisi birlikte kullanılmıştır. Bir şairin art arda şiirleri bulunduğu "velehu" başlığı da kullanılmıştır. Bazı şiirlerde başlık bulunmamaktadır. Kısacası başlıklandırmada düzensizlik söz konusudur.

Mecmuada 140 şiirde "Güfte" başlığı kullanılmıştır. Mecmuada 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 15, 18, 19, 34, 35, 38, 44, 46, 47, 48, 49, 51, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 89, 94, 95, 97, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 111, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 139, 140, 141, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154,

155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 195, 199, 402, 409, 410, 412, 413, 441, 442, 443, 444, 445, 450, 451, 452, 460, 467, 469, 470, 471, 473, 474, 477, 478, 479, 481, 482, 484 numaralı şiirler Güfte-i Necâtî, Güfte-i Hilmî örneklerindeki gibi şairleriyle birlikte başlıklandırılmışlardır.

Mecmuada 18 başlıkta “Baba” unvanı kullanılmıştır. Başlıklarda “Baba” unvanıyla anılan şairler Misâlî, Selâmî, Arşî, Mazlûmî, Şâkî, Nesîmî, Kaygusuz, Sür‘atî ve Âsım’dır. 478. şiirin başlığında Levnî mahlaslı şair “Dede” unvanıyla kullanılmış, “Sultan” unvanıyla da Nesîmî (194. şiir), Kaygusuz Abdal (409. şiir), Emir (482. şiir), Pir Sultan Abdal (457, 469, 472. şiirler) mahlaslı şairlere yer verilmiştir.

Birkaç şiirin içerisinde aslında o şiirin devamı olmayıp başka bir şairin şiirine ait olan şiir bölümlerine rastlanmıştır. Bunların bir kısmı farklı yaprakta ayrı bir başlık altında ve doğru mahlasla şiirin beyitleri/ bendi eksik olarak yazılmıştır. Örneğin 12b-13a’daki 31 numaralı şiirde iki bent, Rahmî’nin şiirinin devamıymış gibi yazılmıştır. 17a-17b’de de Terci-i Bend-i Sıdkî başlığıyla dört bentlik şiir bulunmaktadır. 31. şiirdeki iki bendin Rahmî’nin şiirine ait olmayıp aslında Sıdkî’nin bir musammatının parçası olduğu belirlendiğinde 17a-17b’deki dört bentlik kısımla iki bent birleştirilmiş ve dipnotlarda gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Aynı şaire ait şiirin bir kısmının başka bir sayfada farklı bir şiir gibi yazıldığı da olmuştur. Örneğin metnimizde Nesîmî’ye ait 19 beyitlik bir gazelin (50 numaralı şiir) ilk 14 beyti 24a’da, diğer beyitleri ise 23a-23b’de yazılıdır.

Şiirlerin tertibinde belirli bir sıra gözetilmemiştir. Genel olarak bir şairin farklı şiirlerinin art arda yazıldığı görülmektedir. Kimi zaman benzer konulu ya da benzer redif-kafiyeli şiirler arka arkaya yazılmıştır. Bunlarda da araya farklı nazım türünde ya da farklı redif-kafiyeli şiirler girdiği için konuya veya redif-kafiyeye göre düzenlenmiştir de denilemez. Sayılan nedenlerle tertibi bakımından düzensiz bir mecmuadır. Mütekerrir bölümlere sahip şiirlerde tekrarlayan bölümlerde kimi zaman “eyzan” yazılmıştır, bazen de tekrarlayan beyit hiç yazılmamıştır.

Mürettip tarafından silinerek düzeltilmeler yapılan yapraklar vardır; ancak bunlar genellikle kelime düzeltme şeklinde olduğundan okunuşu etkilememiştir. Kelime düzeyindeki bu silintiler 3b, 5b, 6b, 14a, 17b, 21a, 23b, 32a, 34a, 37b, 45a, 56b, 64b, 67a, 73b, 84a, 87a, 94a, 97a, 97b, 99b sayfalarında. Bunun yanı sıra üstü çizilen satırlar da vardır: 23b (10. satır), 26a (10. satırda bir dize), 69b (2. satır birkaç kelime), 94b (12. satır, bir dize), 103b (7-12. satır).

1.3 Mecmuanın Mürettibi ve Tertip Tarihi

Mecmuadaki vakıf mührü ve ketebe kaydından tespit ettiğimiz mürettip, Mehmed Emin Tevfik, 1787’de Tire’de doğar ve 121 yıl yaşar. Yüksek bir tahsile sahip değildir. Mürşidi Şeyh Hüseyin Hakkı Efendi olup uzun yıllar Aydın ve Turgutlu civarında yaşamını sürdürür. Oğlu Şeyh Şihâb Efendi’ye göre Mehmed Emin Tevfik Efendi 1868’de İstanbul’a gelir, bu sırada 81 yaşındadır. İstanbul Kasımpaşa’da bir ev tutarak eskicilik ve kunduracılık yapmaya başlar. Ayakkabılarını tamir için getirenlerle sohbet edip irşat ve tebliğ vazifesini yerine getirmeye çalışır. Bir yıl kadar Kasımpaşa’da ikamet ettikten sonra Samatya’da bulunan Uşşâkî dergâhının karşısında bir konağa yerleşir. Konağında Uşşâkî ayinini icra eder ve altı sene kadar burada ikamet eder. 1295’te (M 1878) çıkan yangında dergâh olarak kullanılan konak yanar. Uşşâkî tekkesinin yeniden inşasıyla şeyhlik Mehmed Emin Tefvik Efendi’ye verilir (Vassaf, 2014).

Sıklıkla İstanbul dışına seyahatler düzenler. İstanbul’dan ayrıldığında yerine halîfesi Fahreddin Himmetî’yi vekil bırakır. Tevfik’in yirmi yıldan fazla bir süre İstanbul civarı yörelere seyahatte bulunduğu söylenir. Kütahya, İnegöl, Balıkesir ve Aydın başta olmak üzere pek çok yer gezmiş ve buralarda halifeler yetiştirmiştir.² Pek çok şeyhin sohbetine katılır ve bu sebeple çevresinde “Büyük Aziz” diye anılır. Bazen Bektaşî gibi gözükersen bazı Bektaşîleri kendi tarikatına çeker (Baş, 2014).

Mehmed Emin Tefvik Efendi’nin en önemli özelliği eski eserleri toplamaya ve onları okumaya olan merakıdır. Sahaflarda bulabildiği eserleri satın alma yoluyla temin eder ve böylelikle hatırı sayılır bir kütüphaneye sahip olur. Satın alamadığı bazı nadide eserlerin, istinsah etme yoluyla kaybolup gitmesini önler. Bu suretle üç yüze

² *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf*’ta (Yücer, 2021, s. 223) M. Emin Tevfik’in halifelerinin listesi Vassâf’tan aktararak verilmektedir.

yakın eseri istinsah eder. Mehmed Emin Tevfik Efendi, 1 Mart 1913 tarihinde vefat eder (Baş, 2014). Kabri, İmrahor'da bulunan Uşşakî Camii avlusundadır.

Mehmed Emin Tevfik'in tasavvufî konulardaki duygu ve düşüncelerini sade bir dille ifade ettiği şiirleri de bulunmaktadır. Şiirlerinde “Emîn” mahlasını kullanır. Burada bir şiiri örnek olarak alınmıştır:

Cihânda kişi kendin eğer bulmazsa vâh eyvâh
Nedir cânındaki cânân eğer bulmazsa vâh eyvâh

Tutup bir mürşidin destin giyüp hırka vü tâcın
Verip ikrâr ile îmân eğer bulmazsa vâh eyvâh

Ene'l-Hak kenzinin sırrı benî âdemde hatmoldu
Arayıp eğer bir mekteb-i irfân eğer bulmazsa vâh eyvâh

Kişi Hak sûretin bilmez arar yerde ve hem gökte
Ne imiş aslına bürhân eğer bulmazsa vâh eyvâh

Kalanlar ilm-i zâhirde gelir âmâ gider âmâ
Nedir bâtındaki Kur'ân eğer bulmazsa vâh eyvâh

Fenâdan çarh urup devre karışmak gâyetle müşkil
Girip Uçmak'da bir mekân eğer bulmazsa vâh eyvâh

Açup başın kılar zârî Alî bâbında teslîmdir
EMÎN derdi için dermân eğer bulmazsa vâh eyvâh (Özdamar, 2001, s. 164)

Mehmed Emin Tevfik'in incelememize konu olan Süleymaniye Kütüphanesi Uşşaki Koleksiyonu 335 numaralı Mecmû'a-i Eş'âr dışında yazma eser kütüphanelerinde istinsah ettiği yirmi iki yazma daha bulunmaktadır. İstinsah ettiği eserlerin çoğu tasavvuf ve tarikatlar konulu risalelerdir. İstinsah ettiği eserler arasında Ümmi Sinan Divanı, Haşim Baba Divanı, Ömer Hulusi Divanı, Kâşif Esad Efendi Divanı, Mustafa Nüzuli Divanı ve bir cönk de bulunmaktadır.

Kendi telifi olan eser ise, Süleymaniye Kütüphanesi 283- 003 numarada kayıtlı bulunan Seyr ü Sülûk Risâlesi'dir. (İst. Tar. 1309)

Çalışmamızın konusu olan mecmuanın tertip tarihi bellidir. 112b'deki ketebe kaydına göre "Fî 7 Zi'lka'de, 1302'de [27 Ağustos 1885] tamamlanmıştır. Ancak 96b'de derkenar şiirin sonunda 1317 (1899/ 1900) tarihli temmet notu yazılıdır. Bu da mecmuanın 15 yıl aranın ardından mürettip tarafından ele alınıp eklemeler yapıldığını göstermektedir. Mecmuada kapaktaki başlık dışında tek tip yazı stili kullanılmış olması bunu düşündürmektedir. Sonuç itibarıyla mecmua, XIX. yüzyılda derlenmiş bir şiir mecmuasıdır.

1.4 Mecmuanın İmla Özellikleri

Mecmuanın yazımında dikkat çeken bazı özellikler aşağıda maddeler halinde verilmiş ve örneklendirilmiştir.

1. Rik'a hatlı yazmada bazı kelimelerde hareke kullanımı:

ülfet < أُلْفَتْ (3a), azmaz < أَزْمَزْ (8a), arzū < أَرْزُوْ (16b), buğdayı < بُوْغْدَهْ ي (41a), götürmez < كُتْرُمَزْ (42a), keklik < كَكْلِكْ (44a), küllü men 'aleyhā < كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا (61b), kılıç < قَلِيْجْ (99a), kaçan < قَاجَنْ (105b), yürük < يُوْرُوْكَ (105b).

2. Yuvarlak ve düz ünlü kullanımı: Mecmuada 1. teklik şahıs iyelik ekinin düz

ünlüyle yazılması sık karşılaşılan bir özelliktir: yüregümde < يوره كيمده (26a), gözlerüme < كوزلريمه (26a), derdüme < درديمه (26a), dilim < ديليم (43a), ötrü < اوترى (72a), beķāsuz < بقاسيز (72a).

3. Atıf vavının y (ی) ile gösterilmesi: Mecmuada sık görülen yazım

özelliklerinden biridir: ğam u ğuşşa < غمى غصّه (40a), çeng ü çegāne < چنگى چكانه (41a), tîr ü kemān < تيرى كمان (41b), ħûr u ğilmān < حورى غلمان (64b), ābā vü ummehāt < ابابى (65b), gündüz ü aḥşām < كوندوزى اخشام (81a), 'arş u kürsî < عرشى كرسى (84b), serv ü 'ar'ar < سروى عرعر (85a), ħurşîd ü māh < خرشيدى ماه (85a), kesb ü kār < كسبى كار (105b).

4. İzafet kesresinin vav (و) ile gösterilmesi: Mecmuada sık görülen yazım

özelligidir: ğam-ı ferdā < غم و فردا (17b), yār-i vefādār < يار و وفادار (29a), pîr-i muğāna < پير و مغانه (41a), saṭr-ı kitāb < سطر و كتاب (58a), fitne-i cihānsın < فتنه و جهانسن (66a), çarḥ-ı felek < چرخ و فلك (78a), kayşer-i Çîn < قيصر وچين (94a), ferd-i aḥad < فرد و احد (94b), i' cāz-ı beyānam < اعجاز و بيانم (100b), ħüsn-i ruḥuñ < حسن و رخك (110a).

5. Esreli hemze kullanımı: Mecmuada sık görülen yazım özelliğidir: cefā'i < جفاء (11b), kimse'i < كيمسه (46b), Fātiḥa'i < فاتحه (58b), dünya'i < دنيه (69a), bāde'i < باديه (72b), secde'i < سجده (76a), perde'i < پرده (83a), meş'ale'i < مشعله (99b), elma'ı < الماء (112a).

6. Med harekesi: Med harekesinin metinde farklı şekildeki kullanımları örneklendirilmiştir: kār-sāz < كاری ساز (13b), ebrār < ابرار (46a), sīm-ten < سیم و تن (52a).

7. Nisbet i'sinin hareke ile gösterilmesi: Türk[ī] < ترك (69a)

8. Atıf vavının kesre ile gösterilmesi: sūd [u] ziyān < سُود زیان (15b)

9. Bazı ad durum eklerinin hareke ile gösterilmesi: ḥāke < خاك (11a), 'aşkı < عشق (13b), dehānı < دهان (75b).

10. b/p ünsüzlerinin kullanımı: ṭapuna < طابونه (2b), būseler < پوسه لر (8b), būthāneler < پتخانه لر (10a), ḳapūsı < قپوسی (22a), epsem < ابسم (24a), biçersin < بچرسین (66b), peymān < بيمان (67a), ṭop < طوب (68b), bāzār < بازار (69a), pākīze < پاکیزه (71a), bīmāra < بیمار (73b), bedrümün < پدرمك (84b), pā-pūşçı < بابوشچی (97b), parmağı < برمغی (103a), öperiz < اوپر ز (112b);

11. c/ ç ünsüzlerinin kullanımı: Cāvidāndur < چاویداندر (5a), çenge < جنكه (42b), Circīs < چرچیس (100a), cāhile < چاهله (105b).

12. d/ t ünsüzlerinin kullanımı: dāğını < طاغنی (25a), tecerrüd < تجرت (31a), at < اذ (40b), düzeldmişsin < دوزلدمش سن (42b), mārīd < مارت (92a), dabaḳ < طابق (98b).

13. Metindeki yazım hataları:

*** Yazımda harflerin unutulduğu sözcükler:** kevke[b]üm < کوکم (59b), t[ī]r-[ke]ş < ترش (66a), egr[i] < اکر (66a), evlā[d] < اول (66b), celā[l]et < جلات (67a), [v]e'scudū < اسجدو (69a), ṭu[ta]ş < طوش (76b), muṭ[ī]' < مطع (77a), K1[p]çaḳ < قچق (77b), sev[d]āke < سواك (80a), ḥayā[t] < حیا (86b).

*** Bazı kelimelerde nun (ن) harfi kullanılması gerekirken damak n'sinin (ك), damak n'si (ك) kullanılması gerekirken nun (ن) harfinin kullanılması:** nār-ı hicrūñ < نار هجرین (3a), virdūñ < ويردين (6b), ḳıldūñ < قلدين (6b), kendiñi < كندیکی (10a), çıkarırdın < اولدون (26a), derdūñe < دردینه (15a), olduñ < اولدون (26a), lebüñe < لبنه (20b), gözūñ < كوزون (25a), ḡamzelerūñ < غمزلرین (29b), anuñ < انيك (33b).

*** ze (ز) / zel (ز) kullanımı:** Zeyne'l-Ābidīn < ذین العابدین (3b), zāhid < زاهد (17b), gül-izār < گلزار (26b).

* **h/ ħ ünsüzlerinin kullanımı:** Mecmuada yazım hatalarının çoğu ha (ح) harfi ile hı (خ) karıştırılmasından kaynaklanmaktadır ve şöyle örneklendirilebilir: ħünkār < حنكار (2a), ħaṭṭında < حطّنده (2b), ħayrān < خيران (3a), taḥtına < تحتنه (3b), ħūn < حون (5b), ħizmet < خدمت (7b), ħoca < حوجه (26b), ħiṭābından < خطابندن (90a).

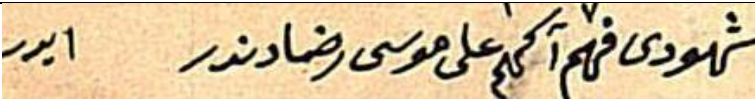
* **Yazımı yanlış sözcükler:** ħurrişüm < غروشم (3a), ejdehā < ازدها (9b), suḥanverlik < سخندرلك (19a), Şumenāt < صومعات (23b), züfurrūd (zümürrūd) < زفرد (30a), Şems < شمش (59a), Belķısı < بلخى (61a), rızķ < زرق (68a), çevgān < سڤلمش (88a), derindür < دريکدر (77b), mestligi < مستهلکی (80b), şaḥlamış < چوجان (68b), nev-be-nev < بوبنو (90b), firūzdan < فيروندن (103b), kemer-beste < کمرجسته (104b), keşkülümüzde < کجکلومزده (106b), balkır < بلقین (108b).

* **Noktası unutulmuş sözcükler:** müzd < مرد (67a), cān < حان (75a), fuḫarā (107b), şabaş < ساباش (76b), müşakḳak (76b).

14. Aynı kelimelerdeki yazım farkı:

	5b, dahı		6a, dahı
	26b, ħoca		26b, ħāce
	59a, benem		59a, menem
	69a, bāzār		90a, bāzār
	85a, toğrı		85a, toğru
	92a, cümleten		61a, cümleten
	93a, Şebbīr ü Şübber		96a, Şeppīr ü Şüpper

15. **Mecmuadaki düzeltmeler ve açıklamalar:** Mecmuadaki düzeltme ve açıklama kayıtları şöyle örneklendirilebilir:

	“Şühūdı fehm” ifadesinden sonra “ider” kelimesinin ekleneceği fehm sözcüğü üzerine konulan “v” işaretiyle belirtilerek derkenara yazılmış. (3a)

	Dizeler arasında yer değişikliği yapılması gerektiği iki dizenin arasına 4 nokta konarak gösterilmiş. (3b)
	“Umardum” kelimesinin “umaram” olması gerektiği “v” işaretiyle derkenarda belirtilmiş. (13b)
	Beyit sonlarına görseldeki işaret konarak beyitler ayrılmış. (44b)
	“Geçdi” kelimesi mürettip tarafından silinerek düzeltilmiş. (54a)
	“Hayber” kelimesindeki harf farkı derkenarda gösterilmiş. (60b)
	Derkenar şiirin sonunda temmet kaydı ve tarihi yazılmış. (96b)
	Mısra bölmesi dizeler arasına üç nokta konularak belirtilmiş. (102a)

1.5 Mecmuadaki Şairler ve Şiirleri

Mecmuada şiirleri bulunan şairlerin tablosu aşağıda verilmiştir. Buna göre mecmuada 95 şairin 490 şiiri bulunmaktadır. Mahlassız olup şairi belirlenemeyen 13 şiiri de eklediğimizde mecmuada toplamda 503 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden bir tuyuğ mükerrer yazılmıştır. Muhammed-i Mısıri'ye ait bir de mektup bulunmaktadır.

Tablo-1. Mecmuada Yer Alan Şairler ve Şiirleri

MAHLAS	ŞİİR NUMARASI	YA ŞA DİĞ I YÜ	SAHA SI	MEŞREBİ	NAZIM ŞEKLİNE GÖRE ŞİİR SAYISI

		ZYL			
ABDÂL MÛSÂ	479, 480	15	Tekke	Bektaşî	2 koşma
AHDÎ (Bağdadî)	123	16	Divan		1 muaşşer
AHMED (Dükakinzâde)	12	16	Divan	Gülşenî	1 gazel
AHMEDÎ	103				1 belirlenemedi
ÂHÛ	88	17	Tekke	Alevi-Bektaşî	1 destan
AKŞEMSEDDÎN	79	15	Tekke-Divan	Şemsiyye-i Bayramiyye	1 gazel
ÂLÎ (Gelibolulu Mustafa, Çeşmî)	23, 27, 36	16	Divan	Nakşibendi	1 muhammes 1 muaşşer 1 tahmis
ÂRŞÎ	78, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468	16	Tekke	Bektaşî-Hurufî	10 gazel 1 mesnevi 28 tuyuğ 2 müstezat
ÂSİM (Seyrekzâde Seyyid Mehmed Âsım)	474, 475	17	Divan		1 mesnevi 1 makta
ASKERÎ	32	16	Divan		1 musammat
ÂŞKÎ	126				1 gazel
AZBÎ (Mustafa)	90, 101	18	Tekke	Bektaşî	1 sicilleme 1 müseddes
ÂZERÎ	122				1 müseddes
CA'FER	110				1 murabba
CA'FER /CA'FERÎ	442, 443	17	Tekke	Bektaşî-Hurufî	1 muhammes 1 gazel
CEVRÎ	130				1 gazel
CİNÂNÎ (Mustafa)	39, 134, 135	16	Divan		1 müseddes 2 tahmis
ÇIBUK ABDAL	91				1 bilmece
DERÛNÎ	137	16	Divan		1 muhammes
DÜRRÎ (Alî)	14	19	Tekke	Bektaşî	1 gazel
EDİB	477				1 kıta
EMİR SULTÂN	482	15	Divan	Kübreviyye	1 koşma
EMİRÎ	124				1 gazel
EMRÎ	118	16	Divan		1 gazel
FAKİRÎ	120	16	Divan		1 kıta
FEYZÎ	28				1 muaşşer
FİRÂKÎ (Kütahyalı)	34	16	Divan	Nakşibendi	1 terci-i bend
FUZÛLÎ	44, 133	16	Divan	Şii	1 müseddes 1 gazel
GÜFTÎ	458	17	Divan		1 destan
HABÎBÎ (Acem)	114	15	Divan	Şii - Hurufî	1 müseddes (nazire)
HÂMİD	105		Divan		1 tahmis
HATMÎ	94	19	Âşık		1 satranç
HİLMÎ	54				1 gazel (kalenderî)
HUSREV	129		Divan		1 gazel

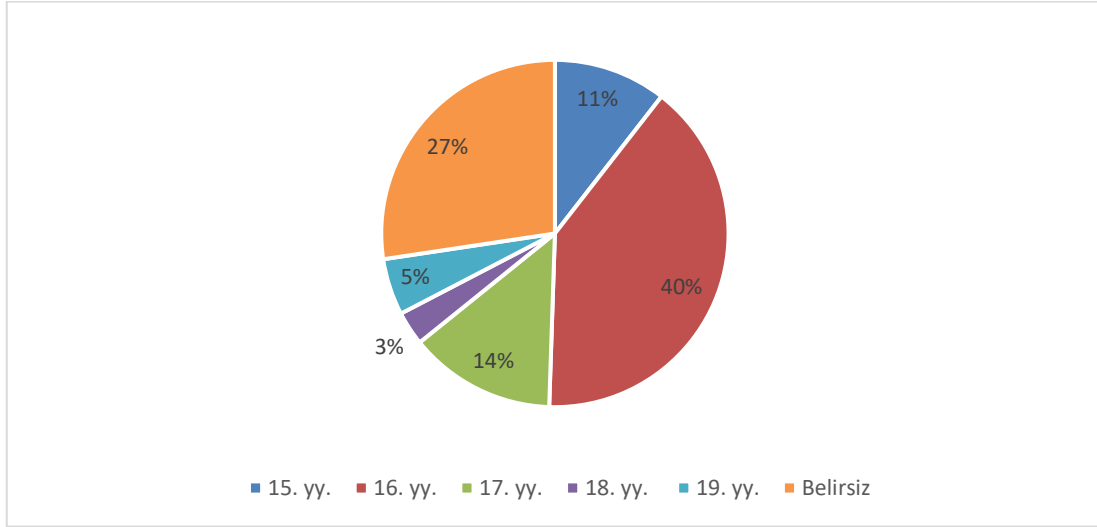
HUSREVÎ	18		Divan		1 gazel
HÜDÂÎ	127				1 gazel (nazire)
HÜSEYNÎ (Halvayî)	43	17	Divan	Alevi-Hurufî	1 muhammes
KABÛLÎ (Gedizli)	52, 72, 125	16	Divan		2 gazel 1 kaside
KAYGUSUZ ABDÂL	99, 142, 409	15	Tekke	Bektaşî	2 kaside 1 müseddes
KUL NESÎMÎ (Ali)	65	17	Tekke	Bektaşî-Hurufî	1 semai
KÜÇÜK/KÖÇEK ABDÂL	92	15	Tekke	Bektaşî	1 bilmece
LA'LÎ	119	16	Divan	Mevlevî	1 gazel
LÂMÎÎ	471	16	Divan	Nakşibendi	1 gazel
LEBÎBÎ	24	15	Divan		1 müseddes
LEMÎ	40	16			1 müseddes
LEVNÎ	478	18	Âşık		1 destan
MAHFÎ (Ramazan)	51	16	Tekke	Halveti	1 gazel
MAZLÛMÎ (Kul)	93, 95	16	Tekke	Bektaşî	1 murabba 1 muhammes
MEDHÎ (Dervîş Hasan)	22	17	Divan		1 müseddes
MESÎHÎ (İsa)	115	15	Divan		1 matla
MEZÎDÎ	5, 6				2 gazel
MÎSÂLÎ	1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11	16	Divan	Hurufî	1 müsebbba 2 muhammes 5 gazel
MUHİBBÎ (Kanuni)	55	16	Divan		1 gazel
MUHİBBÎ (Salih)	42	19	Âşık	Nakşibendi	1 tahmis
MU'İDÎ	139	16	Divan		1 gazel
MUKÎMÎ	26	16-17	Divan	Hurufî	1 tahmis
MUSTAFA (Şehzâde)	58	16	Divan		1 muaşşer
MÜNİRÎ	121		Divan		1 müseddes
NAKŞÎ (Ali)	98	17	Tekke	Halveti	1 kaside
NECÂTÎ (Beg)	116, 140	15	Divan		1 matla 1 gazel
NEMÂYÎ	16	16	Tekke	Bektaşî	1 murabba
MUHAMMED-İ MISRÎ	483	17	Divan	Halveti	1 inşâ/ mektup
NESÎMÎ	DÎVÂN'DA BULUNAN ŞİİRLERİ: 46, 47, 48, 49, 50, 59, 60, 63, 64, 66, 71, 74, 77, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 100, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200,	15	Divan	Hurufî	Mecmuaya Dîvân'dan Alman Şiirlerin Nazım Şekilleri: 1 terci-i bend 162 tuyuğ 2 mesnevi 94 gazel 2 müstezat Toplam: 261 şiir

	201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 258, 259, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 302, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 367, 368, 370, 371, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 388, 389, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408 DÎVÂNİ DIŞINDA YAYIMLANMIŞ NESİMÎ ŞİİRLERİ: 61, 70, 73, 76, 143, 165, 217, 218, 247, 256, 257, 260, 277, 278, 279, 293, 301, 303, 313, 337, 354, 365, 366, 369, 372, 387, 390, 391, 400, 401, 446, 453, 481 YAYINLARDA BULUNMAYAN ŞİİRLERİ: 25, 450				Dîvânı Dışında Yayınlanmış Nesîmî Şiirlerinin Nazım Şekilleri: 1 kaside 6 gazel 2 murabba 24 tuyuğ Toplam: 33 şiir Yayınlanmamış Nesîmî Şiirlerinin Nazım Şekilleri: 1 muhammes 1 gazel Toplam: 2 Nesîmî Şiirlerinin Mecmuadaki Toplam Sayısı: 296
PÎR SULTÂN ABDÂL	457, 469, 472	16	Âşık	Bektaşî	3 koşma
RAHMÎ (Bursalı Pîr Mehmed)	30, 131	16	Divan		1 musammat 1 gazel
RİZÂ'Î (Hasan)	107	17	Divan	Celvetî	1 tahmis
RÛHÎ	17				1 gazel
RÛHÎ	470				1 destan
RÛHÎ (Bağdatlı)	38	16	Divan	Mevlevî-Hurufî	1 musammat

SABRÎ	106				1 müseddes
SABÛHÎ (Şeyh Ahmed Dede)	132	17	Divan	Mevlevî	1 gazel
SEHER (Seher Abdal) /DERVİŞ SEHERÎ	62, 444, 445, 447, 448, 449, 451	16	Tekke	Bektaşî	2 kaside 5 gazel
SELÂMÎ	33				1 musammat
SEMÂ'Î	41	16		Mevlevî	1 tahmis
SIDKÎ	45				1 muhammes
SIDKÎ (Sıdkı Mustafa Paşa, Kadızâde)	31	17	Divan		1 musammat
SUBHÎ (Burusevî)	57	16	Divan	Halvetî	1 gazel
SÛRÛRÎ	15, 35				1 gazel 1 muaşşer
ŞÂH HATÂYÎ	53, 81, 441, 454, 456, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504	16	Divan	Şii	7 gazel 1 murabba 1 kaside 12 koşma 5 semai
ŞÂH KALENDER (Abdal)	459	16	Tekke	Bektaşî-Hurufî	1 koşma
ŞEMS	75	19	Divan	Halvetî-Kadiri	1 gazel
ŞEMSÎ	111				1 gazel
ŞEYDÂYÎ	56	16	Divan		1 gazel
ŞEYHOĞLU	159	18		Şii	1 mesnevi
ŞÎRÎ	473	18	Tekke	Bektaşî	1 müsemmen
ŞUHÛDÎ	4				1 gazel
TÂHİRÎ	104	19	Âşık (Kalem şairi)		1 satranç
TE'ANNÎ	37				1 muhammes
ULVÎ	112				1 gazel
ULVÎ (Derzîzâde Mehmed Çelebi)	128, 144	16	Divan		1 müseddes 1 gazel
USÛLÎ	138	16	Divan	Gülşeni-Hurufî	1 gazel
VAHDETÎ (Dimetokah)	67, 68, 96	16	Divan	Bektaşî-Hurufî	2 gazel 1 muhammes
VECDÎ	113				1 müseddes
VİRÂNÎ	89, 102	16	Tekke	Bektaşî-Hurufî	1 murabba 1 gazel
ZA'FÎ (Dede)	19	17	Tekke	Gülşeni-Hurufî-Mevlevî	1 gazel

1.5.1 Mecmuadaki Şairlerin Yaşadıkları Yüzyıllar

Mecmuanın içeriği ve mürettibin edebî zevkiyle ilgili çıkarımda bulunabilmek için mecmuada bulunan şairlerin yaşadığı yüzyılları gösteren bir grafik hazırladık. Fakat mecmuadaki şairlerden kimini aynı mahlaslı birden fazla şair olduğu için yüzyıllarını belirleyemediğimizden bunları belirsiz olarak gruplandırdık.

Grafik-1. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yüzyıllara Göre Dağılımı

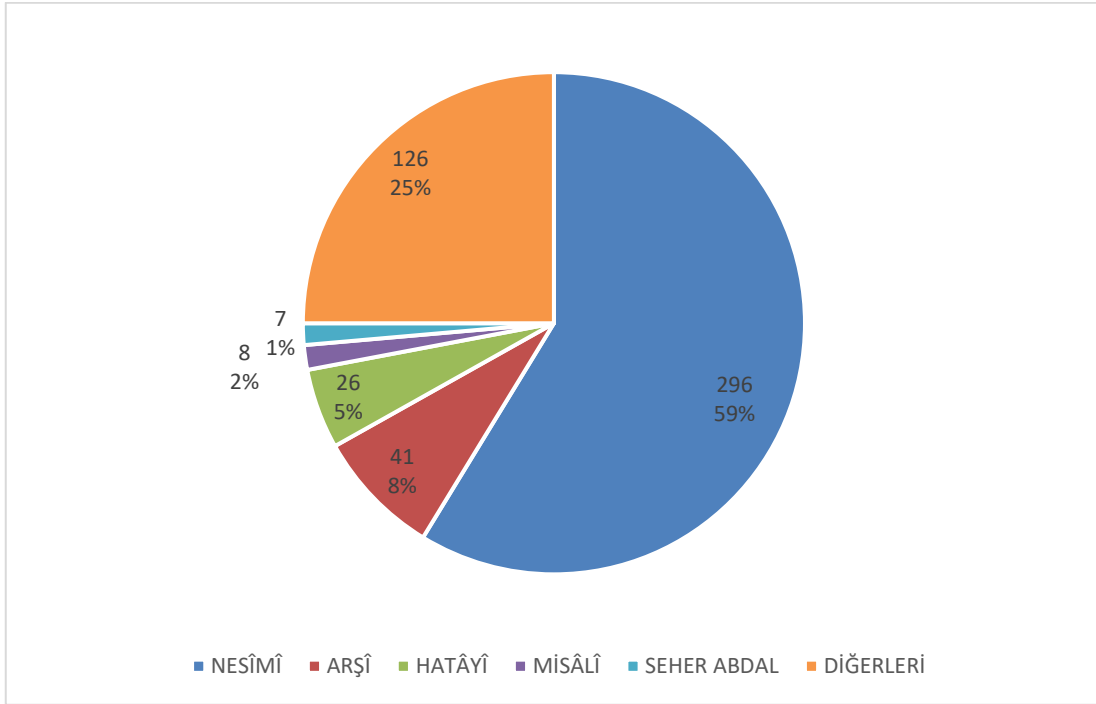
Grafiğe göre mecmuada en çok XVI. yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerine yer verildiği görülmektedir. Mecmuaya şiirleri alınan 95 şairden 38'si (% 40'ı) XVI. yüzyıl şairleridir. 13 şair XVII. yüzyıl, 10 şair XV. yüzyıl, 5 şair XIX. yüzyıl, 3 şair de XVIII. yüzyılda yaşamıştır. Yirmi altı şairin ise aynı mahlasta birçok şair olması ve tüm eserlere ulaşamaması gibi sebeplerle yaşadığı yüzyıl belirlenemedi.

XV. yüzyıldan itibaren Bektaşilik Anadolu'da etkili olmuştur. Mürettip, mecmuada genellikle Alevi-Bektaşî şairleri tercih ettiği için en erken XV. yüzyıl şairlerinin şiirlerinin mecmuaya alındığı görülmektedir.

1.5.2 Mecmuada En Çok Şiiri Bulunan Şairler

Mecmuaya alınan şiirlerin nazım şekilleri kadar hangi şairlerin şiirlerinin seçildiği de mecmua hakkında fikir edinmede önemlidir. Mecmuaya 95 şairin şiirleri alınsa da bunların büyük kısmının bir ya da birkaç şiiri metne dahil edilmiştir. Aşağıdaki grafikte mürettibin mecmuaya aldığı en çok şiiri bulunan 5 şair gösterilmiştir.

Grafik-2. Mecmuada En Çok Şiiri Bulunan Şairler ve Şiir Sayıları

Nesîmî, 296 şiiriyle mecmuada % 59 oranla kendisine en çok yer verilen şairdir. Ardından 41 şiirle Arşî, 26 şiirle Hatâyî, 8 şiirle Misâlî, 7 şiirle de Seher Abdâl gelmektedir. 503 şiirin bulunduğu mecmuada mürettibin Nesîmî'ye özel bir yer ayırdığı rahatlıkla görülebilir. Nesîmî'nin 186, Arşî'nin de 28 tuyuğu mecmuaya alınmış olup mürettibin nazım şekli bakımından da bu şairlerin diğer nazım şeklindeki şiirlerinden ziyade tuyuğlarını seçtiği söylenebilir.

1.5.3 Mahlassız Olup Şairi Belirlenemeyen Şiirler

13, 20, 21, 29, 69, 97, 108, 109, 117, 136, 452, 455, 476 numaralı toplam 13 şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

13. şiirin başlığı “Güfte-i Dürrî”dir; fakat şiirde mahlas beyti yoktur. 13. şiirde Hurufî sembolü bulunması ve mecmuada ağırlıklı olarak Alevi- Bektaşî ve Hurufî şairlerin şiirlerinin seçildiği de göz önünde bulundurulduğunda şiirin Bektaşî şair Ali Dürrî'ye ait olabileceği düşünülebilir; ancak şiirde mahlas beyti bulunmadığından bu sadece bir ihtimal olarak değerlendirilip şairi belirlenemeyen şiir olarak belirtilmiştir.

20. şiir “Tahmis” başlıklıdır; ancak mahlas beyti yoktur.

21. şiir mahlassız ve başlıksızdır, Bağdatlı Rûhî'nin bir gazeline tahmistir.

29. şiir “Naîmî Fermûd” başlıklıdır, mahlas beyti bulunmayan bir gazeldir.

69. şiir Farsça bir gazel olup “Ez-ân-ı Hazret-i İmâm Hüseyin” başlıklıdır, mahlas beyti yazılmamıştır.

97. şiir “Güfte-i Râgî” başlıklıdır, mahlashanesi yazılmamıştır. Bu şiir Medhî’den tazmin yoluyla yazılmış bir müseddestir.

108. şiir “Tahmis-i Amîkî Kuddise Sirruhu” başlıklıdır; ancak Amîkî’nin gazeline tahmisi yazan şairin mahlası şiirde bulunmadığından şairi tespit edilemeyen şiirler bölümüne alındı.

109. şiir “Terci-i Ca’fer” başlıklı bir murabbadır; fakat mahlashanesi yoktur, sonraki şiir de Ca’fer mahlaslı şaire aittir dolayısıyla bu şiirin Ca’fer adlı şaire ait olması kuvvetle muhtemeldir.

117. şiir “Müseddes-i Şâkî Baba” başlıklı bir müseddestir, Manastırlı Celâl Bey’in bir gazelinin matla beyti tazmin edilerek yazılmıştır; ancak mahlashanesi bulunmamaktadır.

136. şiir “Kıt’a” başlıklı bir gazeldir, mahlas beyti yazılmamıştır. Latîfî ve Âşık Çelebi’nin Sâkî’nin diye gösterdiği şiire Hasan Çelebi’nin bu bilgiye endişeyle yaklaştığı (Sungurhan, 2019) değerlendirmesinden yola çıkarak bu şiir de şairi belirlenemeyen şiirler kategorisine alındı.

452. şiir “Güfte-i Sürûrî” başlıklı, mahlas beyti olmayan bir gazeldir.

455. şiir “Tekerleme-i Esnâf Medh-i Dil-berler” başlıklı destandır, mahlashanesi yazılmamıştır.

476. şiir “Murabba-ı Âsım” başlıklı bir murabbadır. 474, 475. şiirler de Âsım mahlaslı şaire ait olsa da 476. şiirde mahlashane bulunmadığından bu bölüme alınmıştır.

1.5.4 Yanlış Mahlas Kullanımı

81. şiirde Nesîmî mahlası kullanılsa da şiir, Hatâyî Dîvânı’nda (Macit, 2017) tespit edilmiştir.

122. şiirde “Şâhidî” mahlas olarak gösterilmiş olmasına rağmen şiirin Âzerî’ye ait olduğu belirlendi. Şâhid sözcüğünün şiirdeki kullanımı bakımından mahlas olamayacağı, şiirin başlığının Müseddes-i Âzerî olup Âzerî sözcüğünün son bentte de kullanılması nedeniyle mahlasın Âzerî olduğu belirlendi.

123. şiirde başlıkta Sevdâyî yazılıp son bentte sevdâ sözcüğü mahlas olarak gösterilse de şiir *Ahdî-i Bağdâdî Dîvânı*'nda (Bedestânî, 2018) tespit edilmiştir.

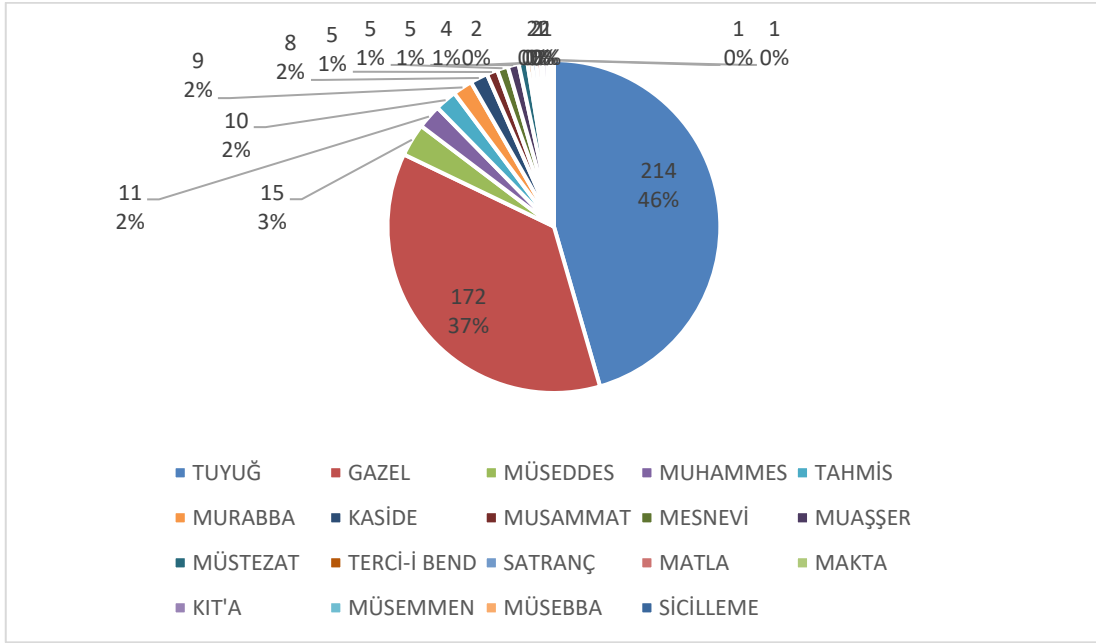
470. şiirde Sür'atî hem başlıkta geçip hem de mahlas olarak gösterilse de "Türk Şiirinde Yaşnâmeler" (Çelebioğlu, 1984) başlıklı makalede şiirin Rûhî adlı bir şaire ait olduğu; "sür'at" kelimesinin şiirde geçtiği, fakat mahlas olmadığı belirlenmiştir.

1.6 Mecmuadaki Şiirlerin Nazım Şekilleri ve Vezin Özellikleri

Mecmuaya alınan şiirler, nazım şekli bakımından oldukça çeşitlidir. Mecmuada tuyuğ, gazel, müseddes, muhammes, tahmis, murabba, kaside, musammat, mesnevi, muaşşer, müstezat, terci-i bend, kıt'a, müsemmen, müsebba, satranç, matla gibi aruzla yazılan; koşma, semai, destan, bilmece gibi hece ölçüsüyle yazılan nazım şekilleri kullanılmıştır. Nazım şeklini belirleyemediğimiz 103 numaralı şiir 5'li hece ölçüsüyle yazılmış Ahmedî'ye ait bir şiirdir. Olası eksik mısraların fazlalığından kaynaklı kafiye örüntüsü düzenli olmadığından bu şiirin nazım şekli belirlenememiştir.

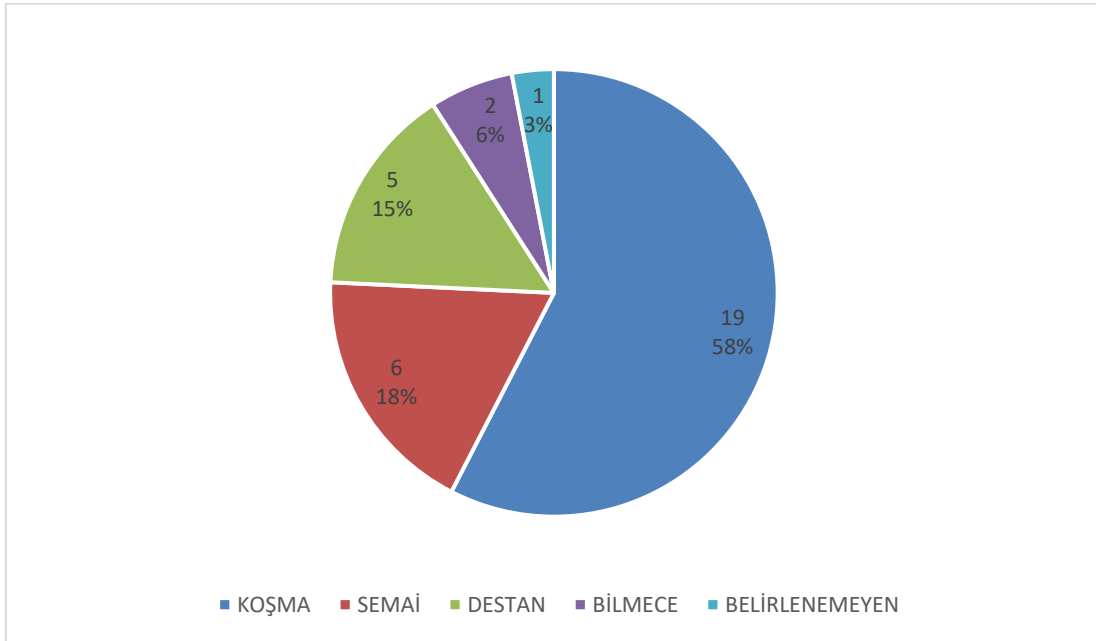
Mecmuada 214 tuyuğ olup (321. tuyuğ, 319. tuyuğun tekrarı) en fazla kullanılan nazım şeklidir. İkinci sırada gazeller (172 gazel) gelmektedir. Aşağıdaki grafikte aruzla yazılan nazım şekillerinin adedini ve mecmuadaki yüzdelik payını görmek mümkündür:

Grafik-3. Mecmuadaki Aruz Vezniyle Yazılan Şiirlerin Nazım Şekilleri

Hece vezniyle yazılan şiirlerin de olduğu mecmuada 19 koşma, 6 semai, 5 destan, 2 bilmece bulunmaktadır. 103. şiir de hece ölçüsüyle yazılsa da daha önce belirttiğimiz nedenlerle nazım şekli belirlenememiştir. Aşağıda bu nazım şekillerinin mecmuadaki ayrıntılı dağılımını görmek mümkündür:

Grafik-4. Mecmuadaki Hece Vezniyle Yazılan Şiirlerin Nazım Şekilleri

Aruz ve hece vezniyle yazılan şiirlerin bulunduğu mecmuada aruzda, genellikle tuyuğlarda kullanılan, “Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün” kalıbı 209 tuyuğda kullanılmıştır. Gazelde en çok tercih edilen aruz kalıbı ise 64 gazelde kullanılan “Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün”dür. Aruz vezniyle yazılan nazım şekilleri aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak gösterilmiştir:

Tablo-2. Mecmua Metnindeki Nazım Şekillerinin Aruz Bahirleri ve Kalıpları Tablosu

Aruz Bahirleri	Mecmuanın Nazım Şekillerinin Aruz Bahirleri ve Kalıpları Tablosu	Kaside	Murabba	Muhammes	Tahmis	Müseddes	Müsebba	Müsemmen	Muaşşer	Terc-i Bend	Mesnevi	Gazel	Tuyuğ	Mütezad	Musammat	Satranç	Matla	Makta	Kıta	Sicilleme
HEZEC	Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün	4		2	1	5			2		1	2 4			1				1	
	Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün			1	1							7		4						
	Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fa‘ülün	2	1								1	1 8	5							
	Mef‘ülü Mefâ‘ilün Fa‘ülün										1	1								
	Mef‘ülü Mefâ‘ilün Mef‘ülü Mefâ‘ilün			1								5			1			1		
REMEL	Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün	1	6	7	6	3	1	1	1			6 4			1		1		1	
	Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün		2									4 2 0 9								
	Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün				2	4			1	1		8			2					1
	Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün											1								
MUZARİ‘	Mef‘ülü Fâ‘ilâtün Mef‘ülü Fâ‘ilâtün											3								
	Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün	1				3			1			6					1			
	Müstef‘ilün Fa‘ülün Müstef‘ilün Fa‘ülün											3								
MÜCTES	Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün											4								
SERİ‘	Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün											2								

Mecmuada hece vezniyle yazılmış şiirlerde en çok tercih edilen 11’li hece ölçüsüdür. Heceyle yazılmış şiirlerin nazım şekillerine göre dağılımını aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak görmek mümkündür:

Tablo-3. Mecmua Metnindeki Hece Ölçüsüyle Yazılan Şiirlerin Nazım Şekilleri Tablosu

	Koşma	Semai	Destan	Bilmece
11’li Hece Ölçüsü	18		5	2
8’li Hece Ölçüsü		6		
7’li Hece Ölçüsü	1			
5’li Hece Ölçüsü	Nazım şekli belirlenemedi. (103. şiir)			
Toplam Şiir Sayısı: 33 şiir	19	6	5	2

1.7 Mecmuadaki Nazım Türleri

Mecmuaya ağırlıklı olarak dinî- tasavvufî konulu şiirler seçilmiştir. Mecmuada çeşitlilik açısından Tekke edebiyatına ait nazım türleri dikkat çekmektedir. Mecmuada 18 duvazdeh, 2 mededname, 1 yaşname, 1 dolapname, 1 velâyetname, 1 cenkname, 1 ilahi, 1 na’t, 21 nefes, 2 nutuk, 2 elifname, 1 şathiye, 1 maktel bulunmaktadır. Ayrıca 3 tasavvufî ve 1 menkabevî mesnevi, 1 bahariye, 11 medhiye, 1 hicviye, 1 tevhid, 1 münacat; 1 atasözü destanı, 2 esnaf destanı ve bilmececi geniş yelpazede seçilen nazım türlerinin örnekleridir.

1.8 Mecmuadaki Hurûfî Simgeleri

Huruf sözcüğünün sözlük anlamı “harfler” iken, Hurûfî sözcüğü de “hurûf bilgisi ile ilgili olan” demektir. (Develioğlu, 1984, s. 457) XIV. yüzyılda Fazlullah tarafından kurulan Hurûfilik, insanı harfler ve sayılarla anlamlandırmaya çalışan bir akımdır. Hurûfilik Anadolu’da da bir süre etkili olmuştur. Hurûfîler, zaman zaman cezalarla karşı karşıya kaldıkları için inançlarını yaymak için yazdıkları eserlerde - deşifre olmamak adına- kimi kelime, isim ya da sayıları kısaltmalarla, bir tür şifrelemeyle vermişlerdir. (Usluer, 2009, s. 9).

Mecmuada 5b’de Dürri başlıklı şiirde ve Hurûfî şairlerden Misâlî, Nemâyî, Nesîmî, Arşî’nin şiirlerinde Hurûfî sembolleri bulunmaktadır. Mecmuada “si vü dü” en çok kullanılan simgedir. Anlamları için “Hurûfî Şifreleri” başlıklı makaleden (Usluer, 2009) yararlanılan mecmuadaki Hurûfî simgeleri aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo-4. Mecmua Metnindeki Hurûfî Şifreleri Tablosu

Mecmuadaki Hurûfî Şifreleri:	Karşılığı:	Varak No. :	Satır No. :
	Kelāmu'llāh	4b	16. satır
	Bīst ü heşt ü sī vü dü	5a	3. satır
	Bīst ü heşt ü sī vü dü	6b	6. satır
	Bīst ü heşt	57b	20. satır
	Fażl	5b	12. satır
	Fażl	6b	5. satır
	Fażl	91b	3, 13. satır
	Fażl	92a	1, 9, 12, 15, 18, 21. satır
	Fażl	92b	3, 7. satır
	Fażl	93b	15. satır
	Sī vü dü	4b	12. satır
	Sī vü dü	5a	16. satır
	Sī vü dü	6b	7. satır
	Sī vü dü	76a	10. satır
	Sī vü dü	81a	9. satır

	Sī vü dü	82a	12. satır
	Sī vü dü	83b	20. satır
	Sī vü dü	84b	17. satır
	Sī vü dü	88b	19. satır
	Sī vü dü	92a	18. satır
	Sī vü dü	100b	6. satır

1.9. Mecmuadaki Âyet ve Hadis İktibasları

Tablo-5. Şiirlerdeki Âyet İktibasları Tablosu

Şiir No./Birim No.	İktibas Edilen Kısım	Anlamı ³	Sure, Sure No./Ayat No.
59/11	‘abden şekûr	“Çok şükreden bir kul.”	İsrâ, 17/3.
187/1	‘ale’r-Rahmân	“Rahman’a karşı.”	Meryem, 19/69.
9/1, 16/5, 26/2, 29/2, 41/11, 43/3, 138/5, 143/8, 446/5	‘alleme’l-esmâ	“Adem’e bütün varlıkların isimlerini öğretti.”	Bakara, 2/31.
406/3	‘alleme’l-insâne mâlem yâ’lem	“O, insana bilmediğini öğretendir.”	Alak, 96/5.
193/8	‘alleme’l-Kur’ân	“Kur’an’ı öğretti.”	Rahmân, 55/2.
157/1	‘arş-ı ‘azîm	“Büyük bir taht.”	Neml, 27/23.
16/2, 48/18, 143/4, 169/4	‘ayne’l-yakîn	“Kesin olarak göreceksiniz.”	Tekâsür, 102/7.
59/1	‘indehâ cennâti	“Me’va cenneti onun (Sidre’nin) yanındadır.”	Necm, 53/15.
50/15, 107/1, 150/7, 153/10, 153/11, 163/6, 192/10, 199/17, 336, 350, 388, 407/4	ahsen-i takvîm	“Yaratılışın en güzeli.”	Tîn, 95/4.

³ Şiirlerdeki âyet iktibaslarının anlamları için *Kur’an-ı Kerim Meâli*’nden (Altuntaş & Şahin, 2011) yararlanılmıştır.

59/1, 148/1, 176/12, 192/9, 268	Allâhu nûr	“Allah, (göklerin ve yerin) nurudur.”	Nûr, 24/35.
236	Allâhu’s-samed	“Allah Samed’dır. (Her şey O’na muhtaçtır; O, hiçbir şeye muhtaç değildir.)”	İhlâs, 112/2.
49/4	ânestü nâr	“Ateş fark ettim.”	Neml, 27/7.
147/8	belhüm adall	“Belki onlar daha aşağıdırlar.”	A’râf, 7/179.
406/2	beneynâ fevkakum seb’an şidâden	“Üstünüze yedi sağlam gök bina ettik.”	Nebe, 78/12.
1, 10/3, 15/2, 29/2, 43/3, 45/1, 48/10, 143/1, 160, 410/8, 446/8	bi’smillâhi’rrahmâni’r-rahîm	“Rahmân ve Rahîm olan Allâh’ın adıyla.”	Fâtiha, 1/1.
406/2	ce’alnâhâ sirâcen	“Bir kandil yarattık.”	Nebe, 78/13.
71/2, 148/1, 168/19, 172/4	cennât-i ‘Adn	“Adn cennetleri.”	Tâhâ, 20/76.
34/1, 90/2	cennet-i Me’vâ	“Me’va cennetleri.”	Secde, 32/19.
1/4, 16/3	cennâtü’n Na’îm	“Naim cennetleri.”	Vâkıa, 56/12.
160/33	Dâbbetü’l-arz	“Kiyamet alâmetlerinden biri olarak kabul edilen yaratık.”	Neml, 27/82.
5/4, 25/3, 289, 310, 412/8	dârü’s-selâm	“Esenlik yurdu.”	Yunus, 10/25.
63/7, 71/3, 163/6, 164/2, 195/3, 473/4	elem neşrah leke sadrek	“(Ey Muhammed!) Senin göğsünü açıp genişletmedik mi?”	İnşirâh, 94/1.
21/3, 34/3, 34/5, 98/12, 98/13, 107/2, 168/12, 226, 443/3, 493/5; 123/2, 173/5, 176/11, 226, 402/8, 408/1, 443/3, 461/3, 462/5, 469/1	elestü birabbiküm kâlû belâ	“‘Ben sizin Rabbiniz değil miyim?’ demişti. Onlar da ‘Evet, (şahit olduk ki Rabbimizsin)’ demişlerdi.”	A’râf, 7/172.
19/15, 43/5, 90/1, 176/1, 504/5; 2/9, 164/3, 176/1, 421, 446/6	el-hamdü li’l-lâhi Rabbi’l-’âlemîn	“Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur.”	Fâtiha, 1/1.
176/4	el-yevme ekmeltü leküm	“Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim.”	Mâ’ide, 5/3.

87/1, 170/1, 212/9	er-Rahmân	“Rahmân.”	Rahmân, 55/1.
29/4, 46/3, 48/1, 63/1, 160/41, 161/3, 164/7, 187/1, 201/8	er-Rahmân ale'l-arşı'stevâ	“Rahman, Arş üzerine isteva etmiştir.”	Tâhâ, 20/5.
48/10	er-Rahmânu'r-Rahîm	“Rahman, Rahim.”	Fâtîha, 1/3.
157/7	Etâ bi-kalbi selîm	“Allah'a arınmış bir kalp ile gelenler (başka).”	Şuarâ, 26/89.
408/5	fa'tebirû	“İbret alın.”	Haşr, 59/2.
48/3	fadribû	“Vurun.”	Enfâl, 8/12.
180/3	fefirrû ila'llâh	“O halde Allah'a koşun.”	Zâriyât, 51/50.
187/2	felâ ted'u ma'allâh	“Allah ile beraber başka bir ilaha yalvarma.”	Şu'arâ, 26/213.
167/12	fenzur	“Allah'ın rahmetinin eserlerine bak!”	Rûm, 30/50.
163/4	fertekîb mâ fi's-semâ'	“Göğün (açık bir duman getireceği) günü bekle.”	Duhân, 44/10.
59/7, 495/5	gâfirü'z-zenb	“Günahı bağışlayan.”	Mü'min, 40/3.
5/7, 175/3	hakke'l-yakîn	“Kesin gerçektir.”	Vâkı'a, 56/95.
18/5, 151/3	hayy-ı lâ-yemût	“Ölümsüz ve daima diri olana (Allah'a).”	Furkân, 25/58.
15/5, 43/6	hâzâ sırâtü'l-müstakîm	“İşte bu dosdoğru yoldur.”	Yâsîn, 36/61.
16/4, 41/1, 81/10, 163/7, 164/11, 442/3, 445/2, 453/2	hel etâ	“Geçmedi mi?”	İnsân, 76/1.
88/6, 163/5, 170/9, 189/6, 450/2	innâ fetahnâ	“Muhakkak biz fetih verdik.”	Fetih, 48/1.
43/4, 59/4	innâ hedeynâhü's-sebîl	“Şüphesiz biz onu (ömür boyu yürüyeceği) yola koyduk.”	İnsân (Dehr), 76/3.
182/13	inne 'azâben şedîd	“Hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir.”	İbrâhîm, 14/7.
46/5	innehu şey'ün 'acîb	“Gerçekten bu, çok şaşılacak bir şey.”	Hûd, 11/72.
15/4, 168/1, 407/5	innî ena'llâh	“Muhakkak ben Allah'ım.”	Kasas, 28/30.
189/9	istecib	“Duanıza cevap vereyim.”	Mü'min, 40/60.
189/11	ıyyâhu	“Yalnızca ona kulluk ediyorsanız.”	Bakara, 2/172.
214/7	ıyyâke na'budu ve ıyyâke nesta'in	“(Allah'ım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız	Fâtîha, 1/5.

		senden yardım dileriz.”	
9/4, 48/21, 74/2, 149/8, 164/2, 184/3, 213/12, 248, 409/7, 412/5, 450/6, 473/4	kâbe kavseyni ev ednâ	“(Peygambere olan mesafesi) iki yay aralığı kadar yahut daha da yakın.”	Necm, 53/9.
170/9	kad eflah	“Gerçekten kurtuluşa ermişlerdir.”	Mü’minûn, 23/1.
9/6, 87/1, 156/1, 170/1, 192/1, 348, 364, 490/13	kâf ve’l-Kur’ân	“Kâf. Şerefli Kur’an’a and olsun ki.”	Kâf, 50/1.
176/8	kâlahse’û fihâ	“Aşağılık içinde kalın orada.”	Mü’minûn, 23/108.
59/2, 90/1, 174/1, 212/2, 236	kul hüva’llâhu ahad	“De ki: ‘O, Allah’tır, bir tek’tir.’”	İhlâs, 112/1.
193/8	kul hüve’r-Rahmân	“De ki: ‘O Rahmân’dır.’”	Mülk, 67/29.
41/2, 164/3, 473/3	kul innemâ	“De ki: ‘Ben de ancak sizin gibi bir insanım.’”	Kehf, 18/110.
26/1, 160/31, 163/4, 164/13, 199/4, 212/4, 219, 442/2	kul kefâ bi’llâh	“De ki: ‘Allah yeter.’”	İsrâ, 17/96; Ankebût, 29/52.
180/4	kul küllü minallâh	“De ki: ‘Hepsi Allah’tandır.’”	Nisâ, 4/78.
149/6	kum fe-enzir	“Kalk da uyar.”	Müddessir, 74/2.
160/16, 170/7	küllü men ‘aleyhâ fân	“Yer üzerinde bulunan her canlı yok olacaktır.”	Rahmân, 55/26.
35/1, 90/1, 143/7, 199/14	küllü şey’in hâlikün lâ-raybe illâ vechehü	“O’nun zâtından başka her şey yok olacaktır.”	Kasas, 28/88.
2/4, 49/5, 146/12, 148/3, 151/2, 155/7, 155/8, 164/9, 169/2, 200/5, 227, 273, 291, 373, 410/3, 447/10	kün fe yekûn⁴	“‘Ol.’ der, o da oluverir.”	Bakara, 2/117.
2/7, 14/2, 20/4, 34/2, 41/5, 41/11,	lâ ilâhe illa’llâh	“Allah’tan başka ilah yoktur.”	Sâffât, 37/35.

⁴ Kün fe yekûn: TDV İslam Ansiklopedisi’ndeki “Kün” maddesinde (Pala, 2002) “Bektaşilik ve Alevîlik gibi zümre edebiyatlarında bu kelime ve ibarelerin remzi olarak ‘kâf u nûn, kâf u nûn hitabı/emri, vücûd-ı kün fe-kün’ gibi tabirlerin daha çok kullanıldığı görülmektedir.” açıklaması bulunmaktadır. Mecmuadaki şiirlerde bu ayet “kâf u nûn” ve “kün fe-kân” şekliyle kullanılmıştır.

173/1, 213/14, 274, 469/4			
296	lâ tuharrik	“(Dilini) Kımıldatma.”	Kıyâme, 75/16.
160/26	lâ tutı’hu ve’scüdü va’kterib	“Ona boyun eğme; secde et ve yaklaş.”	Alak, 96/19.
41/9	lâ yefkahû	“Anlamazlar.”	En’âm, 6/25.
148/21	lâ yenbagî	“(Kimseye) layık olmayacak.”	Sa’d, 38/35.
378	lâ yûkmûn	“Gevşekliğe (ve tedirginliğe) sürüklemesin.”	Rûm, 30/60.
162/9	lâ zelûl	“Boyunduruğa vurulmamış.”	Bakara, 2/71
201/11	lehu mâ fi’s-semâvâti’l- ’ulâ	“Göklerdeki, her şey, yalnızca O’nundur.”	Tâhâ, 20/6.
16/3, 214/6	len terânî	“Beni asla göremezsin.”	A’râf, 7/143.
191/6	leyletü’l-Kadr	“Kadir gecesi.”	Kadir, 97/1.
213/16	lezzetin li’ş-şâribîn	“İçenlere lezzet veren (kadehler).”	Saffât, 37/46.
462/1	li meni’l-mülk	“Bugün mülk (hükümlerlik) kimindir?”	Mü’mîn, 40/16.
41/1, 166/2, 179/6, 409/7	mâ evhâ	“Vahyedeceğini (vahyetti).”	Necm, 53/10.
473/4	mâ zâga’l-basar	“Göz (gördüğünden) şaşmadı.”	Necm, 53/17.
214/7	mecma’u’l-bahreyn	“İki denizin birleştiği yer.”	Kehf, 18/60.
59/3	men fi’l-kubûr	“Kabirlerdeki kimseler.”	Hac, 22/7.
189/5, 219, 222	men indehu ilmü’l- kitâb	“Yanında kitap (Kur’an) bilgisi bulunanlar yeter.”	Ra’d, 13/43.
59/10	min futûr	“Hiçbir çatlak (ve düzensizlik).”	Mülk, 67/3.
451/10	min ledün	“Tarafımızdan (bir ilim).”	Hûd, 11/1.
13/3, 182/10	nahnü kasemnâ	“Biz taksim ettilik.”	Zuhruf, 43/32.
46/1, 88/2, 185/3, 406/5	nasrun min’allâhi ve fethun karîb	“Allah’tan bir yardım ve yakın bir fetih.”	Saff, 61/13.
192/1, 212/4	nezzele’l-furkân	“Furkan’ı indiren.”	Furkân, 25/1.
168/2	nûn ve’l-kalemi ve mâ yesturûn	“Nun. (Ey Muhammed) And olsun kaleme ve satır satır yazdıklarına ki.”	Kalem, 58/1.
194/1	nûrun ‘alâ nûr	“Nur üstüne nur.”	Nûr, 24/35.
392, 415	Rabbü’l-felak	“Sabah aydınlığının Rabbine.”	Felak, 113/1.
406/3, 410/1	Rabbü’l-ekrim	“Rabbin en cömert olandır.”	Alak, 96/3.

164/9, 446/10, 473/2	Rahmeten li'l-âlemîn	“Âlemlere rahmet olarak.”	Enbiya, 21/107.
325, 326, 450/2	rakkı menşûr	“Yayılmış ince deri sayfalar.”	Tûr, 52/3.
49/13, 59/14, 90/5, 143/12, 151/5, 168/4, 189/8, 198/5, 376.	Rûhu'l-Kuds	“Rûhu'l-Kudüs (Cebail).”	Bakara, 2/87, 253; Mâide, 5/110; Nahl 16/102.
148/4, 168/3	sakf-ı merfû'	“Yükseltilmiş tavan (gök).”	Tûr, 52/5.
16/4, 43/3, 48/22, 192/1	seb'a'l-mesânî	“Tekrarlanan yedili.”	Hicr, 15/87.
161/2, 170/7, 193/1	sekâhum Rabbuhum	“Rableri onlara (tertemiz bir içecek) içirecektir.”	İnsân (Dehr), 76/21.
47/8, 49/3, 74/3, 148/9, 148/25, 156/9, 168/11, 192/4, 198/12, 223, 324, 326, 342	Selsebîl	“Orada bir pınardır ki adına 'Selsebil' derler.”	İnsân (Dehr), 76/18.
	semme vechu'llâh	“Allah'ın yüzü oradadır.”	Bakara, 2/115.
43/4	sevfe yüti'llâh	“Allah (onların yerine öyle bir topluluk) getirir ki.”	Mâide, 5/54.
160/40, 176/6	sırâtu'l-müstakîm	“Doğru yol.”	Fâtiha, 1/6.
48/1, 82/7, 163/5, 197/9	Sidrü'l-müntehâ	“Sidretü'l-Münteha.”	Necm, 53/14.
182/1, 331	Sübhânehu	“Allah, her türlü eksiklikten uzaktır.”	İsrâ, 17/43.
41/1, 63/8, 184/13	Sübhanellezî esrâ	“O sübhandır, bütün noksanlıklardan münezzehtir ki o gece yürüttü.”	İsrâ, 17/1.
214/2	şarâben tahûr	“Tertemiz bir içecek.”	İnsân (Dehr), 76/21.
26/5, 163/6, 164/7, 176/5, 462/4, 473/4	şakku'l-kamer	“Ay yarıldı.”	Kamer, 54/1.
5/3, 6/2, 164/1, 187/3; 63/7, 87/1, 145/4, 163/4, 170/1, 179/4, 191/5, 201/8, 207/2, 212/8, 309, 412/5,	Tâhâ	“Tâ, hâ.”	Tâhâ , 20/1.

416, 418, 490/13			
59/10, 163/5, 191/5	tebârek	“(Allah) ne mübarektir.”	Mülk, 67/1.
180/4	tevekkeltü ‘ale’lîlâh	“Allah’a dayandım.”	Hûd, 11/56.
34/4, 406/4	tıbâkâ seb’a	“Yedi göğü tabaka tabaka (nasıl yaratmıştır?)”	Nûh, 71/15. Mülk, 67/3.
213/8	tis’a âyât	“Dokuz mucize.”	İsrâ, 17/101.
168/9	tûbâ lehum husne’l me’âb	“Mutluluk ve güzel bir dönüş yeri vardır.”	Ra’d, 13/29.
16/3, 63/9, 309	Tûr-ı Sinâ	“Sina dağı.”	Tîn, 95/2.
9/5, 450/5	‘urvetü’l-vüskâ	“Sağlam kulp.”	Bakara, 2/256; Lokmân, 31/22.
199/5, 220, 385	ümmü’l-kitâb	“Kitabın anası.”	Ra’d, 13/39.
171/10	üscüdü	“Secde edin.”	Bakara, 2/34.
189/11	va’budû	“Ve kulluk edin.”	Necm, 53/62.
145/4, 164/1, 207/3, 214/6, 248, 473/3	ve’d-duhâ	“Kuşluk vaktine and olsun.”	Duhâ, 93/1.
331	ve lem yûled	“Kendisi de doğmamıştır.”	İhlâs, 112/3.
164/1, 406/1	ve’l-leyli izâ yagşâ	“(Ortalığı) bürüdüğü zaman geceye and olsun.”	Leyl, 92/1.
191/5	ve’n-necm	“Yıldıza and olsun.”	Necm, 53/1.
160/26, 179/9, 189/11	vescudü vakterib	“Secde et ve yaklaş.”	Alak, 96/19.
483	ve’s-selâmu ‘alâ meni’t-tebea’l-hüdâ	“Selam, doğru yola uyanlara olsun.”	Tâhâ, 20/47.
214/6	ve’s-semâ’i vemâ benâ	“Göğe ve onu bina edene and olsun.”	Şems, 91/5.
406/4	ve’s-semâ’i zâtü’l-burûc	“Burçlarla dolu göğe and olsun.”	Burûc, 85/1.
209/3	vesvâs	“Vesveseci.”	Nâs, 114/4.
163/6	ve’ş-şemsü’d-duhâ	“Güneşe ve onun aydınlığına and olsun.”	Şems, 91/1.
493/5	ve’ttîni ve’zeytûn	“İncire ve zeytine and olsun.”	Tîn, 95/1.
168/2, 325, 326, 450/1, 450/2	ve’t-Tûr	“Tûr’a and olsun.”	Tûr, 52/1.
2/2, 164/1; 9/6, 63/7, 87/1, 163/4, 170/1, 179/4, 191/5, 207/2, 212/8, 309, 468/6, 504/5	Yâsîn	“Yâ, sîn.”	Yâsîn, 36/1.

176/7	yekûlü'l-kâfirûn yâ leytenî küntü türâb	“Ve inkarcının, ‘Keşke toprak olaydım!’ diyeceği...”	Nebe, 78/40.
176/6	yelkavne gayyâ	“Büyük bir azaba çarptırılacaklardır.”	Meryem, 19/59.
49/12	yevmü'l-hisâb	“Hesap günü.”	Sâd, 38/16.
157/4	yuhyi'l-'ızâm ve hiye ramîm	“Çürümüşlerken kemikleri kim diriltecek?”	Yâsîn, 36/78.
48/28	yüvesvis	“Vesvese.”	Nâs, 114/5.
8/4, 11/1, 16/1, 105/1, 143/1, 143/21, 146/10, 158/8, 163/12, 168/10, 410/2, 453/7	zâhir ü bâtın evvel ü âhir	“O ilktir, sondur, zahirdir, bâtındır. O her şeyi bilendir.”	Hadîd, 57/3.
162/7	zalûmen cehûl	“Çok zalimdir, çok cahildir.”	Ahzâb, 33/72.

Tablo-6. Şiirlerdeki Hadis İktibasları Tablosu

Şiir No./Birim No.	Hadis	Anlamı	Kaynak
164/5	Âdem beyne mâ'u tîn	“Âdem suyla çamur arasındayken (ben peygamberdim).”	Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 3/312, Hadis No: 2017.
451/11	fakru fahrî	“Yoksulluk övüncümdür.”	Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 3/194, Hadis No: 1835.
164/8	fî sûretin ahsen	“En güzel şekilde.”	Tirmizî, Tefsir, 39.
176/17	inneme'l-a'mâl	“Ameller niyetlere göredir.”	Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 1/521, Hadis No: 636.
178/1	kable'l-mevt	“Ölüm gelmeden önce.”	Münâvî, Feyzü'l-kadîr, V, 65.
43/2	kellimü'n-nâse 'alâ kaderi	“Herkesle aklının erdiği kadar konuşunuz.”	Hiz. Peygamber'e atfedilen bu söz hadis

	'ukûlihîm (Kellimü'n-nâs)		kaynaklarında yer almamaktadır.
43/2, 59/7, 143/6, 147/8, 148/1, 163/3, 168/7, 169/14, 191/4, 196/13, 252, 396, 402/3, 473/4	küntü kenzen mahfiyyen	"Ben gizli bir hazine idim."	Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 3/311, Hadis No: 2016.
1/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 5/5, 16/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 62/4, 70/5, 86/4, 101/2, 442/3, 445/10, 473/5	lâ fetâ illâ 'Alî lâ seyfe illâ zü'l-fekâr	"Ali'den büyük yiğit, Zülfikar'dan keskin kılıç yoktur."	Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 2/363-364.
164/6	lâ nebiyye ba'dî	"Ben nebilerin sonuncusuyum."	Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 4/353, Hadis No:3069.
12/3, 16/2, 81/17, 85/4, 443/2, 445/4, 453/5	lahmike lahmî demmike demmî	"Etim etindir, kanın kanımdandır."	H. Peygamber'e atfedilen bu söz hadis kaynaklarında yer almamaktadır. (Yılmaz, 1992, 101). Hz. Muhammed Hz. Ali'yle ilgili "Muhakkak Ali bendendir, ben de ondanım." (Buhârî, Fezâilü's-Sahâbe 9) demiştir.
164/4	levlâke levlâk lemâ halaktü'l-eflâk	"Sen olmasaydın âlemleri yaratmazdım."	Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 3/389, Hadis No: 2123.
90/1, 473/4	lî ma'allâh	"Benim Allah ile öyle anlarım olur ki."	Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 3/412, Hadis No:2159.
1/6, 5/2, 14/1, 43/2, 98/62, 153/7, 412/2	men 'aref	"Kim ki nefisini bilir Allah'ı bilir./ Kendini bilen Rabb'ini bilir."	Aclûnî, Keşfü'l-Hafâ, 4/52, Hadis No:2532.

37/1, 2, 3, 4, 5	men mâte mine'l- ‘aşki fe-kad mâte şehîdâ	“Aşk yüzünden ölen kimse, şehit olarak ölmüş olur.”	Hiz. Peygamber’e atfedilen bu söz hadis kaynaklarında yer almamaktadır
164/11, 445/4, 447/3	min nûri vâhid	“(Ben ve Ali) aynı nurdanız.”	Hiz. Peygamber’e atfedilen bu söz hadis kaynaklarında yer almamaktadır.
164/8, 292, 293	ra’eytü Rabbî fî şûreti şâbbin emred	“Rabbimi henüz bıyığı, sakalı çıkmamış genç sûretinde gördüm.”	Hiz. Peygamber’e atfedilen bu söz hadis kaynaklarında yer almamaktadır.
150/8	savvereka’llâhu ‘alâ şeklihi	“Allah seni görünüşü üzerinde resimlendirdi.”	Hiz. Peygamber’e atfedilen bu söz hadis kaynaklarında yer almamaktadır.
193/3, 213/12	sevâdü’l-vechi fî dâri’l-bekâ	“Yoksulluk ahirette yüz karasıdır.”	Aclûnî, Keşfü’l-Hafâ, 3/195, Hadis No: 1837.
63/2, 151/1, 152/1	vahdehu lâ-şerîk leh	“O birdir, O’nun ortağı yoktur.”	Buhârî, Ezan, 155.

II. BÖLÜM: MECMUANIN ÇEVİRİ YAZILI METNİ

2.1 Metni Kurarken İzlenen Yöntem

Metnin çeviri yazılı metni hazırlanırken esas aldığımız hususlar şöyledir:

1. Varak numaraları, şiirlerin bulunduğu sayfalarda, sayfadaki ilk mısranın başında; nesrin bulunduğu sayfada ise sayfadaki ilk kelimenin başında köşeli ayraç içinde gösterilmiştir. ([107b]).

2. Bentlerden oluşan nazım şekillerinde, terci-i bend ve musammatlarda, bent başlarına Romen rakamlarıyla numara verilirken beyitler de Arap rakamlarıyla numaralandırılmıştır. Dörtlüklerle yazılan şiirlerde ise dörtlüklerin başında Romen rakamları kullanılmıştır.

3. Vezni uydurmak ya da divandaki doğru okunuşu sağlamak için metne yapılan eklemeler “[]” köşeli ayraç içinde gösterilmiştir.

4. Okunuşundan emin olunamayan kelimeler, yay ayraç içinde soru işareti (?) ile belirtilmiştir.

5. Özel isimlerin ilk harfi büyük harfle yazılıp özel isimlere gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmamıştır.

6. Atıf vavları sessiz harfle biten kelimelerden sonra incelik-kalınlık uyumu dikkate alınarak “u-ü” şeklinde, sesli harflerden sonra ise daima “vü” şeklinde okunmuştur.

7. Farsça isim ve sıfat tamlamalarında ses uyumu dikkate alınarak “-ı/ -i/ -yı/ -yi” yazılmıştır.

8. Fiil sonuna gelen “-ip/ -up” eklerinde “b” harfi daima “p” şeklinde okunmuştur.

9. “gice, il, diyü” gibi kelimelerde “i” sesi korunmuş ve daima bu şekilde yazılmıştır.

10. Metinde yer alan ayet, hadis ve Arapça ifadeler italik olarak yazılmıştır.

11. Vezin, kafiye- redif kusurları olan mısralar dipnotta gösterilmiştir.

12. Metinde karşılaşılan sorunlarda divan, tezkire ve diğer yayınlara başvurulup ilgili kaynaktaki hâli dipnotta yazılmıştır.

13. “İle, ise” sözcükleri vezin gereği “i” sesi düşürülerek veya eklenerek yazılmıştır: -ile, -ıla vb.

14. Sözcüklerdeki ses türemesi yay ayraç () kullanılarak belirtilmiştir.

15. Mütekerrir nazım şekillerinde tekrarlanan beyitler ile 75. Farsça şiir italik olarak yazılmıştır.

16. Metinde farklı yüzyıllarda yaşamış şairlerin şiirleri olduğundan “ey” ve “aşk” sözcüklerinin bu okunuşları tercih edilmiştir.

17. İkiz ünsüzlü makarr, dükkân gibi sözcükler vezin gereği tek ya da çift ünsüzle yazılmıştır.

18. Kelimelerin önüne ya da sonuna eklenen Farsça ve Arapça ögeler Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler’e (Ünver, C 11, 2008) uygun şekilde yazılmıştır.

19. Metindeki eksik mısralar sıralı noktalarla gösterilmiştir. Metinde eksik olup ilgili kaynaktan tamamlanan kısımlar köşeli ayraç [] içinde yazılmıştır.

20. Dipnotlarda yararlanılan kaynak ve düzeltme yapılan sözcükler italik yazılmıştır.

21. Vezin gereği kalıplaşmış “v’ey, n’eydügin” gibi sözcüklerdeki ünlü düşmesi kesme işaretiyle (‘) gösterilmiştir; diğer sözcüklerdeki vezin gereği yapılan ulamalarda alt çizgi (_) kullanılmıştır.

2.2 Mecmuanın Çeviri Yazılı Metni

1b

1

DUVĀZDEH İMÂM-I HUDĀ RAĞIYA'LLĀHU 'ANH⁵

Bismi'llāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥīm

Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilün

I

İrdi eyyām-ı bahār u °ālem oldu gül-°izār
Bağladı alaylar[1] şaf şaf şükûfe lālezār
Bezm-i gülde lāle zerrīn cām dutdı şāhvār
Sākıyā şun sāğar-ı mey geçmeden devr-i bahār
Şāh-ı merdān °aşkına cām içelüm leyl [ü] nehār
Ki_ oldu yüz yigirmi dört biñ enbiyāya tācdār
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

II

Zātdan geldi tecellī kıldı şüret bağladı
Ya°nī bu ten maẓhar-ı cāndur ki ülfet bağladı
Cāvidānı birbiriyle yek ḥaḳīḳat bağladı
°Arş-ı vech-i ādem[e] çıkdı kitābet bağladı
Çeşm-i ebrū-y-ıla bak kim ne leṭāfet bağladı
Biñ bir ism-ile zuhūr itdi vü °izzet bağladı
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

III

Çeşm-i Ḥaḳ-bīn olan idrāk itdi her zerrātdan
Kim güneş gibi şariḥ oldu kamu aşvātdan
Ḥaḳ-şinās ol göñlüñi pāk eylegil mer'ātdan
Geçdi °ömrüñ duymaduñ sırr-ı şifāt u zātdan
Vāḳıf olmak diler-iseñ okı gör āyātdan
Ḳıblegāh it vechüñi döndür yüzüñi Lātdan
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

IV

⁵ *Misālî Dîvânı* (Güneş, 2011, s. 134-136).

°Ayn [u] lām u yādadur gör sırr-ı Qur°an-ı Kerīm
 Bīst ü heşt ü çār-deh [hem]⁶ bile olmışdur muķīm
 Añla kim andan tecellī itdi cennātü'n-na°īm
 Bu mu°ammāya ḥabīr olur olan ḳalb-i selīm
 Anı idrāk eylemez her esfel ü her bir le°īm
 Mazhar-ı zāt-ı ezeldür Ḥaḳḳ °allām-ı °alīm
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

V

Evvel ü Āḥir °Alīdür Zāhir ü Bāṭın °Alī
 Pādişāhumdur benüm gitmez dilümden yā °Alī
 Bī-bidāyet bī-nihāyetdür ki yokdur evveli
 Cān °Alīdür ma°rifet çeşmiyle baḳ ten⁷ Düldüli
 Kimseye baş egmezüz aña belī didük belī
 Biz °Alī °aşḳında baş açık deli olduk deli
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

2a

VI

Men °aref sırrın[ı] aña nokṭa-i bāzārını
 Añlayıbilmek dilerseñ lā-mekān şehbāzını
 İrgürüpdür on sekiz biñ °āleme pervāzını
 Her giyāh [u] bergden diñle [anuñ]⁸ āvāzını
 Vāḳıf ol bu nüh revāḳuñ gerdişinde_āğāzını
 Ol °Alīdür kim ḳabā-yı tende çaldı kāzını
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

VII

Başdan ayağa MİŞĀLİ nūr-ı rahmetdür bize
 İsmiñi yād eylemek devlet sa°ādetdür bize
 Her bir işde reh-ber ü °ayn-ı °ināyetdür bize
 Ḥaḳḳa minnet her ṭaraf erbāb-ı re°fetdür bize
 Aña ḳul olmak yine andan şehāvetdür bize
 Döndürürsek başumuz yoluñda la°netdür bize

⁶ *Dîvân*'dan (Güneş, 2011, s. 135) tamamlandı.

⁷ ten: Derkenardır.

⁸ *Dîvân*'dan (Güneş, 2011, s. 136) tamamlandı.

Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zū'l-feḳār

2

**DUVÂZDEH İMÂM KUTB-I °ÂLEM HÜNKÂR HÂCI BEKTÂŞ-I VELÎ
KÜDDİSE SİRRUHU⁹**

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Ey yüzün nārından irdi nūr-ı ḥurşid-i celî
V'ey velāyet gülşeninün virdi¹⁰ gūyā bülbüli
Saña keşf oldu Süleymān gibi her murḡuñ dili
Ey ki her cāya irişmişdür velāyātuñ eli
Şem°-i cem°-i evliyā ey Hācī Bektāş-ı Velī

II

Ravza-i firdevsdür °ālī-maḳām-ı meşhedün
Ey yüzün levhinde ızhār itdi sırr-ı eşhedün
°Ârif-i zāt oldu kim ders itdi ḥarf-i ebcedün
Sırr-ı [yā]¹¹ s[ī]n Şāh °Alīnün mu°cizātı Aḥmedün
Şem°-i cem°-i evliyā ey Hācī Bektāş-ı Velī

III

Kisvetün üstinde olan ol elif ey nūr-ı zāt
Ḥālīkü'l-eşyāya dāl olmuş-durur ey Ḥaḳ-şıfāt
Maḥzen-i kān-ı velāyet menba°-ı her mu°cizāt
Cümle eşyā mişl-i tendür senden irmişdür ḥayāt
Şem°-i cem°-i evliyā ey Hācī Bektāş-ı Velī

IV

2b Lāldür vaşf itmede vaşfuñ¹² [senün] ḥalḳ kün fe-kān
Şāhbāz-ı lā-mekānsın saña °arşdur āşiyān
Gün gibi olduñ velāyāt-ıla meşhūr-ı cihān
Ṭapuña münḳād olupdur °arş u ferş [ü] ins ü cān
Şem°-i cem°-i evliyā ey Hācī Bektāş-ı Velī

V

⁹ *Misālī Dīvânı* (Güneş, 2011, s. 130-132).

¹⁰ virdi: Anlam bakımından *verdi* olmalıdır.

¹¹ *Dīvân* 'dan (Güneş, 2011, s. 130) tamamlandı.

¹² vaşfuñ: Vezin gereği *vaşfuñ* olmalıdır.

Ṭavāf¹³ ider şaf şaf melekler meşhedüñ gülzārını
 Zāt-ı Bārīnūñ çü sende gördiler dīdārını
 Gözleri açıldı kim gördi yüzüñ envārını
 Hāḡ saña erzānī kıldı maḡzen-i esrārını
 Şem^c-i cem^c-i evliyā ey Hācī Bektāş-ı Velī

VI

Beyt-i Ma^cmūr müsem mā-yı şaḡn-ı ravzuñdur senüñ¹⁴
 Ser-be-ser envār-ı zāt-ı Kibriyā cān u tenüñ
 Revnaḡı sensin cihānuñ āb-ı rüyı gülşenüñ
 Mehbiṭ-ı Rūhü'l-Emīn olsa °aceb mi meskenüñ
 Şem^c-i cem^c-i evliyā ey Hācī Bektāş-ı Velī

VII

Ṭavāf¹⁵ idenler ravzañı bir kerre ey nūr-ı ilāh
 Biñ ḡac-ı ekber şevābın bulısardur ez-ilāh
 Ey yüzüñ ḡaṭṭında ızhār itdi sırr-ı lā ilāh
 Sen velāyet şāhısın kim bendelerdür mihr ü māh
 Şem^c-i cem^c-i evliyā ey Hācī Bektāş-ı Velī

VIII

Muştafā vü Murtezā vü Hāzret-i Şāh-ı Ḥasen
 Hem Hüseyn-i Kerbelā envār-ı zāt-ı zü'l-minen
 Hem Muḡammed °Alī vü hem Ca^cfer imām-ı zemen¹⁶
 Mūsī-i Kāzım °Alī Mūsā Rızāsın der-sünen
 Şem^c-i cem^c-i evliyā ey Hācī Bektāş-ı Velī

IX

Hem Muḡammed hem °Alī vü hem Ḥasen sulṭān-ı dīn
 Mehdī-i şāḡib-zamānsın sırr-ı Rabbü'l-°ālemīn
 Āl [ü] evlādı °Alī ḡutb-ı semāvāt u zemīn
 Ey MİŞĀLİ rahmetu'llāhi °aleyhim ecma^cın
 Şem^c-i cem^c-i evliyā ey Hācī Bektāş-ı Velī

3

¹³ ṭavāf: Vezin gereḡi *Dīvān*'daki (Güneş, 2011, s. 131) *ṭavf* daha uygundur.

¹⁴ Mısranın vezni kusurludur.

¹⁵ ṭavāf: Vezin gereḡi *Dīvān*'daki (Güneş, 2011, s. 131) *ṭavf* daha uygundur.

¹⁶ Mısranın vezni kusurludur.

GÜFTE-İ MİSÂLÎ¹⁷

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün

I

Olduğum dîvâne ol zülf-i mu°anberden midür
Yâ benüm mestânlıgum ol la°l-i Kevşerden midür
Nâr-ı °aşka yandığum ol hüsni-i serverden midür
Bülbül[i]veş āhum artmağ ol gül-i terden midür
3a Her gün olmak baña bu cevri ol güzellerden midür

II

Nergisün mest olduğu şehlâ gözüñdendür senün
Āfitābuñ şu°lesi nūrı yüzüñdendür senün
Kevşerin telh olduğu şîrîn sözüñdendür senün
Ey gönül biñ biñ belâ saña özüñdendür senün
Bilmezem benden mi yâ ol mäh-i enverden midür

III

Hasretünden eşk-i çeşmüm künc-i gamda çağlamak
Nâr-ı hicrün lāleveş bağrumı her dem dağlamak
°Aşkına ikrār idüp cân baş-ıla bel bağlamak
İnlemek ney gibi baña zārî zārî ağlamak
Sen güzeller şehriyârı şems-i hāverden midür

IV

Leylî zülfünde bugün Mecnün-ı hayrân olmuşam
Vālih ü āşüfte ser-gerdān perîşān olmuşam
Āsitānuñ vaşlı-çün gözden dūr-efşān olmuşam
[Firqatünden şem°veş dil-süz u giryān olmuşam]¹⁸
Süz-ı āhum hem-dem olmak °aşk-ı dil-berden midür

V

Gonca güldür zağm-ı hicrānuñla yürek yaresi
Dāğ-ı pür-hūn lāleveş¹⁹ şeklin dutdı bağrum kıaresi
Erguvānveş yaşarır²⁰ şanki her bir pāresi

¹⁷ *Misālî Dîvânı* (Güneş, 2011, s. 122-123).

¹⁸ *Dîvân*’dan (Güneş, 2011, s. 123) tamamlandı.

¹⁹ erguvānveş yaşarır: Vezin gereği *erguvān yâ şerredür* olmalıdır.

²⁰ lāleveş: Vezin gereği *lāle* olmalıdır.

Cāndan oldum ey MİŞĀLĪ ol mehūn āvāresi
İşbu ūlfet baña ol müjgān u ḥaṇçerden midür

4

GÜFTE-İ ŞUHŪDĪ

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

- 1 Mezraʿ-ı²¹ lemʿa-i rūḥum benüm nūr-ı Ḥudādandur
Delīl-i şemʿa-i ʿaqlum çerāğ-ı Muştafādandur
- 2 Medār-ı çeşm-i giryānum karar-ı merkez-i cānum
Şerār-ı kalb-i sūzānum ʿAliyyü'l-Murtezādandur
- 3 Ḥarīfüm dānişüm sūzum şuʿāʿ-ı baht-ı fīrūzum
Naşībüm kısmetüm rūzum Ḥasen ḥulḳ-ı Rızādandur
- 4 Semāʿ [u] raḳş [u] miʿrācum ğinā vü faḳr [u] ihtiyācum
Terāşum ḥırḳam u tācum Ḥüseyn-i Kerbelādandur
- 5 Ferāḥum rāḥatum hūşum şarābum bāde-i nūşum
Ḥurūşum cūş u ğurrişüm İmām Zeyne'l-abādandur
- 6 Küşūf-ı sırr-ı mestūrī neşāṭ-ı kalb-i mesrūrī
Muḥammed Bāḳıruñ nūrı ziyā-yı Kibriyādandur
- 7 İmām-ı meşreb-i fāʾik ṭabīb-i şāfiʿ-i ḥāzık
Yakīn bil Caʿfer-i Şādık reʾīs-i muḳtedādandur
- 8 Emīrüm hem ser-[e]frāzum anı sevmek bize lāzım
İmām-ı Mūsī-i Kāzım delīl-i reh-nümādandur
- 9 Ğubār-ı tıyneti ḥāküm tebār-ı ʿişmet-i pāküm

²¹ mezraʿ-ı: Mısranın ilk kelimesi vezni bozmaktadır.

Şühüdî fehm ider²² āgehüm²³ °Alī Mūsā Rızādandur

- 10 Serîr-i sırr-ı sermedde derûn-ı °ilm-i ebcedde
Tarîk-i dîn-i Aḥmedde Taḳî ehl-i teḳādandur
- 3b 11 Kerîm ü muḡṭî-i şādık cemāl-i ıṣbah-ı fālîk
Yüzi ol ḥüsnine lâyıḳ Ḥasen şāhib-likādandur
- 12 Ḥakîm-i mülk-i îcādî kayim-i ḡuşṣa vü şādî
Emînüm Mehdî-i hādî imâm-ı pîşvādandur
- 13 Görûñ Manşûr-ı Ḥallâcî ser-i dâr oldı mi°râcî
Necâtı daḡı hem tâcî kelâm-ı enbiyādandur²⁴
- 14 Bugün tesbîḡ ü tehlîlüm şu°ür-ı derk-i tefhîmüm
ŞUHÛDÎ ders-i ta°lîmüm benüm faẓl-ı Ḥudādandur

5

GÜFTE-İ MEZÎDÎ

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Yā emîre°l-mü°minîn sırr-ı Ḥudā vü Muşṭafā
İns ü cinnüñ vaḡṣ [u] ṭayruñ üstine dikdün livā
- 2 Dürr-i deryādur vücūduñ on sekiz biñ °āleme
Men °aref taḡtına geçdün zāt olduñ şehā²⁵
- 3 Keşf-i te°vîl-i ḡaḳāyıḳsın eyā şāh-ı kerem
Çārdeh-i ḡatt-ı siyāḡ olduñ künûz-ı Ṭā vü Hā
- 4 Ey senün zātuñı idrāk eyleyen *dārü°s-selām*
Bildi kim sensin cihānda rāḡ-ı Ḥaḳḳa reh-nümā

²² ider: Derkenardır.

²³ āgehüm: Vezin gereḡi *āḡāḡum* olmalıdır.

²⁴ 13. beytin 2. dizesiyle 14. beytin ilk dizesi takdim-tehirlidir.

²⁵ Mısra vezne göre eksiktir.

- 5 Pertev-i nūrı tecellīsinden irdi °āleme
Hem velāyet kânısın hem şeh-süvār-ı *lā fetā*
- 6 Gerçi Ādem şüretin kendüñe bürhān eyledüñ
Līk zātuñ fark olunmaz zāt-ı yek-tādan cüdā
- 7 Ka°be-i *ḥaḳḳe'l-yakīn* ḳā°im-maḳāmuñdur senüñ
Sen imām-ı tayyibīnsin ṭāhirīn-i pīşvā
- 8 Gel mevālī merdlerinden luṭfuñı itme dirīḡ
Çün şehāvet ma°denisin yā °Aliyye'l-Murtezā
- 9 Yā Ḥasen ḥulḳ-ı Rızānuñ yā Ḥüseynüñ °aşkına
Dergāhuñdan²⁶ bir nefes ayırma²⁷ be-ḥaḳḳ-ı Muştafā
- 10 Mü°minüñ başında tāk-ı nūr-ı Zeyne'l-°Ābidīn
Mihteri ḥalḳ-ı cihānuñ fethsin rāh-ı dīn muḳtedā²⁸
- 11 Bāḳır u Ca°fer-durur cümle imāmü'l-mütteḳīn²⁹
Mūsī-i Kāzım emīr-i cümle °ālem rūşenā
- 12 °Ārifüñ şadrı olupdur dergehüñ ey nūr-ı Ḥaḳ
Mü°minüñ imānı sensin yā °Alī Mūsā Rızā
- 13 Sırr-ı tevḥīdüñ kelāmuñ ma°deni °ilm-i ilāh
Şāh Taḳī vü bā-Naḳīdür menba°-ı cūd [u] şehā
- 14 °Askerī ḥaḳḳıyçün olsun Mehdī-i şāhib-zamān
Bu MEZİDİ °askerüñden eyle luṭf it dā°imā

²⁶ dergāhuñdan: Vezin gereḡi *dergehüñden* olmalıdır.

²⁷ ayırma: Vezin gereḡi *ırma* olmalıdır.

²⁸ fethsin rāh-ı dīn muḳtedā: Vezin gereḡi *fātiḥisin rāh-ı dīn* olmalıdır.

²⁹ Kafiye gereḡi 10. beytin 2. dizesiyle 11. beytin 1. dizesinin yeri deḡiştirildi.

4a

6

GÜFTE-İ MEZİDÎ KÜDDİSE SİRRUHU

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Zāhidā çün almamışsun °ilm-i esmādan haber
Bes nice rüşen virürsün sen müsemmādan haber
- 2 Oğumayan yüzi özin muḥkemātuñ sırrını
Almamışdur muşḥaf içre ḥaṭṭ-ı Tā Hādan haber
- 3 Fazl-ı Yezdān kullarından eyle ser-tā-pā ezel
Ḥüsni-i tefsīr-i elif al lām-ile rādan haber
- 4 Mālik-i cevher degül °ummāna ğavvāş olmayan
Çanda virsün otuz iki nūr-ı deryādan haber
- 5 Kim ki kıldı yāzdeh hem ba°d-ez-ān heft şalāt
Yaḥşı idrāk itdi Ḥaḫḫı aldı cum°adan haber
- 6 Başuma daşlar yağarsa kes Mişālīves³⁰ ne ğam
Çünki keşf oldu baña tā °arş-ı Mevlādan haber
- 7 Ey MEZİDÎ ḥaḫ-şināsam diyüben lāf urcısun
Almayanlar istivā-yı vech-i a°lādan haber

7

GÜFTE-İ MİŞĀLÎ BABA³¹

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Şıfāt-ı zāt-ı mutlaḫdur görinen ser-be-ser eşyā
Velī idrāk ider anı ḫanı ehl-i başar peydā
- 2 Nice ḫarn-ıla devr itdi felek bulmadı mihr-ile

³⁰ Misālî'nin (Güneş, 2011, s. 244-245) bir gazeline naziredir.

³¹ Misālî Dîvânı (Güneş, 2011, s. 172).

Ma^cārif āsumānında senüñ gibi kamer peydā

- 3 Yüzüñ şol mışr-ı cāmi^cdür nigārā ki_andan olmuşdur
Şalāt-ı cum^ca-i sırrı sefer sırr-ı Hızır peydā
- 4 Eger şarrāf-ı ma^cnīsın cevāhir kân-ı insāndur
Kanı insān gibi göster daḥı ^cālī-güher peydā
- 5 Senüñ rūḥ-āsumānında ḡadüñ şol müntehādur kim
Kim olmuş her budaḡında otuz iki şemer peydā
- 6 Nice Ḳayşer nice Dārā vü³² Sikender gördi bu devrān
Getürmedi senüñ gibi bu meydāna bir er peydā
- 7 MİSĀLĪ nokṭa-i zāta yüregüm kân-ı baḥr oldı
Kim andandur ḡamu dürr ü cevāhir sīm ü zer peydā

8

VELEHU³³

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

- 1 Bir hümāyam kāsesi³⁴ perr-ile pervāzıyam
Ḳāfdur menzilgehüm men lā-mekān şeh-bāzıyam
- 2 Fenn-i gūn-ā-gūn ile³⁵ çün çarḡ dā'im oynaram
Zührenüñ çenginde çengī hem anuñ āvāzıyam
- 4b 3 Nuṭḡ-ı Ḥaḡdur ḡamu bu şavt u şadā-yı kâ'ināt
Gāh ^cūd u erḡanūnam gāh neyüñ dem-sāzıyam
- 4 Zāhir ü Bāṭında Ḥaḡdan ḡayrı ḡanı bir vücūd
Mülk ü mālūñ bir-durur kim derdin[üñ] enbāzıyam

³² vü: Vezin gereḡi mısradan çıkarılmalıdır.

³³ *Misālī Dīvām* (Güneş, 2011, s. 492).

³⁴ kāsesi: Vezin ve anlam gereḡi *Dīvān*'daki (Güneş, 2011, s. 492) *k'otuz iki* daha uygundur.

³⁵ ile: Derkenardır.

- 5 Pāygāh-ı menzil-i Maḥmūda ir[gür]sem³⁶ n'ola
°Älem-i tevḥīde irdüm ma°rifet Äyāzıyam
- 6 İstivā tīgıyla feth itdüm vücūdum kişverin
°Aynīveş қatl eyledüm Deccāl-i nefsi gāziyam
- 7 Şan°atumda dest-i ḥayyāt-ı ezelden dutdum el
Her şeyüñ қaddine ḥil°at biçmek içün kāzıyam
- 8 Äb-ı Kevşerdür sözüm mäh-ver gör ey Ḥāfız mübīn
Gel Gülistānı_оқu şanma Sa°dī-yi Şīrāzıyam
- 9 Ḥüsn meydānında zülfüñ her taraf çekmiş resen
Sen daḥı envā°-ı fenn-ile anuñ cānbāzıyam
- 10 Mu°cizāt-ı enbiyādan n'ola ger virsem ḥaber
Ḥızra irdüm ey MİŞĀLĪ gör kimüñ hem-rāzıyam

9

GÜFTE-İ MİŞĀLĪ³⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 °Ādemi fehm eyledüñse °alleme'l-esmā nedür
Ḥikmet-i muḥkem-rumüz-ı pā vü çā vü gā nedür
- 2 Қandan irer feyz-i raḥmet on sekiz biñ °āleme
Sī vü dü dürr-ile peydā bu yidi deryā nedür
- 3 Elf ü bā vü tā vü [sā] oldı şıfāt-ı Zü'l-celāl
Қaplamış iki cihānı zāt-ı bī-hem-tā nedür

³⁶ *Dīvān*'dan (Güneş, 2011, s. 492) tamamlandı.

³⁷ *Misālī Dīvān* (Güneş, 2011, s. 243-244).

- 4 Zülf-ile kaşuñ hurūfın fehm itdiler³⁸ bildiler
Ḳābe kavseyn [ü] rumūz-ı *leyletü 'l-İsrā* nedür
- 5 Cennet-i heştüm[e] vāşıl olmayısar °ākıbet
 Bilmeyen Ḥaḳdan beyān-ı 'urvetü 'l-vüṣṣā nedür
- 6 °Ārif olduñsa kelāmu'llāh-ı nāṭık sırrına
Ḳāf ve 'l-Ḳur°ān u *Yāsīn* şüret-i *Ṭā Hā* nedür
- 7 Ḳıble-i taḥḳīḳ bildi vech-i pāk-i Ādemi
 Fehm iden Beytü'l-Ḥarām u Mescid-i Akṣā nedür
- 8 Ḳāf [u] ḥiden ādem-i ma°nāyı idrāk eyleyen
 Bildi nuṭḳ u şüret ü ḥarf u³⁹ kuvvet-i eşyā nedür
- 9 Nokṭa-i bāyı MİŞĀLİ derk iden Ḥayder gibi
 Añladum naḳḳāş u naḳşı münşī-i inşā nedür

5a

10

GÜFTE-İ MİŞĀLİ⁴⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Lem-yezel mülkine ser-med şāh sensin yā °Alī
 Zāt-ı muṭlaḳ hem şıfātu'llāh sensin yā °Alī
- 2 Bīst ü heşt ü sī vü dü ism [ü] müsemma°-i ezel
 Muḥkemāt u hem kelāmu'llāh sensin yā °Alī
- 3 İncıl ü Tivrāt u Tenz[ī]l ü Zebūruñ kāşifi
 Nokṭa-i hem bā°-i bismi'llāh sensin yā °Alī

³⁸ itdiler: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Güneş, 2011, s. 243) *idenler* daha uygundur.

³⁹ u: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁴⁰ *Misâli Dîvân* (Güneş, 2011, s. 641-642).

- 4 Zātdan geldüñ zühür itdüñ vücūd-ı ādeme
Ya°nī vechu'llāh [u] °arşu'llāh sensin yā °Alī
- 5 Ādemüñ vechinde meşūr sūre-i seb°-i beyān
İsm-i a°zam fā°-i f[aẓl]u'llāh sensin yā °Alī
- 6 Beyt-i Ma°mūr-ı melā°ik hayme-i mī°ād u Kuds
Sācid ü mescūd-i beytu'llāh sensin yā °Alī
- 7 Evvel [ü] Āhir de sensin Zāhir ü Bāṭın da sen
Her dü kevnüñ sırrına āgāh sensin yā °Alī
- 8 Aldı menzil her ki dutdı °aşkınuñ ser-riştesin
Zīrā kim Ḥaḫḫa ḫaḫīkat rāh sensin yā °Alī
- 9 °Abd-i muḫlişdür MİŞĀLĪ itme maḫrūm-ı cemāl
Kim °ināyet kānı şāhenşāh sensin yā °Alī

11

MİŞĀLĪ FERMĀYED⁴¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 İki °ālemde bize maḫşūd sensin yā °Alī
Zāhir ü Bāṭında hem mevcūd sensin yā °Alī
- 2 Levḫ-i maḫfūz [u] kelāmu'llāh [u] °arş-ı mūntehā
Sırr-ı bī-ḫadd Aḫmed [ü] Maḫmūd sensin yā °Alī
- 3 Ḥayme-i mī°ād-ı Mūsā vü Süleymān [u] Zebūr
İncīl ü Tivrāt ile Dāvūd sensin yā °Alī
- 4 Zāt sensin hem şıfāt-ı lem-yezel vechüñ-durur
Nāzil olan āsumān [u] derd⁴² sensin yā °Alī

⁴¹ *Misālî Dîvânı* (Güneş, 2011, s. 642).⁴² derd: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Güneş, 2011, s. 642) *dūd* daha uygundur.

- 5 Sî vü dü hatt-ı kitâb-ı Cāvîdāndur şüretüñ
Ser-be-ser taķsîmle ma^cden⁴³ sensin yâ °Alî
- 6 Secde emrinde melâ'ik vechüñe kıldı sücûd
Cümle °âlem sâcid ü mescûd sensin yâ °Alî
- 7 Kıblegâh-ı secdegâhum pâk vechüñdür senüñ
Bu MİŞÂLÎ bendeñe ma^cbûd sensin yâ °Alî

12

DUVÂZDEH İMÂM AĞMED FERMÂYED⁴⁴

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün

- 1 Ey muvağhid Ėaķķa gel cān u göñülden yād kıl
Ėurtarup cān gülşenin Ėār-ı belādan yād kıl
- 2 Nūr-ı AĖmedden eşer görmek dilerseñ ey göñül
Ė'āb-ı Ėafletden gözün aç kendüñi āzād kıl
- 5b 3 *Lağmike lağmî*dür vücûd-ı⁴⁵ Muştafâdur yâ °Alî
Hem Ėudānuñ şîrisin ben şorasın⁴⁶ irşād kıl
- 4 Ėurretü'l-°ayn[um] Ėüseyn ile Ėasendür yâ ilāĖ
Anlaruñ şîrîn kelāmına meni FerĖād kıl
- 5 Dağı hem Zeyne'l-°ābidîn⁴⁷ hem MuĖammed Bāķıruñ
Himmet-ile mülk-i dil vîrānesin ābād kıl
- 6 Ca°fer ü Mūsā yolında cānuñı terk eylegil
Cānuñı nār-ı belādan Ėurtarup dil-şād kıl

⁴³ ma^cden: Vezin gereĖi *Dîvân*'daki (Güneş, 2011, s. 642) *ma^cdūd* daha uygundur.

⁴⁴ *Dükakinzade Ahmed Beg Dîvanı* (Süzen, 1994, s. 20).

⁴⁵ lağmîdür vücûd-ı: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Süzen, 1994, s. 20) *lağmî* diyen çün daha uygundur.

⁴⁶ şorasın: Vezin ve anlam gereĖi *Dîvân*'daki (Süzen, 1994, s. 20) *mūra sen* daha uygundur.

⁴⁷ Zeyne'l-°ābidîn: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Süzen, 1994, s. 20) *Zeyne'l-°ibāduñ* daha uygundur.

- 5 Kalem yokdur tufeyl-ile ezelden
 Kalendarür kalendarür kalendar

14⁵¹

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

- 1 Men ^carefden dem urırsun di baña Mevlā nedür
 Aḥmede nāzil olan Qur^oāndaki ma^cnā nedür

- 2 Sırr-ı tevḥīdün rumūzın nefy ile işbātdan
 Şūfī gel benden şor anı lā nedür illā nedür

- 3 Üç oğullı dört ananuñ aşlını vü fer^cini
 Bilmeyen ādem ne bilsün kim Toğuz Baba nedür

- 4 Bāṭını ko bu havāşş-ı ḥamse-i zāhirde kim
 Lems-i zevk ü şemm ü rü^oyet-ile bul şafā nedür⁵²

- 5 Kıl vücūduñ mısr[ı] içre nefis-ile rūḥa nazar
 Bilmek ister[señ] eger Mūsā ile Fir^cavn⁵³ nedür

- 6 Kuṭb-ārām eyleyüp ger devre gerdān olmada
 Gāh hilāl ü gāh bedr olur kamer āyā nedür

- 6a 7 Bī-pederdür diyü ^cİsī'i ta^caccüb eylemek
 Bī-peder bī-māder oldı Ādem [ü] Havvā nedür

- 8 Hoş ^caceb kuşdur ki vā^ciz çok çok añar⁵⁴ uçmağı
 Daḥı bilmez kendüsi sırrı nedür tūbā nedür

- 9 Nokṭa-i pergārveş sābit olur kūy-ı zemīn

⁵¹ Şiirin ilk üç beyti, *On Yedinci Yüzyıl Tekke Şairi Kul Nesimi*'de (Öztelli, 1969, s. 87) bulunmaktadır.

⁵² Mısranın vezni kusurludur.

⁵³ Mısranın kafiyesi kusurludur.

⁵⁴ añar: Derkenardır.

Derdime derd ile bu tokuz binā nedür⁵⁵

10 Şūfiyā zıkr itmede mezkūrı bilmekdür murād
Mescid içre yok yire bu itdügin ğavġā nedür

11 DÜRRİyem ma^crifet ünsüm-durur benden soruñ⁵⁶
Kaṭrenüñ içindeki cüş eyleyen deryā nedür

15

GÜFTE-İ SÜRÜRİ⁵⁷

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

1 Ey boyuñ Ṭübā lebün Kevser yüzün bāġ-ı na^cim
La^cl-i cān-baḥşuñ tılışm-ı gevher-i genc-i kādīm

2 ^cAlleme'l-ġayb itdi [çün]⁵⁸ Qur^oānı vechinde beyān
Oldı Ādem bā^o-i bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm

3 Hüsnuñe n'ola kelāmu'llāh dırsem ey güneş
Kim elifdür kāmētün zülfün dehānı lām [u] cīm

4 Şu^cle-i innī ena'llāh ile doldı kā^oināt
Rūşen oldı yüzi ruḥsāruñ zihī nār-ı Kelīm

5 ^cAnber-efşān sünbül-i vaşfinda ey cennet güli
Haḳ te^cālā didi kim hāzā sırāṭü'l-müstakīm

6 Kaşlaruñ mihrābına her kimse kim kılmaz sücūd
Şüret-i Raḥmānı inkār eyler ol dīv-i racīm

7 Ey SÜRÜR[İ] lebleri devrinde zāhid-i dün⁵⁹

⁵⁵ Mısra vezne göre eksiktir.

⁵⁶ Mısranın vezni kusurludur.

⁵⁷ 18. Yüzyıl Divan Tertibinde Bir Nazire Mecmûası (Coşkun, 2019, C 1, s. 332-333).

⁵⁸ Mecmûa'dan (Coşkun, 2019, C 1, s. 332) tamamlandı.

⁵⁹ Mısranın vezni kusurludur.

Tevbe °arz eyler şehā estagfiru'llāhi'l-°aẓīm

16

DUVĀZDEH İMĀM

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Faẓl kıldı [kim] cemālini cihānda āşikār
 °İlm-i te°vīlin beyānın eyledi ol Kirdigār
 Evvel Āhir Zāhir ü Bāṭın odur Perverdigār
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

II

Nūr-ı vāhid didi aña faḥr-ı °ālem ber-güzīn
Laḥmike laḥmī odur şāh-ı emīrū'l-mü°minīn
 Levḥ[-i maḥfūz] üzre yazmışdur Hudā °ayne'l-yaḳīn
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

III

Ṭūr-ı Sīnā üzre gördi vechüñi Mūsā Kelīm
Len terānī perdesinde ref° eyledi⁶⁰ zāt-ı ḳadīm
 °Āşıḳa dīdāruñ olmış ya°nī cennātü'n-na°im
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

IV

6b Enbiyānuñ cümlesiyle geldi ol nūr-ı Hudā
 Menba°-ı *seb°a'l-meşānī* zāhir itdi Murtezā
 Vaşf-ı şānına anuñ menzil olupdur *hel etā*
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

V

°Alleme'l-esmā-yı küldür öz vücūdı ser-be-ser
 °Ayn-ı zātıdur ḥaḳīḳatde şıfāt-ı bü'l-beşer
 Söyleyen vaşfi-dur[ur] dillerde her şām [u] seḫer
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feḳār

VI

Yā °Alī virdüñ kelāmu'llāh-ı nāṭıḳdan nişān

⁶⁰ eyledi: Vezin gereği *idüp* olmalıdır.

Fazl-ı Hâk sensin ki kılduñ °ilm-i te°vîlin beyân
 Bîst ü heşt ü sî vü düdür vechüñüñ haţtı °ayân
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feķār

VII

Ey NEMĀYĪ nokta-i zāt-ı eḫad dā°im zuhūr
 Eyledi sende vücūduñ nūrıdur sî vü dü nūr
 Kā°ināt içinde sensin °āleme fazl-ı Ğafūr
Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü'l-feķār

17

RŪḤĪ FERMĀYED

Mef°ülü Mefā°ilün Mef°ülü Mefā°ilün

- 1 Mir°āt-şifāt itdi Hâk şüret-i insânı
 Aç gözini baķ cānum gör şüret-i Raḥmānı
- 2 Yañlış oķumış ḫāfız Allāh kelāmıdur
 Yāruñ⁶¹ yüzine baķup anda birleye Qur°ānı
- 3 Zülf [ü] leb-i cānānum bendeñden ögüt diñle
 Ol ejder-i °ömr itdi bu ḫikmet bu⁶² beyānı
- 4 Çin söylepti⁶³ çinüm çin çiniye neden olmış
 Şol sünbül-i seyrānı şol kākül-i reyḫānı
- 5 Ḥandān oluban kıldum vaşfında o cānānuñ
 Bildür baña hey cānum luţf eyle o cānānı
- 6 Bildürdi anı bildüm ķo bunı °adem gördüm
 Sensüz anı çün bildüm gönlinde o sultānı
- 7 Çün rūḫ-ı Muḫammedden keşf oldu baña bu sır

⁶¹ yāruñ: Vezin gereği *yār* olmalıdır.

⁶² bu: Vezin gereği *ü* olmalıdır.

⁶³ söylepdi: Vezin gereği *söyledi* olmalıdır.

Feth eyledi her bâbı ol kâşif-i Rabbânî

8 Gel ister iseñ zâtı terk eyle şıfâtı⁶⁴
Dil °ilmini taḥşîl it ol °âlim-i Rabbânî

9 Dirlerse saña RŪḤÎ kimsin saña kim dirler
İklîm-i Süleymānuñ bir mūr-ı suḥendānı

18

GÜFTE-İ HUSREV

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

7a 1 Bir ḥarābāt-ı fenāyam baña kār itmez ögüt
Zāhidā pend itme var ḥalvetde zühdünle sükût

2 °Āşık-ı dīdār olaldan yok baña aşlā qalem
Ḳo beni öz ḥālūme sen mescid ü miḥrāb güt

3 Ka°be-i kūyında yāruñ olalı ḥaccāc-ı °aşk
Ḳible ḥaḳkı baña olmaz işigünde[n] özge yurt

4 Naḳd-i °ömri virmişem ben vaşl-ı yāre ey faḳîh
Vaşfuñı bir ḥabbeye almam şatarsañ nice⁶⁵ ma°rifet

5 Bāde-i °aşkı ḳoma elüñden ey merd-i Ḥudā
ḤUSREVÎ gibi dilerseñ olasın ḥayy lā-yemūt

19

GÜFTE-İ ZÂİFİ⁶⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

1 Bu mezāhir kim vücūd-ı muṭlaḳ ızḥār eyledi
Kendüdür kim kendi_öziñe °arz-ı dīdār eyledi

⁶⁴ Mısranın vezni kusurludur.

⁶⁵ nice: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁶⁶ *Esrar Dede Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye* (Genç, 2000, s. 315-316).

- 2 Şatdı hüsün aldı °aşkın arada bir kimse yok
Kendi aldı kendi şatdı⁶⁷ kendi bāzār eyledi
- 3 Kendi iki nesnede sırr-ı *ene'l-Hak* söyleyen
Şüretā Manşūra isnād itdi ber-dār eyledi
- 4 Tālib [ü] maṭlūb öziyken kendüyi mestūr idüp
Kimini maṭlūb [u] kimini talebkār eyledi
- 5 Hāzret-i Ādem için halk itmiş-iken kendini
Töhmet [ü] °işyān idüp adın günehkār eyledi
- 6 Öz vücūdudur yine kimisin[i] itdi ezel
Bunca eşyā kim ebedden yoğ-iken var eyledi
- 7 Cümlesi bir nefhadan peydā iken hikmet nedür
Kiminüñ yirini cennet kimini nār eyledi
- 8 Nicesin ağıyār iken yār eyleyüp maḥbūb ider
Nicesinüñ yār iken adını ağıyār eyledi
- 9 Birinüñ adını Mūsā birinüñ Fir°avn eyledi⁶⁸
Kendünüñ emrine yine kendi inkār eyledi
- 10 Şatılık şatan özüñ bu ne mu°anniddür görüñ
Özge şüretten gelüp kendini ber-dār eyledi
- 11 Nev-be-nevdür görinen ān içre bu deñlü şübūt
Şanma sen anı tecellīsinde tekrār eyledi
- 12 Bu ne kudret bu ne tebdīl-i haḳīḳatdür görüñ

⁶⁷ kendi aldı kendi şatdı: Derkenardır.

⁶⁸ eyledi: Vezin gereği *Tezkire*'deki (Genç, 2000, s. 315-316) *idüp* daha uygundur.

Āteş-i Nemrūd[1] İbrāhīm[e] gülzār eyledi

13 Özge kudretdür ki yapduğda binā-yı Ādemi
Kubbe-i şeş-sū düzetdi çār-dīvār eyledi

14 Kāfirūñ küfri zarūrī mü'minūñ imān[1] hem
Her birin bir bend-ile ya'ne giriftār eyledi

7b 15 Hāmdü li'llāh irgürüp dārü's-şifā-yı vaḥdete
Zā'Fī-i bī-çārenūñ derdine tīmār eyledi

20

TAḤMĪS⁶⁹

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1 İmtiṣāl-i emr içün kulluğ iden °ayyārdur
Ücret-ile hizmet iden kul degül ırğaddur

2 Kendüden hem kendü re'yinden geçüp teslīm olan
Bendedür şüretde ammā ma'ne āzāddur

3 Ey [ki] tevḥīd iderem şanup iden hāy [u] hūy
Şirkden kurtılmađuṣa itdigüñ ilḥāddur

4 Ġayr-ı nefy işbāt-ı Haḫdur lāyı bil illāyı bil
Tālib-i vaḥdet olan °aşıqlara irşāddur

5 Zāhiri mazḫarda çeşm-i vaḥdet-ile seyr kıl
Cümle'i yirinde hoş gör seyr biñ üstāddur

6 Qo ḫulūli ittiḫād-ı fesh ü nesh[i] añma kim
Çeşm-i aḫvel biri iki görmege mu'tāddur

⁶⁹ Başlıkta tahmis olarak belirtilmişse de şiir gazel formundadır.

- 7 Gelmede vü⁷⁰ gitmede hergiz ihtiyârı yok iken
Arada kendin gören bî-çâre nâkış yaddur

21⁷¹

Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

I

- 8a Girmişüz meydân-ı °aşka şöyle bil merdāneyüz
Cāna başa kalmayup serden geçen mestāneyüz
Neng ü nāmı tağıdup biz t̄alib-i cānāneyüz
Şanmañuz rüsvâyılıktan ğam çeker ferzāneyüz
Taşa çalmış şīşe-i nāmūsı bir dīvāneyüz

II

Gül ruhuñ yād eyleyüp bî-miśl ü bî-hemtā dirüz
Yok dehānuñ gibi hiçbir ğonca-i ra^cnā dirüz
Gülşen-i ħüsnünde budur bahtumuz cānā dirüz
Ġonca dir iller saña biz şem^c-i bezm-ārā dirüz
Ġonca iseñ °andelībüz şem^c iseñ pervāneyüz

III

Rüşenālîk itmişem döndürmezem senden yüzi
Saña kul oldum ki şol dem eyledüm teslīm özi
Meclis-i rüz-ı *elest*den bilürüz şāhumuzı
Āşinālîk bilmeyenlerden kıyās etmeñ bizi
Āşināya āşināyuz⁷² bīgāneye bīgāneyüz

IV

Raħm idüp bî-çāreñe luṭf eyle t̄alibdür saña
İltifāt itseñ maħaldür şol ki rāġıbdur saña
Dür olursañ nā-sezādur n’ola vācibdür saña
İrişür peyk-i ecel bād-ı şabā gibi saña
Dostum gel bizde pinhān ol ki biz vīrāneyüz

V

Eyle taḥşīl-i şafā hergiz siyāh-ı ğam yeme

⁷⁰ vü: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁷¹ Tahmis edilen gazel, Bağdatlı Rûhî’ye ait olup *Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi’ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası*’nda (Erten, 2018, s. 278-279) bulunmaktadır.

⁷² āşināyuz: Vezin gereği *āşinā* olmalıdır.

Bu fenā dünyāyı gör kim kalmadı cām-ı Ceme
 °Ayş u °işret idelüm dünyāda irmez dem deme
 RŪĤİyā zevķi olan gelsün şalādur °āleme
 Bezm-i vaḥdetle māl-ā-māl biz ḥum-ḥāneyüz⁷³

22

MÜSEDDDES-İ MEDĤİ⁷⁴

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

I

Vefāsuz dil-rübālardan dilā hergiz vefā gelmez
 Anuñ-çün kalb-i maḥzūna nice demdür şafā gelmez
 Bu pendî gūş iden dānālara derd [ü] belā gelmez
 Ki ya°nī yahşi ādemden yir-ile kem edā gelmez
Vefā resmin mücerred fehmi idenlerden cefā gelmez
Aş[ī]l azmaz cihānda merd-i kāmilden ḥaṭā gelmez

II

8b

Şu kim yār-ı kādīmindür °adū-yı bī-āmān olmaz
 Göñül sen ihtirāz itme saña andan ziyān olmaz
 Meseldür mā-teḳaddemden bu söz hergiz yalan olmaz
 Yamanlar yahşi vü yahşi olanlar hīç⁷⁵ yaman olmaz
Vefā resmin mücerred fehmi idenlerden cefā gelmez
Aş[ī]l azmaz cihānda merd-i kāmilden ḥaṭā gelmez

III

Marīz-i derd-i °aşķ olan kişi ister mi dermānı
 Şeb-i vaşluñ soñında yok mıdur yā rüz-ı hicrānı
 Cefāya şabr ider her dem anuñ kim ola iz°ānı
 Oķur bu maṭla°[ı] gördüm bu dehrüñ bir suḥendānı
Vefā resmin mücerred fehmi idenlerden cefā gelmez
Aş[ī]l azmaz cihānda merd-i kāmilden ḥaṭā gelmez

IV

Gerekse Mısr-ı dilde Yūsuf-ı ḥüsn ü behā olsun

⁷³ Vezin gereği *Biz mey-i vaḥdetle mālāmāl bir gam-ḥāneyüz* (Erten, 2018, s. 279) daha uygundur.

⁷⁴ *Medhî Dîvânı* (Seyhan, 2000, s. 191).

⁷⁵ hīç: Derkenardır.

Gerekse rāh-ı mezelletde yatur bir bī-nevā olsun
 Gerekse pād[i]şāh olsun gerekse bir gedā olsun
 Gerek bīgāne ve'l-hāşıl gerekse āşinā olsun
Vefā resmin mücerred fehmi idenlerden cefā gelmez
Aş[i]l azmaz cihānda merd-i kāmilden haṭā gelmez

V

Gerek bir kāmēti tūbā gerekse bir semen-būdur
 Yāḥud bāğ-ı melāḥatde gerekse serv-i dil-cūdur
 Gerek a°lā gerek ednā gerekse bir melek-ḥūdur
 Hele ey MEDḤĪ-i şeydā benüm de bildigüm budur
Vefā resmin mücerred fehmi idenlerden cefā gelmez
Aş[i]l azmaz cihānda merd-i kāmilden haṭā gelmez

23

TAḤMĪS-İ °ĀLĪ⁷⁶

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

I

Süzilsün çeşm-i mestūn devlet-i bīdār[1] görsünler
 Bozilsun bend-i zūlfūn bendeler dīdār[1] görsünler
 Çözilsün dügmeler mir°āt-ı pür-envār[1] görsünler
 Çıkar pīrehenūn tā kudret-i Settār[1] görsünler
 Meded rūḥ-ı muşavver nice olur yārı görsünler

II

Lebūnden būseler⁷⁷ almaḳ mürde cān bulmaḳ kadar vardur
 Şaḩūn koḳmaḳ ḩayāt-ı cāvīdān bulmaḳ kadar vardur
 Miyānın ḩocumaḳ genc-i nihān bulmaḳ kadar vardur
 Vişālūn cān almaḳ rāyegān bulmaḳ kadar vardur
 N'ola bir himmet it şeydālar ol āşārı görsünler

9a

III

Ruḩūn zūlf içre gösterdūn kıyāmetden nişānsın sen
 Günūn mağribde toğmış fitne-i āḩir zamānsın sen
 Ser-ā-pā dehr[i] vīrān eyleyen genc-i nihānsın sen

⁷⁶ Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı (Aksoyak, 2018, s. 382).

⁷⁷ būseler: Vezin gereği buse olmalıdır.

Ne māhiyyetsin ayā yā neden nā-mihr-bānsın sen
Müneccimler қосunlar ğayrısın mekkārı görsünler

IV

Meger bir⁷⁸ kāse içre misk-i terdür Hızır içün cānı
Қонупdur başuña yāḥud hümā-yı baḥt-ı sultānī
Yāḥud mülk-i melāḥat şāhınuñ nev^c-i perīşānı
İnanmaz görmeyen çaқ başdan ey şūḥ-ı cihān anı
°Araқ-çīnūñ çıkar ol ṭurre-i ṭarrā[r]ı görsünler

V

O meh-rū baḥt-ı °ĀLĪ gibi [ġaddār]⁷⁹ olmak istemiş
Қırup °āşıқların cellād-ı hūn-h̄ār olmak istemiş
Kerem semtinden el çekmiş sitemkār olmak istemiş
Muḥaşşal zulmle⁸⁰ meyl itmiş cefākār olmak istemiş
Yitişsünler meded üftādeler yalvarı görsünler

24

MÜSEDDDES-İ LEBĪBĪ

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

I

Şenā hengāmı geçdi şimdi nevbet nev-bahāruñdur
Olupdur yemyeşil baḥr-ıla bir °ālem kenāruñdur
Şalasın deryā-yı °aşқа çünkü⁸¹ ol māhī şikāruñdur
Tevekkül ber-Ḥudā eyle °ināyet Kirdgāruñdur
Vücūduñ zevraқın şal baḥr-ı °aşқа rūzigāruñdur
Ḥudānuñdur oñarmaq şanma ey dil rūzigāruñdur

II

Bu gülzār-ı fenāda bir serv-қāmet ele girmez
Bu yolda virmeyince baş[uñı] devlet ele girmez
Ġanīmet bil bugün mü[°]jellem[üñ] vuşlat ele girmez
Gözün aç dem bu demdür demüñde fırsat ele girmez
Vücūduñ zevraқın şal baḥr-ı °aşқа rūzigāruñdur

⁷⁸ bir: Derkenardır.

⁷⁹ *Dīvān*'dan (Aksoyak, 2018, s. 382) tamamlandı.

⁸⁰ zulmle: Vezin ve anlam gereği *zulme* olmalıdır.

⁸¹ çünkü: Vezin gereği *çün* olmalıdır.

Hudānuñdur oñarmak şanma ey dil rūzigāruñdur

III

Açıldı gül gibi gülzār-ı °ālem sebzēzār oldu
Şalındı serv-қadler seyr-i bāğa der-kenār oldu
Nevāya başladı bñlbñl çemende şad-hezār oldu
Hevālar i°tidāl üzre muvāfiқ der-kenār oldu

9b

Vücūduñ zevraқın şal baқr-ı °aşқа rūzigāruñdur
Hudānuñdur oñarmak şanma ey dil rūzigāruñdur

IV

Bugñn meydān-ı °aşқ içre hñnerverlik idem dirsın
Başuñ ortaya қoyup ya°nı serverlik idem dirsın
Bu çarқ-ı pırezende ben de bir erlik idem dirsın
Bu deryā-yı haқıқatde şınāverlik idem dirsın
Vücūduñ zevraқın şal baқr-ı °aşқа rūzigāruñdur
Hudānuñdur oñarmak şanma ey dil rūzigāruñdur

V

LEBİBİ kñşe-i fırқatde işñn oldu vāveylā
Hayāl-i kākñl-i dil-berle düşdi başuña sevdā
Güzeller zevraқ-ı şahbā-y-ıla çekdirmede tenhā
Nice bir āh idersın geñ yaқada[n] vālih [ü] şeydā
Vücūduñ zevraқın şal baқr-ı °aşқа rūzigāruñdur
Hudānuñdur oñarmak şanma ey dil rūzigāruñdur

25

MUḤAMMES-İ NESİMİ

Fā°ilātñn Fā°ilātñn Fā°ilātñn Fā°ilñn

I

Dil-berā zñlfñn düşñpdñr haţţ-ı gülgñn üstine
Ejdehādñr şanki yitmiş genc-i Қārñn üstine
Leblerñn şanki şadefdñr dürr-i meknñn üstine
Bir muḥammes söyleyem ben қаşlaruñ nñn üstine
Allāh Allāh gör ne siḥr itmiş dil efsñn üstine

II

Dil-berā fikr-i hayālñn oldu yoldaşum benñm

Şâfdur kalbüm senünle hem içüm taşum benüm
 Yolına bi'llāh fedādur cān ile başum benüm
 Aķup ol deryā gibi dīdeden yaşum benüm
 Ğarķa virdi °ālemi °azm itdi Ceyhūn üstine

III

Dil-berā gönlüm tıttırdur bend-i zūlfüñden maķām
 °Āşık u şādıklara zūlfüñde var *dārü's-selām*
 Kaşlaruñ mihrāb [u] minber gözleruñ olsun imām
 Haţţ-ı şūrīden gelüp ez-dem-i gül-gūna müdām
 Cān virüp güller döşensün haţţ-ı gül-gūn üstine

IV

Şol raķībūñ itler ile dem-be-dem ceng eyledüm
 Āsitānuñ işiginde yaşıdığım seng eyledüm
 Dün gice ğam meclisinde ķāmetüm dāl eyledüm
 Şoķbetūñle ey şanem °aşķuñla āheng eyledüm
 Def° iderem sīnemi sen özge ķānūn üstine

10a

V

Zūflerūñ leylī ķīnī dīvāneler içre bugün
 Şarrāf-ı⁸² °aşķ olmışam mey-hāneler içre bugün
 Genc buldum n'eyleyem vīrāneler içre bugün
 Şanki [ben] deyr olmışam büt-hāneler içre bugün
 Çün NESĪMĪ saña kaşd itdi Mecnūn üstine⁸³

26

MUĤAMMES-İ MUĤĪMĪ ĞAZEL-İ ZA°FĪ⁸⁴

Fā°ilātūn Fā°ilātūn Fā°ilātūn Fā°ilūn

I

Dil-berā vechūñ senūñ bildüm kitābu'llāhdur
 Nefs-i ķudret °ilm-i ĥikmet sırr-ı fażlu'llāhdur
 Şāhidim Haķdur delīlüm *ķul keķā bi'llāhdur*
 Her ne söz kim söyledim °ayn-ı kelāmu'llāhdur

⁸² şarrāf-ı: Mısranın ilk kelimesi vezni bozmaktadır.

⁸³ Mısranın vezni kusurludur.

⁸⁴ Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Bulunan 00010 ve 01377 Nolu Şiir Mecmualarının Transkripsiyonu ve İncelenmesi (Yapıcı, 2021, s. 113-114).

Vākıf olmayan bu sırra lā-cerem güm-rāhdur⁸⁵

II

Bir şecerden kāmetin ol hüsni-bî-hem-tâ ile
Göstereliden mu^ccizât ol yed-i beyzâ ile
Hem-dem oldum ^caşk Tûrında gine ben Mûsâ ile
Añladum bildüm rumûz-ı ^calleme'l-esmâ ile
Menzil-i insân-ı kâmil bir ulu dergāhdur

III

Ey perî-peyker dinilmez vaşfa gelmez işlerüñ
^cĀşıka cānlar bağışlar ey melek cünbişlerüñ
Hoḳḳa-i la^clūñ şadef dürr-i ^cAdendür dişlerüñ
Hoş müferraḥ ḥaṭṭ-ı reyḥāndur yazılmış kaşlaruñ
Nice rüşen olma sen kim defter-i va'llāhdur

IV

Vā^cizā Ḥaḳḳuñ kelāmın ḥalka evşāf itmege
Kendiñi ^cirfān içinde ehl-i ^cirfān itmege
Ḥaḳ kelāmın işidüp ḥaḳ söze inşāf itmege
Māye-i taḳlīdeden āyīne-i şāf itmege
Fazl-ı Ḥaḳdan feyz olan envār-ı rūḥu'llāhdur

V

Ḥaḳḳı gör ḥāk-i siyehden aḥsen-i şüret ider
Münkir-i efsāne dil yaḳup bu sırdan vehm ider
Ey MUḲĪMÎ Ḥaḳ cemālūñ gör ne Ḥaḳ raḥm ider
ŽA^cFîyā şaḳḳu'l-kamer sırrını her kim fehmi ider
Āşiyān-ı ālem üzre hoş münevver māhdur

27

DER-KELĀM-I ^cĀLÎ⁸⁶

Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün

I

⁸⁵ Tahmis edilen gazelin ilk beyti *Za'fî-i Gülşenî Hayatı, Eserleri ve Dîvânının İncelenmesi* (Adak, 2006, s. 158-159) adlı çalışmada bulunmaktadır. Bu çalışmada “Bu gazeli şair Mukîmî tahmîs etmiştir. Ancak yaptığımız taramalarda, Mukîmî'nin herhangi bir tahmîsi ile karşılaşmamıştır.” (s. 125) sözleriyle ifade edilip de bulunamayan tahmistir.

⁸⁶ *Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı* (Aksoyak, 2018, s. 424-425).

- 10b 1 Yine bir serv-i bālāya k̄ul oldum ihtiyārumla
Görünmez derde düşdüm dīde-i gevher-nişārumla
2 Tıyurdum rāz-ı pinhānum cihāna āh u zārumla
°Adū oldum deli dīvāne gibi yār-ı gārumla
3 Müyesser olmadı hem-bezm olam şabr u qarārumla
Gönül bir yaña gitdi kaldı cān cism-i nizārumla
4 Barışmaz yıldızum hayfā o mihr-i tābdārumla
°Aceb hālüm n’olur āhır benüm bu intizārumla
5 *Eger haşr olmaz isem ol kıyāmet-kad nigārumla*
Gezem mahşerde gögsüm döğerek seng-i mezārumla

II

- 1 Niçün serkeşlik eyler bilmem ol serv-i hıramānum
Ne kanlar dökdüğün görmez mi her dem çeşm-i giryānum
2 Nice bir hār-ı miḥnet birle şad çāk ola dāmānum
Alınmaz mı ölince dest-i miḥnetden girībānum
3 İşitmez mi °aceb şeb-tā-seher feryād u efgānum
Yāhud görmez mi āh itdükçe dūd-ı āteş-efşānum
4 Bu ğamdan hāk olursam ayrılırsa şineden cānum
Mezārum sengine nakş eylesün bu beyti yārānum
5 *Eger haşr olmaz isem ol kıyāmet-kad nigārumla*
Gezem mahşerde gögsüm döğerek seng-i mezārumla

III

- 1 Şeb-i hicrān-ı yāra hergiz ey dil ḥadd ü gāyet yok
O meh-rū saña rām olmağa bahtuñdan ri°āyet yok
2 Ne kevkebdür bu kevkeb kim nühüset var sa°ādet yok
Ne maḫşūd idinürseñ māni°üñ çok ehl-i himmet yok
3 Ser-i kem-bahtuñı ur taşā kim başuñda devlet yok
İhānet kaşd ider aġyār [u] yāruñdan ri°āyet yok
4 Hele ben bildigüm bu kim firāka hīç nihāyet yok
Ola şem⁸⁷ şimdilik hātırda bundan ġayrı fikret yok
5 *Eger haşr olmaz isem ol kıyāmet-kad nigārumla*

⁸⁷ ola şem: Anlam gereği *Dīvān*’daki (Aksoyak, 2018, s. 424) *ölürsem* daha uygundur.

Gezem maḥşerde gögsüm döğerek seng-i mezārumla

IV

- 1 Uşanmaz mı °aceb ol bī-vefā cev̄ ü cefāsından
Hicāb itmez mi Ḥaḳḳuñ maḥzarında mübtelāsından
- 2 Dehānı gibi hergiz bir °alāmet yok vefāsından
Dutalum şāh imiş lāyık mı °ār itmek gedāsından
- 3 Kūlından şermsār olmazsa ḥavf itsün Ḥudāsından
Ḥalāş itsün dil-i divānemi hicrān belāsından
- 11a 4 Ferāğat eylemez çün kim bu ben ḥāke ezāsından
Şaḳınsun ehl-i maḥşer eşk-i çeşmüm mā-cerāsından
- 5 *Eger ḥaşr olmaz isem ol kıyāmet-ḳad nigārumla*
Gezem maḥşerde gögsüm döğerek seng-i mezārumla

V

- 1 Gören rūyın o māhuñ mā°il olmaz ḥūr u ḡilmāna
Rızāsın gözleyen baḳmaz riyāz-ı ḥuld u rıḍvāna
- 2 Eger dünyāda derd-i firḳati irmezse pāyāna
Ziyā virmezse mihr-i vaşl-ı dil-ber şām-ı hicrāna
- 3 Zebānum bir nefes yād itmezem feryād [u] efgāna
Su°āl itsün melekler çekdüğim ālām[ı] ḳırāna
- 4 Nice biñ zaḥm irişsün bu dem içre cism-i °uryāna
Benüm bu °ahdum ey °ĀLĪ irişdür cümle yārāna
- 5 *Eger ḥaşr olmaz isem ol kıyāmet-ḳad nigārumla*
Gezem maḥşerde gögsüm döğerek seng-i mezārumla

28

MÜSEMMEN-İ FEYZĪ

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

I

- 1 Ne[dü]r ey ḥūnī baña bunca °adāvet senden
Böyle mi umar idüm ben bre āfet senden
- 2 Dem-be-dem sīne-i mecrūḥa cerāḥat senden
Dil-i şad-pāre°i ḥod zūlm-ile ḡāret senden
- 3 Raḥm ise zerrece yok cev̄r ise °ādet senden
İdebilmem de belā bu ki ferāğat senden

- 4 Bilmezem n'eyleyeyin dād şikāyet senden
 5⁸⁸ 4aldı işüm saña yā Rab hidāyet senden
Meded Allāh meded °avn [ü] °ināyet senden
Bu firāk āteşine yanmağa tākāt senden

II

- 1 Ayrılalı ser-i kūyuñdan i māh-liķā
 Añmayup bu dil-i maḥzūnı unutduñ ḥayfā
 2 Nice ay oldı görünmezsın idüp baña cefā
 Ne görünmez ğama uğramışam eyvāh baña
 3 N'idelüm böyle imiş çāre ne taḳdīr-i Ḥudā
 Hele inşāf vire ḥāşılı Allāh saña
 4 Böyle ıalursa eger ḥasret-ile vāveylā
 °Aḳldan zerre eşer yok dil ise nā-peydā
 5 *Meded Allāh meded luṭf [u] °ināyet senden*
Bu firāk āteşine döymege tākāt senden

III

- 11b** 1 Yanup āteşlere bir yaña dil-i sūzānum
 Bir yaña ıan aḳıdur dīde-i ḥūn-efşānum
 2 Bārī al imdi behey zālīm alursañ cānum
 Ölürem ḥasret-ile boynuña olsun ıanum
 3 Ḥāke yeksān olup °aşkuñla ten-i °uryānım
 Bir zamān ola ki işitmeyesin efġānum
 4 Eglenürdi hele āh ile dil-i nālānum
 Tākātüm ıalmadı āh itmege hey sulṭānum
 5 *Meded Allāh meded luṭf [u] °ināyet senden*
Bu firāk āteşine döymege tākāt senden

IV

- 1 Dil-i āşüfteye bilmem bu ıadar nāz neden
 Meded ey serv-i revānum seni ölsün mi seven
 2 Dā'imā Ḥaḳḳa niyāzum budur ey ğonca-dehen
 Sen daḥı zār olasın bir şanemüñ cevrenden

⁸⁸ Vasıta beyti *Bâkî Dîvânı*'ndan (Küçük, 2011, s. 61) *Mersiye-i Mihriümâh Sultân III/8*. beyitten alınmıştır.

- 3 Bilesin kim ğam-ı ʿaşkuñla neler çekdüm ben
Baña itdüklerüñi cümle bulursın hep sen
- 4 Hele yirden göge feryād şikāyet senden
Bilmezem kıanda varam āh senüñ derdüñden
- 5 *Meded Allāh meded lutf [u] ʿināyet senden*
Bu firāk āteşine döymege tākāt senden

V

- 1 Āh kim yandı ğamuñ āteşine cān u ciger
Dil-i senginüñe hīç itmedi feryādum eşer
- 2 Yiter itdüñ bu cefāʾi yiter ey māh yiter
Böyle kıalmaz bu cihān yine bu demler de geçer
- 3 FEYẒĪ-i haste-dile itme cefā-y-ıla nażar
Bir gün ola ki acırsın aña ey nūr-ı başar
- 4 Ğam-ı ʿaşkuñla o bī-çāre neler çekdi neler
Kıalmadı tākati Allāh bilür zerre kıadar
- 5 *Meded Allāh meded ʿavn [ü] ʿināyet senden*
Bu firāk āteşine yanmağa tākāt senden

29

NAʿİMİ FERMÜD

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 1 Görmek isterseñ muʿayyen ħāzret-i Mevlāmuızı
Dil-berüñ vechinde gör ol zāt-ı bī- hem-tāmuızı
- 2 Ħamsetüʾl-*esmā* okursañ faẓl-ı bismiʾllāhdan
[Tā ki] bilesin taʿlīm-i ʿallemeʾl-*esmā*muızı
- 12a 3 Men seni ʿayb itmezem ey ʿābid-i Lāt [u] Menāt
Kim dağı sen görmemişsin ol büt-i raʿnāmuızı
- 4 Dil-berüñ zülf-i dü-tāsıdur ʿaleʾl-ʿarşıʾstevā
Kim bugün biz anda bulduq Ħālķ-ı yek-tāmuızı
- 5 Cidd ü cehd idüp bugün ölmekden öñ öl tālībā

İdelüm bunda mu^cayyen menzil-i a^clāmuızı

30

TERCİ[̃]-İ BEND⁸⁹

Mef^cülü Mefā^cılün Mef^cülü Mefā^cılün

I

- 1 Ey dil nice bir dehrüñ derdin çekesin muḥkem
Bu bār-ı girān itdi ḳaddini sipihrüñ ḥam
- 2 Yād eyleyeyin gūş it bir ḥādişe-i mu^cazḳam⁹⁰
Bu ḳışşa beyānında oldı nice dil ebkem
- 3 Bir gevher-i yek-tādan ḥalk oldı ḳamu ādem
Cehl-ile kimi cāhil ^cilm-ile kimi ^cālem⁹¹
- 4 Vaşl-ıla kimi şādān hicr-ile kimi pür-ḡam
Kimisi gedā olmış kimisi şeh-i ekrem
- 5 Ğafletle nazar ḳılma aç gözüñi gel bir dem
Bu mes^oele baḥşinde ^cāḳıllar olur mülzem
- 6 Bu bezm-i ṭarab-sāza geh gāh oluban maḥrem
Tācını idüp keş-rev ^cayş eyler idi ḥurrem
- 7 *Cem cāmını nūş itdi sürdi nice dem Rüstem*
Bu bezm girü bāḳī ^cālem gine bu ^cālem

II

- 1 İcād idicek vācib bu ^cālem-i imkānı
Bir gevher-i pāk itdi māhiyyet-i insānı
- 2 Derc eylese ḳalbūñde gencīne-i pinhānı
Nefs ejderidür anuñ her laḥza nigeḥbānı
- 3 Dil ḳışverinüñ olmış bir serserī cānı⁹²
İllā nⁱidelüm ^cālem olmasa eger fānī
- 4 ^cAyyār-ı felek ḳapdı tāc-ı ser-i ḥāḳānī
Nūş itmedi İskender ser-çeşme-i ḥayvānı
- 5 Şoñ demde yile viridi evreng-i Süleymānı

⁸⁹ *Bursalı Rahmi ve Dîvânı* (Erdoğan, 2011, s. 248-251).

⁹⁰ mu^cazḳam: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Erdoğan, 2011, s. 248) *mu^czam* daha uygundur.

⁹¹ ^cālem: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Erdoğan, 2011, s. 248) *a^clem* daha uygundur.

⁹² Mısranın vezni kusurlu olup *Dîvân*'daki (Erdoğan, 2011, s. 249) *Dil ḳışverinüñ olmış her biri birer hāmı* daha uygundur.

- Geşt eylemege⁹³ °azm itdü[m] nā-gāh⁹⁴ gülistānı
 6 Bu beyti oğur gördüm bülbül idüp efgānı
 Gūş eyleyicek her gül çāk itdi girībānı
 7 *Cem cāmını nūş itdi sürdi nice dem Rüstem*
Bu bezm girü bākī °ālem gine bu °ālem

III

- 12b 1 Cellād-ı felek her dem çalarsa dilā şemşīr
 Țut gerden-i teslīmūñ yok ğayra dağı tedbīr
 2 Ne yazdı ise başa bir bir getürür taqđīr
 Ger nīk ü eger beddür olmaya kazā tağyīr
 3 Bir yañada hār-ı ğam oldı baña dāmen-gīr
 Bir şanup itdi sözüm diline meger te°sīr⁹⁵
 4 Ālām-ı ser-encāmum seyr eyleyicek bir pīr
 Şan āb-ı hayāt-ıla kılmışlar anı taħmīr
 5 Vaşfinda hīred °āciz diller idemez taqrīr
 Oldı dil-i vīrānum anuñla o dem ta°mīr
 6 Ol cām-ı şafā-baħşuñ etrāfına bī-taқşīr
 Bu beyti dil oğurdı kılmışlar idi taħrīr
 7 *Cem cāmını nūş itdi sürdi nice dem Rüstem*
Bu bezm girü bākī °ālem gine bu °ālem

31

TERCİ°-İ BEND-İ ŞİDQİ°⁹⁶

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

I°⁹⁷

- 1 Ğurūr itme tekebbürden berī ol añla insānı
 Haķāretle nağar kıлма görüp mūr-ı Süleymānı
 2 Bu dünyānuñ beķası yok bilürsin °ākıbet fānī

⁹³ eylemege: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Erdoğan, 2011, s. 249) *itmege* daha uygundur.

⁹⁴ nā-gāh: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Erdoğan, 2011, s. 249) *etrāf-ı* daha uygundur.

⁹⁵ Mısranın vezni kusurlu olup *Dīvān*'daki (Erdoğan, 2011, s. 249) *Bir cām sunup kıldı sūz-ı dilüme te°sīr* daha uygundur.

⁹⁶ *Amasya Tarihi* (Yaşar, 2022, C 11, s. 443-445).

⁹⁷ Şiirin I, II, III. bentleri 17a'da, III. bendin 4 ve 5. beyitleri ile V. bent 12b'de; IV. bent 17b'de, VI. bendin 10. mısrasından itibaren kalanı 13a'dadır. Farklı iki şiir gibi ayrı yapraklarda yazılan şiirin bütünlüğünü sağlamak amacıyla bentler birleştirilmiştir.

- 3 Tatalum kim ser-ā-ser olduñ-ısa ʿālemüñ hānı
 3 Ȳanı Dārā vü İskender Ȳanı Fağfūr [u] Hāḳānī
 Güm itdi Zāl-i dünyā Rüstēm [ü] Sām u Nerīmānı
 4 Şavurdı yile virdi nice evreng-i Süleymānı
 Şaḳın tīg-ı ecelden ḥālī şanmasun bu meydānı
 5 Ȳanı Daḥḥāk ü Cem İsfendiyār Nüşīrevān Ȳanı
 Bozıldı cümlesinüñ devleti maḥv oldu dīvānı
 6 *Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin*
Vücūduñ añla hey ġāfil ki bir Ȳatre menīdensin

II

- 1 Görinen Ādemīler şüretā gerçi ki insāndur
 Naẓar kıl cān göz-ile ekserī maʿnīde ḥayvāndur
 2 Bu remzi fehmi idenler şöyle bil kim ehl-i ʿirfāndur
 Naẓar kılmaz sözüm ġuş eylemez añlar ki nā-dāndur
 3 Cihānda şimdi kāmiller yatur ḥāk-ile yeksāndur
 Sürer her cāhil ü nā-dān şafā-yı zevḳi şādāndur
 4 Kimi ḥandān kimi nālān kimi derd-ile giryāndur
 Kimisi kibr ü kīn ile şanur kendüyi insāndur
 5 Sürer bir gün anı ḥarca ecel zīrā ki devrāndur
 Benüm ḥayrettedür ʿaqlum buña ḥayli perīşāndur
 6 *Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin*
Vücūduñ añla hey ġāfil ki bir Ȳatre menīdensin

III

- 1 Nedür bu şevket ü [bu] tūmtūrāk ey ṭālib-i dünyā
 ʿAbā-pūş ol gider benlik hevāsın kılma istiğnā
 2 Tatalum kim yimişsin bir iki gün sükker [ü] ḥalvā
 Şoñında zehr-i ġam nūş itdürür yok ḳurtulmuş⁹⁸ aşlā
 3 Yatur zīr-i zemīn içre nice biñ Hüsrev [ü] Dārā
 Nice Behrām-ı Ġūrı eyledi ġūr içre nā-peydā
 4 Zebān-ı ḥāl-ile söyler bu remzi añla her eşyā
 Cihān bir pīrezendür bir naẓarda ġörinür zībā

⁹⁸ ḳurtulmuş: Vezin gereği *Amasya Tarihi* 'ndeki (Yaşar, 2022, C 11, s. 444) *ḳurtuluş* daha uygundur.

- 5 Zamānında ölür[sin] nef̄i yok şāh-ı cihān-ārā
Ecel geldükde bugün diyesin āh eyleyüp hayfā
6 *[Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin
Vücūduñ añla hey ġāfil ki bir kaṭre menīdensin]*

IV

- 1 Beḳā yok raḥmīye fānī taşavvūr eyle dünyā⁹⁹
Gedā kim şāh-ı ʿālemdür anuñ kim ola ʿirfānı
2 Ne söyler hūş ile gūş [eyle]gil ey[āl] suḥendānī
.....
3⁹⁹ ḤAYĀLĪ faḥr şāline çekerler cism-i ʿuryānı
Anuñla faḥr iderler aṭlas [u] dībāyı [bilmezler]
4
.....
5
.....
6 *Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin
Vücūduñ añla hey ġāfil ki bir kaṭre menīdensin*

V

- 1 Zamānuñda olursañ devlet-ile ger şeh-i ʿālem
İñende ġurre olma bir iki gün oluban ḥurrem
2 Beḳāsı yok bilürsin ʿākıbet var āḫirinde ġam
Şunup cāmı kim oldı ʿibret alğıl nice yüz biñ Cem
3 Yaturlar bī-nişān olmış nice Sām ü nice Rüstem
Cihānda bir iki gün şād olursañ āḫiri mātem
4 Ṭayanma lezzet-i dehre soñında şunısardur sem
Kimi güldürse birkaç gün ider çeşmin yine pür-nem
-¹⁰⁰ Cem cāmını nūş itdi sürdi nice dem Rüstem
Bu bezm girü bāḳī ʿālem gine bu ʿālem
5 Fenāsını görüp ağlar cihānuñ her şehir şeb-nem

⁹⁹ Hayālī Bey'in bu meşhur beyti redif bakımından bu şiire uymamaktadır. Ayrıca *Amasya Tarihi*'nde (Yaşar, 2022, C 11, s. 443-445) de yoktur. Beyit buraya yanlışlıkla yazılmış olmalıdır.

¹⁰⁰ 30. şiirin vasıta beyti yanlışlıkla bu şiire de yazılmıştır. Şiirin asıl vasıta beyti I. bendin sonundaki 6. beyittir.

Göñül virmez aña meyl eylemez °ākıl olan ādem

6
.....

VI

- 1 Saña āhîr felek bir gün şunar cām-ı ecel bir gün¹⁰¹
Libāsın bir kefen şāhum saña tābūt olur maḥmil
2 Bilürsin kırtulmıṣ¹⁰² yok zîr-i ḥāk olur saña menzil¹⁰³
N’idersin manşıb-ı dehri sözüm tüt olma lā-ya°kıl
3 Gider benlik hevāsın cān u dilden eylegil zā’il
Hevā-yı nefsin¹⁰⁴ terk it olma dünyā semtine mā’il
4 Seversin şöret-i dünyāyı gerçi kim eyā gāfil
Bu remzi fehmi ider añlar cihān içre olan °ākıl
5 Baña pend ü naşîḥat kıldı gūş itdüm bir ehl-i dil
13a Bu dünyā-yı denīye aldanur mı ŞİDQİyā kāmīl
6 *Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i ādemsin*
*Vücuduñ aña hey gāfil ki bir kaṭre menīdensin*¹⁰⁵

32¹⁰⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

- 1 Kışver-i ḥüsnün bugün sultānısın ey şāh sen
Sende ḥatm oldı melāḥat sendedür vech-i ḥasen
2 Gülşen-i °ālem görünür gözüme sensüz diken
°Ār idüp ben °āşık-ı bî-çāreden kaçmak neden
3 Leblerün mül ruhlarıñ gül °arızuñ berg-i semen
Bende oldum kāmēt-i şimşāduña āzād-iken
4 Mısr-ı dilde şimdi sensin Yūsuf-ı gül-pīrehen
Nev-civānsın sūz-ı āhumdan şakın ey sīm-ten
5 Yā irem vaşluña yā serden giçem çün Kūh-ken

¹⁰¹ Dizenin kafiyesi beyte uymamaktadır.

¹⁰² kırtulmıṣ: Vezin gereği *Amasya Tarihi*’ndeki (Yaşar, 2022, C 11, s. 444) *kurtuluş* daha uygundur.

¹⁰³ Mısra derkenardır.

¹⁰⁴ nefsin: Vezin gereği *Amasya Tarihi*’ndeki (Yaşar, 2022, C 11, s. 444) *nefsi* daha uygundur.

¹⁰⁵ Şiirin sonuna 30. şiirin vasıta beyti yanlışlıkla eklenmiş olmalıdır.

¹⁰⁶ *Süleymaniye Kütüphanesi, 34 SÜ-Tarlan 67/1 Numaralı Şiir Mecmuası* (Karadeniz, 2014, s. 265-267).

- Gerçi ıapıñdan beni redd itdi ıarh-ı pırezen
 6 *Ṭālib olsam bulmayam mı sen büt-i ra^cnā³i ben*
Bu meşeldür Tañrısın bulur nigārā isteyen

II

- 1 Cām-ı ^caşkuñ nüş idelden bāde-i hamrā gibi
 Başuma ııkdı firākuñ āteş-i şahbā gibi
 2 Cānı ser-hoş eyledi zülfüñ ser-i sevdā gibi
 Çāk çāk oldu derūnum dāmen-i şahrā gibi
 3 Çeşm-i giryānumda eşküm mevc urur deryā gibi
 Gökde ise menzilüñ mihr-i cihān-ārā gibi
 4 Kūh-ı Kāf olsa mekānuñ ey perī ^cankā gibi
 Cüst [ü] cūyuñda yilüp Mecnūn-ı bī-pervā gibi
 5 Gice gündüz kapuñı geşt eyleyüp şeydā gibi
 Āsitānuñ ıolanup şol bī-ser ü sāmā gibi
 6 *Ṭālib olsam bulmaya mı sen büt-i ra^cnā³i ben*
Bu meşeldür Tañrısın bulur nigārā isteyen

III

- 1 Her kaçan olsañ semend-i nāza ey servüm süvār
 Dir gören devr-i kamede fitne olmuş āşikār
 2 ^cĀleme āşüb göndermiş seni Perverdigār
 Çihre-i zībāñı gördi oldu gönüm bī-ıarār
 3 Vaşluñı cān [u] gönülden ārzū kılsam ne var
 Gerçi sen benden kaçup ey meh-cebīnüm ıılma ^cār
 4 Ben melāmet olmağı kıldum senüñ-çün ihtiyār
 Pāy-mālūñ olmuşam tā ser olunca pāyidār
 5 İntizārum vaşluña tā el virince rūzigār
 Baş açuk yalın ayak kūyın gezüp leyl ü nehār
 6 *[Ṭālib olsam bulmaya mı sen büt-i ra^cnā³i ben*
Bu meşeldür Tañrısın bulur nigārā isteyen]

IV

- 13b 1 Rāstī bu şīve-i reftār-ıla ey dil-nüvāz
 Şimdi yok ıaddüñ gibi gülşende serv-i ser-firāz
 2 Sen güzellerden melāhat birle bulduñ imtiyāz

- Merve haqqı kıbledür vechün ser-i kūyuñ Hicāz
 3 Qo ayağuña şafā birle yüz ursun ehl-i rāz
 Ka^cbede dirler qabūl olur benüm rūhum namāz
 4 İtme kânūnı cefā kılma yüzüm rengini sāz
 Ğamda ^cuşşāķı muḥayyer eyle ey şāh itme nāz
 5 ^cĀşık-ı şādık olanlardan gerekdür ihtirāz
 Umaram¹⁰⁷ vaşluñ naşīb ide Hudā-yı kār-sāz
 6 *[Tālib olsam bulmaya mı sen büt-i ra^cnā³i ben*
Bu meşeldür Tañrısın bulur nigārā isteyen]

V

- 1 Ey dirīgā bendesinden yüz çevirdi ol ḥabīb
 Yā[rı] benden gör ne lu^cb ile cüdā kıldı raķīb
 2 ^cAşka dermān var mıdur diyü su³āl itdüm ṭabīb
 Didı kim ^caşka devā şabr u seferdür ey ğarīb
 3 Şabra tākat kalmadı boynuma taķup ^caşķı ip
 İrdi cān[ān]um diyārından meşām-ı cāna ṭīb
 4 [Raḥm]¹⁰⁸ iderdi ḥālūmi ^carz eylesem ehl-i şalīb
 Pendi bendiyle buña dermān bulunmaz ey edīb
 5 ^cASKERİ ^caşķ ehline Baġdād olur dirler qarīb
^cAzm-i rāh it vaşl-ı dil-berden eger¹⁰⁹ isterseñ naşīb
 6 *Tālib olsam bulmaya mı sen büt-i ra^cnā³i ben*
Bu meşeldür Tañrısın bulur nigārā isteyen

33

DER-KELĀM-I SELĀMĪ BABA

Fe^cilātün Fe^cilātün Fe^cilātün Fe^cilün

I

- 1 Rū-be-rū yāre ṭurup ey gül-i ḥandān didüm
 Yiter itdün beni bülbul gibi nālān didüm
 2 İderem şām u seḥer nāle vü efġān didüm
 Qan döker yaş yirine dīde-i giryān didüm

¹⁰⁷ umaram: Derkenardır.¹⁰⁸ Mecmua'dan (Karadeniz, 2014, s. 267) tamamlandı.¹⁰⁹ eger: Vezin gereği Mecmua'daki (Karadeniz, 2014, s. 267) ger daha uygundur.

- 3 Meskenüm oldu benüm gūşe-i hicrān didüm
Elem-i firkatūne yok mıdur oran didüm
- 4 Va°de-i vaşluña dil bulmadı pāyān didüm
Kılca kaldı ki çıka hasret-ile cān didüm
- 5 Nice bir eyleyeyin °aşkuñı pinhān didüm
Yağdı yandurdu beni āteş-i sūzān didüm
- 6 Bendeñe eyle naẓar ey şeh-i hūbān didüm
Çekmege derd [ü] ğamuñ kalmadı dermān didüm

II

- 1 Yüri çok söyleme hey ebleh ü nā-dān didi
Āteş-i °aşkuma var şevk-ile düş yan didi
- 2 Çıkmasun cānuñ iñen bir pāre¹¹⁰ katlan didi
Terk-i cān iden olur vāşıl-ı cānān didi
- 3 °Āşıkam dime olup bī-ser ü sāmān didi
Eyleme kendi_özüñe yok yire bühtān didi
- 14a 4 Şoñra olma didügin söze peşimān didi
Kim bilür olduñ-ısa mest [ü] yā hayrān didi
- 5 Ehl-i °aşka bir olur müşkil ü āsān didi
°Akluñı başıña dir eyleme nālān didi
- 6 Bende-i muhlış olur muķbil-i sulṭān didi
Şabr iderseñ bulunur derdüñe dermān didi

III

- 1 Nice şabr ideyin cevruñe ey şāh didüm
İntizārı kılına virmesün Allāh didüm
- 2 Çekdigüm ğuşşadan ölsek eger āgāh didüm
Raḥm iderdüñ bu benüm ḥālūme her gāh didüm
- 3 Düşmez idi ğam-ı °aşka dil-i güm-rāh didüm
Eylemişdüm dün [ü] gün miḥnet-ile āh didüm
- 4 Uğradum rāh-ı ser-i kūyuña nā-gāh didüm
Menzil-i maķşūda ırağ °ömr-ise kūtāh didüm¹¹¹
- 5 Himmetüñ eyle bu yolda baña hem-rāh didüm

¹¹⁰ pāre: Mısranın veznini bozmaktadır.

¹¹¹ Mısra vezne göre fazladır.

- Şeb-i zulmetde koma zecr ile ey mäh didüm
 6 Bendeñe eyle naẓar ey şeh-i hūbān didüm
 Çekmege derd [ü] ğamuñ ƙalmadı dermān didüm

IV

- 1 Seni bu °aşƙa giriftār iden Allāh didi
 İstedigün[i] virsin¹¹² eyleme hıç āh didi
 2 Açılur t̄alib içün bir ulu dergāh didi
 Sen murāduñ dile her şām [u] sehergāh didi
 3 Çekdiren Yūsuf-ı Ken°āna ğam-ı cāh didi
 °Āķıbet viridi yine °izzet-ile cāh didi
 4 Her ne dirlerse disünler saña efvāh didi
 Göresin bir gün ola ire gelüp mäh didi
 5 T̄ur tevekkülde hemān sen girü ey şāh didi
 Baña bu nükteleri hep o şehenşāh didi
 6 Bende-i muhliş olur muķbil-i sulṭān didi
 Şabr iderseñ bulınur derdüñe dermān didi

V

- 1 Müşkil olmışdur eyā kân-ı kerem hāl didüm
 Bār-ı ğam itdi elif kāmētümi dāl didüm
 2 Ser-i kūyuñda ƙılup °arzumı pā-māl didüm
 Aña ƙaldı ki olam °aşƙ-ıla abdāl didüm
 3 Elde yokdur ki dökem işigüñe māl didüm
 Meger öz cānum idem yoluña irsāl didüm
 14b 4 Vireyin cānumı ey ğonca-dehen al didüm
 İtme tek hemān iñende bize bir āl didüm
 5 Gül yüzüñ görse olur bülbul-i dil lāl didüm
 Nice te°h̄ir-i vefā yā nice ihmāl didüm
 6 Bendeñe eyle naẓar ey şeh-i hūbān didüm
 Çekmege derd [ü] ğamuñ ƙalmadı dermān didüm

VI

- 1 Diñle ey °āşƙ-ı miḥnet-zede aķvāl didi

¹¹² virsin : Vezin gereği *virür* olmalıdır.

- Her kişi ğuşşa çeker böyledür aĥvl didi
 2 Mülk-i dnyda belsuz mı yinr bal didi
 şad anķ v meges ķanda açar bl didi¹¹³
 3 ekmedin devlet[i] devr itme meh  sl didi
 Olma her gördüğüne şu gibi meyyl didi
 4 Serseri ğezme alup eĝnne bir şl didi
 Kime el virdi bu bir devlet  iķbl didi
 5 Dl-i zlfm görinür devletne dl didi
 Ħaķ vire istedigin saņa be-her-ĥl didi
 6 Bende-i muĥliř olur muķbil-i sultn didi
 şabr iderseņ bulınur derdiņe dermn didi

VII

- 1 Dostum gönlüme ařķuņ olalı yr didüm
 Düşmen oldı baņa kyuņda her aĝyr didüm
 2 Destüme aldı yaķam ey gül-i glzr didüm
 Tolaşur dmenme şeref idüp mr didüm
 3 Eyledi cnuma firķat sitemi kr didüm
 Meded eyle bu beldan beni ķurtar didüm
 4 almışam ciz  dem-beste v n-r didüm
 Aldı araya ķuluņ ĝayret-ile r didüm
 5 Senden zge benüm ey şh kimm var didüm
 Her ne didmse didüm bu sözi tekrr didüm
 6 Bendeņe eyle naķar ey şeh-i ĥbn didüm
 ekmege derd [] ĝamuņ ķalmadı dermn didüm

VIII

- 1 N'ola [kim] olmış iseņ řıķ-ı ddr didi
 Olmışam ben de saņa yr-ı vefdr didi
 2 Syledņ oķ bilürem ĥaķķuma eşr didi
 Eyledņ cn u dili vķıf-ı esrr didi
 3 Gh mest [] geĥi ĥayrn geĥi ĥřyr didi
 Aĝlayup derd-ile ĥasretle ķılup zr didi

¹¹³ Mısranın vezni kusurludur.

- 15a 4 Yüz urup hāk-i der-i devlete her bār didi
 Hazret-i ʿİzzete yirden göge yalvar didi
 5 Eyleye tā ki Hudā kudretin izhār didi
 Sen dahı kalmayasın haste vü bīmār didi
 6 Bende-i muhliş olur muḳbil-i sulṭān didi
 Şabr iderseñ bulunur derdüñe dermān didi

IX

- 1 Rāstī buña eyā kām̄et-i şimşād didüm
 Bāğ-ı hüsn içre cihānda olasın şād didüm
 2 Görmedüm sencileyin yār u perī-zād didüm
 Şaçı sünbül yüzi gül ğamzesi cellād didüm
 3 Sen leb-i şīrīne senden iderin dād didüm
 Baña çekdürdığını çekmedi Ferhād didüm
 4 Korkaram eylemege derd-ile feryād didüm
 Hāşılı kendümi ad eylemeye ber-bād didüm
 5 Gel yıkık gönlümi kılsañ yine ābād didüm
 Çıkarırduñ bu felekde bir eyü ad didüm
 6 Bendeñe eyle nazār ey şeh-i hūbān didüm
 Çekmege derd [ü] ğamuñ kalmadı dermān didüm

X

- 1 Ey SELĀMĪ ğam-ı ʿaşq-ıla olup şād didi
 Cānuñı eyle belā çekmeye muʿtād didi
 2 Cehd kıl tā olasın ḳābil-i irşād didi
 Her tarīḳ-ıla idüp hizmet-i üstād didi
 3 Virmesün her denī dimāğuna ifsād didi¹¹⁴
 Şanma ḳānūn-ı cefā eyleyem īcād didi
 4 Bağıdığım hep iderem sen gibi irşād didi
 Bu bināʾi idemez kimse ki Şeddād didi
 5 Olagör sen de nigār adlı şayyād didi¹¹⁵
 Mā-ḥaşal ʿākıbeti şabr ise ābād didi
 6 Bende-i muhliş olur muḳbil-i sulṭān didi

¹¹⁴ Mısranın vezni kusurludur.

¹¹⁵ Mısra vezne göre eksiktir.

Şabr iderseñ bulunur derdüñe dermān didi

34

GÜFTE-İ FİRÂKÎ¹¹⁶

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

I

- 1 Ey serā-perde-i Hāḡ maḡzen-i sırr-ı Raḡmān
Hāşıl-ı cümle cihān mā-ḡasal-i çār-erkān
- 2 Kōma keşretde özüñ ṡālib-i tecrīd ol kim
Sendedür sende çü gencīne-i vaḡdet pinhān
- 15b 3 Sedd-i İskender olup zulmet-i vehme düşme
Çü yakīn sende-durur çeşme-i āb-ı ḡayvān
- 4 Zerreşin maṡla°-ı ḡurşīd-i ḡaḡīḡat sensin
Ḳatresin gerçi velī sende °ayāndur °ummān
- 5 Ḳaṡerātından iken baḡra vücūd-ı zātuñ
Seni cezb eyleyüp almışdı seḡāb-ı imkān
- 6 °Aşḡ zencīrini¹¹⁷ çeker baḡra ulaşur āḡir
Āb şaḡrāda olursa ne ḡadar ser-gerdān
- 7 Gūş-ı cān-ıla işit cān ḡaberin her dilden
ḡaberüñ var-ısa cāndan eger ey °ārif-i cān
- 8 *Noḡta-i dā°ire-i kevn ü mekān sensin sen*
Dā°irüñ gözle ki maḡşūd-ı cihān sensin sen

II

- 1 Eyleme sūd [u] ziyān fikrini sözden¹¹⁸ geḡ¹¹⁹
Çekme dūzaḡ ḡamını cennet-i me°vādan geḡ
- 2 Ḳader[e] baş egüben eyle ḡazāya teslīm
°Amr u Zeyd ile cidāl eyleme ḡavḡādan geḡ
- 3 Ḥükm-i taḡdīre işüñ Hāḡḡa ḡavāle eyle
Per yaḡup bezm-i rızā şem°ine pervādan geḡ
- 4 Ehl-i vaḡdet çü gider rāh-ı fenāya tenhā
Bī-ser ü pā oluban hem-ser ü hem-pādan geḡ

¹¹⁶ *Kütahyalı Firâkî ve Bilinmeyen Şiirleri* (Güler, 2010, s. 1055-1058).

¹¹⁷ zencīrini: Vezin gereḡi *zencīr* olmalıdır.

¹¹⁸ sözden: Kafīye gereḡi *sevdādan* (Güler, 2010, s. 1056) daha uygundur.

¹¹⁹ Mısranın vezni kusurludur.

- 5 Māсивā naķşına meşgūl oluban albūnden
Ya°nī dil zıkrını o lā ile illādan ge
- 6 Mest ü lā-ya°ıl olup kendi özüñden geegör
Dimezüz kim saña keyfiyyet-i şahbādan ge
- 7 Himmetüñ dūn u denī eyleme bu dünyāda
am-ı dünyāyı oyup uşsa-i °ubādan ge
- 8 *Nota-i dā°ire-i kevn ü mekān sensin sen*
Dā°irüñ gözle ki maşūd-ı cihān sensin sen

III

- 1 İtme külhān hevāsın gülşene pervāz eyle
Aız a medh-i gül oncaya āāz eyle
- 2 Sāz-ı °irfān-ı vefā diñle aıat añla
Yine göz ucu ile bauban imāz eyle
- 3 Ne imiş bezm-i *elestüñ* ney [ü] ānūn[ı] dime
Murib-i bezm-i aıat sözünü sāz eyle
- 4 o belā ekmeyeyin rāh-ı fenāda dirseñ
Salanat bārını boynuñdan ırup az eyle
- 5 Hār u hāşāk-i °alāyıdan etek silk el ek
Himmetüñ āmetini serv-i ser-[e]frāz eyle
- 16a 6 Cām-ı Cem meclisine gelsün ayaın olsun¹²⁰
Bezm-i Mamūda girüp şobet-i Āyāz eyle
- 7
.....
- 8 *Nota-i dā°ire-i kevn ü mekān sensin sen*
Dā°irüñ gözle ki maşūd-ı cihān sensin sen

IV

- 1 Töludur nūr-ı vücūdıyla ser-ā-ser āfāk
İtmedi mihr-i aıat daı sende işrāk
- 2 °Ālem-i keşrete zinhār muayyed olma
Gör ne hoş vahdet imiş mülk-i ferā-ı ıtlāk
- 3 ift ol ebkār-ı ma°ānī ile tek °ālemde¹²¹

¹²⁰ olsun: Anlam gerei *öpsün* olmalıdır.

¹²¹ Mısra vezne göre fazladır.

- 4 Ğam degül ger viresin pîrezen-i dehre ʔalāk
 Mecma[°]-ı ʔālem ü mecmū[°]a-ı dūnyā sensin
 Sendedür Çīn ü Hıtā sende Horāsān u ʔIrāk
 5 Şāh-ı ʔālem o gedādur ki anuñ üstinde
 Bir serā-perde-i şāhī ola bu *seb[°]a tıbāk*
 6 Āhırin fikr ide ol bu fenā yurdında
 ʔumʔurāk ile binā eyleme ʔāk u revāk
 7 Bāde-i cām-ı maḥabbetten içüp bir cūr[°]a
 Zevk-i ʔirfān-ıla ger olduñ-ısa ehl-i mezāk
 8 *Noḳta-i dā[°]ire-i kevn ü mekān sensin sen*
Dā[°]irüñ gözle ki maḳşūd-ı cihān sensin sen

V

- 1 Muṭrib-ı bezm-i *elest*-ile olanlar dem-sāz
 Dem-be-dem ney gibi āfāḳa şalanlar āvāz
 2 Bildiler n'eydügin āfāk ile enfüs yoḫsa
 Degme sāzende-i nā-sāz ʔo elden çalmaz
 3 Özge şehbāz gerek şayd-ı hü mā-yı ʔaşḳa
 Uramaz degme meges işbu hevāda pervāz
 4 ʔAşḳ rāzımı FİRĀḲĪ gibi ifşā itsün
 Bu ḫarīm içre dahı bulmadı bir maḥrem-i rāz
 5 Çok aradum bu ʔavām içre ḫavāşşı gezdüm
 Bulmadum gerçek erenler ḫakı-çün illā az
 6 ʔAşḳ şol ʔāşık-ı yek-tāya ki mānend-i elif
 Kesr-i nefis eyleyüben noḳtadan eyler āḡāz
 7 İdüben besmele-i ʔaşḳ-ıla bir fetḫü'l-bāb
 Kimse ḫarf atup anuñ üstine noḳta ʔoymaz
 8 *Noḳta-i dā[°]ire-i kevn ü mekān sensin sen*
Dā[°]irüñ gözle ki maḳşūd-ı cihān sensin sen

35

16b

GÜFTE-İ ḤAYĀLİ¹²²Mefā[°]ilün Mefā[°]ilün Mefā[°]ilün Mefā[°]ilün

¹²² XVI. Yüzyılda Derlenmiş Bir Musammat Mecmuası (Yazar, 2013, C 8, s. 640).

I¹²³

Dilā bu dehr-i fānīnūñ nesine böyle ħurremsin
 °Aceb bilsem ne maḳṣūda iriṣdūñ böyle bī-ḡamsin
 Zamānuñ Ĥusrevi olduñ ṭotalum ṣāh-ı °ālemsin
 Ḳamer-ṭal°at melek-ḡaṣlet ya bir sulṭān-ı a°zamsin
 Ya Ḍaḡḡāk [u] Ferīdūn Behmen ü Dārā-yı ħurremsin
 Ya İskender ya Faḡfūr [u] yāḡud Ḥākān-ı Rüstemsin
 Bilürsin küllü şey°in hālikün emrine a°lemsin
 Ne aşşı °ākıbet dest-i ecel irdükde ebkemsin
Tekebbürlik Ĥudāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin
Ne deñlü ṣādumān olsañ cihānda menba°-ı ḡamsın

II

Gör ey ḡāfil tamām iz°ān idüp aḡvāl-i devrānı
 Beḡāsı yok bilürsin dehr-i dūnuñ āḡiri fānı
 Ser-ā-ser mülket-i dūnyānuñ olduñ dutalum ḡānı
 Nice Sām u Nerīmānuñ bozılmadı mı erkānı
 Vuḡūṣ u ṭayra ḡükm itseñ olup dehrūñ Süleymānı
 Ḳapuñda bende olsa bu cihānuñ cümle sulṭānı
 Ecel irdükde itmez ḡıç kimesne saña dermānı
 Gider ḡalbūñden iḡrāc eyle kibr ü °ucb ü °unvānı
Tekebbürlik Ĥudāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin
Ne deñlü ṣādumān olsañ cihānda menba°-ı ḡamsın

III

Kime ḡaldı fevā°id māl u mülk ü mülket-i dūnyā
 Naḡar eyle bu mülk-i fānīnūñ aḡvāline cānā
 Yaturlar ḡāk ile yeksān olup her biri nā-peydā
 Kimi Nūṣirevān ārzū iderler kimisi Dārā
 Nice benlik hevāsını ḡo anlar didiler ḡayfā
 Nedür yā [bu] bir iki ḡünlük °ömre bu ḡadar ḡavḡā
 Senūñ olmış dutalum ser-be-ser dūnyā vü mā-fī-hā
 Dem-i nez°ūñ zamānında birinden ḡāre yok aṣlā

¹²³ I. bendin ilk beş dizesi *Güfte-i Tercī°-i Sürürī* başlığıyla 26a'da bulunmaktadır. Bütünlüğü sağlamak için eksik kısım buraya alınmıştır.

Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin
Ne deñlü şādumān olsañ cihānda menba^c-ı ğamsın

IV

Nesine ğurresin devr-i zamānuñ ey dil-i nālān
 Degüldür ber-ķarār çün [kim] bilürsin gerdiş-i devrān
 Aķar şular gibi °ömr-i °azīzūñ geçmede her ān
 Eger biñ yaşasañ āhır nefesde gelmeye bir ān
 Nice yıllar ki dursañ bu cihānda [sen] olup sultān
 Gerekse Ristoķales ol gerekse Ħazret-i Loķmān
 Ecel cāmın şunar destüñe bir gün sākī-i devrān
 Elinden rūzigāruñ kıldılar çok āh-ıla [e]fġān
Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin
Ne deñlü şādumān olsañ cihānda menba^c-ı ğamsın

V

Ħuşūşā taķt [u] tācı terk iden ol Ħazret-i Edhem
 Ŗanı ecdād-ı pākin Ħazret-i Ħavvā ile Ādem
 Ecel peykānınuñ zehrine kimse bulmadı merhem
 SÜRÜRİ¹²⁴ bir ķarāra ber-ķarār olmaz geçer °ālem
 Yüzūñ ğülse bir iki gün muķarrerdür soñında ğam
 17a Geçenler bizden evvel mūcib-i °ibret degül mi hem
 Nazar kıl bunca şāhānuñ ğüzeşte ħāline bir dem
 Yaturlar zīr-i ħāk içre nice Dārā nice Rüstem
Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin
Ne deñlü şādumān olsañ cihānda menba^c-ı ğamsın

17b

36

TAĦMİS-İ °ĀLİ BĀ-ĖAZEL-İ ĦAYĀLİ NAZİRE¹²⁵

Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün

I

Ne baķr içre şadefdür dürr-i dünyāyı bilmezler

¹²⁴ Başlıkta Güfte-i Ħayālī şeklinde şiir Ħayālī'ye atfedilmişse de bu şiir Sürürī'ye aittir. Ayrıca *Ħayālī Bey Dîvām*'nda (Çelik Vural, 2021) bulunmamaktadır. *Mecmua*'da (Yazar, 2013, C 8, s. 641) "Serîrî" mahlasıdır.

¹²⁵ *Gelibolulu Mustafa Ālî Dîvām* (Aksoyak, 2018, s. 389).

Ne deryā kaṭresindendür dūr-i yek-tāyı bilmezler
 Ne māhīdūr ne māhiyyetdūr ol ārayı bilmezler
 Cihān-ārā cihān içindedür arayıbilmezler
 Şu māhīler ki deryā içredür deryāyı bilmezler

II

Çü sırr-ı nūr-ı mutlaḳdur eger fāsık eger °ābid
 Dolaşsun cām-ı rūḥ-efzā şaḳınsun pāyumda¹²⁶ şābid¹²⁷
 Cihānuñ cennetidür bezm-i mey maḳşūd-durur şāhid
 Ḥarābāt ehline dūzaḥ °azābın añma ey zāhid
 Ki bunlar ibn-i vakt olmış ğam-ı ferdāyı bilmezler

III

Қо җәк itsün yaḳāsın şubḥ-ı şādık gibi şādıklar
 Maḥabbet bezmidür bu bābda ayak başmaz ayıklar
 Muḥaşşal rüz [u] şeb °uryān gerekdür baġr[ı] yanıklar
 Şafaḳ-gün kan içinde dāġını seyr itse °aşıklar
 Güneşde zerre görmezler felekde ayı bilmezler

IV

Kemān-ebrūlaruñ müjġānuña dā°im baḳup bunlar
 Çekerler derd ü ğam geh na°line mıḥlar ḳakup bunlar
 Elifler na°ller kesdükçe hem dāġlar yaḳup bunlar
 Ḥamīde-ḳadlerine rişte-i eşki ṭaḳup bunlar
 Aṭarlar tīr-i maḳşūdı nedendür yayı bilmezler

V

Açup °ĀLĪ gibi şāḥib-naẓar tīr-i¹²⁸ °ayn-ı °irfānı
 Cihān ḥaḳına rüsvālīḳ görürler ḳadr-i °unvānı
 Çü yigdür nān-ı ni°metden ḳanā°at künc-i pinhānı
 ḤAYĀLĪ faḥr şāline çekenler cism-i °uryānı
 Anuñla faḥr iderler aṭlaş u dībāyı bilmezler

37

TAḤMİS-İ TE°ANNĪ

¹²⁶ pāyumda: Vezin gereġi *pāyuma* olmalıdır.

¹²⁷ şābid: Anlam gereġi *Dīvān*'daki (Aksoyak, 2018, s. 389) *sā°id* daha uygundur.

¹²⁸ şāḥib-naẓar tīr-i: Vezin gereġi *Dīvān*'daki (Aksoyak, 2018, s. 389) *şāḥib-naẓarlar* daha uygundur.

Mef'ülü Mefā'ilü Mef'ālū Fa'ülün

I

Ey rūḥ-ı revān-baḥş leb-i mu'ciz-i 'İsā
 V'ey cān gibi māye-i Hızr ile Mesīhā
 Cān ile cihān cümle fedā yoluña cānā
 Öldür beni 'ālemde işidüp vü¹²⁹ diyeler tā
 18a *Men māte mine 'l-^caşķi fe-ķad māte şehīdā*

II

Dil virme gönül degme [ki] ol yāre ol 'āşık
 Şu gibi revān olup o dīdāre ol 'āşık¹³⁰
 Mūsā-şifat ol Tūra bak envāre ol 'āşık

Men māte mine 'l-^caşķi fe-ķad māte şehīdā

III

Mevlāyı severseñ gel i 'āşık-ı şādık
 Cān çeşmini [bīdār] kıl ol hem¹³¹ dā'im uyanık
 Mecnūn gibi 'aşķ-ıla ol¹³² meşhūr-ı ḥalā'yık
 Tā şāhid-i 'aşķ ide bu da'vāya muvāfık
Men māte mine 'l-^caşķ fe-ķad māte şehīdā

IV

Diler iseñ bulasın abdāl dehr-i sa'adet¹³³
 Dergāh-ı Hudādan bulasın 'izzet ü devlet
 Ḥaḳķında Ḥasen ile Hüseyn ide şehādet
 Buyurdi ḥadīşinde çün ol seyyid-i ümmet
Men māte mine 'l-^caşķi fe-ķad māte şehīdā

V

Ger 'ārif iseñ kendüñi teslīm-i Hudā kıl
 Serden geçüben Ḥaḳ yolına cānı fedā kıl

¹²⁹ vü: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹³⁰ Mısra derkenardır.

¹³¹ hem: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹³² 'aşķ-ıla ol: Vezin gereği *ol 'aşķ-ıla* olmalıdır.

¹³³ Mısranın vezni kusurludur.

Nefsün iline eyle sefer °azm-i ğazā kıl
 TE°ANNİ özüñi yāre şehīd-i şühedā kıl¹³⁴
Men māte mine 'l-°aşki fe-ḳad māte şehīdā

38

GÜFTE-İ RŪḤİ-İ BAĞDĀDĪ ḲUDDİSE SİRRUHU¹³⁵

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

I

- 1 Dil-i sevdā-zede mey cezb ideli ḥubbü'llāh
 Bir olupdur naẓar-ı himmetüme kūh-ıla Ḳāf¹³⁶
- 2 Muẓtarib eylemez oldu bizi endīşe-i cāh
 Rūz [u] şeb ḥubbü'llāh¹³⁷ oldu baña ḥātır-ḥāh
- 3 Halk-ı °ālemse degül ḥāl-i dilümden āgāh
 Ṭa°n iderlerse¹³⁸ baña kim oldu bu bī-çāre tebāh
- 4 Ben isem bir yire düşdüm arayup bulmam rāh
 Ağların hüzn-ile geh āh iderin derd ile āh
- 5 Dahı doğmaz mı hidāyet güneşi başumda āh
 Āh kim rūz-ı ümīdüm nice¹³⁹ bir olsa siyāh
- 6 *Var ümīdüm ki idem rüy-ı dil-ārāña nigāh*
Mazhar it nūr-ı tecellāña beni yā Allāh

II

- 1 Bir seher ḥāke sürüp yüzümi giryān giryān
 Dergeh-i Ḥaḳḳa teveccüh idüp itdüm efgān
- 2 Didüm ey feyz-i risālet bende-i¹⁴⁰ ḥācet mendān
 Cümle bīmāruñ iden derdüñe sensin dermān
- 3 Nice bir şevḳ-i cemālünle derūnum ola ḳan
 Nice bir perde-i gayb içre ola[sın] pinhān

¹³⁴ Mısranın vezni kusurludur.

¹³⁵ *Bağdatlı Rūhî Dîvânı* (Ak, 2001, C 1, s. 61-62).

¹³⁶ Ḳāf: Kafiye gereği *Dîvân*'daki (Ak, 2001, C 1, s. 61) *kāh* daha uygundur.

¹³⁷ ḥubbü'llāh: Mısranın veznine uymamaktadır.

¹³⁸ iderlerse: Vezin gereği *iderler* olmalıdır.

¹³⁹ nice: Derkenardır.

¹⁴⁰ risālet bende-i: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ak, 2001, C 1, s. 61) *resānende-i* daha uygundur.

- 4 Gūşuma irdi bir āvāze ki ey ferd-i cihān
İste maḳşūdını Hāḳdan yiter olduñ nālān
- 18b 5 Bu beşāşet ḥaberi göñlümi itdi ḥandān
Okudum geldi bu maṭla^c dilüme anda hemān
- 6 *Var ümīdüm ki idem rüy-ı dil-ārāña nigāh*
Mazhar it nūr-ı tecellāña beni yā Allāh

III

- 1 Kaçmaz aḡyār eleminden kime kim yār gerek
Vaşl dermānın uman hicr-ile bīmār gerek
- 2 °Aşḳ peymānesini içmege hüşyār gerek
Ṭaleb-i Hāḳda olan kimsede ikrār gerek
- 3 Bu sözün rāzına irmek dileyen rāz gerek
Şubḥ olunca giceler dīdesi bīdār gerek
- 4 Bu cihān ḥalḳına seyr-i gül ü gülzār gerek
°Aşḳdan dem uran üftāde dil-efkār gerek
- 5 °Āşık olan kişi dīdāre ṭaleb-kār gerek
[Seyr-i gülzār gerekmez baña dīdār gerek]¹⁴¹
- 6 *Var ümīdüm ki idem rüy-ı dil-ārāña nigāh*
Mazhar it nūr-ı tecellāña beni yā Allāh

IV

- 1 Māsivā terkin urup nice zamāndur yā Rab
Eylerin cān u göñülde seni her şeyde ṭaleb
- 2 Balsa cānum der-i luṭfuñda taḳarrüb ne °aceb
Çünki lāzım degül iḥsānına °ālemde sebeb
- 3 Ben kimem zevḳ ṭalebkārı bir ehl-i meşreb
Bezm-i °aşḳuñda müdām itmedeyin kesb-i ṭarab
- 4 İtmezin zāhid-i sālūs gibi baḡş-i neseb
Kendimi ögmegi maḡzā bilürem terk-i edeb
- 5 Şevḳ-i dīdār-ı şafā-baḡşuñ-ıla rüz ile şeb
Yazdığım okuduğum şimdi benümdür hep
- 6 *Var ümīdüm ki idem rüy-ı dil-ārāña nigāh*

¹⁴¹ *Dîvân*'dan (Ak, 2001, C 1, s. 62) tamamlandı.

Mazhar it nūr-ı teccelāña beni yā Allāh

V

- 1 Eyledi çün beni RŪḤĪ gibi müştāk-ı cemāl
Lāyık oldur ki¹⁴² daḥı göstermeyesün rŷy-ı celāl
- 2 Māsivā fikrini ben kim bilürem fikr-i muḥāl
Seni ister gezerin şubḥ u mesā [hem] meh ü sāl
- 3 Ğayra-i cū saña meyl eyledi koydı ṭab^c-ı meyyāl¹⁴³
N'ola luṭfuñdan açılsa yüzine bāb-ı vişāl
- 4 Vehm-i kabır eylemeden ṭab^cumı dem-beste vü lāl
Kılmadan ḥayl-i ecel ḥāk-i vücūdum pā-māl
- 5 Olmadan ḥāk-i siyāḥ-ıla gözüm māl-ā-māl
Var iken ḥazretüñe derdümi iẓhāra mecāl
- 6 *Var ümīdüm ki idem rŷy-ı dil-ārāña nigāh*
Mazhar it nūr-ı tecellāña beni yā Allāh

39

TAḤMĪS-İ CİNĀNĪ BĀ-ĞAZEL-İ MAḲĀLĪ¹⁴⁴

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

I

- 19a** Nār-ı ğamda¹⁴⁵ tennürveş bağı kebābīler bilür
Ergānūn-ı nālemi çeng ü rebābīler bilür
Teşne-i cām-ı meyi mest-i ḥarābīler bilür
La^clūñ esrārın senūñ rind-i şarābīler bilür
Lem^ca-i envār-ı mihr-i āfitābīler bilür

II

Bir şınık sāğarca yok bezm-i cihānda rağbetüm
Verd-i gönca bādeveş ayağa düşdi ḥürmetüm
N'eyleyim ol Yūsuf-ı gül-çihre bilmez kıymetüm
Baña hem-ser olmayan idrāk idinmez ḥāletüm
Āteş-i vīrāne şevķin iltihābīler bilür

¹⁴² ki: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁴³ Mısranın vezni kusurlu olup *Divān*'daki (Ak, 2001, C 1, s. 62) *Ğayri ḳodı saña meyl eyledi ṭab^c-ı meyyāl* daha uygundur.

¹⁴⁴ *Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Bulunan 00010 ve 01377 Nolu Şiir Mecmualarının Transkripsiyonu ve İncelenmesi* (Yapıcı, 2021, s. 97-99).

¹⁴⁵ ğamda: Vezin gereği *ğam* olmalıdır.

III

Ey perî geldükçe küyüñdan bize her şubḥ bād
 Cān çıkar qarşulayu dir ḥayr maḳdem ḥayr bād
 Bunca demlerdür bizi hıç kılmañ bir kerre yād
 Firḳatüñ ālāmını şor benden ey¹⁴⁶ ḥūr-nijād¹⁴⁷
 Şûriş-i nār-ı caḥīm[i] çün ʿazābīler bilür

IV

Hūblar senden taʿlīm itdi dil-berlik yolın¹⁴⁸
 Senden tūṭi-i gūyā suḥanverlik yolın¹⁴⁹
 Zülfüñ öğretti baña ḥāke berāberlik yolın
 Saña göstereñ dü çeşmüm kim şināverlik yolın
 Suda yüzmek resmini çün murğ-ābīler bilür

V

Añlamaz nā-dān olan esrār-ı ḡam keyfiyyetin
 Fehm kılmaz her denī afyon-ı perçin ḥāletin
 Şor CİNĀNĪ bendeñe pīr-i muḡānuñ ḥürmetin
 Geçdi kendinden MAḲĀLĪ içdi laʿlūñ şerbetin
 Meclisin hem şevketin çünki āsiyābiler bilür

40

MÜSEDDDES-İ LEMʿİ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

I

Gūş idüp her cāhil-i dūn sözine çekme elem
 Pād[i]şāh-ı ʿālem olursañ iderler yine zem
 Böyledür böyle ezel aḥvāl-i çarḥ-ı pūr-sitem
 Oḳuyup bu maṭlaʿ[ı] ḡarrāyı ey dil çekme ḡam
Dost medḥinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ḡam
*Fāriḡ u āzādeyem birdür yanumda medḥ ü zem*¹⁵⁰

II

¹⁴⁶ ey: Derkenardır.

¹⁴⁷ ḥūr-nijād: Vezin gereği ḥūrī-nijād olmalıdır.

¹⁴⁸ Mısranın vezni kusurludur.

¹⁴⁹ Mısranın vezni kusurludur.

¹⁵⁰ Şiirin vasıta beyti *Şemʿi Dîvânı*’ndaki (Karavelioğlu, 2014, s. 197) bir gazelin matla beytinden alınmıştır.

Her denî ʿab°-ı erāzil-meşrebe olma yakīn
 Ehl-i dāniş cāhil ü nā-dān-ile olma ʿarīn
 ʿa°n [u] teşnī°-i °adūdan olmasun ʿalbüñ ḥazīn
 Hoş dimiş bu maṭla° bir şā°ir-i sihr-āferīn
Dost medḥinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam
Fāriğ u āzādeyem birdür yanumda medḥ ü zem

III

19b Bülbülāsā gülşen-i kūyında yāruñ kıl fiğān
 Tā bile ol şāh-ı ḥüsni sevdigüñ ḥalk-ı cihān
 Nīk ü bed a°dā ne dirlerse disünler sen hemān
 Ey dil-i ğam-dīde it bu maṭla°[1] bir bir beyān
Dost medḥinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam
Fāriğ u āzādeyem birdür yanumda medḥ ü zem

IV

Dünyāda¹⁵¹ bir şāh-ı ḥüsnuñ bendesi olup dilā
 Cān [u] başı rāh-ı °aşķında anuñ eyle fedā
 Şeytanet itse °adū zemm itse çekme hīç cefā
 Hoş dimiş bu maṭla°[1] bir şā°ir-i rengīn-edā
Dost medḥinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam
Fāriğ u āzādeyem birdür yanumda medḥ ü zem

V

Mū-miyānuñ fikri-y-ile oldı cismüm bir ḥayāl
 Oldı sevdā-yı ğam-ı zülfüñle dil Mecnūn-mişāl
 Olmazın ʿa°n-ı °adū-yı bed-fi°āle pür-melāl
 Ḥasb-i ḥālüm düşdi ey LEM°İ bu nazma ber-ḥayāl
Dost medḥinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam
Fāriğ u āzādeyem birdür yanumda medḥ ü zem

41

TAḤMİS-İ SEMĀ°İ BĀ-ĞAZEL-İ UŞŪLİ

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

¹⁵¹ dünyāda: Vezin gereği dünyede olmalıdır.

Bilmedünse remz-i *sübḥāne'lleẓī esrā* nedür
 Añlamazsañ *hel etā* şânında mezkūrā nedür
 Kāleb-i insānda yā sırr-ı *mā evḥā* nedür
 Ey ḥaḳīkatden ḥaberdāram diyen Mevlā nedür
 Çün şühūduñ yok-durur bu itdüğüñ ğavġā nedür

II

Şeş cihetden gösterür kendin rüsüm-ı ẓīn-i mā
 Ol sebebden nāzil oldı āyet-i *kul innemā*
 Şūretā vechūñ ḥuşūşıyyāt-ı ma^cnādur saña
 Līk ādem oġlısın ādem nedür bildür baña
 Yā aña ta^clīm olan külliyyet-i esmā nedür

III

Zāhidā esrār-ı Ḥaḳdan hīç almaduñ¹⁵² mı sebaḳ
^cĀrifem dirsūñ velī destūñde yokdur bir varaḳ
 Muştafā barmaġı niçün kıldı ayı iki şaḳ
 Hişş-i ḥayvānī çü a^cmādur didi vaḥyinde Ḥaḳ
 Rabbin idrāk eyleyen pes dīde-i bīnā nedür

IV

Bu meşel meşhūrdur bildūñ irişmez dem deme
 Pes nedür dünyā içün düşdüñ bu deñlü sen ġama
 Ne ^canāşırdur ki maẓhar düşdi geldi Ādeme
 Ne meleklerdür ki secde eylediler Ādeme
 Arasında bunlaruñ İblīse istignā nedür

V

Niçün İblīs Ādeme kılmadı bildūñ mi sücūd
 Yā niçün dergāhdan sürildi gitdi o cūd¹⁵³
 Ādem olmasa kimseye hergiz ider miydi sücūd¹⁵⁴
 Ger şübütın nefy idüben bulmasa Ḥaḳdan vüçūd
 Zāhid-i ḥod-rā ne bilsün *lā* nedür *illā* nedür

VI

20a

¹⁵² hīç almaduñ: Vezin gereġi *almaduñ mı hīç* olmalıdır.

¹⁵³ Mısra vezne göre eksiktir.

¹⁵⁴ Mısranın vezni kusurlu olup *Ādem olmasa ider mi kimseye hergiz sücūd* daha uygundur.

Germe gögsün[i] bir iki pül-ile mănend-i def
 Muṭrib-i devrân elinden kıl hâzer doḳıdı kef
 Gûşuṇa mengûş ideyin bu nazmum bil¹⁵⁵ dürr-i Necef
 Çünkü serâb degül [i]señ epsem ol ey nâ-ḥalef¹⁵⁶
 Âdem oḡluyam diyü bu itdigün da°vâ nedür

VII

Gûşe-i vîrân[e]de mestâneler çokdur velî
 Mu°tekif vîrân[e]de dîvâneler çokdur velî
 Vâ°izün sözi gibi efsâneler çokdur velî
 Günbed-i ḥaḍrâ içinde dâneler çokdur velî
 Dâne-i ḥaşḥâş içinde günbed-i ḥaḍrâ nedür

VIII

Budur âdem olana faḥr-ı libâs u ger pelâs
 Zâhidâ baña pelâs olsun saña faḥr-ı libâs
 Bir-durur °aşıklara sîm ü zer ü yâḥud nüḥâs
 Kûh-ı Kâfuñ n'eydügin bildünse ey eşyâ-şinâs
 Çeşm-i ma°düm-ile mevcûdâtdeki °anḳâ nedür

IX

Geç ikilikden berü gel birliğün dersin oḳı
 Bel°am-ı Bâ°ür tek ismün yazılmasun şaḳî
 Birlige yitdi vü °âlem buldı_anuñla revnaḳı
 Fıḳh-ı Ekberdür anı fehm itmedünse ey faḳı
 Bil saña lā yefḳahū ile olan îmâ nedür

X

Âdem [ü] Ḥavvâya varur bil vücûduñ neslini
 Küll-i şe°nün görmege ḳaşd itme hezl-i rāzını
 Dört kitābuñ bābını oḳu nedür bil faşlını
 Añladuñsa bād u ḥāk ü āb u āteş aşlını
 Anları cümle ihâṭâ eyleyen deryâ nedür

XI

Añlamaz her bî-ḥaber ism [ü] müsemmâ remzini

¹⁵⁵ bu nazmum bil: Vezin gereḡi *nazmumu bil* olmalıdır.

¹⁵⁶ Mısranın vezni kusurludur.

Lā-ta^cayyünden velī pinhān u peydā remzini
Fehm idüpdür bu SEMĀ^cĪ lā vü illā remzini
Ey UŞŪLĪ kimse bilmez bu mu^cammā remzini
Gülşeninde bilmeyince ^calleme'l-esmā nedür

42

MUHAMMES-İ MUHİBBİ BĀ-ĞAZEL-İ ^cABDĪ¹⁵⁷

Fe^cilātün Fe^cilātün Fe^cilātün Fe^cilün

I

Güle bülbül gibi her kimse ki hem-sāye düşer
 Başına ^caşq-ı ilāhīden anuñ sāye düşer
 Nice gündür işi feryād-ile āh vāha düşer
 Her kimüñ kim nazarı şol ruḥ-ı zībāya düşer
^cAqlını cem^c idebilmez başı ḡavḡāya düşer

II

20b

Bülbül[i] eyleme taqlīd yūri ey zāḡ-ı siyāh
 Dağıdup berg-gül ḡan idüben ḡılma tebāh
 Çünkü *el-cinsü ma^cal cinsi* ḡiṭāb itdi İlāh
 Yūri ey zāḡ-ı siyeh ḡonca içün çekme gel āh
 Gül içün ağlamak ol bülbül-i şeydāya düşer

III

Dimişem çeşme-i ḡayvān lebūne cān sözüñe
 İki āşüb-ı cihān fitne-i devrān gözüñe
 Sensüz ey çeşm-i siyeh bir nazar eyle özüñe
 Şanemā zülf-i siyāhuñ ki dökilmiş yüzüñe
 Şanasın nūr-ı tecellī şeb-i yeldāya düşer

IV

İdelüm zevḡ [u] şafā işbu geçenden geçelüm
 Ma^crifet söyleşelüm gevher-i ma^cnā seçelüm
 Ekelüm toḡm-ı vefā mihr ü maḡabbet biçelüm
 Sāḡıyā şun ḡadeḡ-i bāde lebūnden içelüm
 ḡayfdur kim bugünüñ fırsatı ferdāya düşer

¹⁵⁷ 19. Yüzyıl Şairlerinden Yusufelili Âşık Muhibbî Hayatı ve Deyişleri (Bahadır, 2017, s. 39-40).

V

Ey MUḤİBBİ çü gönül mülkine itdünse nüzul
İdelüm zevk [u] şafâ olmayalum dahı melul
Âr [u] nāmūsı n'ider °aşka düşen ehl-i °ukul
°ABDİ sen müdde°iler ta°nesini eyle kabul
Terk-i °ar eyler imiş kim ki bu sevdāya düşer

43

MUḤAMMES-İ ḤÜSEYNİ¹⁵⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Men dilā ān-ı kadīmü'l-ān içinde bülbülem
Tā ezel bezmindeki mestān içinde bülbülem
Âşiyān-ı tende çār erkān içinde bülbülem
Ey püser cānum şeker cānān içinde bülbülem
Dermendem dertliyem dermān içinde bülbülem

II

Men °aref esrārını gerçi nihān itmez bilen
Ḳāl ile ḥāl ehlini çün imtiḥān itmez bilen
Küntü kenzen mahfiyen sırrın beyān itmez bilen
*Küllehe 'n-nās*¹⁵⁹ muktezāsınca ziyān itmez bilen
Ḳuş dilin fehm eyleyen °irfān içinde bülbülem

III

Mağz-ı Ḳur°ān bā-yı bismi'llāh imiş gūş eyledüm
Ḳufl-i bāb-ı ma°nī-i miftāḥını tuş eyledüm
Seyr idüp *seb°a 'l-meşānī* bezmini cūş eyledüm
Bāde-i °aşkı naşīb oldu şükür nūş eyledüm
21a °Alleme 'l-esmā menem Ḳur°ān içinde bülbülem

IV

Kuhl-i °ibret-ile açdum çeşümü peymām[ı] men
Başmışam *innā hedeynāhü's-sebīl*[e] pām[ı] men
Sevfe yū°tillāh görüp fevt itmedüm esmām[ı] men

¹⁵⁸ Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi (Özmen, 1998, C 3, s. 189).

¹⁵⁹ Küllehe'n-nās: Anlam gereği Antoloji'deki (Özmen, 1998, C 3, s. 189) *kellimü'n-nās* doğrudur.

Seyyidüm ta°līm idüp fehm eyledüm esmām[1] men
Murtezānuñ sırıyam her ān içinde bülbülem

V

Cümle t̄a°atden cihānda el yumaḵ efḍal yudum
Tevbeden urdum derūnum pasına şayḵal yudum
Bā-ḥuşūş mīzāb-ı çeşmümden yüzüm evvel yudum
Ḥamdü li°llāh kim ḥayātum çeşmesinden el yudum
Ṭayyib [ü] t̄āhir olan rindān içinde bülbülem

VI

Ey HÜSEYNİ¹⁶⁰ rāh-ı °aşḵa eyleyüp °azm-i °aẓīm
Ḥaḵḵa ta°vīz¹⁶¹ eyleyüp *min şerr-i şeytāni°r-racīm*
Fātiḥa içre okuyup kenz-i Raḥmānu°r-Raḥīm
Cennetim menzile buldum *hāzā şırātü°l-müstakīm*¹⁶²
Zāhidā inkārı ḵo vildān içinde bülbülem

44

GÜFTE-İ FUZÜLİ MÜSEDDES¹⁶³

Mef°ülü Fā°ilātü Mefā°ilü Fā°ilün

I

Dün sāye şaldı başuma bir serv-i ser-bülend
Kim ḵadd-i dil-rubā idi reftārı dil-pesend
Güftāra geldi nāz-ile bir la°l-i nūş-ḵand
Bir piste gördüm anda döker rīze rīze ḵand
Şordum meger bu dürc-i dehendür didüm didi
Yok yok devā-yı derd-i nihānuñ-durur senüñ

II

Egmiş hilāli külāhı¹⁶⁴ üstine ṭarf-ı külāhını
Çok dil-şikestenüñ göge irgürmiş āhını
Zülfin ṭaḡıtdı gizledi ebr içre māhını
Gördüm yüzinde ḵalka-i zülf-i siyāhını

¹⁶⁰ *Antoloji*’de (Özmen, 1998, C 3, s. 189) şairin mahlası “Şirî” olarak geçmektedir.

¹⁶¹ ta°vīz: Anlam gereḡi *Antoloji*’deki (Özmen, 1998, C 3, s. 189) *tevfīz* uygundur.

¹⁶² Dizenin vezni kusurlu olup *Antoloji*’deki (Özmen, 1998, C 3, s. 189) *Cennet içre menzilin hāzā sırat-ı müstakim* uygundur.

¹⁶³ *Fuzûlî Dîvânı* (Kılınç, 2021, s. 691-693).

¹⁶⁴ külāhı: Vezin ve anlam gereḡi mısradan çıkarılmalıdır.

Ey pīç ü tābı çok ne resendür didüm didi
Devr-i ruḥumda rişte-i cānuñ-durur senüñ

III

Virmiş fūrūğ şem^c-i ruḥı gün çerāğına
Şalmış şikest serv-i ḳadi gül budāğına
Dün serv tek başanda ḳadem göz bulağına
Bir nice ḥārdan elem ırmış ayağına
Gül-bergine batan [ne] dikendür didüm didi
Müjgān-ı çeşm-i eşk-feşānuñ-durur senüñ

IV

21b Seyr ile şaldı bāğa güz̄er ol semen-^cizār
Envā^c-ı zīb ü zīnet-ile faşl-ı nev-bahār
Açmış gül üzre sünbül-i gīsū-yı müşg-bār
Bitmiş laṭīf ayağına gül-berg tek nigār
Nesrīne reng-i lāle nedendür didüm didi
Ġamzem ḥadengi dökdügi ḳātil-durur¹⁶⁵ senüñ

V

Seyl-i sirişk[üm] oldu revān ḥāk-i kūyına
Cān vālih oldu la^cl-i leb ü güft [ü] gūyına
Dil düşdi dām-ı silsile-i müşg-būyına
Aldandı tıfl tek dil anuñ reng [ü] būyına
^cAḳreb meh-i münīre vaṭandur didüm didi
Vehm eyle kim ḥaṭarlu ḳırānuñ-durur senüñ

VI

Düşmiş ^cizārı üzre mu^canber selāsili
Āşüfte-ḥāl idüp nice bī-şabr u bī-dili
^cAḳlumı vālih eyledi şekl ü şemā^oili
Göz gördi ḳāmetin dil ü cān oldu mā^oili
Vāh bu ne [ṭurfe]¹⁶⁶ serv-i çemendür didüm didi
Manzūr-ı dīde-i nigerānuñ-durur senüñ

VII

¹⁶⁵ ḳātil-durur: Anlam gereği *Dîvân*’daki (Kılınç, 2021, s. 692) *ḳanuñ-durur* daha uygundur.

¹⁶⁶ *Dîvân*’dan (Kılınç, 2021, s. 692) tamamlandı.

Dün şubḥ-dem ki lāle vü nesrīn açup bûyına¹⁶⁷
 Gül çihresinden aldı şabā perde-yi ḥicāb
 Gülzāra çıkdı seyr ile ol reşk-i āfitāb
 Şebnem nişārın itdi güneş lû'lü-yi ḥoş-āb
 Bunlar [nedür]¹⁶⁸ ne dürr-i °Adendür didüm didi
 Epsem FUẒŪLİ eşk-i revānuñ-durur senüñ

45

TERCİ°-i ŞİDQİ°¹⁶⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Ādemüñ zātında şāhum bā°-i bismi'llāh var
 Bu тариқат ḥaḳ тариқdur Ḥaḳḳa doğrı rāh var
 On sekiz biñ °ālemüñ aşlında sırru'llāh var
 Cinne uyma zāhidā bunda Resūlu'llāh var
 Ğayr[a] ṭapma maẓhar-ı Celle Celālu'llāh var¹⁷⁰

II

Eyledüñse nūr-ı Ḥaḳla sīreti mir°āt-ı pāk
 Rūḥ-ı mişbāḥa gerekdür bāṭınuñ mişkāt-ı pāk
 Oқınur dil şafḥasında °aşḳ-ıla āyāt-ı pāk
 Cinne uyma zāhidā bunda Resūlu'llāh var
 Ğayr[a] ṭapma maẓhar-ı Celle Celālu'llāh var

III

Murğ-ı cānuñ kırtarup esfelden eyle °arşa rāh
 Mañşıb-ı dünyāyı bir dem kendüñe eyleme cāh
 Cehd idüp biñ derd-ile bu °aşḳa maḥv ol gāh gāh
 [Cinne uyma zāhidā bunda Resūlu'llāh var
 Ğayr[a] ṭapma maẓhar-ı Celle Celālu'llāh var]

IV¹⁷¹

Ādem oldur ki[m] Ḥaḳa biñ dil ile meyl eyleye

¹⁶⁷ bûyına: Kafiye ve vezin gereği *Divân* 'daki (Kılınç, 2021, s. 693) *niḳāb* daha uygundur.

¹⁶⁸ *Divân* 'dan (Kılınç, 2021, s. 693) tamamlandı.

¹⁶⁹ *Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Bulunan 00010 ve 01377 Nolu Şiir Mecmualarının Transkripsiyonu ve İncelenmesi* (Yapıcı, 2021, s. 54-55).

¹⁷⁰ Vasıta beyti başta yazılmış, ilk üç mısranın sonuna alındı.

¹⁷¹ İlk üç mısra "Tetimme" başlığıyla 38b'de derkenar.

Ahmed-i Muhtâr-ıla didâr için kavlı eyleye
 Şübhesüz maşşûdına anı Hudâ vaşl eyleye
[Cinne uyma zâhidâ bunda Resûlu'llâh var
Ġayr[a] tapma mazhar-ı Celle Celâlu'llâh var]

V¹⁷²

Merd iseñ ey ŞİDĖİ ehl-i vahdete gel hem-dem ol
 Geç şıfât-ı mâ-sivâdan âşinâ-yı âdem ol
 Gir tarîķ-i müstaķime sırr-ı Hakkâ mahrem ol
[Cinne uyma zâhidâ bunda Resûlu'llâh var
Ġayr[a] tapma mazhar-ı Celle Celâlu'llâh var]

46

GÜFTE-İ NESİMÎ KÜDDİSE SİRRUHU¹⁷³

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün

- 22a 1 Ey yüzün *naşrun mina'llâh* v'ey saçun *fethun qarîb*
 Ey beşer şüretlü Raḥmân v'ey melek-şimâ ḥabîb
- 2 Vâlihemi ḥüsnüne [ey]¹⁷⁴ müşğîn saçundan münfa°il
 Cennetün bâğında reyḥân sünbülün ḥablinde tîb
- 3 Zülf ü ruḥsârûn[dur] *er-Raḥmân °ale'l- °arşi °stevâ*
 Ka°benün miḥrâbı kaşun fitnelü °aynuñ ḥaṭîb
- 4 °Anber-efşân sünbülün esrârı oldı âşikâr
 Geldi Rûḥu'llâh u mensûḥ oldı zünnâr u şalîb
- 5 Şüretün levḥinde[n] indürdi kitâbı Cebre°il
 Ey cemâlün Hakk kelâm[ı] *innehu şey°ün °acîb*
- 6 °Âşıkun esrârını Hakkı bilen °ârif bilür
 Âşinâ ḥâlin ne bilsün nefsin bilmez ġarîb

¹⁷² Bu bent 38b'de derkenar.

¹⁷³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 198-199).

¹⁷⁴ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 198) tamamlandı.

- 7 Kim ki sevdāsından oldı şayru şehlā gözlerin
Şerbet[i] şīrīn lebūndūr °İsevī nuṭkuñ ṭabīb
- 8 Hūbları¹⁷⁵ °aşkından ey zāhid meni men° eyleme
Çün baña °aşq eyledi kısmet güninde Hāḫ naşīb
- 9 Ey edīb uy virme ādābuñdan ehl-i vaḥdete
Epsem ol niçün ki °aşq ādābını bilmez edīb
- 10 Cennet-i °Adnūñ gülistānı yüzūndūr şek degül
Ey gülistānuñda Rūḫū'llāha rıdvān °andelīb
- 11 Ey NESĪMĪ çü refīkuñ Fazl-imış ya°nī ilāh
Luṭf-ıla ḳahr oldı vāḫid hem ḫabīb oldur raḳīb

47

GÜFTE-İ NESĪMĪ¹⁷⁶

Fe°ilātün Mefā°ilün Fe°ilün

- 1 Ey Hāḫ ehli yaḳīn-imış bu ḫaber
Ki bilen nefsinidūr ehl-i naḫar
- 2 Nefsini kim ki bildi buldı Hāḫı
Nefsini bilmeyenler oldı şaḳī
- 3 Ey Hāḫı isteyen gel insān ol
Ḳara ṭaş olma la°l [ü] mercān ol
- 4 Ger dilerseñ sa°ādet-i ebedī
Ṭamuyı bil ki niçün oldı yidi
- 5 Sekiz oldı ḳapusı uçmaḡuñ

¹⁷⁵ hūbları: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 198) *hūblaruñ* uygundur.¹⁷⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 157-158).

Yine dört oldu sū-y-ile ırmağın

6 Tūbī ağacının nedür yimişi
Hak anı er mi¹⁷⁷ yarattı yoğsa dişi

7 Hūr [u] gilmān neden °ibāretdür
Hüve yā men hüve neye işāretdür¹⁷⁸

8 Kevşer [ü] Selsebīl ü bāğ-ı ma°in
Maq°ad-ı şıdk-ıla maqām-ı emīn

22b 9 Ne demekdür baña beyān eyle
Bu nihān sırrını °ayān eyle

10 Ne °aseldür bu mā°-i hamr u leben
Ol ki Qur°ānda Hak didi rūşen

11 Bunların aşlını nedendür bil
Gör ne şeyden sen olma egri dil

12 Bunları bilmeyen ne bilmiş ola
Oda anın evi yakılmış ola

13 Kim ki bildi bu ince esrārı
Koydı elden cihān-ı gaddārı

14 Fānī oldu özinden oldu Hak
Bildi kim cümle Hak-ımiş mutlak

15 °Āşıka ma°şūk °āşık oldu yār
Leyse fī'd-dāri ğayruhu deyyār

¹⁷⁷ mi: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁷⁸ Mısranın vezni kusurludur.

16 Ey NESİMÎ sözüdür āb-ı hayāt
İçmeyen anı kaldı fi'z-zulumāt

17 Ne bilür degme cānver cānı
[Hızra şor Hızra āb-ı hayvānı]¹⁷⁹

48

GÜFTE-İ SEYYİD¹⁸⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

1 **Elif** ey sidre boyuñ tūbī mişāli muntehā
Ey cemālūndendür *er-Raḥmān °ale'l-arşi 'stevā*

2 **Bī** bilindi ḳaddinūñ ḳaddūne miḳdārı nedür
Bildiler kim ṭola sūtün-ı *zīrā °an fī's-semā*

3 **Tī** türābīler elinde tīg [u] şemşīr zū'l-feḳār
Fa'dribū dinledi Hāḳdan hem buyurdi Muştafā

4 **Sī** sevāb ola anuñ-çün Hāḳ yolında durmadı
Derdine Hāḳdan devādur bir nice yüz biñ şifā

5 **Cīm** cemālūñ cürmidür toğdı çü maşrıḳdan temām
Şu°le virdi her dereceden şöyle kim nūr-ı ziyā

6 **Hā** hayāt irdi lebūñden Hızr u °İsā oldu ḳay
Dermend °aşıḳlaruñ derdine oldu [çoh]¹⁸¹ devā

7 **Hī** ḳaber-dār olmayanuñ taḥtını dīv aldı bil
Bī-ḳaber oldu özinden şöyle kaldı mübtelā

¹⁷⁹ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 158) tamamlandı.

¹⁸⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 178-180).

¹⁸¹ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 178) tamamlandı.

- 8 **Dāl** delīl oldı dehānuñ remzini kıldı °ıyān
Bildi bildürdi resūl ü hem °Aliyyü'l-Murtezā
- 9 **Zāl** zākir şūfīler çok zikre meşğul oldılar
Geydiler şāl işleri al tā°ati zerķ u riyā
- 10 **Rī-i** er-Raḥmānu'r-Raḥīm¹⁸² oldı şıfāt-ı zü'l-celāl
Niçün ādem dir ki bismi'llāh zü'l-fazli'l-°alā
- 11 **Zī-i** zāhid zühid-ile zeyn itdi tāt u hırķasın
Pākini kıldı mülevveş zıkrini kıldı hebā
- 23a 12 **Sīn** sa°adet dārını virdi Süleymān tahtını
Anlara kim şıdk-ıla bu yolda çekdiler cefā
- 13 **Şīn** şehīd oldı şular kim Ḥaķ yolında öldiler
Ėam yimez şunlar kim¹⁸³ bildi Ḥaķdur aña ḥūn-bahā
- 14 **Şād** şādıķdur şular kim şabrı kıldı ihtiyār
Dil-berūñ yolında gör kim luţfa irdi her cefā
- 15 **Żād** żāyī° olmaya çün fazlın izhār eyledi
Cism anuñdur nuţķ anuñdur ten anuñdur dest ü pā
- 16 **Ṭıyy-i** ṭayyibdür vücūdı anlaruñ kim bātını
İçdiler cām-ı muşaffā buldılar şıdk u şafā
- 17 **Zıyy-i** zāhirden görindi anlara kim gördiler
Görmeyenler gözleri kör oldı şöyle kim °amā

¹⁸² er-Raḥmānu'r-Raḥīm: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 178) *Raḥmānu'r-Raḥīm* daha uygundur.

¹⁸³ kim: Vezin gereği *ki* olmalıdır.

- 18 **°Ayn** °ıyān oldu °ıyān °ayne'l-yakīn oldu bekā
Hak kimūn kim gözin açdı gördi ol dārū's-şifā
- 19 **°Gayn** gayretli kişiler gāfil olmaz kendüden
°Aşk eri Hakdan utanur nefesine virmez rızā
- 20 **Fī** fenā dārında her kim bulmaz olursa necāt
Fikr-i fāsiddür anuñ kim °ömrini kıldı hebā
- 21 **°Kāf-ı** kavseyn oldu kaşuñ °āşıkā mihrāblar
Secdegāh itdi anuñ-çün şāh-ı dīn-i enbiyā
- 22 **Kāf** kelāmu'llāh ile seb°a'l-meşānīdür yüzüñ
Zülf [ü] kaş u kirpügüñdür heft beyzā hattuhā
- 23 **Lām** lebūñ oldu Mesīhā çün yüzüñ şubḥ-ı nehār
Zülfüñüñ sırrı kamerdür yüzünñ şemsü'd-ḍuhā
- 24 **Mīm** melek şüretli dil-bersin eyā bedr-i münīr
Ḥüsn-i Yūsufsun tecellī eyledi nūr-ı ziyā
- 25 **Nūn-ı** nūr-ı ḥüsnüñe dir kim te°ālā şānuhu
Āfitāb-ı her dü °ālem cām-ı Cem-gītī-nümā
- 26 **Vāv-ı** vechüñ Ka°besine kim ki kılmadı sücūd
Adı dīv oldu anuñ-çün kıldı şöyle °aczühā
- 27 **Hī** hidāyet eyledi çün Mehdī Qur°ān-ı mübīn
Cümle eşyā ḥilḳatinde bize oldu reh-nümā
- 28 **Yī** yūvesvisden ḥalāş olmaḳ dilerseñ faḳı
Okı ism-i a°zamı sen eyle kendüñe du°ā

- 29 **Lā**-yı Һarf-ile dolupdur bil ki sīmurġ-ı cihān
Bilmedi āsān Һurūfuñ kim didi bu Һarfe lā
- 30 **Pī** penāhumdur menüm Һaḳ perde-dārumdur benüm
Pādişāhumdur menüm ol virdi baña dest ü pā
- 31¹⁸⁴ **Çā** çehār °unşurı gör kim bendedür her şīven¹⁸⁵
Bunda buldılar Һaḳı hem enbiyā vü evliyā
- 32 **Jā**-i jā[le]¹⁸⁶ çeşm ü ebrū zülf ü ruḥ bu Һatṭ u ḥāl
Muşḥaf-ı Һaḳdur mu°ayyen ger okursañ ṭālibā
- 33 **Gāf**-ı göñlidür NESİMİñ maḥabbetden serīr
Şol şehe kim gölgesidür zıll-ı sīmurġ [u] hümā

49

GÜFTE-İ NESİMİ¹⁸⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 [Kevşerüñ °ayninden aḥar çeşme-i āb-ı ḥayāt
Zulmetüñ devrānı geçdi aradan gitdi memāt]¹⁸⁸

23b

- 2 Dā°imā Һaḳ söylerem hem faẓl-ı Һaḳdan gelmişem
Һaḳ menem Һaḳ¹⁸⁹ bendedür hem āyet-ile beyyināt
- 3 Ṭübāyam¹⁹⁰ hem Selsebīlem hem menem cennāt-ı ḥūr
Hem şarābam hem serābam hem şūzam¹⁹¹ hem Fırāt

¹⁸⁴ 31. beyit 62b'de, 32-33. beyitler 63a'da ayrı bir şiirmiştir gibi "Güfte-i Nesîmî Kıddise Sirruhu" başlığıyla yazılmış olsa da *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 178-180) aynı gazelin devamı olduğundan bir araya getirilmiştir.

¹⁸⁵ Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 180) *Çīm çār °unşur olupdur terkibi her mazharuñ* daha uygundur.

¹⁸⁶ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 180) tamamlandı.

¹⁸⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 213).

¹⁸⁸ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 213) tamamlandı.

¹⁸⁹ Һaḳ: Derkenardır.

¹⁹⁰ ṭübāyam: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 213) *ṭübīyem* daha uygundur.

¹⁹¹ şūzam: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 213) *susuzam* daha uygundur.

- 4 Hem [menem]¹⁹² Mūsī[°][e] āteş hem menem *ānestü nār*
Hem Kelīmūñ Tūriyam hem temennā hem necāt
- 5 Genc-i pinhānam bu sırrı gör ne pinhān söylerem
Cism ü cān u *kün fe-kānam* vācib-ile mümkināt
- 6 Şem[°]am u hem [°]ālemūñ şem[°]ine men pervāneyem
Mışra cāmi[°] hem menem uş ma[°]būd-ıla Şūmenāt
- 7 Hem menem manşūbe-i [°]ālemde muhkem oynayan
Bu ruḥı oynamayanı eylerem men şāh māt
- 8 Hem menem Mūsī-i [°]İmrān hem menem Ḥaḫdan kelām
Hem menem la[°]l-ile mercān sükker ü ḫand u nebāt
- 9 Hem menem ins ü melek hem Ādemī hem Bū Tūrāb
Bulmuşam [°]arş-ıla Raḫmān hem cemī[°]-i kā[°]ināt
- 10 Levḥ-i maḫfūzam ḫurūfam ebcedem [men]¹⁹³ levḥ hīce¹⁹⁴
Hem Ḥalīl ü Ka[°]be oldum hem menem şavm [u] şalāt
- 11 Ādemem Ādeme secde-i Ḥaḫ emr-ile¹⁹⁵
Tutmadı ol emri şeyṭān la[°]netini oda at
- 12 Hem menem ḫaşr-ile maḫşer hem menem *yevmü 'l-ḫisāb*
Hem rumūzuñ şāḫibi hem olmuşam ehl-i zekāt
- 13 Mü[°]minūñ ḫalbi şafādur ol menem *Rūḥu 'l-Ḳuds*
Hem şıfātumdan olupdur [°]ālem[e] zāt u şıfāt

¹⁹² *Dīvān*'dan (Ayan, 2020, s. 213) tamamlandı.

¹⁹³ *Dīvān*'dan (Ayan, 2020, s. 213) tamamlandı.

¹⁹⁴ levḥ hīce: Vezin ve anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 213) *hem hecā* daha uygundur.

¹⁹⁵ Mısranın vezni kusurlu olup *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 213) *Ādemem hem Ādeme ḫıldum sücūd ez-emr-i Ḥaḫ* daha uygundur.

- 14 Bildigüm sensin NESİMÎ senden özge yok vücūd
Her yañadan bildi sensin mazhar-ı envār-ı zāt

50

DİĞER-İ NESİMÎ¹⁹⁶

Müfte^cilün Fā^cilün Müfte^cilün Fā^cilün

- 1¹⁹⁷ Çeşme-i hayvān menem bendedür āb-ı hayāt
Tūr nice bir yanasın *fî 'z-zulumāti 'l-memāt*
- 2 Cennet ü hūrî menem Kevşer ü Tübā menem
Nārı vü nūrı menem hem şusuzam hem Fırāt
- 3 Çarh-ı mu^callağ menem fā^cil-i muṭlağ menem
Hakḳ ileyem Hāk menem āyet-ile beyyināt
- 4 Bāğ-ıla bostān menem tāze gülistān menem
Kāfire tūfān menem mü^omine Nūḥ u necāt
- 5 Kıble-i ĩmān menem şūret-i Raḥmān menem
Levh-ile Qur^oān menem hem orucam hem şalāt
- 6 Hücet [ü] bürhān menem Mūsî-i ĩmrān menem
Yūsuf-ı Ken^cān menem Mısr-ıla kand u nebāt
- 7 Hem bitüren hem biten hem yitüren hem yiten
Cümle menem cümle men dehr-ile hem kā^oināt
- 8 Genc-i nihān uş menem kevn ü mekān uş menem
Cümlede cān¹⁹⁸ uş menem vācib-ile mümkināt

¹⁹⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 211-212).

¹⁹⁷ Şiirin ilk 14 beyti 24a'da, 15-16. beyitleri 23a'da, 17-18-19. beyitleri ise 23b'dedir.

¹⁹⁸ cān: Derkenardır.

- 9 Şem[°]-ile pervāneyem baħr-ıla dūr-dāneyem
Mescid ü mey-ħāneyem ma[°]bed-ile Şūmenāt
- 10 [°]Arş-ı münakkaş menem çār u nüh ü şeş menem
Hem ħasenāt işlerem hem kıluram seyyi[°]āt
- 11 Bay-ile yoħsul menem yolcı ile yol menem
Kim ki bu manşūbe[°]i oynamadı ki_oldı māt
- 12 Mülk-ile mālīk menem muħyī vü hālīk menem
Mürşid-i sālīk menem [°]ābid-i aşnām [ü] Lāt
- 13 Kāf-ile [°]anķā menem āb-ile sakķā menem
Cümle[de] ħakķā menem uşta tanıķ şeş cihāt
- 14 Ħaşr-ile maħşer menem şāħib-i Kevşer menem
Hem gezerem der-be-der ki_ehl-i zekātam zekāt
- 15 *Aħsen-i takvīme* çün kılmadı şeytān sücūd
Uyma aña secde kıl la[°]netini oda at
- 16 Kim ki dil-ārām ile [°]ömrini şarf eyledi
Her günü [°]ıyd oldu [°]ıyd her düni Qadr [ü] Berāt
- 17 Mü[°]mine mü[°]min-durur gözünü arıt gözün
Tā göresin sen seni zāt olasıñ hem şıfāt
- 18 Nefsini her kimse kim tanımadı şübhesüz
[°]Ārif-i Rabb olmadı bitmedi ol bī-şebāt
- 19 Kendi vücūdında çün buldı NESİMİ seni
Bildi yaķın kendidür mazħar-ı envār-ı zāt

GÜFTE-İ MAHFİ¹⁹⁹

Mef'ülü Mefā'ılün Mef'ülü Mefā'ılün

- 1 Öpsem seni doynca doynca seni öpsem
Epsem dimesin n'ola n'ola dimesin epsem
 - 2 Gel kim şanemā demdür demdür şanemā gel kim
Bir dem kılalum şöhet şöhet kılalum bir dem
 - 24b²⁰⁰ 3 Bir ben degülem 'āşık 'āşık degülem bir ben
Ādem melek ü hūrī hūrī melek ü Ādem
 - 4 Olsun ğam-ıla hāşıl hāşıl ğam-ıla olsun²⁰¹
Hurrem olalum sen ben [ben sen] olalum hurrem
 - 5 MAHFİ kılınam şāhum şāhum kılınam MAHFİ
'Ālem döñeli bildi bildi döñeli 'ālem
- 52²⁰²**
- Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün
- 1 O nezāket o leṭāfet o zārāfet o şıfat²⁰³
Ol zārāfet o feşāḥat o belāḡat o edā
 - 2 Ol riyāset o siyāset o sa'ādet ol cūd
Ol 'adālet o 'ināyet o seḥāvet o 'aṭā
 - 3 O meveddet o maḥabbet o mürüvvet o raḥm
O ri'āyet o ḥamāḡat o şefā'at o vefā

¹⁹⁹ *Hazîne-i Enderûn-ı Hümâyûn'dan Es-Seyyid Mîr Mehmed İzzet'in Hayatı ve Güfte Mecmuası'nın İncelenmesi* (Aras, 2018, s. 31-32).

²⁰⁰ 24a 167. şiirin 18. beytiyle başlamaktadır. 51. şiirin 1 ve 2. beyitleri 24a'dadır.

²⁰¹ Dizenin *Mecmua*'daki (Aras, 2018, s. 32) *Ölsün gam ile hâsid hâsid gam ile ölsün* şekli anlamca daha uygundur.

²⁰² *Kabûlî İbrahim Efendi Dîvânı* (Erdoğan, 2008, C 1, s. 536-537).

²⁰³ şıfat: Kafiye gereği *Dîvân*'daki (Erdoğan, 2008, C 1, s. 536) *şafā* daha uygundur.

- 4 O muraşsa^c o mülemma^c o muşanna^c elfāzā²⁰⁴
O tebessüm o tekellüm o terennüm o nidā
- 5 Nedür ol yāre KABŪLİ^ī bu kadar izzet-ile
O teşevvük o ta^caşşuk o ta^calluk o hevā

53

GÜFTE-İ ŞĀH HAṬĀYĪ

Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün

- 1
.....
- 2 Helāk eyler behey zālīm benī gördükçe her demde
Biri zülfüñ biri çeşmüñ biri kaşuñ biri gerdān
- 3 Seni görmezsem ey dil-ber muḥakkaḥ öldürür kuluñ
Biri ḥasret biri nāle biri āh u biri efḡān
- 4 Efendi sen ne dil-bersin seni görmege cān virür
Eger zāhid eger ābid eger mü'min eger gīrān
- 5 Leb[i] dendān gibi görse şadef de āb olur cānā
Eger lü'lü eger yāḳūt eger la^cl [ü] eger mercān
- 6 Reh-i aşkuñda olmışdur HAṬĀYĪnün göz[i]yaşı
Biri Nīl ü biri Ceyḥūn biri baḥr [u] biri ʿummān

54

GÜFTE-İ HİLMİ

Mef^cülü Mefā^cilü Mefā^cilü Fa^cülün

- 1 Ol ḥūba göñül virme ki dil-dāde degüldür
Ol cām ki senüñ ʿaḳluñ alur ol²⁰⁵ bāde degüldür

²⁰⁴ elfāzā: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Erdoğan, 2008, C 1, s. 536) *elfāz* daha uygundur.

²⁰⁵ ol: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

- 2 Efgān ile bülbul güle sen bunda gücenme
Elbette [ki] gül hārdan āzāde degüldür
- 3 Dānā yörigüz her denīye başını egme²⁰⁶
Baş egmezem ol yire kim²⁰⁷ seccāde degüldür
- 4 Her hūba gönül bağlayub[an] pāyına düşme
Kul olma ol yāre ki sāde degüldür²⁰⁸
- 5 Her mest olanı bāde içre şanma [i] HİLMİ
Bilün kimüne mey-i °aşk içre²⁰⁹ bāde degüldür

55

25a

GAZEL-İ MUHİBBİ²¹⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Seyr idenler bir naẓar gūlzār-ı şīnem bāğını
Lāleler bitmiş şanurlar bir bir anuñ dāğını
- 2 Gözlerüm yaşın haķı-y-çün Mısr-ı hūsnūñde senūñ
Eyledüm Nīle müşābih gözlerüm ırmağını
- 3 Āhumuñ zencīrine aşup gönül kandīlini
Rūşen olsun diyü yakdum anda bağrum yağını
- 4 Zāhidā zıkr ile cennet gerekmez merdiye²¹¹
°Aşık-ı dīdār olan n'eyler İrem uçmağını
- 5 Ey MUHİBBİ murg-ı diller şaydına ol dil-firīb
Çeşm-i şayyādı eline virdi zūlf[i] ağını

²⁰⁶ Mısranın vezni kusurludur.

²⁰⁷ kim: Vezin gereği ki olmalıdır.

²⁰⁸ Mısra vezne göre eksiktir.

²⁰⁹ içre: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

²¹⁰ *Muhibbî Dîvânı* (Yavuz, K. & Yavuz, O., 1977, C II, s. 1601).

²¹¹ Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Yavuz, K. & Yavuz, O., 1977, C II, s. 1601) *Zāhidā zıkr eyleme cennet hevāsı bizde yok* daha uygundur.

56

GÜFTE-İ ŞEYDÂYÎ

Mef'ulü Mefâ'ilün Mef'ulü Mefâ'ilün

- 1 Eyyâm-ı bahâr irdi mey-ḥāneye ʿaşk olsun
Gül gibi güler yüzlü peymāneye ʿaşk olsun
- 2 Erbāb-ı ʿarab cem'î söylendi bu meclisde
Çok sâza kulaḡ tutdum ammā neye ʿaşk olsun
- 3 Şahrâ-yı melāmetde efgān iderek geldüm
Şenlikde komazlarsa vîrāneye ʿaşk olsun
- 4 ʿĀşık āña dirler kim ʿaşk āteşine yana
Yanmaḡda benüm rûḡum pervāneye ʿaşk olsun
- 5 Gülzâr-ı maḡabbetde ʿāşık çok olur ammā
Bülbül gibi ŞEYDÂ'Î dîvāneye ʿaşk olsun

57

GÜFTE²¹²

Müstef'ilün Fa'ülün Müstef'ilün Fa'ülün

- 1 Mıṣr-ı cemāl içinde sen Yūsuf-ı ḡuceste
Sen Yūsuf-ı ḡuceste ʿaşḡuñda ben şikeste
- 2 ʿAşḡuñda ben şikeste bil [ey] ṭabīb-i dil kim
Düşdüm ḡamuñla derde oldum ölümli ḡaste
- 3 Oldum ölümli ḡaste āḡū gözün ucından
Daḡı beter gerekdür ey dil uyana meste
- 4 Ey dil uyana meste ṭa'ñ eyler-ise zāhid

²¹² Latîfî Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-Nuzamâ (Canım, 2018, s. 354).

Eyü toylayam²¹³ gel şūfī-i mey-pereste

- 5 Şūfī-i mey-pereste ŞUBḤĪ şabūḥ içür kim
Şevk-ıla cūşa gelsün ol ḥāṭır-ı şikeste

58

GÜFTE-İ MUŞTAFĀ²¹⁴

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

I

- [Gel ḥazān vaḳti irişdi bāḡı eyle cā bugün
Gör ne reng itdi yine bu günbed-i ḥaḍrā bugün
Bir libās-ı ṭurfa geymişdür yine şahrā bugün]²¹⁵
Kıpğızıl kızardı ḥayretten gül-i ḥamrā bugün
Āl ider gel āline aldanmaḡıl yārā bugün
Kime kılmişdur vefā bu keş-rev-i dünyā bugün
Kanda vardı kanı ol İskender [ü] Dārā bugün
25b Topraḡa düşmiş yatur nice semen-sīmā bugün
Bir dem içre yaḡdı dünyāyı bir ejderhā bugün
Sen yatarsın ḥ^ˆāb-ı ḡafletde ne gördün āşikār

II

Bir zamān itdi bahāruñ şoḡbetini ^cāşikān
Başladı eşcārı taḡyīr itmeḡe bād-ı ḥazān
Serv bükildi vü gül şoldı dökildi erḡavān
Nicesi ḡam çekmeyem yā nice olam şādumān
Düzdüḡin girü bozar çün kim bilürsin bu cihān
^cÖmre ḡirre olmaḡıl kim bir aḡarsudur hemān
Gizlü nesne yok cihānda cümlesi günden ^cıyān
Bunda ne Ḍaḡḡāk u Cem ḡaldı ne ḡod Nüşirevān
Görmedün mi nice yatur Burūsada²¹⁶ ^cOşmāniyān

²¹³ eyü toylayam: Vezin ve anlam gereḡi *Tezkire*'deki (Canım, 2018, s. 354) *ayak tolayalum* daha uygundur.

²¹⁴ *Şehzade Mustafa Mersiyeleri* (Çavuşoḡlu, 1982, s. 681-682).

²¹⁵ *Şehzade Mustafa Mersiyeleri*'nden (Çavuşoḡlu, 1982, s. 681) tamamlandı.

²¹⁶ Burūsada: Vezin gereḡi *Bursada* olmalıdır.

Māziye eyle nażar kim geĉdi biñ biñ²¹⁷ t̄ac-dār

III

Çünki eşcāruñ ģabāsın ģapdı peyk-i bī-direng
 Kırdı ezhāruñ ģerisin itmeden bir laħza ceng
 Yine mātem ģil[°]atin geydi bu ģüsn-i lāle-reng
 Hūşe dönmişdür ecel dāmında nice biñ peleng
 Nice altun t̄ac urınan başlaruñ yaşdıĝı seng
 Sen dürüşürsün benüm olsun diyü Türk [ü] Fireng
 Hey ne ĝāfilsin ki gelmez yāduña t̄abūt-ı teng
 Olmuşam ģayrān [u] vālih yimeden afyon u beng
 Bil ki saña aşşı itmez MUŞTAFĀ bu nām u neng
 Rāh-ı [°]aşķ içinde cehd it cümle sen²¹⁸ eyle nişār

59

GÜFTE-İ SEYYİD²¹⁹

Fā[°]ilātün Fā[°]ilātün Fā[°]ilātün Fā[°]ilün

- 1 Ey şaĉuñ zıll-ı ilāhī v'ey ruĝuñ *Allāhu nūr*
 Ravzanuñ servi boyuñdur *°indehā cennāti ģūr*
- 2 Ey şıfātuñ *ķul hüve 'llāh* ey cemālün *Fātiħa*
 İşte Furķān işte Tivrāt işte İncil [ü] Zebūr
- 3 Ķopdı ģüsnüñden kıyāmet ey ģisābın yañılañ
 Uyĝudan t̄ur kim irişdi va[°]de-i *men fi 'l-ķubūr*
- 4 İstivāsıdur şaĉuñ *innā hedeynāhü 's-sebīl*
 Cennet anuñdur ki ģıldı şol şırāt üzre *°ubūr*
- 5 On sekiz biñ *°ālemün āyīnesidür şūretün*
 Kim ki şol mir[°]āt[1] buldı oldı min-ehl-i sürūr

²¹⁷ biñ: Derkenardır.

²¹⁸ sen: Derkenardır.

²¹⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 230-231).

- 6 Ādemüñ vechidür Allāhuñ kitāb[1] uş kitāb
Ey kitābu'llāha münkir *hıf mine'llāhi'l-ğayūr*
- 7 Küntü kenzün perdesinden *ğāfirü'z-zenb* oldu fāş
Zāhid istiğfāra geldi her dem eydür yā Ġafūr
- 8 °Ālemü'l-ğaybuñ vücūdı kâ'inātuñ °aynıdur
Ey şehādetden habersüz *cā'enā yevmü'n-nüşūr*
- 26a 9 Qahr [u] luţfuñ °illeti ma'ñide vāhiddür velī
Bilmedi şeytān bu tevḥīdi eḥaddan düşdi dūr
- 10 °Ayn u şīn ü kāfa bak anuñ cemālün anda gör
Qıl *tebārek* yā muşavver *leyse fīhā min fuṭūr*
- 11 Kim ki Eyyūbuñ belāsın sevdüğinden çekmedi
Geymedi maḥbūb elinden ḥil°ati °abden *şekūr*
- 12 Fā°il-i muṭlaqdan ayru kimse yokdur arada
Ger sen idrāk eylemezseñ bil ki sendedür kuşūr
- 13 Mü°minün qalbidür Allāhuñ evi ey ehl-i dil
Leyse maḥbūli'ş-şalāti'l-qalbi illā bi'l-ḥuzūr
- 14 Rūḥ-ı Qudsīdür NESİMİññ demi ey zinde-dil
Ger Mesīḥā tek diriyseñ yatma kim çalındı şūr

60

GAZEL²²⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Yanaram °aşkuñdan aḥar gözlerümden yaşlar
Ḥasretün derdi çıkardı yüregümden başlar

²²⁰ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 291).

2 Şöyle yanar yüregümde ey şanem ʿaşkuñ odı
Kim tutuşmış şuʿlesinden hem kuru hem yaşlar

3 Müddeʿî ʿtaʿn idüben başuma kaçır ʿaşkuñı
Şınığa vâcib degüldür bunca atmak taşlar

4 Haste olalı göñül ʿaşkuñdan ey cān-pāresi
İçerem gam maṭbahında dürlü dürlü aşlar

5 Ğamdan inceldi vücūdum oldı yeñi ay gibi
Gözlerüme tuş olalı şol hilālî kaçlar

6 Tākatüm tāk oldı yandum geçdi ʿömrüm āh ile
Derdüme dermān bulunmaz nʿeyleyim yoldaşlar

7 Olmuşam derd-i firākuñdan zaʿîf ol ḥadde kim
Kim getirmezler ḥayāle naḳşumı naḳḳāşlar

8 Öldi ʿaşkuñdan NESİMÎ işte dünyādan gider
Devlet-ile sen cihānda yaşa uzun yaşlar

61

GÜFTE-İ NESİMÎ²²¹

Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün Mefāʿilün

1 Eyā şāh-ı saʿîd-aḥter yüzün ʿarş-ı muʿallādur
Dudağun çeşme-i ḥayvān lebün cām-ı muşaffādur

26b 2 Cemālün şüret-i Raḥmān vişālün ravza-i Rıdvān
Kemālün genc-i bî-pāyān vücūdun cān-ı eşyādur

3 Boyun tūbādur ey ḥurî yüzündür ʿālemün nūrı

²²¹ Seyyid Nesîmî'nin Yayımlanmamış Şiirleri (Köksal, 2009, s. 93).

Cemālünde °ıyān gördi anuñ kim °ayn-ı bīnādur

- 4 Qamer devrinde ey fitne sen olduñ hūblara hātem
Senüñ hālūñ hayālinden cihān pür-şūr [u] ğavġādur
- 5 Kıyāmet kopardı hüsnüñden meger *yevmü'l-hisāb* oldu
Belālardan ırak olsun bu ne kadd ü ne bālādur
- 6 Bu dünyānuñ zer ü genci görünmez °aynuma bi'llāh
İki °ālemde maqşūdum kemāl-i hüsn-i zībādur
- 7 Şehā lutf [u] kerem eyle NESİMİye zekātuñdan
Ġarīb ü °āşık-ı şeydā esīr ü zār [u] tenhādur

62

ḤİKĀYET-İ DEST BORİDEN GÜFTE-İ SEHERİ

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Ger bize fırsat virürse Qādir [ü] Perverdigār
Bir velāyet-nāme-i şerḥ-i °acā°ib gūşvār
- 2 Cān kulaġın aç bu dem ey mü°min-i pākīze-dīn
Bu velāyet gevherin sem°uñda eyle gūşvār
- 3 Bir ḥadıṣ-i pāk ideyim ey °azīz-i pür-hüner
Mu°cizāt-ı Ḥ°ace-i Selmān şāh-ı zü'l-feḳār
- 4 Şāh-bāz-ı burc-ı devlet şehsüvār-ı *lā fetā*
Revnaḳ-ı īmān u dīn hem ḳāḍī-i dāru'l-ḳarār
- 5 Rıḥlet itmiş[dür] °Alī dünyā-yı fānīden o dem
Hem Hüseyin-ile Ḥasen °uḳbāya ḳılmışdı güzār
- 6 Var idi bir ḥoca ol dem Başra şehrinde meger
Mü°min ü dīndār idi ol ḥ°ace ḥayli māl-dār

- 7 Hıcanuñ bir oğlu var idi [i] mü'min işit
Serv-ğad [ü] sımın-beden bir lāle-ğadd [ü] gül-^cizār
- 8 Hı'ace eydür yā oğul gel diñle benden bir haber
Hoş naşihātdür dutarsañ olmayasın şermsār
- 9 Tıut kulağıñ bir naşihāt diñle benden ey püser
Bu cihānuñ ğuşşa vü şādına hıç yok i^ctibār
- 10 Nice sultānlar gedā oldu gedālar oldu şāh
Nice müflis pür ğanī oldu ğanīler hı'ār [ü] zār
- 11 ^cĀkıbet senden eger yüz döndürürse bu fenā
Dile şey^c *lillāh* kılma kimse haqın ihtiyār
- 12 Evvel Allāh adın añ andan Resūlüñ adını
Hem üçünci şāh-ı merdān ismi eyle āşikār
- 13 Her ne hācet ister iseñ iste ol dem yā oğul
Bunlaruñ ^caşkına kim mü'mindür eyler cān-nişār
- 14 Dağı nice dürlü pend ü çok naşihāt eyleyüp
Hı'ace cānın Haqqa teslīm eyleyüp kıldı güzār
- 27a** 15 Çün kim²²² naql itdi fenādan hı'ace āhır oğlunuñ
Māl u mülk[i] kalmayup dermānde oldu hı'ār ü zār
- 16 Tāqati tāğ oldu bāzār içre girdi ol yigit
Gördi kim bir hı'ace dükkānında oturmışdur²²³ i yār

²²² kim: Vezin gereği *ki* olmalıdır.

²²³ oturmışdur: Vezin gereği *oturmuş* olmalıdır.

- 17 H̱āceye viridi selām şey³-i li 'llāh didi²²⁴
 Kıarnum aç ey hoca rahm eyle be-haqq-ı Kirdigār
- 18 Hem Muḥammed hürmetiyçün kim ḥabīb-i Ḥaḳdur ol
 Hem °Alīyyü'l-Murtezā ḥaqqıyçün ey merd-i kibār
- 19 İşidicek çün °Alīnūñ ismini ol²²⁵ bed-baḥt [u] şūm
 Öyle şankim vurdılar cānına tığ-ı āb-dār
- 20 Eydür ol mel°ün sen ne²²⁶ ol ne °Alī ey ḥar gedā
 Saña loḳma yirine şimdi virem zehr-ile mār
- 21 Durma git dükkān öñinde ey gedā-yı Rāfızī
 Görmeyen²²⁷ hergiz gözüm git kılma karşımda qarār
- 22 Nā-ümīd oḡlan çıkup bāzār içinde ey °azīz
 Kıarnı aç dermānde vü miskīn ü ḡamgīn ḥār ü zār
- 23 Girdi şehir içre gelüp bir kapuya gül-bāng urup
 Didi kim Allāh şey° ey ḥāne-i şāḥib ne var
- 24 Tiz getür ḥayrın ne var kim Muştafānuñ ḥaqqı-çün
 Hem °Aliyyü'l-Murtezānuñ °aşkına virgil i yār
- 25 Çıkdı bir ḥātūn ol evden aya beñzerdi nūrı²²⁸
 Didi ey dervīş ḥoş geldün²²⁹ sözini it āşikār
- 26 Ne dilersün ḥācetūñ ne baña şerḥ eyle bu dem
 Murtezānuñ °aşkına cānum daḥı olsun nişār

²²⁴ Mısranın vezni kusurludur.

²²⁵ ol: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

²²⁶ sen ne: Vezin gereği *ne sen* olmalıdır.

²²⁷ görmeyen: Anlam gereği *görmesün* olmalıdır.

²²⁸ nūrı: Vezin gereği *yüzi* olmalıdır.

²²⁹ ey dervīş ḥoş geldün: Vezin gereği *ḥoş geldün i dervīş* olmalıdır.

- 27 Döndi dervîş eydür ey hātūn aña ehl-i yaķın
 ẖudret-i taķdīr yüz döndürdi benden rūzigār
- 28 Müflis-i dermānde ẖarnum aç u giryān u faķır
 °Āc²³⁰ u bī-çāre [vü] ser-gerdān u merd-i bī-ķarār
- 29 Ol Hudā vü Muştafā vü Murtezānuñ haķķı-çün
 Raḥm ķıl ber īn ġarīb üftādeye ḥayrūke var
- 30 Çün işitdi bu sözi hātūn dervîşüñ o dem
 Tāķati ķalmadı çün feryādı ķıldı zār zār
- 31 Tīz ķulağından çıkardı virdi dervîşe o dem
 İncü yā°ķūt la°l [ü] altundan düzilmiş ġuşvār
- 32 Çok du°ālar ķıldı ol dervîş şehre geldi tīz
 Girdi bāzār içre dervîşüñ elinde ġuşvār
- 33 Geldi ol mel°ūn eydür ey ḥasīs-i la°netī
 Sende yok bir zerrece °avrat ķadar neng-ile °ār
- 34 Bu meşeldür şöyle bil ġayretsüz erden ey la°īn
 Biñ merātīb yig-dur[ur] ġayretli zen ey nā-be-ķār
- 35 Göriceķ mel°ūn bileydi ġuşvārı ey °azīz
 Şıçrayup durdı yirinden oyuna geldi i yār
- 27b** 36 Girdi ol hātūna eydür [ķim] eyā küstāḥ [u] dūn
 Kim didi ķim ġuşvārıñı ķulağından çıkar

²³⁰ °āc: Anlam gereği aç olmalıdır.

- 37 Viresin ol bir gedāya mülhid ü bed-bahta kim
Gelüben bāzār içinde beni ide şermsār
- 38 °Avrat eydür ne_ola mālumdur efendim °aşķına
Dürr ile gevher nedür cānum daķı olsun nişār
- 39 Döndi ol mel°ün eydür ger severseñ anları
Bir eliñ dut kim kesem anlar içün ķal şöyle ħ°ār
- 40 Döndi ħātün eydür el nedür kim²³¹ cān u başum²³² virem
Anlaruñ °aşķına ħalk itmiş bizi Perverdīgār
- 41 Āķir ol mel°ün ħançer çekdi [aña] ey °azīz
Şağ elin kesdi dibinden °avratuñ ol nā-be-kār
- 42 Ġayretünden °avrat eydür ey münāfık la°netī
Başra ħalkı tuymasın bu işi ķılma āşikār
- 43 Diyeler şāyed ki bir bir fi°l ķılmışdur o zen
Ol sebebden ħ°āce kesmişdür elin bī-iķtiyār
- 44 Bir murādum var benüm senden talāķum vir benüm
Kim murādum oldu bu Başra şehrīn eyleyeyim güzār²³³
- 45 Şimdiden girü senüñle dirlik olmaz ey la°īn
Çünki sensin düşmen-i evlād-ı āl-i Muştafa
- 46 Şad hezārān la°net-i Ħaķ cānıña olsun senüñ
Ey la°īn-i ħāricī iy nā-kes-i bī-i°tibār

²³¹ kim: Vezin gereği *ki* olmalıdır.

²³² başum: Vezin gereği *baş* olmalıdır.

²³³ Mısranın vezni kusurlu olup “*Kim murādum oldu bu Başrayı eyleyem güzār*” olmalıdır.

- 47 Didi ol mel[°]ün sen boş ol şimden girü²³⁴
Kim cezāñı bulduñ ırak eyleme bunda qarār
- 48 Gicenüñ nişfında tırdı ol mübārek yüzlü hūr
Çıkdı evden taşra giryān u faķır ü ḥār [ü] zār
- 49 Ol kesilmiş eli aldı bir eliyle durdı tīz
Qarañuda geldi deryānuñ kenārına i yār
- 50 Bir gemi hāzır olup Mışra giderdi ey [°]azīz
Ol gemiye girdi gör kim ne kıılır Perverdigār
- 51 Nice müddet gitdiler deryā içinde nā-gehān
Çıkdılar bir gün meger deryā kenārına bular
- 52 Bir ulu köy var idi ol köyde bir kervān-serāy
Yapmış-idi Mışr sultānı şanasın bir hışār
- 53 Bir qarıcık var idi ol köyde olmuşdı muķīm
Sordı hātūn ol qarınuñ evine geldi i yār
- 54 Ol qarıcık eydür ey hātūn qandansın niçün
Bu belā içinde qalmışsın haķır ü ḥār [ü] zār
- 55 Döndi hātūn eydür ey ana kim²³⁵ şorma hālūmi
Başuma bir iş Haķuñ emriyle oldu üstüvār
- 56 Ol qarı eydür gel i hātūn benümle ol seni
.....
- 57 Qaldı bunlar bunda bu aḥvāl içinde ey [°]azīz

²³⁴ Mısra vezne göre eksiktir.

²³⁵ kim: Vezin gereği *ki* olmalıdır.

- 28a Diñle imdi ne kıılır ol Hālık-ı Perverdigār
- 58 Nā-gehān günlerde bir gün ey °azīz-i pūr-hüner
İki yıldan soñra geldi kārban kıanda hışār
- 59 Kıondılar ol kıavm ol gün anda oldılar muķīm
Geydi zulmāt-ı şıfātuñ gün irişdi leyl-i tār
- 60 Kārban başı çıkup kārban-serāyda gördi kim
Ol kıarınũ evinũ üstinde bir nūr āşikār
- 61 Göge çıķmıř şu°lesinden gice şan gündüz gibi
Kim görür eydür i yārān leyl olmuşdur nehār
- 62 Hoca çün bu nūr[ı] gördi secde kııldı didi kim
Şükr yā Rabbe'l-°alā sensin kerīm-i birr [ü] yār
- 63 Çün şabāh oldu yirinden hoca tırdı ey °azīz
Ol eve geldi ki nūr andan görünmiřdi i yār
- 64 H°āce gördi bir kıarıcık ol evũ öñindedür
Ey ana bir müşkilüm vardır bu dem kııl āşikār
- 65 Bu evũ şāhibi sen misin kıarı eydür belī
Yaluñuz sen misin ancak yoħsa daħı kimse var
- 66 Ol kıarı eydür ki ey hoca benüm var bir kıızum
°Ābide vü şāliħa vü mü°mine ey nām-dār
- 67 H°āce eydür ana kıızũ baña vir eydür kıarı
Fāriğ olmuş erden o kesmiş elin[i] nā-be-kār
- 68 H°āce eydür var icāzet iste andan görelüm

İki eli yoğ-ısa daḥı qabūl itdüm i yār

69 Ol qarı geldi o ḥātūn qatına gör ne dir
Ey mübārek yüzlü ḥātūn ey zen-i perhīz-kār

70 H̱āce gelmişdür ḥelāl idinmek isteriz seni
Vir cevābum ne buyurursın ne kim gönülde var

71 Baş aşağı şaldı ḥātūn tanmadı ḥayr u şer
Bir zamān geçdi bunun üstinde oldı leyl-i tār

72 Gice oldı yüz yire urdı didi kim yā kerīm
Zāt-ı pākūn ḥaqqı çün ey qādir-i Perverdigār

73 Hem Muḥammed ḥürmetiçün kim ḥabībūndür senūñ
Hem ʿAliyyü'l-Murtezā ḥaqqıçün oldur zü'l-feḳār

74 Ol şehīdeyn-i saʿīdeyni²³⁶ Ḥasen birle Ḥüseyn
Ḥürmet içün yā İlāhī kılma beni şermsār

75 Secdede dururken ol ḥātūn[a] ḡaflet irişüp
Kaʿbe etrāfında iy cān oldı bir nūr āşikār

76 Gördi bir ḥūrī gelür başında tācı nūrdan
Heybetinden on sekiz biñ ʿālem oldı bī-ḳarār

77 Tutdı ḥātūnuñ kesilmiş elin aldı eline
Yirine koydı *ve'l-ḥamd* okudı eydür ey yār²³⁷

78 Döndi ḥātūn eydür ey çeşm-i çerāḡ-ı mü'minān

²³⁶ saʿīdeyni: Derkenardır.

²³⁷ Mısranın vezni kusurludur.

- 28b Luṭf idüp bağış kıla²³⁸ ismüñ ḥūr eydür ebrār
- 79 Baña dirler Fāṭıma bint-i resūl-i Hāşimī
Hem benüm zevcüm °Alīdür ol şeh-i Düldül-süvār
- 80 Şıçrayup ṭurdu gözin açdı o ḥātūn gördi kim
Cān ol ḥayru'n-nisā nūr-ıla olmuş pür-şerār
- 81 Hem dürüst olmuş eli eydür i bürāder kerīm
Cümle müşkiller saña āsāndur ey Perverdīgār
- 82 Çün şabāḥ olunca Ḥaḳḳa zıkr ü tesbīḥ eyledi
Çün şabāḥ oldu bu ḥālī gördi ol ḥalk āşikār
- 83 Ḥāceye °arz itdiler aḥvālī ol dem āşikār
Virdi mālın cümle kıldılar nikāḥ[ı] i yār
- 84 Bir yire cem° oldu bunlar ey °azīz-i pāk-i dīn
Gördi çün ḥāce dürüst olmuş elüñ eydür i yār
- 85 Baña ḥod dimişdi anuñ bir eli yoḳ kızumuñ
Di sebeb nedür dürüst olmuş elüñ ey baḥtiyār
- 86 Döndi ḥātūn her ne kim olmuşdı bir bir ḥālīni
Ḥāceye şerḥ eyledi zulm itdügin bir nā-be-kār
- 87 Ḥāce Ḥaḳḳa şükr idüp şād oldu ḥaberdən o dem
Ṭurdu yirinden elin öpdı kızuñ bī-iḥtiyār
- 88 Cem° idüp ol kārban ḥalkını ḥāce ol zamān
Cümlesin virdi kıza māl u kumaş u yüz қатар

²³⁸ bağış kıla: Vezin gereği *bağışla* olmalıdır.

- 89 Eydür ol hātūn bu baḥṣāyış baña ey ehl-i dīn
Hoca-i Kānberden olmışdur °ināyet bī-şümār
- 90 Nice müddet geçdi bunlar qaldı bunda ey °azīz
Ni°metine şad hezārān şükr idüp Hāḫḫuñ bular
- 91 Bir gün oturmışdı bunlar evde ey mü°min işit
Girdi nā-gāh qapudan bir kişi diñle ey bürāder
- 92 Bir eli bir ayağı bir gözi yok nāḫış vüçüd
Zişt şüret bed-likāyī aṣl bir meflūc ḥ°ār
- 93 Çünkü °avrat gördi ol mel°ün eydür ey ḥoca
İşbu nāḫışdur baña zulm eyleyen zālīm i yār
- 94 Zulm idüp kesdi elüm Hāḫ [anı] dahı gör nice
Rū-siyeh kılmış ebed mel°ün u nāḫış ḥ°ār ü zār
- 95 Döndi ḥ°āce eydür ey murdār müşrik ne içün
Bu muḥibb-i šāha nā-ḥāḫ zulm kılduñ bī-şümār
- 96 Başuña gelmiş yūri la°net senūñ bed-fi°lüñe
°Āḫıbet maḥşerde ḥor olup maḫāmuñ ola nār
- 97 Çünkü gördi ḥālını hātūnuñ ol mel°ün-ı dūn
Ḥacletinden baş aşığa oldu [mel°ün] şermsār
- 98 Durdı hātūn ol la°īne virdi bir aḫça o dem
Öñine sofra getürdi yaydı olsun zehr-i mār
- 99 Her kim olsa ḥānedānuñ düşmeni olsun zebūn
Mü°min [ü] dindār olan Hāḫ ḥazretinden baḥtiyār

- 100 Kim iderse buğz oldur hırş [u] kîn iden toñuz
Seg-ṭabī^cat zālīm ü müşrik-ṭabī^catdur hımār
- 101 Ehl-i şirke şad hezārān la^cnet eyleñ her nefes
Buğz [u] kîn [ü] zūlm idenlere la^cnet kılupdur Kirdigār²³⁹
- 102 Hācetüm Hāḫdan budur kim dā^oimā mü^ominlere
Müstedām olsun sa^cādet devlet olsun pāyidār
- 103 Ey SEHER cāndan oḫu medḫ-i *Taḫiyyāt* [ü] selām
Āline evlādına olsun ḡenālar şad hezār
- 104 Bu SEHER bī-ḫāreye ey ehl-i meclis luṭf idüp
El getürüp bir du^cā-yı ḫayr kim sizden umar

63

FERMĀYED GÜFTE-İ NESĪMĪ ḲUDDİSE SİRRUHU²⁴⁰

Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün

- 1 Te^cālā şānuhu ḫüsnüñ şıfâtı kim mu^callādur
Ki *er-Raḫmān* *‘ale’l-‘arşı’* *stevā* ol naḫnü Mevlādur
- 2 Bu ḫüsnüñ iştirākinden cemālün *lā-şerīk* olmuş
Pes *āmennā ve şaddaḫnā* aña *‘arz* itmek evlādur
- 3 Ḳurūf-ı *‘ayn-ı elḫābuñ* ne māhiyyet-durur çün kim
Şıfāt [u] zātuña çekmiş bu esmā kim müsemmādur
- 4 Ezel güninde ruḫsāruñ ne mey ki gördi mest oldu
‘Aceb meydür ki iḫenler henüz ol mest [ü] şeydādur
- 5 Hāḫimün şerbeti olmaz gözüñ sevdāsına nāfi^c

²³⁹ Mısranın vezni kusurlu olup “*Buğz [u] kîn [ü] zūlm idene kıldı la^cnet Kirdigār*” olmalıdır.

²⁴⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 325).

Vişālũñ şerbetin içen dimāğında ne sevdādur

- 6 Vücūdum levhine yazdum senũñ °aşķuñ ħurũfını
Nesin ey münşĩ-i inşā bu ne vaż° [u] ne inşādur
- 7 Saçuñdan bil ki şerĥ oldı *elem neşrah leke* bābı
Cemālũñ şem°i *Yāsĩndür* yañağũñ nũr[ı] *Ṭāhādur*
- 8 Mu°anber zũlfũñe Ḥaķdan ķadĩmĩ ḡābit olmışdur
Ki *sũbhāne'llezĩ esrā* anuñ şānında esrādur
- 9 Yed-i beyzā imiş ħũsnũñ ki nuṭķuñdur aña maĥrem
Te°ālā şānuhu ekber bu nice Ṭũr-ı Sĩnādur
- 10 Yüzũñ ħurşĩd-i ħāverdũr aña maṭla°dur ay [u] gũn
Ne şems-i lem-yezelsin kim ki ħũsnũñ adı yek-tādur
- 11 NESİMİñũñ bugün düşdi gözine dişlerũñ °aksi
Zihĩ pākĩze-cevher kim muĥĩṭ-i °ayn-i deryādur

64

GÜFTE-İ NESİMİ²⁴¹

Müfte°ilũn Fā°ilũn Müfte°ilũn Fā°ilũn

- 1 °Ahde vefā ķılmadı yār-i vefā-dārimuz
Yār-ıla gör kim nice düşdi °aceb kārımız
- 29b** 2 °Aşķ-ı cemālũñ bizi kendüye maĥv eyledi
Oldı tamām uş bugün yār-ıla bāzārimuz
- 3 °Aşķa °ilāc eyleme derdine şabr eyle dur
Gör ki ne dermān ķılur şāh-ı dil-ārām[ım]uz

²⁴¹ *Nesĩmĩ Dĩvānı* (Ayan, 2020, s. 415).

- 4 Ğamzelerüñ sırrını cānda didüm gizleyem
Taşra bırağdı göñül perdeden esrārimuz
- 4 Bāṭına kār eyledi ʿaşk-ı ruḥuñ şöyle kim
Taʿne urur altuna reng-ile ruḥsārimuz
- 5 Zāhid eger ʿāşıkam münkir ise ol bilür
Ḥağ bize oldı ʿıyān ḳalmadı inkārimuz
- 6 ʿAhde vefā eylegil tā dimesün müddeʿī
Ḳavl [ü] ḳarār üstine durmadı dil-dārımız
- 7 Kim ki seni görmedi ʿaşkına cān virmedi
Yokdur anuñ ḥağḳına zerrece ikrārimuz
- 8 Gerçi NESİMİ sözün dādını virdün velī
Dāda getürdi anı laʿl-i şeker yārimuz²⁴²

65

GÜFTE-İ NESİMİ²⁴³

8'li Hece Ölçüsü

I

Ḥaste-dilem belā-keşem
Āh n'idem n'idem n'idem
Yağdı beni firāḳ u ğam
Āh n'idem n'idem n'idem

II

Yağdı meni çü ḥasretün
Firḳat[i] cān u ruḥuñ²⁴⁴
Olmasa ger ʿināyetün
Āh n'idem n'idem n'idem

²⁴² şeker yārimuz: Anlam gereği *şeker-bārimuz* olmalıdır.

²⁴³ *On Yedinci Yüzyıl Tekke Şairi Kul Nesimi* (Öztelli, 1969, s. 29-30).

²⁴⁴ ruḥuñ: Vezin gereği *On Yedinci Yüzyıl Tekke Şairi Kul Nesimi*'deki (Öztelli, 1969, s. 30) *zahmetin* uygundur.

III

Hicr-ile yandı bu ciger
 Derd-ile cān niler çeker
 Şabır gerek yāḥud sefer
 Āh n'idem n'idem n'idem

IV

Milket-i dilde şāh idem
 Göz yaşını güvāh idem
 Derd-ile nice āh idem
 Āh n'idem n'idem n'idem

V

Gerçi bugün NESĪMiyem
 Hāşimiyem Ḳureşiyem
 Bir şanemüñ esīriyem
 Āh n'idem n'idem n'idem

66

DİĞER-İ NESİMİ²⁴⁵

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

- 1 Göñli a°mā olanuñ nūr-ı tecellā ne bilür
 Bu sözüñ şerḥini bīnāya şor a°mā ne bilür
- 2 Leylānuñ bildüğini ger bile Mecnūn bilesin
 °Āḳıluñ °aḳlı kaçan bildi ki Leylā ne bilür
- 3 Dāra çıḳmaḳ bu fenā °arşada Manşūra düşer
 Ol ene'l-Ḥaḳ dilinüñ sırrını da°vā ne bilür
- 4 Āḥiret ehline şor ḥāl[et]ini āḥiretüñ
 Kim bu yolda olanuñ yoldaşı dünyā ne bilür

²⁴⁵ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 300).

30a 5 Mü'minüñ görgüsi²⁴⁶ çün mü'min imiş görgüñe²⁴⁷ bak
Görmeyen göz göre ol şüreti ma'na ne bilür

6 Beñzedürler dudağüñ haṭṭ[ın] reyḥāna velī
Ola züfürrüd²⁴⁸ güherüñ kıymetin ef'ā ne bilür

7 Ey NESİMİ nefesüñ gerçi Mesīḥā demidür
Bu sözüñ mu'cizini Mūsī vü 'İsā ne bilür

8 Cennet-i a'la ile hūr [u] liḳānuñ zevḳını²⁴⁹
Cennetüñ ehline sor cennet-i a'la ne bilür

67

GÜFTE-İ VAḤDETİ²⁵⁰

Mef'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fa'ülün

1 Biz mu'tekif-i ḥāk-i der-i Muṣṭafavīyüz
Biz münkeşifüz ḥarem-i Murtezāvīyüz²⁵¹

2 Sırr-ı Ḥasen ü nūr-ı Ḥüseynüñ talebinde
Gerdün-şıfat sācid-i kūy-ı nebevīyüz

3 Oldı dü cihān Zeynü'l-°abā²⁵² Bākır u Ca'fer
Yolında durup şıdk-ıla mer[d]-i ḥamevīyüz

4 Bağdād u Ḥorāsān olalı kıble-i °uşşāk
Şevk-ıla gehī Mūsī vü gehī Rızāvīyüz

5 Gün gibi Taḳī ile Naḳīnüñ ḳademinde

²⁴⁶ görgüsi: Anlam gereği *gözüsi* olmalıdır.

²⁴⁷ görgüñe: Anlam gereği *gözüñe* olmalıdır.

²⁴⁸ züfürrüd: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 300) *zümmürrüd* ifadesi daha uygundur.

²⁴⁹ Mısrânın vezni kusurludur.

²⁵⁰ 17. Yüzyıl Şairlerinden *Dimetokalı Vahdeti'nin Divanı'nın Tenkitli Metni* (Öztürk, 2006, s. 69).

²⁵¹ Mısrânın vezni kusurlu olup *Dîvân*'daki (Öztürk, 2006, s. 69) *Biz münkeşif-i sırr-ı ḥarem-i Murtaẓavīyüz* daha uygundur.

²⁵² Zeynü'l-°abā: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Öztürk, 2006, s. 69) *Zeyn-°abā* daha uygundur.

Şākirde olup pertev-i şems-i semāviyüz²⁵³

- 6 Biz °Askeriyyüz °Askeriyyüz bende-i Mehdī
Fazluñ kereminde dem-i nuṭṭ-ı ebediyyüz
- 7 Şad pāre kılup VAḤDETİ̄yi oda yaḳarsañ
Şāhum °Aleviyyüz °Aleviyyüz °Aleviyyüz

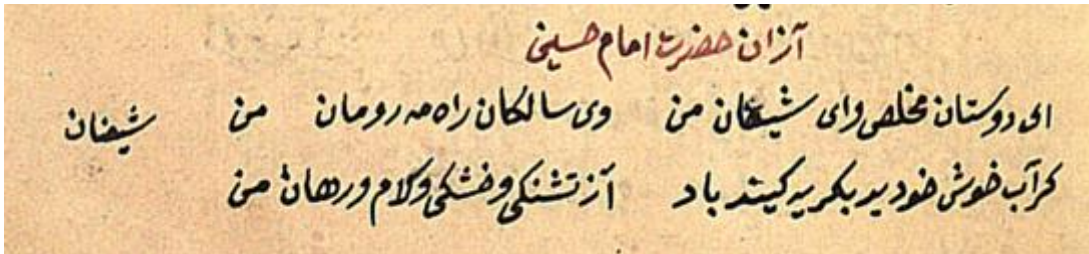
68

GÜFTE-İ VAḤDETİ̄²⁵⁴

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

- 1 Gel gönül °azm idelüm şevḳ-ıla rāh-ı Necefe
Gün gibi yüz sürelüm dergeh-i şāh-ı Necefe
- 2 Sebzezār-ı felek ü sidre vü °arş u Ṭübā
Ser-fürü eylediler naḥl [u] giyāh-ı Necefe
- 3 Bir yalın tiğ ile fetḥ itdi güneş gerdünüñ
Taḳarrüb²⁵⁵ olmağ-ıla pertev-i māh-ı Necefe
- 4 Kūh-ı Ḳāf-ıla felek Ka°be vü Ḳuds ü Sīnā
Şıgıñur ḥāk-i der-i °arş-penāh-ı Necefe
- 5 VAḤDETİ̄ secde ider şems ü ḳamer leyl ü nehār
Hādī-i cinn ü beşer nūr-ı ilāh-ı Necefe

69

²⁵³ semāviyyüz: Anlam gereği *Dīvân*'daki (Öztürk, 2006, s. 69) "Yeseviyyüz" daha uygundur.

²⁵⁴ 17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdeti'nin Divanı'nın Tenkitli Metni (Öztürk, 2006, s. 115).

²⁵⁵ taḳarrüb: Vezin gereği *mukterib* olmalıdır.

70

30b

GÜFTE-İ NESİMİ²⁵⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Perde altından kim oldı şems-i devrân āşikār
Şīr-i Yezdāndur gönül āhūsını kıldı şikār
- 2 Ol °Aliyyü'l-Murtezā kim gönlümüñ maqşūdıdur
Sırr ızhār itmek için uş °ademden oldı var
- 3 Şāh emīrū'l-mü°minīn bī-şekk imām-ı cüz ü küll
Ehl-i tahkīke iki °ālemde oldur ihtiyār
- 4 Evvel [ü] Āhır °Alīdür Zāhir ü Bāṭın °Alī
Bir güneşdür kim yüzine konmadı ğamdan ğubār
- 5 Uş hadīs-i Muştafādur *lā fetā illā °Alī*
Hem nebīnün sözidür *lā seyfe illā zū'l-feḳār*
- 6 Şehr-i °ilmine °Alī [ve] *bābuhā* didi Resūl
Pes °Alī pāyında ḥāk olmak gerekdür ḥāk-sār
- 7 Cān [u] dilden medḥ okur işbu NESİMİ şāh için
Hem bu on iki imāma şıdk-ıla meddāhvār

71

GÜFTE-İ NESİMİ²⁵⁷

Mefā°ilün Mefā°ilün Fa°ülün

- 1 Yüzün muşḥaf[dur] ey rūḥ-ı muşavver
Te°ālā şānuhu Allāhu ekber
- 2 Sekiz kapısı var cennāt-i °Adnūñ
Çaşıñla kirpügün zülfün mu°anber

²⁵⁶ *Seyyid Nesîmî'nin Yayımlanmamış Şiirleri* (Köksal, 2009, s. 111).²⁵⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 268).

- 3 *Elem neşrah* şaçuñ ve 'ş-şems yüzüñ
Boyuñ t̃ubā lebüñdür āb-ı Kevşer
- 4 °Iyān oldı lebüñ °aynında şol su
[Ki]²⁵⁸ ğarķ oldı cihān baħrında yek-ser
- 5 Teninüñ²⁵⁹ t̃ininden oldı cümle ervāħ
Te°āla'llāh zihī pākīze-cevher
- 6 Ser-ā-ser nūr-ı muṭlaķdur vüçüduñ
Ne māhiyyetsin ey zāt-ı muṭahher
- 7 Sücüd eyler rūḥ²⁶⁰ [u] zülfüñ ḳatında
Ay-ıla encüm ü ħurşīd-i ḥāver
- 8 Felek ḥüsnine ḥayrāndur melek māt
Ne deryāsın ne ma°densin ne gevher
- 9 Rumūzın bilmeyen Beytü'l-Ḥarāmuñ
Ne bilsün kim nedür miḥrāb u minber
- 10 Meger şem°-i tecellīden cemālüñ
Ki nūrından cihān oldı mu°anber
- 11 NESİMİñüñ sözi ḥaḳdur ḥaḳı bil
Ki Ḥaḳdur kim anuñ dilinde söyler

72

GÜFTE-İ ḲABŪLİ²⁶¹

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

²⁵⁸ *Dīvān*'dan (Ayan, 2020, s. 268) tamamlandı.

²⁵⁹ *teninüñ*: Vezin gereği *tenüñ* olmalıdır.

²⁶⁰ *rūḥ*: Anlam gereği *ruḥ* olmalıdır.

²⁶¹ *Kabûlî İbrahim Efendi Dîvânı* (Erdoğan, 2000, C 1, s. 474-477).

- 31a** 1 Cihānı pā-bürehne geşt iden abdāla ʿaşk olsun
Şafā-mezheb fenā-meşreb olan yārāna ʿaşk olsun
- 2 Kānın dökmiş fenā görmiş vücūd eskitmiş el çekmiş
Libās-ı ʿāriyetden ʿār iden ʿuryāna ʿaşk olsun
- 3 Tecerrüd ihtiyār itmiş nice tecrīdlik çekmiş
Fenā-fi'llāh olup abdāl-i abdālāna ʿaşk olsun
- 4 Muḥibb-i ḥānedān u bende-i āl-i ʿabā yaʿnī
Tevellāsın tesellāsın alan merdāna ʿaşk olsun
- 5 Liḳā görmiş beḳā bulmuş fenā çekmiş şafā görmiş
Vücūd ifnā iden dervīş ü dervīşāna ʿaşk olsun
- 6 Ḥudā seyrūn²⁶² siyeh guştı vü ʿabāsuñ siyeh postı
İki başdan muḥibb-i ḥānedān olana ʿaşk olsun
- 7 Niyāz ehli temennā şāḥibi dervīşe *şeyʿ li'llāh*
Eli gögsinde ʿārif cān olan ol cāna ʿaşk olsun
- 8 Bugün şābāş [u] aḥsen āña kim muḥsine ʿālemdür
Ezelden ḥizmet-i meydān iden merdāna ʿaşk olsun
- 9 Müberrādur erenler ḡıll [ü] ḡışdan zāhir ü bāṭın
Erenler zāhir ü bāṭın şafā-dārāna ʿaşk olsun
- 10 Muḥibbe merḥabādur sözleri aḥbāba *şeyʿ li'llāh*
Bu āyīni ḳuran abdāl u bu erkāna ʿaşk olsun
- 11 Fenā erbābınuñ faḳr u fenādur dīne ʿunvānı

²⁶² seyrūn: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Erdoğan, 2000, s. 475) *şirūn* daha uygundur.

Fenā aşhābının gösterdiği °unvāna °aşk olsun

- 12 Işıklar özge °aşıklardur erenler²⁶³ turfe cānlardur
Gürūh-ı °aşıkāna bizden ol cānāna °aşk olsun
- 13 Nefis öldürmeyen dervīş[e] bil şābāş-ı Hākdur ol
Ölüp ölmezden öñdin nūr olan pīrāna °aşk olsun
- 14 Erenler atalu oğullardur²⁶⁴ bizümle dervīşān
Nefes oğlu olup sır şaklayan oğlana °aşk olsun
- 15 Düşüp bir ocağa teslīm olan dervīşe şad taḥsīn
Maḥabbetden ḥarāret kesb iden sūzāna °aşk olsun
- 16 Dil-i dānāsı dervīşānuñ enbān-ı kerāmetdür
Kerāmet naḥdine mālīk olan enbāna °aşk olsun
- 17 Vücūd bir kaçrece yokdur göñül °ummān-ı ḥikmetdür
O ğavvāş-ı cevāhir kim talar °ummāna °aşk olsun
- 18 Cihān bir tekyedür şām [u] seḥer gelmekde ḳurbānı
Çıkup bir gūşeden her dem gelen ḳurbāna °aşk olsun
- 19 Giden bir daḥı gelmez her ḳonan göçmekdedür dā'im
Ḳonan tüccāra şey° li'llāh gelen miḥmāna °aşk olsun
- 20 Kelām-ı nuṭḳ-ı Hākdur diyü çıkma perdeden dervīş
Söz añlayan ma°ānī gözleyen °irfāna °aşk olsun
- 21 Girüp bāzār-ı °aşka nāzūkāne bāz geşt eyle
Nişāb-ı māl-i dünyādan naşīb alana °aşk olsun

²⁶³ erenler: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Erdoğan, 2000, s. 475) *anlar* daha uygundur.

²⁶⁴ oğullardur: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Erdoğan, 2000, s. 475) *oğulludur* daha uygundur.

- 31b 22 Bulup bir nev-niyāzı post-ber-düş olana ihdā
Gürūh-ı huftegān u post-ber-düşāna °aşk olsun
- 23 Eşik bekler keşik gözler kişi olmak gerek dervīş
Erenler dergehi der-ḥāst u derbāna °aşk olsun
- 24 Fenā bāzārınūñ ḥ°āhendesī dehrūñ talebkārı
Fenā alup vüçüd āvāresin alana²⁶⁵ °aşk olsun
- 25 Çek el ḥalk-ı cihāndan ḥalk-ıla qarışma ḥalk ol gel
Ḥudā-bīn ol Ḥudā-bīn ol Ḥudā-bīnāna °aşk olsun
- 26 Hır[ed]mend ol ḥiredle işle °ākıl her ne işlerseñ
Re°īs-i hūşmendān ol ḥiredmandāna °aşk olsun
- 27 Vüçüdün dāğ-ıla ser-tā-ḳadem zeyn eylemiş dervīş
Ser-ā-pā nūr-ı maḥẓ olan bābā-yı cāna °aşk olsun
- 28 Fenā ehline derd-i bī-[devā]²⁶⁶ dermān-ı muṭlaḳdur
Devāsı yok belāya derd-i bī-pāyāna °aşk olsun²⁶⁷
- 29 Vüçüd-ı mā °arefnāk içre maḥv it ma°rifet kesb it
Ma°arifden dem uran şāhibü'l-iz°āna °aşk olsun
- 30 °İbādetde ḳuşūruñ var ise düş mā °abednāke
°İbādın °afv iden sulṭān-ı °ālī-şāna °aşk olsun
- 31 Nefes öldürme öldür nefsüñi kesb-i şafā eyle
Ḥayātında merātib ḳaṭ° iden akrāna °aşk olsun

²⁶⁵ alana: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Erdoğan, 2000, s. 476) *satana* daha uygundur.

²⁶⁶ *Dîvân*'dan (Erdoğan, 2000, s. 476) tamamlandı.

²⁶⁷ 28. beytin 2. dizesiyle 29. beytin 1. dizesi; 29. beytin 1. dizesiyle 30. beytin 2. dizesi takdim-tehirlidir. *Dîvân*'a (Erdoğan, 2000, s. 476) göre düzeltildi.

- 32 Teberrā ehlinūñ tīg u teber[dür] lāyık[ı] °aşık
Kılıcın şağına vü şolına şalana °aşk olsun
- 33 Anuñ kim istivāsı egridür kāmīl degüldür ol
Gözi toğrı özi kāmīl olan ol cāna °aşk olsun
- 34 Çelīpāsın şımış zünnāresin kesmiş yayın yasmış
Şaçın kesr eylemiş rindān-ı pāk-īmāna °aşk olsun
- 35 °Alāyıkdan giçüp dest-i °avāyıkdan hālāş olmış
Hamāluñ terk idüp tācın bıraķmış cāna °aşk olsun
- 36 Gedā şeklinde rindāne oturmuş tekke küncinde
Cihān hālķuñ temāşā eyleyen mīrāna °aşk olsun
- 37 KĀBŪLĪ bu ne dirsın tarz-ı dervīşāna girmişsin
Söziñe aldanup saña inanan cāna °aşk olsun

73

GÜFTE-İ NESİMİ²⁶⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Bir muvāfık şöhet oldu gūşe-i hālvette dūş
Kāđī oldu cūr°a gibi girü²⁶⁹ seyyid oldu bāde-nūş
- 2 Dūş tā vākt-i şehir içdük mey ez-cām-ı şafā
Gökde ser cümle melā°ikler çağırdı nūş nūş
- 3 Hem şerī°at hem tarīkat hem hāķīkat ma°rifet
Virdiler fetvā bize der-ma°nī-i hālķa-be-gūş
- 4 °Ārifūñ sürmez dīvānın ol kerīm-i lem-yezel

²⁶⁸ *Seyyid Nesîmî'nin Yayınlanmamış Şiirleri* (Köksal, 2009, s. 98).²⁶⁹ cūr°a gibi girü: Vezin ve anlam bakımından *cur°a-gīr ü* (Köksal, 2009, s. 98) daha uygundur.

Şol sebebden münfa^cildür şūfī-i peşmīne-pūş

- 32a 5 Bu NESİMİnün irişmez kimse qavl ü fi^cline
Gāh şeyḫ ü ^cābid olur gāhī olur mey-fürüş

74

DİĞER-İ NESİMİ²⁷⁰

Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün

- 1 Firāḫuñ çekmeyen ^cāşık vişālūñ qadrini bilmez
Cemīle olmayan mā^oil cemālūñ qadrini bilmez
- 2 Şeb-i isrāda *qavseynūñ* iki şakḫ eyledi ayı
Bu mu^ccizden olan gāfil hilālūñ qadrini bilmez
- 3 Dudaḡuñ Selsebīlinden ḡaber-dār olmayan cānsuz
Anuñ māhiyyeti ondur²⁷¹ zülālūñ qadrini bilmez
- 4²⁷² Ḥayālūñden gözün her kim bıraḡdı özge manzūra
Bu ma^cnīdendür ey cān kim ḡayālūñ qadrini bilmez
- 5 Müdevver noḡta-i ḡālūñ bebek tek ^cayna qondurdum
Bebeksüz qalsun ol göz kim bu ḡālūñ qadrini bilmez
- 6 Leb-i la^clūñ firāḡından ḡal oldum ölmişem ḡalvā
Bu zevḡı bilmeyen şūfī bu ḡālūñ qadrini bilmez
- 7 Seni senden diler göñlüm ne dünyānuñ zer ü genci
Kim ol mālī seven ḡāsir bu mālūñ qadrini bilmez
- 8 Yüzūñdür ya^cnī Allāhuñ yemīni Ka^cbesi beyti
Yemīni bilmemiş her kim şimālūñ qadrini bilmez

²⁷⁰ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 396-397).

²⁷¹ ondur: Anlam bakımından *Dîvân* 'daki (Ayan, 2020, s. 396) *oddur* daha uygundur.

²⁷² Beyit derkenardır.

- 9 Nihālũñ i°tidālinden utanur sidre-i tũbā
Bu qadde beñzeden serv-i nihālũñ qadrini bilmez
- 10 Kelāmu'llāha ey dil-ber dũ nũnuñ gerçi dāl oldı
Her egri baķanuñ °aynı bu dāluñ qadrini bilmez
- 11 Güneş māhuñ tamāmından zevāl[e] her gün uğrar çũn
Neden şol āfītāb ayruk zevālũñ qadrini bilmez
- 12 NESİMİ şufa deġişmez ġamuñdan geydüġi şālı
Kim ol şũfı şafāsuzdur bu şāluñ qadrini bilmez

75

GÜFTE-İ ŞEMS²⁷³

Müfte°ilũn Mefā°ilũn Müfte°ilũn Mefā°ilũn

- 1 *Bāz be-°ayn-ı vahdetem ez-dem-i Murtezā °Alī*
Dāde Hudā-yı devletem ez-dem-i Murtezā °Alī
- 2 *Şükr Hudā ki °āşıķam der-dih-i °aşķ şādıķam*
Bende-i şāh lāyıķam ez-dem-i Murtezā °Alī
- 3 *Bes be-°Alī çu vāşılam geşte murād hāşılam*
Hubb-ı °Alīst der-dilem ez-dem-i Murtezā °Alī
- 4 *Āyīne-i şerī°atem pīr-i reh-i tarīķatem*
°Ārif-i bā-ķakīķatem ez-dem-i Murtezā °Alī
- 5 *Ka°be vũ āb-ı zemzem[em] pīş-i Hudā çu mahremem*
Maķşad-ı her du °ālemem ez-dem-i Murtezā °Alī
- 6 *ŞEMS menem ķamer menem husrev-i baķr [u] ber menem*

²⁷³ *Mecmũ°a-i Āyin-i Şerīf* (Dura, 2018, s. 36-37).

Pîr-i reh-i nazar menem ez-dem-i Murtezâ °Alî

32b

76

GÜFTE-İ NESİMÎ²⁷⁴

Mefâ°ilün Mefâ°ilün Fa°ülün

- 1 Kişi kim ma°rifetde kâmil olmaz
Aña nûr-ı °ināyet vāşıl olmaz
- 2 Şerî°atde mükemmel olan âdem
Tariķat °âleminde ğâfil olmaz
- 3 Hudāyā virmegil cāhile devlet
Cāhil²⁷⁵ devlete bi'llāh ķābil olmaz
- 4 Halāyık ğuşşa ile oldı āh vāh
Ġam u ğuşşada nesne hāşıl olmaz
- 5 Hüner bābında lāf urma NESİMÎ
Özin ögen kişiler °ākıl olmaz

77

GÜFTE-İ NESİMÎ²⁷⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Ey yüzi gül lebleri mercānumuz
Ey gözi nergis şeh-i mestānumuz
- 2 Yüzine karşı sūcūd eyler melek
Secdeye inkār ider şeytānumuz
- 3 Nûn-ı °aynuñ Haķ kitābıdur velî
Şûretüñ tefsîridür Ķur°ānumuz

²⁷⁴ *Seyyid Nesîmî'nin Yayınlanmamış Şiirleri* (Köksal, 2009, s. 97).

²⁷⁵ cāhil: Vezin gereĝi *ceh(i)l* olmalıdır.

²⁷⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 412).

- 4 Hızr eger zulmetde ister ābını
Leblerü[ñ]dür çeşme-i hayvānumuz
- 5 Şūret-i Allāh cemālūndür senūñ
Uş nebīnūñ sözleri bürhānumuz
- 6 Şu şafāsuz şūfī'ı gör kim nice
Dem urur bī-ma^crifet hayvānumuz
- 7 Fī vü dād u lāmdur fazl eyleyen
Fazlına kurbān kılalum cānumuz
- 8 Hıkmete teslīm olur cān u gönül
Ey vücūduñ tahtına sulṭānumuz
- 9 Ey NESİMİ[̄] cevherūñ harc eyleme
Olmayınca müşterī cānānumuz

78

GÜFTE-İ °ARŞİ BABA HİCVİYYE-İ ŞĀM-I ŞŪMİ²⁷⁷Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

- 1 Şāmiyān-ı bī-hayānuñ şūm endāmına yuf
Düşmen-i āl-i °abā ol qavm-i bed-nāmına yuf
- 2 Kaşd-ı āl-i Muştafā iden Yezīde²⁷⁸ evlādınuñ
İbtidāsına meyānına ser-encāmına yuf
- 3 Vādī-i dām-ı riyādur secde vü seccādesi
Cübbe vü destārına şeydā-yı İslāmına yuf
- 4 Kātil-i nefis-i Hüseyin olup Hudā-h'āhem diyen
Hāricī cumhūrına sa^cy-ı[la] endāmına yuf

²⁷⁷ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 229).²⁷⁸ Yezīde: Vezin gereği *Yezīd* olmalıdır.

- 33a 5 Kimisi şeyh ü kimi vā[°]ız kimisi müctehid
Tābi[°]-i Mervāniyānuñ cümle aḳsāmına yuf
- 6 Nān u ābı çok diyü Şāmı tavaṭṭun kılanuñ
Nān-ḥ[°]ārlarına daḥı āb-āḣāmına yuf
- 7 [°]ARŞİyā āl-i Resūl[i] sevmeyen müşriklerüñ
Devlet ü manşıbına ta[°]zīm ü ikrāmına yuf

Şad şad elf şad la[°]net-i bār Yezīd bed-laḥm Mervān lā[°]netu'llāhī
[°]aleyhim ecma[°]in²⁷⁹

79

GÜFTE-İ AḴŞEMSE'D-DİN²⁸⁰

- Mefā[°]ilün Mefā[°]ilün Mefā[°]ilün Mefā[°]ilün
- 1 Zihī cān kim münevverdür bugün nūr-ı tecellādan
Zihī dīl kim mu[°]aṭṭardur hevā-yı [°]aşḳ-ı Leylādan
- 2 Ḥarābāt içre [°]uşşāḳı görüp ṭa[°]n itme ey zāhid
Kim ol rüsvā-yı [°]aşḳ olmuş yanar derd-i dīl-ārādan
- 3 Göñül dīl-dāra virenler cihānda kılmadı ārām
Yürür āvāre ser-gerdān geḫer dünyā vü [°]uḳbādan
- 4 Temāşāsın duyan [°]aşḳuñ nazar kılmadı aḡyāra
Ki dā'im [°]aşḳ [u] şevḳ ister uşanmaz ol bu sevdādan
- 5 Cihānuñ māverāsından ḫurupdur ḫayme'i [°]aşık
Dü [°]ālemden ḫaber bilmez daḥı ol [°]arş-ı a[°]lādan
- 6 Ḥudānuñ [°]aşıkı çoḫdur velī AḴŞEMSE'D-DİN gibi

²⁷⁹ *Dîvân*'da (Kahraman, 1989, s. 229) bulunmamaktadır.

²⁸⁰ *Türk Şairleri* (Ergun, 1945, C II, s. 402).

Ḳanı bir gerçek °aşık kim yanupdur °aşk-ı Mevlādan

80

GÜFTE-İ NESİMİ²⁸¹

Mefā°ilün Mefā°ilün Fa°ülün

- 1 Olar kim bende-i ḥāşş-ı Ḥudādur
Muḥibb-i ḥānedān-ı Muştafādur
- 2 Ḥaḳīḳat Ka°besinün ḳiblegāhı
İmām-ı pīşvāmuz Murtezādur
- 3 Ol iki ḳurretü'l-°aynuñ atası
Yaḳīn bil Fāṭıma ḥayru'n-nisādur
- 4 Ḥasen sulṭān şübān-ı ehl-i cennet
Ḥüseyn şāh-ı şehīd-i Kerbelādur
- 5 Dün [ü] gün durmayup ḳılan °ibādet
Ḥüseyn oğlu °Alī Zeynü'l-°abādur
- 6 Muḥammed Bāḳır u Ca°fer ü Kāzım
İmām-ı heştüm °Alī Mūsiyyü'r-Rızādur²⁸²
- 7 Taḳīdür bā-Naḳī şāh °Askerī hem
Muḥammed Mehdī şāh-ı evliyādur
- 33b 8 Muḥammed Mehdī şāh-ı evliyānuñ
Maḳām ḳā°im-i maḳāmdan °alādur
- 9 Ümidüm var Muḥammed Muştafādan
İmāmum şāh °Alīyyü'l-Murtezādur

²⁸¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 247).

²⁸² Mısranın vezni kusurlu olup *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 247) *İmām-ı heştümîn Mūsā Rızādur* daha uygundur.

10 Oķu la°net ĥımār u ĥūk ü ĥırŗa
Olar kim dūŗmen-i āl-i °abādur

11 Oķuduk la°neti rahmet yağuldı
Ĥüseyñiler işi şıdk [u] şafādur

12 Teberrā olana [kim] yok tevellā
Tevellālar teberrāsuz ĥatādur

13 Teberrā kıldı çün SEYYİD NESİMİ
Teberrā kılmayanlara belādur

81

GÜFTE-İ NESİMİ²⁸³

Mefā°ılün Mefā°ılün Fa°ülün

1 Çü şāh-ı cümle-i merdān °Alīdür
En[ī]s ü hem-dem-i Rahmān °Alīdür

2 Cihān ehline ser-tā-ser yakīn bil
Delīl ü hādī-i bürhān °Alīdür

3 Nice kim enbiyā vü evliyā var
Ĥamusın ĥatre bil °ummān °Alīdür

4 Be-rüz-ı rezm ān dergāh-ı merdī
Mişāl-i bebr der-cevlān °Alīdür

5 Zi-behr-i dīn-i İslām ol ki kıldı
Nice Ĥayberleri virān °Alīdür

6 Hezārān kāfiri çün °Amr u °Anter

²⁸³ Başlıkta Nesîmî'ye ait olarak belirtilmesine rağmen şiir Hatâyî'ye aittir (Macit, 2017, s. 347).

Tükedüp vormeyen emān °Alīdūr

7 Anuñ kim tīgımuñ darbindan oldı
Zemīn ü āsumān lerzān °Alīdūr

8 °Alīdūr kādī-i bāz u kebūter
Hak için cān kılan kurbān °Alīdūr

9 Yine bir dervīşe bir²⁸⁴ çörekden ötürü
Kaṭār-ı üştüri viren °Alīdūr

10 Yine üç çörek için *hel etāda*
Şenālar okudı sübhān °Alīdūr

11 Yine sāl il için kāfir elinde
Hasen Hüseyin girü kurbān²⁸⁵ °Alīdūr

12 İkindüden gün[i] çāştuñ yirine
Getüren remz-ile şādān °Alīdūr

13 Otuz üç biñ yıl Ādem[den] öñdin
Be-kudret dīvi bend iden °Alīdūr

14 Üç yüz otuz üç yıl ser-güzeşti²⁸⁶
Be-deşt-i Erzene Selmān °Alīdūr

34a 15 Kem[ī]ne çākerīdūr Hızır u İlyās
Em[ī]r ü Kanber ü Selmān °Alīdūr

16 Naşiri yitmiş iki kıldı pāre

²⁸⁴ bir: Vezin gereği “bir” kelimeleri mısradan çıkarılmalıdır.

²⁸⁵ kurbān: Anlam gereği *Dīvān*’daki (Macit, 2017, s. 347) *koyan* daha uygundur.

²⁸⁶ Mısranın vezni kusurlu olup *Dīvān*’daki (Macit, 2017, s. 348) *Üç yüz ıldan şöñ kim ser-güzeşti* daha uygundur.

Hemān dirgürdi virdi cān °Alīdūr

- 17 Didi Aḥmed aña *laḥmike laḥmī*
Yine *demMike demmī* ḡan °Alīdūr

- 18 Mekān-ı ma°den-i cūd [u] seḡāvet
Bugün der-°arṣa-i cevḡān °Alīdūr

- 19 NESĪMĪ yirde gö[k]de bil ki Cebbār
Ki dirler ḡayy-ı cāvīdān °Alīdūr

82

GÜFTE-İ ĞAZEL²⁸⁷

Fa°ülün Fa°ülün Fa°ülün Fa°ül

- 1 Niḡābı götürdi yüzinden ḡamer
Utandı lebinden nebāt-ı şeker
- 2 Tebārekt[e] ey Ḥaḡ şüretlü nigār
Te°āleyte ey Ḥaḡ şıfatlu beşer
- 3 Şaḡuñ şerḡini eylerem her gice
Ruḡuñ vaşfını söylerem her seḡer
- 4 Boyuñ *ente Allāh* zihī i°tidāl
Gözün °ayneke'llāh zihī ḡoş-naḡar
- 5 Ḳılıñdan bilüñi²⁸⁸ ince gördüm didüm
Velī inceden incedür bu ḡaber
- 6 Sözüñ āb-ı ḡayvāndur aḡzuñ raḡīḡ
Bu vaşfı °aḡīm eylerem muḡtaşar

²⁸⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 370).

²⁸⁸ bilüñi: Vezin gereḡi *bilüñ* olmalıdır.

- 7 Gel ey *sidretü'l-müntehā* kim boyun
Mübārek şecerdür mübārek şecer
- 8 Zuhūr eyledi cümle eşyāda Hāk
Kānı bir başiretli açuk başar
- 9 Esir olmayan hüsne ādemī
Hacerdür hacerdür [hacerdür] hācer
- 10 Çü a[°]lā vü esfelde gördüm seni
Ne ğam ger cihān olsa zīr [ü] zeber²⁸⁹
- 11 Gel ey nācī²⁹⁰ uş Yūsufı [şatun]²⁹¹ al
Ki kânında kıymetsüz oldu güher²⁹²
- 12 Hākı bil Hākı gör Hākı tanı kim
Ki Hākdan doludur yidi baħr [u] ber²⁹³
- 13 NESİMİ gibi vāhid ol yār ilen
İkilik şıfatından²⁹⁴ ikilik biter
- 14 İkilikde kalan °Azāzīl olur
Melek-siret insān ol anı gider

83

GÜFTE-İ ĞAZEL²⁹⁵

Müstef[°]ilün Müstef[°]ilün Müstef[°]ilün Müstef[°]ilün

²⁸⁹ Mısra 12. beytin ilk mısrası olarak yazılmışsa da kafiye gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 370) yerine uygun olarak buraya alındı.

²⁹⁰ nācī: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 370) *tācir* daha uygundur.

²⁹¹ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 370) tamamlandı.

²⁹² Mısra 12. beytin 2. mısrası olarak yazılmışsa da kafiye gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 370) yerine uygun olarak buraya alındı.

²⁹³ Mısra 14. beytin 1. mısrası olarak yazılmışsa da kafiye gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 370) yerine uygun olarak buraya alındı.

²⁹⁴ şıfatından: Vezin gereği *şıfatdan* olmalıdır.

²⁹⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 610).

- 34b 1 İçdüm bu Kevşer bâdesin bildüm velâyet bî-beyân
Dutdum velâyet câddesin işnâ °aşer oldı °ayân
- 2 İşnâ °aşer öz rahtını urdı gönülde tahtını
Açıldı²⁹⁶ bu Bâtin bahtını didi baña sır dut nihân
- 3 Sır perdesin âğâzını düzdi gönülde râzını
Söyleş dir-ise râzını îmân u dîn buldı bu cân
- 4 Çün Muştafâ kıldı nazar oldı kamu °aynum hüner
Uş Murtezâ virdi haber kıldı beni °ayn-ı nişân
- 5 Ol Fâtıma Zehrâ Hasen maşşûd Hüseyinî olasin
Maşşûd-ı °ömrün bilesin oldı yakînuñ bî-gümân
- 6 Dîn dîn-i Zeyne'l-°Âbidîn Bâkır Muhammed mîr-i dîn
Cân virüben añla bu dîn Ca°fer saña genc-i revân
- 7 Mûsâ ileñ Mûsâ Rızâ mihri gönüllerde sezâ
Kevşer Muhammed cân-fezâ sâķî °Alî-i naķd-i cân
- 8 Rüşen bu dîn ü bu çerâğ idüp yürürmen işbu dâğ
Yâ °Askerî açdı bu bağ yâ Mehdî-i âhîr zamân
- 9 SEYYİD kılor eylik taleb eylik bilen °ilm ü edeb
İşnâ °aşer diyen °aceb geh fâş olur gâhî nihân

84

GÜFTE-İ NESİMİ²⁹⁷

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün

- 1 Hüsnine hayrân-durur hür [u] melek

²⁹⁶ açıldı: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 610) *açdı* daha uygundur.

²⁹⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 453).

°Aşkına ser-geştedür dā°im dilek²⁹⁸

- 2 Vuşlatuñ baña müyesser olmadı
Nice kim yolında çekdüm çok emek
- 3 Men kula raḥm it diyü biñ kez didüm
Geçmedi tapuñ katında bir dilek
- 4 H̄asretüñden ğam yir-isem men n'ola
°Āşkuñ dā°im işidür ğam yimek
- 5 Şol şeker-dilden revā mıdur şehā
Men muḥibbe sen acı söz söylemek
- 6 Gözlerimüñ baḥrına ğark olmışam
Nice kim seyr iderem mişl-i semek
- 7 Ey NESİMİ° āķibet var[ur] yile
Bī°vefā eyleyeyin²⁹⁹ nān u nemek

85

GÜFTE-İ NESİMİ°³⁰⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 °Aşk elinden yandı cānum yā °Alī senden meded
Bir ğarīb-i nā-tüvānam yā °Alī senden meded
- 2 Sen baña luṭf [u] keremden derdüme bir çāre kı1
Şāh sensin men gedāyam yā °Alī senden meded
- 3 H̄aḫ te°alā öz nūrından çün yaratdı şāhumı
Ḳudret [ü] sırr-ı H̄udāsın yā °Alī senden meded

²⁹⁸ dilek: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 453) *felek* daha uygundur.

²⁹⁹ eyleyeyin: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 453) *ile yinen* daha uygundur.

³⁰⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 229).

- 35a 4 Kim Muḥammedī °Alīden ayırur la°net aña
Laḥmike laḥmī degül mi yā °Alī senden meded
- 5 Çün Ḥadīce Fāṭıma ḥayru'n-nisā bintü'r-Resül
Ma°den-i dürr-i ḥaḳīḳat yā °Alī senden meded
- 6 Cümle evlād-ı nebī senden zühür oldı imām
Adın³⁰¹ Zeyne'l-°Abidīdür yā °Alī senden meded
- 7 Bende-i ḥulḳ-ı Ḥāsen oldum ezelden tā-ebed
Nūr-ı çeşm-i Muştafā[sın] yā °Alī senden meded
- 8 Bākır u Şādık yolında oynadum men cān [u] baş
Mūsī-i Kāzım °ināyet yā °Alī senden meded
- 9 Her Receb ayında gör kim nice mu°ciz gösterür
Şāh Ḥüseynüñ şandugından yā °Alī senden meded
- 10 Bir tavāf-ı mirḳad-i şāh-ı Ḥorāsān eyledüm
Yitmiş iki ḥacc-ı ekber yā °Alī senden meded
- 11 Hem Taḳī vü hem Naḳīdür vāriş-i °ilm-i nebī
Devlet-i āl-i °abāsın yā °Alī senden meded
- 12 Ol imām-ı °Asker[ī] ya°nī Ḥāsen ibn-i °Alī
Ḳurretü'l-°ayn-ı nebīsin yā °Alī senden meded
- 13 Ey Muḥammed Mehdī-i āḥir zamān eyle zühür
°Ālemi küffār dutdı yā °Alī senden meded

³⁰¹ adın: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 229) *adı* daha uygundur.

- 14 Şad hezārān la°net dād āred āver³⁰² her zamān
Ber-Yezīd-i tohm-ı Mervān yā °Alī senden meded
- 15 Ey NESİMİ dil-şikeste Hāḡdan iste sırrı sen
Cür°a-i tevḡīd meyinden yā °Alī senden meded

86

GÜFTE-İ NESİMİ³⁰³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Sāḡıyā bir cür°a şun ehl-i şafānuñ °aşḡına
Sāḡī-i Kevşer °Aliyyü'l-Murtezānuñ °aşḡına
- 2 Cānumuñ cānıdur ol gönlümde ḡubb-i ehl-i beyt
Kün fe-kāndan geçmişüz āl-i °abānuñ °aşḡına
- 3 Ḥādım-i faḡr oldı Aḡmed ezdi engūr şerbetin
Ḳırḡlar anı nūş ḡıldı Muştafānuñ °aşḡına
- 4 *Lā fetā illā °Alīnūñ* ma°nīsın fehm eyleyen
Yandurur ol³⁰⁴ varını şāh-ı evliyānuñ °aşḡına
- 5 Kim ki faẓlından muḡıbb-i ḡānedāndur şıdḡ-ıla
Çaḡrışurlar yā °Alīyye'l-Murtezānuñ °aşḡına
- 6 Lāleler öz başını yarmış Ḥüseynīler gibi
Ḳana boyanmış şehīd-i Kerbelānuñ °aşḡına
- 7 Kerbelāda çok belālar çekdi ol şāh-ı Ḥüseyn
Sen daḡı başuñı terk it ol belānuñ °aşḡına
- 8 Evliyālar serveridür şāh-ı merdān-ı °Alī

³⁰² dād āred āver: Anlam gereḡi *āred dād-āver* olmalıdır.

³⁰³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 669).

³⁰⁴ ol: Vezin gereḡi dizeden çıkarılmalıdır.

Hâtemin şatılavirdi bir du°ānuñ °aşkına

35b 9 Şad hezārān³⁰⁵ la°net Yezīde çün kim³⁰⁶ o şāh-zādeye
Bir içim şu virmedi āhir Hudānuñ °aşkına

10 Ey NESĪMĪ seng ile öldür Yezīd-i müşriki
°Ār degüldür kim ki çalar tīgı şāhuñ °aşkına

87

GAZEL-İ NESĪMĪ³⁰⁷

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

1 Yüzün muşhafdur ey dil-ber yañağun *kāf* ve 'l-*Kur°ān*
Budur Hāğdan gelen *Tāhā* budur *Yāsīn* ü *er-Rahmān*

2 Ay-ıla güneşi Hāğdan getürdi secde°[e] hüsnün
Zihī tevfiķ zihī kudret zihī mu°ciz zihī bürhān

3 Dudağun āb-ı hayvāndur men anı şormışam Hızra
Ve-līkin āb-ı hayvānı kaçan idrāk ider hayvān

4 Yidi kez Hāğ bu ma°nide[n] buyurdu secde şeytāna
Anı bilgil eger °ārif-iseñ³⁰⁸ kim onı bilmedi şeytān

5 Sen ol pāk[ī]ze-cevherseñ bugün °ālemde ey cān kim
Dudağun āb-ı Kevşerdür cemālün ravza-i Rıdvān

6 Tecellī-i cemālündür cemāl-i şem°veş göz kim³⁰⁹
Nice nūr [u] ziyāsından yanar mihr [ü] meh-i tābān

7 Kaşunla kirpügün yā Rab ne fettāndur anı bilmem

³⁰⁵ hezārān: Vezin gereği *hezār* olmalıdır.

³⁰⁶ kim: Vezin gereği *ki* olmalıdır.

³⁰⁷ *Nesīmī Dīvānı* (Ayan, 2020, s. 606-607).

³⁰⁸ eger °ārif iseñ: Vezin gereği ger °ārifseñ olmalıdır.

³⁰⁹ Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 607) *Tecellīnün çırāğıdur cemālün şem°i uş gör kim* daha uygundur.

Felekler terkine terkin melekler yanına kurbân³¹⁰

- 8 NESİMÎ çün Hudâsından hayât-ı cāvīdân buldı
Yaķın bildi anı dirsem kim oldı hayy [u] cāvīdân

88

KAŞİDE-İ ERENLER MUHÂREBESİ³¹¹

6+5=11'li Hece Vezni

I

Dīn-i İslām °askeri çıķdı ğazāya³¹²

Evliyālar ikrār itdi öñince

Şadr-ı a°zam ğayret kılıcın çekdi

Şecā°at eyledi izhār öñince

II

Hāzır_ olduk biz de³¹³ ğazāya hasbeten li'llāh

Bize böyle emr itdi zıll-ı Allāh

Mü°minler çağrışur *naşrun mina'llāh*

Resülün şancağı ser-dār öñince

III

Bu ğazānuñ medhın yazsun kalemler

°Ālimler °aql-ilen döksün raqamlar

Yürüsün[ler] altun başlı °alemler

Çekilsün şancaķlar tuğlar öñince

IV

Evliyā enbiyā çağırır Hāķ dost

°Āleme ğulgüle virildi t̄ablıla kūs³¹⁴

Başda altun üsküf sırta ķaplan post

ķırķ biñ yeñiçeri hünkār öñince

V

³¹⁰ Anlam gereğı *Dīvân*'daki (Ayan, 2020, s. 606) *Felekdür t̄irine t̄ir-keş melekdür yāyına kurbān* daha uygundur.

³¹¹ *IV. Murat ve IV. Mehmet Hânendeleri Arasında Diyarbakırlı Bir Alevi- Bektaşî Âşık: Âhû Baba (Karaoğlu)* (Akın, 2011, s. 287-289).

³¹² Mısra vezne göre fazla olup *Padişahım âlem yetti ğazāya* (Akın, 2011, s. 287) daha uygundur.

³¹³ biz de: Vezin gereğı mısradan çıkarılmalıdır.

³¹⁴ virildi t̄abl-ıla kūs: Vezin gereğı *verdi tabl-ı kūs* (Akın, 2011, s. 288) daha uygundur.

36a Hāzır oldı elli yidi biñ Urum erleri³¹⁵
 Yitmiş yidi biñ Hōrāsān pīrleri
 Hünkār³¹⁶ Hācı Bektāş Velī ser-neferleri
 Yürütdi bir cānsuz dīvār öñince

VI

Yüz tutup dergāha eylerüm senā
 Kerīm [ü] Raḥīm sensin yā Rabbenā
 Yigirmi sekiz ḥāfız innā fetāḥnā
 Oқunur³¹⁷ cān u dilden izhār öñince

VII

Nāmeler yazıldı Şām-ıla şarkā
 Elçiler tağıldı dest-i firāḳa
 Bunca zā°im bunca müteferriḳa
 Yürür ehl-i tīmār nā-çār öñince

VIII

Yigirmi dört biñ sipāhī didiler belī³¹⁸
 Kılıç kabzasına şundılar eli
 Allāhuñ arslanı ol³¹⁹ Hāzret-i °Alī
 Yürür qahramānlar nā-çār öñince

IX

Çarkacı şalar merdlerin[üñ] ḥāşın
 Mevlām qabūl itsün kuluñ du°asın
 Topçılar da çeksin top °arabasin
 Nice biñ yol açar bel-dār öñince

X

Kırk biñ kemān-keş zıruḥ siper çekmede³²⁰
 Tīğ-zen dil-āverler qanlar saçmada
 Cebeciler cebhānesin çekmede

³¹⁵ Mısra vezne göre fazla olup *Altı bin altı yüz urum erleri* (Akın, 2011, s. 287) daha uygundur.

³¹⁶ hünkār: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

³¹⁷ oқunur: Vezin gereği *oқur* olmalıdır.

³¹⁸ Mısra vezne göre fazla olup *Erenler evliyalar didi beli* (Akın, 2011, s. 287) daha uygundur.

³¹⁹ ol: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

³²⁰ Mısra vezne göre fazla olup *Kırk bin kemankeş zırhlar sökmede* (Akın, 2011, s. 288) daha uygundur.

Ꞑuşanmış silāhın tekrār öñince

XI

Manşıb şāhib[ler]i begler paşalar
At başı ber-ā-ber bile aşalar
Deryā[lar] gibi kaynayup coşalar
Zırh-ı zerrīn³²¹ şilāhlı kullar öñince

XII

Şeyh [ü] meşāyihlar °ilim kānları
Ḥaḳ³²² rahmet kılsun cümle anları
Bostāncı baltacı iç ağaları
Her birisi bir³²³ dirlik umar öñince

XIII

Evliyālar yönin dergāha döndi
Secde kılp başı zemīne indi
Ḳaraca_Aḥmed Sulṭān °arşlana bindi
Elinde kāmçısı bīmār öñince

XIV

Ḳār °anāşırdan gelmiş-dur[ur] zātum
Aşlum budur ammā Âdemdür atam
Ḥazret-i Süleymānuñ destinde ḥātem³²⁴
Yürür tercemānlar nā-ḳār öñince

XV

Piyāde olmuş[lar] geçer şolaḳlar
Yalvardum Mevlāya geçdi dilekler
Yirde evliyā[lar] gökde melekler
Ḳanat açmış çark-ı devvār öñince

XVI

36b On iki imāmı³²⁵ görüp belī didiler
Ricāl-i ḡayb[dan] ḥaber virdiler

³²¹ zerrīn: Vezin gereḡi *zer* olmalıdır.

³²² Ḥaḳ: Vezin gereḡi *Hudā* olmalıdır.

³²³ bir: Vezin gereḡi mısradan çıkarılmalıdır.

³²⁴ Mısra vezne göre fazladır.

³²⁵ on iki imāmı: Vezin gereḡi *erenleri* (Akın, 2011, s. 287) daha uygundur.

Enbiyā evliyā bunca erenler

Yürüdi Aḥmed-i Muḥtār öñince

XVII

Ḳahramān-ı ḳātil ṣāh-ı Nerīmān

Ḳıbleden ṣimālden geldi bunca cān

Ḥazret-i Resūlūñ emrine fermān

Yürüdi³²⁶ ṣehīdler ġāzīler dört yār öñince

XVIII

Üçler [ü] yidiler birden geçüpdür

Bāṭın ḳılıcın[dan] ḳanlar saçupdur

Şühedā ṣancağın Ḥamza açupdur

Baba°-i °Ömer gibi °ayyār öñince

XIX

Yigitler vardur deryā miṣāli

Her biri bir Rüstēm[-i Zāl] miṣāli

Tātār Ḥān şayar mı yidi ḳralı

Seyyid Vaḳḳaş gibi er var öñince

XX

Durmaz³²⁷ çerāğ-ı şem°[veş] yanmaḳda

Ḳırḳ biñ dervīş var [ki] semā° dönmeḳde

Başı ḳoltuğında dolu şunmaḳda

Şems-i Tebriz Monla Ḥünkār öñince

XXI

Zihnle ĀHŪ³²⁸ gördüm dünyā ḥarābın

Çoḳ³²⁹ yaşlandum ġazā yolında türābın

Şehīdlere şundi Kevşer şarābın

Mest olmuş gider[ler] ebrār öñince

89

GÜFTE-İ VİRÂNİ ABDĀL RAḤMETU'LLĀHİ °ALEYH³³⁰

³²⁶ yürüdi: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

³²⁷ durmaz: Vezin gereği *söyünmez* (Akin, 2011, s. 287) daha uygundur.

³²⁸ Mecmuada mahlaslar çoğunlukla kırmızı mürekkeple belirtilirken bu şiirde Āhū mahlas olarak gösterilmemiş, siyah mürekkeple yazılmıştır.

³²⁹ çok: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

³³⁰ *Viranî Dîvânı* (Kaya, 2022, s. 527-528).

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Ey göñül içmek dilerseñ cām-ı Cem
 Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem
 Baña bir gün pend idüp didi dedem
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

II

Gel berü Bāb-ı °Ālīde sā°il ol
 Hānedān-ı Muştafāya kâ°il ol
 Bu demi yarına koyma °ākıl ol
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

III

Cehd kıl kim kıla senden bir eğer
 Tā olasın dü cihānda mu°teber
 Kānı gelen kānı giden vir haber
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

IV

Hoş bu demde bize fetḥ oldu varaḳ
 Sen bu demden °ārif iseñ al sebaḳ
 Ğāfil olma merd iseñ ey merd-i Haḳ
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

V

37a Bu demi Aḥmed başa tāc eyledi
 Hem bu demde seyr-i mi°rāc eyledi
 Bu dem içre yidi kez ḥacc eyledi
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

VI

Bu demi söyler ḥaḳīḳat dört kitāb
 Aç kulağın diñle her şeyden cevāb
 Çağırır şu üzredür kim bir ḥabāb
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

VII

Furşatı fevt eyleme virme ile

Gitdi elden bir dahı girmez ele
 Ey VİRĀNĪ dem bu dem geldi dile
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

90

TERCİ'İ BEND³³¹

Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün

I

- 1 Hāmdü li'llāh ki derūnum yine sildi kederi
 Mīve-dār oldu yine çünkü zebānum şeceri
- 2 Destüme hāme alup yazmağa bu şî'r-i teri
 Pîr rızā virdi baña diñle haberden haberi
- 3 Bildi Allāhı gönül Hāq bilüben hayr u şeri
 Qanda baqdıysa gözüm gördi güzelden eşeri
- 4 *Lî ma' a'llāh* ebed Ādeme kıldı seferi
 Oldı āyîne Muḥammed aña kıldı nazarı
- 5 Qaldı Ādemde emānet ki bu şüret güheri
 İşbu ādem bu fenā 'ālemine şaldı çeri
- 6 Çün bu demdür yine ol dem degül itmiş³³² güzeri
Qul hüve'llāhü aḥad ādeme virdi cevheri
- 7 *Küllü şey'in hālik[ün]le* 'āleme açdı peri
 Sûre-i *ikrā'* ile eyledi 'arz-ı hüneri
- 8 *Feseyekfîkeḥümu'llāh* oluban tāt-ı seri
 Şāniyen kıldı musaḥḥar aña bu baḥr u beri
- 9 İtdi Hāq olduğına ādemün işbāt ḥaceri
 Perdedür Hāqqa sivā aña sözüm etle deri
- 10³³³ *Yazdı hem Qāḍî vü Keşşāf [u] Cerîr-i Taberî*
Pîrden aldum ezeli lem-yezeliden haberi
Oḳudum qavl-i 'Aliden haber-i mu'teberi

II

³³¹ *Azbî Baba Dîvânı* (Erol, 2002, s. 246-250). *Âşık Şiirinde Sicilleme* (Kaya, 2019, s. 63-65).

³³² itmiş: Vezin gereği imiş olmalıdır.

³³³ Vasıta beyti, *Azbî Baba Dîvânı*'nda (Erol, 2002, s. 246-250) “*Yazdı hem Qāḍî vü Keşşāf ü Harîr ü Taberî/Oḳudum qavl-i 'Aliden haber-i mu'teberi*” şeklindedir ve nazım şekli terci-i bend olarak belirlenmiştir. *Âşık Şiirinde Sicilleme*'de (Kaya, 2019, s. 63-65) ise bağlantı (yedek) dizeleri mecmuadaki gibi olup nazım şekli sicillemedir.

- 1 Sendedür pādīşehüm °arş-ı mu°allāda ara
Oķu esmāda daķı sırr[ı] mu°ammāda ara
- 2 Hālet-i cezbeye düş cennet-i me°vāda ara
Yüzün üzre sürünüp rüz [u] şeb esmāda ara
- 3 Pāk idüp āyīne-i ķalb-i mücellāda ara
Herkese virme göñül Yūsuf-ı zībāda ara
- 4 Yüri Mecnün olagör maķşadı Leylāda ara
37b Terk idüp °ucb [u] riyāyı daķı iķfāda ara
- 5 Rāzuñı kimseye keşf³³⁴ itme göñül sāde ara
İkilikden geçüben zīr ile bālāda ara
- 6 Maķzen-i sırr-ı elif °ākıl ü dānāda ara
Āb-ı hayvānı dil-i zulmet-i şeydāda ara
- 7 Haber-i Kāf gedā-meşreb ol °anķāda ara
Her şecerden gele Hāķ Hāķ sesi eşyāda ara
- 8 Ki kilīsāda çağur Mescid-i Aķşāda ara
Yime içme uyuma ķalb-i muşaffāda ara
- 9 Hā-y-ıla ķāf okı ķāf-ıla hem hāda ara
Menzil-i birliğe gel lāyı [ķo]³³⁵ illāda ara
- 10 *[Yazdı hem Kādī vü Keşşāf [u] Cerīr-i Taberī]*
Pīrden aldum ezelī lem-yezelīden ķaberi
Oķudum ķavl-i °Alīden ķaber-i mu°teberi

III

- 1 Hāzret-i faķr-ı cihān °āleme sultānda daķı
Şīr-i Yezdān-ı Hudā Hāzret-i Merdānda daķı
- 2 Çār kitāb içre beyān eyledi Furķānda daķı
Hātem-i ķudret ile hūkm-i Süleymānda daķı
- 3 Cevr-i Yūsufı [me°an]³³⁶ nāliş-i Ken°ānda daķı
Zahm-ı Eyyūbdan aķan çeşme gibi ķanda daķı
- 4 Gökden İbrāhīme gelmiş yine ķurbānda daķı
Yine cebr ile olan hūkm ile fermānda daķı

³³⁴ keşf: Anlam gereķi *Dīvān*’daki (Erol, 2002, s. 247) *fāş* daha uygundur.

³³⁵ *Dīvān*’dan (Erol, 2002, s. 248) tamamlandı.

³³⁶ *Dīvān*’dan (Erol, 2002, s. 248) tamamlandı.

- 5 Ādemün ħuldi yiyüp kıldığı °ışyānda daħı
Yine Ĥavvā ananuñ kıldığı efgānda daħı
6 Ĥaḡdan özge kim ola gizlide meydānda daħı
Hem şırāt üzre yürür keffe-i mizānda daħı
7 Şeb-i tārıkde °ıyān mihr-i cihān-bānda daħı
Ṭā°ate °ābid olup okunan edyānda daħı
8 Berḡ-ı ḡāṭıfda °ıyān ebr ile bārānda daħı
İden ol eyleyen ol zāhir ü pinhānda daħı
9 Hem raḡıbden görünür hem yine cānānda daħı
.....

- 10 [Yazdı hem Ḳādī vü Keşşāf [u] Cerīr-i Ṭaberī]
Pīrden aldum ezeli lem-yezeliden ḡaberi
Okudum ḡavl-i °Alīden ḡaber-i mu°teberi

IV

- 1 Gel suḡan-āvāz olup şāḡib-i īcād olalum
Okuyup yazmada hem °ilm-ile °ummād olalum
2 Pāk-rū olmadayuz her seḡer yād³³⁷ olalum
Yiter inşāf idelüm tārık-i fussād olalum
3 °Arḡ-ı ḡāl itmeyelüm kimseye bī-dād olalum
Mā-sivādan elimüz ḡaṭ° idelüm yād olalum
4 Nefs-i bed-ḡāḡuñ elinden yiter āzād olalum
°Amel-i seyyi°enüñ ḡatline cellād olalum
5 Gāḡ ābād olalum gāḡice berbād olalum
Gāḡī bir ağlayalum gāḡice bir şād olalum
38a 6 Dil-berin lehçesini yazmada Behzād olalum
Vuşlat-ı dil-ber için bende-i şayyād olalum
7 Sürelüm zevḡın anuñ cevrine mu°tād olalum
Sevmede ol güzeli fenn-ile üstād olalum
8 Ṭaḡ-ı °aşḡında anuñ °aşḡ-ıla Ferḡād olalum
Kāmilān zümresine gel göñül ilḡād olalum
9 Birleyüp Ḥaḡḡı yine Ḥaḡḡa biz isnād olalum

³³⁷ yād: Vezin gereḡi *Dīvān*'daki (Erol, 2002, s. 248) *ābād* daha uygundur.

- Nice bir ehl-i ʿinād kābil-i irşād olalum
 10 *[Yazdı hem Kāḏī vü Keşşāf [u] Cerīr-i Ṭaberī]*
Pīrden aldum ezelī lem-yezelīden ḥaberi
Oḳudum ḳavl-i ʿAlīden ḥaber-i muʿteberi

V

- 1 *Leyse fi'd-dāri velā ḡayr-ıla deyyārda da var*
 ʿĀbid ü fācir ile mülhid [ü] küffārda da var
 2 Mīve-i tāzede hem bir gül-i şad-bārda da var
 Gülşen-i bāḡda daḡı hicre sitemkārda da var
 3 Mīr-i dānāda beyān ʿālem-i ḡünkārda da var
 Bī-mürüvvetde daḡı ḡayret-ile ʿārda da var
 4 Dem-i şādīde daḡı āh-ıla hem-zārda da var
 Āb-ı engūrda daḡı her³³⁸ şebdeki dem-dārda da var
 5 Abdālun ekl-i belīḡ itdigi esrārda da var
 Sitem [ü] cevır [ü] ḡamı cünbiş-i aḡyārda da var
 6 Āyet-i luṭfi anuñ dil-ber-i mekkārda da var
 Herkesün ḡālī beyān mūrda da var mārda da var
 7 ʿArşa-i rūy-ı zemīn ḡünbed-i devvārda da var
 Sī vü dü pencde daḡı şeşde daḡı çārda da var
 8 Pertev-i zıll-ı Hudā ābda da var nārda da var
 Eşer-i şunʿ-ı Hudā yokda da var varda da var
 9 Rūḡ-ı Ḳudsīde beyān Aḡmed-i Muḡtārda da var
 Kemter-i ʿāşık-ı zār ʿAZBī-i pūr-kārda da var
 10 *Yazdı hem Kāḏī vü Keşşāf [u] Cerīr-i Ṭaberī]*
Pīrden aldum ezelī lem-yezelīden ḥaberi
Oḳudum ḳavl-i ʿAlīden ḥaber-i muʿteberi

91

SUʿĀL-İ ÇIBUḲ ABDĀL

11'li hece ölçüsü

I

Ol nedür kim aşığıdan çilenür

³³⁸ her: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

Ol nedür kim üzülmemiş eylenür
 Ol nedür kim gökyüzinde şallanur
 Ol nedür kim el deymeden şolar hey

II

Ol nedür kim ıarı yağup erimez
 Ol nedür kim lāle bitüp bürimez
 Ol nedür kim ölmez bitmez ıarımaz
 Ol nedür kim kıtırlamaz yider hey

III

38b Ol nedür kim erlik itmez ögünür
 Ol nedür kim birbirine döyünür
 Ol nedür kim ıurumamış öyünür
 Ol nedür kim şu deymeden döner hey

IV

Ol nedür kim birbirine bakıyor
 Ol nedür kim cānın oda yakıyor
 Ol nedür kim merdibāndan çıkıyor
 Ol nedür kim nerdibāndan iner hey

V

Ol nedür kim şehir şehir çok olur
 Ol nedür kim gün toğmadan yoğ olur
 Ol nedür kim yonulmadan ok olur
 Ol nedür kim sen çekmeden dolar hey

VI

ÇIBUĞ ABDĀL çok gezmegil hevāda
 Ol nedür kim okudurlar duāda
 Ol nedür kim bir kez yatır yuvada
 Ol nedür kim arşdan haber duyar hey

92

CEVĀB

11'li Hece Ölçüsü

I

Gözyaşıdur aşağıdan çilenür

Ol nedür kim üzülmemiş eylenür
 °Arş-ı a°lā gökyüzinde şallanur
 Göñüldür kim el deymeden şolar hey

II

Ḳāf tağıdur qarı yağup erimez
 Ṭūr tağıdur lāle bitüp qarımaz
 Ol Hızırdur ölmez bitmez qarımaz
 °Azrā°ıldür kıırlamadan yider hey

III

Ol İblīsdür ki³³⁹ erlik itmez ögünür
 Al güherdür birbirine döyünür
 Ol Ādemdür kurumamış öyünür
 Bu³⁴⁰ dünyā bir³⁴¹ çarḳdur şu deymeden döner hey

IV

[Ol] °āşık [kim] ma°şūkına bakıyor
 Pervānedür cānın oda yakıyor
 Yigitlikdür merdibāndan çıkıyor
 Ḳocalıkdur nerdibāndan iner hey

V

Meleklerdür seher seher çok olur
 Ol yılduzdur gün toğanda yok olur
 Kirpügindür yonulmadan oḳ olur
 Ḳaşlaruñ yay sen çekmeden dolar hey

VI

KÜÇÜK (KÖÇEK) ABDĀL çok gezerüm hevāda
 Ḥaḳ ismini oḳudurlar du°āda
 Ol cāndur ki bir kez yatır yuvada
 °Azrā°ıldür °arşdan haber duyar hey

93³⁴²

³³⁹ ki: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

³⁴⁰ bu: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

³⁴¹ bir: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

³⁴² Birinci bendin tamamı ile ikinci bendin ilk iki mısraı 38b'de derkenar. Diğer üç mısra 39a'da derkenardır. Şiir bu hâliyle eksiktir.

FERMĀYED MAZLŪMĪ

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Şöyle bil zāhid ki Ḥaqquñ maẓhar-ı sırr-ı celī
Çār °unşurdan müretteb rūḥ kim ser-menzili
İki °ālemde taşarruf ehlidür rūḥ-ı velī
Dime kim bu müredür bunda nice dermān ola

II

Şöyle bir vezn-i edādur ben ḥilāf itmem saña
Fıkr idenler bu haberden şöyle kim kıla taña
Rūḥ şemşir-i Ḥudādur ten ḡlāf olmış aña
Daḥı a°lā kār ider bir tīg kim °uryān ola

III

Bu haberden gel haber al sen daḥı MAZLŪMĪyā

.....
.....
.....

94³⁴³

GÜFTE-İ ḤATMĪ

Müfte°ilün Müfte°ilün Müfte°ilün Müfte°ilün

- 1 °Azm-i sefer eylemişiz Ḥıẓr nebī reh-berimüz
Şıdkı siper eylemişiz şāh[a] tevekkül serimüz
- 2 Zıkr-i Ḥudā virdi sezā dilde şehā şubḥ u mesā
Bir gün ola renc ü °anā maḥv ola çekdüklerimiz
- 3 Şāhid-i Bostān okuruz fevrī Gülistān okuruz
Āyet-i Qur°ān okuruz sūre-i Feth ezberimüz
- 4 Dört kapudan çār selām pīrlerimiz aldı tamām
Bizdedür on iki imām Mehdī zamān ülkerimüz

³⁴³ 39a'da derkenar.

- 5 Tā'ib [ü] müstağfir ider [kim aña] rahmet-i rehā
Ümmetine viridi haber hazret-i peygām-berimüz
- 6 Şāh gamze³⁴⁴ bizde hüner serde hevā dilde keder
Çalınur aḥşam [u] seher ṭabl-ıla kūs mehterimüz
- 7 Görmedi ḤATMÎ-i sezā devr-i felek kām alana
Himmet ider bir gün ola mürşidimüz reh-berimüz

39a

95

GÜFTE-İ MAZLŪMÎ BABA

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

I

Bu şeb ḥübānı cümle³⁴⁵ da°vet itdüm yanuma bir bir
Derūnum derdini °arz eyledüm cānānuma bir bir
Didüm ḥālīm bu bende şāh-ı °ālī-şānuma bir bir
Didi °aşık mı olduñ ḥüsn-i³⁴⁶ ḥālī anma bir bir
Meded kaşd-ı Hıṭādur zülf-i Leylā cānuma bir bir

II

Niçün rahm itmedüñ ey³⁴⁷ gönül işidüp zār u efgānum
Periṣān eyledüñ zülfüñ gibi ḥāl-i periṣānum
Miyānuñ fikri-y-ile kılca kaldı çıkmaga cānum
Şorarsañ ḥasb-i ḥālüm dergeh-i luṭfuñda cānānum
Kamu ḥalde dīger gönlüm diyem sulṭānuma bir bir

III

Cemālūñ şem°ine yanmağda bir pervāne müştākam
Vişāl-i °aşkla mānend-i semender nāra iḥrākam
Gehī dil-dārelerle cilve vü şoḥbetle zevvākam
Bugün ben devlet-i ḥübāna defter-dār-ı °uşşākam
Güzeller kayd olupdur defter [ü] dīvānuma bir bir

³⁴⁴ şāh gamze: Vezin gereği *gamze-i şāh* olmalıdır.

³⁴⁵ cümle: Derkenardır.

³⁴⁶ ḥüsn-i: Derkenardır.

³⁴⁷ ey: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

IV

Bilümde pālheng egnümde hırka serde tācum var
 Mey-i ʿaşk-ıla mestem çün sürür [u] ibtihācum var
 Müsellem ʿāşıkam k[ā]lā-yı hūbān içre bācum var
 ʿAceb sultān [u] dervīšem çü ʿālemde revācum var
 Şalagelsünler ʿaşk ehli bugün meydānuma bir bir

V

Akar dīdem seli ey cān şanasın mişl-i Ceyhūndur
 Hemīşe dil-bere MAZLŪMĪyā her dem cefā anlarda kânūndur³⁴⁸
 Yine yeksān iden hāke seni bu çarḥ-ı gerdūndur
 Uşaklar düşer ardumca diyeler kıyma Mecnūndur
 Atarlar taʿn taşın bu ten-i ʿuryānuma bir bir

96

TAḤMĪS-İ VAḤDETİ³⁴⁹

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

I

Biz şarāb-ı ʿaşkuñ-ıla kanagelmişlerdenüz
 Baş u cān terkin urup meydāna gelmişlerdenüz
 Āteş-i sūzān-ı şevke yanagelmişlerdenüz
 Secde-i ḥāk-i der-i cānāna gelmişlerdenüz
 Derdmendüz ʿāşıkuz dermāna gelmişlerdenüz

II

Ḥubb-i dünyādan giçüp fahr-ıla kıldı iftiḥār
 Mülk-i fahrūñ şāhıyuz yaʿnī esīr-i ʿaşk-ı yār
 Olmuşuz merd-i Kālander kılmışuz terk-i diyār
 Baḥr-ı dilden gevher-i maḫşūdı kılduḫ der-kenār
 Gitdi fırkat vuşlat-ı cānāna gelmişlerdenüz

III

Hem-dem [ü] yār [u] muşāḥib olmazuz nā-dān-ıla
 Mūnisüz insāna yokdur oynumuz şeytān-ıla
 Girmişüz faḫr u fenāya terk-i baş u cān-ıla

39b

³⁴⁸ Mısranın vezni kusurludur.

³⁴⁹ 17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdeti'nin Divanı'nın Tenkitli Metni (Öztürk, 2006, s. 21).

Çün müyesser oldı vuşlat ol gül-i ḥandān-ıla
Bülbül-i gūyā gibi efgāna gelmişlerdenüz

IV

Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳat olanuñ yoldaşıyuz
°Ārifüz °āriflerüñ yoldaşıyuz ḳardaşıyuz
Lāübālī rind-i °ayyāş-ı cihān ḳallāşıyuz
Şanma °ārif ger ma°ārif bezmi içre nāşıyuz
Ma°rifet cāmın içüp mestāna gelmişlerdenüz

V

VAḤDETİ rūz-ı ezelden °aşḳ olupdur pīrimiz
Ol cihetden tekye-i faḳr u fenādur pīrimiz³⁵⁰
°Add olur nev°-i beşerden gerçi kim taşvīrimiz
Āb-ı gülden şanma ey zāhid bizüm taḥmīrimiz
Nūr-ı Ḥaḳdan şüret-i insāna gelmişlerdenüz

97

GÜFTE-İ RÂĞİ

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

I

Dād elüñden senüñ ey dil nice bir ehl-i zār
Bir perī-şüret idüpdür seni āşüfte vü zār
Söyle rāzuñı baña eyleme benden inkār
Āh-ıla nāle ḳılup didi baña bu dil-i zār
Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-püş u]³⁵¹ siyeh-çerde nigār
Dün menüm başdı [yolum]³⁵² yağmaladı her ne ki var³⁵³

II

Rāh-ı °aşḳ içre ṭurup °aḳlı ḥilāf eyler iken
Şehr-i miḥnetde gezüp lāf u güzāf eyler iken
Ārzü-yı ḥarem [ü] maḥrem-i şāf eyler iken
Ka°be-i kūyını sa°y-ıla ṭavāf eyler iken

³⁵⁰ pīrimiz: Anlam gereği *yirimiz* olmalıdır.

³⁵¹ *Medhî Dîvânı*'ndan (Seyhan, 2000, s. 207) tamamlandı.

³⁵² *Medhî Dîvânı*'ndan (Seyhan, 2000, s. 207) tamamlandı.

³⁵³ Vasıta beyti *Medhî Dîvânı*'ndaki (Seyhan, 2000, s. 207) müseddesten alınmış olup başlıkta her ne kadar Râğî yazsa da şiirde mahlas yazılmadığından kim tarafından tazmin edildiği belirsizdir.

*Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u] siyeh-çerde nigār
Dün menüm başdı [yolum] yağmaladı her ne ki var*

III

Baňa zulm oldı nedür zulme bahāne begler
Añladuñ hālūmi ol şāh-ı zamāne begler
Kime kıldı bu işi devr-i zamāne begler
Gelmedi böyle harāmī bu cihāna begler
*Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u] siyeh-çerde nigār
Dün menüm başdı [yolum] yağmaladı her ne ki var*

40a

IV

Seyr-i gülşende gice zülf-i nigār elde idi
Kaşları fikri ile la^cı gibi dilde idi
Baňa reh-zen olanuñ cünbiş-i merdāne idi
Beni yağmā idenüñ gözleri mestāne idi
*Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u] siyeh-çerde nigār
Dün benüm başdı [yolum] yağmaladı her ne ki var*

V

Der-i dil-dāra varup hayli temennā da idem
Zülf sevdāsı-y-ıla özge temāşā da idem
Yārdan ayru düşüp vādī-i firķat de idem
Ġam u ğuşşayla gice hāneyi dağıda idem
*Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u] siyeh-çerde nigār
Dün benüm başdı [yolum] yağmaladı her ne ki var*

VI

Yoğ-iken başda hevā-yı ser-i zülf-i dil-dār
Hātıra gelmez iken dağdağa-i ʿaşk-ıla yār
Murğ-ı dil olmaz iken her gözi şeh-bāza şikār
Ser-i kūyında iderken gönül āsūde güzār
*Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u] siyeh-çerde nigār
Dün benüm başdı [yolum] yağmaladı her ne ki var*

VII

El çeküp ʿaşk-ı bütāndan gönül āzāde iken
Naķş-ı sevdāsı gidüp şafha-i dil sāde iken

Her bir gūşe-i bāğ ʔarab sāde iken³⁵⁴
 Dil ʔalāş oldu diyü özge temāşāda iken
Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u] siyeh-çerde nigār
Dün benüm başdı [yolum] yağmaladı her ne ki var

VIII

Bir cefā-ʔūnuñ elinden göñül içdükde şarāb
 Ser-girān itdi dili oldu ʔumār-ı zehr-āb
 Çekmege bār-ı ğam [u] miḥnet-içün ʔalmadı tāb
 Sevme hercāʔī diyü eyler iken dile ʔitāb
Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u] siyeh-çerde nigār
Dün benüm başdı [yolum] yağmaladı her ne ki var

IX

40b

Diñle şāhum bu belā-yı dil-i ğam-mersūmı
 Nʔidesin ğam ki ʔırāşīd ʔılup-dur[ur] Rūmı
 Bu-y-ımış gibi ezel cebhe-i dil-merḳūmı
 Fārīġuʔl-bāl gezer-iken bu diyār-ı Rūmı
Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u] siyeh-çerde nigār
Dün benüm başdı [yolum] yağmaladı her ne ki var

X

Żulmi diñle [ki] eyā ʔusrev-i şāhān-ı güzīn
 Olmadı żulm [ü] sitemden dil ü cān bir dem emīn
 Tenüm āzāde-i ğam çeşm-i cihān-bīn ğamgīn
 Şorar-ısañ kim idüpdür dil-i Yaʔḳūb[ı] ḥazīn
Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u] siyeh-çerde nigār
Dün benüm başdı [yolum] yağmaladı her ne ki var

98

KAŞİDE-İ NAKŞİ³⁵⁵

Mefāʔīlün Mefāʔīlün Faʔülün

- 1 Eyā şāhum bu gelmekden cihāna
 Nedür maḳşūd ḥaber vir ʔāşīkāna

³⁵⁴ Mısranın vezni kusurludur.

³⁵⁵ *Nakşî Ali Akkirmanî Dîvânı* (Atik, 2003, s. 145-151).

- 2 Ne yirdensiñ eyā aşluñ nedendür
Getür luṭf it anı bir bir beyāna
- 3 Ne cevherdür yüküñ gel vir cevābı
İrişsiñ cān şadāsı gūş-i cāna
- 4 Dirilsin mürde-diller pādişāhum
Kelāmuñ dūrleri dolsun dihāna
- 5 Seherden gūş idüp bülbüller anı
Konup kan ağlasun bāğ-ı cināna
- 6 Kemān-ı ir³⁵⁶ ma^cni'i elden bırakma
Maḥabbet tīrini at gel nişāna
- 7 Şaķın aldanma nefsüñ ḥīlesine
Saña ṭa^cn itmesün devr-i zamāne
- 8 Ki sen bir peççesin uçduñ yuvadan
Şaķın şayd olma gel sen ol doğana
- 9 Kaçan kim ola kevn nefs [ü] nefesi³⁵⁷
Ne itdümse benüm benden saña ne
- 10 Eger zāğ olmayup bülbul olursın
Ne ğam yirsin senüñdür āşiyāne
- 11 Gözüñ aç var dilā remz it bu fehmi
Seni sen sende bul gitme yabana

³⁵⁶ ir: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

³⁵⁷ ola kevn nefs [ü] nefesi: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân*'daki (Atik, 2003, s. 148) *ola ol kim nefse nefsi* daha uygundur.

- 12 İřitdũnse *elest* içre ıřābı
Gelũrsin bilmiş ol āħir ĩmāna
- 13 O kim fehm itmedi emr-i *elesti*
Dũřerler gũn-be-gũn anlar gũmāna
- 41a** 14 Bu dilden bilmeyũp ayvān olanlar
Anuĩ-ũn beĩzer ol dāģĩ³⁵⁸ obana
- 15 İşit imdi ideyim ben bu remzi
Kulaķ şut merd iseĩ gel sen bu cāna
- 16 Hudā mevcũd iken her yirde zāhid
Niũn ıķdı Muħammed āsumāna
- 17 Nedũr maķřũd olan anı bilũrsin
Bu sırruĩ vir cevābın  arĩfāna
- 18  yle³⁵⁹ ġaflet meyinden gey azer kıl
Degũldũr şan a[t]inde³⁶⁰ eng [ũ] egāne
- 19 Suāl itmez kişi aģ u ķaradan
Anasından bugũn g zs z doģana
- 20 ıřāb-ı *irci i* olmaz bilũrsin
şeri atden ıķup yoldan şapana
- 21 Bu yolda  ařķ eri olmaķ dilerseĩ
řararsuĩ beĩz ũ d ns n azāna

³⁵⁸ dāģĩ: Anlam bakımından *Dĩvān*'daki (Atik, 2003, s. 146) *řaģĩ* daha uygundur.

³⁵⁹  yle: Vezin ve anlam bakımından *Dĩvān*'daki (Atik, 2003, s. 146) *ayıl* daha uygundur.

³⁶⁰ şan a[t]inde: Vezin gereģi *şan atın* olmalıdır.

- 22 Dilerseñ zāhidā ger ādem olmaḵ
Göñül vir sen daḥı pīr-i muḡāna
- 23 Dirīḡ itmez olar ʿaşḡuñ dolusın
İşigin yaşlanup ḡāʿim durana
- 24 Ḥarām itdi Ḥudā nār-ı caḥīmi
Aña bil bağlayup cāna kıyana
- 25 Yanup meydān-ı ʿaşḡında Ḥudānuñ
Tecellī eyler ol cāna kıyana
- 26 Ḳanı bir merd-i kāmīl sözlerümden
Bu sırr[ı] fehmi idüp cāndan uyana
- 27 Ne müşkil derd olur ḡaflet İlāhī
Anuñ kim şirk-ile ḡalbi ḡapana
- 28 Gözüñ aç var yūri fehmi it bu remzi
Şaḡın olmaz buña ʿöḡr ü bahāne
- 29 Yüḡüñ tut rüz [u] şeb yoldan ırılma
Ulaşdur kendiñi ol kārḡāna
- 30 Döküp gözyaşların it gel fiḡānı
Ola ki ʿaşḡ odı ḡalbūñde yana
- 31 Vegerni yoḡ yire ḡarman şavurma
Ki virdüñ buḡdayı āḡir şamana
- 32 Yūri var gün-be-gün artır kemālūñ
Çıḡılmaz bir adumla nerdübāna

- 33 İřit nazm-ı dűrer-bārum kabűl it
Zarar gelmez bu kavı űzre durana
- 34 evirmez yűzlerin cevı [ű] cefādan
Girű  ařık olan bār-ı girāna
- 41b 35 Dil-āverlik idűp rāh-ı Hudāda
Keserler bařların dikűp niřāne
- 36 Geűrme vařtűnű gűř it kelāmum
Kulaķ tűt okuyana gel yazana
- 37 Vűcűduń baęınuń toĥmın gűzet kim
Deęiřmez sűnbűl hergiz³⁶¹ řoęana
- 38 Kabűl it sűzlerim haķ bil sen anı
řaķın inkār idűp dűřme yalana
- 39 Gűzűń açup fehm idersen ki rāzı³⁶²
Olursın rāh-ı  aşık içre yegāne
- 40 Hāber-dār ol yűri zinhār űzűnden
ekűp el ğayrdan dűřme ziyāna
- 41 Ta aķķul eyleyűp zāhid bu nazma
Nazar kıı Hāķķa sen itme yazana
- 42 Uyandur gűn-be-gűn  ařķuń bugűn kim
Kűmazlar āteři řuřuz kazarana

³⁶¹ sűnbűl hergiz: Vezin gereęi *Dűvān*'daki (Atik, 2003, s. 148) *sűnbűl ű nergis* daha uygundur.

³⁶² Mısranın vezni kusurlu olup *Dűvān*'daki (Atik, 2003, s. 148) *Gűz açup fehm iderseń ger bu rāzı* daha uygundur.

- 43 Arıt albũn yũri var ayr-ı Hdan
Dola nũr ger Hud ile bu hana
- 44 Tũrb [it]³⁶³ kendini alaklı eyle
Tutagør aranı dim urana
- 45 Yũzũm toprak olup cnlar feddur
Bu yolu vũ bu vũ³⁶⁴ erknı urana
- 46 Fed it cnunı var m-sivdan
Silũp pk eyleyũp albin yuyana
- 47 Budur a ehlinũn t intihsı
Girũp rengine maũn boyana
- 48 Bu yũzden inlık eyleyenler
İriũr irium o kna
- 49 O kim arif-durur pesdũr bu sũzler
Bulardan m-ver gelmez ziyna
- 50 Eger tamĩr iderse rz-ı aı
Anun ımaz kelmı her mekna
- 51 Anun-ũndũr bugũn feryd idenler
Gũnũl virmiş-durur ol nev-civna
- 52 Yaasın urtaran aũn elinden
Dũer ol ibet drũ'l-emna
- 53 Olar kim a-ıla bũnyd olupdur

³⁶³ *Dĩvn*'dan (Atik, 2003, s. 148) tamamlandı.

³⁶⁴ vũ: Vezin gerei mısradan ıkarılmalıdır.

Aña ma^cmūr olur çeşm-i vīrāne

54 Hālāş eyler özin düşmān yüzinden
Muḳaddem el uran tīr ü kemāna

55 Ḳulak tut fehm idüp diñle kelāmum
Degüldür bu şaḳın fenn [ü] fesāne

42a 56 Odur şāhum bu yolda merd-i kāmīl
Bu sırr[ı] fehm idüp Ḥaḳdan utana

57 Yiyüp çobān gibi tā-şubḥ olunca
Görinmez Ḥaḳ yüzi zāhid yatana

58 Burāḡuñ muḥkem it rāh-ı Ḥudāda
Dimezler ^caşḳ eri yolda ḳalana

59 Ne bilsün kendini anlar Ḥudā^ı
Ḳoyup dil ḥānesin yir yir dolana

60 O kim bilmez özin Mevlā^ı bilmez
Bu nazmum ḥod menüm günden ^cıyāna

61 Dilerseñ bulasın cānā o kānuñ
Ḳul ol var sen daḥı anı bulana

62 Oḳursañ ger ^caref sırrın bugün sen
Sözüm bildüñ yanaşduñ bu beyāna

63 Vişāl-i yār içün bülbul degülseñ
Ḳomazlar bilmiş ol bāḡ-ı cināna

64 Ṭarīḳat mīvesin aña şunarlar

Ḥaḳīḳatde ayak başup durana

- 65 Olar kim urmadı şāhum nişānı
Kemānı anların kimler azana
- 66 ulak tıt cān-ıla diñle bu nazmum
Mezād itdüm bu ma^cniden alana
- 67 Bu bāğ içinde aymak ırmağınıñ
açan kim iresin serv-i revāna
- 68 Bugün sen balıñı zehr itme zinhār
omazlar hār-ı zenbūrı oğana
- 69 Bilür cānānu[ñı]³⁶⁵ anlar bilürsin
Virüp başın olar kim kıydı cāna
- 70 Tecellī eyleyüp bir yirde ma^cşūk
Cemālin gösterür ol ^cāşıḳāna
- 71 Bilür yok adriñi söyleseñ ey cān
Ḥudā ḥaḳḳı saña dirler dīvāne
- 72 Yiter fāş eyledüñ bu sırrı NAKŞĪ
Götürmez bilmiş ol bi'llāh zamāne

99

ṬOLĀB-NĀME-İ AYUSUZ ABDĀL³⁶⁶

Mefā^cilün Mefā^cilün Fa^cülün

- 1 Su'āl itdüm bugün ben bir dolāba
Didüm niçün sürersin yüz bu āba

³⁶⁵ *Dîvân*'dan (Atik, 2003, s. 151) tamamlandı.

³⁶⁶ *Şehzāde Alaâddîn Gaybî, Kaygusuz Abdāl Külliyyatı* (Güzel, 2021, s. 240).

- 2 Neden bağrın delikdür gözlerin yaş
Sebeb n'oldı şataşduñ bu ʿitāba
- 42b** 3 Qarārın yok gice gündüz dönersin
Dökersin gözlerüñden yaş hūn-āba
- 4 Elif kıaddüñ bükilmiş çenge dönmiş
İñildiñi düzeldmişsin rebāba
- 5 İñildüñden delindi dertli bağrum
Fırāķuñdan ciger döndi kebāba
- 6 Ne zulm itdi saña bu çarķ-ı gerdün
Ki derdin defteri sığmaz kitāba
- 7 Gözün yaşı revān olup sehergāh
Giceler varmadın bir laķza hūāba
- 8 Ne cevır itdi saña bu çarķ-ı gerdün
Ki devr içre düşüpsün bu ʿazāba
- 9 ʿAceb feryād-ıla zārī kıılırsın
Fığānuñ gelmedi aşıā hisāba
- 10 Tütünüñden boyandı göge gökler
Fırāķuñdan kıara yirler türāba
- 11 Saña acır işiden vaşf-ı hālūñ
Düşer belki nice dürlü meʿāba
- CEVĀB-I TOLĀB**
- 12³⁶⁷ Suʿāl oldı dolābuñ döndüğinden

³⁶⁷ Kafiye-redif ve anlam gereğı bu beyit başlıktan önceki kısımda yer almalıdır.

Dolāb hoş dönüben geldi cevāba

- 13 Dolāb eydür eyā çeşm-i çerāgī
İşitmege cevābum aç kulağı
- 14 Şorar-ısañ bu-durur ser-güzeştüm
Ki men yaylar-ıdum bir yüce tağı
- 15 Geçürmişdüm serādan köklerümi
Şüreyyāya yitürmişdüm budağı
- 16 İrişmezdi boyuma yitmiş arşun
Kavuşmazdı bilüm on er kucağı
- 17 Tıkuş aydur üşüben ulu kuşlar
Budağumda kurarlardı otağı
- 18 Öterdi tūtī vü kumrī vü turrāc
Geçürdüm bir zamān bu resme çağı
- 19 Meger bir gün kazā dest-i Hudādan
Ki bir şahş irişüp çaldı nacağı
- 20 Yıkılup yüzümüñ üstine düşdüm
Kırıldı kalmadı perrüm budağı
- 21 Devirdiler meni çün yüzüm üzre
Kavradım °aşk-ıla kara toprağı³⁶⁸
- 22 Delüp boynuma taqdılar kemendi
Sürüdüler dolandum her şokağı

³⁶⁸ Mısranın vezni kusurlu olup *Kaygusuz Abdāl Seçmeler*'deki (Seven, 2014, s. 196) *Kavurdum °aşk ile kara budağı* daha uygundur.

- 43a 23 Şoqaqlarda nice müddet yaturdum
Gelen geçen başarlardı ayağı
- 24 Şabır seccādesin altuma serdüm
Tevekkülden kuşanmışdum kuşağı
- 25 Yidi Eyyübveş bağrımı kırtlar
Ciger kanın döker çeşmüm kapağı
- 26 Demir miḥlar çaqdılar³⁶⁹ yüregime
Qazā desti ile qarḥuñ çomağı
- 27 Dolāb oldum dilim dir yā Muḥammed
Şu üstünde tutar oldum otağı
- 28 Dün ü gün inilerüm dost diyüben
Gözüm yaşı şular bostānı bağı
- 29 Kime dost oldı devrān bu cihānda
Ki soñra olmadı anuñla yağı
- 30 Felek kime şunarsa bir kaşık bal
Ki soñra içirür zehir çanağı
- 31 Süleymānuñ sürerken tahtını yıl
Fenā toprağına urdı yanağı
- 32 Sikender kim cihānı Qāf-ber-Qāf
Tutup hükminde sürerdi yaşağı

³⁶⁹ çaqdılar: Vezin bakımından *Külliyat*'taki (Güzel, 2021, s. 240) *doqınuş* daha uygundur.

- 33 Ararken zulmet içre âb-ı hayvân
Dolu zehr-ile şundılar şuşağı
- 34 Kânı Rüstem kânı Husrev kânı Sām
Kânı yâ anların yurdi yatağı
- 35 Cihānuñ varlığı başdan başa hep
Fenā yurdi-durur miḥnet ocağı
- 36 Beḳā yurdi degüldür bu vefāsuz
Fenā ehli tutar bunda bucağı
- 37 Bu dünyā bir³⁷⁰ köhne beytü'l-‘ankebūtdur
Pes ol-durur megesleriñ tuzağı
- 38 Göñül virmez buña ‘ākıl olanlar
Dolu semm-i sitem ḳātil dimāğı
- 39 Anuñ-çün tekye ḳılmaz ḲAYĠUSUZ kim
Ḥarābāt ehlinüñ olmaz durağı
- 40 Sözin hey ḲAYĠUSUZ ‘ārife söyle
Ne bilsün gevheri dana buzağı
- 41 ḲAYĠUSUZ bu fenāyı tekye ḳılmaz³⁷¹
Meger cennet ola anuñ durağı
- 42 ḲAYĠUSUZ bu cihāna arḳa virmez³⁷²
Ḥaḳuñ fażlı-durur anuñ ṭayağı

³⁷⁰ bir: Vezin gereğı mısradan çıkarılmalıdır.

³⁷¹ Mısrânın vezni kusurludur.

³⁷² Mısrânın vezni kusurludur.

- 43 Kelāmuñ QAYĞUSUZ dānāya remz it
Ne tatsun gevher[i] dana buzağı

43b

100

GÜFTE-İ NESİMİ³⁷³

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Allāhu ekber ey şanem ḥüsnünde ḥayrān olmışam
Qavs-i kuzahdur kaşlaruñ yāyına kurbān olmışam
- 2 Yüzüñdür ol cennet güli boyun ḥaḳīḳat serveri
°Aşkuñda bir bülbül gibi °ālemdede destān olmışam
- 3 Kevn ü mekāndan geçmişem ma°nī şarābın içmişem
Cānān yüzini görmüşem başdan başa cān olmışam
- 4 Da°vā menem ḳāḍī menem münkir menem rāzī menem
Ṭağ-ıla hem yazı menem men külli yek-sān olmışam
- 5 Şūfī menem şāfī menem öz vücūdımı³⁷⁴ ḥayrān menem
Kāfī menem şāfī menem derd-ile dermān olmışam
- 6 Zāhid menem °ābid menem °āşī menem fāsīḳ menem
Mü°min menem kāfır menem men külli insān olmışam
- 7 Uçmağ-ıla Rıdvān menem ṭamu-y-ıla su°bān menem
Dānā menem nā-dān menem hem īn ü hem ān olmışam
- 8 Gāh çıkmışam °İsā gibi çarḥ üstine oturmuşam
Gāh varmışam Yūsuf gibi Mışırdede sulṭān olmışam
- 9 Şāhib-ḳırān-ı devletem yāḳūt-ı kān-ı vaḥdetem
Şimdi NESİMİyem gelüp ḥāḳ-ile yek-sān olmışam

³⁷³ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 496).

³⁷⁴ vücūdımı: Derkenardır, vezin gereği vücūdum daha uygundur.

101

GÜFTE-İ °AZBÎ KUDDİSE SİRRUHU³⁷⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Kisvetimdür başuma cennetde Hakkıñ sünbüli
 Bende olduğ cān [u] dilden emrine didük belī
 Lāğ [mı]dur vaşf-ı şerīfün itmese cān bülbüli
 °Andelīb °aşıkların varı Hudānuñ hāş güli
Faḥr-ı °ālem nūr-ı çeşm-i enbiyā nesl-i °Alī
Şāh-ı ekrem kuṭb-ı °ālem Hācī Bektāş-ı Velī

II

N'ola bī-pervā gezersem her cezādan rāzıyam
 Bir senüñ gibi şāhum³⁷⁶ var iken men ğam yimem
 Maẓhar-ı zāt-ı kadımsin lā fetā illā direm
 Sensin ol kān-ı hidāyet mālīk-i sırr-ı kerem
[Faḥr-ı °ālem nūr-ı çeşm-i enbiyā nesl-i °Alī
Şāh-ı ekrem kuṭb-ı °ālem Hācī Bektāş-ı Velī]

III

Hoş menüm haddüm degül vaşfuñ idüp söz söylemek
 Rūz [u] şeb küstāhlıgumdur fehmi-ı kadrin eylemek
 Mebde-i luṭf-ı Hudāsın bā°is-i her dü felek
 Hādī-i rāh-ı İlāhī mürşid-i ins ü melek
Faḥr-ı °ālem nūr-ı çeşm-i enbiyā nesl-i °Alī
Şāh-ı ekrem kuṭb-ı °ālem Hācī Bektāş-ı Velī

IV

Şāh Hasen ile Hüseyin-i Kerbelānuñ aşlısın
 °Āşıka ser-tāc olan Zeyne'l-°Ābidīn³⁷⁷ aşlısın
 Hem Muḥammed Bākır [u] Ca°fer imāmın aşlısın
 Mūsī-i Kāzım °Alī Mūsī'r-Rızānuñ aşlısın
[Faḥr-ı °ālem nūr-ı çeşm-i enbiyā nesl-i °Alī

³⁷⁵ Azbi Baba Dîvânı (Erol, 2002, s. 244).

³⁷⁶ şāhum: Vezin bakımından Dîvân'daki (Erol, 2002, s. 244) penâhum daha uygundur.

³⁷⁷ Zeyne'l-°Ābidīn: Vezin gereği Dîvân'daki (Erol, 2002, s. 245) Zeyne'l-°ibāduñ daha uygundur.

Şāh-ı ekrem kuṭb-ı ʿālem Hācī Bektāş-ı Velī]

44a

V

Şāh Taķī vü bā-Naķī Hāḳdan penāhuñdur senüñ
 ʿAskerī erkān-ı faḥr-i her kelāmuñdur senüñ
 Mehdī-i āl-i Muḥammed dūd imāmuñdur senüñ
 Pādişāhum ʿAZBİ bir kemter ğulāmuñdur senüñ
Faḥr-ı ʿālem nūr-ı çeşm-i enbiyā nesl-i ʿAlī
Şāh-ı ekrem kuṭb-ı aʿzam Hācī Bektāş-ı Velī

102

GÜFTE-İ [VİRÂNİ]³⁷⁸

Mefāʿilün Mefāʿilün Faʿülün

- 1 Cihān dār-ı fenādur hey ṭmānum
Yüzün naķş-ı beḳādur hey ṭmānum
- 2 Anuñ-çün isterem görmek cemālün
Seni görmek şafādur hey ṭmānum
- 3 Yüzün göster ḥabībüm eyle mürvet
Ki şānında ʿaṭādur hey ṭmānum
- 4 Beni menʿ eyler ol zāhid yüzinden
Anuñ sözi ḥaṭādur hey ṭmānum
- 5 Kime kim secdegāh olmaz cemālün
Bilün işi riyādur hey ṭmānum
- 6 Bizümle mā-teḳaddemden nigārā
Senüñ ʿaşḳuñ binādur hey ṭmānum
- 7 Cemīʿ eşyā sücūd u secde eyler

³⁷⁸ *Viranî Dîvânı* (Kaya, 2022, s. 308-309).

Şehā bildüm sañadur hey ĩmānum

8 Velĩ hergiz bilimez secdegāhın
Ki men bildüm bañadur hey ĩmānum

9 Baña gösterdi yüzüñ Fazl-ı Yezdān
°Aceb luṭf ü şehādur hey ĩmānum

10 Diyen °arş-ı İlāhĩdür cemālũñ
Muḥammed Muştafādur hey ĩmānum

11 Yazan naḳş u şıfāt u ḥaṭṭ-ı zātuñ
°Aliyyü'l-Murtezādur hey ĩmānum

12 Mu°ayyen pertev-i ḥüsnũñ ziyāsı
Ḥasen ḥulḳ-ı Rızādur hey ĩmānum³⁷⁹

13 Yolında cān-ıla baş oynayanlar
Ḥüseyn-i Kerbelādur hey ĩmānum

103

GÜFTE

5'li Hece Ölçüsü

Keklik sekişli
Bir incü dişli
Bir qalem qaşlı
Bir şırma saçlı
Aşlı bir perĩdür
Yāḥud ḥūrĩdür
Bir qadd-i mümtāz
Bir şāḥib-i nāz
Lebleri kiraz

³⁷⁹ Mısra derkenardır.

44b

Bülend-i āġāz
 Pek atı beyāz
 Ruları zībā
 āmeti tūbā
 Szleri řirīn
 Bir şaı Leylā
 Hūsn-i Zūleyhā
 Dil-ber-i ra°nā
 atı mestāne
 Gzi sūrmeli
 Zūlf[i] burmalı
 şaı şırmalı
 Cāna şarmalı
 aı haalı
 şekerden talı
 Bir talı dilli
 Bir ince billi
 Yaaġı gūlli
 Bir adı belli
 Elleri nāzūk
 Ayaġı nāzūk
 Gerdānı tavlı
 Tavşan topulı
 alem parmalı
 Gūmūř tırnalı
 Parmada yūzūk
 olda bilezūk
 pmege yazu
 Pek atı nāzūk
 Pek atı dil-ber
 Rū-ı muřavver
 Lebleri sūkker
 Ruları Kevşer

Çihresi aḥmer
 Rûy-ı muşavver
 Hūblara server
 Qāmeti ʿarʿar
 Qoḡusı ʿanber
 Qaşları minber
 Qatı kıyāmet
 Gözleri āfet
 Fitne-i zamān
 Maḥbūb-ı cihān
 Sultān-ı hūbān
 Bir meh-i tābān
 Qoḡusı reyḥān
 Dertlere dermān
 Bir ḥoḡqa dehān
 Lüʿlūʿ-i dendān
 Bir şīrīn³⁸⁰ zebān
 Lebleri mercān
 Bir qarış gerdān
 Bir ebrū-yı kemān
 Müjgān-ı fettān
 Bir ince miyān
 Bir serv-i revān
 Qadd-i bālādur
 Bülbül-i nevādur
 Derde devādur
 Öpsin vefādur
 Quçsañ şafādur
 Başlara tācdur
 Derde ʿilācdur
 Lebi güllacdur

³⁸⁰ bir şīrīn: Derkenardır.

Beñleri çokdur
 Akrānı yoğdur
 Bir yüzleri māh
 Hūblaradur šāh
 Bir zūlf-i siyāh
 Bu resme medħin
 İşiddüm ben de
 Oldum efgende
 Ben de inandum
 Söze aldandum
 El-amān yandum
 Tūtuşdum dutdum
 °Ale'l-°acele
 Hemān gitdiler
 Nikāh itdiler
 Beni eletdi
 Girdüm içerü
 Gördüm bir cādū
 Aşlā yoğ dādı
 Yapağı saçlı
 Bir kızan başlı
 Bir kıazma dişli
 Bir ağız keşli
 Bir orak kaşlı
 Bir yumuğ kıçlı
 Yamık ayaklı
 Kārni tolağlı
 Çatal tırnağlı
 Buruşuğ yüzli
 Bir³⁸¹ mücevvef gözli
 Burnu sümükli

³⁸¹ bir: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

Gözi çapaıklı
 Ḵalbur ḵulaıklı
 Bir ḵüp ḵarınlı
 Baṭlıcan burunlı
 Yirinden ḵalkmaz
 Gözleri bakmaz
 Bili ḇüḵülmiṣ
 Diṣi ḏöḵülmiṣ
 Eti ḵırışmiṣ
 Yüzi burışmiṣ
 Bir nesne bilmez
 H̱iç yüzi gülmez
 Vay vaydur ḵalkar
 Görenler ḵorkar
 °Arsuz u yüzsüz
 Ḵatı uḡursuz
 Bir yüzi ṉursuz
 Hemān aṣmalı
 Baṣın kesmeli
 Neṯice-i ḥāl
 Gördüm bu aḥvāl
 AḤMEDİye³⁸² ḏüşdi
 Bildigin ṣaṣdı
 Elinden ḵaçdı
 Uḡradı geçdi
 Nā-gāḥ baṣda ḵülāḥ³⁸³
 Ḵurtaran Allāḥ
 Ḵapu°ı bulmadum³⁸⁴
 Pencereden³⁸⁵ ḵaçdum

104

³⁸² Aḥmediye: Vezin gereḡi *Aḥmede* olmalıdır.

³⁸³ Mısra vezne göre fazladır.

³⁸⁴ Mısra vezne göre fazladır.

³⁸⁵ pencereden: Vezin gereḡi *pencerden* olmalıdır.

GÜFTE

Müfte[°]ilün Müfte[°]ilün Müfte[°]ilün Müfte[°]ilün

- 1 °Āşık-ı dīvāneleriz °arza-i şahrā çekeriz
Sākin-i mey-ḥāneleriz bāde-i ḥamrā çekeriz
- 2 Ol raḳībūñ yüzine biz görinürüz³⁸⁶
Anuñ-içün ḳatline biz tīg-i bī-pervā çekeriz
- 3 Ḳulı olup ḥizmet idüp būsesini ḳıymet idüp
Ḥūblar ile °işret idüp cām-ı muşaffā çekeriz
- 45a 4 Mā'il olup dillerine ḳol dolayup billerine
Geçse güzel yollarına aṭlās [ü] dībā çekeriz
- 5 Minnet idi cānımuza gelse idi yanımuza
Sīne-i °uryānımuza bir ḳad-i bālā çekeriz
- 6 Ḥāme alup ele tamām cehd idelüm şubḥ-ıla şām³⁸⁷
İtmek içün dil-beri rām ismine esmā çekeriz
- 7 Biz biliriz ḳıymetini la°l-i şarāb şerbetini
Bir güzelin ḥasretini ḥa çekeriz ḥa çekeriz
- 8 İrmez °ākıl³⁸⁸ remzimüze yād idemez gözümüze
Gelse güzel bezmümüze sükker [ü] ḥalvā çekeriz
- 9 Gör bu gönül hevesini gūş idince ḡayretini
Almağ-içün būsesini dil-ber[i] tenhā çekeriz
- 10 Ṭālib olup bir güzele düşer idi bī-bedele

³⁸⁶ Mısra vezne göre eksiktir.

³⁸⁷ Mısra derkenardır.

³⁸⁸ °ākıl: Vezin ve anlam bakımından °akıl daha uygundur.

Çāre nedür girmez ele bir kırı sevdā çekeriz

- 11 Şādık olup sözimüze toğrı olup özümüze
İki-y-ile gözimüze hāk-ile tūtyā çekeriz
- 12 TĀHİRĪ olsa bize kim ruḥları gül bedeni sīm
Cān u dile yār-ı kādīm dil-ber-i a°lā çekeriz

105

GÜFTE-İ [ḤĀMĪD]³⁸⁹

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

I

Başar-ı kalbi açılmış begüm olmaz nā°im
Sālik-i rāh-ı Hudādur giceler kâ°im³⁹⁰
Mā-sivādan Zāhir ü Bāṭın olupdur şā°im
°Ālem-i bī-meh [ü] ḥurşīd [ü] felekde dā°im
Ne müneccim ne muḥaddis ne ḥāk[ī]m isterler

II

Kāni° ol tā bulasın °ömr-i Nūḥı sen daḥı
Şākır ü şābir olan oldu Ḥaḫuñ maḥdūmı
ḤĀMĪDā³⁹¹ fātiḥ olup kalb-i şafā meftūḥı
Ezber it kışsa-i esrār-ı dili ey RŪḤĪ
Ḥāzır ol bezm-i İlāhīde nedīm isterler

106

MÜSEDDDES-İ ŞABRĪ

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

I

Yine dīvāne-i °aşkam mişāl-i bī³⁹²-Ḳays-ı bī-pervā
Melālet deştine düşdüm güm itdüm kendüyi ḥaḳḳā
Çıkarırdum cāme-i nāmūsı oldum °āleme rüsvā

³⁸⁹ *Bağdatlı Ruhi Dīvānı* 'ndan (Ak, 2001, C 1, s. 581-582) 417. gazelin 4. ve 13. beyitleri tazmin yoluyla tahmis edilmiştir.

³⁹⁰ Mısra vezne göre eksiktir.

³⁹¹ Mecmuada mahlaslar çoğunlukla kırmızı mürekkeple ya da üstü çizilerek belirtilirken bu şiirde *Ḥāmid* mahlas olarak gösterilmemiştir.

³⁹² Vezin ve anlam gereği *bī-* ön eki mısradan çıkarılmalıdır.

Olup ser-geşte-i şahrâ-yı hayret gird-bādāsā
Ḳarārum yok sefer kaşdın ideli ol meh-i ğarrā
Metā°-ı şabrı hayfā bir seferli eyledi yaġmā

II

Tenüm pür-dāġ-ı hasret lāleveş dil-ḥaste-i ğam hem
 Mey-i telḥ ile dolmuş cāma döndi dīde-i pür-nem
 Gehī mey-ḥāneye gāh mescide geh bāġa °azm itsem
 °Aceb mi yārsuz bir yirde ārām itmesem bir dem
[Ḳarārum yok sefer kaşdın ideli ol meh-i ğarrā
Metā°-ı şabrı hayfā bir seferli eyledi yaġmā]

III

45b

Giderken yolda gördüm ol ḳul oġlı şūḥ-ı mestāne
 Teber-ber-düş u başda şeb-külāḥ kec elde peymāne
 Didi yā hū seni şimden girü ḳatlan bu hicrāna
 Baña aġlan olup şabrum ḳarārum gitdi ey cāna
[Ḳarārum yok sefer kaşdın ideli ol meh-i ğarrā
Metā°-ı şabrı hayfā bir seferli eyledi yaġmā]

IV

Ṭotalum kim bahār ile cihān gülzār-ı cennetdür
 Baña hicr-i zenaḥdānında bir zindān-ı hasretdür
 Dem-ā-dem gezdigüm bir deşt-i hayret kūy-ı miḥnetdür
 °İnān-ı ihtiyārum gitdi elden nice müddetdür
[Ḳarārum yok sefer kaşdın ideli ol meh-i ğarrā
Metā°-ı şabrı hayfā bir seferli eyledi yaġmā]

V

Ne yaña °azm iderse şaġ ola rūḥ-ı revānumdur
 Firāḳında ḥayāli la°l-i °ömr-i cāvidānumdur
 Ḥarāb-ābād-ı dilde ŞABR[İ] bāġ-ı gülsitānumdur
 Gice gündüz bu maṭla° ḥasb-i ḥālüm hem-zebānumdur
Ḳarārum yok sefer kaşdın ideli ol meh-i ğarrā
Metā°-ı şabrı hayfā bir seferli eyledi yaġmā

Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilatün Fā'ilün

I

°Aşk-ı cānān-ıla men çün kim ezelden hem-demem
Ahsen-i taḳvīm menüm şānumda geldi ekremem
 Mazhar-ı zāt-ı şifātam ya°nī ism-i a°zamam
 Men ki dervişem faḳ[ī]rem pādişāh-ı °ālemem
 Rūḥ-ı bī-rengem egerçi renge geldüm ādemem

II

Ḥasret-i dil-dārdur bu gözleri yaş eyleyen
 Lāleveş bağıma dāğ urup ciger baş eyleyen
 Pes meni sırr-ı *elestdür* rind-i ḳallāş eyleyen
 Şeş cihetle çār °unşurdur meni fāş eyleyen
 Yoḥsa men gencīne-i vaḥdetde nūr-ı mübhemem

III

Gel berü ey sālīk-i Ḥaḳ ḳılma sen seni telef
 Aşla ulaş ric°at it aşluñı olma nā-ḫalef
 Ma°rifet yolın varan dimişdür erbāb-ı selef
 Ümmehāt-ıla n'ola ābāya girdümse ḫalef
 °Ālem-i taḥḳīḳe baksañ cümle senden aḳdemem

IV

Pertev-i nūr-ı Ḥudādur görünen sırr-ı °alen
 Cümle eşyādan zuhūr idüp tecellī eyleyen
 Ger bu sırra maḥrem iseñ añladuñ tevḥīd[i] sen
 Söyleyen Ḥaḳdur menüm dilümde her dem yoḥsa ben
 Çār °unşurdan mürekkeb bī-lisān [u] ebkemem

V

Zāhid-i sālūsveş °aşḳ içre ḥod-bīn olmazam
 Ehl-i tevḥīde düşüp keşretde rengīn olmazam
 Geçmişem dünyā-yı dūndan şöhet emīn olmazam
 Cennet-i Firdevs içün bir laḫza ḡamgīn olmazam
 Ṭālib-i dīdār-ı yārem şādumānam ḥurremem

VI

Sırr-ı vaḥdet gencinüñ miftāḫına benem şi°ār

Benüm için oldu bu tertib bu leyl ü nehār
 Pes menem maḳṣūd bu kevn ü mekānda her ne var
 °Alleme'l-ḡaybuñ vüçüdü bende oldu āşikār
 Ey baṣīretsüz meni gör kim ne zāt-ı a°zamam

VII

Ey RIZĀ°İ bu felek kim devr idüp cünbişlenür
 Emr-i Ḥaḳdan ḡayrı var mıdur [ki] bir iş işlenür
 Ger sa°idem ger ṣaḳī bu dil niçün teşvişlenür
 Ey ḤALİL[İ] çün her iş taḳdīr elinden işlenür
 Fāriḡam dünyā[dan] u °uḳbā ḡamından bī-ḡamam

108

TAḤMİS-İ °AMİḲİ ḲUDDİSE SİRRUHU³⁹³

Mef°ülü Mefā°ilü Mefā°ilü Fa°ülün

I

Ebrār ḡamu cennet-i a°lāya giderler
 Füccār ḡamu zülmet-i süflāya giderler
 Fi°line göre her biri bir cāya giderler
 Cānlar çekilüp ḡazret-i Mevlāya giderler
 Cūlar gibi kim cānib-i deryāya giderler³⁹⁴

II

Ger bānī³⁹⁵ gedā olsa vü ger °āleme sultān
 Ḳabr içre ola cümlesinüñ tertibi yeksān
 Kārına mişāl ola eczā-yı³⁹⁶ heme insān
 Defn olur ise zīr-i zemīne ne ḡam ebdān
 Ervāḡ heme °ālem-i belāya³⁹⁷ giderler

III

Ey dil nice beyhūde gezersin bu fezāda
 Dīv olma ḡarış sen dahı gel Ādemī-zāde

³⁹³ Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Bulunan 00010 ve 01377 Nolu Şiir Mecmualarının Transkripsiyonu ve İncelenmesi (Yapıcı, 2021, s. 147-149).

³⁹⁴ Tahmis edilen gazel TEİS'te hakkında bilgi verilen "Amikî, Şeyh Amikî" (İçli, 2024)'ye ait olup kimin tahmis ettiği belirlenemedi.

³⁹⁵ bānī: Anlam gereği Mecmua'daki (Yapıcı, 2021, s. 148) bay u daha uygundur.

³⁹⁶ eczā-yı: Vezin gereği Mecmua'daki (Yapıcı, 2021, s. 148) cezā-yı daha uygundur.

³⁹⁷ ālem-i belāya: Anlam gereği °ālem-i bālāya (İçli, 2024) daha uygundur.

Şermendelik irişmeye dīvān-ı kazāda
Hengāme'i seyr eyleye ger rūz-ı cezāda
Bu halk-ı cihān özge temāşāya giderler

IV

Ey bāğ-ı cihānda ihtilāf³⁹⁸ gonca dehenler
Bülbüllerini inledici serv-i semenler
Bir gün ola ki gül yirine bite dikenler
Şanma ki telef oldu °abeş yire gidenler
Geldikleri yirden yine oraya giderler

V

Eşbāh teneffüs idicek deşt-i beķāya
Esbāb tebessüm-ile gelür bir araya
Eşyā dem mi mütemekkin bir araya³⁹⁹
Ervāh °AMĪKĪ çekilüp Kāf-ı beķāya
Murgān-ı fenā menzil-i °uķbāya giderler

46b

109

TERCİ-İ CA°FER

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Dil-berā zülfün gibi böyle niçün hercāyisin
Her deniye meyl idersin °ālemün rüsvāyısın
Gün gibi her meclisin şem°-i cihān-ārāyısın
Vazgeldüm senden ey meh cev[r[i]] çok hercāyisin

II

İhtiyārumla hemān zülfüm gibi hercā°iyem
Gün gibi her meclisün şem°-i cihān-ārāyıyam
Saña ne farza tūtalum °ālemün rüsvā°iyem
İşte şöyleyem ne dırsın cev[r[i]] çok hercā°iyem

III

Nice ger pervāne gibi yandım ey māh şem°ine
İrmedüm hiç bir nefes şol °ālem-ārā cem°ine

³⁹⁸ ihtilāf: Anlam gereği *Mecmua*'daki (Yapıcı, 2021, s. 148) açılan daha uygundur.

³⁹⁹ Mısranın vezni kusurludur.

Çünkü irmez āh u efgānum nigārā sem[°]ine
Vazgeldüm senden ey meh cev[r[i]] çok hercā[°]īsın

IV

Puhte olmaz yanmayan pervāne gibi şem[°]üme
Degme hām irmez benüm şol [°]ālem-ārā cem[°]üme
Söyledigin bilmiş ol girmez ünime sem[°]üme
İşte söyleyem ne dursin cev[r[i]] çok hercā[°]īyem

V

Biñ kez ağlatdın ola bir nefes güldürmedüñ
Nicedür hālūñ ğam-ıla diyü hālüm şormaduñ
Sür raķībi işiginden didüm ü hīç sürmedüñ
Vazgeldüm senden ey meh cev[r[i]] çok hercā[°]īsın

VI

Kimse[°]i hayf u ğam-ıla uruban öldürmezem
Toğrı geleni kapuma āsitāndan sürmezem
Kendi_özümi güc-ile ben kimseye sevdürmezem
İşte söyleyem ne dursin cev[r[i]] çok hercā[°]īyem

VII

Dem mi var tīg-i ğam-ıla bağrımı kan itmedüñ
Yā nefes mi var beni [°]aşkuñda nālān itmedüñ
Sür raķībi işiginden didüm anı itmedüñ
Vazgeldüm senden ey meh cev[r[i]] çok hercā[°]īsın⁴⁰⁰

VIII

Şol gönül kim derd-i [°]aşkuñla nice hayrāndur
Her kime derd ise derdüm bil aña dermāndur
Bu meşel meşhūrdur dirler gönül sulṭāndur
İşte söyleyem ne dursin cev[r[i]] çok hercā[°]īyem

IX

[°]Aşkuñ derd ü belāsın çekmişem yıllarla bol
Bāğ-ı vaşlına senüñ hīç bulmadum [°]ömrümde yol
Her ne söz kim söyledümse itmedüñ anı kabül

⁴⁰⁰ Mısra iki defa yazılmıştır.

Vazgeldüm senden ey meh cev[r̥i] çok hercā[°]isin

X

47a Ger şabāveş yiler-iseñ bu hevāda ay u yıl
Bāğ-ı vaşluma benüm °ömründe bulmazsın sebīl
Her kime var ise meylün aña yokdur şöyle bil
İşte bir söyleyem ne dursin cev[r̥i] çok hercā[°]iyem

110

Fā[°]ilātün Fā[°]ilātün Fā[°]ilātün Fā[°]ilün

I

Ben senünle şöyle kim fırsat bulıcağ dostum
Gülşen-i hüsnün dikenlerle dolıcağ dostum
Güllerin pejmürde-hāl olup şolıcağ dostum
Bilesin kıdrim benüm ol vakt olıcağ dostum

II

Sen benümle söyleşüp fırsat bulıcağ heyhāt
Gülşen-i hüsnüm dikenlerle dolıcağ heyhāt
Güllerim pejmürde-hāl olup şolıcağ heyhāt
Baña kıdrin bildirüp ol vakt olıcağ heyhāt

III

Hoş degül bir mihrlük ey mäh-ı tībān bilmiş ol
Biñ °ivaż eyler birine çarḥ-ı devrān bilmiş ol
Bildürür dünyāda āḥir saña devrān bilmiş ol
Bilesin kıdrim benüm ol vakt olıcağ dostum

IV

Hātem-i hüsn ü cemālüm Muştafā dirler baña
Kim şifā-yı bedr-i hüsnüm irişüpdür her yaña
Şöyle bil kim mektüb-ı taḥkīkum saña⁴⁰¹
Baña kıdrin bildirüp ol vakt olıcağ heyhāt

V

CA[°]FER-i dil-dāde[°]i şalma igen derd [ü] ğama
Bilmiş ol bir yār-ı şādık az bulunur ādeme

⁴⁰¹ Mısranın vezni kusurludur.

Hüsünün çağı geçüp hoş düşesin bir  aleme
Bilesin  adrim benim ol va t olca  dostum

111

G FTE-İ  EMSİ⁴⁰²

Fe il t n Fe il t n Fe il t n Fe il n

- 1 Yine bir h ba g   l d  di y zi g l ru ı al
  meti servi bili ince teni penbe-mi  l
- 2 Nice va f eyleyeyin  a lın alur her g ren  
G zi c d   a ı s nb l y zi g l  a ı hil l
- 3 O  gibi do rı iken b kdi kem nve  bil mi
Ol cef -p  e ben m itdi elif  addimi d l
- 4  a lar[1] kesmede a durmaz id m Ferh d 
N'ideyim ol leb-i   r n  omad  bende mec l
- 5  EMS   ⁴⁰³   yle s r r-ıla o ursun  azeli
Yine     nde sen   var gibi bir ince  ay l

112

 AZEL-İ  ULV 

Mef  l  F  il t  Mef   l  F  il n

- 1 Cennet  af s  vu lat-ı c n deg l mid r
D zah bel s  mi net-i hicr n deg l mid r
- 47b 2 Yirde   k feye naz r it g kde enc me
A v l-i dehr h ner-beri  ayr n deg l mid r
- 3 D ny -y  d n-ıla niceler [kim]  ur r ider
Bir iki g n anlar⁴⁰⁴ bu tekyede mihm n deg l mid r

⁴⁰² Mill  K t phane C nklerindeki N r  Mahlaslı  iirler  zerine Bir  nceleme (D  meci, 2019, s. 219).

⁴⁰³  lgili  alı mada (D  meci, 2019, s. 219) bu  iir “N r ” mahlaslıdır.

⁴⁰⁴ anlar: Vezin gere i mısradan  ıkarılmalıdır.

4 İhvān şanup ʿadūlara uyma şehā igen
İden Yūsufa cefāʿi ihvān degül midür⁴⁰⁵

5 ʿULVĪ kemīne nazaruñ eksük eyleme
Yoksa kapuñda lāyık-ı ihsān degül midür

113

MÜSEDDDES

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

I

Ol şehsüvār-ı hüsn-i nübüvvet nārdan semend
Kılmış gönüller ulamağa kākülin kemend
Gördüm nihāl-i kāmetini servden bülend
İtdüm hayāl bilini mūdān naḥīf tenmend
Bu kıldan ince nesne nedür [kim] didüm didi
Kılca kalan vişālüme cānuñ-durur senüñ

II

Dağıtdı gerdenine çü zülf-i siyāhını
Boynına şaldı bir nice miskīnūñ āhını
ʿĀşıkларуñ aldı bunca günāhını
Kıldum lebinde nokṭa dehān-ı nigāhını
Leb nokṭası mı yoḥsa dehendür didüm didi
Cānuñ içinde rāz-ı nihānuñ-durur senüñ

III

Ol gül-ʿizār eyledi çün seyr-i sebzezār
Bülbül fiğāna başladı zār eyledi hezār
İzi tozına laʿl-ile dürr eyledi nişār
Serv ayağında gördüm aḫar [mişl-i] cūybār
Ol cū ne cū ne serv çemendür didüm didi
Ḥāk-i rehümde eşk-i revānuñ-durur senüñ

IV

⁴⁰⁵ Mısranın vezni kusurludur.

Od şaldı t̄ab-ı ruḥları diller otağına
 Şu koydı āb-ı ʿarızı cānlar ocağına
 Sevdā-yı zūlf şaldı hevā ʿaql bāğına
 K̄an damlamışdı şanasın ol al yañağına
 Rengīn bu nice berg-i semendūr didüm didi
 Ğamzem kılcı ucındağı kanuñ-durur senüñ⁴⁰⁶

V

Def[°] itdigüñ yüzinden içün zūlf-i Hābili
 K̄ıldı bahār-ı ḥüsni delü nice ʿākıli
 Her cān cemālūñ[i] göricek oldı māʿili
 Gördüm es̄ir-i zūlfine bir ʿaql-ı kāmili
 Kimdür bu miskīn ol ne resendūr didüm didi
 Ey ʿömrü kara kendi mekānuñ-durur senüñ

VI

48a

Gördüm o çeşm-i mest kim içmiş şarāb-ı nāb
 Keyfiyyet-i şarāb-ıla refʿ eylemiş niḳāb
 Didüm eyā cemāl-i sipihrine āfitāb
 İrmedi vaşlıña ʿaceb ola mı kām-yāb
 Kaşdum miyān u sīm-ber[üñ]dür didüm didi
 VECDİ bu fikri ḳo ki gümānuñ-durur senüñ

114

NAẒİRE-İ VECDİ⁴⁰⁷

Mefʿülü Fāʿilātü Mefāʿilü Fāʿilün

I

Dün gördüm ol nigārı ʿarabnāk ü erc mend
 Kāfūr eliyle destelemiş ʿanberden⁴⁰⁸ kemend
 Baḳdum şikenc-i ʿırrasına zār u müstemend
 Bir şahş-ı nā-tüvān oturur gerdeninde bend
 Kimdür bu miskīn ol ne resendūr didüm didi
 Zūlfüm kemendi tutdığı cānuñ-durur senüñ

⁴⁰⁶ Mısranın vezni kusurludur.

⁴⁰⁷ Nazire Habîbî'ye aittir (Kutluk, 1989, s. 280); ancak başlıkta Vecdî'ye ait olarak gösterilmiştir.

⁴⁰⁸ ʿanberden: Vezin gereği ʿanberīn olmalıdır.

II

Ol dem [ki] çıkdı gülşen[e] ol serv-i gül-[°]izār
 Elvān-ı mīve dāmenine kıldı şāḥ īşār⁴⁰⁹
 Bih gördüm anda piste vü bādem [ü] sīb enār
 Bir murğ okurdı [°]ārızı bāğında zār zār
 Ol kuş ne kuş u bu ne çemendür didüm didi
 Bāğ-ı raḥm-ıla⁴¹⁰ murğ-ı revānuñ-durur senüñ

III

Göz gördüğince gönüm olur ḥüsn[i] mā'ili
 Eyler delü perīlik ile nice [°]ākılı
 Yüzinde sihr idüp yine bir çāh-ı Bābili
 Bend olmuş anda bir nice şāḥib-naẓar dili
 Çin söyle bu ne çāh-ı zeḳandur didüm didi
 Ey çok ḥaṭālı kendi mekānuñ-durur senüñ

IV

Yaşum yüridi şu gibi ol serv sūyına
 Göz bakakaldı zülf [ü] ḥaṭ [u] rūy [u] būyına
 Pervānesi gönül bakup alındı rūyına
 Aldandı tıfl tek dil anuñ reng-i būyına
 Bu [ne] ḥuceste serv-i çemendür didüm didi
 Baḥt-ı sa[°]īd-i [°]ömr-i civānuñ-durur senüñ

V

La[°]l [ü] güher diş-ile yapışmış dudığına
 Misk-i Ḥoten hevāsı ulaşmış yañağına
 [Dürr-i Necef hevādan aşılımış kulağına
 Çok dāne dāne nesne tökilmiş ayağına]⁴¹¹
 Hey hey bu ne [°]akīk-i Yemendür didüm didi
 Gözden akan cigerdeki ḳanuñ-durur senüñ

VI

Çekmiş kemāle ferr ü dem ü [°]izz ü cāhını

⁴⁰⁹ şāḥ īşār: Vezin ve anlam gereği *şāḥsār* olmalıdır.

⁴¹⁰ raḥm-ıla: Vezin gereği *Habibi*'deki (Köprülü, 1932, s. 132) *çemende* daha uygundur.

⁴¹¹ *Habibi*'den (Köprülü, 1932, s. 132) tamamlandı.

°Anberle doldurup başa geymiş külâhını
 Ebrin yüzinden aldı vü °arz itdi mähını
 Gördüm yüzinde dâne-i hâl-i siyâhını
 Bu müşg lâlê üzre nedendür didüm didi
 Cānuñda dāğ-ı °aks-i⁴¹² nihānuñ-durur senüñ

VII

48b Nergis uyandı bir çemen çāre-i nīm-h°āb⁴¹³
 Gül çıktı pīrehen yaķasından açup niķāb
 Teb tutdı cāna cümle-i⁴¹⁴ āfāķı tutdı tāb
 Ol dem ki çıktı cübbe-i maşrıķdan āfītāb
 Bir zerre gördüm anda dehendür didüm didi
 Bu söz yaķın ḤABİBİ gümānuñ-durur senüñ

115⁴¹⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Bu ne istignā olur bu nice °izz ü nāz olur
 Kim seni çok sevdüğümce baña meylün az olur

116⁴¹⁶

Mef°ülü Fā°ilātü Mefā°ilü Fā°ilün
 Öldigime kırmızı⁴¹⁷ ey kaşları kemān
 Ben gid[i]cek müjeñ oķına kim diker nişān

117

MÜSEDDES-İ ŞAKİ⁴¹⁸ BABA

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

I

Fenn-i °aşķuñda gönül tıflını üstād ideyin
 Bī-sütünda leb-i Şīrīnine Ferhād ideyin
 Çevirüp başuma cān murğını āzād ideyin

⁴¹² dāğ-ı °aks-i: Anlam gereği *Habîbî*'deki (Köprülü, 1932, s. 132) °aks-i dāğ-ı daha uygundur.

⁴¹³ Mısrının vezni kusurludur.

⁴¹⁴ cümle-i: Anlam gereği *Habîbî*'deki (Köprülü, 1932, s. 133) *cebhe-i* daha uygundur.

⁴¹⁵ *Mesihî Divânı* (Mengi, 1995, s. 163). *Mesihî*'ye ait bir gazelin matla beytidir.

⁴¹⁶ *Necâtî Beg Divanı* (Tarlan, 1992, s. 82). *Necâtî Bey*'e ait bir kasidenin matla beytidir.

⁴¹⁷ kırmızı: Vezin ve anlam gereği *Divan*'daki (Tarlan, 1992, s. 82) *ķayurmazam* daha uygundur.

⁴¹⁸ *Mecmuada* mahlas olarak ساكى yazılmıştır; ancak bu şiirin Şakî'ye ait olması muhtemeldir. Dolayısıyla burada bir yazım hatasından söz edilebilir.

Rāh-ı kūyuñda ten-i ḥākūmi ber-bād ideyin
Bunca feryādum işitdün dimedün yād ideyin
*Sen ki yād itmeyesin ben kime feryād ideyin*⁴¹⁹

II

°Aşıkuz derdün-ile ağlayayın inleyeyin
 Zehrler nüş ideyim hün-ı cigerler dökeyim⁴²⁰
 Būriyālar yaqayın başuma çullar giyeyin
 Yollar üz[e]re durup ol şeh-i ḥüsne diyeyin
Bunca feryādum işitdün dimedün yād ideyin
Sen ki yād itmeyesin ben kime feryād ideyin

III

Bī-günāhum reh-i °aşkuñda şehā Ḥaḫḫ °ālim
 Baña zulm olduğına sen dahı olduñ çārem
 İtdigün cevre eger olmadıñ-ısa nādim
 Geldüm mektüb-ıla⁴²¹ hünkāra şikāyet lāzım
Bunca feryādum işitdün dimedün yād ideyin
Sen ki yād itmeyesin ben kime feryād ideyin

IV

Olduñ ey gonca-fem [ü] serv-ḫad [ü] lāle-°izār
 Şahñ-ı gülzār-ı melāḥatde bugün hem-dem-i ḥār
 Gül-ruḥuñ yādına eyler dil ü cān āh-ı hezār
 Nāle vü zār saña itmez imiş hergiz kār
Bunca feryādum işitdün dimedün yād ideyin
Sen ki yād itmeyesin ben kime feryād ideyin

V

Bir gice fırḫat[i] sā°y eyle zār-ı ḡamḡin⁴²²
 Kūy-ı yārı ṭolanup eyler idüm āh u enīn
 °Arz-ı ḥüsn eyledi bir ḡuşeden ol māh-ı münīr
 Ağlayup düşdüm ayaḡına didüm ben miskīn

⁴¹⁹ *Manastırlı Celāl Bey Dīvānı* (Güneş, 2013, s. 16). Manastırlı Celāl Bey'e ait bir gazelin matla beyti tazmin edilmiştir.

⁴²⁰ dökeyim: Kafiye-redif gereği *dökeyin* olmalıdır.

⁴²¹ mektüb-ıla: Vezin gereği *inşā-y-ıla* olmalıdır.

⁴²² Mısranın vezni kusurludur.

*Bunca feryādum işitdün dimedün yād ideyin
Sen ki yād itmeyesin ben kime feryād ideyin*

118

ĞAZEL-İ EMRİ⁴²³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 49a** 1 Bülbul-i şeydā nice āh itmesün gülzārda
Yılda bir gül açılur ol da miyān-ı hārda
- 2 [Sīneme çekdüm elifler kāmetin yād eyleyüp]⁴²⁴
Serv [ü] °ar°ar şeklini naşş eyledüm dīvārda
- 3 Kırpügüm üstündeki bu kaçre kaçre yaşlar
Şanki lü°lūdur dizilmiş dāne dāne terlerde⁴²⁵
- 4 EMRİyā sermāye-i °ömrinde sūd olur ziyān
Her ki cānın şatun alur °aşk-ıla bāzārda

119

KİT°A⁴²⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Zāhidün fikrinde cennet °āşıkuñ maķşūdı yār
Her kişinün lā-cerem başınd[a] bir sevdāsı var
- 2 °Āşıkuñ hālāt u vecdin ihtiyārı şanmañuz
Dil-rübālar şīvesi ādemde komaz ihtiyār
- 3 Ey muķallid kişide āyīne şāf olmaķ gerek
Kõnmaya tā kim aña gerd-i küdürerden ğubār

120

⁴²³ *Emrî Dîvânı* (Saraç, 2002, s. 234-235).

⁴²⁴ *Dîvân*'dan (Saraç, 2002, s. 234) tamamlandı.

⁴²⁵ terlerde: Kafiye-redif gereği *Dîvân*'daki (Saraç, 2002, s. 235) *tārda* daha uygundur.

⁴²⁶ Başlıkta "kıt°a" olarak belirtilse de bu şiir, *Pervâne Bey Mecmuası*'nda (Gıynaş, 2013, s. 1300-1301) La°lî'ye ait olarak kaydedilmiş 5 beyitlik bir gazelden alınmıştır.

KİT^cA⁴²⁷Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

- 1 Devlete lāyık olanlar göremez devlet yüzün
Devlet anuñ kim cihānda devlete lāyık degül

- 2 °Āşıķ-ı zār-ıla bir görme raķīb-i ebteri
Ol daķı °āşıķdur ammā °āşıķ-ı şādık degül

121**MÜSEDES-İ MÜNİRİ**⁴²⁸Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün**I**

Çü °āşıķ olmadın ıa^cn eyleyüp baña ne dirsın sen
Görüp ben °āşıķ-ı ğamnāki ağlarken gülersın sen
Ta^caccüb eyleyüp aķvālūme başın şalarsın sen
Naşıķat baña şimdi kār ider mi zann idersın sen
Gel ey nāşıķ ķo pendı ħāl-i dilden bī-ķabersın sen
*Benı dīvāne ķıldı ol perī bilmem ne dirsın sen*⁴²⁹

II

Olupdur °aķl u hūşum zülf-i dil-berveş perākende
Ne şabra tākātüm vardur ne dil ārām ider tende
Tamām olmışdur işüm ķalmamışdur °āķıbet bende
Dil-i bī-ķāreye derdi yiter bir yañadan sende
Gel ey nāşıķ ķo pendı ħāl-i dilden bī-ķabersın sen
Benı dīvāne ķıldı ol perī bilmem ne dirsın sen

III

Fenādur devlet-i dünyā ile dil iftiķār itmez
Cihānuñ °izzet-i cāhıyla olsa i^ctibār itmez
Melāmet iķtiyār itdi o şimden girü °ār itmez
Benüm ħālüm mükedderdür naşıķat baña kār itmez

⁴²⁷ İlk beyit, *Latîfî Tezkiretû'sh-Shu'arâ ve Tabsıratû'n-Nuzamâ*'sında (Canım, 2018, s. 421) Faķîrî mahlaslı şaire ait olarak yer almaktadır.

⁴²⁸ *İBB Atatürk Kitaplığı Bel Yz_K.04434 Numaralı Şiir Mecmuası* (Şener, 2021, s. 302-304).

⁴²⁹ *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*'ye (Genç, 2018, s. 161) göre vasıta beyti Mevlevî dervîşi Şûrî-i Meczûb'a aittir.

Gel ey nâşîh kı pendi hâl-i dilden bî-ğabersin sen
Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsın sen

IV

49b Şoruban hâl dil-i bî-çâre°i bir lahza hoş itmez
 Ha[tâ]sı yok şavâbın kaçd idüp [de] yârı hoş itmez
 °Aceb bir dil mi vardır yâ-yı dil kim anda cûş itmez
 Kulağum na°ra-i mestânenen ğayrı[yı] gûş itmez
Gel ey nâşîh kı pendi hâl-i dilden bî-ğabersin sen
Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsın sen

V

Helâk itmek muğarrerdür beni hicrân-ı cānānum
 Miyānı fikri ile kılcı kıldı çıkmāğa cānum
 MÜNİRİ kılmadı derdi ile °ālemdede dermānum
 Hemān Allāha kılmışdur benüm hâl-i perîşānum
Gel ey nâşîh kı pendi hâl-i dilden bî-ğabersin sen
Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsın sen

122

MÜSEDDDES-İ ĀZERİ

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Dil kapuñda ta°ne-i düşmenle dā°im dūrdur
 Ben hāzīn olmağda iller vaşl-ıla mesrūrdur
 Sa°yler kim eylerem yolında nā-meşkūrdur
 Sen meh-i bî-mihre virmezsem göñül mağrūrdur
 °Aşıkuz biz °āşıkun kadrin bilür yār isterüz
 Virmezüz bî-mihre dil yār-ı vefā-dār isterüz⁴³⁰

II

Bî-ser ü bî-pā cihān mülkini gezdük sū-be-sū
 Mısr-ı gümhāyı gördük⁴³¹ fenā bezminde gördük telğ-gū
 Bulmaduk bî[r]-hem-dem [ü] hem-derd yār-i nîk-ğū

⁴³⁰ Vasita beyti, *Bir Mecmuadan Hareketle Edirneli Şâirlerin Şiirleri* 'nde (Kılıçarslan, 2019, s. 179) Nişânî Mehmed Paşa (Nişânî)'nın bir gazelinden alınmıştır.

⁴³¹ gördük: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

Bunca yıldur eylerüz bāzār-ı dehri cüst-cū
 °Aşıkuz biz °āşıkun kadrin bilür yār isterüz
 Virmezüz bī-mihre dil yār-ı vefā-dār isterüz

III

Dehrden ey h̄āce ancaḡ mihrdür maḡşūdumuz
 İsterüz sermāye-i zevḡ u şafādur sūdumuz
 Ḳā°ilüz bu yolda ḡāk olsun ten-i nā-būdumuz
 Böyle ḡālḡ itmiş bezmi⁴³² rüz-ı ezel ma°būdumuz
 °Aşıkuz biz °āşıkun kadrin bilür yār isterüz
 Virmezüz bī-mihre dil yār-ı vefā-dār isterüz

IV

ĀZERĪ biz şāhid-i⁴³³ bāzāra meyyāl olmazuz
 Cevre mā°il yār içün şūrīde-aḡvāl olmazuz
 Pūte-i °aşḡında her sīm[īn]-tenün ḡāl olmazuz
 Cismümüz ḡāk eyleyüp bu yolda pā-māl olmazuz
 °Aşıkuz biz °āşıkun kadrin bilür yār isterüz
 Virmezüz bī-mihre dil yār-ı vefā-dār isterüz

50a

123

TERCİ°-İ MU°AŞŞER GÜFTE-İ SEVDĀYİ⁴³⁴

Mef°ülü Fā°ilātü Mefā°ilü Fā°ilün

I

- 1 Sultān-ı dehr olup şu ki ṭabl u °alem çeker
 Mülk-i deryāy⁴³⁵ dutmaḡa ceyš ü ḡadem çeker
- 2 Feth-i cihān[a] °asker [ü] ḡayl [ü] ḡaşem çeker
 Bir gün olur ki defter-i °ömre ḡalem çeker
- 3 Genc ü ḡuşūr [u] taḡt-ı fenā dem ḡadem çeker
 Āḡir nefesde ḡasret ü renc [ü] nedem çeker

⁴³² bezmi: Vezin ve anlam gereḡi *bizi* olmalıdır.

⁴³³ Mecmuada “Şāhid” kelimesi mahlas olarak düşünülerek kırmızı mürekkeple yazılsa da gerek başlıkta ve son bentte Āzerī mahlasının bulunması gerekse şāhid kelimesinin tamlamadaki kullanımı sebebiyle şiirin Āzerī’ye ait olduḡu düşünülmüştür.

⁴³⁴ Bu şiir *Aḡdī-i Baḡdādī Dīvānı*’nda (Bedestānī, 2018, s. 43-45) bulunmaktadır.

⁴³⁵ deryāy: Vezin gereḡi *Dīvān*’daki (Bedestānī, 2018, s. 43) *diyārı* daha uygundur.

- 4 Şol haṭ bulmaz⁴³⁶ [anı]⁴³⁷ debīr-i kıdem çeker
 °Ākıl olan kişi ne için hüzn ü ğam çeker
 5 °Ārif ne şād olur bu cihānda ne ğam çeker
 Cāhil hemīşe şād olayın diyü⁴³⁸ elem çeker

II

- 1 Bu tūmtūrāk [u] şevket ü tāt-ı fenā nedür
 Bu °ucb u kibr ü kayd-ı libās-ı fenā nedür
 2 Bu tāk [u] bu revāk u bu şadr-ı şafā nedür
 Bu şöhet ü bu mülk ü bu kaşr-ı fenā nedür
 3 Bu raht u baht u devlet ü °izz ü ğinā nedür
 Bir loḳma nān için ya bu derd ü ğinā⁴³⁹ nedür
 4 Bir dem te°emmül it ki każāya rızā nedür
 Fehm eyledüñse nükte-i kālū belā nedür
 5 °Ārif bu cihānda ne şād olur⁴⁴⁰ ne ğam çeker
 Cāhil hemīşe şād olayın diyü⁴⁴¹ elem çeker

III

- 1 Bākī degül çü nefis-ile māl ü menāl[i] ḳo
 Maḳsūmuñ irişür saña hüzn ü melāl[i] ḳo
 2 Ğayrı ḳapuya el açup itme su°āl[i] ḳo
 Zūr-ıla bitmez iş kişi yañlış ḳayāl[i] ḳo
 3 Bu çarḥ-ı keḳ-nihād-ıla baḥş u cidāl[i] ḳo
 Dönmez murādum üzre diyü ḳıl ü ḳālī ḳo
 4 Şay hiçe gerdiş-i feleg[i] infī°ālī ḳo
 Olur her olıcaḳ yūri fīkr-i muḫālī ḳo
 5 °Ārif bu cihānda ne şād olur⁴⁴² ne ğam çeker
 Cāhil hemīşe şād olayın dir elem çeker

IV

⁴³⁶ bulmaz: Vezin ve anlam bakımından *Dīvān*'daki (Bedestānī, 2018, s. 44) *bozulmaz* daha uygundur.

⁴³⁷ *Dīvān*'dan (Bedestānī, 2018, s. 43) tamamlandı.

⁴³⁸ diyü: Vezin bakımından *Dīvān*'daki (Bedestānī, 2018, s. 43-45) *dir* daha uygundur.

⁴³⁹ ğinā: Anlam gereği °anā olmalıdır.

⁴⁴⁰ bu cihānda ne şād olur: Vezin ve anlam gereği *ne şād olur bu cihānda* olmalıdır.

⁴⁴¹ diyü: Vezin bakımından *Dīvān*'daki (Bedestānī, 2018, s. 43-45) *dir* daha uygundur.

⁴⁴² bu cihānda ne şād olur: Vezin ve anlam gereği *ne şād olur bu cihānda* olmalıdır.

- 50b** 1 Milk-i vücūd esāsı [ki] ezdād-ı çār ola
 Kılmadı inkār⁴⁴³ buña kim hūş-yār ola
 2 °Ömr üzre cism evin dime kim ber-çarār ola
 Şu üstüne binā nicesi üstüvār ola
 3 İ°dām[a] müstenid ne kadar pāy-dār ola
 Mīnāsı mün°adim dutalum üstüvār ola
 4 Kāh-ı fenā ki her ciheti hāksār ola
 Bu evde şād olan şoñ uci şermsār ola
 5 °Ārif bu cihānda ne şād olur⁴⁴⁴ ne ğam çeker
 Cāhil hemīşe şād olayın diyü⁴⁴⁵ elem çeker

V

- 1 Dir bu fenāda mā°il olup naķş-ı şūrete
 Gördükde tapma ol şanem [ü] şūh [u] āfete
 2 Sevdā-yı⁴⁴⁶ hām-ıla nice düşdüñ mezellete
 Uşlanmaduñ mı yok mı nihāyet feşāhate
 3 °AHD[İ] irer ol⁴⁴⁷ dün [ü] gün bāğ-ı vuşlata
 Tūl-i emelde °ömrüñ irişdi nihāyete
 4 Nefsüñ hevāsınuñ şoñı degmez nedāmete
 Maķşūda irmedüm diyü düşme ğarāmete
 5 °Ārif ne şād olur bu cihānda ne ğam çeker
 Cāhil hemīşe şād olayın dir elem çeker

124

GÜFTE-İ EMRİ

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1⁴⁴⁸ Āyet-i hüsnüñ görüp ĩmāna gelmişlerdenüz
 Aç cemālüñ muşhafın Qur°āna gelmişlerdenüz

⁴⁴³ kılmadı inkār: Vezin gereği *inkār kılmadı* olmalıdır.

⁴⁴⁴ bu cihānda ne şād olur: Vezin ve anlam gereği *ne şād olur bu cihānda* olmalıdır.

⁴⁴⁵ diyü: Vezin bakımından *Dīvān*'daki (Bedestānî, 2018, s. 43-45) *dir* daha doğrudur.

⁴⁴⁶ Sevdā-yı: Mecmuada gerek başlıkta gerekse diğer şiirlerdeki gibi mahlas olarak üstü çizilerek belirtilmişse de şiir Ahdî'ye aittir.

⁴⁴⁷ °Ahd[İ] irer ol: Vezin ve anlam bakımından *Dīvān*'daki (Bedestānî, 2018, s. 45) °*Ahdī irem diyü* doğrudur.

⁴⁴⁸ Matla beyti Âşık Paşa'nın bir gazelinden alınmış olup *Âşık Paşa'nın Şiirleri*'nde (Gölpınarlı, 1936, s. 97) bulunmaktadır.

- 2 Al ele çevgān-ı zūlfūn ıl nazar biz ullara
Başumuz op eyleyüp meydāna gelmişlerdenüz
- 3 Nār-ı şevkuñla dem-ā-dem dutuşup pervānevār
Yanalum hey pādīşāhum yanagelmışlerdenüz
- 4 Gülsitān-ı hūsnünūñ her gūşesinde dostum
Bülbül-i gūyā olup efgāna gelmişlerdenüz
- 5 Gel EMİR[İ]den zekāt-ı hūsnüñi men^c eyleme
Āsitān-ı devlete ihsāna gelmişlerdenüz

125

GÜFTE-İ ABŪLİ⁴⁴⁹Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

- 1 Ey gönül āvāresin pür yaresin şad-pāresin
Derdi ok dil-astesin dermānı yok bī-āresin
- 2 Zev odur yāruñ senüñle geh küse geh barışa
Nāz ide ol gelmeye sen vara[sın] yalvarasın
- 51a 3 Ama sen ol oncaya rāzuñ saña ol aılur
Sen nihān itseñ o gül ra^cnā bilür āvāresin
- 4 Reng-i rū yokdur gül-i gülşende ruhsāruñ gibi
Var mıdur görsün şabā evrā arasın arasın
- 5 Müttehemdür kākül-i dil-ber gönül almağ-ıla
Söyle dil-dāra ABŪLİ anı yusun arasın

126

GÜFTE-İ AŞİ⁴⁵⁰Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün

⁴⁴⁹ *KabŪlī İbrahim Efendi Dīvānı* (Erdoğan, 2000, C 1, s. 691).

⁴⁵⁰ 18. *Yüzyıl Divan Tertibinde Bir Nazire Mecmūası* (Coşkun, 2019, C 1, s. 94).

- 1 Döküp nakd-i sirişki yoluña kıldum fedâ bir bir
Ki tâ ma'âlûm ola erbâb-ı 'aşka mâ-cerâ bir bir
- 2 Şu meh-rûlar ki feryâda şalarlar 'âşık-ı zârı
Bulurlar itdüklerin her biri⁴⁵¹ rûz-ı cezâ bir bir
- 3 N'ola Ya'kûbvâr ağlar gezersem Mısr-ı 'aşk içre
Belâ-yı dehri bir ben çekmişem Eyyübâsâ bir bir
- 4 Benem ol küştigîr-i 'aşk-bâz-ı 'arşa-i 'aşkuñ
Saña 'âşık giçen meydâna gelsün serverâ bir bir
- 5 Suţûr-ı defteri şi'rüm degüldür rişte-i nazma
Dür-i pâk-i kelâmundur ki dizdüm 'AŞKÎyâ bir bir

127

GÜFTE-İ HÜDÂ'Î NAZİRE⁴⁵²

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Dökilsün sîne üzre eşk-i çeşm-i mübtelâ bir bir
Yazılsun sürh-ı eşk-ile o yâre mâ-cerâ bir bir
- 2 Elifler tağılur şanmañ ki peydâ oldı sînemde
Mişâl-i âhum ey Yûsuf-likâ yazdum saña bir bir
- 3 Ezelden Kûh-ken taş yaşdanur diyü gülerdüm ben
Anuñ hâli benüm de başuma geldi şehâ bir bir
- 4 Getürsün bezm[e] yârân-ı şafâ câm-ı muşaffâ'î
Götürsün ayağı şimden girü ehl-i riya bir bir
- 5 HÜDÂ'Î geçmedin câm-ı şafâdan bezme gün düşdüm⁴⁵³

⁴⁵¹ itdüklerin her biri: Vezin gereği *Mecmûa*'daki (Coşkun, 2019, C 1, s. 94) *her biri itdüklerini* daha uygundur.

⁴⁵² 18. *Yüzyıl Divan Tertibinde Bir Nazire Mecmûası* (Coşkun, 2019, C 1, s. 94).

⁴⁵³ gün düşdüm: Anlam gereği *Mecmûa* 'daki (Coşkun, 2019, C 1, s. 94) *küp düşdi* daha uygundur.

Fenā cāmın çeker çün °ākıbet şāh [u] gedā bir bir

128

MÜSEDDES-İ °ULVİ⁴⁵⁴

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

I

Şan[e]mā sencileyin dil-ber-i ra°nā bulamam
Bāğ-ı hüsnüñ gibi °ālemde temāşā bulamam
Rāzumı açmağa gönüm gibi şeydā bulamam
Saña derdüm dimesem gerçi tesellā bulamam
°Arz-ı hāl itmege hergiz seni tenhā bulamam
Seni tenhā bulıcağ kendimi ašlā bulamam

II

Süz-ıla nāme yazarsam saña °ālem tıtişur
Kül olur hāme vü kâğıd dil-i pür-ğam tıtişur
Söylesem ger sözimüñ sūzı-la fem tıtişur
Nice fem bil ki sözüm işiden ādem tıtişur
°Arz-ı hāl itmege hergiz seni tenhā bulamam
Seni tenhā bulıcağ kendimi ašlā bulamam

51b

III

Āh idersem açarum rāzumı °ārum qalmaz
Virürem hāk-i teni sāde ğubārum qalmaz
Halka rüsvāy oluram °ırz [u] vaqārum qalmaz
Kūy-ıla °azm iderem şabr u qarārum qalmaz
°Arz-ı hāl itmege hergiz seni tenhā bulamam
Seni tenhā bulıcağ kendimi ašlā bulamam

IV

Seni ağıār-ıla gördükçe gelür qalbe melāl
Hayretinden olur ol demde dil-i nātık lāl
Gün gibi yaluñuz eylerseñ eger °arz-ı cemāl
Başlasam hālümü taqrīre gider nuṭka mecāl
[°Arz-ı hāl itmege hergiz seni tenhā bulamam

⁴⁵⁴ Derzî-zāde Ulvî Dîvânı (Çetin, 1993, s. 173-174).

Seni tenhā bulıcaķ kendimi aşıā bulamam]

V

Hāl-i dil maḥabbet-i eşküñle⁴⁵⁵ diger-gün olalı

Hātırım ğuşsa-i hicrān-ıla maḥzūn olalı

Leyle-i zülfüñe °ULVĪ gibi Mecnūn olalı

Ḥasret-i la°l-i lebūñle cigerüm hūn olalı

°Arz-ı ḥāl itmege hergiz seni tenhā bulamam

Seni tenhā bulıcaķ kendimi aşıā bulamam

129

GÜFTE-İ HUSREV

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

1 Baña sendendür gönül hep bunca nā-fercāmlik
Mübtelālīk zārlik nā-çārlik nā-kāmlik

2 Ey gönül °aşķ-ıla ādem ḥalka rüsvāy eyledüñ
Baña mı ḳaldı cihānda her zamān bed-nāmlik

3
Sīne-i sīmīñüñe zülf-i °anber iderler ḥāmlik⁴⁵⁶

4 Göriceķ çeşm-i laṭīfūñ didiler germābeler
Bir perīde görmedük böyle güzel ḥammāmlik

5 °Iyd-gehde her güzel bir buse iḥsān eylemiş
HUSREVe şīrīñ lebūñden irmemiş bayramlik

130

GÜFTE-İ CEVR

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

1 Sevdigüm bir dil-ber-i mergūbdur
Serv-ḳaddür bī-bedel maḥbūbdur

⁴⁵⁵ maḥabbet-i eşküñle: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*’daki (Çetin, 1993, s. 174) *miḥnet-i °aşķ ile* daha uygundur.

⁴⁵⁶ Mısranın vezni kusurludur.

- 2 Hānde kılmazsa °aceb mi nāzdan
Ol güzel bir gonca-i maḥcūbdur
- 3 Rāh-ı kūyuñ şulayup pāk itmege
Gözlerüm sāķī müjem cārūbdur
- 4 Gül disem ruḥsār-ı yārı vechi var
Leblerine gonca dirsem hūbdur

- 52a 5 Naḫd-i cānı yolına şarf ide kim
CEVRİyā bir sīm-ten maḥbūbdur

131

GÜFTE-İ RAḤMİ⁴⁵⁷

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

- 1 Sīneme yāre çeküp yāruñ eli kan oldu
Baḫr-ı hūn içre o dem pençe-i mercān oldu
- 2 Cevherüm kıymetini bilmedi şarrāf-ı cihān
Yirlere çaldı felek ḫāk-ile yeksān oldu
- 3 °Arz-ı ḫāl idemedüm yārı görüp ağlamadan
Yılda bir °ıyd gelür anda da bārān oldu
- 4 Ḥaṭṭı geldi diyü ḫālī viricek kara ḫaber
Zülf-i dil-ber işidüp ḫayl[ī] perīşān oldu
- 5 Dil-i RAḤMİde karar itmedüñ ey genc-i murād
Yıllar oldu ki anuñ ḫātırı vīrān oldu

132

GÜFTE-İ ŞABŪḤİ⁴⁵⁸

⁴⁵⁷ Bursalı Rahmi ve Dîvânı (Erdoğan, 2011, s. 426-427).

⁴⁵⁸ Sabûhî Şeyh Ahmed Dede Dîvânı (Sarı, 1992, s. 294).

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Derd-i °aşkuñ çıkmaya hergiz derün-ı sineden
Şerha şerha rize rize çāk çāk olsa bu ten
- 2 Gitdi egnümden kabā başdan külāh abdālveş
Sīnem üzre penbe-i dāgum olupdur pīrehen
- 3 Zahm-ı top-ı āhdan ey husrev-i çāpük-süvār
Kalmadı bu kal°a-i tende yıkılmadıķ beden
- 4 Sensüzün seyr eylesem gülşende ey tūbā-hırām
Gözlerime gonca peykān görünür hançer diken
- 5 Ey ŞABŪHĪ dilde cānānuñ hayāl-i kākūli
Ejderhādur⁴⁵⁹ kim harābe şehri kılmışdur vaṭan

133

GÜFTE-İ FUZŪLĪ⁴⁶⁰

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 *Kad enāre 'l-°aşki li 'l-°aşki*⁴⁶¹ *minhāci 'l-hüdā*
Sālik-i rāh-ı haķīķat °aşķa eyler iķtidā
- 2 °Aşķdur ol neşve-i kāmīl ki_andandur mūdām
Meyde teşvīr-i harāret neyde te°şīr-i şadā
- 3 Ey ki ehl-i °aşķa söylersin melāmet terkin it
Söyle kim mümkün midür tagyīre taķdīr-i Hudā
- 4 Vādī-i vahdet haķīķatde maķām-ı °aşķdur
Kim müşahhaş olmaz ol vādīde sulṭāndan gedā

⁴⁵⁹ ejderhādur: Vezin gereği *ejdehādur* olmalıdır.

⁴⁶⁰ *Fuzûlî Dîvânı* (Kılınç, 2021, s. 359).

⁴⁶¹ li'l-°aşķi: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Kılınç, 2021, s. 359) *li 'l-°uşşāķı* daha uygundur.

- 5 Eylemez ḥalvet-serāy-ı sırr-ı vahdet mahremi
°Aşık[1] ma°şūkdan ma°şūkı °aşıktan cüdā
- 6 Ey FUẒŪLĪ intihāsuz zevk bulduk⁴⁶² °aşkdan
Böyledür bir iş ki Ḥaḳḳ adıyla kılsañ ibtidā

134

MÜSEDDES-İ CİNÂNİ⁴⁶³

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

I

52b Ğam-ı hecrüñle seher çarḥa çıkar efgānum
Giceler ḥalk[1] uyıtmaz bu dil-i nālānum
Ġarḥa-i ḥün-ı ciger kıld[1] yaşum dāmānum
Ḥāşılı çıkmağa az qaldı tenümden cānum
Qalmadı hecrüñe şabr itmege⁴⁶⁴ dermānum
Ḥaḳ te°ālā saña inşāf vire sulṭānum

II

Ben varup kūyuña °azm eylemege kudret yok
Sen gelüp °arż-ı cemāl⁴⁶⁵ eylemege şefḳat yok
°Arż-ı ḥāl itmege a°dādan ise ruḥşat yok
Çekmege bār-ı ḡamuñ zerre kadar ṭāḳat yok
Qalmadı hecrüñe şabr itmege⁴⁶⁶ dermānum
Ḥaḳ te°ālā saña inşāf vire sulṭānum

III

Ola bir gün ki bu aḥvāle peşīmān olasın
Kākülün gibi her añdukça perīşān olasın
Saña düşmez ki varup hem-dem-i nā-dān olasın
Sen bu inşāf-ıla ḥāşā ki Müselmān olasın
Qalmadı hecrüñe şabr itmege⁴⁶⁷ dermānum
Ḥaḳ te°ālā saña inşāf vire sulṭānum

⁴⁶² bulduk: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Kılınç, 2021, s. 359) *bulduñ* daha uygundur.

⁴⁶³ *Cinânî Dîvân* (Okuyucu, 1994, s. 341-342).

⁴⁶⁴ itmege: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Okuyucu, 1994, s. 341) *eylemege* daha uygundur.

⁴⁶⁵ arż-ı cemāl: Derkenardır.

⁴⁶⁶ itmege: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Okuyucu, 1994, s. 341) *eylemege* daha uygundur.

⁴⁶⁷ itmege: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Okuyucu, 1994, s. 341) *eylemege* daha uygundur.

IV

Merdüm-i dīde iken bir iki hayvānlar ile
 Haşr olup gezmedesin şām [u] seher anlar ile
 Hem-seyr⁴⁶⁸ olmak nice bir bī-ser ü sām[ā]nlar ile
 Hayf kim vaşluña dil rāğīb iken cānlar ile
Qalması hecrüñe şabr eylemege dermānum
Haq te°ālā saña inşāf vire sulţānum

V

Bu CİNĀNĪ n'ola oldıysa kuluñ kurbānuñ
 Öldürüp hecrüñ-ile alma vebālin anuñ
 Kuvveti qalması za°f ile ten-i [bī-]cānuñ
 Raḥm kıl var ise gögsüñde eger cānun⁴⁶⁹
Qalması hicrüñe şabr itmege⁴⁷⁰ dermānum
Haq te°ālā saña inşāf vire sulţānum

135

GÜFTE-İ CİNĀNĪ MUḤAMMES-İ ŞEYḤĪ⁴⁷¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Dilde gerçi yārumuñ nāmına luţf üstādı⁴⁷² var
 Luţf bilmez °aşıkā bir ġamze-i cellādı var
 Şanki kânūn-ı cefā ta°līm ider üstādı var
 °Ādet-i ḥübāna uymaz bir °aceb mu°tādı var
 Ehl-i °aşka şanmañuz resm-i vefādan yādı var
 Ol perī-peykerde ancak mihr-i luţfuñ adı var

II

Naqd-i cānın şarf iden °uşşāk-ıla bāzārı yok
 Yüz biñ olsa °aşıkuñ yanında hīç mīkdārı yok
 Āşinā[ya] cevri çok bīgāneye āzārı yok
 Vechi var yārumda dirsek merḥamet āsārı yok

53a

⁴⁶⁸ hem-seyr: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Okuyucu, 1994, s. 342) *hem-ser* daha uygundur.

⁴⁶⁹ cānuñ: Vezin ve anlam gereği *Dīvān*'daki (Okuyucu, 1994, s. 342) *īmānuñ* daha uygundur.

⁴⁷⁰ itmege: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Okuyucu, 1994, s. 341) *eylemege* daha uygundur.

⁴⁷¹ *Cinānī Dīvān* (Okuyucu, 1994, s. 370-371).

⁴⁷² üstādı: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Okuyucu, 1994, s. 370) *isnādı* doğrudur.

Ġayrıya luţf [u] keremden ġayrı aşlā kārı yok
 °Aşık-ı miskîne ammā kahr-ıla bî-dādı var

III

Ġulların yap hâtırın himmet mürüvvet böyledür
 Rāh-ı luţfa sālîk ol şāhum tarîkat böyledür
 °Āşıka rahm eyle āyîn-i °adālet böyledür
 Saña benden dā°imā pend ü naşîhat böyledür
 Luţf eyle kaçma °āşıktan ki °ādet böyledür
 Leylānuñ⁴⁷³ Mecnūnı Şîrînuñ dahı Ferhādı var

IV

Derd-i °aşk içre senüñ ey dil bulunmaz fā°ideñ⁴⁷⁴
 Derdüñe dermān ider āhir tabîb-i hāzıkuñ
 Āteşi te°şîr ider °Azrāya lâ-büd Vāmıkuñ
 Yirde qalmaz dūd-ı āhı dād-h°āh-ı şadıkuñ
 Nāvek-i dildüz-ı āhından şakın sen °āşıkuñ
 Sînesinde gerçi kim āyîne-i pülād[ı] var

V

Şorma hâlin künc-i ġamda ŞEYHÎ-i dil-ġastenüñ
 Muţtaşıl derdin çekersin kaşları peyvestenüñ
 Kaçma andan vechi yok bu vaz°-ı nā-şāyestenüñ
 Ġastedür °aşk-ıla şimdi sen gül-i nev-restenüñ
 Ġâtırın şor luţf-ıla ġāhî CİNĀNÎ ġastenüñ
 Kim an[uñ] da muţtezā-yı ġâtır-ı nā-şādı var

136

ĠİT°A⁴⁷⁵

Mef°ülü Fā°ilātü Mefā°ilü Fā°ilün

- 1 Bāġuñ ġülü vü sünbül ü serv [ü] benefşesi
 Yarı gelür diyü qodılar gözci nergisi

⁴⁷³ Leylānuñ: Vezin gereġi *Leylînuñ* olmalıdır.

⁴⁷⁴ fā°ideñ: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Okuyucu, 1994, s. 371) *fā°ıkuñ* daha uygundur.

⁴⁷⁵ Sâkî'ye aitliġi tereddütlü bir gazeldir. *Hasan Çelebi Tezkiresi'nin Kaynakları*'nda (Sungurhan, 2019, s. 241) "Hasan Çelebi'nin Latifi ve Âşık Çelebi tarafından Sâkî'nin diye gösterilen bir gazelin gerçekten ona ait olup olmadığına dair ciddi endişeleri vardır." değerlendirmesi yapılmıştır.

- 2 Aldı haber şabādan u döndi göz eyledi
Ya'ni gelür o gözleri āhū kesün sesi

137

GAZEL-İ UŞŪLİ⁴⁷⁶

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

I

Ol dem ki fenā buldı [bu] şehr-i dil-ābādum
Hiç nesneye meyl itmez bu hātır-ı nā-şādum
Şimdi ğarażum bu kim añılmaya hiç adum
Ey bü'l-heves-i devlet mağlūb-ı mey-i ğaflet
Şimden girü dünyāyı al saña bağışladum

II

Tahşil-i murād için itdim nice miñnetler
Çün sa'y-i belīg itdüm çekdim nice zaħmetler
Mir'āt-ı dile baқdum göründi ferāğatler
Ey bü'l-heves-i devlet mağlūb-ı mey-i ğaflet
Şimden girü dünyāyı al saña bağışladum

III

53b

Dil-ħaste DERŪNInün aşk-ıla ğınāsı var
Anuñ da benüm gibi bir özge hevāsı var
Bildüm bunı kim dehrün elbette fenāsı var
Ey bü'l-heves-i devlet mağlūb-ı mey-i ğaflet
Şimden girü dünyāyı al saña bağışladum

138⁴⁷⁷

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ey haқīkatden haber-dārum diyen Mevlā nedür
Çün şühūduñ yok-dur[ur] bu itdigün da'vā nedür
- 2 Ne meleklerdür ki secde eylediler Ādeme
Arasında bunların İblīse istiğnā nedür

⁴⁷⁶ Hem nazım şekli bilgisi hem de şair, başlıkta verilen bilgilerle uyuşmamaktadır. Başlıkta Uşulî ismi geçse de mahlas beytinde “Derûnî” yazmaktadır. (İsen, 2017, s. 305). Muhammes başlıklı olsa da muhammes formundadır.

⁴⁷⁷ *Usûlî Dîvânı* (İsen, 2020, s. 175-176).

- 3 Ey ki âdem-zâdesin âdem nedür bildür baña
Hem aña ta^clîm olan kilîd-i⁴⁷⁸ esmâ nedür
- 4 *Mā ra^ceytü şey^cen illā [kad] ra^ceytü Rabbe fîh*
Añladuñ mı kendüñi [bildüñ mi]⁴⁷⁹ bu eşyâ nedür
- 5 Ey UŞÛLÎ kimse bilmez bu mu^cammâ sırrını
Gülşenîden bilmeyince ^calleme 'l-esmâ nedür

139

GÜFTE-İ MU^cİDÎ⁴⁸⁰Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

- 1 Zînet-i gülzâr-ı şahrâ gül midür bülbül midür
Eyleyen gönlümi yağmâ gül midür bülbül midür
- 2 Gülse güldür söylese bülbül ne bilsün âdemi
Yâ Rab ol şûh-ı dil-ârâ gül midür bülbül midür
- 3 Derd-i dil senden mi yâ benden tıyıldı ^câleme
^cAşk râzın iden ifşâ gül midür bülbül midür
- 4 Bülbül ağlar gül güler her dem harîm-i ^caşkda
Yohsa Mecnûn-ıla Leylâ gül midür bülbül midür
- 5 Ey MU^cİDÎ söyleyen dil-ber mi yohsa sen misin
İlde⁴⁸¹ şimdi temâşâ gül midür bülbül midür

140

GÜFTE-İ NECÂTÎ⁴⁸²Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilâtün Fâ^cilün

⁴⁷⁸ kilîd-i: Vezin gereği *Dîvân* 'daki (İsen, 2020, s.175) *külliyet-i* daha uygundur.

⁴⁷⁹ *Dîvân* 'dan (İsen, 2020, s. 175) tamamlandı.

⁴⁸⁰ *Mu^cîdî Dîvân* (Tanrıbuyurdu, 2012, s. 140).

⁴⁸¹ ilde: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân* 'daki (Tanrıbuyurdu, 2012, s.140) *illere* daha uygundur.

⁴⁸² *Necatî Beg Divanı* (Tarlın, 1997, s. 267)

- 1 Hem-dem olan ğamze-i ħūn-rīzūne başdan çıkar
Gizlū rāzı °āşıkuñ ol Türk-i ser-ħoşdan çıkar
- 2 Her ne siħr kim ola ol zūlf-i⁴⁸³ sāħirden gelür
Her ne fitne var ise bu zūlf-i ser-keşden çıkar
- 3 Tolanur āşüfte diller künc-i ruhsāruñ senüñ
Bir gün ol bī-çāreler zūlfüñ gibi başdan çıkar
- 4 °Ārız [u] ruhsāruñ üzre ħaṭṭ-ı °anber-bār-ı dost
Dūd u müşg-āsādur ol kim āb [u] āteşden çıkar
- 5 Göñlini nerm id[e]gör ħüsni bahārı geçmeden
Ey NECĀTĪ lāle gibi rızkuñı taşdan çıkar

141

GÜFTE-İ °ULVĪ⁴⁸⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Ol şeh-i mülk-i melāḥat ben gedāsından kaçır
°Ādet ancak dil-rubālar mübtelāsından kaçır
- 54a 2 Āh kim bīgānelik idüp beni yād eylemez
Yādlarla seyre varur āşināsından kaçır
- 3 Zāhid-i nā-dān cemāl-i yār[ı] görmez ta°n ider
Beñzer ol ħuffāşa kim mihrüñ ziyāsından kaçır
- 4 Toli içsem tölümü içmez elden⁴⁸⁵ nāz ider
Yāddan ħazẓ ider ammā merḥabāsından kaçır
- 5 Tevbe iderdi şarāba şūfiyā °ULVĪ velī

⁴⁸³ kim ola ol zūlf-i: Vezin gereği *Divan*'daki (Tarlan, 1997, s. 267) *olursa ol ebrū-yi* daha uygundur.

⁴⁸⁴ *Derzî-zāde Ulvî Dîvânı* (Çetin, 1993, s. 256)

⁴⁸⁵ elden: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân*'daki (Çetin, 1993, s. 256) *o dilber* doğrudur.

Havf ider pîr-i muğānuñ bed-du°āsından kaçar

142

BAHĀR-NĀME-İ KAYĞUSUZ⁴⁸⁶

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Hāka minnet bahār irdi teferrüc kıl gülistānı
Yine cümle kula Hākkūñ irişdi lutf u ihsānı
- 2 Kış[uñ] hikmetleri gitdi qurı dikende gül bitdi
Yeşil yapraqlar üstine yazıldı hatt-ı Sübhānı
- 3 Şu oldı eridi qarlar yağar yağmur gök[i] gürlər
Hevāyı gel teferrüc kıl çalındı kūs-ı sultānı
- 4 Belürdi çay şular taşdı ovağan qar tağa geçdi
Hevānuñ zulmeti geçdi ikinci döğdi bostānı
- 5 Çü geldi geçdi bu kışlar çağırıp ötüşür kuşlar
Göğerdi qurı ağaçlar kemāle irdi noqşānı
- 6 Çiçekler reng reng bitdi kuş içinde yuva yaptı
Hākkūñ rahmetleri yitdi sevindi cümleñ cānı
- 7 Bahāruñ mevsim-i güldür şurāhı sākıyā taldur
Saña hem-şoħbet olmağa gözet bir kāmıl insānı
- 8 Hemān maqşūd budur sözden Hāka niyāz gerek bizden
Dükāncı gül ü kirazdan yine zeyn itdi dükkānı
- 9 Yine hūblar bezendiler teferrüce özendiler
Bularuñ nāz u şivesi māt ider hūr [u] ğilmānı

⁴⁸⁶ Şehzāde Alaāddin Gaybî, Kaygusuz Abdal Külliyyatı (Güzel, 2021, s. 440-441).

- 10 Zuhûr itdi kamu otlar çadıra döndi sögütler
Sögüt dibinde yigitler getürdi gül [ü] reyhânı
- 11 °Āşık ma°şuk elin aldı gülistân seyrine geldi
Çü vaşlın fırsatın buldı şafâya irdi pinhânî
- 12 Baķuñ ol gül ü reyhâna şafâ bûyın virür câna
Kuzu yaradı büryâna °aceb hoş gör bu devrânı
- 13 °Ārif ol KAYGUSUZ ABDĀL haber söyler senüñ neñdür⁴⁸⁷
Çü bengîsiñ ü ķarnuñ aç gözet ħalvâyı büryânı

143

GÜFTE-İ NESİMİ⁴⁸⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Ey Ĥudāvendā ki ismüñ fażl-ı bismi'llāhdur
Zāhir ü Bāṭın şıfātuñ °ayn-ı zātu'llāhdur
- 2 On sekiz biñ °ālemüñ içi daşı senden tolu
Ėayr[ı] yokdur arada hep küllî °aynu'llāhdur
- 54b 3 Şeş cihāt emr ü nehyüñ ma°arifi oldu °ayān⁴⁸⁹
Ėaķ °ayān oldu velîkin genc-i °arşu'llāhdur
- 4 Ėaķ °ayān oldu gel ey Ėaķķı bilen °ayne'l-yaķîn
Pertev-i zāt u şıfâtı gör ne sırru'llāhdur
- 5 Leyse fi'd-dāreyn arada Ėaķdan özge nesne yok
Ėancaru baķsañ Ėaķiķat şemme vechu'llāhdur

⁴⁸⁷ Mısrânın vezni kusurlu olup *Yürü var Kaygusuz Abdāl bu Ėaberler senüñ neñdür* (Güzel, 2021, s. 441) daha uygundur.

⁴⁸⁸ Bu şiir, *Dîvân*'da (Ayan, 2020) bulunmamaktadır; ancak *Hurûfî Mecmualarında Nesîmî* (Tuğluk, 2019, s. 92-94) adlı makalede yer almaktadır.

⁴⁸⁹ Mısrânın vezni kusurludur.

- 6 Nuṭḡ-ı nāṭıḡ ferd-i vāḥid zāt-ı muṭlaḡdur velī
Genc-i mahfūnūñ rumūz[ı] küntü kenzu'llāhdur
- 7 Küllü şey'in hālikūñ vechüñden oldı lā-yezāl
Āyet-i ḥüsnūñ ḡaḡı vechüñ kelāmu'llāhdur
- 8 'Alleme'l-esmānuñ ismi vü müsemmāsı tamām
Enbiyālar atası Ādem Şafıyyu'llāhdur
- 9 'Ālem[i] tūfāna ḡarḡ idüp özi bulan necāt
Keştiye ol dem giren Nūḡ-ı Necıyyu'llāhdur
- 10 Mancınıḡdan atılan Ḥaḡḡ aña nārı nūr iden
Gülşen-i 'aşḡ içre İbrāḡīm Ḥalīlu'llāhdur
- 11 Tūra çıḡup Ḥaḡḡ-ıla biñ bir kelāmı söyleyen
Āl-i 'İmrān oḡlı [ol] Mūsā Kelīmu'llāhdur
- 12 Nefḡa-i mu'ciz deminden mürdeler iḡyā iden
Rūḡ-ı Ḳudsūñ hem daḡı 'İsī-i Rūḡu'llāhdur
- 13 Enbiyānuñ evveli vü āḡirīnūñ serveri
Ol Muḡammed Muştafā ḡatm-i Resūlu'llāhdur
- 14 Cümleñüñ ol evvelidür ser-firāzı cümleñüñ
Hem ḡabīb ü hem ṡabīb ü hem şefī'u'llāhdur
- 15 Cümlesi andan umar hem umısarlar bī-aded
Ol şefī'ü'l-müznibīndür hem Ḥabību'llāhdur
- 16 Ol ki 'ilmüm ḡapusıdur didi ol şāḡ-ı Resūl
Ol 'Aliyyü'l-Murtezā şāḡ-ı velıyyu'llāhdur

- 17 Şāh Hasenle şeh Hüseyn[dür] ol iki şeh-zâdeler
Haḵk için zālīm elinden ol şehīdu'llāhdur
- 18 Şāh-ı Zeyne'l-°Ābidīndür ol imāmü'l-müttakīn
Hem Muḥammed Bākīruñ virdi °ibādu'llāhdur
- 19 Ca°fer-i Şādık kim ol şıdk ehlinüñ sulṭānıdur
Hem Muḥammed⁴⁹⁰ Mūsī-i Kāzım ḥaḳīkat faḳr-ı faḫru'llāhdur
- 20 Şāh °Alī Mūsī-i Rızāsı-durur rızā-yı vaḥdetüñ⁴⁹¹
Hem Taḳī vü bā-Naḳīnūñ ḳalb[i] beytu'llāhdur
- 21 Şāh-ı sālār-ı cihāndur pīşvā-yı °Askerī
Zāhir ü Bāṭında oldur ḥasbeten li'llāhdur
- 22 Çün ire devrān āḫir Mehdī-i şāḫib-zamān
Rūşen ola °ilm-i Ḥaḳ kim feyż-i Fazlu'llāhdur
- 23 Muştafā vü Murtezānuñ āline evlādına
Rūz [u] şeb düşer seḫerüñ⁴⁹² zıkr-i şey°u'llāhdur

55a

144

GÜFTE-İ NESİMİ ḲUDDİSE SİRRUHU⁴⁹³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Göñlümüñ şehrini çün kim eyledi yaḡmā-yı °aşḳ
Şaldı °ālem mülkine şūr [u] şer-i ḡavḡā-yı °aşḳ
- 2 Çıkdı sırrum °āleme esrārımı fāş eyledi
Ḥālūme her dem olaldan dünyede sevdā-yı °aşḳ

⁴⁹⁰ hem Muḥammed: Vezin gereḡi mısradan çıkarılmalıdır.

⁴⁹¹ Mısranın vezni kusurlu olup Şāh °Alī Mūsā Rızādur ehl-i beytūñ serveri (Tuḡluk, 2019, s. 94) daha uygundur.

⁴⁹² düşer seḫerüñ: *Hurūfī Mecmualarında Nesîmî*'de (Tuḡluk, 2019, s. 92) bu kelimelerin yerine *Seyyid Nesîmî* mahlası bulunmaktadır.

⁴⁹³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 450).

- 3 Nutk imiş °ālemdē mevcūd °aşk imiş kâ'im-makām
Bize bildürdi ezelden reh-ber-i Mevlā-yı °aşk
- 4 Kalmadı nāmūs [u] nāmum °aşk içinde zerrece
Komişam nāmūs [u] nāmı olmışam şeydā-yı °aşk
- 5 Sen hümā-yı lā-mekānsın kendi_özüñden bī-ḥaber
Gelmedüñ tā kim göresin menzil-i a°lā-yı °aşk
- 6 Çık kafesden gelgil ey bülbül gülistān seyrin it
Baş kadem meydān-ı °aşka göresin me°vā-yı °aşk
- 7 °Aşk-ıla her dem NESĪMĪ seyr idersin küh-ı Kāf
Sensin ol °ālī-makāmda şeh-per-i °ankā-yı °aşk

145

GÜFTE-İ NESĪMĪ KUDDİSE SİRRUHU⁴⁹⁴

Mefā°ilün Mefā°ilün Fa°ülün

- 1 Cemālūñ kıble-i ehl-i şafādur
Vişālūñ Ka°be-i rükn-i Minādur
- 2 Senüñ bir tār-ı mū zülfüñ ucından
İki °ālem aña yarım bahādur
- 3 Ayağın tozu ey rūḥ-ı revān-baḥş
Cihān-bīn çeşmüme çün tūtiyādur
- 4 Ḥaṭ [u] ḥālūñde gördüm nūr-ı Tāhā
Şaçın ve 'l-leyl [ü] yüzüñ ve 'd-ḍuḥādur
- 5 Şāh-ı merdāna kabūl ol ki⁴⁹⁵ gönülden

⁴⁹⁴ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 248).⁴⁹⁵ Şāh-ı merdāna kabūl ol ki: Vezin ve anlam gereği Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 248) Şeh-i merdāna kul olğıl daha uygundur.

Ki ol sulṭān imām [u] pīṣüvādur

6 °Alī°i bilmeyen nefsi bilmez
La°in ü müşrikin ḳatl[i] revādur

7 İmām-ı ins ü cinn ü mīr-i kevneyn
Anuñ-çün ādem-i āl-i °abādur

8 İmām-ı Bākır u sālār-ı Şadık
Şāhumdur⁴⁹⁶ Kāzım u cānum Rızādur

9 Taḳīdūr bā-Naḳī sırr-ı velāyet
Velākin °Askerī şāhib-livādur

10 İmām Mehdī [vü] Hādīye ulaş kim
Çerāğ-ı çeşm-i cümle enbiyādur

11 Bu sırr[ı] bilmeyen oldu münāfık
Kim anuñ ṭā°ati küllī hebādur

12 Muḫālif rāst [ger]⁴⁹⁷ ola ey Hüseyn[ī]
Ḥicāz-ıla Şıfāhān bā-nevādur⁴⁹⁸

55b 13 Ezelden ḳul olan āl-i °abāya
NESİMİ tek emīr ü muḳtedādur

146

GÜFTE-İ NESİMİ⁴⁹⁹

Fe°ilātün Mefā°ilün Fe°ilün

1 Diñlegil bu sözi ki cāndur söz

⁴⁹⁶ şāhumdur: Vezin gereği *Dīvân*'daki (Ayan, 2020, s. 248) *şehümdür* daha uygundur.

⁴⁹⁷ *Dīvân*'dan (Ayan, 2020, s. 249) tamamlandı.

⁴⁹⁸ bā-nevā: Anlam gereği *Dīvân*'daki (Ayan, 2020, s. 249) *bī-nevā* daha uygundur.

⁴⁹⁹ *Nesîmî Dīvânı* (Ayan, 2020, s. 401).

- A°lā vü esfele⁵⁰⁰ mekândur söz
- 2 Şeş cihetden münezzeh añla vü baķ
Şöyle kim ħālķ-ı cihândur söz
- 3 Nāzil ü münzel añla kim bu-durur
Yine kendüye tercemândur söz
- 4 T̄ül ü °arzla °amīķı bulunmaz
Levni bī-ħadd ü bī-girândur söz
- 5 Bu ħadīse nazār ķıl ey °ārif
Añlayasın ki bī-gümândur söz
- 6 °Arş-ı Raĥmān didi nebī göñüle
Çünki gördi göñülde kândur söz
- 7 Didi yā kāf [u] hā e°ūzu bike
Çün °Alī bildi müste°ândur söz
- 8 Ğayr-ı maĥlūķuñdur⁵⁰¹ ne dımek olur
Añla kim şimdi rāyegāndur söz
- 9 °Aķl-ı kül °arş u kürsī vü⁵⁰² levĥ ü ķalem
Çār °unşur nüh āsumāndur söz
- 10 Zāĥir ü Bāţın Evvel ü Āĥir
Āşikāre vü hem nihāndur söz
- 11 Ey °uķül ü nüfūs iden işāret⁵⁰³

⁵⁰⁰ a°lā vü esfele: Vezin gereĝi *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 401) °ālem-i āsumān daha uygundur.

⁵⁰¹ maĥlūķuñdur: Vezin gereĝi *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 401) *maĥlūķdur* daha uygundur.

⁵⁰² vü: Vezin gereĝi mısradan çıkarılmalıdır.

⁵⁰³ işāret: Vezin gereĝi *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 401) *işbāt* daha uygundur.

Ƙamuya söz iden hemāndur söz

12 *Kāf'u nūndan* vüçūda geldi cihān
Eger añlar iseñ °ayāndur söz

13 °İsī-i pā[k] ü Ādem ü Aḥmed
Mehdī-i āḥirü'z-zamāndur söz

14 Bu beyānı dilerseñ añlayasın
Kim nicesi fülān fülāndur söz

15 Cāvidān-nāmeyī getürgil ele
Tā bilesin kim ins ü cāndur söz

16 Bize bu °izz ü cāḥ yitmez mi
Ki_eydeler Faẓl-ı ğayb-dāndur söz

17 °Āḳıl añlar sözüñi muḥtaşar it
Ey NESĪMĪ ki bī-girāndur söz

147

GÜFTE-İ NESĪMĪ⁵⁰⁴

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

1 Bahār oldı vü açıldı yüzinde perde gülzāruñ
İrişdi ğoncanuñ devri zamānı ḳalmadı ḥāruñ

56a 2 Gülistān Ṭūr-ı Ƙuds oldı bahāruñ nūr [u] nārından
Gel ey Mūsā gör āşarı şecerde nūr ile nāruñ

3 Feraḥdan ğonca[nuñ] gülgün yañağı gül gibi güldi
Ki manẓūrı yine geldi çemende bülbul-i zāruñ

⁵⁰⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 455-456).

- 4 Çiçekler muhtelif elvān ne ma[°]nīdendür anı bil
Boyacısı çü bir imiş bu envāruñ bu ezhāruñ
- 5 [°]Abīrinden semen gör kim ne tīb āfāka gönderdi
Ki olmuş bŷy-ı [°]ıtrından meşāmı nār-ı [°]aṭṭāruñ
- 6 Ne [°]anberdür tüten yā Rab şakāyık micmerinden kim
Buḥūrından anuñ kādri saḫınmı⁵⁰⁵ müşg-i Tātāruñ
- 7 Gel ey semen-beden⁵⁰⁶ sākī baña şun cām-ı şahbāyı
Ki açıldı revnaķı geldi mey-i gül-reng-i ḥammāruñ
- 8 Egerçi sünbül [ü] nergis beyān-ı küntü kenz eyler
Kaçan *belhüm aḍall* bilsün rumūzından bu esrāruñ
- 9 Bugün ger [°]alleme'l-ğaybuñ nişānın görmek isterseñ
Beyān eyle riyāzına uşūlin çarḥ-ı seyyāruñ
- 10 Bu mūsikīden ey sāmī[°] saña ger nesne keşf oldı
Maḳāmātın beyān eyle uşūlin göster edvāruñ
- 11 Eger sus senlign⁵⁰⁷ ebkem degülseñ nuṭka gel söyle
Bu şūret ḥarf ü terkībūñ ne yirdendür bu güftāruñ
- 12 Çemen cennet-i [°]Adn olmuş anuñ şahnında ḥūrīler
Bezenmiş ḥulleden bostān açılmış [°]ayn[ı] eşcāruñ
- 13 Cihān bāzār[ı]dur gülşen çemende lāleden gülden
Ġanīmet bil ki beş gündür temāşāsı bu bāzāruñ

⁵⁰⁵ saḫınmı⁵: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 455) *şınığmı⁵* daha uygundur.

⁵⁰⁶ semen-beden: Vezin ve anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 455) *sīmīn-beden* daha uygundur

⁵⁰⁷ sus senlign: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 456) *sūsenleyn* daha uygundur.

- 14 NESİMİNün sözi gerçi dem-i ʿİsādur ey münkir
Saña kār eylemez niçün ki yokdur Hakkā ikrāruñ

148

GÜFTE-İ NESİMİ⁵⁰⁸

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 1 Küntü kenzün kenziyem *Allāhu nūruñ nūriyam*
Ravzanuñ rıçvānı vü cennāt-i ʿAdnūñ hūriyam
- 2 Kāf [u] nūnuñ mebdeʿi hem kāʿinātuñ menşeʿi
Lā-mekānuñ şems[i] [vü] bedr-i şeb-i deycūriyam
- 3 ʿĀlem [ü] zāt [ü] şıfātām menbaʿ-ı mevt [ü] hayāt
Hem şişār-ı *kün fe-kānam* hem anuñ maḥşūriyam
- 4 Söyleyen her nāṭıkuñ dilinde benden özge yok
*Sakf-ı merfūʿ*uñ esāsı beytinüñ maʿmūriyam
- 5 Nuṭḡ-ıla şavtam ezelden tā-ebed hem şūretem
Hāzıram her yirde hem hāzırlaruñ maḥzūriyam
- 6 Nūḥ-ıla tūfān benem hem ben necātām hem helāk
Hem yemem hem gevherem hem ol yemūñ mescūdıyam⁵⁰⁹
- 7 Nāzıram hem bī-naẓırem hem başıret hem başır
Hem ikilikden münezzeh vaḥdetüñ manzūriyam
- 56b** 8 Hem faḫırem hem dilenci hem melik hem pādişāh
Hem menem üstād-ı şıfat⁵¹⁰ hem anuñ müzdūriyam
- 9 Şāhidem şemʿam şarābam sāḫiyem hem cām-ı Cem

⁵⁰⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 478-480).

⁵⁰⁹ mescūdıyam: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 478) *mescūriyam* daha uygundur.

⁵¹⁰ şıfat: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 478) *şanʿat* daha uygundur.

- Kevşerem hem Selsebîlem hem mey-i engûrîyam
- 10 Zâhirem zâhirde fâşem mazhar[am] hem muzhîram
Bâţınam her şeyde ya^cnî Bâţınuñ mestûrîyam
- 11 Hem beķā dârü'l-ḥulûduñ nârîyam hem ni^cmeti
Hem fenâ dârü'l-gurûruñ dârîyam Manşûrîyam
- 12 Hem kelâmam hem melek hem vaḥy ü hem Rûḥü'l-Ḳudüs
Hem ḥisâbuñ sâ^cati hem yevm-i ḥaşrûñ şûrîyam
- 13 Hem ḥayâlem hem nuķûşam hem muşavver hem şuver
Hem şühûruñ ğurresi hem ^câlemüñ meşhûrîyam
- 14 İbtidâsuz cevherem ķā^cim bi-nefsi lâ-bi-ġayr
Hem na^cim-i ḥâlidem hem ni^cmetüñ meşķûrîyam
- 15 Hem cemîlem hem cemâlem hem vedûdam hem ^caded
Kâfire mevt [ü] muşîbet hem Ḥalîlûñ sûrîyam
- 16 Hem benem vâdî-i Muķaddes⁵¹¹ hem menem nâr [u] şecer
Hem menem nûr-ı tecellî hem Kelîmüñ Tûrîyam
- 17 Hem cihânam hem cihânuñ ^caynı vü mâhiyyeti
Hem Ḥıţâ vü Çîn ü Rûmuñ kayşer ü faġfûrîyam
- 18 Levḥ [ü] Tevrât [ü] Zebûr İncîl ü Furķân u şuhuf
Hem kelâmam nâtıķam hem ol ruḥuñ menşûrîyam
- 19 Hem Berât u Ḳadr ü İsrâ hem şıyâm [ü] ḥacc ü ^cîd

⁵¹¹ vâdî-i Muķaddes: Vezin gereġi *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 479) *vâdi'l-Muķaddes* daha uygundur.

Hem Muḥarrem hem Muḥarrem⁵¹² şehrinüñ °āşūriyam

20 Hem uran hem nefḥayı hem rūḥ-ı Ādem hem türāb
Hem kıyāmet şūriyam hem maḥşerüñ nākūriyam

21 Hem Süleymānuñ hem anuñ milketi *lā-yenbagī*
Hem Süleymānuñ kuşu hem ḥātemüñ destūriyam

22 Kātibem kilkem devātem ebcedem levḥem hece
Noḳtayam ḥarfem bu ḥarfüñ saṭriyam meşṭūriyam

23 Hem °anāşır hem ḥarīfem hem menem şayf u şitā
Hem kışuñ mebrūdı oldum hem yayuñ mecrūriyam

24 Hem °anāşır hem ṭabāyi° hem mürekkeḥ hem basīṭ
Cümleñüñ aşlı vü fer°i kâdir ü maḳdūriyam

25 Buğdayam hem āsiyābem hem ḥamīrem hem faṭīr
Selsebīlūñ ḥamriyam ḥammāriyam maḥmūriyam

26 Hem sevād-ı a°zamam hem Mısr-ı cāmi° hem muḥīṭ
Hem bu baḥruñ gevheri hem lü°lü-i menşūriyam

27 Hem benem maḳşūd [u] maḳşad hem temennā hem dilek
Hem benem her şeyde zākir hem anuñ mezkūriyam

28 Hem benem hādī vü nāfi° hem benem zārr ü muzır
Hem benem gufrān [u] raḥmet hem anuñ maḡfūriyam

57a 29 Hem ṭabībem hem °alīlem hem °ilācem hem saḳīm
Hem şifānuñ şıḥḥati hem şıḥḥatūñ rencūriyam

⁵¹² hem Muḥarrem: Derkenar.

- 30 Hem Һurūfam hem kitābam hem kelāmem hem kelīm
Fethānuñ manşūbı oldum kesrenüñ mecrūrıyam
- 31 Hem cebel hem kehf ü hem Aşhāb-ı Kehfem kelb-ile
Hem kıdem şimurğıyam hem kuşlaruñ ʿuşfūrıyam
- 32 Ey NESİMİ sen degülsin cümle oldur cümle ol
Ol kim eydür kim zemīn ü āsumānuñ nūrıyam

149

GÜFTE-İ NESİMİ KUDDİSE SİRRUHU⁵¹³

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

- 1 Sākıyā mäh-ı şıyām oldı temām
Gel berü şun sāğar-ı mey ve's-selām
- 2 ʿĀşıkuñ bayramı yüzüñ ayıdur
Ey şaçuñ maḥşer ruḥuñ Beytü'l-Ḥarām
- 3 Cennetüñ ḥamrı lebüñ şahbāsıdur
Esḳınī min zālike 'l-ḥamr ey ḡulām
- 4 Çün gözüñ ser-mest [ü] laʿ[l]üñden şarāb
Mey mubāḥ oldı vü şūfīlik ḥarām
- 5 Tevbeden geç şūfiyā rindāne kim
Bāde şāf oldı vü geldi devr-i cām
- 6 Çün riyādur Һırқа-pūşuñ ƚāʿati
Ḳum fe-enzir bābu⁵¹⁴ keʿsü 'l-müdüām
- 7 *Veʿd-duḥānuñ şems[i] yüz[üñ] ayıdur*

⁵¹³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 532).⁵¹⁴ bābu: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 532) *yā fetā* daha uygundur.

Muhteşiyun nūruhu tahte 'z-zalām

- 8 *Kābe kavseynüm kaşuñ mihrābıdur*
Ey imāmī gözlerüñ *ni°me 'l-imām*
- 9 *Maṭla°-ı envār [a]nuñ zülfeynidür*
Vechühu fihā ke-bedrin fi 'l-gāmām
- 10 *°Ārifüñ kūy-ı muğān oldı yiri*
Āferin aña zihī °ālī-maḳām
- 11 *Dāne-i ḥālūñ cihānı tutdı çün*
Ṭırradan niçün düzersin bunca dām
- 12 *İncüden yegdür NESİMİñün sözi*
Kim anuñ güftāridur ḥayru'l-kelām
- 13 *Ka°beden büt-ḥāne°i fark itmezem*
Ḳad ra°eyte 'l-Ḥaḳḳa fī külli 'l-maḳām

150

GÜFTE-İ NESİMİ BABA⁵¹⁵

Müfte°ilün Müfte°ilün Fā°ilün

- 1 *Ey ezeli cān-ıla cānānumuz*
°Aşk-ı ruḥuñdur ebedī şānumuz
- 2 *Perde°i yüzünden⁵¹⁶ götür ey şüretüñ*
°Arş-ı İlāhī ile Ḳur°ānumuz
- 57b** 3 *Ka°be yüzündür bize ey faẓl-ı Ḥaḳ*
Zülf ü ruḥuñ kıble [vü] īmānumuz

⁵¹⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 413).

⁵¹⁶ yüzünden: Vezin gereği *yüzden* olmalıdır.

- 4 °Aynuma sensüz cihān oldu diken⁵¹⁷
 andasan ey tāze ulistānumuz
- 5 Kim ki sūcūd eylemedi hūsnine
 Dīv-i racīm oldu vū şeytānumuz
- 6 Evvel ü āhirde yüzüñdür yüzüñ
 Şūret-i Allāh ile Raḥmānumuz
- 7 Çünkü yüzüñ *aḥsen-i taḳvīm*dür
 Sende zuhūr eyledi Sūbhānumuz
- 8 Şūretüñ⁵¹⁸ *Allāhu alā şeklihi*
 İşte nebīñün sözi bürhānumuz
- 9 Mü'mine Ḥaḳ dünyāyı⁵¹⁹ zindān didi
 Mü'mine çün kılmaya zindānumuz
- 10 Cān nice terk eylesün ey cān seni
 Cānumuzuñ cānısın ey cānumuz
- 11 Hüdḥüdi Belḳīsa resūl eyledi
 Bil ki ne bildürdi Süleymānumuz
- 12 Vechine yazdı otuz iki ḥurūf
 Ḥikmet-ile münşī-i erkānumuz
- 13 Dutmadı °ārif sözini vā°izüñ
 Dīve muṭī° olmadı insānumuz

⁵¹⁷ cihān oldu diken: Vezin gereḡi *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 413) *tiken oldu cihān* daha uygundur.

⁵¹⁸ şūretüñ: Anlam gereḡi *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 413) *savverake'llāhu* daha uygundur.

⁵¹⁹ dünyāyı: Vezin gereḡi *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 413) *dünyeyi* daha uygundur.

- 14 Tā bilesin kim ne imiş ey fakîh
Âdem-i hâk[î]-y-ile ihsânumuz
- 15 Cevr-ile yandurdu NESÎMÎyi dost
Hem bu idi dost-ıla peymânumuz

151

GÜFTE-İ NESÎMÎ KÜDDİSE SİRRUHU⁵²⁰

Fe°ilātün Mefā°ilün Fe°ilün

- 1 Mantık-ı⁵²¹ Allāh menem ki zāt-ileyem
Vahdehu lā-şerîk leh şıfât-ileyem⁵²²
- 2 Vāhîdem ben bu cümle eşyâda
Kün fe-kân sırr-ı kâ°inât-ileyem
- 3 Oķuñuz *hayy-ı lā-yemût* meni
Ki memât olmaz[am] hayât-ileyem
- 4 Fā°il-i muṭlaķam Ḥaķam Ḥaķ-ıla
Kimse bilmez ki ne şıfât-ileyem
- 5 Rūḥ-ı Kudsem ki düşmişem bu yire
Mu°cizem ben de⁵²³ mu°cizāt-ileyem
- 6 Bîst ü heşt harfem ü bu dört-ile hem
Âyetem küll-i beyyinât-ileyem
- 7 Gevher-i lā-mekân benem ben[em] uş
Kadre irdüm bugün Berāt-ileyem

58a 8 NESÎMÎyem bugün bilenlere men

⁵²⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 523).⁵²¹ mantık-ı: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 523) *nutk-ı* daha uygundur.⁵²² Mısrânın vezni kusurludur.⁵²³ ben de: Derkenardır.

Bilmeyenlere müşkilât-ileyem

152

GÜFTE-İ NESİMİ⁵²⁴

Müfte°ilün Fa°ülün Müfte°ilün Fa°ülün

- 1 *Vahdehu lā-şerīk leh* şübhesüz uşta zātām
Ya°nī ki ibtidāsuz zātem ü hem şifātām
- 2 Yidi ana dört dāye toköz atadan beri⁵²⁵
Hem didi çār u pencem uş yine şeş cihātām
- 3 Kaynadı çün tenūrum °aşk-ıla cūşa geldi
Gör bu tūfān içinde Nūḥām u hem necātām
- 4 Gerçi türāb u şuyam ma°nīde ey [ḥuceste]⁵²⁶
Ḳadre irişdüm uşta Ḳadrem [ü] hem Berātām
- 5 Nūr [u] nehār u leylem keşfem iki cihānda
İki cihān içinde ṭayyib [ü] ṭāhirātām
- 6 Ebcedem hem⁵²⁷ heceyem ḥarfem ü satr-ı kitāb
Levḥem ü hem mürekkeb kilkem ü hem devātām
- 7 Ḥaḳdan inen kelāmam ya°nī ki lām u bādan
°İlm ü kitāb [u] ḥarfem āyet [ü] beyyinātām
- 8 Ḳıble vü hem imāmem Ka°beyem ey şafāsuz
Şavmam ü hem şalātem °ıydem [ü] hem zekātām
- 9 Gör beni kim [ne] baḥram ḳatre-i °aşḳ içinde
Dicle vü Şaṭṭ u Ceyḥūn Nīlem ü hem Fırātām

⁵²⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 506).

⁵²⁵ Mısranın vezni kusurludur.

⁵²⁶ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 506) tamamlandı.

⁵²⁷ ebcedem hem: Vezin bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 506) *ebcedem ü* daha uygundur.

- 10 NESİMİyem her şeyde külli muhîtam muhît⁵²⁸
Hem bilene küll-i hâl bilmeyene müşkilâtam⁵²⁹

153

GÜFTE-İ NESİMİ⁵³⁰

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fa'ülün

- 1 Evvel ki dilâ derd-ile yārān olamazsın
Âhîr bil anı kâbil-i dermān olamazsın
- 2 Ben h'āce-i dehrem diyü fahr itme fakîr ol
Dervîş olamazsın yür[i] sultān olamazsın
- 3 Hāyder gibi ger Hāyber-i şirki kıramazsañ
Bu 'arşada bil sen şeh-i merdān olamazsın
- 4 Çün Tūr-ı vücūduñda tecellî idemezsin
Fir'avn-ıla sen Mūsî-i 'İmrān olamazsın
- 5 Ger kuşlara ta'līm-i zebān itmez olursañ
Bu ins-ile cin içre Süleymān olamazsın
- 6 Ya'kūb olup akıtmaz iseñ hūn[ı] cigerden
Mışra irişüp Yūsuf-ı Ken'ān olamazsın
- 7 Ger *men 'arefūñ* sırrına irişmez olursañ
Cehl-ile kalursın dañı 'irfān olamazsın
- 8 Cān 'ilmini bu hücrede taḥşîl idemezseñ
Âdem gibi bil cism-ile sen cān olamazsın

⁵²⁸ Mısrânın vezni kusurludur.

⁵²⁹ Mısrânın vezni kusurludur.

⁵³⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 612).

58b 9 Hâk Fâtihâ'î bil yine heft âyet okudı
Ger bilmez iseñ şâhib-i Qur'ân olamazsın

10 Secde_itmez iseñ *aḥsen-i taḫvîmî* görince
Hâk faẓl-ı Hâk şûret-i Raḥmân olamazsın

11 Ger eylemeseñ *aḥsen-i taḫvîme* sücüdı
İnsâna irüp şâhib-i Qur'ân olamazsın

12 Ey şüfî tavâf itme yüzün ḥaccına yâruñ
Ol ıyda NESİMÎ gibi kurbân olamazsın

154

GÜFTE-İ NESİMÎ KUDDİSE SİRRUHU⁵³¹

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1⁵³² Bunca dükkân yaşayan kendü çıkar mı aradan
Gel baña nâ-ḥâk diyenler kâdadur pes Yaradan

2 Gel baña bir söyle kim kimdür senün nuṭṭındaki
Söyleyen söyletdiren iştdiren her aradan

3 Od u şu toprak u yilden bunca şûret bağlayan
Gel getir işbâtını kimdür bu şey'i yaradan

4 Oynadım rakḳâş oluban çeng ü def ṭanbûr-ıla
Çünkü bende şeş cihet var dönmezin çâr-pâreden

5 °Aşkıñuñ yolında °aḳl u dîn [ü] dünyâ maḥv olur
Şormaḡıl °aşkuñ ḥadıṡın zâhid-i bî-çâreden

6 Sen özüñi tanımaduñ ey cihânda der-be-der
Birliğin ḥâk bilmeduñ kurtılmaduñ emmâreden

⁵³¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 551).

⁵³² Beyit derkenardır.

- 7 Gezmegil dīvāne sensin ey özinden bî-ḥaber
Ger Ḥaḳı isterseñ iste °āşık-ı bî-çāreden
- 8 Ey NESĪMĪ on sekiz biñ °ālemüñ mevcūdı Ḥaḳ
Kim bu sırrı tuymamışdur sür çıkar devvāreden

155

GÜFTE-İ NESĪMĪ ḲUDDİSE SİRRUHU⁵³³

Müfte°ilün Mefā°ilün Müfte°ilün Mefā°ilün

- 1 Bende şığar iki cihān ben [bu]⁵³⁴ cihāna şıgmazam
Cevher-i lā-mekān menem gevher-i kāna şıgmazam
- 2 Kevn ü mekāndur āyetüm zāta gider berātum⁵³⁵
Sen bu nişān-ıla beni bil ki nişāna şıgmazam
- 3 Kimse gümān ü zann ile olmadı Ḥaḳḳ-ıla biliş
Ḥaḳḳı bilen bilür ki ben zann [u] gümāna şıgmazam
- 4 Şūrete baḳ u gel beni şūret içinde tan[ı] kim
Cism-ile cān menem velī cism-ile cāna şıgmazam
- 5 Hem şadefem hem incüyem ḥaşr ü sırāt [e]sincüyem
Bunca ḳumāş ü raḥt-ıla ben bu dükāna şıgmazam
- 6 Genc-i nihān benem ben uş °ayn-ı [°ıyān]⁵³⁶ benem ben uş
Gevher-i kān benem ben uş baḥr-ıla kāna şıgmazam
- 7 °Arş ile ferş [ü] kāf [u] nūn bende bulındı cümle çün
Kes sözüñi uzatma kim şīr⁵³⁷ ü beyāna şıgmazam

⁵³³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 517-518).

⁵³⁴ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 517) tamamlandı.

⁵³⁵ berātum: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 517) *bidāyetüm* daha uygundur.

⁵³⁶ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 517) tamamlandı.

⁵³⁷ şīr: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 517) *şerḥ* daha uygundur.

- 8 Gerçi muẖīṭ-i a^czamam adum ādemdür ādem[em]
Var-ıla kün fe-kān benem ben [bu] mekāna şıgmazam
- 59a 9 Cān-ıla hem cihān benem dehr-ile hem zamān benem
Gör bu laṭīfe⁵³⁸’i ki ben dehr [ü] zamāna şıgmazam
- 10 Encüm ile felek benem ruḥ-ıla⁵³⁸ hem melek benem
Çek dilüñi vü epsem ol ben bu lisāna şıgmazam
- 11 Zerre benem güneş benem çār[-ıla] şeş [ü] penc menem
Vaḥde[t]e gel beyān-ıla çünki beyāna şıgmazam
- 12 Zāt-ıla hem şifāt-ıla Qadr-ile hem Berāt-ile
Gül-şekerem nebāt-ıla piste-dehāna şıgmazam
- 13 Şems menem [ü] kamer menem şehd benem şeker menem
Rūḥ-ı revān bağışlaram rūḥ-ı revāna şıgmazam
- 14 Tīr menem kemān menem pīr menem cevān menem
Devlet-i cāvidān benem īne vü āna şıgmazam
- 15 Nāra yanan şecer menem çarḥa çıkan ḥacer benem
Gör bu oduñ zebānesin ben bu zebāna şıgmazam
- 16 Gerçi bugün NESİMİyem Hāşimīyem Qureşīyem
Benden uludur āyetüm āyet [ü] şāna şıgmazam

156

GÜFTE-İ NESİMİ⁵³⁹Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

- 1 Şüret-i Raḥmānı buldum şüret-i Raḥmān menem

⁵³⁸ ruḥ-ıla: Anlam gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 517) *vaḥy ile* daha uygundur.

⁵³⁹ *Nesîmî Dîvân* (Ayan, 2020, s. 513).

Vahy-i muṭlaḳ Ḥaḳ kelāmı *kāf* ve *'l-Kurʿān* menem

- 2 Hem [menem]⁵⁴⁰ *ānestü nārın* sırrını fāş eyleyen
Hem Ḥalīl oldum bu nāra Mūsī-i ʿİmrān menem
- 3 Hem ʿİsāyam hem Sikender hem benem āb-ı ḥayāt
Hem ḥayāt-ı Hızır buldum çeşme-i ḥayvān menem
- 4 Hem muḥīṭam hem kenārem hem şadef dūr-dāneyem
Hem bu baḥruñ gevher[i] hem gevher-i ʿummān menem
- 5 Hem ḥayālem hem cemālem hem şifātem hem şıfat
Hem nuḳūşam hem bu naḳşa vālih [ü] ḥayrān menem
- 6 Zülmet-i mevt [ü] memātem hem ḥayātem hem nebāt
Müʿmine Nūḥ-ı necātem kāfire tūfān menem
- 7 Hem ʿilācam hem ṭabībem hem şifāyam hem şıḥat
Hem bu rencüñ renciyem hem derdine dermān menem
- 8 Muşḥafam ḥarfem ḥurūfam hem kelāmam hem kelīm
Hem kelām-ı nāṭıḳam hem Ḥaḳdan uş bürhān menem
- 9 Sāḳıyam şemʿem şarābam hem ḥumār[am] hem ḥamīr
Selsebīlem sāḳıyam [hem] sāḳīye peymān menem
- 10 Hem şalātem hem zekātem hem benem zerḳ [u] riyā
Hem īmān [u] tevḥīdem hem şuʿle-i īmān menem
- 11 Hem naʿīmem hem raḥīmem hem kerīmem hem kerem
Hem naʿīm-i ḥuldem [ü] hem cennet-i Rıḍvān menem

⁵⁴⁰ *Dîvân*’dan (Ayan, 2020, s. 513) tamamlandı.

- 12 Ey NESİMİ sen [Hakı]⁵⁴¹ bil Hakkı ikrār eylegil
Çünkü insān [u] beşersin Hakk diyen sübhān menem

59b

157

GÜFTE-İ NESİMİ⁵⁴²Mefā^cilün Fe^cilātün Mefā^cilün Fe^cilün

- 1 Ne hüsn olur [bu]⁵⁴³ ne şüret zihī behişt-i na^cīm
Ne luṭf olur [bu] ne ma^cnī zi-Rabb-i ^carş-ı ^cazīm
- 2 Göñül şabā nefesinden dirildi cān buldı
Kara saçuñ koḥusından ne bū getürdi nesīm
- 3 Nesīm-i zülfine baş-ıla cān nişār iderem
Ne sīm [ü] zer gibi lāyıkdur ol nesīme ne sīm
- 4 Görün bu çeşme-i ḥayvān lebi ki şānında
Gelüpdür āyet-i yuḥyi 'l ^cızām ve ḥiye ramīm
- 5 Müsellem oldu baña dil-ber[i] cihānda bugün
Kim ay-ıla güneş oldu cemālūne teslīm
- 6 Ezelde var idi ^caşkuñ bu cān içinde benüm
[Zevāle olmaya kâbil binā-yı ^cahd-i kādīm]⁵⁴⁴
- 7 Gerek[se] cevri-ile öldür gerek beni yandur
Ne kayḡu andan aña kim *etā bi-ḳalbi selīm*
- 8 Mu^caṭṭar eyledi zülfüñ şemīmi āfākı
Velā ^cacībū mine 'l-^cıtrı en yefūhu şemīm

⁵⁴¹ *Dîvân* 'dan (Ayan, 2020, s. 513) tamamlandı.

⁵⁴² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 528).

⁵⁴³ *Dîvân* 'dan (Ayan, 2020, s. 528) tamamlandı.

⁵⁴⁴ *Dîvân* 'dan (Ayan, 2020, s. 528) tamamlandı.

- 9 Yoluñda kodı NESİMİ cihân-ıla cānı
Tefāvūt itmez anı ger qabūl kılsa kerīm

158

GÜFTE-İ NESİMİ⁵⁴⁵

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fa'ülün

- 1 Fazlum benüm ey Hızrum u v'ey āb-ı hayāt[um]
Şems[üm] benüm ey bedrüm ü saçı zulumātum
- 2 Servüm çemenüm bāğ u bahār-ıla hezārum
Tūṭīm şekerüm şehdüm ü kand-ıla nebātum
- 3 Rūzum şebüm ü ay u yılum hefte günümsün⁵⁴⁶
Nev-rūzum [u] °ıydum dilegüm Qadr [ü] Berātum
- 4 Qur'ānum [u] hükmüm hadīşüm şerh [u] beyānum
°İlmüm °amelüm zıkrüm [ü] şavm-ıla şalātum
- 5 Takvā ile zühdüm edebüm °ilm ü °alīmüm
Telkīnüm ü tevbem talebüm hacc u zekātum
- 6 Haşr-ıla hisābum yine mizān [u] şırātum
İhsānum u luṭfum keremüm hem hasenātum
- 7 Hannān-ıla Mennānum u Şafā-y-ıla Mervem
Hem zemzem ile kıble ü Ka'be[m] °Arafātum
- 8 Ma'būdum [u] maḫşūdum [u] maṭlūbum u kaşdum
[Hem]⁵⁴⁷ Zāhir [ü] Bāṭınüm u zāt-ıla şıfātum
- 9 Hem merkez ile kevke[b]üm ü burcla medārum

⁵⁴⁵ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 487).

⁵⁴⁶ hefte günümsün: Vezin gereği Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 487) *hafta vü günüm* daha uygundur.

⁵⁴⁷ Dîvân'dan (Ayan, 2020, s. 487) tamamlandı.

Seyyārem ü çarḥ[um] felegüm seyr [ü] şebātum

- 10 Fi'l-cümle bu nuṭḳı_ile kelāmuñ i NESİMİ
 Āfākum u enfüsüm ü erkānum⁵⁴⁸ cihātum

60a

159

GÜFTE-İ ŞEYHOĞLI⁵⁴⁹

Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün

- 1 Resülün pāyına yüz sürdiler şāh-ıla ol °asker
 Hem ihlāş-ıla ḳatında Müselmānlar⁵⁵⁰ oldılar yek-ser
- 2 Dönüp ol şāh resüle ḥālını °arz-ı beyān itdi
 Añup ferzendirün ḥālin gözin yaşın revān itdi
- 3 Teraḥḥum eyledi şāha o demde seyyid-i server
 Ḳığırdı Murtezāya söyledi yā sāḳiyy-i Kevser
- 4 Bu şāhuñ müşkilin ḥall eyle kim ḥallāl [u] müşkil sīne⁵⁵¹
 Ḥudānuñ sırrısın bu ravza-i °ālemde bir gülsin
- 5 Nice müşkilleri ḥall eylemişdün mu°cizātuñla
 Döner ay-ıla⁵⁵² gün çarḥ-ı felek zātī şıfātuñla
- 6 Bunuñ-çün Şāh Ḳanber Muştafādan istimā° itdi
 Binüp Meymūna ol yārān-ı ekremle vedā° itdi
- 7 Ḳalup şāh-ıla ol Ḳanber revāne oldılar berre
 Gelüp menzil-be-menzil irdiler ol sāḥil-i baḥra
- 8 Buyurdi Ḳanbere Ḥayder yūri Ḳanber nidā eyle

⁵⁴⁸ erkānum: Vezin gereği *Dīvān* 'daki (Ayan, 2020, s. 487) *erkān u* daha uygundur.

⁵⁴⁹ *Menkabet Penc Keştî* (Kutlar, 2011, s. 39-42).

⁵⁵⁰ Müselmānlar: Vezin gereği *Müselmān* olmalıdır.

⁵⁵¹ müşkil sīne: Anlam ve vezin gereği *müşkilsin* olmalıdır.

⁵⁵² ay-ıla: Derkenardır.

Yüri balıkların sultānına benden du°ā eyle

- 9 Şadā urdı [o dem]⁵⁵³ balıklar[uñ] sultānına Ƙanber
Yıgıldı cümle balıklar heme şāh [u] gedā yek-ser
- 10 Zebān-ı hāl-ile şāha şenālar itdiler anlar
Bu aḥvāl[i] görüp ġāyet ta°accüb itdiler anlar
- 11 O dem emr eyledi balıklarūñ sultānına Ḥayder
Gidūñ bu ƙa°r-ı deryāyı heme⁵⁵⁴ cevālān idūñ yek-ser
- 12 Baña ḥāzır ƙıluñ şeh-zādenūñ bir üstüḥ°ānından
Veyāḥud bir ḥaber aluñ anuñ nām u nişānından
- 13 Gidüp bu şevƙ-ıla māḥī dolaşdı ƙa°r-ı deryāyı
Ḥuşūşā anlarūñ şāhı gezüp ƙoymadı bu cāyı
- 14 Ḥużūr-ı şāha geldi söyledi bi°l-lafz-ı insānī
Ki bulmaduƙ anuñ bir üstüḥ°ānın ey kerem kāmı
- 15 Dönüp şāh-ı vilāyet çağırıp ey balıƙ-ı mūḥcer
Cevābum istimā° eyle sen ey ḥayvān-ı nīk-aḥter
- 16 Gidūñ şeh-zādenūñ parmağınūñ bir bendi ƙalmışdı
Anı dest-i felek bir sü[r]ḥ taş altında şalmışdur⁵⁵⁵
- 17 Getür ol °użv-ı insānı ki olur fażl-ı Yezdānī
Du°ā idem Ḥaƙ izniyle aña baḥş ideler cāmı
- 18 Gidüp ol şevƙ-ıla māḥī irişdi ƙa°r-ı deryāyı⁵⁵⁶

⁵⁵³ *Mesnevi*'den (Kutlar, 2011, s. 40) tamamlandı.

⁵⁵⁴ heme: Derkenardır.

⁵⁵⁵ şalmışdur: Kafiye-redif gereği *şalmışdı* olmalıdır.

⁵⁵⁶ deryāyı: Kafiye-redif gereği *deryāya* uygundur.

Alup ol  uzv-ı ins nı get rdi  azret-i   ha

19 Va iyy-i Mu taf  ol  st   n  aldı balı dan
A na cism [ ] cesed virmek temenn  kıldı H l  dan

20 Bi-izn-i H l   ol m rde dirildi geldi hem c na
Nice k fir ol i c z  g r ben geldi  m na

60b 21 Em r 'l-m  min n   hu  du  s  m stec b oldu
M n f  lar bu a v li g r p  amdan keb b oldu

22 O demde   h-ı   n[  ] h  rı  amdan      oldu
G r p ferzendini zinde bir ehl-i i tik d oldu

23 Bu a  ekk itme kim r z-ı ezelde H zret-i   s 
K lurdu be  y z yıllık m rde i bir nu  -la i y ⁵⁵⁷

24 H     v ri -i c mle  ul m-ı enbiy dur bu
Bu a her  ey m sah hardur va iyy-i Mu taf dur bu

25 D n p  eh-z de eytdi z r-ıla ol   h-ı merd na
Ki ey h kmi olan c r  ser- -ser ins-ile c na

26 Ne y zle varayum ben  ehr-i   ne ey kerem k n 
Ki   n ide ba na m rde sen   hem-demlerin  anı

27 Ben mle var idi ol    kerre be  y z [bi ]⁵⁵⁸ m h- al atler⁵⁵⁹
M zeyyen cism-ile ba ında t c e ninde h l atler

28 Ol[a]  ehr i re anu  her birin   m nis-i y r 

⁵⁵⁷ M sranın vezni kusurludur.

⁵⁵⁸ *Mesnevi*'den (Kutlar, 2011, s. 41) tamamlandı.

⁵⁵⁹ M sranın vezni kusurludur.

Dem-ā-dem aña aňduqça iderler āh-ıla zārī

- 29 Kerem kıl anlara şāhum benüm tek bir du°ā kılğıl
Yiter ben bendeye her dem melūl-i bī-nevā kılğıl
- 30 O demde cānib-i Hāḡdan Resūle geldi Cebrā°īl
Beşāret birle Muhtāruñ idüp efkārını zā°il
- 31 Didi yā Muştafā al gel senūñle bir nice hem-dem
Yüri ol ṡaḡa seyr eyle °Alīñ sırrını bir dem
- 32 Alup Aḡmedle aşḡāb[1] ser-i kūha revān oldu
Aradan perde ref° oldu °Alī sırrı °ayān oldu
- 33 Baḡup gördiler ol şāhı kerāmet baḡrına ṡalmıḡ
Elin dergāha ḡaldurmuş niyāzın destine almıḡ
- 34 İlāhī ol ḡabībūñ ḡürmeti āli ḡaḡı-y-iḡün
Du°ā-yı müstecāb eyle bu ismi adı ḡaḡı-y-ḡün
- 35 Bu ṡarz-ıla du°ā itdi⁵⁶⁰ o dem ḡādir Allāha
Uzatdı penḡe-i ḡayber-ḡüşāsın ḡa°r-ı deryāya
- 36 ḡalup dest-i ḡerīfī bir zamān baḡr-ı sa°ādetde
ḡıḡup her parmaḡında bir gemi evvelki °ādetde
- 37 Heme esbāb [u] māli cā-be-cā hem ādemi zinde
°Alī°i yād idenler ḡalmamıḡ bir yirde der-bende
- 38 °Alī nūr-ı hidāyetdür °Alī sırr-ı vilāyetdür
Bu ḡavle i°tibār eyle °Alī ser-dār-ı heybetdür

⁵⁶⁰ itdi: Vezin gereḡi *Mesnevi*'deki (Kutlar, 2011, s. 42) *eyledi* daha uygundur.

- 39 °Alīdūr fātih-i Hayber °Alīdūr sākī-i Kevser
°Alīdūr şāhib-i Döldül °Alīdūr h̄āce-i Kanber
- 40 Gör imdi n'eyledi ne_itdi o demde fazl-ı Yezdānī
Zihī kudret zihī kuvvet zihī tevfiḳ-ı Rabbānī
- 41 Buyurdi [bāda]⁵⁶¹ kaldurdi heme keştīleri yirden
Hıṭā mülki diyüp vardı hüner eksük degül erden
- 61a** 42 Hıṭā halkı baḳup gördi ki beş keştī °ayān oldı
Hevādan indi āheste gelüp şehre revān oldı
- 43 Haber-dār itdiler şāhı bu ahvāl-i ġarā'ibden
Gelüp ol şāh gördi oldı hayrān °acā'ibden⁵⁶²
- 44 Didi var ise bu sırrı iden ol Şāh Kanberdür
°Aliyyü'l-Murtezādur [bu] heme şāhāna serverdür
- 45 Müselmān olmış-idi ol °Alīnūñ fazl [u] cūdından
Haber-dār idi her şeyden huşūşā öz vücūdından
- 46 Çıḳup ikrām ile qarşu irişdi şāh-ı merdāna
Getürdi şehre ol şāhı ri'āyet kıldı mihmāna
- 47 Qalup bir nice gün anda vaşiyy-i Muştafā Hayder
Ber-ā-ber oldı zevḳ-ıla heme şāh [u] gedā yek-ser
- 48 Qalem °āciz olur ger vaşf idersem cümle ve'l-hāşıl
Alup ol duḡteri kıldı anı maḳşūdına vāşıl

⁵⁶¹ *Mesnevi*'den (Kutlar, 2011, s. 42) tamamlandı.

⁵⁶² Vezin gereği *Mesnevi*'deki (Kutlar, 2011, s. 42) *Gelüp hayrān olup gördi çü dem-beste °acā'ibden* daha uygundur.

- 49 Hemân⁵⁶³ ol âyîn-ile anlar revâne oldılar Çîne
Gelüp ol kavm-i bî-dîni getürdi cümleten dîne
- 50 Dönüp °arz itdiler aḥvāl resüle ol sa°id-aḥter
İşitdi yār [u] aḥbābı heme şādān olup yek-ser
- 51 Buña şekk itme kim Āşaf getürdi kaşr-ı Belķisi
Muṭi° itdi Süleymāna ser-ā-ser kavm-i İblisi
- 52 Bu cūd meşhūr-ı °ālemdür ki Ḥayder-i Kerrār⁵⁶⁴ sırr-ı Ḥālıkdur
Anuñ şānında her şey kim dinilse cümle lāyıkdur
- 53 Yüri ŞEYHOĞLI ey dil kim mekānuñ kūh-ı Kāf eyle
°Alīnūñ fażlına cān [u] göñülden ihtirāk eyle

160

GÜFTE-İ NESİMİ⁵⁶⁵

Bismi'llāhi'r-Raḥmāni'r-Raḥīm

Mef°ülü Mefā°ilün Fa°ülün

- 1 Deryā-yı muḥīṭ cūşa geldi
Kevn-ile mekān ḥurūşa geldi
- 2 Sırr-ı ezel oldu āşikārā
°Ārif nice eylesün müdārā
- 3 Her zerrede güneş oldu zāhir
Toprağa sücüd kıldı ṭāhir
- 4 Naḳḳāş bulındı naḳş içinde
La°l oldu °ayān Bedaḥş içinde

⁵⁶³ hemân: Vezin ve anlam gereği *hem* olmalıdır.⁵⁶⁴ -i kerrār: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.⁵⁶⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 153-156).

- 5 Acı su şarāb-ı Kevser oldu
Her zehr nebāt u şekker oldu
- 6 Tiryāk-mizācı tutdı ağı
Lü'lü⁹-i müdevver oldu dārū
- 7 Cümle yir [ü] gök Hāk oldu muṭlak
Söyler def ü çeng ü ney *ene 'l-Hāk*
- 61b** 8 Ma^cşūk-ıla ^cāşık oldu [bir]⁵⁶⁶ zāt
Maḥv oldu vücūd-ı nefy ü işbāt
- 9 Her kaṭre muḥīṭ-i a^czam oldu
Her zerre Mesīḥ-i Meryem oldu
- 10 Taş u kesek oldu verd [ü] nesrīn
Ferhād-ıla Hüsrev oldu Şīrīn
- 11 Mescūd-ıla sācid oldu vāḥid
Mescūd-ı ḥaḳīḳī oldu sācid
- 12 Eşyā ikilikden oldu ḥālī
Bāḳī eḥad oldu lā-yezālī
- 13 Tatlu ile acı bir mey oldu
İmān[-ıla] küfr bir şey oldu
- 14 Şirki aradan götürdi raḥmet
Vaḥdetden açıldı bāb-ı raḥmet

⁵⁶⁶ *Dîvân* 'dan (Ayan, 2020, s. 153) tamamlandı.

- 15 Cān-ıla ten oldı bir ḥaḳīḳat
Birkidi şerīʿat ü ṭarīḳat
- 16 Ey ṭālib [eger]⁵⁶⁷ degülseñ aʿmā
Gör vaʿde-i küllü men ʿaleyhā
- 17 Refʿ oldı ḥicāb-ı mā-sivāʾllāh
El-ḳudretü veʾl-beḳāʾü liʾllāh
- 18 Ğayr oldı helāk ü vech ḳaldı
Maḥv oldı bu baḥra kim ki ṭaldı
- 19 Ger açuğ-ise başiretün baḳ
Gör sende Ḥaḳı vü gitme ıraḳ
- 20 Çün müʾmine müʾ min⁵⁶⁸ oldı mirʾāt
Mirʾātına baḳ [u] onda gözet zāt
- 21 Bil sen seni kim ne cism ü cānsın
Maḳşūda vücūd-ı kün fe-kānsın
- 22 Her kimse ki esridi bu meyden
Ḥayy-i ebed oldı zāt-ı ḥayden
- 23 Nefsini tanıdı bildi Rabbi
Tevḥīd yolında ekdi ḥabbi
- 24 Ey Ḥaḳdan ırağ olan ʿAzāzil
Ger dīv degülsin Ādemi bil
- 25 Ādemde tecellī ḳıldı Allāh

⁵⁶⁷ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 154) tamamlandı.

⁵⁶⁸ müʾmin: Derkenardır.

Qıl Ādeme secde olma güm-rāh

26 Hāḫdan saña *lā tuṭi⁵⁶⁹hu* geldi
Hem *ve 'scüdü va 'ḫterib* dinildi

27 Çalındı ḫiyāmetüñ nefīri
Ey ṣaḡır işitmedüñ mi⁵⁶⁹ nefīri

28 Hāṣrūñ günü geldi uyḫudan dur
İnanmaz-ısañ gözüñi açadur⁵⁷⁰

62a 29 Uyḫudan uyan ki maḫşer oldı
Gör nice zemāne pür-şer oldı

30 Şūr ünin işitmedi mi⁵⁷¹ ḫulaḡuñ
Ṭayındı bu köpriden ayāḡuñ

31 Çün maḫrem-i *ḫul keḫā* degülsin
Bīgānesin āşinā degülsin

32 Her kimse ki tanıdı bu cānı
Bir zerreye şaymadı cihānı

33 Yirden çıkageldi Dābbetü'l-Arz
Uş sırrını iderem saña ⁵⁷¹arz

34 Hem ḫātem ola elinde fermān
Ya⁵⁷¹nī ki bugün menem Süleymān

35 Mūsā menem uş ⁵⁷¹aşā elümde

⁵⁶⁹ mi: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁵⁷⁰ açadur: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 155) *aç gör* daha uygundur.

⁵⁷¹ mi: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

Haḳdan ezeli kılıç bilümde

36 Müşrikden ider muvaḥḥidi fark
Ey vāy aña kim işi ola zerḳ

37 Halkuñ alnına⁵⁷² başar ʿaşāyı
Yaʿnī ki bilüñ bu istivāyı

38 Yaʿnī ki bu istivādadur Haḳ
Ol mālīke'l-mülk⁵⁷³ [ü] ḥayy-i muṭlaḳ

39 Ger sen geḫesin bu istivādan
Āzād olasin ḳamu belādan

40 Haḳdan bu şırāt-ı müstaḳīmi
Bilüñ ki budur Haḳuñ naʿīmi

41 Hem cennet ü ḥūr u hem liḳādur
Raḥmān-ıla ʿarşi 'stevādur

42 Yüzüñ bu cihetden oldı beyzā
Min faẓli ilāhunā teʿālā

43 Elfāz-ı NESİMİ gör ne cāndur
Deryā-yı muḥīṭ [u] dürr [ü] kāndur

44 El-ḥaḳ bu NESİMİ mantıḳından
Gel diñle anuñ nihāyetinden

45 Bu baḫra ṭalup-durur NESİMİ
Yaʿnī ne_ider ol zer ile sīmi

⁵⁷² alnına: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 156) *alnı* daha uygundur.

⁵⁷³ mālīke'l-mülk: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 156) *mālīk-i mülk* daha uygundur.

161

GÜFTE-İ NESİMİ⁵⁷⁴Müfte[°]ilün Müfte[°]ilün Fā[°]ilün

- 1 Cām-ı şafā[°]ı bize şun sākıyā
Kim şuşamış ol meye ehl-i şafā
- 2 Şol meyi kim güneş [anuñ]⁵⁷⁵ cāmıdur
Şol ki buyurmuş *ve seḳāhum* Hudā
- 3 Şol meyi kim şānına oldu nüzül
Cām-ı meyi *°ale’l-°arşı’stevā*
- 62b** 4 Kim ki bu mey-ḫāneye başdı ḳadem
Bī-ser ü pā oldu ne ser yā ne pā
- 5 Şāhid-i ḡayb[ī]-ile oldu ḫarīf
Tā-ebed oldu ikilikden cüdā
- 6 Hūr-ıla cennetde maḳām eyledi
Cān u teni cümlesi oldu beḳā
- 7 Hızır gibi içdi ḫayāt ābını
°Ömr-i ebed buldı vü gördi liḳā
- 8 Ey çemen-i ravza boyuñ sidresi
Hüsn ü melāḫat[d]a ruḫuñ müntehā
- 9 Miskīn-i⁵⁷⁶ ervāḫ şaçuñdur şaçuñ
La[°]l-i lebüñ cānlara dārü’ş-şifā

⁵⁷⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 175).⁵⁷⁵ *Dîvân*’dan (Ayan, 2020, s. 175) tamamlandı.⁵⁷⁶ miskīn-i: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 175) *mesken-i* daha uygundur.

- 10 Zülfüñi ve 'l-leyl okuram her gice
Yüz[üñi] her irtede *şemsü 'd-duḥā*
- 11 Gör ki NESİMİ nefesini⁵⁷⁷ kim nice
Büy-ı Mesîḥā gibi-durur⁵⁷⁸ cān-fezā
- 12 Naẓm-ı NESİMİ ki dürerdür adı
Ḥalka şatar anı vü olmaz bahā

162

NESİMİ GÜFTE⁵⁷⁹

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 'Āşık belā yolında gerek kim ḥamül ola
Ma'şūḳdan aña ne kim⁵⁸⁰ gelse ḳabül ola
- 2 Gerçek muḥibbe cevır [ü] cefā çünkü yār ider
Niçün cefādan niçün⁵⁸¹ ḡamdan melül ola
- 3 Yokdur naşibi 'aşḳ-ı ḥaḳīḳatdan ey göñül
Şol kiminüñ ki mürşidi nāḳış 'aḳl⁵⁸² ola
- 4 Her 'āşıḳuñ ki yār-ıla oldu çirā vü cūn
'Ārif ḳatında adı [anuñ]⁵⁸³ bü'l-fuzül ola
- 5 Ger şerḥ idersem āyīne-i⁵⁸⁴ ḥüsnüñ kitābını
Her bāb içinde faşlına yüz biñ fuşül ola
- 6 Nāz u na'im ü cennet-i cāvid içindedür

⁵⁷⁷ nefesini: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 175) *nefesi* daha uygundur.

⁵⁷⁸ gibi-durur: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 175) *kimidür* daha uygundur.

⁵⁷⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 672).

⁵⁸⁰ kim: Vezin gereği *ki* olmalıdır.

⁵⁸¹ niçün: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 672) *incine* daha uygundur.

⁵⁸² 'aḳl: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 672) *'uḳül* daha uygundur.

⁵⁸³ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 672) tamamlandı.

⁵⁸⁴ āyīne: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 672) *āyet* daha uygundur.

Dil-berden ol gönül ki murādı huşul ola

7 Ey Hālîkuñ emāneti[ni] zāyi^c eyleyen
Lāyık-durur adı ki *zalūmen cehul* ola

8 Şīrīn-ḥalāvet ol imiş ola ki sidresi
Zātında hūb-hılkat ü şīrīn-uşul ola

9 Mi^crāca çıkdı rūḥ-ı NESİMİ burāk-ıla
Şol lāşeden ne fā^oide kim *lā-zelul* ola

63a

163⁵⁸⁵

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

1 Ey şıfātuñ baḥr-ı zātuñ gevher-i zāt-ı Hudā
Ma^cden-i faẓl-ı vüçüduñ yā resul-i kibriyā

2 ^cĀlemi⁵⁸⁶ cismi vü cānı senden ötrü oldı gör
Seyyidü'l-kevneyn-i ^cālem yā Muḥammed Muştafā

3 *Küntü kenzün* perdesi senden açıldı ^cāleme
Ey beyānuñ ^cālimi⁵⁸⁷ sensin v'ey delīl [ü] reh-nümā

4 Şüretün *Ṭāhā* vü *Yāsīn* ey resul-i mu^cteber
Fe'rteḳib mā fi's-semā^oi ey beyānuñ *ḳul kefā*

5 Ey yüzün *innā fetahñā* v'ey cemālün *Fātiḥa*
V'ey boyuñ hem-çün *Tebārek* geldi *sidretü'l-müntehā*⁵⁸⁸

6 *Aḥsen-i taḳvīm* sensin ey *elem neşrah* saçuñ
Ey ruḥuñ *şakḳu'l-ḳamer* çün doğdı ve *'ş-şemsü'd-ḍuhā*

⁵⁸⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 173).

⁵⁸⁶ ^cālemi: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 173) *'ālemün* daha uygundur.

⁵⁸⁷ ^cālimi: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 173-174) *'ilmi* daha uygundur.

⁵⁸⁸ *sidretü'l-müntehā*: Vezin gereği *sidre'l-müntehā* olmalıdır.

- 7 Ma^cden-i cūd [u] seḥāsın ey velāyet meskeni
Hel etā şānuña geldi yā °Aliyye'l-Murtezā
- 8 Fāṭıma ma^cşūm olupdur hem Ḥadīce maḥremūñ
Birisi faḥru'n-nisādur birisi ḥayru'n-nisā
- 9 Gel bu ḥayret baḥrı içre ṭal u gerekdür⁵⁸⁹ kim nedür
°Aşk elinden aḡu içdi ol Ḥasen ḥulḡu'r-Rızā
- 10 Kāfir-i nefsūñ elinden oda gel gir ey göñül
Ger şehīd olmak dilerseñ çün Ḥüseyn-i Kerbelā
- 11 Ādem-i āl-i °abādur Şems-i Zeynü'l-°Ābidīn
Şol Muḥammed Bāḡırır gör maḥrem-i zū'l-kibriyā
- 12 Evvel ü Āḥir hem oldur Zāḥir ü Bāṭın hem ol
Ṭāḥir⁵⁹⁰ Ca^cfer-i Şādık u Kāzım şāḥ °Alī Mūsī'r-Rızā
- 13 Ḥusrev-i her dü mekāndur çün Takī vü bā-Naḡī
Müctebādur muḡtedādur müctebādur muḡtedā
- 14 °Askerīdür şāḥ-ı kevneyn menba^c-ı cūd u kerem
Ḥüccetü'l-kā'im Muḥammed Mehdī ol kân-ı vefā
- 15 Derdmend oldı vüçüdum müstemendem sensüzün
Ḥālūme senden naḡar olsa bulur °ayn-ı şifā
- 16 Çün NESĪMĪ maḥşer[üñ] ḥaşrinden içdi Kevşeri
Sırrı keşf oldı ḡulūbı buldı vaḥdet bā-rehā

⁵⁸⁹ ṭal u gerekdür: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 174) *ṭala görgil* daha uygundur.

⁵⁹⁰ Ṭāḥir: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

164

GÜFTE-İ NESİMİ⁵⁹¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Ey şaçuñ *ve 'l-leyl izā yağşā* yüzüñdür *ve 'd-ḍuḥā*
Yā vü *sīn* şānuñda münzel hem beyānuñ *Ṭā* vü *Hā*
- 2 *Ḳābe kavseyn* iki kaşuñ vaşfı *ev ednā* ile
Hem *elem neşrah* leke *şadrek* buyurdu Hāḳ saña
- 63b 3 Fazl-ı Rabbü'l-°ālemīnün ber-güzide maḫharı
°Ālim-i °ilm-i ilāhī kāşif-i *ḳul innemā*
- 4 Hilḳat-i eflāke sensin vāsıta nūr-ı ilāh
Hem senün şānuñda münzel oldu *levlāke lemā*
- 5 Sensin ol nūr[ı] ki Ādem *beyne mā°u tīn* iken
Ol zamān ebnā ḳılurduñ cümleye sensin beḳā
- 6 *Lā nebiyy ba°dī* buyurduñ ya°nī ḥatm oldu kelām
Şaddaḳ ey seyyid ki sensin ḥatm-i cümle enbiyā
- 7 *İstivā* ḥaṭṭından itdüñ zāhirā *şakḳu 'l-ḳamer*
Çün saña geldi ki *er-Raḥmān °ale 'l-°arşi 'stevā*
- 8 Hem *ra°eytü Rabbī* itdüñ *leyletü 'l-Mi°rācdā*
Sensin ol *fī şūretin aḥsen* gören vech-i liḳā
- 9 *Raḥmeten li 'l-°ālemīn* sen seyyid-i kevneyn hem
Şem°-i ruḥsāruñdan oldu *kün fe-kān* nūr-ı ziyā
- 10 Ey Ḥabību'llāh ki ismün yazılıdur °arşda

⁵⁹¹ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 183).

Aḥmed ü Maḥmūd Ebu'l-Kāsım Muḥammed Muştafā

- 11 Ol kim anuñ ḥaqqına *min nūri vāḥid* söyledüñ
Hem anuñ şānında Ḥaḳdan nāzil oldu *hel etā*
- 12 Ol velāyet kānı vü sultān-ı dīn şāh-ı Necef
Tāc-dār-ı enbiyā vü ser-firāz-ı evliyā
- 13 Sensin ol zāt-ı muṭahher ey mübārek *mā'ü tīn*
Ḳul kefā geldi senüñ şānında bi'llāh *ḳul kefā*
- 14 Aḥmedā şol kim didüñ men şehr-i °ilm[em] ḳapısı
Ol °Aliyyü'l-Murtezādur ol °Aliyyü'l-Murtezā
- 15 Fāṭıma naḳdin senüñ oldu Ḥadīce maḥremüñ
Ol biri ḥayru'n-nisādur bu biri faḥru'n-nisā
- 16 Şebbīr ü Şübber ki ya°nī şāh Ḥüseyn[-le] şāh Ḥasen
Ol iki dürreyn-i baḥr-ı zāt-ı bī-hem-tā Ḥudā
- 17 Ol şehīdeyn-i sa°ideyn ol iki şeh-zādeler
İḥtiyār-ı °ālemeyn ü maḳbūleyn-i kibriyā
- 18 Ol şeh-i aḥsen Ḥasendür bu şeh-i ḥulḳ-ı Ḥüseyn
Ol şehīd-i zehr-i °aşḳ u bu şehīd-i Kerbelā
- 19 Ol vücūdeyn-i muṭahher maẓhareyn-i ḥüsn ü luṭf
Servereyn-i īn serā vü serverān-ı ān serā
- 20 Mefḥar-i °ālem ü ādem şāh-ı Zeynü'l-°Ābidīn
Hem Muḥammed Bāḳır ol sultān-ı dīn bedrū'd-dücā
- 21 Ca°fer-i Şādık kim oldur pīşvā-yı ehl-i dīn

Ol emîr-i sırr-ı esmâ dürr-i deryâ-yı °aṭā

22 Kāzım ol °ilm-i ilāhînüñ mekân [u] ma°deni
Hem imām-ı heştüm[î]ndür şāh °Alî Mûse’r-Rızā

23 Ol Taḳî vü muttaḳî kim Muştafānuñ ālidür
Maḫhar-ı elṭāf-ı raḫmet ma°den-i cūd u seḫā

64a 24 Şāh Naḳî kim nūr-ı çeşm-i Muştafādur yaḳîn
Ol imām-ı °arîfîn[dür] şāh-ı sultān-ı beḳā

25 Şāh-sālār-ı cihāndur °Askerî hem cümleñüñ
İbn-i Hādî pîşvāmuz pîşvādur pîşvā

26 Mehdî-i şāhib-zamān ol hādî-i ins ü melek
Ḳātil-i küffār [oldı]⁵⁹² şāhib-i şancaḳ şāhib⁵⁹³-livā

27 Cān u dilden Muştafā vü Murtezā meddāḫıyam
Hem bu on iki imāma söylerem medḫ u şenā

28 Gör ki⁵⁹⁴ Şimr ü Yezîd ü gör ki⁵⁹⁵ Mervān-ı ḫar
Muştafānuñ ḫazretine ḳılımışam men ilticā

29 Ḥānedān-ı Muştafā°i sevmeyen mel°ūnlara
Oḳuram bî-ḫadd ü ḡāyet aña la°net dā°imā

30 Ey NESÎMÎ ḫaşr ü neşrūñ cāmi°isin cāmi°i
Enbiyānuñ sırrı sensin evliyā vü etḳıyā

165

⁵⁹² *Dîvân*’dan (Ayan, 2020, s. 185) tamamlandı.

⁵⁹³ şāhib: Vezin ve anlam gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁵⁹⁴ gör ki: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 185) *gori-i* daha uygundur.

⁵⁹⁵ gör ki: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 185) *gori-i* daha uygundur.

GÜFTE-İ NESİMİ MERŞİYE-İ İMÂM HÜSEYN-İ KERBELÂ⁵⁹⁶

Mef'ûlû Fâ'îlâtü Mefâ'îlû Fâ'îlün

- 1 Tâ şaçdı °âleme yine müşg-i siyeh şabâ
Kadd-i benefşe oldı ğam u derd-ile dü-tâ
- 2 Kân oldı lâlenüñ cigeri derd ü dâğ-ıla
Şarardı şayru oldı çemenler çü keh-rubâ
- 3 Sürmez sürûd zevkını bülbül neşât-ıla
Görmez huzûr vâktini gül bülbülün revâ
- 4 Gülmez bu bûsitânda dahı ğonca ğunc ile
Gelmez bu bûsitâna dahı nûkhet-i şabâ
- 5 Sûsen dilin çıkardı ne dir erguvân[a] gör
Yahma elüñ hınâya Muharremde kıl hayâ
- 6 Ğaddâr⁵⁹⁷ itdiler bu ayda [çü] âl-i Muhammede
Ger mü'min iseñ ağla di kim vâ-muşîbetâ
- 7 Âl-i Muhammede nice al itdi ol Yezîd
La'net anuñ vücûdına her şubh u her mesâ
- 8 Ğonca çemende toptolu kân bağı derd-ile
Gülşende gül gülerse tutar gözleri bükâ
- 9 Zerd oldı yine şâhid-i sîmîn-ber-i çemen
Geydi biri kızıl biri yeşil biri kara
- 10 Âvâz u şavt [u] nuţkını unutdı °andelîb
Meclisde çeng[e] çeng eger ursañ dimez şadâ

⁵⁹⁶ Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi (Özmen, 1998, C 1, s. 278-279).

⁵⁹⁷ ğaddâr: Vezin ve anlam gereği Antoloji'deki (Özmen, 1998, C 1, s. 279) *cevr* daha uygundur.

- 11 Ol gün-dur[ur] bugünkü şehīd oldı şāh-ı dīn
Ol demdür bu dem ki aķar be-mişl-i mā⁵⁹⁸
- 12 Ol gül budağı kim var anuñ iki ğoncası
Biri Ħasen biri[si] Ħüseyn şāh-ı Kerbelā
- 13 Zeynü'l-°İbād u Bākır u Şādık imām-ı Ħaķ
Mūsī-i Kāzım ol şeh-i dīn Mūsī-i Rızā
- 64b** 14 Şāhum Taķī °Aliyy [ü] Naķī şāh °Askerī
Sultān-ı dīn Muĥammed-i Mehdī-i muķtedā
- 15 Her kim ki sevdi cān-ıla āl-i Muĥammedi
Yarın şefī° olur aña mecmū°-ı enbiyā
- 16 Vā-veylā⁵⁹⁹ [vü] āh eylemedür dünya işleri
Kim āl-i Muşţafāya Müselmān kılur cefā
- 17 Sen kim Resūlūñ ālini sevmezsın ey pelīd
Ṭā°at ü⁶⁰⁰ zıkr [ü] ĥayruñ olur cümlesi hebā
- 18 Ger ğarķa baĥr-ı zāt⁶⁰¹ iseñ ey NESİMİ sen
Ėam yime kim şefī°-durur Muşţafā saña

166

GÜFTE-İ NESİMİ UDDİSE SİRRUHU⁶⁰²

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Ṭavāf-ı Ka°benüñ gerçi şevāb[ı] çokdur ey monlā
Göñül Allāh evidür çün tavāf itmek anı evlā

⁵⁹⁸ Mısranın vezni kusurludur.

⁵⁹⁹ vā-veylā: Vezin gereğı vā-veyl olmalıdır.

⁶⁰⁰ ṭā°at ü: Vezin gereğı ṭā°āt u olmalıdır.

⁶⁰¹ ğarķa baĥr-ı zāt : Vezin ve anlam bakımından *Antoloji*'deki (Özmen, 1998, C 1, s. 279) *ğarķ-i baĥr-i ma°şiyet* daha uygundur.

⁶⁰² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 188).

- 2 Yidi gökden dahı a[°]lā gönüldür bi'llāh ey [°]ārif
Gönül içinde buldılar rumūz-ı sırr-ı *mā evḥā*
- 3 Olar kim [°]āşıq-ı Hāḫdur n'iderler ḥūr [u] ḡilmānı
Ki ḥuld-i ḥūr u ḡilmāndur ṭufeyl-i [°]āşıq-ı şeydā
- 4 Gel ey Hāḫḫ isteyen ṭālib muḫaddes vādī'i ṭayy it
Ki zaḥmetsüz ele gelmez ne kim isterseñ ey dānā
- 5 Vücūduñ şehrine gir gör gönül Ṭūrına cān geldi
Münācāt itdi Hāḫḫ-ıla tecellī gördi çün Mūsā
- 6 Kişi her ne[yi] kim sevse odur hem zıkr ü tesbīḥi
Nitekim dā'imā Vāmıḫ dilinde zıkrıdūr [°]Azrā
- 7 Müyesser olalı vaşluñ NESİMİ[°]ye eyā dil-ber
Ḥayālūñ mūnis idüpdür dün [ü] gün zıkrūñde şehā⁶⁰³

167

GÜFTE-İ NESİMİ⁶⁰⁴

Mefā[°]ilün Fe[°]ilātün Mefā[°]ilün Fe[°]ilün

- 1 Eyā laṭīf-i zamāne eyā ḥulāṣa-i zāt
İşit bu sözi tā kim⁶⁰⁵ bulasın anda necāt
- 2 Şerī[°]at emrini mürşid idin ṭarīḳate gir
Kim ol ṭarīḳat ile sen içesin āb-ı ḥayāt
- 3 Hāḫīḳat ehli olursañ görine her ne ki var
Demüñde ma[°]rifetüñde bulına biñ ḥasenāt

⁶⁰³ zıkrūñde şehā: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 188) *zıkrı sen şāha* daha uygundur.

⁶⁰⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 203).

⁶⁰⁵ sözi tā kim: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 203) *sözlerümi tā* daha uygundur.

- 4 Bugün dürişen⁶⁰⁶ özün için eyü °amel idegör
Yarınki ma°rekelerde behişt ola °araşāt
- 5 Seni diri tutan[ı] sen bilür [mi]sin i °azīz
Ki her nefesde bulasın i nice Ẹadr [ü] Berāt
- 6 Bugün bu dār-ı fenā bir nefes-durur bilünüz
Bu bir nefesde kıluñ şad hezār şavm u şalāt
- 7 Resül [ü] seyyid-i kevneyn ki mü°mine⁶⁰⁷ āyīnedür
Bu mü°min āyīnesinde göründi cümle şıfāt
- 65a** 8 Fenā vefāt-ıla nefsün bu üçü bir gicedür
Beķā hayāt-ıla gündüz bu °aql-ıla mir°āt
- 9 Beķā ilinden irişdüñ fenāda °ilm okuduñ
Bu °ilm-ile seni bildün[se] °ömrüne berekāt
- 10 Anı ki °ilm[i] bilüp bilmedün[se] kendi_özünü
İlet şu defterünü [tiz]⁶⁰⁸ pazarda bir pula şat
- 11 Hāzer kıl añla seni sen özüñi bilmek için
Şaķın ki cennet için olmaya yirün düzaḥ⁶⁰⁹
- 12 Kaçan kim⁶¹⁰ katl idesin nefsünü oda atasın
İrişe āyet-i fe'nzur [dö]ne hayāt[a] memāt
- 13 Düriş bu ma°rifetün hırķasına cem° olagör
Tağılma dört yaña °aşık ki ķandasın heyhāt

⁶⁰⁶ dürişen: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 203) *düriş* daha uygundur.

⁶⁰⁷ mü°mine: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 203) *mü°min* daha uygundur.

⁶⁰⁸ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 203) tamamlandı.

⁶⁰⁹ düzaḥ: Kafiye gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 203) *derekāt* daha uygundur.

⁶¹⁰ kim: Vezin bakımından *ki* olmalıdır.

- 14 Götürdi perde'i toğdı o veche  alemde
Yitürdi n r-ı tecell  sürildi   n zulum t
- 15   nice te ne-dile s zler mden ire z l l
Beriiye i re  alınca i eg r  b-ı hay t
- 16⁶¹¹ Dil mden irdi  alemde d kildi k ğıda d r
D zildi c mle le  if cev hir oldu  eb t
- 17 Bu ma rifet s zin n sırrını bey n idev z
Ey  la  if-i zam ne ey  h l  a-i z t
- 18 Bug n NES M  s zin n mel  hatine iren
Hez r secde  ılur  ad hez r  and u neb t
- 19 Bir  atre ba r-ı ha   kat s zini med  idel m
Ki bir  ar  atde bi  d rl  g ster r  arek t
- 20 Bu ma rifet bu  ar  at [ a   kat]⁶¹² oldu kel m
 er  at emri i  n vir Mu ammede  alav t

168

G FTE-  SEYY D⁶¹³

F  il t n F  il  n F  il t n F  il n

- 1  yet-i inn  ene 'll ham bu n ru n n rıyam
Hem m n c t-ı tecell  hem Kel m  n   rıyam
- 2 Evvel m n n ve 'l- alemd r   ir m m   yest r n
S re-i ve ' -  rıyam ve ' -  r n n mest  rıyam

⁶¹¹ “G fte-i Hay t” ba lı ıyla 16-17. beyitleri 23b’de, 18, 19 ve 20. beyitleri de 24a’da ayrı bir  iir gibi yaz lsa da *Nes m  D v n *’nda (Ayan, 2020, s. 203-204) aynı  iirin devamı oldu undan bir araya getirildi.

⁶¹² *D v n *’dan (Ayan, 2020, s. 204) tamamlandı.

⁶¹³ *Nes m  D v n * (Ayan, 2020, s. 481-483).

- 3 Fer[°] [u] aşlam ref[°] [u] naşbam cüz ü cezām⁶¹⁴ cāvidān
Sakf-ı merfū[°] am bu baḥruñ nükte-i maḡrūriyam⁶¹⁵
- 4 Mışram u hem cāmi[°]em hem cum[°]a[y]am hem āyīne
 Rūḥ-ı Ẹudsūñ nefḥası hem beytinūñ sūziyam⁶¹⁶
- 5 Hem imāmam hem hidāyet Mehdī vü hem mühtedī
 Hem kitāb-ı vaḥy-i münzel hem raḵ[uñ] menşūriyam
- 6 Hem ḥafīfem hem [°]urūcam hem ḵarīnem hem burūc
 Gerdiş-i çarḥ u medāram şehrīnūñ meşhūriyam
- 7 Kāf-ıla nūn-ı müdāmdur menşe[°]ümdür kâ[°]ināt
 Uşbu kevnūñ *küntü kenzūñ* kenzinūñ maḡrūriyam
- 8 Hem mürekkeb hem bas[ī]ṭ ü hem cevāhir hem [°]araz
 Muttaşıl hem munfaşıl hem zākirem mezkūriyam
- 9 Cennetem ṭübā menem *ṭübā le[hu]m ḥusne'l-me[°]āb*
 Şāhidem şāhenşehinūñ şāhid-i maşṭūriyam
- 10 Zāhir ü Bāṭın menem peydā menem pinhān menem
 Maḗharam hem muḗhīram hem maḗharuñ maḗhūriyam
- 11 Sāḵıyam hem sāḡaram hem Selsebīlem hem sebīl
 Bendedür ḡılmān ile ḥūr hem anuñ maḵşūriyam
- 12 Hem benem bezm-i ezel hem bendedür cām-ı *elest*
 Hem şarāb-ı Kevşerem hem ḥamrīnuñ maḥmūriyam

⁶¹⁴ cüz ü cezām: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 481) *cerr ü cezmem* daha uygundur.

⁶¹⁵ maḡrūriyam: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 481) *mescūriyam* daha uygundur.

⁶¹⁶ sūziyam: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 481) *ma[°]mūriyam* daha uygundur.

- 65b** 13 Hem münādī vü nidāyam hem raʿūfam hem ʿuṭūf
Hem ḵulam hem ellerüñ rezzāḵı vü ḡayyūriyam
- 14 Hem menem mey-ḡāne vü genc-i ḡarābāt-ı ezel
Hem şarābam hem anuñ peymānesi engūriyam
- 15 Hem Hıṭāyam hem Ḥoten hem nāfe-i Tātār tek
Çīn ü Māçīn ü Moḡol-çīnüñ daḡı faḡfūriyam
- 16 Mülk-i Īrān mülk-i Tūrān mülk-i Hind ü mülk-i Sind
Mülk-i Şāmam mülk-i ḡayşer Rūmiyam tekfūriyam
- 17 Hem [menem]⁶¹⁷ Bağdād-ıla Şaṭ hem ḡalīfe hem zamān
Hem *ene 'l-Ḥaḡ* söylerem hem dāriyam Manşūriyam
- 18 Niʿmetem hem *lā yezālem* nevʿ-i [nevʿ] u levn-i levn
Ḳāsım[uñ] ḡassāmıyam hem şākirüñ meşḡūriyam
- 19 Ravzanuñ Rıdṽanıyam cennāt-i ʿAdn oldı adum
Hem ḡıyāmam daḡı maḡşūrāt içinde ḡūriyam
- 20 Hem heyūlāyam muḡaddem cümle lezzet bendedür āsumānuñ
nūriyam⁶¹⁸
Hem benem bal u şeker hem naḡl ü hem zenbūriyam
- 21 Altı āvāz on iki perde yigirmi dōrt Şuʿayb⁶¹⁹
Hem zebān [u] erḡanūnam çeng-ile ṭanbūriyam
- 22 Āsumānam hem zemīnem hem berīdem⁶²⁰ hem burūc

⁶¹⁷ *Dīvān*’dan (Ayan, 2020, s. 482) tamamlandı.

⁶¹⁸ āsumānuñ nūriyam: Vezin gereḡi mısradan çıkarılmalıdır.

⁶¹⁹ Şuʿayb: Anlam bakımından *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 482) *şaʿab* daha uygundur.

⁶²⁰ berīdem: Anlam bakımından *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 482) *bulut u* daha uygundur.

Ebr-i nīsānam yemem hem lü°lü°-i menşūriyam

- 23 °Ālem-i kübrā vü şuğrā hem vaz[ī]° u hem şerīf
°Ālemem hem Hālīkām ġam-h°āriyam mesrūriyam

- 24 Hem benem Belķīs-ı devrān ins ü cinn [ü] vahş u tuyūr⁶²¹
Hem Süleymānam hem anuñ hātem-i düstūriyam

- 25 Hem Halīlem hem necātam hem hayātam hem memāt
Maķbereyem hem °azābem hem hisāb u şūriyam

- 26 Sen degülsin söyleyen Hāķdur NESĪMĪ söyledi
Hāķ kim eydür kim zemīn ü āsumānuñ nūriyam

169

GÜFTE-İ SEYYİD⁶²²

Müstef°ilün Fa°ülün Müstef°ilün Fa°ülün

- 1 Ey bergüzīde şūret cānsın velī ne cānsın
Hem ism-ile müsemmā hem cism-ile revānsın

- 2 Ābā vü ümmehātdan sensin hūlāşa şeksüz
Ey kā°ināta maķşad maķşūd-ı kün fe-kānsın

- 3 Hüsñ ü ruķuñ şıfātı kevn ü mekāna şığmaz
Ey gevher-i yek-tā⁶²³ sen genc-i lā-mekānsın

- 4 Leyl ü nehār içinde şems ü kamer gibi uş
Her yaña kim baķarsam °ayne°l-yakīn °ayānsın

- 5 Ğarķ eyledi cemālūñ tozında⁶²⁴ kün-fekāmı
Ey gevher-i hāķīķat şerh eyle kim ne kānsın

⁶²¹ tuyūr: Vezin bakımından *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 483) *ṭayr* daha uygundur.

⁶²² *Nesīmī Dīvām* (Ayan, 2020, s. 582-583).

⁶²³ yek-tā: Vezin bakımından *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 582) *yegāne* daha uygundur.

⁶²⁴ tozında: Anlam bakımından *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 582) *nūrında* daha uygundur.

- 6 Arz u semāda yokdur bir zerre senden ayru
Ey cümleñ vücdı bi'l-cümle der-miyānsın
- 66a 7 Her şeyde gerçi sensin ey cān güneşden azher
A^cmā şanur ki gözden lā-şey gibi nihānsın
- 8 Hāḡ şüretinde insān sensin gelen cihāna
Ey Tañrınñ şıfātı ʿālemde cāvidānsın
- 9 Yüzün kitāb-ı münzel zülf ü ruḡuñdur āyet
Ey Hālıḡuñ kelāmı dilümde tercemānsın
- 10 Cān u cihānı sensüz n'eyler muḡıbb-i şādık
Ey ʿāşıḡuñ ḡayātı hem cān u hem cihānsın
- 11 Sevdālu nergisüñden düşdi cihāna fitne
Ey ḡüsn içinde fitne ser-fitne-i cihānsın
- 12 Ḳandurđı kā'inātı ḡande⁶²⁵ nebāta la^clūñ
Ey Ḥusrev-i melāḡat Şirīn-şeker-dehānsın
- 13 Ḥüsñüñ kitābetinden geldi vücdā ʿālem
Ey vā^ciz epsem ol kim yalancı ḡışsa-ḡ[[~]ā]nsın
- 14 Hāḡdan gelen kelāmuñ mu^ccizindür⁶²⁶ [ey] NESİMİ
Sensin ki *küntü kenzün* esrārına beyānsın

170

GÜFTE-İ SEYYİD NESİMİ⁶²⁷Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün

⁶²⁵ ḡande: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 583) *ḡand u* daha uygundur.

⁶²⁶ mu^ccizindür: Vezin bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 583) *mu^ccizdür* daha uygundur.

⁶²⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 606-607).

- 1 Yüzün müşhafdur ey dil-ber yañağın *kāf* ve 'l-*Qurʿān*
Budur Hāqdan gelen *Ṭāhā* budur *Yāsīn* ü *er-Raḥmān*
- 2 Ay-ıla günü göklerden getürdi secdeye ḥüsnün
Zihī kuvvet zihī kudret zihī muʿciz zihī erkān
- 3 Yidi kez Hāq ne maʿniden buyurdi secde şeytāna
Sen anı bil ne şeydensin kim anı bilmedi şeytān
- 4 Ṭudağın āb-ı ḥayvāndur ben anı şormışam Hızra
Velīkin āb-ı ḥayvānı kaçan idrāk ider ḥayvān
- 5 Kaşuñla kirpügün yā Rab ne fettān yay u oğdur kim
Felekdür tīrine tīr-[ke]ş melekdür yayına kurbān
- 6 Sen ol pākīze-gevherin bugün ʿālemde ey ḥākim
Ṭudağın āb-ı ḥayvāndur cemālün ravza-i Rıdvān
- 7 *Seḳāhum Rabbuhum* hamrı leb-i laʿlün şarābıdur
Bu meyden mest olan bildi ki Hāqdan *men ʿaleyhā fān*
- 8 Utanur ʿārifün ʿaqlı saña insān demek niçün
Ki insāndur dimez kimse saña yā ḥāliḳe'l-insān
- 9 Ruḥuñ *innā fetāḥnā*dur şaçuñ ve 'l-*lejl* ü *ḳad eflaḥ*
Bu levḥün ebcedin gör kim ki koydı Hāq adın *Qurʿān*
- 10 Hāḳa egr[i] baḳañ gözden cemālün yaraşur⁶²⁸ dil-ber
Götürdi perde'i geldi gel ey zāhid getür imān
- 11 Tecellünün çerāğıdur cemālün şemʿi uş gör kim

⁶²⁸ yaraşur: Anlam bakımından *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 606) *yaşurur* daha uygundur.

Nice nūr [u] ziyāsından yanar her bir meh-i tābān

- 12 Düzildi kışşa-i Şīrīn dükendi şekkerin devri
Lebūn devrānıdur gelgil ki sensin Hüsrev-i devrān

- 66b 13 Ne deryādur °aceb °aşkuñ ki yokdur ḥadd [ü] pāyānı
Zihī °aşk-ı nihāyetsüz zihī deryā-yı bī-pāyān

- 14 NESĪMĪ çün vişālūñden ḥayāt-ı sermedī oldı⁶²⁹
Yaḳındur kim diyem Ḥaḳdan kim oldı ḥayy-i cāvidān

171

GÜFTE-İ NESĪMĪ ḲUDDİSE SĪRRUHU⁶³⁰

Müstef°ilün Fa°ülün Müstef°ilün Fa°ülün

- 1 Ey ḡafletūñ meyinden mest [ü] ḥarāb [u] ḥayrān
Ger Ḥaḳkı tanımışsan ḳanı delīl ü bürhān

- 2 Nefs-i ḥasīse uymaḳ nā-dānlaruñ işidür
İşin nedür gör āḥir fikr eyle olma nā-dān

- 3 Çün her ne kim ekersin anı āḥir⁶³¹ biçersin
Dünyāda ekme anı kim ola adı °iṣyān

- 4 Terk eyle seyyi°atı ṣālih °amel ḳazan kim
Ki_anuñ cezāsı Ḥaḳdan hem luṭf imiş hem iḥsān

- 5 Eyyāmını ḥayātuñ bād-ı hevāya virme
Kim yitüren ḥayātı °uḳbādadur peṣīmān

- 6 Müflis ticāret eyler sermāyesüz velīkin
Sa°yi °abeşdür anuñ sevdāsı cümle ḥüsran

⁶²⁹ oldı: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 607) *buldı* daha uygundur.

⁶³⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 591).

⁶³¹ anı āḥir: Vezin gereği *āḥir anı* olmalıdır.

- 7 Nākış vücūda çün kim noķşān gelür hemīşe
Cehd eyle kāmīl ol kim gelmez kemāle noķşān
- 8 Dünyā-yı dūn ğam[ın]dan şorma⁶³² şayru olma
°Ālemden⁶³³ kimse çün kim bulmaz bu derde dermān
- 9 Hırş u ḥased şıfātın terk eyle ayrıl erken
Niçün kim ol şıfātın nācīdür ayrılan cān
- 10 Çü üscüdū buyurđı Ādem ḥaķında Ḥaķ gel
Ḥaķķuñ ḥiṭābına uy kıl secde olma şeyṭān
- 11 Dīvin libāsını koy Hızır-ıla yoldaş ol kim
Zulmetde zāhir olmaz ḥayvāna āb-ı ḥayvān
- 12 Ḥaķķuñ şıfātını bul ğufrāna ķābil ol kim
Şol yüce ķadr ü baḥtuñ kesbi degüldür āsān
- 13 °Abd olma ey NESĪMĪ fānī cihāna çün kim
Evlā[d]-ı ṭayyibīnsin hem °ālem [ü] hem insān

172

GÜFTE-İ NESĪMĪ ḲUDDİSE SĪRRUHU⁶³⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Sen baña dil-ber yitersin özgeler yār olmasun
Bir olur yār iki olmaz iki zinhār olmasun
- 2 Bağrumı doğrar firāķuñ ḥārı ey ḥuldüñ güli
Nev-bahār olsun gül olsun arada ḥār olmasun

⁶³² şorma: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 591) *şararma* daha uygundur.

⁶³³ °ālemden: Vezin bakımından °ālemden olmalıdır.

⁶³⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 594-595).

- 3 Ȑoęrıdur yāruñ yolu Ȑoęrı Ȑayurmaz yaradan
Kim ki Ȑoęrı yoldadur anuñ yolu dār olmasun
- 4 Ey sekiz cennāt-i °Adnüñ bāęı vü⁶³⁵ gūlzārı yüzüñ
Gūlden anuñ gūlşeni bī-berg [ü] bī-bār olmasun
- 67a 5 Kim ki dīdāruñdan özge nesne ister yār ola
Yıtmesün Hağdan naşībi ehl-i dīdār olmasun
- 6 Firęatüñ derdi beni bī-ḥ°āb u giryān eyledi
Düşmenüñ °ömri dükensin baḥtı bīdār olmasun
- 7 Dutmışam °aşkuñla peymān Ȑılmışam zūlfüñle °ahd
Andan özge °ahd u peymān Ȑavl [ü] ikrār olmasun
- 8 Zūlfüñüñ dārında şāhā aşılān Mañşūr idi
Kim ki Mañşūr olmadı zūlfünde ber-dār olmasun
- 9 Olmadı °aynuñdan özge kimseye⁶³⁶ ḥoş bīmār kim
Yā Rab ol nergisden özge kimse bīmār olmasun
- 10 Ey NESİMİ Ȑılma yāruñ sırrını aęyāra fāş
Tā ki yār olsun bu sırra maḥrem aęyār olmasun

173

GÜFTE-İ NESİMİ⁶³⁷

Mefā°ilün Fe°ilātün Mefā°ilün Fe°ilün

- 1 Yüzünde nūrını gördi ezel güninde ilāh
Didi ki *eşhedü en lā ilāhe illa 'llāh*
- 2 Bu ḥüsn [ü luḥf]⁶³⁸-ıla kim gördi yirde yā gökde

⁶³⁵ vü: Vezin gereği mısradan Ȑıkarılmalıdır.

⁶³⁶ kimseye: Vezin gereği *kimse* olmalıdır.

⁶³⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 625-626).

⁶³⁸ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 625) tamamlandı.

Melek şüretlü beşer yā güneş şıfatlu mäh

3 Eger günāh ise kılmak yüzüñ katında sücūd
Ben eylerem bu günāhı ki müzd imiş bu günāh

4 Götür niķābı vü halkı kul eyle hüsñüne kim
Melāmet⁶³⁹ ehline sensin emīr ü hem daḥı şāh

5 Hidāyet eyledi nūrını *ķālū belāda*⁶⁴⁰
Kara gözün kara kaşuñ beñüñle zülf-i siyāh

6 Kul oldu hüsñüne hūr [u] melek [ne] şorarsın
Zihī °ināyet ü °izzet zihī celā[l]et ü cāh

7 Ne hüsñ imiş bu ki vaşfında rūḥ-ı nāṭıķanuñ
Dili tutıldı vü kıldı ḥadīşini kūtāh

8 İkrāh⁶⁴¹ eyleme °aşıkdan epsem ey⁶⁴² zāhid
Ki kim ki Ḥaḳḳ-ıladur Ḥaḳdan eylemez ikrāh

9 İki gözün eger egri degülse bakma iki
Ki vaḥdet ehline Ḥaḳdan bulundu ṭoḡrı bir⁶⁴³ rāh

10 Cihāna ḥāl ü ḥaṭuñdan ruḥuñ çerisi⁶⁴⁴ çekmiş
Zihī şehenşeh-i a°zam zihī aḡulu siyāh

11 Cemāl ü şüretüne kim ki olmadı kurbān
İki cihānda naşībi nedāmet oldu vāh

⁶³⁹ melāmet: Anlam bakımından *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 625) *melāḥat* daha uygundur.

⁶⁴⁰ nūrını *ķālū belāda*: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 625) *ķālū belāda nūra meni* daha uygundur.

⁶⁴¹ ikrāh: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 625) *kerāhet* daha uygundur.

⁶⁴² ey: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 625) *ol* daha uygundur.

⁶⁴³ bir: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁶⁴⁴ çerisi: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 625) *çeri* daha uygundur.

- 12 Cihân içinde NESİMÎ elif tek oldı ferd
Eger inanmaz iseñ işte şer^c [ü] işte güvâh

174

GÜFTE-İ NESİMÎ⁶⁴⁵

Mef^cülü Mefâ^cilün Fa^cülün

- 1 Muşhafdur anuñ yüzi i va'llâh
Mîm ü nûn u ^cayn-i *kul hüvâ'llâh*

- 67b 2 Ma^cşûk-ıla ^câşık oldı vâhid
Ceffe'l-kalem oldı kışsa kûtâh

- 3 Şûfî ne bilür tarîk-ı vaḥdet
Mey-ḥāneye çünki bulmadı rāh

- 4 Biñ Yūsufi çāhına düşürmiş
Şîrîn lebi şol ilindeki çāh

- 5 Kānķı feleküñ sitāresisin
Gün şüretüñe esîr olur māh

- 6 Sensin bugün ey emîr-i ḥübān
Şîrînlere Ḥusrev ü şehensāh

- 7 İḥyā-yı ^cizām ider NESİMÎ
Zülfüñ қоһusıyla her seḥergāh

175

GÜFTE-İ NESİMÎ KÜDDİSE SİRRUHU⁶⁴⁶

Mef^cülü Fā^cilātün Mef^cülü Fā^cilātün

- 1 Ey bî-naẓîr [ü] vâhid ḥüsnüñ cemāl içinde
Yüzüñ kıyāmet eyler şol zülf [ü] ḥāl içinde

⁶⁴⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 650).

⁶⁴⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 633-634).

- 2 Şubh-ı ezelde her kim buldı senüñle vuşlat
Kaldı senüñle dā'im ıyş [ü] vişāl içinde
- 3 Ben bende Hakkı buldum *hakke'l-yakīn* Hakk oldum
Uyhuda kaldı münkir naşş u hayāl içinde
- 4 Ey ʿālemüñ hayātı ʿaşkuñ ne baħr-ı⁶⁴⁷ nār imiş kim
Ġarķ eyledi cihānı āb-ı zülāl içinde
- 5 Ferdiyyetüñ kemāli oldı saña müselleme
Kim ġāyete irişdi ġüsnüñ kemāl içinde
- 6 Ağzuñla zülf-i müşķīñ mişkāt-ı nūr-ı Hakkdur
Gel Hakkı ġalka göster şol mīm ü dāl içinde
- 7 Yüzüñ şemā'ilinden kaşuñ delā'ilinden
Ferdā⁶⁴⁸ ġavgā vü fitne düşdi bedr ü hilāl içinde
- 8 Bedrüñ katında yüzüñ şol şems-i ġāverīdür
Hīç kimse görmez anı hergiz zevāl içinde
- 9 Rūħu'l-Emīne şordum esrārını tudaġuñ
Nuţķı duţıldı kaldı şol bir su'āl içinde
- 10 Ey isteyen likā'i ġaşr⁶⁴⁹ ġüninde Hakkdan
Ferdāya düşme kalma fikr-i muġāl içinde
- 11 Ey mekr içinde şüfī aldanmaz āle dil-ber
Gel ʿömrüñi çürütme tezvīr ü āl içinde

⁶⁴⁷ baħr-ı: Vezin gereġi mısradan çıkarılmalıdır.

⁶⁴⁸ ferdā: Vezin gereġi mısradan çıkarılmalıdır.

⁶⁴⁹ ġaşr: Vezin gereġi *maġşer* olmalıdır.

12 Şol ğamze şivesinden bir hâle düşmiş[em] kim
Gören bu hâl[e] ister düşmek bu hâl içinde

13 Yüzün gibi NESİMÎ ey hūblaruñ esîri
Hurşîd-i lem-yezeldür bedr [ü] hilâl içinde

176

GÜFTE-İ NESİMÎ KUDDİSE SİRRUHU⁶⁵⁰

Müstefîlün Müstefîlün Müstefîlün Müstefîlün

68a 1 El-ĥamdü li'llāh Aĥmedün ğirdük °abā vü şāline
Bu'l-Faẓl-ı Rabbü'l-°ālemîn oldı °Alî vü āline

2 Fānî cihāna ħalmaduĥ emmāre nefse uymaduĥ
Aldandılar aldanmaduĥ bu dünye mekr ü āline

3 °Āşık-laruz ħılduĥ naẓar yāruñ cemāl-i vechine
Gül verd-i ĥamrā cennetün şallū °aleyhi āline

4 El-yevmü ekmeltü leküm didi⁶⁵¹ istivāda dīniküm
Şükr idinüz Ĥaĥ ni°metün rızĥ-ı ĥalāl [ü] māline

5 Alında Ĥaĥ şakku'l-ķamer açıldı ĩmān ehline
Eşrāt-ı sâ°at ĥükm-ile başıldı ĥātem āline

6 Şeytān şırātı görmedi yüzinde yāruñ⁶⁵² müstaķīm
Yelķavne ğayyādur sezā dīv-i la°in[ün] dālline

7 Oĥur yekūlü'l-ķāfirün yā leytenī küntü türāb
Nār-ı caĥīm[e] toymayan yanında yārın yalına

⁶⁵⁰ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 652-653).

⁶⁵¹ leküm didi: Vezin gereĝi Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 652) lekümdür daha uygundur.

⁶⁵² yāruñ: Anlam gereĝi Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 652) nāruñ daha uygundur.

- 8 Anlar ki nār aşhāb[1]dur çıkmaz tāmudan tā-ebed
Kā[le]’hse’ū fihā cevāb anlar nitekim yalına
- 9 Ey istivāsın görmeyen toğru yolını yañılan
A°mā degülsin aç gözüñ baq °örf[i] gör at yalına
- 10 Cānāne yüzi kıbledür mihrāb u mescid kaşları
Dīv olma cāndan secde kıl şol kıblenüñ iqbāline
- 11 Kālū belādan şıdk-ıla cānum tolaşdı saçına
Devletlü cān kim bendedür haşmetlü zülf [ü] hāline
- 12 Nefsini bunda bilmeyen Allāhu nūrı bilmedi
Haqqını nisyān eyledi bakmaz Haq anuñ hāline
- 13 Tevhīd-i hālişdür baña görmek cemālūñ ey şanem
Olsun hasedden müşrikin la°net kamu deccāline
- 14 Kıpdi kıyāmet nefhası urıldı zülf ü hālden
İşte nefirūñ nefhası çalındı dime çalına
- 15 Micmer[de] °üdi zülfinüñ [müşgīn]⁶⁵³ maḥusı⁶⁵⁴ kim baña
Hācet degüldür ey perī °üd üzre °anber şalına
- 16 Cān-ıla dil-ber yüzine virdi NESİMİ gönlini
°Älemde Raḥmān şüretin kim görse gönli alına
- 17 Haqqa yakīn ihlāş-ıla çün niyyet-i mü°min gerek
°Aşka muḥibb ol ey gönül baq inneme’l-a°māline

⁶⁵³ Dîvân’dan (Ayan, 2020, s. 653) tamamlandı.

⁶⁵⁴ maḥusı: Anlam gereği Dîvân’daki (Ayan, 2020, s. 653) *koḥusı* daha uygundur.

GÜFTE-İ NESİMÎ KÜDDİSE SİRRUHU⁶⁵⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Raḥmeti geldi irişdi faẓl-ı Raḥmānuñ yine
Çiçeği açıldı güldi şol gülistānuñ yine
- 2 Göñlü[mü]ñ aḥvālını geldi keremden şordı yār
°Avni irdi derde yanan cāna dermānuñ yine
- 3 Geldi rūḥ-efzā lebinden şuşamış cāna selām
Ḥızra in°āmı irişdi āb-ı ḥayvānuñ yine
- 68b 4 Firḳatūñ eyyām[ı] geçdi geldi eyyām-ı vişāl
Müddet-i °ömri dükendi acı hicrānuñ yine
- 5 Gül götürdi perde yüzinden açıldı nev-bahār
Revnaķı geldi vü nūrı bāğ u bostānuñ yine
- 6 Zülmetinden leyletü'l-hicrūñ baña ayruķ ne ğam
Nūrı çün düşdi baña şol māh-i tābānuñ yine
- 7 Zülfinūñ °ahdinden iste dil-berūñ bŷy-i vefā
°Anberīn yayıldı şol zŷlf-i perīşānuñ yine
- 8 °Ahd ü peymānuñdan ey yār istedi cān el yumaķ
Koymadı mihr [ü] vefāsı °ahd ü peymānuñ yine
- 9 Ey kamer °aynuñ belā yitmez mi-di °ālemde kim
Fitne oldu ḥalkā[-i] zŷlf-i perīşānuñ yine
- 10 Başuma ḳutlu ayağın geldi başdı şol nigār
Gölgesi düşdi baña serv-i ḥırāmānuñ yine

⁶⁵⁵ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 662).

- 11 Çün NESİMÎnün kanına şuşamış yāruñ lebi
N’oldı ey münkir saña kim kaynadı kanuñ yine

178

GÜFTE-İ NESİMÎ⁶⁵⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Derde müştāk olmayan kimdür ki dermān isteye
Ḳable mevti bilmeyen sen şanma kim cān isteye
- 2 Cevher[ī] olmak gerekdür cevher[i] bilmek gerek
Her kimüñ göñlinde vardur kim vara kān isteye
- 3 Cān-ıla dünyā vü °uḳbā her kim ol terk itmedi
Müdde°idür şanma kim ol vara da cān isteye
- 4 Her kim ol tanımadı kendi vücūdı şehrini
Şol gedā-himmet ne yirde vara sulṭān isteye
- 5 °Anber-efşān zülf[i] anuñ kim ki düşdi būyına
Başı ṭop olsun anuñ kim özge çevgān isteye
- 6 Hızır-ıla zulmātını tanımayan ḥayvān gibi
Ne bile kim ḳanda vara āb-ı ḥayvān isteye
- 7 Zülfüññ küfrin egerçi ehl-i faẓl īmān bilür
Ey NESİMÎ şanma sen kim kāfir īmān isteye

179

GÜFTE-İ NESİMÎ⁶⁵⁷

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Düşürmiş °anber[īn] zülfüñ hemān bu gölgesin aya
Te°āla’llāh zihī sūnbül celālu’llāh zihī sāye

⁶⁵⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 679).

⁶⁵⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 664-665).

- 2 Naẓīrūñ yazamaz ayruḵ ezel naḵḵāşı ruḥsāruñ
Ki ḥüsnüñ devri ḥatm oldı bu ruḥsār-ı dil-ārāya
- 3 Ḳaşuñ mi°rācına şūfī irişmek ister ey ḥūrī
Velī her ḵāşır idrāküñ °urūcı irmez ol yāra
- 4 Yüzüñ *ve 'ş-şems* ü *Yāsīndür* müşennā kirpügüñ *Ṭāhā*
Ṭanuḵdur *ellezī isrā* bu mi°rāc u bu isrāya
- 69a 5 Ruḥuñ esmā-i ḥüsnādur *te°ālā şānuhu* gör kim
Ne iḥsān eylemiş muḥsin bu ḥüsn-i şüret-esmāya
- 6 Şaçuñdur *leyletü'l-İsrā* ḵaşuñ esrār-ı *mā evḥā*
Ḳanı Ḥaḵdan irişmiş cān bu *evḥā* vü *mā evḥāya*
- 7 Vişālūñ kıymeti dūr[dür] nihāyetsüz deñiz °aşḵuñ
Bu dürrüñ kānı ol buldı ki ğarḵ oldı bu deryāya
- 8 Ruḥuñ rengi şaçuñ bŷı ne zībā reng ü būdur kim
Güli gülzāra gönderdi bıraḵdı müşg[i] şahrāya
- 9 Gel ey ṭübā sücūd eyle bu semen-ber sehī-serve
Ki emr-i [*v*]e°*scudū* geldi bu ra°nā ḵadd-i bālāya
- 10 Perişān zülf[üñ]üñ ḥālin n°idersin bilmek ey °āḵıl
Bu sevdā ince sevdādur ṭolaşma sen bu sevdāya
- 11 Şaçuñ vaşluñdan ol °āşık ḥayāt-ı sermedī buldı
Ki teslīm eyledi cānın bu reyḥān [u] semen-sāya
- 12 Münevver °abherüñ Türk[ī] evin yaĝmāladı °aḵluñ
Moĝol her ḵanda var-ısa düşer tārāc u yaĝmāya

- 13 Bugün şol mäh-i tábānuñ yüzün gör⁶⁵⁸ zāhir ey °ābid
Ki maḥrūm oldu ol güler⁶⁵⁹ ki maḡrūr oldu ferdāya
- 14 NESĪMĪ çün seni buldı dü °ālemde vaḥīd oldu
Kesildi mā°-i menlikden ulaşdı zāt-ı yek-tāya

180

GÜFTE-İ NESĪMĪ KUDDİSE SİRRUHU⁶⁶⁰

Mef°ülü Mefā°ilü Mefā°ilü Fa°ülün

- 1 Tā kıldı tecellī bu benüm gönlüme Allāh
Luṭf-ıla [i] va'llāh
Fırqatde yanan cānuma vaşl irdi be-dil-ḡāh
El-minnetü li'llāh
- 2 Nā-gāh irişdi baña ilhām zi-ḡazret
Ġafletden uyandum
Vaḥdet güneşi doğdı vü şām oldu seḡergāh
Ġam kalmadı Allāh
- 3 Ez-ḡayb-ı hüviyyet baña luṭf-ı eḡadiyyet
Didi ki *fefirrū*
Terk eyledüm uş °aşq-ıla mülk ü vaṭan u cāh
Yüz [tutdum]⁶⁶¹ *ila'llāh*
- 4 Fānī okuram dünve°i ez-rūy-i ḡaḡīḡat
Dīdāra deḡişdüm
Tecerrüd⁶⁶² olup eytdüm ki *tevekkeltü °ale'llāh*
Ḳul küllü mine'llāh

⁶⁵⁸ gör: Derkenardır.⁶⁵⁹ güler: Anlam gereḡi *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 665) *ḡāsir* daha uygundur.⁶⁶⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 761).⁶⁶¹ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 761) tamamlandı.⁶⁶² tecerrüd: Vezin gereḡi *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 761) *tecrīd* daha uygundur.

- 5 Ez-rûy-i maḥabbet baña her nesne kim irdi
Ez-ḥazret-i °Alī
Rü°yet⁶⁶³-ile kı[ma]dum ol nesneden ikrāh
Tā olmaya bī-rāh
- 6 Ma°şūḳ-ı ḥaḳīḳī be-kerem çünkü bıraḳdı
Burḳa° zi-ruḥ-ı ḥod
Maḥv oldu feleklerde kevākib güneş ü māh
Ḳıl secde be-dergāh
- 7 Ger °arīf iseñ ḳoyma NESİMİ demi elden
Bu ādemi tanı
Ḳıl °irfān-ıla⁶⁶⁴ dünyede bāzār lī-ma°a'llāh
Tā ḳıla naḳargāh

181

GÜFTE-İ NESİMİ⁶⁶⁵

Mef°ülü Mefā°ilü Mefā°ilü Fā°ülün

- 1 Kirpükleri çün iki cihānuñ eşeridür
Bu devr-i Zuḥalde
Ol gülşeni gör sen ki anuñ peyk-i biridür⁶⁶⁶
Gel burc-ı Ḥamelde
- 2 Kātib ki yüzi ḥarfini yazdı otuz iki
Yigirmi sekizden
Ol Ādem-i ḥāki budur ādem ḥaberidür
Çün naḳş-ı ezelde
- 69b 3 Gel şüretinüñ sırrını ḥacc eyle °adedce
Ol maḥrem-i esrār

⁶⁶³ rü°yet: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 761) *reddiyyet* daha uygundur.

⁶⁶⁴ kı[ma]l °irfān-ıla: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 761) °irfān-ıla *ḳıl* daha uygundur.

⁶⁶⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 760).

⁶⁶⁶ biri: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 760) *deridür* daha uygundur.

Kim  alem-i Ő ret bunu ⁶⁶⁷  ac seferid r
Fikr eyle  amelde

- 4 M s -Ő fat ol ıl be-m n c t-ı hem Őe
Ol ma rem-i esr r
D d r i  n anu  gice g nd z hem Őe⁶⁶⁸ na aridur
Bu T r-ı z lmetde⁶⁶⁹

- 5  U b ya d riŐ  alem-i z ta bulag r yol
A la bu Ő fat 
D ny  didig   fitne    g rd   [be]Ő rid r
Na di anu  elde

- 6 Gel k meti servin ge  p ol cennete d  il
[D d r  g resen]⁶⁷⁰
  rif olanu  ravza-i R  v n [  ] yirid r
Ol Ő f bu ma alde

- 7 M Ő n Őa ın elden k ma zinh r NES   
D d r[ ] g resin⁶⁷¹
M Ő ller  ni keyfiyet   Ő m i erid r
 alur o ma alde

182

D  ER-  NES   ⁶⁷²

M fte il n F  il n M fte il n F  il n

- 1 H sn  ne *s bh nehu* kim ki Ő h d olmad 
T li  u ba tı anu  bil ki sa  d olmad 
2 Ő d - la her kimse kim dutmad   aŐ  n yol n

⁶⁶⁷ bunu : Vezin gere i *D v n*'daki (Ayan, 2020, s. 760) *yolunu * daha uygundur.

⁶⁶⁸ hem Őe: Vezin gere i dizeden  ıkarılmalıdır.

⁶⁶⁹ z lmetde: Vezin ve anlam gere i *D v n*'daki (Ayan, 2020, s. 760) * ilelde* daha uygundur.

⁶⁷⁰ *D v n*'dan (Ayan, 2020, s. 760) tamamlandı.

⁶⁷¹ D d r[ ] g resin: Anlam gere i *D v n*'daki (Ayan, 2020, s. 760) *N m s  yile vir* daha uygundur.

⁶⁷² *Nes    D v n * (Ayan, 2020, s. 703-704).

- Sālik [ü] °ārif degül şeyh [u] reşīd olmadı
- 3 Hamd ü sipās eylerem hüsnuñe ey bī-bedel
Hüsnuñe hamd eyleyen ğayra hamīd olmadı
- 4 Dervīş-i tecrīd olup hālīş [ü] muhliş degül
Didi ni°am ileyüm yevm-i cedīd olmadı
- 5 Şūret-i Raḥmānı bil tanı anuñ °arşını
Bilmeyen ol şūreti °arş-ı mecīd olmadı
- 6 Hüsnuñe ey nūr-ı Hāk secde kılan tā-ebed
Adı melekdür anuñ dīv [ü] perī olmadı
- 7 Salṭanatuñ zevkını °āşıka şor sen anı
İsm[i] melek °abd iken °aşka °abīd olmadı
- 8 Keşf [ü] kerāmāt-ıla menzilet-i evliyā
Bilmedi-se her kim ol °aşka mürīd olmadı
- 9 Her gicesi her gün[i] Qadr-ile bayram olur
Vaşlına her kim qarīb oldu ba°īd olmadı
- 10 *Naḥnü ḳasemnāda* Hāk her ne kim⁶⁷³ ḳasem eyledi
Zerrece ol ḳısmete naḳş u mezīd olmadı
- 11 Gerçi saçuñ vaşfıdur zıll-ı medīd ey güneş
Zāhidā⁶⁷⁴ şol cennetüñ zıll[ı] medīd olmadı
- 12 Uğramadı āhumuñ āteşi şol cāna kim
Şol güneşüñ tābına cism[i] ḳadīd olmadı

⁶⁷³ kim: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

⁶⁷⁴ zāhidā: Vezin gereği *Dīvân*'daki (Ayan, 2020, s. 703) *zāhide* daha uygundur.

- 13 *İnne azāben şedīd* āyet-i hicrān imiş
Şiddet-i hicrūñ kaçan şa°b [u] şedīd olmadı
- 14 Kim ki NESİMİ gibi vāhid [ü] ferd olmadı
Vāhid-i mutlak degül zāt-ı vaḥīd olmadı

70a

183

DİĞER-İ NESİMİ⁶⁷⁵

Müfte°ilün Mefā°ilün Müfte°ilün Mefā°ilün

- 1 Cennete teşbīh [eyleyen]⁶⁷⁶ bul[ma]dı vechu'llāh⁶⁷⁷ dil-beri
Kaṭresi ağzı yarınun mest idüp [āb-ı]⁶⁷⁸ Kevseri
- 2 Ma°rifet ehline yüzün Ka°be Bilāl beñlerün
Miḥrāb-ı cāndur kaşlarun °aynuñ imām Ca°ferī
- 3 Qadr ü Reḡā°ib ü Berāt [u] ḥaṭt-ıla ḥāl ü zülfdür
Mi°rācıdur peygām-berün⁶⁷⁹ bulmadı gör melekleri
- 4 Şavm ü şalāt [ü] ḥacc-ıla kimse murāda irmedi
Zülf hevāsı gönümi eyledi cümleden berī
- 5 °Aşık-ı vech-i dil-berün dünyā⁶⁸⁰ vü °uqbā bir vücūd
Şaymadı her ki şöyle bil °aşka yapışdı serserī
- 6 Bunda imāna gelmeyen bilmedi sırrın Aḥmedün
Şāh °Alī gerek °Alī tā ki yıka bu Ḥayberi
- 7 °Aşka nişān ger istesin baş-ıla cān ne nesnedür
Söz-ile bitmedi bu iş çıkdı NESİMİden deri

⁶⁷⁵ *Nesimî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 735).⁶⁷⁶ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 735) tamamlandı.⁶⁷⁷ vechu'llāh: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 735) *vech-i* daha uygundur.⁶⁷⁸ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 735) tamamlandı.⁶⁷⁹ peygām-berün : Vezin gereği *peygām-berün* olmalıdır.⁶⁸⁰ dünyā: Vezin gereği *dünye* olmalıdır.

184

DİĞER-İ NESİMİ⁶⁸¹

Fe'îlâtün Mefâ'îlün Fe'îlün

- 1 Ey yüzüñ şun°-ı zāt-ı Yezdānī
V'ey ruḥuñdur şıfāt-ı Raḥmānī
- 2 Kirpügüñ kaş u zülf ü ḥālūñden
Ḥaḳ kelāmıdur okı Furḳānı
- 3 *Ḳābe kavseyn* ile Müselmān ol
Allāh Allāh zihī Müselmānī
- 4 Levḥ-i maḥfūz-ı Ḥaḳ °ale't-taḥḳīḳ
Ādemi bil eger tūvānı⁶⁸²
- 5 Küfr-i zülfüñ sevdāsına⁶⁸³ ĩmān
Getüren buldı nūr-ı ĩmānı
- 6 Secde kıl ādeme ferişte gibi
Sen tekebbürden olma şeyṭānī
- 7 Gel bugün fānī ol beḳā bulasın
Ṭañla sūd eylemez peşīmānī
- 8 İḥtiyār eyle faḳrı dervīş ol
Faḳr[ı] bil tāc ü taḥt [u] sulṭānī
- 9 Uyma şeyṭāna nefsüñi öldür
Odlara yaḳma tā-ebed cānı

⁶⁸¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 721-722).

⁶⁸² tūvānı: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 721) *zi-insānī* daha uygundur.

⁶⁸³ sevdāsına: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 721) *sevādına* daha uygundur.

- 10 Leb-i la°lũnden içen āb-ı hayāt
N'ide ẓulmetde āb-ı hayvānı
- 11 Yüzũñ[ũñ] ħuldi ravza-i Rıdvān
Cennet-i °Adn-imiş gülistānı
- 12 Cānı irgür cemāl-i cānāna
Qalmayan cāna buldı cānānı
- 70b** 13 Sırr-ı *sübḥāne'llezī esrā*
Yazdı vechũnde ħaṭṭ-ı reyḥānı
- 14 Ay u gün secde kıldılar yüzũñe
Ey cemāl-ile Yūsuf-ı şānı
- 15 Fazl-ı Ḥaḳdan NESĪMĪ mülk-ile zār
Milket-i ħātem-i Süleymānı

185

DĪGER-İ NESĪMĪ⁶⁸⁴

Mefā°ılũn Mefā°ılũn Fa°ülũn

- 1 Revā mıdur revā mıdur ḥabībı
Ki odlara yaqasın ben ġarībı
- 2 Cemālũñ gülşeninde *ḥāşe li'llāh*
Ki maḥrũm gönderesin °andelībı
- 3 Yazar kirpüklerũñ *naşrun mina'llāh*
Oqur tudaqlaruñ *fethun karīb[i]*
- 4 Qaşuñ miḥrābına baş qoymayanlar
Meger boynında baqlıdur şalībı

⁶⁸⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 724).

- 5 NESİMÎnün bu hūblar arasında
Hemān cev̄r [ü] cefā oldı naşîbi

186

DİĞER-İ NESİMÎ⁶⁸⁵

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fa'ülün

- 1 *El-minnetü li 'llāh* ki bugün yār ele girdi
Gönlümde duran dil-ber ü dil-dār ele girdi
- 2 Nā-maḥreme fāş itme benüm sırrum İlähî
Ma'nîsi bu kim maḥrem-i esrār ele girdi
- 3 Gel Mışra lebün şekerin ey kâşîd [ilet kim]⁶⁸⁶
Ağyārı helāk eyle çün ol yār ele girdi
- 4 Ey Mūsî eger yüzine müştāk iseñ anuñ
İtürme tecellî'i ki dîdār ele girdi
- 5 Mañşūr gibi söylerem uş dā'im *ene 'l-Haḫ*
Yapışdum anuñ zülfine kim dār ele girdi
- 6 Āh itme daḥı derd-ile ey bülbul-i 'āşık
Çün irdi bahār u gül ü gülzār ele girdi
- 7 Maḥbüb-ı emîn yār-ı ebed buldı NESİMÎ
Şükr eyledi kim yār-ı vefā-dār ele girdi

187

DİĞER-İ NESİMÎ⁶⁸⁷

Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün

- 1 *Ene 'l-Haḫ* söylerem Ḥaḫdan 'ale 'l-'arşî 'stevā geldi

⁶⁸⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 716).

⁶⁸⁶ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 716) tamamlandı.

⁶⁸⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 715).

Yüzünden süre-i Raḥmān ^{‘ale’r-Raḥmān} ^{‘alā} geldi

- 2 Miṣāl-i Ka[‘]bedür anuñ *felā ted ^{‘u} ma[‘]a’llāh* kim
Bu yitmiş yidi ḥarf oldu yüzünden *kāf ü hā* geldi
- 3 Otuz iki ḥurūfı çün yüzünden Ḥaḳ beyān eyler
İṣāret bu idi Ḥaḳdan ki ḥaṭṭuñ *Ṭā* vü *Hā* geldi
- 71a 4 Yüzünden gerçi heft āyet okuram ben kelāmu’llāh
Şalāt ansuz ḳabūl olmaz didi kim Muṣṭafā geldi
- 5 Sücūda gelmedi şeyṭān hidāyet bulmadı nūra
Saña her kim sücūd itdi oña Ḥaḳdan ^{‘aṭā} geldi
- 6 Dem-i [‘]İsā gibi nuṭḳuñ ḥayāt-ı cāvidān eyler
Ḥaḳa minnet ki vaşluñdan ḥayāt-ı cān-fezā geldi
- 7 Şaṣuñdan keşf olur her dem baña ^{‘ahde} vefā bûyı
Şaṣuñ ^{‘ahd} [ü] vefāsından baña ^{‘ahd} ü vefā geldi
- 8 Ben ol Manşūr[am] ey [‘]āşık ki Ḥaḳdan bulmuşam nuşret
Beni ber-dār iden kimdür bu d[ā]r uş Manşūra geldi
- 9 NESİMİ buldı la[‘]lünden ḥayāt-ı çeşme-i ḥayvān
Ki Hızr ābını kim içdi ḥayāt-ı cān-fezā geldi

188

DİĞER-İ NESİMİ⁶⁸⁸

Fā[‘]ilātün Fā[‘]ilātün Fā[‘]ilātün Fā[‘]ilün

- 1 Cāna senden her ne kim gelse çekerler ağrımaz
Ḥaḳ bilür bir zerre neşterden tamarlar ağrımaz

⁶⁸⁸ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 409).

- 2 Şehā mihrūnden⁶⁸⁹ mi yoḥsa āşinālıḳdan mıdur
Cismümi ser-tā-ḳadem biñ kez yararlar aḡrımaz
- 3 Zāhidüñ bir parmaḡın kesseñ yüz⁶⁹⁰ döner Ḥaḳdan ḳaçar
Gör bu gercek °āşıkı ser-pā şoyarlar aḡrımaz
- 4 Şīsemi ben taşa ḳaldum Ḥaḳḳı izhār eyledüm
Benden aḥvāl⁶⁹¹ uḡradı °ārif naẓarlar aḡrımaz
- 5 Fetvāsiyla zāhidin nā-ḥaḳ beni ger⁶⁹² şoydılar
Ġam degül senden şehā gercek naẓarlar aḡrımaz
- 6 Ger *ene'l-Ḥaḳ* sırrını inkār iden kāfir gibi
Mañşūrı bu ma°niden ber-dār iderler aḡrımaz
- 7 Cehl-i nā-merdüñ ḳaḳan meydān güninde yiri var
Ḥaḳ bilür kim ol ḳaderden ol ḳad[ī]rler aḡrımaz
- 8 Şoyun ey murdār sellāḥlar NESİMİNüñ tenin
Biñ çeküç ḳalsa görüñ bir zerre dirler aḡrımaz

189

DİĞER-İ NESİMİ⁶⁹³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Şol tamām ayuñ yüzinden çünki ref° oldu niḳāb
Zulmetüñ devrānı geḳdi zāhir oldu āfitāb
- 2 Leblerüñ cām-ı meyinden cümle eşyā esrimiş
Ṭayyib ey pākize sāḳı *bāreka'llāh* ey şarāb

⁶⁸⁹ şehā mihrūnden: Vezin gereḡi *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 409) *yārı sevmekden* daha uygundur.

⁶⁹⁰ yüz: Vezin gereḡi dizeden çıkarılmalıdır.

⁶⁹¹ aḥvāl: Anlam gereḡi *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 409) *aḥvel* daha uygundur.

⁶⁹² ger: Derkenardır.

⁶⁹³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 193).

- 3 Ey yañağın Һasretinden cennetüñ Һalbinde nār
V'ey dudağüñ şerbetinden Kevserüñ °aynında āb
- 4 Ey ruҺuñ Һamrā gülinden lālenüñ cāmında mey
V'ey gözüñ sevdālarından nergisüñ başında Һ'āb
- 71b 5 Kirpügüñ-ile⁶⁹⁴ Һaşuñ[la] zülfüñ ҺaҺ kitābıdur velī
Ol kitābı kim bilür *men °indehu °ilmü 'l-kitāb*
- 6 ҺaҺ te°ālānuñ kelāmı şūretüñ tefsīridür
Ey yüzüñ *innā fetahñā* ҺaҺdan açıldı bu bāb
- 7 Şūretüñ levҺinde yazılmış Һurūfı bilmeyen
Bilmedi şavm u şalātı sağışın *yevmü 'l-Һisāb*
- 8 Āb-ı Һayvāndur dudağüñ RūҺ-ı Һudsīdür demüñ
Şūretüñ Һakdur yüzüñ *va 'llāhu a°lem bi's-şavāb*
- 9 Һādıyü'l-Һacāt-imiş la°lüñ meger kim °aşıka
Her ne kim kıldı temennā *istecib* geldi cevāb
- 10 Dil-berüñ yolında ey sālİK ikilik perdedür
Senligüñ ref° olmayınca aradan gitmez Һicāb
- 11 Ey NESİMİ secde Һıl şol māha kim ҺaҺdan saña
Va°budū iyyāhu ve'scudū v'aķterib geldi Һitāb

190

DİĞER-İ NESİMİ⁶⁹⁵

Mefā°ilün Mefā°ilün Fa°ülün

- 1 °Aceb la°lüñ mi şol yā cān-ı aҺbāb
°Aceb zülfüñ mi yā zencir-i pür-tāb

⁶⁹⁴ ile: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.⁶⁹⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 196).

- 2 Gözümden akan ey dil-ber gamuñdan
°Aceb hün-ābe mi yā eşk-i °unnāb
- 3 °Aceb yüzüñ mi şol yā hırmen-i gül
°Aceb dişüñ mi şol yā lü°lü°-i nāb
- 4 °Aceb efş[ü]n⁶⁹⁶ mı şol yā sihr-i Bābil
°Aceb kaşuñ mı şol yā tāk-ı mihrāb
- 5 °Aceb şol mest-i sevdā°ı Moğol-çin
Menüm bahtum mıdur yā çeşm-i pür-h°āb
- 6 °Aceb kaddüñ mi şol yā serv-i bustān
°Aceb hatıtuñ mıdur yā verd-i sır-āb
- 7 NESİMİñüñ gözi yāruñ gamından
Terüñ⁶⁹⁷ dürci midür yā baħr-ı seħāb⁶⁹⁸

191

DİĞER-İ NESİMİ⁶⁹⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Ey Resül-i fahr-ı °ālem seyyid-i zāt [u] şıfāt
Baħr-ı zātuñ gevherisin hem şıfātuñ °ayn-ı zāt
- 2 Kuvvet-i zāt-ı ezel dā°im senünle müstaķim
Hikmet-i dāru°l-ebed kā°im senünle muħkemāt
- 3 Mazħar-ı sırr-ı haķāyık muṭlaķ-ı nūr-ı ezel
Mazħar-ı sırr-ı deķāyık menba°-ı her mu°cizāt

⁶⁹⁶ efş[ü]n: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 196) °aynuñ daha uygundur.

⁶⁹⁷ terüñ: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 196) dürrüñ daha uygundur.

⁶⁹⁸ seħāb: Anlam ve vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 196) sîm-āb daha uygundur.

⁶⁹⁹ Nesîmî *Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 201-202).

- 4 Aḥmed ü Maḥmūd [u] Qāsim ṣāh-ı sultān-ı resūl
Küntü kenzün ma[°]deni hem ḥall-i keşf-i müşkilāt
- 5 Vaşfuña *ve 'ş-şems* ü *ve 'n-necm* ü *tebārek* söyledi
Şānuña *Ṭāhā* vü *Yāsīn* geldi Hāḫdan beyyināt
- 72a 6 Şūreti envār [u] nūruñ zerresi şems ü ḳamer
Ṭurra-i [°]anber-feşānuñ *leyletü 'l-Ḳadr* ü Berāt
- 7 [°]İzz ü iḳbālünden ötrü oldı terkīb-i cihān
Yir [ü] gök ins ü melek hem aşl u fer[°] [u] kā'ināt
- 8 Gevheri deryā-yı [°]aşkuñ ḳaṭresindendür yaḳīn
İsm [ü] resm ü fevḳ u taḫt u dōrt [°]anāşır şeş cihāt
- 9 Ey muṭahhar geldigün demde vücūda anadan
Kāfirün deyri yıķıldı ditredi Lāt [ü] Menāt
- 10 [°]İlm-ile ḥilm ü ḫayā vü tevbe vü zühd ü vera[°]
Ḥalka fażlından irişdi rūze vü ḫacc [u] zekāt
- 11 Her kim ĩmānın yaḳīn itdi saña ey pāk-dīn
Lā-yezāl oldı hemīşe cāvidān ide ḫayāt
- 12 Mü'min-i şādık muvaḫḫid cān-feşān eyler saña
Gerçi müşrik şübheden pāk olmadı ol bī-sebāt
- 13 Yā şefī[°]a'l-müznibīn raḫm it NESİMİye bugün
Ḥāşılum iki cihānda sensin ey pākīze-zāt

192

DİĞER-İ NESİMİ⁷⁰⁰

⁷⁰⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 352-353).

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Ey yüzüñ *seb°a'l-meşānī nezzele'l-furkân* budur
Vaḥy-i menzil Ḥaḫ kelāmı *kāf ve'l-Ḳur°ān* budur
- 2 Şol ḥayāt ābı ki buldı Hızr ābı⁷⁰¹ zulmetde uş
Bulmuşam la°lũñde ya°nĩ çeşme-i ḥayvān budur
- 3 Söylemek vaḳtinde şir̄in leblerũñden cān yağar⁷⁰²
Āfer̄in şol cāna ey cān-āfer̄in bürhān budur
- 4 Ey İrem gülzārı yüzüñ v'ey dudağũñ Selsebīl
°Āşıkuñ Rıdvānı sensin ravza-i Rıdvān budur
- 5 Ger disem Ḥaḫsın nigārā guşşadan İblīs erir
V'er disem insān bu sıgmaz °aḫla kim insān budur
- 6 Ey kılan tevḥīd [ü] ĩmān küfr [ü] şirkũñ adını
Gel bu zībā-şūrete kıl secde kim ĩmān budur
- 7 Ey diyen ḥandān ağırlanmış on günũñ güle⁷⁰³
Gel bu ruḥsāruñ gülün gör kim gül-i ḥandān budur
- 8 Dil-berũñ °aşkıñda ḳurbān ol fedā kıl cānuñı
Ey beḳāsuz cān-ı °āşık cāvidān[ĩ] cān budur
- 9 Gözlerin *Allāhu nūruñ* āyetin tefsīr ider
Ey bu ma°niden ḥabersüz şūret-i Raḥmān budur
- 10 *Aḫsen-i taḳvīme* inkār eyler ĩmānsuz faḫīh

⁷⁰¹ ābı: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 352) *anı* daha uygundur.

⁷⁰² yağar: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 352) *yaḫar* daha uygundur.

⁷⁰³ Mısranın vezni kusurlu olup *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 352) *İy diyen ḥandān ağızlu bitmiş ol gül-gün güle* daha uygundur.

Şol °Azāzīlūn adını⁷⁰⁴ kim Hāk didi şeytān budur

11 °Āşīkuñ başıyla oynar [şol]⁷⁰⁵ dil-berūñ sīmīn al⁷⁰⁶
°Āşīk ol meydāna gel kim top-ıla çevgān budur

12 Zerķ u tezvīrin zamānı geçdi ey zāhid uyan
°Aşķa tāt°at kıl kim oldı devr anuñ devrān budur

72b 13 °Aşķa çün dermān bulunmaz geç emekden el çek kim⁷⁰⁷
Em bulunmaz nesne°i koy epsem ol dermān budur

14 Gel NESĪMĪnūñ elinden bāde°i nūş eyle kim
Lā-yezālī °işret oldı guşşasuz devrān budur

193

DĪGER-İ NESĪMĪ⁷⁰⁸

Mefā°īlūn Mefā°īlūn Mefā°īlūn Mefā°īlūn

1 *Seķāhum Rabbuhum* hamrı dudağūñ Kevşerindendür
Bu meyden içenūñ nuķlı hadīşūñ şākirindendür

2 Şabā müşğīn deminden kim mu°atţar kıldı āfākı
Mu°anber zūlf-i pūr-çīnūñ °abīr [ü] °anberindendür

3 Egerçi ehl-i tevḥīde şaçuñ *hablū°l-metīn* oldı
Sevādū°l-vechi fi°d-dāreyn anuñ sevdālarındandur

4 Dem-i °İsā gibi nuţķuñ dirildür cānsuz eşyā°i
Bu mu°ciz cān-fezā la°lūñ müferriḥ cevherindendür

5 Kıyāmet kopdı ḥüsnūñden çalındı şūr ḥaşr oldı

⁷⁰⁴ adını: Vezin gereği *adın* olmalıdır.

⁷⁰⁵ *Dīvān*’dan (Ayan, 2020, s. 353) tamamlandı.

⁷⁰⁶ dil-berūñ sīmīn al: Vezin gereği *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 353) *nigāruñ zūlfı uş* daha uygundur.

⁷⁰⁷ el çek kim: Vezin gereği *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 353) *iy ḥakīm* daha uygundur.

⁷⁰⁸ *Nesīmī Dīvānı* (Ayan, 2020, s. 351).

Bu ğavġālar [ki] yayılmış anuñ şūr [u] şerindendür

- 6 Behiştüñ esvedü'l-°ayn[ı] ki hūru'l-°ıyn-dur[ur] adı
Yazılmış ħalka bir āyet cemālūñ defterindendür
- 7 Faķīh ey aħsen-i şūret seni mescūd eger bilmez
Bu °āşī dīv-i mel°unuñ ħaťāsı reh-berindendür
- 8 Yüzüñdür *ķul hüve'r-Raħman* şaçuñdur °alleme'l-*ķur°ān*
°Aceb ol cānlaruñ cānı ne kānuñ gevherindendür
- 9 Nigāruñ nergis-i mesti ne fettān °ayn-imiş gör kim
Nice Rūķü'l-Emīn esrük ħumārī gözlerindendür
- 10 Gel ey cān °ıyda ķurbān ol ki ķurbān olmayan °ıyda
Ne oldu fıtıra °ıydından ne anuñ ekberindendür
- 11 Cihānuñ miħneti çokdur anuñ derd-i serinden geç
Ki Ħaķdan düşdigüñ ayru anuñ derd-i serindendür
- 12 NESĪMĪ mā-siva'llāhdan kesildi dil-beri buldı
NESĪMĪ n'eylesün n'itsün °ināyet dil-berindendür

194

DĪĖER-İ NESĪMĪ SULTĀN⁷⁰⁹

Mefā°ılün Mefā°ılün Fa°ülün

- 1 Ėara şaçuñ ki źulmātındadur nūr
Anuñ adıdur *nūrun* °alā *nūrun* nūr⁷¹⁰
- 2 Yañaġından °ayān oldu *ene'l-Ħaķ*
Ėaķan şūret olur gözgide mestūr

⁷⁰⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 267).

⁷¹⁰ Mısrânın vezni kusurlu olup *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 267) *Anuñ adı nedür nūrun* °alā *nūr* daha uygundur.

- 3 Naẓîrûñ yokdur ey dil-ber naẓîrûñ
Zihî şāhib-naẓar pākîze-manẓûr
- 4 Meger maḳşûd iki ʿâlemde sensin
Ki sensin cennet ü cennetdeki ḥûr
- 5 Ne muşḥafdur ki ḥüsnûñ âyetini
Beyân itdükçe ʿaḳl andan düşer dūr
- 73a 6 Vişâlûñ cāvidānî salṭanatdur
Bu devlet olmadı her şāha maḳdûr
- 7 Gel ey sulṭān-ı ʿâlem ʿârif ol kim
Melike⁷¹¹ maʿnîde ʿârifdür ne faḡfûr
- 8 Ne ḡayretli *ene* 'l-Ḥaḳdur bu yâ Rab
Ki Manşûrî aşar dārında⁷¹² Manşûr
- 9 Çıkar penbe ḳulağından gözüñ aç
Ki ḥaşr oldu vü ḳalındı bugün şûr
- 10 Lebûñ laʿl-i Bedaḥşān eyledi māt
Ḥabeş mülkinde ḥālûñ aşdı menşûr
- 11 NESÎMÎ çünki Ḥaḳḳa vāşıl oldu
Gerek mātem tut ey münkir gerek sūr

195

GÜFTE-İ EMÎR⁷¹³

Mefāʿîlün Mefāʿîlün Faʿûlün

⁷¹¹ melike: Vezin bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 267) *melik* daha uygundur.⁷¹² dārında: Derkenardır.⁷¹³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 268).

- 1 Yüzüñ muşhafdur ey rūḥ-ı muşavver
Te°ālā şānuhu Allāhu ekber
- 2 Sekiz kapusıdur cennet-i⁷¹⁴ °Adnüñ
Çaşıñla kirpügüñ zülf-i mu°anber
- 3 *Elem neşrah* şaşıñ ve 'ş-şems yüzüñ
Boyuñ tūbā lebüñdür āb-ı Kevşer
- 4 °Ayān oldı lebüñ °aynında şol şu
Ki ğarķ oldı cihān baḥrında yek-ser
- 5 Tīnüñ⁷¹⁵ tīninden oldı ḥalka ervāḥ
Te°āla'llāh zihī pākīze-gevher
- 6 Sücūd eyler ruḥ [u] zülfüñ katında
Meh-ile encüm ü ḥurşid-i ḥāver
- 7 Felek ḥüsnüñde ḥayrāndur melek māt
Ne deryāsın ne ma°densin ne gevher
- 8 Rumūzın bilmeyen Beytü'l-Ḥarāmuñ
Ne bilsün kim nedür miḥrāb [u] minber
- 9 Ser-ā-ser nūra⁷¹⁶ muṭlaḳdur vücūduñ
Ne māhiyyetsin ey zāt-ı muṭahhar
- 10 Meger şem°-i tecellidür cemālüñ
Ki nūrından cihān oldı münevver

⁷¹⁴ kapusıdur cennet-i: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 268) *kapusı var cennāt-i* daha uygundur.

⁷¹⁵ tīnüñ: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 268) *tenüñ* daha uygundur.

⁷¹⁶ nūra: Anlam gereği *nūr-ı* olmalıdır.

- 11 NESİMİNÜN sözi Haḫdur Haḫı bil
Ki Haḫdur kim anuñ dilinde söyler

196

DİĞER-İ NESİMİ⁷¹⁷

Mefā^cilün Mefā^cilün Fa^cülün

- 1 Kim eydür kim yüzüñ gülzāra beñzer
[Ki] yüzüñ nūra vü gül-nāra beñzer
- 2 Yañaḡuñ cennetüñ ḡandān gülidür
Velī anuñ firāḡı ḡāra beñzer
- 73b 3 Süzilmiş gözlerin saḡ u selāmet
Velīkin baḡışı bīmāra beñzer
- 4 Yüzüñdür şūret-i Allāh [u] Raḡmān
Kim eydür anı kim ruḡsāra beñzer
- 5 Şaḡuñ būy[ı] Mesīḡānuñ demidür
Kim eydür nāfe-i Tātāra beñzer
- 6 Egerçi ḡaşlaruñdur fitne başı
Ḥarāmī gözlerüñ °ayyāra beñzer
- 7 Şaḡuñ esrārını zāhid ne bilsün
Ki tesbīḡi anuñ zünnāra beñzer
- 8 Faḡīḡ ādemden ürker secde kılmaz
Bu dīvüñ ḡılḡati emmāra beñzer
- 9 Gel ey şūfī [vü] terk eyle bu siḡri
Ki Mūsānuñ °aşası māra beñzer

⁷¹⁷ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 272-273).

- 10 Güneş beñzer didüm şol mäh[a] heyhāt
 Kaçan şol bedre her settāra beñzer
- 11 Maḥabbet muḥkem işdür ġāfil olma
 Bu kārı şanma kim her kāra beñzer
- 12 Şafāsuz şūfī dā°im kayğuludur
 Bu ma°nīden ki bu tīmāra beñzer

- 13 NESĪMĪ *küntü kenzün* maḥzenidür
 Ḥadīs[i] lü°lü°-i şehvāra beñzer

197

DİĞER-İ NESİMİ⁷¹⁸

Fa°ülün Fā°ülün Fā°ülün Fa°ül

- 1 Götürdi niḳāb[ı] yüzinden kamer
 Utandı nebāt-ı lebinden şeker
- 2 *Tebārekte* ey Ḥaḳ şıfatlu nigār
Te°āleyte ey Ḥaḳ şüretlü beşer
- 3 Boyuñ en[be]te'llāh zihī i°tidāl
 Gözüñ °ayneke'llāh zihī hoş-naẓar
- 4 Şaçuñ şerḫini eylerem her gice
 Ruḥuñ vaşfını söylerem her seher
- 5 Esir olmayan ḫüsnine ādemī
 Ḥacerdür ḥacerdür ḥacerdür ḥacer
- 6 Gel ey tācir ol Yūsufi şatun al

⁷¹⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 370).

Ki kânında kıymetsüz olur güher

7 Kıluñdan bilüñ ince gördüm senüñ
Velî inceden incedür bu haber

8 Sözüñ āb-ı hayvāndur ağzuñ raḥīk
Bu vaşfı °aẓīm eyledüm muḥtaşar

9 Gel [ey] *sidretü'l-müntehā* kim boyuñ
Mübārek şecerdür mübārek şecer

74a 10 Çü a°lā vü esfelden⁷¹⁹ gördüm seni
Ne ğam ger cihān zīr olısar zeber

11 Hākı bil Hākı gör Hākı tanı kim
Ki Hākdan toludur yidi baḥr u ber

12 Zuhūr eyledi cümle eşyāda Hāk
Ḳanı bir başiretlü açık başar

13 NESİMİ gibi vāḥid ol yār-ıla
İkilikden⁷²⁰ ikilik biter

198

DİĞER-İ NESİMİ⁷²¹

Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilātün Fe°ilün

1 Dişlerüñ nazmına dūr-dāne vü gevher didiler
Göricek yüzüñi ḥalk āyet-i ekber didiler

2 Yazıcak şüretine maḥşeri⁷²² naḳş-ı vücūd
Yir [ü] gök ḥalk[ı] aña rūḥ-ı muşavver didiler

⁷¹⁹ esfelden: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 370) *esfelde* daha uygundur.

⁷²⁰ ikilikden: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 371) *İkilik şıfatdan* daha uygundur.

⁷²¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 287).

⁷²² maḥşeri: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 287) *muḥterî-i* daha uygundur.

- 3 Kirpügüñden diledüm göñlümi aşuñla gözüñ
oymadı bizde anı zülf-i mu^canber didiler
- 4 Şordum ervāa yüzüñ vaşfinı arfen⁷²³ be-arf
Kimsenüñ şerine gelmez bu gül-i ter didiler
- 5 Lebüñi cānlara şordum ki nedendür aşı
Rū-ı udsiyle vü hem nūr-ı muahhar didiler
- 6 Geri ser-fitne şauñdur amerüñ devrinde
amerüñ fitnesi ol āl-i müdevver didiler
- 7 Ger disem zülfüñle⁷²⁴ mürsel ne ^caceb yā hādī
Mu^ccizāt ehline hādī vü peygām-ber⁷²⁵ didiler
- 8 Geri zūlmāta şauñ dāldür ey fitne delīl
^cĀşıa şem^c-i ruuñ nūrını reh-ber didiler
- 9 Rūşen oldu yir ü gök mihr-i ruuñ şevinden
Bu cihetden yüzine mihr-i mūnevver didiler
- 10 Güle el şunmasun ol kim dikeninden üşenir
Ki bu amrā gülünüñ ārına aner didiler
- 11 Didiler and u nebāt la^clüñe yā Rabb niün
Kevşerüñ şerbetine and-ıla şekker didiler
- 12 Cennetüñ amrı lebüñ daı⁷²⁶ ol ma^cnīden
Selsebīl oldu lebüñ adını Kevşer didiler

⁷²³ arfen: Vezin gerei *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 287) *arf* daha uygundur.

⁷²⁴ zülfüñle: Vezin gerei *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 287) *zülfüñe* daha uygundur.

⁷²⁵ peygām-ber: Vezin gerei *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 287) *peyām-ber* daha uygundur.

⁷²⁶ daı: Vezin ve anlam gerei *Dīvān*’daki (Ayan, 2020, s. 288) *rāıdur* daha uygundur.

- 13 Ey NESİMİ nedür ayruķ dilegin Hāķdan çün
Ne ki Hāķdan diledün oldı müyesser didiler

199

GÜFTE-İ NESİMİ⁷²⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 °Iyd-ı ekberdür cemālün °ıyda cān ķurbān olur
Āb-ı hayvāndur dudaķuñ her kim iķer cān olur
- 2 Gerçi °aşķuñ meskenidür göñlümüñ vīrānesi
Genc-i bī-pāyāna lāyık ķanda her vīrān olur
- 74b 3 Ey ķaşıuñ mihrāb [u] yüzüñ ķıble īmān ehline
°Āşıķuñ Beytū'l-Harāmı şūret-i Raķmān olur
- 4 Şūretüñ esrārını zāhid ne bilsün yā faķīh
ķul keķā bi'llāha maķrem ķanda her ķayvān olur
- 5 Ey ķaşıuñla kirpüķüñ müşķīn şaķuñ ümmü'l-kitāb
Ehl-i tevķīdün imām [u] mürşid[i] ķur°ān olur
- 6 Cān-ı mış yā ādem oķlı ey güneş ruķsāre kim
Şūretüñ naķşında insān vālih ü ķayrān olur
- 7 Şun°[ın]uñ iķsānidur ķüsnün te°ālā şānuhu
ķudret[i] kāmīl ilāhuñ °ādet[i] iķsān olur
- 8 Yā Rab ol pākīze-cevher kim beşerdür şūreti
ķüsn-i⁷²⁸ °ālemden gelür adı neden insān olur
- 9 Ger şaķuñ ķīninde mesken eylese göñlüm n'ola

⁷²⁷ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 295-296).

⁷²⁸ ķüsn-i: Anlam gereķi Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 295) ķansı daha uygundur.

Ehl-i ʿirfānuñ maḳāmı ravza-i Rıdvān olur

- 10 Şûretüñ her şeyde çün kim vāzıh oldu ey güneş
Kim didi ḥūrî görünmez yâ perî pinhān olur
- 11 Ey ki müşkil derd imişsin vāḥid olmak yār-ıla
Geç özüñden fānî ol kim müşkil ki⁷²⁹ āsān olur
- 12 Gül ne çiçekdür kim anı beñzedem ruḥsārına
Ḥüsni⁷³⁰ gülzārın ruḥuñ tek bir gül-i ḥandān olur
- 13 Nefsini her kimse kim bildi vü buldı Rabbi[ni]
ʿĀrif-i Rabb oldu adı ʿabd iken sulṭān olur
- 14 *Küllü şeyʿin ḥālikün lā-raybe illā vecchehu*
Gör bu vechi kim ne vechüñ vechine bürhān olur
- 15 Düşdi sevdāyî gönül āşüfte zülfüñ bendine
Düşmeyen şol ʿanberīn zencīre ser-gerdān olur
- 16 Ey NESĪMÎ āb-ı ḥayvāndur meger nuṭkuñda kim
Her kim içer ol şarābı ḥayy-i cāv[î]dān olur
- 17 Şûret-i Raḥmāna inkār eyledi dīv-i racīm
Aḥsen-i taḳvīme inkār eyleyen şeyṭān olur

200

DİĞER-İ NESİMÎ⁷³¹

Müfteʿilün Mefāʿilün Müfteʿilün Mefāʿilün

- 1 Baḥr-ı fenāda fānî ol gör kim⁷³² ne hoş ḥayāt olur

⁷²⁹ müşkil ki: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 295) *müşkilüñ* daha uygundur.

⁷³⁰ ḥüsni: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 296) *ḥansı* daha uygundur.

⁷³¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 297-298).

⁷³² kim: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 297) *ki* daha uygundur.

- Āb-ı hayātdur⁷³³ fenā gerçi ādemi⁷³⁴ memāt olur
- 2 Ka^cbe-i [°aşka]⁷³⁵ yüzüñi doğrı dut[up] piyāde git
Teşne-i °aşka °aşk odı zemzem [ü] hem Fırāt olur
- 3 Cān [u] cihān [u] dīn ü dil oynamayan bu °arşada
Şāh-ı cihān olursa ger şol ruh[a] şāh māt [olur]
- 4 Çıkdı tūfān tenūrdan ğarķ idiser cihānı gel
Keştiye gir ki cānuña şol sebeb-i necāt olur
- 5 Ğayra muķayyed olma kim her ne ki ğayr[ı]dur anuñ
Ger ķamu *kūn fe-kāna*⁷³⁶ °ārif-i zāta Lāt olur
- 75a** 6 °Ār-ıla nām u nengü[ñ]i var oda şal [u] yak anı
°Ārif-i zāt olan kaçan mültefit-i şıfāt olur
- 7 Kıldı fenā vüçūdumı °aşka güm eyledi men[i]
Belürsüz⁷³⁷ oldı her kim [ol] ğarķa-i baħr-ı zāt olur
- 8 Şol güneşüñ şu^cā^cına zerrece her kim⁷³⁸ buldı yol
Her günü °ıyd [ü] her gicesi⁷³⁹ Kādr [ü] şeb-i Berāt olur
- 9 Fikr iderem ki yazaram zerrece °aşkuñ⁷⁴⁰ sırrını
Baħr midād āĝaķ ķalem tās-ı felek devāt olur
- 10 °Aşka fenā-yı muṭlak ol geç bu revāk u tākdan

⁷³³ hayātdur: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 297) *hayāt-imiş* daha uygundur.

⁷³⁴ ādemi: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 297) *adı* daha uygundur.

⁷³⁵ *Dīvān*'dan (Ayan, 2020, s. 297) tamamlandı.

⁷³⁶ kūn fe-kāna: Vezin geređi *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 297) *kūn fekān ise* daha uygundur.

⁷³⁷ belürsüz: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 297) *bellüsüz* daha uygundur.

⁷³⁸ her kim: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 297) *kim ki* daha uygundur.

⁷³⁹ gicesi: Vezin gereği *gice* olmalıdır.

⁷⁴⁰ °aşkuñ: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 297) *°aşk* daha uygundur.

Cevher-i lā-mekān kaçan beste-i şeş cihāt olur

- 11 Her ḥasenāt kim ol seni doğru iletmedi Ḥaḳḳa
Koyma anuñ adın ḥasen k'ol kamu seyyi'āt olur
- 12 Mescid ü ḥānḳāh[a] sen şūfī tek olma ğayra⁷⁴¹ kim
°Āşıkā cümle yir [ü] gök ma°bed-i Sūmenāt olur
- 13 Ḳalb-ile vü ḥuzūrla faẓl-ıla perestiş eyle kim
Ḳalbi ḥuzūrsuz olanuñ ṭā°ati lā-şalāt olur
- 14 Cān [u] cihāna ur ḳafa °āşık iseñ gel ey göñül
°Āşık[a] farz [u] müsteḥab terk-i ta°alluḳāt olur
- 15 Vaḥdet-i ğarḳa tā-ebed oldu NESĪMĪ bellüsüz
Bil ki bu resme maḥv olan dīde-i kā°ināt olur
- 16 Devlete ne⁷⁴² bu dünyenüñ olma muḳayyed ey melik
Anuñ-içün ki dünyenüñ devlet[i] bī-şebāt olur

201

DĠGER-İ NESĪMĪ⁷⁴³

Mefā°ilün Mefā°ilün Fa°ülün

- 1 Ḳaşıñla kirpügüñ zülfüñ ḳaradur
Te°āla'llāh ne hoş şūret yaradur
- 2 Belādur °aynuñ ammā ḥāc[ibey]nüñ⁷⁴⁴
Belādur⁷⁴⁵ üstinde bir ayruḳ belādur
- 3 Beyān eyler ḥaṭ [u] ḥālün yüzünde

⁷⁴¹ ğayra: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 298) *ğırra* daha uygundur.

⁷⁴² devlete ne: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 298) *devletine* daha uygundur.

⁷⁴³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 366-367).

⁷⁴⁴ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 366) tamamlandı.

⁷⁴⁵ belādur: Vezin gereği *belā* olmalıdır.

Ki anuñ naqşını yazan Hudādur

4 Kelāmu'llāh ilen *seb' a'l-meṣānī*
Eger yüzüñ disem bi'llāh revādur

5 Menüm dünyāda vü °uqbāda sensin
İlāhum kıblem uş yüzüm sañadur

6 Saña kimdür diyen kim Hāḡ degülsin
Seni ḡaḡ bilmeyen Hāḡdan cüdādur

7 Baña zāhid didi kim sevme ḡübı
Ḥaṭādur zāhidüñ fikri ḡaṭādur

8 Delīl oldı ḡaṭuñ Ṭāḡāsı ḡalkā
Ki *er-Raḡmān °ale'l-°arṣi'steṽādur*

9 Bu esrārı ne bilsün ol °Azāzıl
Ki anuñ ṭā°ati zerḡ u riyādur

75b 10 Gel ey şūfī şıfātuñ şāfını iç
Ki şāfī içenüñ içi şafādur

11 Otuz iki ḡaṭuñdur şol °alem kim
Leḡu mā fī's-semāṽāti'l-°ulādur

12 NESİMİ̇ çünkü Hāḡḡa vāşıl oldı
Hüve'l-bāḡī hüṽa'llāḡu'l-beḡādur

202

DİĞER-İ NESİMİ̇⁷⁴⁶

Mefā°ılün Mefā°ılün Fa°ülün

⁷⁴⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 320).

- 1 Yüzün nūr-ı tecellî mazharıdur
Sözün tatlu şarāb-ı Kevseridür
- 2 Ruḥuñ şem[°]-i şu[°]a[°]ndan hemîşe⁷⁴⁷ münevver
Felekde māh [u] şems-i ḥāveridür
- 3 Gözün sihrinden ol Hārūt [u] Mārūt
Aşılmış çāh-ı Bābilde yiridür
- 4 Felekler yüz sürer[ler] ayağuña
Melekler hizmetinün çākerleridür⁷⁴⁸
- 5 [°]Azāzīl kaçdı vaşluñ kurbetinden
Anuñ-çün tavḳ-ı la[°]net zīveridür
- 6 Şadefdür cümle maḥlūkuñ vücūdı
Vücūduñ ol şadefler cevheridür
- 7 Cemālün mü[°]mine mir[°]āt-ı mü[°]min
Ki dā[°]im mü[°]minün ol manzarıdur
- 8 NESİMİ baḥr-ı [°]aşkuñ gevherine
Bu baḥra talmayan dīv ü peridür

203

DİĞER-İ NESİMİ⁷⁴⁹Fe[°]ilātün Mefā[°]ilün Fe[°]ilün

- 1 Leblerün kandise şeker didiler
Cān-ı Şirine gör neler didiler
- 2 Didiler kim dehānı yokdur anuñ

⁷⁴⁷ hemîşe: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.⁷⁴⁸ çākerleridür: Vezin gereği *çākeridür* olmalıdır.⁷⁴⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 289).

Bî-ḥaberler °aceb ḥaber didiler

3 Ehl-i ma°nā ḥuceste şūretine

Ma°nî-i vāhib-i şuver didiler

4 °Anber-efşān şaçuñla °ārīzuña

Yāsemen üzre müşg-i ter didiler

5 Gör anuñ şūretin ilāhuña baḫ

Ehl-i ma°nā budur naḫar didiler

6 Didiler ki dudağıdur sākî

Bu sözi gör ne muḥtaşar didiler

7 Ḥaḫdan olmış ıraḫ anlar kim

Seni ey nūr-ı Ḥaḫ beşer didiler

8 Şāha⁷⁵⁰ beñzetdiler ḫara şaçuñ[1]

°Ārīzuñ nūrına seḫer didiler

76a 9 Fitne düşdi cihāna ḫüsnünden

Bu sebebden saña ḫamer didiler

10 Ey NESĪMĪ muḫīṭ-i a°ḫamsın

Gerçi elfāzuña güher didiler

204

DĪĠER-İ NESĪMĪ⁷⁵¹

Mef°ülü Fā°ilātü Mefā°ilü Fā°ilün

1 Servüñ ḫatında sidre vü ṭübā revān olur

La°l-i lebüñ şarābını iḫen revān olur

⁷⁵⁰ şāha: Anlam gereḫi *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 289) *şāma* daha uygundur.

⁷⁵¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 299).

- 2 °İsā lebūñ viṣāline irdi vü buldı cān
Her kim ki buldı lem-yezelī cāvidān olur
- 3 Müşgīn şaçun[la] cān-ıla sevdāya düşmişsin⁷⁵²
Ser-māyesi ḥasāret ü sūd[ı] ziyān olur
- 4 Yaşın niḳāb içinde ki ḥüsnünden ey ḳamer
Ḳopdı fiḡān ü fitne-i āḫir zamān olur
- 5 Ey ḥūr-ı °ayna beñzeden ol °İsā⁷⁵³ demi
Ḥūrī ḳaçan bu luṭf-ıla şīrīn-zebān olur
- 6 Nuṭḳun utandurur meliki şol zamānda kim
La°lūñ ḥadīse başlar u gevher-feşān olur
- 7 Yüzünde gerçi āyeti oldı sī vü dü⁷⁵⁴
Her birisi muvaḥḥide yüzün⁷⁵⁵ nişān olur
- 8 °Aşkun ḥadīşini ne ḳadar cānda saḳlaram
Sırrı⁷⁵⁶ saḳlamaz göñül bu sebebden °ayān olur
- 9 Ḥüsnün rumūzını ne melek bildi ne beşer
Her degme cānavarda bu ḳaçan beyān olur
- 10 Her kim ki Ḥaḳḳı aḥsen-i şüretde görmedi
Ḥaḳ tā-ebed anuñ nazārından nihān olur
- 11 Vaşluñdan oldı zinde NESİMİ tā-ebed⁷⁵⁷
Āb-ı ḥayāta vāşıl olan cāvidān olur

⁷⁵² düşmişsin: Vezin ve anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 299) *düşmeyen* daha uygundur.

⁷⁵³ °İsā: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 299) °İsevī daha uygundur.

⁷⁵⁴ sī vü dü: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 299) *otuz iki* daha uygundur.

⁷⁵⁵ yüzün: Vezin ve anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 299) *yüz biñ* daha uygundur.

⁷⁵⁶ sırrı: Vezin gereği *sır* olmalıdır.

⁷⁵⁷ tā-ebed: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 299) *ile'l-ebed* daha uygundur.

205

DİĞER-İ NESİMİ⁷⁵⁸

Müfte^cilün Mefā^cilün Müfte^cilün Mefā^cilün

- 1 Ka^cbe yüzüñdür ey şanem yüzüñdür sücūdumuz
Tā ki göre bu secde³i nāra düşe ḥasūdumuz
- 2 Şem^c-i ruḥuñ ḥarāreti yandırur ey kamer bizi
Uş bu cihetden oldı kim göklere çıkdı dūdumuz
- 3 Cānumuzı bırakmışuz āteş-i ^caşka ^cūd [tek]⁷⁵⁹
Tā ki şafā vü zevk-ıla ^caşkına yana ^cūdumuz
- 4 Zülf [ü] kaşuñla kirpügüñ muşḥafumuzdur okuruz
Ey dilümüzde cümle sen güftemiz ü şünūdumuz
- 5 Ma^cbūdumuz şıfāt[ı] çün zāt-ı kadīm [ü] ferd-imiş
Vāḥid-i bī-zevālīdür merci^c ile şu^cūdumuz
- 6 Zülf [ü] ruḥuñ ḥisābına düşmişem işte şayaram
Tā bileler bu ^cuḳdede kim nicedür ^cuḳūdumuz
- 76b 7 Kāḍıya nesne virmezüz rüşvet için bu da^cvāda
Kāḍıya Ḥaḳ katında çün ^cādil-imiş şuhūdumuz
- 8 Düşmen için NESİMİye⁷⁶⁰ olma melül [ü] gam yime
Oldı ezel güninde çün Fażl-ı eḥad vedūdumuz

206

DİĞER-İ NESİMİ⁷⁶¹

Mefā^cilün Fe^cilātün Mefā^cilün Fe^cilün

- 1 Ne sidredür ki boyuñdan kıyāmet oldı fāş

⁷⁵⁸ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 410- 411).

⁷⁵⁹ Dîvân'dan (Ayan, 2020, s. 410) tamamlandı.

⁷⁶⁰ Nesîmîye: Anlam gereği Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 410) Nesîmiyâ daha uygundur.

⁷⁶¹ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 435- 436).

Görün kıyām-ıla kıaddın bu sidrenün şābāş

- 2 Zihī türāb-ıla °aķd eyleyen yıl-ile odi
Zihī şu üstine yazan bu şūret[i] naķķāş
- 3 Kim[ün] ki olmadı baş[ı] ezelde °aşķ-ıla hoş
Hoş olmasun iki °ālemde [ol] beķāsuz baş
- 4 Kim[ün] ki °aşķ-ı ḥaķīķiden olmadı cānı diri⁷⁶²
Sen ādemī dime āña ki_anuñ adıdur taş
- 5 Sücūda gelmedi illā bu ma°niden şeytān
Ki tā faķīr ḥaṭā bile ola dīntaş⁷⁶³
- 6 Murāda ırmeyiser kimse ḥaķsuz ey ġāfil
Gerekse šāh-ı cihān ol cihānda yüz biñ baş
- 7 Beķā-yı lem-yezelī ger dilerseñ ey sālik
Kesil özüñden ü Ḥaķķı tanı vü Ḥaķķa ulaş
- 8 Kimün kim oldu naşībi ezelde Ḥaķdan °aşķ
Aña ne şerbet [ü] ma°cün gerek ne etmek ü aş
- 9 Firāş u mefriş[e] faḥr itme °ārif ol °ārif
Ki °ārifün işiginde melik-dur[ur] ferrāş
- 10 Kaçan tu[ta]ş⁷⁶⁴ olısar āḥiretde ol Ḥaķķa
Ki olmadı bu cihānda bugün anuñla tutaş
- 11 Kālenderün şıfatıdur fenā ile tecrīd

⁷⁶² diri: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

⁷⁶³ Mısranın vezni kusurlu olup *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 435) *Ki tā faķīh-i ḥaṭā-bīn-ile ola dīndaş* daha uygundur.

⁷⁶⁴ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 435) tamamlandı.

Çalender ol ikilikden mücerred ol allāş

- 12 Şarāb [u] şāhid[e] şūfī kaçan ħarīf ol[ısar]⁷⁶⁵
Bu resme [ki_ala] boyanmış bu āli çok almaş

- 13 NESĪMĪnün sözi çün kim bahālu gevherdür
Bu resm-ilen n[e] içündür ki şatar anı baş

207

DĪĞER-İ NESĪMĪ⁷⁶⁶

Mefā[°]ilün Mefā[°]ilün Fa[°]ülün

- 1 İki [°]ālemde sen sultān-ı muṭlaḳ
Fetaḥnā şānına geldi muḥaḳḳaḳ
- 2 [Ki] münzeldür saña *Ṭāhā* vü *Yāsīn*
Çamer oldu cemālūñden müşakḳaḳ
- 3 Cemālūñ *ve'd-ḍuḥā* ve '*l-leyli* zülfüñ
Senūñ şānuñdadur āyāt-ı muṭlaḳ
- 4 Senūñ [°]aşḳuñ meni menden alupdur
Şalupdur baḥrına mānend-i zevraḳ
- 77a 5 Beḳā buldum fenāda fānī oldum
Beḳādan içmişem cām-ı mürevvāk
- 6 Senūñ vaşfuñ okurlar her seḥergāh
Öter⁷⁶⁷ bülbul ü ḳumrī muṭavvāk
- 7 Ezelden içmişem cām-ı *seḳāhum*
Anuñ-çün söylerem dā[°]im *ene 'l-Ḥaḳ*

⁷⁶⁵ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 436) tamamlandı.

⁷⁶⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 446).

⁷⁶⁷ öter: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 446) *tezerv ü* daha uygundur.

- 8 NESİMİye ezelden cür°a şunduñ
Anuñ-çün zü'l-ḥayāt oldu mu°attaḳ

208

DİĞER-İ NESİMİ⁷⁶⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 °Ālemi kıldı münevver şol yüzi māhı görüñ
Ḳudretu'llāhdur cemālün ḳudretu'llāh[1] görüñ
- 2 Hūblaruñ şāhı ezelden şol şanemdür tā-ebed
Devlet-i ḥüsni muḥalled hūblaruñ şāhı görüñ
- 3 Mü°minün mir°āt[1] mü°mindür didi ḥayru'l-beşer
Gözgi[yi] arı tutuñ gözgide Allāh[1] görüñ
- 4 Gözleri ḳaşı dahı zülfi çeridür ḥüsnine
Leşkeri yağmācı şol fettān şehenşāhı görüñ
- 5 Rāzumı fāş itdi āhum °āleme çaḳdı meni
°Āşıḳı rüsvā ḳılan şol perdedür āhı görüñ
- 6 Zāhidün maṭlūb[1] cennet °āşıḳuñ maḳşüdü dost
Zāhidün re°yine baḳuñ °āşıḳuñ rāhı görüñ
- 7 °Anber-efşān ca°d-ı zülfin arz[ū]lar göñlüm anuñ
Şol uzun endişe[lü] bu dest-i kūtāhı görüñ
- 8 Zülf-ile ruḥsāruñı her kimse kim gördi didi
Şām-ıla bir yirde cem° olmış şehergāhı görüñ
- 9 Pīr-i Ken°ānuñ azīzi Mışr-ı ḥüsnün Yūsufı

⁷⁶⁸ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 457).

Yüzine baķuñ zenaħdānındaki ĉāhı görüñ

- 10 Dil-berüñ yolında ĥāk oldu NESİMİñüñ teni
 Ĥaķdan oldu cāh [u] ĥaşmet ĥaşmet ü cāhı görüñ

209

DİĞER-İ NESİMİ⁷⁶⁹

Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün Mefā^cilün

- 1 Yitürdüñ cām-ı Cemşīdi uyan uyķudan ey ġāfil
 Ne bulduñ uyķudan göster ne kılduñ [uyķudan]⁷⁷⁰ ĥāşıl
- 2 Meger Ĥaķdan ziyān gördüñ ki bāṭıl ĥavle yapışduñ
 Çevirdüñ yüzüñi Ĥaķdan şaķın kim ĥaķ degül bāṭıl
- 3 ^cAzāzīlün sözün tıtma anuñ vesvāsına uyma
 Ki İblīse uyan olmaz gönül maķşūdına vāşıl
- 4 Vefāsuz dünyenüñ mihrin gider gönüldeñ aldanma
 Ki dünyā kimseye hergiz muṭ[ī]^c olmaz didüm uş bil
- 5 Bu ṭāķ-ı ṭumṭurāķ[ı] koy kim⁷⁷¹ devrānı bu dünyānuñ
 Geçer her nev^c-ilen ṭutsañ gerek āsān gerek müşķil
- 77b 6 Yalancı nefse uymışsın ķovarsın dünye^oi niĉün
 Meger Ĥaķķı unutmışsın ki olduñ cīfe^e mā^oil
- 7 Mesīḥī-zāt-iken bi'llāh neden dīv olmaķ istersin
 Meger cinni-durur aşluñ degülsin raḥmete ķā^oil
- 8 Şadef ĥāş olmaz incüsüz bu remzi añla fikr eyle
 Bu sırrı bilmeyen bil kim ne ĥāric oldu ne dāḥil

⁷⁶⁹ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 460-461).

⁷⁷⁰ Dîvân'dan (Ayan, 2020, s. 460) tamamlandı.

⁷⁷¹ kim: Vezin gereġi ki olmalıdır.

- 9 Bu güftāruñ işārātı derindür °aql aña irmez
Ne bilsün olmayan Mecnūn ki Leyl[ī] kimdür ey °āqıl
- 10 Nice mef°ül [ü] fā°ilūn nice mes°ül [ü] sā°ilūn
Eger dānāsın anı bil ki sensin muṭlaḳā fā°il
- 11 Eger gözlüsün ey gizlü vücūduñ şehrine gir gör
Ne deryāsın ne gevhersin ne ma°densin ne hoş sāhil
- 12 Vücūduñ şehriñi feth it vücūd-ı vāḥid-i ferd ol
Ki zāt-ı ferd ü vāḥidden bu mes°ül oldı ol sā°il
- 13 Ne āḥir sensin ol gevher kim aduñ gizlü genc oldı
Nedür ḥālūñ ki olmazsın özüñden vāḳıf ey zā°il
- 14 Hevā cāmından esrüksin heves ardına düşmişsin
Bu āḡulu şarābı koy kim oldur şerbet-i ḳātil
- 15 NESİMİ sırr-ı *evḥā°*i ke-mā-hī gerçi şerḥ eyler
Ḳaçan idrāk ider anı özini bilmeyen cāhil

210

DİĞER-İ NESİMİ⁷⁷²

- Mefā°ilūn Mefā°ilūn Mefā°ilūn Mefā°ilūn
- 1 Zihī ol kimse kim vardur ḥabibi sen teki meh-rū
Şeker-güftār gül-ruḥsār müşgīn-ḥāl °anber-bū
- 2 Cihāna gelmeye hergiz senüñ tek bir daḡı dil-ber
Sa°īd-aḡter şanem-manḡar perī-peyker ferişteh-ḡū
- 3 Zihī şāni° ki şun°ından yaradur kendi luṭfindan

⁷⁷² Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 624).

Bili ince lebi ğonce haṭı ra^cnā ruḥı ŧeb-bū

4 Gel ey ŧarrāf-ı kıymetger naẓar kıl ma^cden-i cevher
Zümürüd haṭṭ sīmīn-ber lebi la^cl ü diŧi incü

5 Kaŧuñla kirpüĝüñ zülfüñ yüzüñde beñlerin daḥı
Biri ^cayyār biri ṭarrār biri mekkār biri cādū

6 Seni sevenlerüñ ḥālī bu dört iŧden degül ḥālī
Gehī ğavĝā gehī sevdā gehī⁷⁷³ dīvān gehī yargu

7 Eyā kim kullaruñ çoĝdur NESİMİ⁷⁷⁴ kamudan kem-ter
Beŧi Türkī beŧi Kı[p]çaĝ beŧi Zengī beŧi Hindū

211

DİĞER-İ NESİMİ⁷⁷⁴

Mef^cülü Mefā^cilü Mefā^cilü Fa^cülün

1 Zülfüñ gicesi Qadr-durur al yañaĝı ay
Mi^crāc yüzüñ sidre boyuñ kaŧuñ iki yāy

2 ^cĀlemde seni kıldı göñül kendüye maḳşūd
Fikri ne ulu nesne zihī ^caql u zihī rāy

78a 3 Endīŧe ile ^caqlum iki ^cālemi gezdi
Sensüz nitekim istediler bulmadılar cāy

4 Her kim ŧaçınuñ küfrine īmān getürmez
Mü^cmin degül ol [d]īnin itürmiŧ aña çoĝ vay

5 Her kimse ki baŧ eylemedi yoluña ḳurbān
Degmez ayaĝuñ tozına ey serv-i dil-ārāy

⁷⁷³ gehī: Derkenardır.

⁷⁷⁴ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 725).

6 Muṭṭırb [kimi her]⁷⁷⁵ zerre *ene 'l-Ḥaḳ* dili söyler
Ey nāya giriftār ṭur imdi bize çal nāy

7 Zātında NESİMİ⁷⁷⁶yi degül ol zāta kim anuñ
Mişlũñ bulasın yā göre[sin] zātına hem-tāy

212

DİĞER-İ NESİMİ⁷⁷⁷

Mefā^cılũn Mefā^cılũn Fa^cülũn

1 Cemālũñ kıblesi sübhān degül mi
Vücũduñ maẓhar-ı insān degül mi

2 Budur ^carş-ı muḥit-i *kul hüve 'llāh*
Kişi kim bilmedi ḥayvān degül mi

3 Cemālũñ çün tecellī eyledi uş
Güneş devrinde ḥoş devrān degül mi

4 Kāmu ^cālem kitāb-ı *kul keḫādur*
Cemālũñ *nezzele 'l-furkān* degül mi

5 Kāmu çarḫ-ı felek ser-geşte dā^oim
Senũñ ^caşkuñda ser-gerdān degül mi

6 Cemālũñ gülşeninde zülf-i maḥbũb
Benī ādem kāmı ḥayrān degül mi

7 Namāz [u] zıkr [ü] erkān [u] ^cibādet
Şaçuñ küfrinde ḥoş imān degül mi

8 Zihī *Ṭāhā* vü *Yāsīn-i* ilāhī

⁷⁷⁵ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 725) tamamlandı.

⁷⁷⁶ Nesīmīyi: Vezin gereği *Nesīmī* olmalıdır.

⁷⁷⁷ *Nesīmī Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 726).

Selâsil tırrası bürhân degül mi

9 Şühûd-i zât-ı Hâk kıldı tecellî
Maḥall-i zıll-ı er-Raḥmân degül mi

10 Vücûd-ı Muştafâdan oldu Âdem
Risâlet kapısı Furḳân degül mi

11 °Alî pes⁷⁷⁸ ne bilsün her münâfık
Münâfık kıblesi şeyṭân degül mi

12 Muḳallid çünki bilmez °ilm-i tevḥîd
Muvahḥid olmadı nâ-dân degül mi

13 Ḥudanuñ faẓl u iḥsânı hemîşe
Ḳılupdur ḳullara iḥsân degül mi

213

DİĞER-İ NESİMİ⁷⁷⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

1 Ger beyân idem saña esmâ-i rûḥ-efzâmuẓı
Çün Mesîḥâ ister-iseñ °âlem-i bālâmuẓı

78b 2 Âdem-i ḥâkîden esmâ° [ö]gren[en]lerdür melek
Dîvûñ aşlı od idi öğrenmedi esmâmuẓı

3 Ger sen andan °ilm-i esmâ öğreneydüñ lâ-cerem
Bile göreydüñ senüñle hep tamâm inşâmuẓı

4 Biz ḥalîfe-zâdeyüz yir mülkümüzdür bî-gümân
Hîçe degmez şol kişi kim bilmedi mevlâmuẓı

⁷⁷⁸ pes: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 726) *sırrın* daha uygundur.

⁷⁷⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 729-730).

- 5 Andan esmā okuduk esmā-yı kül dirler bize
Ġam degül şeytān müselleml tutmasa da^cvāmuzy
- 6 Secde idenler melekdür Ādeme ey ādemī
Secde āşārını gör tā bilesin sīmāmuzy
- 7 İnşirāh-ı şadr hāşıl itmedüñ Mūsā gibi⁷⁸⁰
Kesr-i elvāh itmeyen görmez yed-i beyzāmuzy
- 8 *Tis^ca āyāt^c aşer⁷⁸¹* Mūsāya levhüñ sırrını
İster-iseñ gel tavāf it Mescid-i Akşāmuzy
- 9 Hāyme-i mī^cāduñ esrārı^c aşānuñ hikmeti
Añlaya[yu]m dir-iseñ okı bizüm inşāmuzy
- 10 Keşti-i Nūha ki her kim girmedi oldu helāk
Bulasın isterseñ⁷⁸² olursañ sen bizüm deryāmuzy
- 11 İstivānuñ harflerinden ger alursañ sen haber
Göresin eşyāda zāhir bizüm istivāmuzy
- 12 Gel *sevādü'l-vechi* gör kim faqr-ı mutlakdur adı
Rūşen añla *kābe kavseyn*-ile *ev ednā*muzy
- 13 ^cĀlimem dirsın velīkin cehlüñ oldu āşikār
Çünkü gördiler hālāyık ^cālem-i bālāmuzy
- 14 Nefy [ü] işbāt aşlıdur līkin ne ümmī müdde^cī
Lāda kaldı gelmedi tā kim göre *illā*muzy

⁷⁸⁰ Mısra derkenardır.

⁷⁸¹ ^caşer: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 729) *āteş-i* daha uygundur.

⁷⁸² isterseñ: Vezin gereği *ister* olmalıdır.

- 15 Kāf [u] nündür kā³inātuñ aşı līkin [kimsenüñ]⁷⁸³
Yok mecālî okuyalar kim bizüm esmāmuızı
- 16 *Lezzetin li'ş-şāribīn* hamr-ı haḳāyık içdügin
Ola kim °ayb itmeyeydüñ şūr [u] şer ḡavḡāmuızı
- 17 Ṭaⁿ iderse bize her nā-dān [u] a^cmā ḡam degül
Dīv-i zāhir-bīn ne bilsün sırr-ı nā-peydāmuızı
- 18 Şunlaruñ kim Ḥaḳ te^cālā gözin açdı dünyāda⁷⁸⁴
Gördi aḡlāl [ü] selāsilden bizüm a^clāmuızı
- 19 Ey NESĪMĪ çün Süleymān kuş dilin öğrenmeyen
Ḳāfa varup görmek isterler bizüm °anḳāmuızı

214

DĪGER-İ NESĪMĪ⁷⁸⁵Fe^cilātün Mefā^cilün Fe^cilün

I

- 1 Perde içinde çalınur bir sāz
K'eyler ol °aşḳ[ı] nevḥa ser-āḡāz⁷⁸⁶
- 2 Geh nevā seyrini kıllur °uşṣāḳ
Yüzüñüñ şemmesin tutar şeh-bāz
- 79a 3 °Ārif añlar bu zaḥmetüñ remzin
Āşinā olmayana virmez rāz
- 4 Sen ki işit bu remzi ey ṭālib
Ben bu nihānı⁷⁸⁷ kılmazam enbāz
- 5 Bezm ḳurmuş şarāb içer Maḥmūd
Meclis esbābını düzer [çü]⁷⁸⁸ Ayaz

⁷⁸³ *Dīvān*'dan (Ayan, 2020, s. 730) tamamlandı.⁷⁸⁴ dünyāda: Vezin gereḡi *dünyede* olmalıdır.⁷⁸⁵ *Nesīmī Dīvānı* (Ayan, 2020, s. 771-777).⁷⁸⁶ Anlam gereḡi *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 771) *Kim ider °ışḳ nevāsını āḡāz* daha uygundur.⁷⁸⁷ nihānı: Vezin gereḡi *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 771) *pinhānı* daha uygundur.⁷⁸⁸ *Dīvān*'dan (Ayan, 2020, s. 771) tamamlandı.

- 6 Şoḥbet ārāyişidür⁷⁸⁹ ma^cşūka⁷⁹⁰
 Şīvesiyle ^citāb yüz biñ nāz
 7 Līkin ol ṭālibūñ meṭālib[i]dür
 Zerrelerden işidürdüm⁷⁹¹ āvāz
 8 *Ki nişān içre bī-nişān menem uş⁷⁹²*
On sekiz biñ cihāna cihān⁷⁹³ menem uş

II

- 1 Çünki deryāya irişe bu Fırāt
 Lā-cerem dirler aña baḥr-ıla zāt
 2 Mevcidür kā'ināt o deryānuñ
 Pes anuñla dutar qarār [u] şebāt
 3 Vuşlatıdur anuñ bu ḥūr u kuşūr
 Ḥüsniñüñ gülşeni-durur cennāt
 4 Hem şarāben ṭahūr u ^cİsī-dem
 Hem şebistān ilinde āb-ı ḥayāt
 5 Keşretüñ ^cilleti nuḳūş oldu
 Naḳşını⁷⁹⁴ ḳo kim bir oldu zāt [u] şıfāt
 6 ^cĀlem anuñ şıfāt-ı maẓharıdur zātuñ⁷⁹⁵
 Gayrını nefy ḳıl bunı işbāt
 7 Āyīne⁷⁹⁶ oldu şıfāt[ı] çün zātuñ
 Ādem oldu cemāline mir'āt
 8 *Ki nişān içre bī-nişān benem uş*
On sekiz biñ cihāna cān benem uş

III

- 1 Bī-nişān dil çü bī-nişān oldu
 Her mekān aña lā-mekān oldu
 2 İsmine bir tecellī ḳıldı ilāh

⁷⁸⁹ ārāyişidür: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 771) *ārāyişi düzer* daha uygundur.

⁷⁹⁰ Bu mısradan sonra vasıta beytinin ilk dizesi "*Ki nişān içre bī-nişānam ben*" yazılmış.

⁷⁹¹ işidürdüm: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 771) *işidürem* daha uygundur.

⁷⁹² Vasıta beytinin ilk dizesi, 6. beytin 2. dizesinden sonra yazılmıştır. *Dīvān*'a göre (Ayan, 2020, s. 771) bulunması gereken yere alındı.

⁷⁹³ cihān: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 771) *cān* daha uygundur.

⁷⁹⁴ naḳşını: Vezin gereği *naḳşı* olmalıdır.

⁷⁹⁵ zātuñ: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁷⁹⁶ āyīne: Vezin ve anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 772) *aynı* daha uygundur.

- Lā-cerem bir şıfat °ayān oldu
 3 Emr kıldı cihānı yaratdı
 Ol şıfat bu cihāna cān oldu
 4 Ādemüñ şeklidür⁷⁹⁷ ki geydi ol
 Ten cihānında m[ī]hmān oldu
 5 Şad-hezārān kafesde bir bülbul
 Hāḡ dilinde çü tercemān oldu
 6 Gerçi zāhirde çok-durur bu kafes
 Līk ma°nide bir hemān oldu
 7 Bildüñ-ise bu remzi ey ṭālib
 Saña bu ma°nī hoş beyān oldu
 79b 8 *Ki nişān içre bī-nişān benem uş*
On sekiz biñ cihāna cān menem uş

IV

- 1 Dil-berüñ ḡüsnine niḡāb nedür
 Zātına perde vü ḡicāb nedür
 2 Ref° kılanlar ol niḡābı bilür
 Göñlümüñ Ka°besine bāb nedür
 3 Sen bilürsin bu ince aḡbārı
 Bu su°āle eyit cevāb nedür
 4 Şu gül-āb oldu gül ḡoḡusı-y-ıla
 Şu nedür gül nedür gül-āb nedür
 5 Muştafā Hāḡḡı bu şüretde görüp
 Şāb-ı emred didigi şāb nedür
 6 °Ālemüñ vüçüdi çün cān oldu⁷⁹⁸
 Pes cehennemdeki °azāb nedür
 7 Çünkü °ālem bulındı ādemde
 Pes vüçüduñdur āfitāb nedür
 8 *Ki nişān içre bī-nişān menem uş*
On sekiz biñ cihāna cān menem uş

⁷⁹⁷ Ādemüñ şeklidür: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 773) *Ādemī-şekldür* daha uygundur.

⁷⁹⁸ Mısranın vezni kusurlu olup *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 775) *Çünkü ādem vüçüdi cān oldu* daha uygundur.

V

- 1 Naķş arasında ben ki pinhānam
Şanki bulutda māh-i tībānam
- 2 Defterümde elif-durur Qurʿān
Nokta şeklinde gör ne dīvānam
- 3 Maʿnī yāķūtın iste ey gavvāş
Ķatre dürrinde⁷⁹⁹ ben ki ʿummānam
- 4 Ħabs ideli cehāletüñ dīvini
Maʿrifet mülkinde⁸⁰⁰ Süleymānam
- 5 Şüretü'n-nās [u] şüretü'l-Ħaķ⁸⁰¹
Bu ħaber ħucetine bürhānam
- 6 Zāhidā sen beni beşer şanma
Ādemī şüretinde Raĥmānam
- 7 Tārumār eyledüm ġamuñ çerisüñ
Bu sözün maʿnīsine ħandānam
- 8 *Ki nişān içre bī-nişān benem uş*
On sekiz biñ ʿāleme⁸⁰² cihāna cān menem uş

VI

- 1 ʿAşķuñı derdime devā gördüm
Vaşlıñı cānuma şifā gördüm
- 2 Tūrda⁸⁰³ Mūsāda bir varaķ buldum
Yazılı ħaţţ-ı *len terānī* gördüm
- 3 Lebün firķatde talʿatuñ taĥmīn⁸⁰⁴
Şüretü'ş⁸⁰⁵-Şemsi ve 'd-đuhā gördüm
- 4 Göñül eflākine nazar kıldum
Ve 's-semā'i [ve]mā benā gördüm
- 80a** 5 Her meķān mescid oldu hem Kaʿbe

⁷⁹⁹ dürrinde: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 774) *baĥrında* daha uygundur.

⁸⁰⁰ mülkinde: Vezin gereği *mülkine* olmalıdır.

⁸⁰¹ Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 774) *Süre-i Nās u süre-i Raĥmān* daha uygundur.

⁸⁰² ʿāleme: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁸⁰³ Tūrda: Anlam gereği *Tūr-ı* olmalıdır.

⁸⁰⁴ Mısranın vezni kusurlu olup *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 776) *Leyl-i firķatde talʿatuñ necmin* daha uygundur.

⁸⁰⁵ şüretü'ş: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 776) *süre-i* daha uygundur.

- Merve hakkında çün şafâ gördüm
 6 °Aşk dīvânında⁸⁰⁶ ne kim bakdum
 Zāhidūñ t̃ā°atini⁸⁰⁷ hebā gördüm
 7 Dost şehrinde şūfī oldı ġarīb
 Çün söz ehlini āşinā gördüm
 8 Ki nişān içre bī°nişān benem uş
 On sekiz biñ °āleme⁸⁰⁸ cihān[a] cān benem uş

VII

- 1 Bir kova aşıldı⁸⁰⁹ gönölüme °aşkuñ
 Şanma kānlı⁸¹⁰ muḥıyyāke
 2 Kāmetūñ istivāsıdur kıblem
 Na°bud[ū] nesta°in[ü] iyyāke
 3 Canı ber-dār ideli dār şaçuñ
 Tāle °umrī ve şuġlī sev[d]āke
 4 Leblerūñ cāmı virdi Hızra ḥayāt
 Nefsüm-ile istignā vü °aynāke⁸¹¹
 5 Şevkı vü zevkı ḥüsninūñ şevkı
 Aḥsenü°l-ḥüsn[ā] ve sevdāke⁸¹²
 6 Şüretüñdür çü mecma°u°l-baḥreyn
 Fīke müstağrakāni baḥrāke
 7 Mantık[ı] қо gümān-ı⁸¹³ pend işit
 Şanma [anı ki]⁸¹⁴ kāne maḥyāke
 8 Ki nişān içre bī°nişān benem uş
 On sekiz biñ °āleme⁸¹⁵ cihān[a] cān benem uş

215⁸¹⁶

⁸⁰⁶ dīvânında: Vezin gereği dīvânına olmalıdır.

⁸⁰⁷ t̃ā°atini: Vezin gereği t̃ā°atın olmalıdır.

⁸⁰⁸ °āleme: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁸⁰⁹ kova aşıldı: Vezin ve anlam gereği Dīvân'daki (Ayan, 2020, s. 777) hevā şaldı daha uygundur.

⁸¹⁰ kānlı: Vezin ve anlam gereği Dīvân'daki (Ayan, 2020, s. 777) kim inneḥū daha uygundur.

⁸¹¹ Mısranın vezni kusurlu olup Dīvân'daki (Ayan, 2020, s. 777) Ni°me min müskirāti °aynāke daha uygundur.

⁸¹² Mısranın vezni kusurludur.

⁸¹³ gümān-ı: Dīvân'da (Ayan, 2020, s. 777) bu kelime yerine Nesîmî mahlası kullanılmıştır.

⁸¹⁴ Dīvân'dan (Ayan, 2020, s. 777) tamamlandı.

⁸¹⁵ °āleme: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁸¹⁶ Nesîmî Dīvânı (Ayan, 2020, s. 194-195).

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 [Çün kim gözüme gelmedi hergiz hayāl-i h'āb
Sāķī getür piyāle vü doldur şerāb-ı nāb]⁸¹⁷
- 2 Nā-cins şöhet beti degül illā tamu odı
Fazl-ıla yā İlāh *ecirnā mine'l-^cazāb*
- 3 Dīv-i racīm Ādem ile şöhet eylemek
Şāhib-nażar bilür ki haţādur degül şavāb

- 4 Her dem ne resm-ile ola Cibrile Ehrimen
Tūţī ile ne tavr-ıla mūnis olur ğurāb

216⁸¹⁸

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gel ki müştāk olmışam dīdāruña
Virmişem cān zūlf-i °anber-bāruña
Maḥrem itdūñ çün meni esrāruña
Gel çek imdi ey perī ber-dāruña

217⁸¹⁹

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kim ki beñzetdi hilāli kaşuña
Üşdi sevdā-yı ğam anuñ başuña
Kim ki olmadı anuñla āşinā
Yolda kaldı yitmedi yoldaşuña

218⁸²⁰

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bülbül-i şūrīdeyem gülzāruña
°Aşık oldum la°l-i şekker-bāruña
Bunca kim cevri eyledūñ sen yāruña
Güle el şundukça yanduk ḥāruña

⁸¹⁷ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 194) tamamlandı.

⁸¹⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 801).

⁸¹⁹ *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tıyûğları* (Özdemir, 2020, s. 452).

⁸²⁰ *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tıyûğları* (Özdemir, 2020, s. 479).

219⁸²¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

80b

Ey yüzün *men °indehu °ilmü 'l-kitāb**Ḳul kefā* geldi cemālünden ḥiṭāb

Şüretün Ḥaḳdur götür Ḥaḳdan niḳāb

Ḥaḳ budur *va 'llāhu a°lem bi 'ş-şavāb*220⁸²²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey yañağundan münevver āfitāb

Düşdi ḥüsnün pertevinden aya tāb

Kırpüğün zülfün ḳaşun *ümmü 'l-kitāb*

Oldı yüzünden °ayān yevmü'l-ḥisāb

221⁸²³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey yüzün devrinde meşūr āfitāb

Ey sözün °ālemde meşūr āfitāb

Utanur yüzünden ey ḥür āfitāb

Senden oldı mest [ü] maḥmūr āfitāb

222⁸²⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey kamer yüzlü götür Ḥaḳdan niḳāb

Kim yüzünden rūşen oldı āfitāb

Arada bunca nedendür bu ḥicāb

Şerḥ ider *men °indehu °ilmü 'l-kitāb*223⁸²⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey ruḥun °aşḳında °aḳlum şāh māt

Selsebīlidür ḥaṭun °ayn-ı Fırāt

°Unşuruñ dört oldı ḥaddün şeş cihāt

⁸²¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 801).⁸²² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 802).⁸²³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 802).⁸²⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 802).⁸²⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 803).

Ġafletüñ mestligi [hem]⁸²⁶ bulmaz necât

224⁸²⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Al elünden atunuñ yabana at

Ḥaḡ-perest ol Ḥaḡḡı tanı olma at

Ayaḡuñ tozına degmez kâ°ināt

Fā°ilātün fā°ilātün fā°ilāt

225⁸²⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey ḡaṡuñ Ḥızr u lebün āb-ı ḡayāt

°Anberin zülfün ṡeb-i Ḳadr ü Berāt

Mihr ü mäh ister cemālünden zekāt

Fā°ilātün fā°ilātün fā°ilāt

226⁸²⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Gelmişem *ḡālū belādan* mey-perest

°Āṡıḡam mestem velī mest-i *elest*

Ey gözüñ sevdālarından fitne mest

Sünbülün her tāresi ma°nide ṡeṡt

227⁸³⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Kāf [u] nūn emrinde oldu kâ°ināt

Hem ṡadefdür *kāf [u] nūn* hem °ayn-ı zāt

Kāf [u] nūna vācib oldu mümkināt

Mülk sensin °ilm-i zāt [u] hem ṡıfāt

228⁸³¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey ḡakīm-i ḡāzıḡ-ı nāzük-mizāc

Sen bilürsin ḡaste gönlüme °ilāc

⁸²⁶ *Dīvân*'dan (Ayan, 2020, s. 803) tamamlandı.

⁸²⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 803).

⁸²⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 803).

⁸²⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 803).

⁸³⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 803).

⁸³¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 804).

Ey meh öyle men saña kıl olmışam
Şîve ile nâz-ıla ne ihtiyâc

229⁸³²

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

Toğdı mağribden güneş andan Mesîh

Borğu çalındı vü haş[r] oldı şarîh

81a

Geç kinâyetden ki remz oldı şarîh

Gör ki sen muhsin misin yohsa kabîh

230⁸³³

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

Sâkî-i gül-ruh elinden bir kadeh

İç perişân hâtıruñ olsun ferah

Mey harâm ise Hakuñ nuṭkı halâl

Kamu mezhebde budur kavl-i şahîh

231⁸³⁴

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

Talmışam şol bahra kim pâyânı yok

Yatmışam şol gence kim husrânı yok

Bulmuşam şol bedr[i] kim nokşânı yok

Girmişem şol şehre kim vîrânı yok

232⁸³⁵

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

Gönlümi yağmâladi şol âli çok

Şol kızıl gül reng[i] gül-gün al[ı] çok

Zülfinüñ sırrı uzundur hâli çok

Şol şeker şulu⁸³⁶ lebinüñ balı çok

233⁸³⁷

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

Ey boyuñ tûbâ yüzüñ dârü'l-hulûd

⁸³² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 805).

⁸³³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 805).

⁸³⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 805).

⁸³⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 805).

⁸³⁶ sulu: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 805) *sözlü* daha uygundur.

⁸³⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 806).

Ka°be yüzüne kıılır °ālem sücūd
 Tāli°uñ burcında cem° oldı su°ūd
 Bīst [ü] heşt ü sī vü dü yek nūrdur⁸³⁸

234⁸³⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Derdine °āşıklarūñ dermānı yok
 Rızkı çok zāhidlerūñ īmānı yok
 Cism-ile haydir velīkin cānı yok
 °Ahdine şādık degül peymānı yok

235⁸⁴⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 [İy boyuñ Tūbā yüzüñ dārū'l-hulūd
 Hüsñüñe hurşīd ü māh eyler sücūd]⁸⁴¹
 Ey şaçuñ būyı °abīr ü müşg [ü] °ūd
 Çıkdı °aşkuñ āteşinden çarh[a] dūd

236⁸⁴²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Ey cemālūñ *kul hüve'llāhu aḥad*
 Şūretūñ naķşında *Allāhu'ş-şamed*
 Bir ucu zūlfūñ ezel biri ebed
 Hüsñüñe sultān-imiş *men lā-seced*

237⁸⁴³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Ey ezel nūr[ı] cemālūñ tā-ebed
 Bende naķş oldı hayālūñ tā-ebed
 Bī-ğurūb oldı hilālūñ tā-ebed
 Ey güneş yokdur zevālūñ tā-ebed

238⁸⁴⁴

⁸³⁸ nūrdur: Kafiye bakımından *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 806) *nūr būd* daha uygundur.

⁸³⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 805).

⁸⁴⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 806).

⁸⁴¹ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 806) tamamlandı.

⁸⁴² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 806).

⁸⁴³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 806).

⁸⁴⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 806).

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Kim ki nefsin bilmedi Hāḡdan ba°id
Olmadı şeyṭān gibi illā mürīd
Kim ki oldu ṭālī°i Hāḡdan sa°id
Gündüz ü aḡşamı oldu Ḳadr ü °ıyd

239⁸⁴⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Āb u ḡāk[i] eyledi çün Hāḡ ḡamīr
°Arşını ḡalk eyledi ya°nī serīr
Ḥüsni sultān eyledi °aşḡ[ı] emīr
°Āşık u ma°şūk-ıla °aşḡ oldu bir

240⁸⁴⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

[Ey] iki °ālemde ḡüsnüñ bī-naḡīr
Fitnelü ḡaṣuñ kemāndur ḡamze tīr
°Anberīn zülfüñ tozındandır °abīr
Maḡşer oldu ḡopdı ḡüsnünden nefīr

241⁸⁴⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey ṣaḡuñ her tārına biñ cān esīr
Şüretüñ yek-tā vü ḡüsnüñ bī-naḡīr
Muṣḡafuñ yazusı reyḡān Hāḡ debīr
Bī-bedelsin hem sem[ī]° u hem baṣīr

242⁸⁴⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey güneş şüretlü yār-ı dil-peḡīr
[Ṭal°atuñdan utanur bedr-i münīr
N°eyleyem kim men faḡīrem sen emīr]⁸⁴⁹
Ḥasretüñden yüregüm her dem erir

⁸⁴⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 817).

⁸⁴⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 812).

⁸⁴⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 813).

⁸⁴⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 808).

⁸⁴⁹ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 808) tamamlandı.

243⁸⁵⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Şûretüñ muşhafdur ey bedr-i münîr
 Hılkatüñ ser-tā-ķadem derd⁸⁵¹ dil-peẓîr
 Ehl-i a°rāf ol ne aşhābu's-sa°îr
 Bil ki Hāķdur hem semî° u hem başîr

244⁸⁵²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ay-ıla güneş yüzüñ hayrânıdur
 Müşg-ile °anber saçüñ tarhânıdur
 Çün NESÎMÎ °ālemüñ sulţânıdur
 Devr anuñ devrân anuñ devrânıdur

245⁸⁵³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Cennetüñ virdi⁸⁵⁴ yüzüñ gülzârıdur
 Şem°-i vaķdet yüzünüñ gül-nârıdur
 Ay-ıla gün yüzünüñ envârıdur
 Leyletü'l-İsrā saçüñ esrârıdur

246⁸⁵⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

°Ārıẓı yāruñ cinān būstān[ı]dur
 Pes raķîb bu ortada şeyţān[ı]dur
 Kāmeti tûbā saçı reyhânıdur
 Kûy-i cennet °aşıķuñ Rıdvânıdur

247⁸⁵⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Çün cemālüñ cennetüñ gülzârıdur

⁸⁵⁰ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 807).

⁸⁵¹ ser-tā-ķadem derd: Anlam bakımından Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 807) ser-tā-ķademdür daha uygundur.

⁸⁵² Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 814).

⁸⁵³ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 815).

⁸⁵⁴ vird: Anlam gereği verd olmalıdır.

⁸⁵⁵ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 816).

⁸⁵⁶ İmâdüddin Nesîmî, Seçilmiş Eserleri (Araslı, 2004, C II, s. 275).

Ḥavz-ı Kevser pes tudağın yarıdır
Her kim olsa vaşl-ı ḥüsnünden cüdā
Oña firkat pes cehennem nārıdır

248⁸⁵⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
Kābe kavseyn iki kaşuñ yāyıdır
Ve 'd-ḍuḥānuñ şems[i] yüzüñ ayıdır
Dünyā⁸⁵⁸ vü °uqbā şaçuñ bir tārıdır
Dürri bulur her kim olar⁸⁵⁹ deryāyīdür

249⁸⁶⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
Fitnenüñ başı şaçuñ sevdāsıdır
Şūr [u] şer ḥüsn-i ruḥuñ ğavġāsıdır
Kevserüñ ḥamrı lebün şahbāsıdır
İnci dişüñ lü°lü°-i lālāsıdır

250⁸⁶¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
Ey güneş yüzli cemālün fitnedür
Nūn [u] °ayn u mīm ü dālün fitnedür
Ey büt-i gül-çihrenüñ⁸⁶² fitnedür
Ġamze cādū zülf ü ḥālün fitnedür

251⁸⁶³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
Ey gönül Ḥaḳ sendedür Ḥaḳ sendedür
Söyle Ḥaḳ[kı] kim ene'l-Ḥaḳ sendedür
82a Ḥaḳḳ-ı muṭlaḳ zāt-ı muṭlaḳ sendedür
Muşhafuñ ḥarfı muḥaḳḳaḳ sendedür

⁸⁵⁷ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 814).

⁸⁵⁸ dünyā: Vezin gereği *dünye* olmalıdır.

⁸⁵⁹ olar: Vezin gereği *ol* olmalıdır.

⁸⁶⁰ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 808).

⁸⁶¹ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 817).

⁸⁶² gül-çihrenüñ: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 817) *gül-çehre ālün* daha uygundur.

⁸⁶³ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 808).

252⁸⁶⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Cevher-i ferd ādemüñ kânındadır
 Küntü kenzen ādemüñ şânındadır
 Gerçi şeytān ādemüñ yanındadır
 Sırr-ı esmā Ādemüñ cânındadır

253⁸⁶⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Şem°ine güneş yüzün pervānedür
 Cān şadefdür şüretün dūr-dānedür
 Nuql ü mey la°lün gözün peymānedür
 Mest-i °aqluñ⁸⁶⁶ mescidi mey-hānedür

254⁸⁶⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

°Āşıkuñ seyrānı ol °ālemeddür
 Görmeyen ol °ālemi yanındadır⁸⁶⁸
 Ger muhîf olduñ cihātuñ kândadır
 Ey Kemāh āhir Furātuñ kândadır

255⁸⁶⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Çün Hākı her yirde eydürsin ki var
 Sende pes Hāk var-ımiş Hāk sendedür⁸⁷⁰
 Enbiyānuñ sırrını bilmez tavar
 Kısmet olmaz dīve rāh-ı hoş-güvār

256⁸⁷¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Perde çekmiş ara yirde perde-dār

⁸⁶⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 809).

⁸⁶⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 816).

⁸⁶⁶ °aqluñ: Anlam gereği °aşkuñ olmalıdır.

⁸⁶⁷ Bu tuyuğ *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 811, 817) T 87 (1 ve 2. mısralar) ve T 54'ün (3 ve 4. mısralar) birleştirilmesiyle oluşturulmuştur.

⁸⁶⁸ yanındadır: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 817) *mātemdedür* daha uygundur.

⁸⁶⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 814).

⁸⁷⁰ sendedür: Kafiye-redif bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 814) *sende var* daha uygundur.

⁸⁷¹ *İmâdüddin Nesîmî, Seçilmiş Eserleri* (Araslı, 2004, C II, s. 275).

Perde içinde berü baḳ gör ne var
 Ādemi gör ādemi bil ādemi
 Ādemüñ esrārını bilmez tavar

257⁸⁷²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Sī vü dü dendān çü dürr-i āb-dār
 Leblerüñ ābında ḥayvān şuyı var
 Hızrı ne zinde kıılır dir bu bī-kār
 Göñlümüz çü şuşadı lebdən suvar

258⁸⁷³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

°Aḳreb oldı °ālemüñ ḥalkı vü mār
 Fitne yayıldı °alā ḳavm-i şerār
 Ḳanda var bir arı bāṭın toḡru yār
 Ḳanı inşāf ü mürüvvet kimde var

259⁸⁷⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey ḥarāmī gözlerüñ yağmācılar
 Ka°be yüzüñdür melā°ik ḥācılar
 °Aşḳına ümmet olanlar nācīler
 Ey tudaḡuñdan ḥacīl ḥalvācılar

260⁸⁷⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey cemālüñ Ka°be ḥaṭṭuñ ḥācılar
 Heft heft eyler ṭavāf[ı] nācīler
 Ḳanda °aşḳından olan ḥalvācılar
 Ṭatlu oldı oña cümle acılar

261⁸⁷⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

⁸⁷² *İmâdüddin Nesîmî, Seçilmiş Eserleri* (Araslı, 2004, C II, s. 275).

⁸⁷³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 816).

⁸⁷⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 814).

⁸⁷⁵ *İmâdüddîn Nesîmî, Eserleri* (Qəhrəmanov, 1973, C II, s. 386).

⁸⁷⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 818).

Ey cemālũñ ħüsnine ħayrān ħamer
 Sünbülũñ devrindedür pinhān ħamer
Lem-yezel güneşsin ey māh⁸⁷⁷-tābān ħamer
 Gül⁸⁷⁸ virdi ħüsn[ũñ]e devrān ħamer

82b

262⁸⁷⁹

Fā°ilātũn Fā°ilātũn Fā°ilũn
 Ĥaĥĥa yār ol ki saña yār ol yiter
 Çün Ĥaĥı yār eyledũñ var ol yiter
 Nūra nūr ol nārına nār ol yiter
 [Ādeme oldur sezāvār ol yiter]⁸⁸⁰

263⁸⁸¹

Fā°ilātũn Fā°ilātũn Fā°ilũn
 Çünkü kış geçdi teveccüh yazadur
 Dest-i ħudret gör ne ĥaĥlar yazadur
 Bir ħadeĥden cümle eşyā esrũmiş
 Ayılan bir bir ĥumārın yazadur

264⁸⁸²

Fā°ilātũn Fā°ilātũn Fā°ilũn
 Fitnedür °aynuñ yüzũñ şems ü ħamer
 Fitne-i devr-i ħamer sensin meger
 Şüretũñ Ĥaĥdur budur Ĥaĥdan ĥaber
 Söyleyen Ĥaĥdur velī adı beşer

265⁸⁸³

Fā°ilātũn Fā°ilātũn Fā°ilũn
 Ĥāmetũñ her dem ĥıyāmet gösterür
 Ka°be yüzũnden⁸⁸⁴ gör bu ħaddi kim ne ĥāmet gösterür
 Ka°be yüzũnden °alāmet gösterür

⁸⁷⁷ māh: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁸⁷⁸ gül: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 818) *gölge* daha uygundur.

⁸⁷⁹ *Nesîmî Dīvânı* (Ayan, 2020, s. 807).

⁸⁸⁰ *Dīvân*'dan (Ayan, 2020, s. 807) tamamlandı.

⁸⁸¹ *Nesîmî Dīvânı* (Ayan, 2020, s. 810).

⁸⁸² *Nesîmî Dīvânı* (Ayan, 2020, s. 818).

⁸⁸³ *Nesîmî Dīvânı* (Ayan, 2020, s. 815).

⁸⁸⁴ Ka°be yüzũnden: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

Fitnelü °aynuñ imāmet gösterür

266⁸⁸⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Haḳ te°ālānuñ kelām[1] nürdur

Görmeyen ol nūrı Haḳdan dūrdur

Çün *ene'l-Haḳ* söyleyen Maṣṣūrdur

Geldi İsrāfīl elinde şūrdur

267⁸⁸⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ṭutdı yüzüñden cihānı cümle nūr

Haḳ hüviyyet kıldı Mehdīden zuhūr

Zülf [ü] ruḥsāruñdadur ḥaşr [u] nüşūr

Ey boyuñ ṭübā yüzüñ cennāt [u] ḥūr

268⁸⁸⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Māhumuñ yüzünde oldu perde dūr

Haḳdan indi āyet-i *Allāhu nūr*

Ey ḥaṭ u ḥālūñ tecellī yüzi Ṭūr

Şūretüñ ma°nīsidür cennāt u ḥūr

269⁸⁸⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Yār elinden çün mey-i dil-keş gelür

İçerem Haḳdan ne geldi hoş gelür

On sekiz biñ °ālemüñ sırrın bilen

Ka°beteyn[i] atıcaḳ seh şeş gelür

270⁸⁸⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Şol kaşı Çāçī büt-i mehveş gelür

Kirpük oḳından ṭolu tūr-keş gelür

⁸⁸⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 813).

⁸⁸⁶ Bu tuyuḡ *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 814, 817) T 74 (1 ve 2.mısralar) ve T 90'ın (1 ve 3. mısralar) birleştirilmesiyle oluşturulmuştur.

⁸⁸⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 817).

⁸⁸⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 807).

⁸⁸⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 807).

Ḥaḵ meyinden gözler[i] ser-ḥoş gelür

Kirpügi kaşı ḥisābı şeş gelür

271⁸⁹⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Gel muḥīṭ-i °aşka bir kez ṭalagör

Vaḥdetüñ sırrı içinde alagör

Ādeme kıl secde mekri şalagör

Olma şeyṭān düşme mekr ü āla gör

272⁸⁹¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Her ne kim taḳdīr-i Yezdānī kılur

°Ayn-ı ḥikmetdür Ḥaḵ erzānī kılur

Şāh iki °ālemde insānī kılur

83a

Her ne kim gönli diler anı kılur

273⁸⁹²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Kāf [u] nūn ma°nīde külli ma°nīdür

Ya°nī *kāf [u] nūn* şadefdür ma°nī dür

Maḥşerüñ şūrı çalındı yatma dur

Gör ki ne sevdādasın ḥālūñ nedür

274⁸⁹³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Perde°i yüzinden⁸⁹⁴ götürdi māhumuz

Ḥaḵdan oldı Ḥaḵka ṭoğrı rāhumuz

Şūret [ü] ma°nīde Ḥaḵdur şāhumuz

Diñl[e] *lā ilāhe illa 'llāhumuz*

275⁸⁹⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Faẓl-ı Ḥaḵdur vāḳıf-ı esrārumuz

⁸⁹⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 812).

⁸⁹¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 818).

⁸⁹² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 816).

⁸⁹³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 819).

⁸⁹⁴ yüzinden: Vezin gereği *yüzden* olmalıdır.

⁸⁹⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 819).

Faẓl hâkındadır⁸⁹⁶ kamu envârumuz
 Faẓl-ı Hâk göstermiş idi kârumuz
 Faẓl-ı Hâkdur Faẓl-ı Hâk mi'cârumuz

276⁸⁹⁷

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Sensüz ey cân gönüm ârâm eylemez
 Cân yanar şabr ey dil-ârâm eylemez
 La'lüni devlet baña kâm eylemez
 Niçün ey serv-i gül-endâm eylemez

277⁸⁹⁸

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Üç yüz altmış gün-durur devrânumuz
 Altı kez altmış olur ey cânumuz
 Şeş cihetden bakıcağ her vech-ile
 Görünür bu mafşal-ı insânumuz

278⁸⁹⁹

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Gel berü gel⁹⁰⁰ gevher-şinâs ol çün Ayaz
 Gevheri tanı hâkıkat ne mecâz
 Gevheri bil gevheri bul gevheri
 Gevheri bilendür olan şâh-bâz

279⁹⁰¹

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Yidi kez yidi olur her yidimüz
 İstivâ geçdi sekizdür yidimüz
 Ger kelâmu'llâha eylerseñ nazâr
 Elli olur harf-i nuṭka yidimüz

⁸⁹⁶ Faẓl hâkındadır: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 819) *Faẓl-ı Hâkdandır* daha uygundur.

⁸⁹⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 819).

⁸⁹⁸ *İmâdüddin Nesîmî, Seçilmiş Eserleri* (Araslı, 2004, C II, s. 276).

⁸⁹⁹ *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tıyûğları* (Özdemir, 2020, s. 464).

⁹⁰⁰ gel: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁹⁰¹ *İmâdüddin Nesîmî, Seçilmiş Eserleri* (Araslı, 2004, C II, s. 276).

280⁹⁰²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Fā vü zād u lāma düşdi gönlümüz

Ka°be vü iḥrāma düşdi gönlümüz

°Aşk-ı bī-encāma düşdi gönlümüz

Ka°be vü iḥrāma düşdi gönlümüz⁹⁰³281⁹⁰⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Bir °acā°ib şāha düşdi gönlümüz

Bedr yüzli māha düşdi gönlümüz

Tā ki Fazlu'llāha düşdi gönlümüz

Uş ḥaḳīḳī rāha düşdi gönlümüz

282⁹⁰⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Gel rızāsın iste Ḥaḳḳuñ bir nefes

Çünki Ḥaḳdur yār iki °ālemde bes

Dünyā⁹⁰⁶ maḥmildür anuñ devri ceres

Uçucaḳ cān kuşı boş ḳalır ḳafes

283⁹⁰⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ehl-i A°rāfuñ⁹⁰⁸ maḳāmı Ḳāf-imiş

83b °Ārif-i Rab °ārif-i A°rāf-imiş

Bilmeyen ol Ḳāfı sözi lāf-imiş

Özini bilen yaḳīn şarrāf-imiş

284⁹⁰⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey yüzüñ ol levḥ-ile maḥfūz imiş

⁹⁰² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 818).⁹⁰³ Bu mısra mükerrer yazılmış olup *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 818) son dize *Cāvidānī nāma düşdi gönlümüz* şeklindedir.⁹⁰⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 819).⁹⁰⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 820).⁹⁰⁶ dünyā: Vezin gereği *dünye* olmalıdır.⁹⁰⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 820).⁹⁰⁸ A°rāfuñ: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 820) °*irfānuñ* daha uygundur.⁹⁰⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 821).

Her zamān bir nev°-ile melfūz-imiş
 Enbiyā bu noktada maḥzūz-imiş
 Bu ḥaberi ilinden melfūz-imiş⁹¹⁰

285⁹¹¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Cümle Ḥaḫdur her ne kim mevcūd imiş
 Ḥaḫḫa sācid Ḥaḫḫa Ḥaḫ mescūd imiş
 Çün iki °ālemde bir ma°būd imiş
 Secdeden baş[ın] çeken merdūd imiş

286⁹¹²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 °Aşḫ-ıla ma°şūḫ [u] °āşık bir imiş
 Hem emen hem emziren hem şīr imiş
 Şūreti muşḥaf yüzi tefsīr imiş
 Bü'l-°aceb ḫudret °aceb taḫdīr imiş

287⁹¹³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Çünki hem evvel hem āḫir yār imiş
 Küfr [ü] dīn ma°nīde bir bāzār imiş
 °Aşḫa şūfīnūñ işi inkār imiş
 Ḥırkası büt tesbīḫi zünnār imiş

288⁹¹⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Dil-berūñ la°linden eşyā esrūmiş
 Sünbülūñ leylerden isrā esrūmiş
 Nergisūñ devrinde sevdā esrūmiş
 Gözlerūñ ayık mıdır ya esrūmiş

289⁹¹⁵

⁹¹⁰ Vezin ve anlam bakımından mısranın *Dīvân*'daki “*Bu ḥaber İblīsden maḥfūz imiş*” (Ayan, 2020, s. 821) varyantı doğrudur.

⁹¹¹ *Nesîmî Dīvânı* (Ayan, 2020, s. 821).

⁹¹² *Nesîmî Dīvânı* (Ayan, 2020, s. 820).

⁹¹³ *Nesîmî Dīvânı* (Ayan, 2020, s. 820).

⁹¹⁴ *Nesîmî Dīvânı* (Ayan, 2020, s. 822).

⁹¹⁵ *Nesîmî Dīvânı* (Ayan, 2020, s. 822).

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Sen yüzün mäh-ı tamāmı buldum uş
Cennet-i *Dārü's-Selām*[1] buldum uş
Çekmedin yolda beriyye zaḥmetin
Ka°be [vü] Beytü'l-Ḥarāmı buldum uş

290⁹¹⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

°Ālemi yüzünde⁹¹⁷ gülistān eylemiş
Bülbülü ser-mest [ü] ḥayrān eylemiş
°Anberīn zülfīn perīşān eylemiş
Māhını ebrinde pinhān eylemiş

291⁹¹⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Kün fe-kānuñ aşlı çün kim zāt-imiş
Cümle eşyā vaḥdet [ü] āyāt eylemiş⁹¹⁹
Kim ki ḥayvān oldı adı at-imiş
Oynadı at[1] velī şāh māt imiş

292⁹²⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ger Ḥaḳı görmek dilerseñ bī-ğalaṭ
İşte gör *fī-şūretin şābin kaṭaṭ*
Ḥaḳdan oldı ümmet-i Aḥmed vasaṭ
Vechinüñ levḥindedür sī vü dü ḥaṭ⁹²¹

293⁹²²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

°Aşkınüñ deryāsına düş hem-çü baṭ
Gel oḳu yüzinde aḡ u ḳara ḥaṭ

⁹¹⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 821).

⁹¹⁷ yüzünde: Vezin gereği *yüzi* olmalıdır.

⁹¹⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 821).

⁹¹⁹ eylemiş: Vezin ve anlam gereği *imiş* olmalıdır.

⁹²⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 823).

⁹²¹ Bu dize *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tıyüḡları*'nda (Özdemir, 2020, s. 465) mecmuadaki 293. tıyüḡun ilk dizesi olarak geçmektedir.

⁹²² *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tıyüḡları* (Özdemir, 2020, s. 465).

84a

Ehl-i A[°]rāfuñ içinde oldı şart⁹²³Göre ol *fī-şūretin emred kaṭaṭ*294⁹²⁴Fā[°]ilātün Fā[°]ilātün Fā[°]ilün

°Aşk imiş Sîmurğ [u] °āşık kūh-ı Kāf

°Aşka sığmaz lāf [u] °aşk olmaz güzāf

Kim ki ister Ka[°]be'i kılmak ṭavāf

Hem içi şāfī gerek hem ṭaşı şāf

295⁹²⁵Fā[°]ilātün Fā[°]ilātün Fā[°]ilün

Ey Haka müştāk olan uş sende Hāk

Ebcedi tanı vü unıtma sebaḳ

Hāk kitābından nūruñdur⁹²⁶ bir varaḳPerde ref[°] oldı vü açıldı ṭabaḳ296⁹²⁷Fā[°]ilātün Fā[°]ilātün Fā[°]ilün

Fazl-ı Hākdan çün hidāyet buldı Hāk

Şūretüñ tefsīrini virdi sebaḳ

Lā tuḥarrik āyetinden bir varaḳ

Okıyanlar istivāsın kıldı şaḳ

297⁹²⁸Fā[°]ilātün Fā[°]ilātün Fā[°]ilün

Gel ki ğamdan cānumı yaḳdı firāk

Boynuma ḥasret ipin ṭaḳdı firāk

Rāzumı nā-maḥreme çaḳdı efrāk⁹²⁹

Vā-firāk u vā-firāk u vā-firāk

298⁹³⁰

⁹²³ Bu dize *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tuyuğları*'nda (Özdemir, 2020, s. 465) bulunmamaktadır.

⁹²⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 824).

⁹²⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 824).

⁹²⁶ nūruñdur: Vezin ve anlam gereği *yüzüñdür* olmalıdır.

⁹²⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 824).

⁹²⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 824).

⁹²⁹ efrāk: Vezin ve kafiye gereği *firāk* olmalıdır.

⁹³⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 826).

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey ruḥuñ °aşkında ser-gerdān felek
Yüzüne karşı sücūd eyler melek
Hüsni içinde ferd-i yek-tāsın ne şek
Her kişinüñ naḳdini çaḳar miḥenk

299⁹³¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Hāḳ °ayān oldı vü gitdi şirk [ü] şek
Vāḥidüñ yokdur vücūdı müşterek
Çok zamān geçdi vü çok gezdi felek⁹³²
Sende gördi ma°den-i cins-i nemek

300⁹³³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

°Aşḳ[uñ] ehli bī-ser ü sāmān gerek
Dost[ı] için zār u ser-gerdān gerek
Her kime kim mülk-i cāvidān gerek
Fitne ḳaşuñ yāyına ḳurbān gerek

301⁹³⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ṭālibā evvel ḳadem üç dört gerek
Dörde dört[dür] dördine üç dört gerek
İḳrā el-Ḳurān °alā ḥarfīn ki var
Yüzde daḥı anı seksen dört gerek

302⁹³⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Dört gerek dört dört gerek bir⁹³⁶ dört gerek
Yidisi⁹³⁷ ḥaṭṭ-ı istivā üç dört gerek
SEYYİDe çoklar söger dehrī diyü

⁹³¹ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 825).

⁹³² Dize derkenardır.

⁹³³ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 825).

⁹³⁴ İmâdüddin Nesîmî, Seçilmiş Eserleri (Araslı, 2004, C II, s. 285).

⁹³⁵ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 826).

⁹³⁶ bir: Anlam bakımından Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 826) üç daha uygundur.

⁹³⁷ yidisi: Vezin gereği yidi olmalıdır.

Kendi_özin bilenlere beş dört gerek

303⁹³⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Perde°i götür yüzinden dil-berün

Yüzi görindi yüzinde dil-berün

Genc[i] zāhir oldı ey genc isteyen

Ādem ü Havvā yüzinde dil-berün

304⁹³⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ḥaḡ °ayān oldı gelün Ḥaḡḡı görün

Ḥaḡḡı bāṭıldan seçün Ḥaḡḡı görün

84b

Bedrümün yüzindeki şaḡḡı görün

°Āleme şıḡmaz *ene* 'l-Ḥaḡḡı görün

305⁹⁴⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey güneş nūr-ı tecellīdür yüzün

Şūret[i] fi'l-cümle ma°nīdür yüzün

Şūret[i] bī-çün [u] mevlīdür yüzün

Ebced ile hem elif lebdür⁹⁴¹ yüzün

306⁹⁴²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ḥaṣr ü neṣr[ün] āfitābıdır yüzün

Sā°at[uñ] yevmü'l-ḥisābıdır yüzün

Ravzanuñ ḥüsnü'l-me°ābıdır yüzün

Cennetün şem° [u] şarābıdır yüzün

307⁹⁴³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Şem°-i tevḡīḡ [u] hidāyetdür yüzün

Şūret-i Ḥaḡdur kināyetdür yüzün

⁹³⁸ *İmâdüddin Nesîmî, Seçilmiş Eserleri* (Araslı, 2004, C II, s. 285).

⁹³⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 826).

⁹⁴⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 828).

⁹⁴¹ lebdür: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 828) *bîdür* daha uygundur.

⁹⁴² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 827).

⁹⁴³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 829).

Bî-bidāyet bî-nihāyetdür yüzün
Hem nihāyet hem bidāyetdür yüzün

308⁹⁴⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Şüret-i Hakkdan işāretdür yüzün
Ehl-i tevḥīde bişāretdür yüzün
Ḥacc [u] iḥrām [u] ziyāretdür yüzün
Cümle eşyādan °ibāretdür yüzün

309⁹⁴⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

°Āşıkā īmān-ıla döndür yüzün
Bir adı büt-ḥāne-i Çīndür yüzün
Ebced-i Ṭāḥā vü Yāsīndür yüzün
°Arş u kürsī Ṭūr-ı Sīnādur yüzün

310⁹⁴⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

°Āşıkuñ Beytū'l-Ḥarāmıdur yüzün
°Ārifüñ Dārü's-Selāmıdur yüzün
Ehl-i īmānuñ imāmıdur yüzün
Dünyā⁹⁴⁷ vü °uḳbā tamāmıdur yüzün

311⁹⁴⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ḳıble-i erbāb-ı ṭā°atdür yüzün
Nüşa-i eşrāṭ-ı sā°atdür yüzün
Şāni°-i şun°-ı şınā°atdür yüzün
Gör nice yevmü's-şefā°atdür yüzün

312⁹⁴⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Maḥşerüñ ḥurşid [ü] māhıdur yüzün

⁹⁴⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 827).

⁹⁴⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 828).

⁹⁴⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 827).

⁹⁴⁷ dünyā: Vezin gereği *dünye* olmalıdır.

⁹⁴⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 829).

⁹⁴⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 828).

Her ne kim vardur kemā-hīdūr yüzün
 Şüret-i Hakkūn güvāhıdur yüzün
 Sī vü dü hatt-ı İlāhīdūr yüzün

313⁹⁵⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Yidi kez yigirmi sekizdür yüzün
 Otuz iki gösterür iki gözün
 Kāmetün seksen [ü] sekizdür yüzün
 Yitmiş iki şerh ider nuṭḫı sözün

314⁹⁵¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Mazhar-ı esmā°-i küll oldı yüzün
 Hakkā varmak toğrı yol oldı yüzün
 Hādī-i cümle rüsül oldı yüzün
 Sāgar [u] sāķī vaşl⁹⁵² oldı yüzün

85a

315⁹⁵³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ve 'd-ḍuhānuñ āfitābıdur yüzün
 Cāmi°u'l-ḥüsnün kitābıdur yüzün
 Maḥşerün yevmü'l-ḥisābıdur yüzün
 Cennetün şem° [u] şarābıdur yüzün

316⁹⁵⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey haṭuñ Hızır [āb-ı]⁹⁵⁵ hayvānıdur⁹⁵⁶ yüzün⁹⁵⁷
 Söyle ey cān söyle kim cāndur yüzün
 Şüretün °arş-ıla Raḥmāndur yüzün
 Ey sözi Hakk cümle Kur°āndur yüzün

⁹⁵⁰ İmādüddīn Nesīmī, *Eserleri* (Qəhrəmanov, 1973, C II, s. 425).

⁹⁵¹ *Nesīmī Dīvānı* (Ayan, 2020, s. 828).

⁹⁵² vaşl: Anlam ve vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 828) *vü mül* daha uygundur.

⁹⁵³ *Nesīmī Dīvānı* (Ayan, 2020, s. 829).

⁹⁵⁴ *Nesīmī Dīvānı* (Ayan, 2020, s. 826).

⁹⁵⁵ *Dīvān*'dan (Ayan, 2020, s. 826) tamamlandı.

⁹⁵⁶ hayvānıdur: Vezin gereği *hayvāndur* olmalıdır.

⁹⁵⁷ *Dīvān*'da (Ayan, 2020, s. 826) bu tuyuğ “*sözün*” rediflidir.

317⁹⁵⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ol bilür Hakkı ki yalancı da⁹⁵⁹ degül
Kim ki yalan söyler ol nācī de⁹⁶⁰ degül
Hacca toğrı varmayan hācī degül
Toğrı söz toğrulara acı degül

318⁹⁶¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey behiştten tāze gelmiş tāze gül
Havz-ı Kevşer rüşen eyle tāze gül
Hüsnüñe ey şāh-ı °ālem cümle kul
Kim-dur[ur] diyen seni kim Hakk degül

319⁹⁶²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Cān senüñdür her ne kim var ey göñül
Kimden umarsın °atā var ey göñül
Çün yitersin sen saña yār ey göñül
Yāruñı bul olma ağıyar ey göñül

320⁹⁶³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey lebüñden⁹⁶⁴ hūr u ğılmān münfa°il
Ey kaşuñdan māh-ı tābān münfa°il
Ey lebüñden āb-ı hayvān münfa°il
Ey haţuñdan verd ü reyḥān münfa°il

321⁹⁶⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Cān senüñdür her ne kim var ey göñül

⁹⁵⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 833).

⁹⁵⁹ da: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁹⁶⁰ de: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

⁹⁶¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 835).

⁹⁶² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 832).

⁹⁶³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 836).

⁹⁶⁴ lebüñden: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 836) *yüzüñden* daha uygundur.

⁹⁶⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 832), 319 ile aynı. Mükerrer yazılmıştır.

Kimden umarsın ʿaṭā var ey göñül
 Çün yitersin sen baña⁹⁶⁶ yār ey göñül
 Yāruñı bul olma aḡyār ey göñül

322⁹⁶⁷

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün
 Kāmetüñden serv ü ʿarʿar münfaʿil
 Gül yüzüñden verd-i aḡmer münfaʿil
 Kākülüñden müşg [ü] ʿanber münfaʿil
 Leblerüñden şehd ü sükker münfaʿil

323⁹⁶⁸

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün
 Rāzık-ı erzākumuz her ʿayş⁹⁶⁹ degül
 Rızkı merʿaşdan umarlar hoş degül
 Kim arıtmaz içini bī-ḡış degül
 İki üç kim didi kim şeş degül

324⁹⁷⁰

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün
 Ey cemālün bī-bedel ḡüsnün cemīl
 Cümleñün maḡşūdı sensin öyle bil
 Ey boyuñ ṭübā ṭudaḡuñ Selsebīl
 ḡüsnüñe cānlar fedā ʿālem Selsebīl⁹⁷¹

325⁹⁷²

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün
 Hāḡ sever ḡübı vü Hāḡdan Hāḡkı bil
 Sūre-i ve ʿt-Ṭūrı tanı raḡkı bil
 Gör bu bedrün istivāsın şaḡkı bil
 Nāra şanma sen anı uçmaḡı bil

85b

⁹⁶⁶ baña: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 832) *saña* daha uygundur.

⁹⁶⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 836).

⁹⁶⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 834).

⁹⁶⁹ her ʿayş: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 834) *merʿaş* daha uygundur.

⁹⁷⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 836).

⁹⁷¹ Selsebīl: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 836) *sebīl* daha uygundur.

⁹⁷² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 834).

326⁹⁷³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Yüzüñi çevirme Hâkdan Hâkkı bil
 Sûre-i ve 't-*Ṭūr*[1] tanı *raḳḳı* bil
 Muştafānuñ parmağından şaḳḳı bil
 Selsebîl oldu tudağun zevḳı bil

327⁹⁷⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Şıdk [u] ihlâş iste Hâkdan şâdık ol
 Hâḳḳuñı ḥaḳḳ eyle Hâkdan nâṭık ol
 Ger beḳā Hâkdan dilerseñ °aşık ol
 Hâlıkı'l-eşyâyı tanı ḥâlık ol

328⁹⁷⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Perdesüz ma°bûduñı gör °âbid ol
 Olma şeyṭân gel türâba sâcid ol
 Cennet-i bâḳî na°îm-i ḥâlid ol
 Geç ikilikden elif tek vâḥid ol

329⁹⁷⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

[Geç ikilikden elif tek vâḥid ol]⁹⁷⁷
 Hâḳḳı gör Âdemde Hâḳḳa sâcid ol
 Gel fenānuñ baḥrına düş ḥâl[id] ol
 Ka°be°i tanı vü Lâta °âbid ol

330⁹⁷⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Huccetü'llâh oldu nuṭḳuñ nâṭık ol
 Hâḳḳa ihlâş iste Hâkdan şâdık ol
 Ger liḳā Hâkdan umarsañ °aşık ol

⁹⁷³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 834).

⁹⁷⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 835).

⁹⁷⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 835).

⁹⁷⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 835).

⁹⁷⁷ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 835) tamamlandı.

⁹⁷⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 835).

Hāluku'l-ḥalk[1] gör andan ḥālīk ol

331⁹⁷⁹

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

°Aşk imiş bākī vü ḥüsnüñ *lā-yezāl*

°Aşka şıgımaz çün ü çend ü kıl ü kāl

Lem-yezel ḥüsnüñ *ve lem-yüled* cemāl

Ḥüsnüñe *sübḥānehu celle celāl*

332⁹⁸⁰

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Gel ki sensüz bī-ḳarār oldı gönül

Düşdi ğamdan şayru zār oldı gönül

Derdüme hem-dem ne yār oldı gönül

Gör ne zāyi^c rüzgār oldı gönül

333⁹⁸¹

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Gözlerüñ sevdāsına düşdi gönül

Fitnenüñ ğavgāsına düşdi gönül

Altı dürrüñ⁹⁸² ṭāsına düşdi gönül

Vaḥdetüñ deryāsına düşdi gönül

334⁹⁸³

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Dünyānuñ⁹⁸⁴ ehlinden uşandı gönül

Ġaflet uykusından uyandı gönül

Ḥalkı incitmekden utandı gönül

Ḥaḳḳa döndi Ḥaḳḳa inandı gönül

335⁹⁸⁵

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Bī-vefā dünyādan uşandı gönül

⁹⁷⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 835).

⁹⁸⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 832).

⁹⁸¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 833).

⁹⁸² dürrüñ: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 833) *dördüñ* daha uygundur.

⁹⁸³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 832).

⁹⁸⁴ dünyānuñ: Vezin gereği *dünyenüñ* olmalıdır.

⁹⁸⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 833).

Yok didi dünyā'ı yok şandı gönül
 Düşdi ʿaşkuñ odına yandı gönül
 Vaḥdetüñ kâd-âbına kâdı gönül

336⁹⁸⁶

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

86a

İsm-i aʿzam bilmeyen insân degül
 Aḥsen-i takvīm-ile hem-sân degül
 Şanma kim ʿarîf olupdur yâr-ıla
 Hakkı bilmez pes neden ḥayvân degül

337⁹⁸⁷

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Nokta-i isme bir esmâdur gönül
 Mazhar-ı ism-i müsemmâdur gönül
 Şehper-i şîmurğ [u] anḳâdur gönül
 Berr ü baḥruñda vü şahrâdur gönül

338⁹⁸⁸

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Çün otuz iki ḥurûfam *lem-yezel*
 Yokdur ortağum ne mişlüm ne bedel
 Çün ebeddür âhirüm evvel ezel
 Evvel [ü] Âhir benem ʿazze ve cell

339⁹⁸⁹

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Qıbledür yüzüñ kara kaşuñ imâm
 Zülf ü ḥâlün *et-taḥiyyatü's-selâm*
 Ey saçuñ maḥşer ruḥuñ Beytü'l-Ḥarâm
 Şûretün levhinde ḥüsn oldu tamâm

340⁹⁹⁰

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

⁹⁸⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 833).

⁹⁸⁷ *Seyyid Nesîmî'nin Bilinmeyen Tıyugları* (Köksal, 2000, s. 194).

⁹⁸⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 836).

⁹⁸⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 843).

⁹⁹⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 837).

Menzil-i Maḥmūd imiş °ālī-maḳām
 Ol maḳāmı Ḥaḳdan iste ve's-selām
 Gerçi adıdur ḳamer ayuñ müdām
 Ṭolmayınca olmadı bedr⁹⁹¹ tamām

341⁹⁹²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Adumı Ḥaḳdan NESİMİ yazaram
 Bil bu ma°niden NESİMİ yazaram⁹⁹³
 Hem hidāyet eylerem hem azaram
 Hem büti uvadıcı hem Āzerem

342⁹⁹⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Ol dem İsrāfīl ü hem şūr olmışam
 Selsebīlem cennet ü ḥūr olmışam
 Gör *ene'l-Ḥaḳdan* ne Mañşūr olmışam
 Gence vīrān °aşḳa ma°mūr olmışam

343⁹⁹⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Şūretüñ naḳşında ḥayrān olmışam
 Vaşluña ulaşalı cān olmışam
 [°Aḳla sığmaz genc-i pinhān olmışam
 Lā-mekān taḥtında sultān olmışam]⁹⁹⁶

344⁹⁹⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Ey cemālün mazhar-ı zāt-ı ḳadīm
 Şūretüñ Allāhu'r-raḥmani'r-raḥīm
 Vechüñe cümle melā°ik ins ü cin
 Secde ḳıldı ḡayr-i şeyṭāni'r-racīm

⁹⁹¹ bedr: Vezin ve anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 837) *nūrı* daha uygundur.

⁹⁹² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 840).

⁹⁹³ Nesîmî yazaram: *Dîvân*'da (Ayan, 2020, s. 840) *ne sîmem yâ zerem* şeklindedir.

⁹⁹⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 839).

⁹⁹⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 839).

⁹⁹⁶ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 839) tamamlandı.

⁹⁹⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 844).

345⁹⁹⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Çıkdı °arşu'llāha hatm oldı kelām
 Gencini fāş eyledi Beytü'l-Ḥarām
 Perde yüzinden götür[di] Ḥaḳ tamām
 Gel Ḥaḳuñ dīdāruñı gör ve's-selām

346⁹⁹⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey cihān °aşḳ ehline sensüz ḥarām
 Her dem olsun yüzine yüz biñ selām
 Şüretüñ muşḥafdur ey ṭübā-kıyām
 Kirpügüñ ḳaşuñla zülfüñdür kelām

347¹⁰⁰⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

86b

Ravza-i Rıdvān yüzüñdür ve's-selām
 Şüret-i Raḥmān yüzüñdür ve's-selām
 °Arş-ı Ḥaḳḳ ey cān yüzüñdür ve's-selām
 Levḥ-ile Ḳur°ān yüzüñdür ve's-selām

348¹⁰⁰¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ka°beden maḳşūd yüzüñdür ve's-selām
 Fitneler başı gözüñdür ve's-selām
 Ḳāf ve'l-Ḳur°ān sözüñdür ve's-selām
 Fā°il-i muṭlaḳ özüñdür ve's-selām

349¹⁰⁰²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Yāra bir sā°at selām olsun selām
 Şoḥbeti °ıyşı müdām olsun müdām
 Yārsuz şoḥbet ḥarām olsun ḥarām

⁹⁹⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 843).

⁹⁹⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 843).

¹⁰⁰⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 838).

¹⁰⁰¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 838).

¹⁰⁰² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 838).

Yāra bu hüsni tamām olsun tamām

350¹⁰⁰³

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Ben ezelden ʿaşk ile bir¹⁰⁰⁴ olmuşam

Gāh iki anuñla geh bir olmuşam

Aḥsen-i taḳvīme bir¹⁰⁰⁵ taḥmīr olmuşam¹⁰⁰⁶

Ḳādirem hem emre taḳdīr olmuşam¹⁰⁰⁷

351¹⁰⁰⁸

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Sen¹⁰⁰⁹ ezelden mest [ü] ser-ḥoş olmuşam¹⁰¹⁰

Hızra şu Mūsāya āteş gelmişem

Levh-i maḥfūzam münakkaş gelmişem

Çār u penc ü heft-ile şeş gelmişem

352¹⁰¹¹

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Faẓl-ı Ḥaḳdan ben hidāyet gelmişem¹⁰¹²

Şüretüñ naḳşını āyet bulmuşam

Ol sebebden ben vilāyet bulmuşam

Mertebe ʿālemde ḡāyet bulmuşam

353¹⁰¹³

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Kāf-ıla nūndan yaratdı ʿālemi

Erbaʿīn günde yogurdı Ādemi

Dem bu demdür dem bu dem bil ādemī

Ki Ādeme urdı bu demden Ḥaḳ demi

¹⁰⁰³ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 839).

¹⁰⁰⁴ bir: Anlam bakımından Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 839) *pîr* daha uygundur.

¹⁰⁰⁵ bir: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁰⁰⁶ Dize derkenardır.

¹⁰⁰⁷ Dize derkenardır.

¹⁰⁰⁸ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 838).

¹⁰⁰⁹ sen: Anlam bakımından Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 838) *ben* daha uygundur.

¹⁰¹⁰ olmuşam: Kafiye-redif bakımından Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 838) *gelmişem* uygundur.

¹⁰¹¹ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 839).

¹⁰¹² gelmişem: Kafiye-redif ve anlam bakımından Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 839) *bulmuşam* uygundur.

¹⁰¹³ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 855).

354¹⁰¹⁴

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

Gel berü bil âdem iseñ Âdemi
 Bilmeyen Âdemi olmaz âdemî
 Dünyâ¹⁰¹⁵ vü 'uqbâda bulmışdur necât
 Her ki bildi Âdem ile Hâtemi

355¹⁰¹⁶

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

Ey kamer şüretli şems-i hâverî
 Ravza yüzüñdür dudaguñ Kevseri
 Ger seni görse idi düşde perî
 Oda şalaydı otuz iki peri

356¹⁰¹⁷

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

Ey kaşuñla kirpügüñ zülfüñ yidi
 Ol yidi kim anı şeytân bilmedi
 Hâk bu sırrı Aḥmede keşfeyledi
 Şol sebebden adını ümmî didi

357¹⁰¹⁸

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

Ey lebüñ vaşl-ı hayâ[t]-ı sermedi
 Hatt-ı hâlüñdür kitâb[uñ] ebcedi
 Kirpügüñ kaşuñla zülfüñdür yidi
 Ol yidi kim Aḥmedi mest eyledi

358¹⁰¹⁹

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

Hâk şıyâm adın¹⁰²⁰ bize 'ıyd eyledi
 Her ne kim Hâk eyledi 'ıyd eyledi

87a

¹⁰¹⁴ Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tıyugları (Özdemir, 2020, s. 484).

¹⁰¹⁵ dünyâ: Vezin gereği dünye olmalıdır.

¹⁰¹⁶ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 856).

¹⁰¹⁷ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 858).

¹⁰¹⁸ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 858).

¹⁰¹⁹ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 856).

¹⁰²⁰ adın: Anlam bakımından Dîvân'daki (Ayan, 2020, s. 856) ayın daha uygundur.

Kim ki Hâkdan dīde¹⁰²¹ [vü] vā-dīd eyledi

Adını Hâk ehl-i tevḥīd eyledi

359¹⁰²²

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Hâk didi kim yir yididür¹⁰²³ gök yidi

Lā-mekān tahtında gizlüdür yidi

Gizli ādemden °ayān oldu yidi

Dört yidi bir kez neden oldu yidi

360¹⁰²⁴

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Fırqatūñ derdi baña kār eyledi

Cānumı biçdi dil-efgār eyledi

Gel ki şevḩuñ cānumı zār eyledi

°Ālemi sensüz baña kār¹⁰²⁵ eyledi

361¹⁰²⁶

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Ḳāmetūñ ḩopdı ḩıyāmet eyledi

Ḳaddūñi gör kim ne ḩāmet eyledi

Ka^cbede her kim imāmet¹⁰²⁷ eyledi

Gözlerūñ oña imāmet eyledi

362¹⁰²⁸

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Kim ki¹⁰²⁹ elif tek vāḩid ü ferd olmadı

Bilme merd anı kim ol merd olmadı

Her ki Hâk yolında bī-gerd olmadı

Dögdügi cezā¹⁰³⁰ āhen-i serd olmadı

¹⁰²¹ dīde: Vezin ve anlam bakımından *Dīvân*'daki (Ayan, 2020, s. 856) *dīd* daha uygundur.

¹⁰²² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 858).

¹⁰²³ yididür: Derkenardır.

¹⁰²⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 857).

¹⁰²⁵ kār: Anlam bakımından *Dīvân*'daki (Ayan, 2020, s. 857) *dār* daha uygundur.

¹⁰²⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 857).

¹⁰²⁷ imāmet: Anlam bakımından *Dīvân*'daki (Ayan, 2020, s. 857) *ikāmet* daha uygundur.

¹⁰²⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 853).

¹⁰²⁹ ki: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁰³⁰ cezā: Anlam bakımından *Dīvân*'daki (Ayan, 2020, s. 853) *cüz* uygundur.

363¹⁰³¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Kim ki Hâkdan tutmadı pend ey kişi
 Oñmadı Hâkdan anuñ hergiz işi
 Adı ne erkekdür anuñ ne dişi
 Çiyneye parmağını anuñ dişi

364¹⁰³²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Kāf ve 'l-*Qur*°āndur ol māhuñ yüzi
 Görmesün yavuz göz ol şāhuñ yüzi
 Fānī olmaz hergiz Allāhuñ yüzi
 Hālik olsun dīv-i güm-rāhuñ yüzi

365¹⁰³³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Altı günde yaradıldı üç yidi
 İstivā geçdi sekiz oldu yidi
 Ne sebebdendür ki bu üç kez yidi
 [İstivā geçdi sekiz oldu yidi]¹⁰³⁴

366¹⁰³⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey şabā °anber-sāya¹⁰³⁶ ol yāre di
 °Āşıkuñ derd[i] ne bir kez yāre di
 °Arza kıl hālūmi ol dil-dāre di
 Senden ayru bu yüzün şad pāre di

367¹⁰³⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Zülf-i °anber-sāya virdüm göñlümi
 La°l-i rūḥ-efzāya virdüm göñlümi

¹⁰³¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 858).

¹⁰³² *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 856).

¹⁰³³ *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tuyuğları* (Özdemir, 2020, s. 483).

¹⁰³⁴ *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tuyuğları*'ndan (Özdemir, 2020, s. 483) tamamlandı.

¹⁰³⁵ *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tuyuğları* (Özdemir, 2020, s. 485).

¹⁰³⁶ °anber-sāya: Vezin bakımından *behr-i Hudā* (Özdemir, 2020, s. 485) daha uygundur.

¹⁰³⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 854).

Kaşı tek sevdāya virdüm gönümi
Gör ne muhkem yāya virdüm gönümi

368¹⁰³⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Şol boyı ra°nāya virdüm gönümi
Şol gözi şehlāya virdüm gönümi
Şol güneş sīmāya virdüm gönümi
Şol yüzi bedr aya virdüm gönümi

87b

369¹⁰³⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Bir °acā°ib şāha virdüm gönümi
Bedr yüzli māha virdüm gönümi
Tā ki Fazlu'llāha virdüm gönümi
Uş haķīķī rāha virdüm gönümi

370¹⁰⁴⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Nā-gehān bir aya virdüm gönümi
Cān-ıla yağmāya virdüm gönümi
Müntehā bālāya virdüm gönümi
Ca°d-ı rūḥ-efzāya virdüm gönümi

371¹⁰⁴¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ḥaķ te°ālā çünki Ādem özidür
Otuz iki Ḥaķ kelāmı sözidür
Vech-i Ādem çünki Allāh yüzidür
Ādem ol cāndur ki gün yıldızıdur

372¹⁰⁴²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Mīm [ü] nūn üç °ayn-ıla geldi bile

¹⁰³⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 854).

¹⁰³⁹ *İmâdüddin Nesîmî, Seçilmiş Eserleri* (Araslı, 2004, C II, s. 301).

¹⁰⁴⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 854).

¹⁰⁴¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 809).

¹⁰⁴² *İmâdüddin Nesîmî, Seçilmiş Eserleri* (Araslı, 2004, C II, s. 297).

Üç °ayn bir hā°-ıla geldi dile
 Üç °ayn bir hā°-ıla gelse dile
 Müste°id °arîf gerek anı bile

373¹⁰⁴³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey tolu senden cihān senden cihān
 Hem cihānuñ °aynısın hem cism [ü] cān
 Qaşlaruñ harfinde oldu *kün fe-kān*
 Senden oldu her ne kim oldu °ayān

374¹⁰⁴⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Perdeden mäh-ı tam[ām] oldu °ayān
 Qıble [vü] Beytü'l-Ḥarām oldu °ayān
 Zāhidüñ sevdāsı hām oldu °ayān
 Şüfiye mey vir ki cām oldu °ayān

375¹⁰⁴⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey ezelden bī-ḥaber gāfil uyan
 [Ḥaḳḳa gel kim Ḥaḳ degül bātıl uyan
 Olma fānī °āleme mā°il uyan]¹⁰⁴⁶
 Ma°rifetden nesne kıl ḥaşıl uyan

376¹⁰⁴⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ger Ḥaḳı sen tanımışsın bī-gümān
 Sendedür Ḥaḳ sende gör Ḥaḳkı °ayān
 Rūḥ-ı Qudsüñ nefḥasından ya°nī cān
 Cāvidān ol ḥayy [ü] ḥayy-i cāvidān

377¹⁰⁴⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

¹⁰⁴³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 847).

¹⁰⁴⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 845).

¹⁰⁴⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 846).

¹⁰⁴⁶ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 846) tamamlandı.

¹⁰⁴⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 848).

¹⁰⁴⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 845).

Hak götürdi perde°i oldu °ayan
 Şûr urıldı şûr-ı¹⁰⁴⁹ İsrâfîl inan
 Ey yüzün Hakdan otuz iki nişan
 Muşhafuñ esrârını kıldı °ayan

378¹⁰⁵⁰

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün
 Olmadı çün Hakka ikrâruñ bütün
 Olduñ anlardan ki hem *lâ yûkınûn*
 Görmeduñ Hakdan çü vâv [ü] mîm [ü] nûn
 Toncıya git gider iseñ ton bütün

379¹⁰⁵¹

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün
 Hak tecellî eyledi Mûsâ için
 Ne Aristâlîs [ü] Bû-Sînâ için
 Ey gönül şol mâh-ı hûr-sîmâ¹⁰⁵² için
 Secde kıl hem şol kad-i bâlâ için

88a

380¹⁰⁵³

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün
 Ey yüzün bağında sünbül lâlâ-çîn
 °Arızuñ güldür şaçuñdur misk-i Çîn
 Ey sözi toğrı hadîşüñ cümle çîn
 Düşdi °anber-çîn şaçuñdan müşg-i Çîn

381¹⁰⁵⁴

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün
 Mağrib [ü] maşrıqda Hakdur söyleyen
 Kanı bir °aşık bugün Hak isteyen
 Hak °ayan oldu vü Hakkı görmeyen
 Oldı şeytân Âdemi hak bilmeyen

¹⁰⁴⁹ şûr: Derkenardır.

¹⁰⁵⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 845).

¹⁰⁵¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 845).

¹⁰⁵² mâh-ı hûr-sîmâ: Anlam gereği *hûr-ı mâh-sîmâ* olmalıdır.

¹⁰⁵³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 844).

¹⁰⁵⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 847).

382¹⁰⁵⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Cānumı yandurdu şevkuñ kandasın

Bundasan ma°nide gerçi andasan

[İy kamer yüzli meh-i tābende sen

Gel ki şeksüz bākī vü pāyendesin]¹⁰⁵⁶383¹⁰⁵⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey kamer zülfün şebinde rū-siyāh

Mihr-i ruhsāruñ katında tīre-māh

Olmayan °aşkuñda °ömr oldu tebāh

Tā°atünden özge tā°atler günāh

384¹⁰⁵⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Secde eyler yüzüne mihr-ile māh

Müşg-i Çīn °aşkuñda¹⁰⁵⁹ oldu rū-siyāh°Arş-ı Raḥmāndur yüzün Ḥaḫdur ki¹⁰⁶⁰ güvāh

Ḥübluḡuñ Mısrında sensin pādişāh

385¹⁰⁶¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey yüzün ümmü°l-kitāb [ü] Fātiḥa

Ḳaşlaruñ daḫı kitāb-ı Fātiḥa

Şaḫlamış māh[ı] niḳāb [ü] Fātiḥa

Cān-fezāluḡuñ¹⁰⁶² şarāb [ü] Fātiḥa386¹⁰⁶³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Cānumuñ la°lün meydür cām-ıla

¹⁰⁵⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 845).¹⁰⁵⁶ *Dîvân*’dan (Ayan, 2020, s. 845) tamamlandı.¹⁰⁵⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 848).¹⁰⁵⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 849).¹⁰⁵⁹ °aşkuñda: Anlam gereḡi *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 849) *şacıñdan* uygundur.¹⁰⁶⁰ ki: Vezin gereḡi mısradan çıkarılmalıdır.¹⁰⁶¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 849).¹⁰⁶² cān-fezāluḡuñ: Anlam gereḡi *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 849) *cān-fezā la°lün* uygundur.¹⁰⁶³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 852).

Zülf [ü] hālũñ dānesidür dām-ıla
Ben zamānı bulmışam eyyām-ıla
Vāhıdem şol zāt-ı bī-encām-ıla

387¹⁰⁶⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
°Ayn [u] lām u yā-durur şehrümde şāh
Yüzi muşhaf kaşları Hākdur güvāh
Yidi haţtuñdur bize hādī-i rāh
Hem °aţā kıldı bize fażl-ı ilāh

388¹⁰⁶⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
Yāruñı Hāķ dirseñ aġyār eyleme
Dīv ile ulaşma bāzār eyleme
Hāķdan özge sen saña yār eyleme
Ahsen-i takvīme inkār eyleme

389¹⁰⁶⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
Düşmişem mestāne °aynuñ āline
Cān fedādur gül yañaġuñ alına
Ey çeken parmaġı ayuñ alına
Oldı hüsnuñ fitnesin[ũñ] āline

390¹⁰⁶⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
Hāķ hidāyet eyledi luţf ehline
Ķahr olan Ķahr oldu Ķahruñ Ķahrına
Çünki yerci° küllü şey°in aşlına
Aşlı aşlına vü cehli cehline

88b

391¹⁰⁶⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

¹⁰⁶⁴ Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tuyuġları (Özdemir, 2020, s. 478).

¹⁰⁶⁵ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 851).

¹⁰⁶⁶ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 850).

¹⁰⁶⁷ Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tuyuġları (Özdemir, 2020, s. 480).

¹⁰⁶⁸ İmâdüddin Nesîmî, Seçilmiş Eserleri (Araslı, 2004, C II, s. 296).

Kaş u kirpügün¹⁰⁶⁹ yidi olur şaç-ıla
 Hâk kitâbı istivâdan açıla
 Tâ ki sirru'llâh cihâna şaçıla
 Mağbûn ola [ol] büt ehli haç-ıla

392¹⁰⁷⁰

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Hâkkı bâtıl şanma Hâk yokdur dime
 Rab benem *Rabbü'l-felağ* yokdur dime
 Yazıcı yazı varağ yokdur dime
 Şem^c[i] yandur sen ^caşğ yokdur dime

393¹⁰⁷¹

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Virmemek dil dil-berün ġisūsına
 [Şıgmaya ^caşıqlaruñ nāmūsına
 Ser fedâdur fitne-i cādūsına]¹⁰⁷²
 Cân dahı kırbân kemân ebrūsına

394¹⁰⁷³

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Fażl Rabb-ı zü'l-celâl oldu bize
 Muhsin [ü] hüsn [ü] cemâl oldu bize
 [Atamuz şâhib-kemâl oldu bize
 Anamuz südi halâl oldu bize]¹⁰⁷⁴

395¹⁰⁷⁵

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün
 Mescid [ü] mey-hâne bir oldu bize
 Dīv ile şeytân esir oldu bize
 Ğam ferağ diken harir oldu bize
 Dil-berün ^caşkı emir oldu bize

¹⁰⁶⁹ kirpügün: Vezin gereği *kirpük* olmalıdır.

¹⁰⁷⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 852).

¹⁰⁷¹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 849).

¹⁰⁷² *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 849) tamamlandı.

¹⁰⁷³ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 852).

¹⁰⁷⁴ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 852) tamamlandı.

¹⁰⁷⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 852).

396¹⁰⁷⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ey saçuñ bŷy Mesîhānuñ demi
 Fitne-i ħüsnüñ bıraқdı °ālemi
Küntü kenzüñ sırrıdur °aşkuñ demi
 Olmadı şeytān bu sırruñ maḥremi

397¹⁰⁷⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Görmişem her yirde Ḥaқq-ı muṭlaқı
 Ger degülseñ lā dime olduñ şaқı
 Kim ki bilmedi Ḥaқı oldı şaқı
 Gel ki tŷfān қopdı bilmedi şaқı

398¹⁰⁷⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Kim ki esrār-ı NESĪMĪ°i¹⁰⁷⁹ bilmedi
 °İzzet [ü] fażl [u] na°îmi bilmedi
 Dīv-i raḥmānu'r-raḥîmi bilmedi
 Mazḥar-ı zāt-ı қadîmi bilmedi

399¹⁰⁸⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Bunda maқşūd ne-idi ḥaṭṭuñ yidi
 Yir yidi vŷ gök yidi sende yidi
 Ne sebebden heftenüñ adı yidi
 Bunda ḥikmet var-dur[ur] muşḥaf yidi

400¹⁰⁸¹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ḥaқ baña bir cāme biқdi kendi_özi
 Gizlendi¹⁰⁸² ol ḥırқа içre kendi_özi

¹⁰⁷⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 854).

¹⁰⁷⁷ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 852).

¹⁰⁷⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 857).

¹⁰⁷⁹ Nesîmî°i: Vezin gereğı *Nesîmî* olmalıdır.

¹⁰⁸⁰ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 858).

¹⁰⁸¹ *İmâdüddîn Nesîmî, Eserleri* (Qəhrəmanov, 1973, C III, s. 194).

¹⁰⁸² gizlendi: Vezin gereğı *gizledi* olmalıdır.

Hakka ben āyetem [ü] Hak kendi_özi

Hak °ayān itdi Hakı Hak kendi_özi

401¹⁰⁸³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Fazl-ı Yezdānuñ yüzüñdür nāmesi

Sī vü dü haṭṭı oldı kudret hāmesi

Hāk [ü] bād [u] āb u āteş oldı hem

Zāt-ı Allāhuñ haḳīkat cāmesi

402

GÜFTE-İ NESİMİ¹⁰⁸⁴

Mef°ülü Fā°ilātün Mef°ülü Fā°ilātün

- 89a 1 Baḥr-ı muḥīṭa düş kim deryā-yı a°zam oldur
 Ādemden olma gāfil niçün kim ādem oldur
- 2 Rūḥu'l-Ḳudūs deminden şol mürde kim dirildi
 Taḥḳīḳ °āleminde °İsī°bnü Meryem oldur
- 3 Esrār-ı küntü kenzüñ her sīne maḥrem olmaz
 Ādem gerek bu sırra niçün ki maḥrem oldur
- 4 Kırpüklerüñ okından bir ok bu yaña gönder
 Niçün ki yaramuzuñ zaḥmına merhem oldur
- 5 Şüret[d]e gerçi dil-ber ma°şūkadur velīkin
 Ma°nīde fi'l-ḥaḳīḳa °āşık daḥı hem oldur
- 6 Ğamgīne şādlıkdur yāruñ ğamı velīkin
 Ğamgīne çün bulunmaz yāruñ ğamı hem oldur
- 7 Şol °ārifüñ kim oldı āyīnesi cemālün
 °Ālemde şek degül kim İskender ü Cem oldur

¹⁰⁸³ Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tıyugları (Özdemir, 2020, s. 483).

¹⁰⁸⁴ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 362).

- 8 *Ḳālū belāda zūlfūñ cānumla hem-dem oldı*
Ya°nī hemīşe bil kim ervāḥa hem-dem oldur
- 9 Cānsuz beden ne bilsün enfāsı[nı] Mesīḥūñ
Şol cāna şor bunı kim bildi ki dem dem oldur
- 10 Manşūr egerçi Ḥaḳdan rüsvā-yı °ālem oldı
Andan aña ne ğam çün rüsvā-yı °ālem oldur
- 11 Ey Ka°be-i ḥaḳīḳī la°lūñ ne zemzem eyler
Kim şuşamış NESİMİ eydür ki zemzem oldur

403

DİĞER-İ NESİMİ¹⁰⁸⁵

Mef°ülü Fā°ilātün Mef°ülü Fā°ilātün

- 1 Benden yüzüñ çevirme kim secdegāhum oldur
Seyr iderem bu çarḥı ḥurşīd ü māhum oldur
- 2 Ḥüsñüñ çerāğın ey cān pervāne gibi geçdüm
Tārīk içinde rüşen görindi rāhum oldur
- 3 Perhīz ider mi °āşık ey °aşḳa münkir olan
Dirsın ki terkin[i] ur benüm hoş āhum oldur
- 4 Kırpük[lerüñ]le¹⁰⁸⁶ ḳaşuñ olmışdur ism-i a°zam
Dīvden dahı ne ḳorḳu çün kim penāhum oldur
- 5 Ḥaḳ da°vīden şehādet isterler ise n’ola
Ben anı bilmişem kim yine güvāhum oldur

¹⁰⁸⁵ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 238).

¹⁰⁸⁶ *Dîvân*’dan (Ayan, 2020, s. 238) tamamlandı.

6 Ey dünyānuñ¹⁰⁸⁷ re°isi baña haķır baķma
Ben nice müflis olam çün °izz ü cāhum oldur

7 Sen benden olma ġāfil iste ki tā bulasın
Anı ki tanıımışsın fażl-ı ilāhum oldur

8 NESĪMĪyem ki düşdüm yüzüñ gülinden ayru
Bülbül gibi çemende feryād u āhum oldur

404

DĪGER-İ NESĪMĪ¹⁰⁸⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

89b 1 Ey nesīm-i şubḥ-dem bi'llāh ki yārum hoş mıdur
Şol ḥabībüm dil-berüm °ālemde varum hoş mıdur

2 Şol muṭarrā müşg-i zülfün-den şabā virgil ḥaber
Şol yüzi gül kāmety serv [ü] çenārum hoş mıdur

3 Şol lebi la°l [ü] gözi āhū-yı şehlā dil-firīb
Şol saçı zulmet bigi müşg-i Tātārum hoş mıdur

4 Yıl elümde şu gözümde od içinde ḥāk olur
Dā°im anda ḥaşr olıcaķ sebzezārum hoş mıdur

5 Çün NESĪMĪ yaķdı özin °aşķuña pervāne tek
Ey yüzi gülşen saña bu āh u zārum hoş mıdur

405

DĪGER-İ NESĪMĪ¹⁰⁸⁹

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

1 Mu°anber sünbülün şāhā gül-i sīr-āba pür-çindür
Ma°āza'llāh ḥaṭā kıldum ne pür-çin nāfe-i Çindür

¹⁰⁸⁷ dünyānuñ: Vezin gereği *dünyenüñ* olmalıdır.

¹⁰⁸⁸ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 265).

¹⁰⁸⁹ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 350).

- 2 Ḥaṭādur çine ḥaml itmek mu[°]anber zülfüñi bi'llāh
Ki her bir kıllı saçınun ḥarāc-ı Çin [ü] Māçindür
- 3 Dehānuñdan ḥaber virdi revān-perver sözüñ ammā
Bilinmez nesneden kimse inanmaz kim ḥaber-çindür
- 4 Sen ol sulṭān-ı ḥübānsın bugün [°]ālemde ey dil-ber
Ki kul tek cümle sulṭānlar saña şāhīn [ü] laçindür
- 5 Müdevver nokṭa-i ḥālūñ gözümde bir nefes gitmez
Meger kim şol kara beñler gözümde naṣṣ-ı pür-çindür
- 6 Ruḥuñ üzre beñūñ şāhā ne Hindūdur [°]aceb yā Rab
Yalancaḡ uğrı mı yāḥud İrem bāğında gül-çindür
- 7 Gögerçin tek şikār itdi beni şol nergis-i fettān
Yavuz gözden ırağ olsun ki hoş Türkāne laçindür
- 8 Meh-i tābāna yā mihre seni beñzetmezem niçün
Ki ḥüsnūñ ḥarmanında gün meh-ile sünbüle-çindür
- 9 NESİMİ[°]i bu sevdāya bırağan şol Moğol-çindür
Şaçunuñ şīvesi ammā gözüñden gerçi dil-keşdür

406

DİĞER-İ NESİMİ¹⁰⁹⁰Fā[°]ilātün Fā[°]ilātün Fā[°]ilātün Fā[°]ilün

- 1 Sūre-i Şems-i ḡuḥā cānā bugün vechüñdedür
Āyet-i ve'l-leyl izā yağşā iki zülfüñdedür
- 2 Çün *beneynā fevḡakum seb[°]an şidāden* didi Hāḡ

¹⁰⁹⁰ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 262).

Ve *ce°alnāhā sirācen* ol yidi *ḥaṭṭuñdadur*

3 *Rabbü 'l-ekrim* çün kim¹⁰⁹¹ ta°līm eyledi saña *ḳalem*
°*Alleme 'l-insāne vü*¹⁰⁹² *mā lem ya°lem* ol °ilmüñdedür

4 *Ve 's-semā°i zātü 'l-burūc* şol *ḥaṭuñla* *ḳaşıñdadur*¹⁰⁹³
Ve *ce°alnāhā ṭbāḳan seb°a* eflāküñdedür

5 Yazmış alnuñ üstine *naşrun mina'llāh* ey beşer
Okuyan *fethun ḳarīb[i]* cīm ile dālüñdedür

90a 6 Çün NESİMİ buldı isminde Na°imi ismini
Böyle *Ḳur°ān* didi aña *levḥ-i maḥfūzuñdadur*

407

DİĞER-İ NESİMİ¹⁰⁹⁴

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

1 Bu cān pervānedür yanar cemālün şem°-i tābından
Göñüldür bī-ḳarār oldı perişān zülf-i tābından

2 Ḥayāt[1] Ḥızr-ıla °İsā bilür °ārif nice buldı
Rumūz-ı °aşḳ-ıla irdi dudaḡuñ °ayn-ı ābından

3 °Aceb necm-i sa°ādetdür kime kim perde ref° oldı
Dü °ālem ṭoldı şevḳından güneş çıḳdı ḥicābından

4 Müneccim zāhid añlamaz ki sensin *aḥsen-i taḳvīm*
Ezelden tā-ebed oldı °ayān ḥüsnüñ kitābından

5 Yüzüñ nūrı şol āteşdür ki bilmedi anı zāhid

¹⁰⁹¹ kim: Vezin gereği *ki* olmalıdır.

¹⁰⁹² vü: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁰⁹³ şol *ḥaṭuñla* *ḳaşıñdadur*: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 262) *ol saç u ḳaş u kirpüḡüñ* daha uygundur.

¹⁰⁹⁴ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 601).

Şecerden Mūsī'î innî ena'llāhdur hitābından

6 Şusuz aç uykusuz niçün beriyye çekdürür hicrūñ
Girem Beytū'l-Ḥarām içre kılam tā secde bābından

7 Beni şol müdde'î şanur ırağam ya'ñî [ta]puñdan
Zihî cāhil ki ğafletden uyanmaz ıaldı h'ābından⁶

8 NESİMÎ nice vaşf itsün ki ḥüsnüñ bî-nihāyetdür
Tutuldı dili eflākūñ su'āl itdüm cevābından

9 Bir ikidür iki yüz beş on kırk yidi ḥarf oldı¹⁰⁹⁵
Bu ismi zıkr iden bil kim yañılmadı ḥisābından

408

DİĞER-İ NESİMÎ¹⁰⁹⁶

Mef'ülü Mefā'ılün Mef'ülü Mefā'ılün

1 Kālūda beni sākî esritdi şarābından
İçürdi baña la'lün Ḥızruñ şuyı ābından

2 Yüzindeki heft āyet kim Fātiḥadur adı
Te'vîl-i kelāmu'llāh açıldı kitābından

3 Tābende yüzüñ nūrı yā Rab ne güneşdür kim
Ser-geşte gezer yanar gün ay-ıla tābından

4 Yüzi ne kızıl güldür zülfî ne kıara sünbül
Ki_ oldı iki ālem ḥayy reyḥān ü gül-ābından

5 Gel fa'tebirūdan sen göz aç naẓar ehlin gör
Ne ḥüsn-ile çııdı gör ma'şūka niķābından

¹⁰⁹⁵ Bu dize vezin bakımından kusurlu olup *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 601) *Bir ellidür iki yüz bir ki kırk on yiddi ḥarf oldı* daha uygundur.

¹⁰⁹⁶ *Nesîmî Dîvânı* (Ayan, 2020, s. 585-586).

- 6 Hâk hırkaya ey zâhid bakmaz içüni arıt
Gir °âlem-i tevḥīde çık hırka hicābından
- 7 Ol fitnesi çok °aynuñ uykuda şanan yārı
Ol fitne kıanı ki_ol °ayn uyanmadı ḥ°ābından
- 8 Haşruñ güneşi toğdı şāmında anuñ zūlfı
Gel vākıf ol ey şūfī mīzān [ü] ḥisābından
- 9 Tesbīḥ-ile t̃ā°atūñ¹⁰⁹⁷ bāzārı kesād oldı
Dükkānuñı yıķ anuñ göç eyle ḥarābından
- 90b 10 Hızruñ āb-ı ḥayvānı nuṭkıdur anuñ içegör¹⁰⁹⁸
Gör kim ne ḥayāt akar mercān-ı ḥoş-ābından
- 11 Yā Rab nice s̃ā°ıldür °ālemde NESİMİ kim
Rūḥu'l-Ḳud(ü)süñ nuṭķı bağlandı cevābından

409

GÜFTE-İ KAYGUSUZ BABA SULTĀN¹⁰⁹⁹

Mefā°ılün Mefā°ılün Mefā°ılün Mefā°ılün

I

Ḳulağ ur cān-ıla diñle ne söyler bu deli Abdāl
Niyāz itmiş kerem-kānı getürmiş bir velī Abdāl
Ne dirsın sen bu esrāra kıamuda mūncelī Abdāl
Cihānı ğark iden nūra Ḥudā ḥaķķı celī Abdāl
Semāvāt emrine mūnķād cihānuñ ekmeli Abdāl
[Te°āla'llāḥ ne rūşendür Muḥammed Hâk °Alī Abdāl]¹¹⁰⁰

II

¹⁰⁹⁷ t̃ā°atūñ: Anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 585) *tāmātuñ* uygundur.

¹⁰⁹⁸ Bu dize vezin bakımından kusurlu olup *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 585) *Hızruñ ḥayevān ābı nuṭkıdur anuñ iç uş* daha uygundur.

¹⁰⁹⁹ *Korkusuz Abdal ve İki Manzumesi* (Kahraman, 1999, s. 132-137).

¹¹⁰⁰ *Korkusuz Abdal ve İki Manzumesi* 'nden (Kahraman, 1999, s. 132) tamamlandı.

Gice gündüz gelür geçer anı söyler beyân-ıla
 Şular dā'im aķar yürür benem ol dir lisân-ıla
 Görinmez şanma Hâķ vechi şavaşma tercemân-ıla
 Tecellî eyledi dil-ber cihāna cism [ü] cān-ıla
 Görindi şüretā ādem cihānuñ ekmeli Abdāl
Te°āla'llāh ne rüşendür Muḥammed Hâķ °Alī Abdāl

III

Benümle söyleşür sözüñ bu ḥalk u emr bünyādı
 Sevişdük cān-ıla tende ķomazuz arada yādı
 Vişāle irdi °āşıkķlar bıraķdı āh [u] feryādı
 İkilik ķalmadı gitdi bir oldı hādī vü Mehdī
 Getürdi bir ķadeḥ vaḥdet cihānuñ ekmeli Abdāl
Te°āla'llāh ne rüşendür Muḥammed Hâķ °Alī Abdāl

IV

Ḥayālî ḥoş¹¹⁰¹ vişālidür vişālî cāvidānıdur
 Cemālî günden enverdür gözüm göñlüm mekānıdur
 Benüm dilüm degül ol dil anuñ bir tercemānıdur
 Ben anda maḥv [u] ğarķ oldum dilüm anuñ lisānıdur
 Benümle sözüñi söyler cihānuñ ekmeli Abdāl
[Te°āla'llāh ne rüşendür Muḥammed Hâķ °Alī Abdāl]

V

Ol idi Evvel [ü] Āḥir yine oldur ķamu varlık
 Olur gāh nāz-ıla ma°şūk niyāz-ıla gehī °āşık
 Bürinür nev-be-nev şüret ķamusı şānına lāyık
 Ne yüzden söylesem medḥin yalan olmaz ķamu şādık
 Özüñi medḥ ider dā'im cihānuñ ekmeli Abdāl
[Te°āla'llāh ne rüşendür Muḥammed Hâķ °Alī Abdāl]

VI

Ḥudādur hep Ḥudādur hep Muḥammed Muşṭafādur hep
 Muḥammed Muşṭafādur ķün ne ķılsun arada mezheb
 Özidür ṭālib ü rāġıb özidür özine ṭālib¹¹⁰²

¹¹⁰¹ ḥoş: Derkenardır.

¹¹⁰² ṭālib: Kafiye bakımından *Manzume*'deki (Kahraman, 1999, s. 136) *maṭlab* daha uygundur.

Özini haḳ bilüp buldı temāşādur bu söz yā Rab
 Ḳanı göz kim görünür uş cihānuñ ekmeli Abdāl
 [Te°āla'llāh ne rūşendür Muḥammed Haḳ °Alī Abdāl]

VII

Ḳul idi gerçi ol ṭālib irince *leyle-i İsrā*
 Arardı yirde vü gökde bulam şāyed diyü Mevlā
 Ḳaçan kim irdi *ḳavseyne* bulındı sırr-ı *ev ednā*
 Yaḳını buldı Haḳḳ-ıla ol oldı *zāt-ı mā evḥā*
 91a Özün bildi Ḥudā imiş cihānuñ ekmeli Abdāl
 [Te°āla'llāh ne rūşendür Muḥammed Haḳ °Alī Abdāl]

VIII

Özini Haḳ bilen bildi kitābu'llāhuñ esrārın
 Vişāle irdi °uḳbāda dimez kim irişem yarın
 Temāşā eyledi vechün bulınca gözde envārın
 Dem-ā-dem seyr ider °ārif bu yüzden dost dīdārın
 Anuñ-çün kim cemālu'llāh cihānuñ ekmeli Abdāl
 [Te°āla'llāh ne rūşendür Muḥammed Haḳ °Alī Abdāl]

IX

Velīler nuṭḳını söyler işitgil ḲAYĞUSUZ ABDĀL
 Bilinmez evliyā °ilmi oḳumaḳla kitāb aḳvāl
 Kemālu'llāha ol ṭālib olasın sen de şāhib-ḥāl
 Ere teslīm olup dā'im çekersin hizmet [ü] eşḡāl
 Bilürsin °ilm-i ḥāl ile cihānuñ ekmeli Abdāl
 Te°āla'llāh ne rūşendür Muḥammed Haḳ °Alī Abdāl

410

GÜFTE-İ MÜNĀCĀT-I °ARŞİ BABA¹¹⁰³

Fe°ilātün Mefā°ilün Fe°ilün

- 1 Ḥazret-i Faẓl-ı *Rabbüke'l-ekrem*
 Kāşif-i sırr-ı mu°ciz-i ḥātem
- 2 °Ālem-i °ilm-i Zāhir ü Bāṭın

¹¹⁰³ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 277).

Mālik-i mülk-i cümle-i ʿālem

- 3 Şāni[°]-i şun[°]-ı hılkat-i aḥter
Āmir-i emr *kāf u nūn* aḳdem
- 4 Nāḳıṣ-ı naḳş şūret-i Ḥavvā
Hādī-i rāh hılkat-i Ādem
- 5 Nāṭıḳ-ı nuṭḳ ḥazret-i ʿİsā
Ḥālıḳ-ı ḥalḳ ḥazret-i Meryem
- 6 Fāʾiz-i feyz dāʾimü'l-evḳāt
Fātiḥ-i feth dāʾimü'l-elzem
- 7 Ol-durur nāzil-i kelām-ı ḳadīm
Ol-durur şāriḥ-i yed-i muḥkem
- 8 Ol-durur ʿırḳ-ı¹¹⁰⁴ bāʾ-i bismi'llāh
Ol-durur bāda nokṭa-i mübhem
- 9 Yirde [vü] gökde ʿARŞİyā taḥḳıḳ
Faẓl-ı muṭlaḳ-durur olan aʿzam

411

DİĞER-İ ʿARŞİ BABA¹¹⁰⁵

Fe[°]ilātün Fe[°]ilātün Fe[°]ilün

- 1 Yā İlāhī tenüme şıḥḥat vir
Dizlerüm ditremesün kuvvet vir
- 2 Dil-i aşüftemi ḳıl āsūde
Cān-ı bī-rāḥatuma rāḥat vir

¹¹⁰⁴ ʿırḳ: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Kahraman, 1989, s. 277) *harf* uygundur.

¹¹⁰⁵ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 182).

- 3 Ža°fumu eyle şifāya tebeddül¹¹⁰⁶
Nā-tüvān koyma meni tākāt vir
- 4 Varayın menzil-i maḳşūduma ben
Yolumı açık idüp furşat vir
- 91b 5 Koyma °ARŞİ kuluñı zār u nizār
Hācetin eyle revā vaḥdet vir

412

GÜFTE-İ °ARŞİ BABA¹¹⁰⁷

Mefā°ilün Mefā°ilün Fa°ülün

- 1 Revā mı bilmemek sen bu me°ālī
Bu °ilm-i ğayb-ı Faẓl-ı lā-yezāhī
- 2 Rumūz-ı *men* °arefden olasın dūr
Maḳāmuñ ola dā°im sien-i mehcūr
- 3 Ḳalasın şöyle bī-taḥṣīl ü nā-dān
Ḳalasın dünyā¹¹⁰⁸ vü °uḳbāda ḥüsrān
- 4 Derūnuñ *kenz-i lā yefnā* degül mi
Cemālūñ nüṣṣa-i kübrā degül mi
- 5 Huṭūtuñdur beyān-ı sırr-ı *Ṭāhā*
Ḳaṣuñdan *ḳābe kavseyn* oldu peydā
- 6 Şırātu'llāhı ḥaṭṭ-ı istivādan
Bulup ḳurtar dili renc ü °anādan
- 7 Hudānuñ zātına mir°ātsın sen

¹¹⁰⁶ °tebeddül: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Kahraman, 1989, s. 182) *tebdîl* uygundur.

¹¹⁰⁷ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 54-56).

¹¹⁰⁸ dünyā: Vezin gereği *dünye* olmalıdır.

Oķu kim mażhar-ı āyātsın sen

8 Gel imdi dāḥil-i *Dārü's-Selām* ol

°Anāşır i°tibārın ķo kelām ol

9 Çıķar şirki derūn-ı dilden ol şāf

Żuhūr-ı Ḥaķ-durur bu eyle inşāf

10 Gider zann [u] gümānı tā ki İblīs

Saņa öğretmesün biñ dürlü telbīs

11 Dilerseñ bulmağa rāh-ı selāmet

Var iste Fazl-ı Ḥaķdan isti°ānet

12 Taķarrüb eyle gel erbāb-ı Fazla

Fedā ķıl cānuñı aḥbāb-ı Fazla

13 Olardur hādī-i rāh-ı hidāyet

Olardur vālī-i mülk-i vilāyet

14 Olardur Ḥıẓr[ı] devr-i rūzigāruñ

Olardur maḥremi Perverdigāruñ

15 Olardan iste °ilm-i enbiyāyı

Olardan şor rumūz-ı evliyāyı

16 Nübüvvet mülkine bürhān olardur

Velāyet taḥtına sultān olardur

17 Saņa bildürdüm uş bu deñlü icmāl

Var añla şāḥibinden ķılma ihmāl

18 Olasın °ārifetevcīh ü tafşīl

Bilesin n'idügin te'vîl [ü] tenz[î]l

- 19 Sözüüm tüt qalmayasın cehl içinde
Geçürme °ömrüni nâ-ehl içinde

- 92a** 20 Tecāvüz kıılma şer°-i Muştafâdan
Saña feyz ire tâ Fazl-ı Hudâdan

- 21 Yüzüñ döndür o dergâha sücûd it
Menâzil kaç° idüp °arşa¹¹⁰⁹ şu°ûd it

- 22 Eger teslîm olup ey yâr-ı °âbid
Sücûd itmezseñ olduñ dîv-i mârîd

- 23 Semâdan redd olup merhûm olursın
Düşersin süflîye mezmûm olursın

- 24 Bu deñlü muhtaşar didüm bişâret
Yiter °aklı olana bir işâret

- 25 Bu taḥḳîkât[ı] her kim ki ider derk
Olur ḥayy [ü] ebed irmez aña merk

- 26 Eger °ARŞîye olsañ yâr [u] hem-dem
Saña feth ola bu esrâr-ı mübhem

413

GÜFTE-İ °ARŞÎ BABA BE-ṬARZ-I RUBÂ°Î¹¹¹⁰

Fâ°ilâtün Fâ°ilâtün Fâ°ilün

İbtidâdur ibtidâdur ibtidâ

Geldi Fazl-ı Ḥaḳ bulındı intihâ

¹¹⁰⁹ °arşa: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Kahraman, 1989, s. 55) °arşa uygundur.

¹¹¹⁰ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 456), başlıkta rubai olarak belirtilse de 413-440. şiirler tuyuğ formundadır.

Oldı keşşâf-ı rumûza mâ-verā

Çeşm-i cānı aç berü gel t̤alibā

414

VELEHU¹¹¹¹

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Feyż-i Fażl-ı H̤aḡ tecellī eyledi

Geldi cisme cānı ihyā eyledi

Cümleten eşyâyı gūyā eyledi

Gör ne luṭf u gör ne i^ctā eyledi

415

VELEHU¹¹¹²

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Faẓl-ı H̤aḡdur Faẓl-ı H̤aḡdur Faẓl-ı H̤aḡ

°İlm-i zāt-ı ġaybdan virdi sebaḡ

Zulmet-i şāma odur *Rabbü'l-felaḡ*

Ol-durur *Vehhāb min şerri ḡalaḡ*

416

VELEHU¹¹¹³

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Sī vü dü *Ṭāhā* ruḡuñ āyātını

Faẓl-ı H̤aḡdur eyleyen işbātını

Fehm iden ġüftār-ı mermūzātını

Añladı vaḡş u t̤uyūr aşvātını

417

VELEHU¹¹¹⁴

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Bende-i Faẓl-ı H̤udāyuz tā-ebed

Ṭālib-i te³vīl-i bāyuz tā-ebed

92b

Baḡr-ı zāta āşināyuz tā-ebed

¹¹¹¹ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 456).

¹¹¹² *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 456).

¹¹¹³ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 457).

¹¹¹⁴ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 457).

Dürr-i pāk-i bī-nihāyuz¹¹¹⁵ tā-ebed

418

VELEHU¹¹¹⁶

Mefā°ilün Mefā°ilün Fa°ülün

Emīr-i kenz-i Ṭāhādur Muḥammed

Ḥabīb-i Faẓl-ı yek-tādur Muḥammed

Cemāl-i Ḥaḳḳa bīnādur Muḥammed

Kemāl-i zāta dānādur Muḥammed

419

VELEHU¹¹¹⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Hādī-i rāh-ı beḳādur Muṣṭafā

Nūr-ı zāt-ı Kibriyādur Muṣṭafā

Şāhid-i Faẓl-ı Ḥudādur Muṣṭafā

Ḥalka Ḥālīḳdan °aṭādur Muṣṭafā

420

VELEHU¹¹¹⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Aḥmed [ü] Maḥmūd Ebü'l-Ḳāsimdur ol

Sırr-ı İsmā°ıl ü İbrāhīmdür ol

Kā°ināt[a] raḥmet-i Raḥīmdür ol

Mülk-i şer°-i ḥikmete ḥākimdür ol

421

VELEHU¹¹¹⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Ol-durur maḥbūb-ı Rabbü'l-°ālemīn

Nūr-ı zāt-ı Evvelīn ü Āḥirīn

Müftī-i maḥşer imāmü'l-mürselīn

Şāfi°-i rūz-ı cezā°-i vā-pesīn

¹¹¹⁵ bī-nihāyuz: Anlam gereği *Dîvân* 'daki (Kahraman, 1989, s. 457) *bī-bahāyuz* daha uygundur.

¹¹¹⁶ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 457).

¹¹¹⁷ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 457).

¹¹¹⁸ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 458).

¹¹¹⁹ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 458).

422

VELEHU¹¹²⁰Mefā^cilün Mefā^cilün Fa^cülün

°Alīdür fātiḥ-i bāb-ı vilāyet

°Alīdür hādī-i rāh-ı hidāyet

°Alīdür şāḥib-i luṭf [u] °ināyet

°Alīdür bī-bidāyet bī-nihāyet

423

VELEHU¹¹²¹Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Şīr-i bāb-ı Kibriyādur Murteżā

Mīr-i şaff-ı evliyādur Murteżā

Sırr-ı cem^c-i enbiyādur Murteżā

Neyyir-i her-dü-serādur Murteżā

424

VELEHU¹¹²²Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

Taḥt-ı mülk-i cāna serverdür °Alī

Maẓhar-ı *Allāhu ekber*dür °Alī

93a Maḥrem-i sırr-ı peyām-berdür °Alī

Vālid-i Şebbīr ü Şübbirdür °Alī

425

VELEHU¹¹²³Mefā^cilün Mefā^cilün Fa^cülünḤasendür ḳurretü'l-°ayn-ı peygam-ber¹¹²⁴

Ḥasendür dürr-i pāk-i āl-i Ḥayder

Ḥasendür seyyid-i zāt[a] muṭahhar

Ḥasendür āfitāb-ı çarḥ-ı aḥẓar

426

¹¹²⁰ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 458).¹¹²¹ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 458).¹¹²² *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 459).¹¹²³ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 459).¹¹²⁴ peygam-ber: Vezin gereği *peyām-ber* olmalıdır.

VELEHU¹¹²⁵

Mefā'īlün Mefā'īlün Fa'ülün

Hüseyn şāh-ı şehīd-i Kerbelādur
 Hüseyn çeşm-i çerāğ-ı evziyādur
 Hüseyn nūr-ı şu'ā' -ı Muştafādur
 Hüseyn esrār-ı zāt-ı Murtezādur

427

VELEHU¹¹²⁶

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

Server-i ebrār[dur] Zeyne'l-°Abā
 Mazhar-ı Ğaffārdur Zeyne'l-°Abā
 Maḥrem-i dīdārdur Zeyne'l-°Abā
 Vāḫıf-ı esrārdur¹¹²⁷ Zeyne'l-°Abā

428

VELEHU¹¹²⁸

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

Bāḫır oldı °arīf-i Rabbü'l-°alā
 Bāḫır oldı hādī-i mülk-i beḫā
 Bāḫır oldı vālī-i faẓl-ı °aṭā
 Bāḫır oldı seyyid-i her dü-serā

429

VELEHU¹¹²⁹

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

Ca°fer-i Şādık imām ibnü'l-imām
 Buldı dīn ü mezheb anuñla niẓām
 Olsun erbāb-ı ḫaḫāyıkdan müdām
 Rūḫ-ı pākine anuñ yüz biñ selām

430

VELEHU¹¹³⁰

¹¹²⁵ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 459).

¹¹²⁶ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 459).

¹¹²⁷ esrārdur: Derkenardır.

¹¹²⁸ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 460).

¹¹²⁹ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 460).

¹¹³⁰ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 460).

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Mūsī-i Kāzım imām-ı Hāq-durur
Dīn-i pāk-i Ahmede revnaq-durur
Sırr-ı zāt-ı hākim-i muṭlaq-durur
°Älem-i °ilm-i beyān [u] raq-durur

431

VELEHU¹¹³¹

Mefā°ilün Mefā°ilün Fa°ülün

İmām-ı heştümīn şāh-ı Hūrāsān
Emīr-i server-i hayl-i muḥibbān
93b Odur mu°ciz-nümā-yı mülk-i Īrān
Odur müşkil-güşā-yı ehl-i ĩmān

432

VELEHU¹¹³²

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Şāh-bāz-ı evc-i °izzetdür Taqī
Rāh-dān-ı mülk-i ḥikmetdür Taqī
Şem°-i cem°-i bezm-i vaḥdetdür Taqī
Nūr-ı çeşm-i ehl-i rü°yetdür Taqī

433

VELEHU¹¹³³

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

°İlm-i ğayb-ı zāta a°lemdür Naqī
Zübde-i evlād-ı Ādemdür Naqī
Vāriş-i esrār-ı Hātemdür Naqī
Seyyid-i sādāt-ı ekremdür Naqī

434

VELEHU¹¹³⁴

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Nūr-ı pāk-i kibriyādur °Askerī

¹¹³¹ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 460).

¹¹³² *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 461).

¹¹³³ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 461).

¹¹³⁴ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 461).

Şāhib-i seyf ü livādur °Askerī
 Pīşüvā-yı evziyādur °Askerī
 Āb-ı rūy-ı evliyādur °Askerī

435

VELEHU¹¹³⁵

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Hādī-i rāh-ı hidāyet Mehdīdür
 Dāf[i]°-i küfr [ü] ḍalālet Mehdīdür
 Kāşif-i sırr-ı velāyet Mehdīdür
 Hāfız-ı dīn ü diyānet Mehdīdür

436

VELEHU¹¹³⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Cümlesi bir nūr-ı vāhiddür bular
 Zāt-ı Fażl-ı Hākka şāhiddür bular
 Şüret-i Raḥmāna sāciddür bular
 Şālih ü pāk-i muvaḥḥiddür bular

437¹¹³⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 On iki ma°şūm imāmuñ kılıyam
 Kāpusında cān-ıla mebzūliyem
 Hānedānuñ ḥāşıl [u] maḥşūliyem
 Her mevālī-meşrebüñ maḥbūliyem

438¹¹³⁸

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün
 Tā ezelden Ḥaydariyem Ḥaydarī
 Dīde-i a°dānuñ oldum ḥaṇçeri
 Olalı āl-i Resūlūñ çākeri
 Olmışam ḥüzn ü melāletden berī

¹¹³⁵ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 461).

¹¹³⁶ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 462).

¹¹³⁷ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 462).

¹¹³⁸ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 462).

439¹¹³⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Muştafā devrānıdur devrānumuz

Murtezā seyrānıdur seyrānumuz

94a Kerbelā meydānıdur meydānumuz

Evliyā erkānıdur erkānumuz

440¹¹⁴⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

Tābi°-i āl-i Resūlem °ARŞİyā

°Aşk-ı evlāda hamūlem °ARŞİyā

Tālib-i şāhib-uşūlem °ARŞİyā

Dergāh-ı¹¹⁴¹ Mevlāya kulam °ARŞİyā

441

GÜFTE-İ HAṬĀ'İ¹¹⁴²

Mefā°ilün Mefā°ilün Fa°ülün

I

Men anı bilmişem kavlı-i Hudādur

Anuñ-çün okuram la°net Yezīde

Yezīde la°net itmek ki sezādur

Anuñ-çün okuram la°net Yezīde

II

°Ālem¹¹⁴³ faḥrı Muḥammed Muştafādur

Şeh-i merdān °Alī sırr-ı Hudādur

İmāmum çün Ḥasen ḥulkü'r-Rızādur

Anuñ-çün okuram la°net Yezīde

III

Hüseynüm Kerbelāda dürr [ü] gevher

Çü Zeyne'l-Ābidīndür sırr-ı Ḥayder

Muḥammed Bākır oldı pāk gevher

¹¹³⁹ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 463).¹¹⁴⁰ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 463).¹¹⁴¹ dergāh-ı: Vezin gereği *dergeh-i* olmalıdır.¹¹⁴² *Şah İsmail Hatayî* (Aslanoğlu, 1992, s. 319). *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri* (Ergun, 1955, s. 38).¹¹⁴³ °ālem: Vezin gereği *cihān* daha uygundur.

Anuñ-çün okuram la^cnet Yezīde

IV

Ca^cfer-i Şādıkuñ¹¹⁴⁴ bir kem-teriyem

Kāzımı sevmeyenlerden berīyem

°Alī Mūsi'r-Rızānuñ Qanberiyem

Anuñ-çün okuram la^cnet Yezīde

V

Taķī mihmānum olupdur göñülde

Naķī sulṭānum olupdur göñülde

°Askerī īmānum¹¹⁴⁵ olupdur dilümde

Anuñ-çün okuram la^cnet Yezīde

VI

Muḥammed Mehdī-durur kıblegāhum

Dün [ü] gün ol-durur hem secdegāhum

ḤAṬĀ°İyem Ḥudā-durur penāhum

Anuñ-çün okuram la^cnet Yezīde

442

GÜFTE-İ CA^cFERİ¹¹⁴⁶

Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilātün Fā^cilün

I

Muştafā Ḥaķķuñ ḥabībidür °Alī şīr-i Ḥudā

Anları bir bilmeyenüñ başına gelsün қаzā

.....

Rūz-ı maḥşerde şehā biz kulları kılma cüdā

Yā Muḥammed Muştafā ve yā °Aliyye'l-Murtezā

II

Seni¹¹⁴⁷ ister cümle eşyā luṭf [u] iḥsān [u] vefā

Geldi Ḥaķdan nāzil oldu yā Muḥammed *kul kefā*

¹¹⁴⁴ Ca^cfer-i Şādıkuñ: Vezin gereği *Şah İsmail Hatayî*'deki (Aslanoğlu, 1992, s. 319) *İmām-ı Ca^cfer*'in daha uygundur.

¹¹⁴⁵ īmānum: Vezin gereği *Antoloji*'deki (Ergun, 1955, s. 37-38) *cānum* uygundur.

¹¹⁴⁶ Bu şiir, *Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Bulunan 00010 ve 01377 Nolu Şiir Mecmualarının Transkripsiyonu ve İncelenmesi*'nde (Yapıcı, 2021, s. 55-58) murabba nazım şekliyle bulunmaktadır.

¹¹⁴⁷ seni: Vezin gereği *senden* olmalıdır.

Nūr-ı pākūnden-durur mü'minlerūn ḳalbi şafā
 [Rūz-ı maḥşerde şehā biz ḳulları ḳılma cūdā
 Yā Muḥammed Muştafā ve yā °Aliyye'l-Murtezā]

III

Kāfire müddet te°ayyün mü'mine luṭf [u] °aṭā
 Heybetūnden ditrer idi Ḳayşer-i Çīn ü Hıṭā
 Şānuña hem nāzil oldı *hel etā* vü *lā fetā*
 Rūz-ı maḥşerde şehā biz ḳulları ḳılma cūdā
 Yā Muḥammed Muştafā ve yā °Aliyye'l-Murtezā

IV

Şad hezārān ger¹¹⁴⁸ Yezīdūn cānına la°net ola
 Zffrā evlādını tīḡladılar zecr ü belā¹¹⁴⁹
 Ol şeh-i ḥulḳ-ı Ḥasen hem ol Ḥüseyn-i Kerbelā
 Rūz-ı maḥşerde şehā biz ḳulları ḳılma cūdā
 Yā Muḥammed Muştafā ve yā °Aliyye'l-Murtezā

V

İmāmum Zeyne'l-°Ābidīndür ben anuñ çākeri
 Oynadaydum °aşḳ-ıla yolında ben cān u seri
 Severem cān [u] gönülden hem Muḥammed Bāḳırı
 [Rūz-ı maḥşerde şehā biz ḳulları ḳılma cūdā
 Yā Muḥammed Muştafā ve yā °Aliyye'l-Murtezā]

VI

94b Ca°fer-i Şādıḳ-durur mü'minlerūn alnında nūr
 Mūsī-i Kāzım ḥaḳīḳat ol-dur[ur] cennāt [u] ḥūr
 Gözlerüm gördi tecellīden anı ber-kūh-ı Tūr
 [Rūz-ı maḥşerde şehā biz ḳulları ḳılma cūdā
 Yā Muḥammed Muştafā ve yā °Aliyye'l-Murtezā]

VII

Hem imām-ı heştümīndür Şāh °Alī Mūsī Rızā
 Ol vilāyet ma°deni kān-ı kerem sırr-ı Hudā
 Cān nişār itsem yolında bil ki bendendür sezā

¹¹⁴⁸ ger: Anlam gereḡi *Mecmua*'daki (Yapıcı, 2021, s. 56) kez daha uygundur.

¹¹⁴⁹ Mısra vezne göre eksiktir.

*[Rûz-ı mahşerde şehâ biz kulları kılma cüdâ
Yâ Muhammed Muştafâ ve yâ °Aliyye 'l-Murtezâ]*

VIII

Yol erine mürşid ü reh-ber Muhammeddür Taķī
Tanıduñsa Naķī'i bilmiş olasın sen Hâķı
Evvel [ü] Āķir o-durur dü cihānuñ revnaķı
*[Rûz-ı mahşerde şehâ biz kulları kılma cüdâ
Yâ Muhammed Muştafâ ve yâ °Aliyye 'l-Murtezâ]*

IX

°Askerī şādık-durur mü'minlere bellü beyān
Aña iķrār eyleyen olur ebedī cāvidān
Himmet eyleñ zuhūr itsün Mehdī-i şāhib-zamān¹¹⁵⁰
*[Rûz-ı mahşerde şehâ biz kulları kılma cüdâ
Yâ Muhammed Muştafâ ve yâ °Aliyye 'l-Murtezâ]*

X

Hānedān-ı Muştafāya kaçd iden ehl-i ħased
Şad hezārān la°net olsun bī-ķisāb [ü] lā-yü°ad
İntikāmı alısar anlardan ol ferd-i aĥad
*[Rûz-ı mahşerde şehâ biz kulları kılma cüdâ
Yâ Muhammed Muştafâ ve yâ °Aliyye 'l-Murtezâ]*

XI

Ey Hāricīler size ķalur mı şanduñuz cihān
Rûz-ı mahşerde olısar işüñüz āh [u] figān
Ol Hudā °aşķına olsun bunlara virmeñ amān
*[Rûz-ı mahşerde şehâ biz kulları kılma cüdâ
Yâ Muhammed Muştafâ ve yâ °Aliyye 'l-Murtezâ]*

XII

Hâķ Muhammed Muştafādur tañrınıñ peyġam-beri
Ĥayderüñ hem emrine muķī°-durur ins ü perī
Size ķul olanların CA°FER kemīne kem-terī
Rûz-ı mahşerde şehâ biz kulları kılma cüdâ

¹¹⁵⁰ Mısranın vezni kusurludur.

*Yā Muḥammed Muṣṭafā ve yā °Aliyye 'l-Murtezā*¹¹⁵¹

443

DİĞER-İ GÜFTE-İ CA°FER¹¹⁵²

Mef°ülü Mefā°ilü Mefā°ilü Fa°ülün

- 1 İrişdi tecellî yine uş nūr-ı °Alīden
Esrār-ı nebī oldı °ayān cism-i velīden
- 2 Hem *lahmike lahmī* anuñ-çün¹¹⁵³ didi Muḥammed
Birlikde idi bunlaruñ aşlı ezelīden
- 3 Ey şāh-ı *elest* [kim] senüñ ol¹¹⁵⁴ sikke-i °aşkuñ
Naķş olmış-idi gönümüze *kālū belādan*
- 4 Ol günki қalem yazdı bizi bende-i Ḥayder
Levh[a]da çekilmişdi raқam ḥaṭṭ-ı celīden
- 5 Kılımışdı hidāyet bize ol şāh-ı ḥaķīķī
Olmışdı °ināyet ezelī *lem yezelīden*
- 6 Gel eyle tevellā on iki pāk-i laṭīfe
Aşliye nazar қıl güzer eyle °amelden
- 7 Ey CA°FERİ bulduñ ebedī devlet-i cāvīd
Çün saña °ināyet nazarı irdi °Alīden

444

GÜFTE-İ SEḤERİ ABDĀL

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 95a 1 Ḥudāyā saña yaraşur iki °ālemde serverlik
Ḥaķīķat fehmi idüp muṭlaқ seni bilmek-durur erlik

¹¹⁵¹ Mısra derkenardır.

¹¹⁵² Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Bulunan 00010 ve 01377 Nolu Şiir Mecmualarının Transkripsiyonu ve İncelenmesi (Yapıcı, 2021, s. 108-109).

¹¹⁵³ anuñ-çün: Vezin gereği °Alī-çün olmalıdır.

¹¹⁵⁴ ol: Derkenardır.

- 2 Erenler irdi vü zātuñ tecellāsına ğarķ oldu
Biriküp birlige yitdi ħaķĩķat buldılar birlik
- 3 Erenler ferd-i vāhiddür olardur noktası zātuñ
Tamāmet bunlar er Ħaķdur ķılurlar pĩr ü perverlik
- 4 Bularda Ħaķ °ayān oldu Ħaķ anlarda nihān oldu
Vilāyet nuķķ-ı cān oldu ķılurlar şimdi perverlik
- 5 Bu baħr uş bĩ-nihāyetdür bu derd işte hidāyetdür
Bu dürrüñ kānına ğarķ ol bulasın la°l [ü] gevherlik
- 6 Nice senlik ü benlikden ķılasın da°vĩ-i bāıl
Bu keşretde olur ħāşıl bu nĩķ [ü] ħayr-durur şerlik
- 7 Ħayāl-i ħāmı terk eyle zi-ġayr-ı māsivādan ğiķ
Ki cān u dil evi Ħaķdan tola her dem münevverlik
- 8 İlāhĩ ķılmağıl DERVİŞ SEĦERİ bendeñi maħrüm
Müyesser ķıl saña lāyık bula °ālemde bir dirlik

445

GÜFTE-İ SEĦERİ

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Ey göñül şād ol ki şāhum şāh-ı merdāndur yine
Şāhumuz ol şāhdur kim şĩr-i Yezdāndur yine
- 2 Ħaķ ezel şānında anuñ nāzil itdi *hel etā*
Uş kelāmu'llāh içinde ħatm-i Ħur°āndur yine
- 3 Çün kelāmu'llāh-ı nāţıķdur anuñ her bir sözi
Uş Zebür İncıl [ü] Tevrāt içre Furķāndur yine

- 4 *Laḥmike laḥmī* buyurdu şānına anuñ nebī
Hem yine *min nūri vāḥid* didi yeksāndur yine
- 5 Ol nebī kim Ḥaḳ te°ālā on sekiz biñ °ālemi
°Aşkuña yaratdı külli mest [ü] ḥayrāndur yine
- 6 Her dem içre hem-dem-i her ḥāl içre ḥāle ḥāl
Külli ma°nī sözlerine sırr-ı pinhāndur yine
- 7 Dürr-i şehvār-ıla gevher ma°denisüz tā-ebed
Luṭfuñuz deryāsı cūd-ı baḥr [u] °ummāndur yine
- 8 Zülmet içre ser-be-ser °ālem ḳalurdu tā-ebed
Feyzüñüz nūrı çün irdi luṭf [u] iḥsāndur yine
- 9 Küfr [ü] zülmetden °adem olurdu bu °ālem evi
Kim bize bunlar ezelden dīn ü īmāndur yine
- 10 *Lā fetā illā °Alī* buyurdu şāhuñ ḥaḳḳına
Ol kim¹¹⁵⁵ ḥatm-i enbiyā-yı nūr-ı Sübhāndur yine
- 11 Bağladı ḳudret eli şāhuñ biline zū'l-feḳār
Ḥükmine bu cümle °ālem külli fermāndur yine
- 12 Ḳamu müşrikler münāfıḳlar çün oldu ser-nigūn
Pes ḥavāricle Yezīde āh [u] efḡāndur yine
- 95b** 13 Şād olup mü°min muvaḥḥid cān nişār eyler saña
Baş [u] cān terk itmeyen yoluñda bī-cāndur yine
- 14 Şebber-i Şāh Ḥasen-ile Şāh Şübber-i Ḥüseyn¹¹⁵⁶

¹¹⁵⁵ kim: Vezin gereği *ki* uygundur.

¹¹⁵⁶ Mısranın vezni kusurludur.

Yoluña kanum dökilsün cânlar erzândur yine

- 15 Şāh-ı Zeyne'l-°Ābidīnūñ hem Muḥammed Bāḳıruñ
Āteş-i °aşka bu cānum zāt-ı külhāndur yine
- 16 Ca°fer-i Şādık-durur hem Mūsī-i Kāzım benem
Cismümüñ cânına cân kim cânlar erzândur yine
- 17 Şāh °Alī Mūsī Rızā-y-ıla Taḳī vü bā-Naḳī
Nūr-ı Raḥmān mihribān [u] kāmīl insāndur yine
- 18 °Askerī sālār-ı °ālemdür egerçi °askerūñ
Şerḥ idersem şevḳını bir ulu dīvāndur yine
- 19 Çün irişdi āḫır ol Mehdī-i şāḫib-zamān
Umaram ki °āḳıbet derdüme dermāndur yine
- 20 Cān [u] dilden yüz sürüp ol şāha ḳul oldum ki ben
Ḳul olanlar şāh[a] olur şāh sulṭāndur yine
- 21 °İyd-i ekberdür cemālūñ vaşlına ırmek-içün
Yoluña DERVİŞ SEḤERİ ḳul [u] ḳurbāndur yine

95a

446

DUVĀZDEH İMĀM YĀ ŞĀH¹¹⁵⁷

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Yā °Alī yā Şāh Sulṭān-ı Velī
Dimişüz °aşkuñ belāsına belī
Yüz sürüp dergāhına açdıḳ eli
Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

II

¹¹⁵⁷ Nesîmî Mahlaşlı Bilinmeyen Bir Hz. Ali Velâyet-nâmesi ve Bazı Yeni Şiirler (Erdoğan, 2021, s. 216-218).

Yolina cān virmeyen ādem degül
 °Aşkuñ-ıla giçmeyen dem dem degül
 Bir nefes sensüz gönül hurrem degül
Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

III

Cümle cānlar cānınuñ cānānısın
 Hāk-şifāt serverlerüñ sultānısın
 Dermend üftād[e]ler dermānısın
Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

IV

Luţfuñ-ıla buldı bu °ālem hayāt
 Qahruñ öñinde qamusı bī-şebāt
 Āsitānuñdur kamu ğamdan necāt
Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

V

Nuţk-ı Ādem genc-i Ādemdür tapuñ
 °Alleme'l-esmādur °ālemdür tapuñ
 Ne diyem kim ism-i a°zamdur tapuñ
Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

VI

Quluñ olmayanda yok īmān [u] dīn
 Taşa çalsun başını dīv-i la°īn
 Mazhar-ı li'llāh-i Rabbü'l-°ālemīn
Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

VII

Müşrik-i hod-bīn Hudā-bīn olmadı
 Zāğ-ı murdār oldu şāhīn olmadı
 Qullaruñ °ālemde ğamgīn olmadı
Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

VIII

Emr-i Hākdan irdi didi yā qalem
 Eyle bismi'llāh[ı] levh üzre raqam
 Şakq oluban didi zār idüp o dem

Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

IX

Қудретinden çün yaratdı Ādemi

Ādeme kıldı müsahhar °ālemi

Қодı zātında bu ism-i a°zamı

Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

X

Aḥmed-i Muḥtār faḥru'l-mürselīn

Sırr-ı Raḥmān *rahmeten li'l-°ālemīn*

Ḥāteminde bu idi naqş-ı nigīn

Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

XI

Muṣṭafā ol nūr-ı pāk-i zū'l-celāl

Lem yezel hem °ayn-ı zāt-ı *lā-yezāl*

Қapusı miftāḥıdur ebu'l-kemāl

Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

XII

Ḥaqq-ı dīdār-ı Ḥasen nūr-ı Ḥüseyn

Ġurbet ü derd ü belā vü şāh-ı dīn

Sırr-ı Bāqır ḥaqq-ı feyz-i nūr-ı °ayn

Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

XIII

°İlm-i Şādık ḥilm-i Kāzım ḥürmeti

Şāh Rızānuñ ḥaqqı °izz ü rif°ati

Şāh Taqī vü bā-Naḡīnün şefqati

Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

XIV

Ḥaqq-ı şāh-ı °Askerī vü bā-şafā

Ḥaqq-ı şāh-ı Mehdī-i şāḥib-livā

Bir nefes kıлма bizi senden cüdā

Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

XV

Şādık [u] maqşūd sensin yā °Alī

Şāhid [ü] meşhūd sensin yā °Alī
 Kıble-i ma°būd sensin yā °Alī
Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

XVI

Yā °Alī bir haste-dil bī-çāre ten
 Bu NESİMİ seyyid-i āl-i Ḥasen
 Bī-ķarār itmiş anı ḥubbü'l-vaṭan
Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī

XVII¹¹⁵⁸

Yā °Alī yā şāh-ı sulṭān-ı velī
 Şādık Abdāl himmet ide şāh velī

[Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī]

95b

447

DİĞER-İ SEHERİ

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Yüzün sür var[-isa] iste ğulām-ı şāh-ı Ƙanberden
 Velāyet görmek isterseñ Muḥammed şāh-ı serverden
- 2
 Ki şāh-ıla Muḥammeddür ezel bir nūr-ı gevherden
- 3 Muḥammed şāhum [u] şāhdur °Alī *min nūri vāḥiddür*
 Gel okı nokṭa-i vāḥid ledünnī °ilm[i] defterden
- 4 Muḥammed şāh nūrından ķamu arz [u] semā ṭoldı
 Ki her bir zerrede enver görindi şems-i ḥāverden
- 5 Muḥammed şāh-ı sulṭāndur °Alī dīn-ile ĩmāndur
 Muḥammed şāhla yeksāndur okı cān °ilmin ezberden

¹¹⁵⁸ İlgili kaynakta (Erdoğan, 2021, s. 216-218) bu bent bulunmamaktadır. Şiirin başında ve sonunda “H 1317 (M 1899/1900) Temmet” ibaresi yer almaktadır.

- 6 Muḥammed şāh-ıla evvel maḥabbet topını her dem
Atup mağrib ü maşrıqdan dutardı çarḥ [u] çenberden
- 7 Eger yüz biñ ola °ömrüm daḥı yüz biñ dilüm dönmez
Diyem yüz biñde birini ben ol zāt-ı muṭahhardan
- 8 Te°āla'llāh taḥassünler saña ey şāh-ı a°zam kim
Ol ism-i a°zamuñ yir gök tolu Kerrār-ı Ḥayderden
- 9 Ḥayāt-ı cāvidān içmek dilerseñ Hızrveş cāndan
Bu ḳahr-ı zehr-i °aşkı gel nūş eyle pīr ü pervārdan¹¹⁵⁹
- 10 Şehā şol şemme-i °aşkuñ cihān[da] *kün fe-kāndan* yig
Ne Cemşīd [ü] Ferīdündür ne tāt [u] taḥt-ı Ḳayşerden
- 11 Şehā şol şāh[a] °aşkuñdan ezel bir cūr°a kim şunduñ
Ḥayāt-ı cāvidān ḳıldı nebī ol āb-ı Kevşerden
- 96a 12 Zi-ğayr-ı mā-sivādan gel teberrā külli ḳıl cāndan
Tevellā āl-i dergāha ḳıl ol şāh-ı muẓafferden
- 13 °Alī şol şāh-ı evveldür ki çok āyetlerveş Ḥaḳdan¹¹⁶⁰
Ḥaḳına Ḥaḳ diyü oldı nüzül *Allāhu ekberden*
- 14 °Alī şol şāh-ı Ḥayderdür ki dest-i ḳabẓ-ı ḳudretten
Şunup mehd içre ḳılmuşdur cüdā başını ejderden
- 15 °Alī şol şāh-ı evveldür ki Selmān şuya girdükde
Libās-ı nefsuñi ḳıldı ḥalāş ol şīr-ile nerden

¹¹⁵⁹ Mısranın vezni kusurludur, kafiye de uymamaktadır.

¹¹⁶⁰ Mısranın vezni kusurludur.

- 16 °Alī şol şāh-ı sultāndur iki şaḡ itdi barmağın
 Ȑopardı kökini yirden apardı bāb-ı Hayberden
- 17 °Alī şol şāh-ı iḥsāndur ki bir sāl suālinden
 Özini şatdurup virdi murādı sīm-ile zerden
- 18 Uralum birbirine¹¹⁶¹ şāhum cihānuñ varını cāndan
 Nazar ger himmet olursa baña Şepper ü Şüpperden
- 19 İmām Zeyne'l-°Abādand[ur] tecellī iste cānına
 Muhammed Bākırı gel gör bugün İmām-ı Ca°ferden
- 20 Haḳīḳat Mūsī-i Kāzım °Alī Mūsī Rızā medḥin
 Ȑamu arz u semā söyler suāl itseñ meleklerden
- 21 Taḳī [vü] bā-Naḳī cānum içümde nūr-ı Sübhānum
 Daḥı hem dīnüm imānum şorarsañ şorgıl °Askerden
- 22 İlāhī Mehdī-i şāḥib-zamānuñ faẓl[ı] ḥaḳḳı-çün
 °İnāyet luṭf idüp ȓurtar ḥisāb-ı rüz-ı maḥşerden
- 23 Muhammed şāh işiginde bugün DERVİŞ SEḤERİnün
 Başında tāt [u] efserdür külāh-ı şāh-ı kişverden

448

DİĞER-İ SEḤERİ¹¹⁶²

Mefā°ılün Mefā°ılün Mefā°ılün Mefā°ılün

- 1 İlāhī °aşḳını evvel murādum sen Hudādandur
 Hudā himmet kıla şefḳat Muhammed Muştafādandur
- 2 °Aliyyü'l-Murtezā şāhum Ḥasen şāhum Hüseyin oldı
 Ümizüm şey°i li'llāhum °Aliyyü'l-Murtezādandur

¹¹⁶¹ birbirine: Vezin gereği birbirin olmalıdır.

¹¹⁶² Cönk ve Mecmualardan Gün Işığına: Abdal Mahlaslı Beş Şair (Kaya, 2002).

- 3 Şehīd-i Kerbelā şāhum Necef sırrın bilen gelsün
Velāyet kandīlin görsün tolu nūr [u] ziyādandur
- 4 Tolu nūr [u] ziyādan çün ezel Zeyne'l-°Abidīndür
Muhammed Bākır uş dahı delīl-i reh-nümādandur
- 5 Delīl-i reh-nümā oldı haqīkat Ca°fer-i Şādık
Haqīkat rāh-ı Haqdandur dahı şıdk u şafādandur
- 6 Şafā vü şıdk-ıla zıkrūñ olaydı Mūsī-i Kāzım
Ki zıkr [ü] fikr-i Haq dā°im °Alī Mūsī Rızādandur
- 7 °Alī Mūsī Rızādan uş Taķī vü bā-Naķī geldi
Cihān-sālārı °Askerdür bilürsin pīşüvādandur
- 8 Bilürsin pīşüvā evvel Muhammeddür °Alī āķır
Pes evvel āķır uş Mehdī kim ol Rabbü'l-°alādandur
- 96b 9 İlāhī āl-i evlād-ı Muhammed şāh haķı-y-içün
SEHER ABDĀLına raķm it kim ol bir mübtelādandur

449

DİĞER-İ SEHERİ ABDĀL¹¹⁶³

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Meger dil şehrine girdim baña °aşkdan hıtāb oldı
Ki gel gel nuţka ey °āşık diyü şöyle cevāb oldı
- 2 Saña çün kim ezel Haqdan naşīb-i derd-i °aşk oldı
Bu °aşkı gel haqīkat bil saña çün feth-i bāb oldı
- 3 Bilürsin çünki bu °ālem degüldür kimseye bākī

¹¹⁶³ Cönk ve Mecmualardan Gün Işığına: Abdal Mahlaslı Beş Şair (Kaya, 2002).

Ḥaḳīḳat veche Ḥaḳ bākī ki ol °ālī-cenāb oldu

- 4 Cemāl-i pertev-i Ḥaḳdur görinen cümle eşyāda
Velī elvān [u] eşkāl lā-°aded [ü] bī-ḥisāb oldu
- 5 Düşelden cānumuz °aşḳa göñül taşup gelür nuṭḳa
Bu bahra düşüben ğarḳa varanlar kām-yāb oldu
- 6 Murādum Ḥaḳḳ idi Ḥaḳdan Ḥaḳa minnet bi-ḥamdi'llāh
Göñül vaşl-ı murād oldu du°ālar müstecāb oldu
- 7 Bu cān ol cāna vaşl olup ḥaḳīḳat küllī nūr oldu
İkilik gitdi bir oldu ikilik de ḥicāb oldu
- 8 Senüñ °aşḳuñ beni dervīş kılalı¹¹⁶⁴ kalmadı teşvīş
Şük(ü)r ol şāḥib-i gerdiş gele hem uş niḳāb oldu
- 9 Şikeste-beste vü ḥaste SEḤERİ olmış āşüfte
Ḥaḳīḳat °aşḳ-ı vaḥdetde göñül maḥv [u] türāb oldu

450

GÜFTE-İ NESİMİ KUDDİSE SİRRUHU

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Vechine kıldum nazar kim āyet-i ve't-Ṭūrdu
Nūr-ıla vaż°-ı cemālün muşḥaf-ı meşṭurdur
- 2 Sûre-i innā fetahñadur yüzün ve't-Ṭūr-ıla
Āyet-i ḥüsnün kitābı rakḳ-ıla menşurdur
- 3 Kudret-i Ḥaḳdan cemālün pertevi bulmış kemāl
Maṭla°-ı envāruñ-ıla °ālem uş ma°murdur

¹¹⁶⁴ kılalı: Derkenardır.

- 4 Dört kitābuñ ma'nisī *seb'a'l-meşānīd*ür yüzüñ
On sekiz biñ 'ālemüñ nuṭķında uş mezkūrdur
- 5 Zülfine Hāķķ *urvetü'l-vüşkā* dimiş *hablü'l-metīn*
Aşılı her bir kılında Şiblī vü Manşūrdur
- 6 Haste gönlümi ezel çeşmüñ nazar kılmış velī
Kaşların *ķavseyn*[i] gördüm tīrine mağrūrdur
- 7 Ey NESİMİ bu muhīṭ-i 'aşķ içinde ķatresin
Nice mevc itseñ bu baķrı 'aşķ-ıla ma'zūrdur

451

GÜFTE-İ SEHERİ ABDĀL¹¹⁶⁵

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 **El**f evvel ism-i zāt-ı hāzret-i Rabbü'l-'alā
Be beşāretdür Hudādan Muştafā vü Murtezā
- 97a 2 **Te** türābī olmayan bilmez tevāriḥden haber
Se sevāba māni' olanlar degül ehl-i şafā
- 3 **Cīm**-i cānuñ terk idüp oyna[ya] bu yolda başı
Hā hāķīķat baķrına ṭalmaķ dilerseñ bī-riyā
- 4 **Hı** Hudānuñ 'abdiyem dirsın resülün ümmeti
Dāl-i da'vā kıлма ma'nī göster i zāhid baña
- 5 **Zel**-i zikrün olmasa evlād-ı āl-i Hayderün
Rā revā olmaz namāzuñ ṭā'atün olur hebā
- 6 **Ze** ziyāndur zerķ-ıla 'ömrün giçürme ey faķīh
Ehl-i zerķuñ reh-beri şeyṭān olur bī-mā-cerā

¹¹⁶⁵ Cönk ve Mecmualardan Gün Işığına: Abdal Mahlaslı Beş Şair (Kaya, 2002).

- 7 **S̄in**-i ser-gerdān olup gezme cihānı ser-te-ser
Ş̄in-ı şekk ü şübheden şāf ol olasin muḳtedā
- 8 **Şād**-ı şıdḳ-ıla maḥabbet ḥānedān-ı Ḥayder ol
Żād-ı zāyi° ḳılma °ömrüñ ey °azīz-i ḥoş-liḳā
- 9 **Ṭı** talebkār ol ne deñlü ḳāmil-iseñ ey °azīz
Zı zuhūr ola ḥaḳīḳat gelmeye noḳşān saña
- 10 °**Ayn**-ı °ilm-i *min ledün* baḥrınıñ¹¹⁶⁶ ḡavvāş ol ki tā
Ġayn-ı ḡālib-i server [ü] merdān °Aliyyü'l-Murtezā
- 11 **Fe** fenā ol *fakr[u]* *fahri* ihtiyār eyle müdām
Ḳāf-ı ḳāni° ol ḳanā°at gencine bekle rızā
- 12 **Kef** kāfirūñ Ḥāricīlerdür şehā buḡz eyleyen¹¹⁶⁷
Lām la°net anlara ḳılmadılar °ahde vefā
- 13 **Mīm** mü°minler muvaḥḥidler °Alīnūñ ḥubbıdur
Nūn-ı nāḳış Ḥāricīler oldılar ṭoḳ u ṭaḡī
- 14 **Vāv** vācibdür teberrā vü tevellā eylemek
Kim teberrā ḳılmasa olmaz tevellāsı revā
- 15 **He** hemīşe zıkr ü fikrūñ şāhı medḥ itmek-durur
Āsitān-ı devlet-i maḳbūl-i dergāh-ı Ḥudā
- 16 **Lām elif** lā gelmedi hergiz dilümden tā-ebed
Ehl-i iḳrārūm ḥaḳīḳat bende āl-i Muştafā

¹¹⁶⁶ baḥrınıñ: Vezin gereḡi *baḥruña* olmalıdır.

¹¹⁶⁷ Mısranın vezni kusurludur.

- 17 **Ye** yûri var mü'min-iseñ şıdķ-ıla ey müttakî
Ehl-i beytün sevgüsinden cânını kılma cüdâ
- 18 **Çīm** çâker ol SEHER ABDÂL imâm-ı heştüme
Âsitân-ı hâzretinde çün bulardur şâh gedâ
- 19 Luṭf idüp mü'minlerün cürmin bağışla yâ İlâh
Hem be-haḳḳ-ı hürmet-i evlâd-ı âl-i Muştafâ

452

GÜFTE-İ SÜRÜRİ

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Zuhûr [u] mazhar-ı ma'nî Muḥammed Muştafâdandur
°Aṭâ°-i *lev küşif* sırrı °Aliyyü'l-Murtezâdandur
- 2 Şehâdet mülkinün şâhı sa'âdet burcınun mâhı
Ḥaḳîḳat şehrinün râhı Ḥasen ḥulḳu'r-Rızâdandur
- 97b 3 Cihânun vaḥy [ü] bürhânı uşûlün ehl-i °irfânı
Marîẓ-i cehl dermânı imâm Zeyne'l-°Abâdandur
- 4 Muḥammed Bâkır u Ca°fer budur nûr-ı Hudâ-perver
İmâm Kâzım şafâ-peyker °Alî Mûsî Rızâdandur
- 5 Taḳî [vü] bâ-Naḳî şâfî Ḥasenü'l-°Askerî kâfî
Muḥammed Mehdî-i şâfî Hudâya reh-nümâdandur
- 6 Cihânda bunları bilmek Hudânun rahmetin bulmak
Muḥibb-i ḥânedân olmak bugün °ayn-ı °alâdandur

453¹¹⁶⁸

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

I

¹¹⁶⁸ *Nesîmî Mahlaşlı Bilinmeyen Bir Hz. Ali Velâyet-nâmesi ve Bazı Yeni Şiirler* (Erdoğan, 2021, s. 218-220), bu şiir 96b, 97a, 97b'de derkenarlarda bulunmaktadır.

Yā °Alī Ḥayder şafıyyü'l-Murtezāsın yā °Alī
 Ma°den-i °ilme velāyet Murtezāsın yā °Alī
 Çün Muḥammed Muştafāya ibtidāsın yā °Alī
Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī

II

Dürr-i deryā-yı ḥaḳīḳat ma°den-i sırr-ı Ḥudā
 Seb°a-i luṭf [u] kerāmet sensin ey şāhib-livā
 Hem senüñ şānında nāzil oldı Ḥaḳdan *hel etā*
Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī

III

Ol zamān kim Muştafā luṭfindan eytdi yā °Alī
 İkimüz bir nūr idük biz tā ezelden yā velī
 İ°timād itdük bu nuṭḳa biz dahı didük belī
[Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī]

IV

Yine bir yirde Nebıyyu'llāh gösterdi nişān
 Diñler iseñ cān [u] dilden añlayasın bī-gümān
 Kesdi bir elmayı didi biri sensin biri ben
[Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī]

V

Hem nebī *lahmike lahmī* didi şānuñda senüñ
 Öyle olsa cānı cānuñ oldı vü ḳanı ḳanuñ
 Bu ḥadīsidür muḥaḳḳaḳ söz-ile peygām-berüñ
[Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī]

VI

Bu cihānuñ ol sürürü ḥātemi faḥr-ı nebī
 Ben ki °ilmüñ şehri oldum ḳapısı sensin didi
 Hem senüñ ḥaḳḳında Aḥmed bu ḥadīşi söyledi
[Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī]

VII

Ol zamān kim zü'l-feḳār-ıla naşiri yā °Alī

Yitmiş iki kez çalup yine kılduñ¹¹⁶⁹ sen diri
 Zāhir ü Bāṭın çü sensin dü cihānuñ serveri
[Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī]

VIII

Yine ol dergāh-ı Hākka yüz urup kıldı zārī
 Hem diduñ yār ise bu dem cem cemi (?) eyle diri
 97b Hāk te°ālā kudretinden cem ceme (?) durdı öri
[Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī]

IX

Yine bir yirden °Alīye kim güneş virdi selām
 Didi sensin evvel ü āḫırde zāhir ey civān
 Kim saña ma°lūm olupdur āşikār u nihān
[Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī]

X

Kim-durur ol kim Muḥammedden °Alī°i ayırır
 Her ki böyle kaşd ider[se] cānı tenden ayırır
 Rāfizi ol kimsedür kim eri erden ayırır
[Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī]

XI

Yā °Alī ol āsitān-ı ḥazretūñden umaram
 Kim senüñ şānuñda gelmişdür mürüvvet hem kerem
 Medḥini ben söylerem dā°im NESİMİ kem-terem
Şāh-ı merdān şīr-i Yezdān pīşüvāsın yā °Alī

454¹¹⁷⁰

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Gevher-i zāt-ı kadīm-i kibriyāsın yā °Alī
 Enbiyā [vü] evliyāya pīşüvāsın yā °Alī
- 2 Kimse bilmez ma°nī-i zātuñ şıfātuñ [hem] senüñ
 Lā-mekān baḥrında dürr-i muntehāsın yā °Alī

¹¹⁶⁹ yine kılduñ: Vezin gereği *kılduñ yine* olmalıdır.

¹¹⁷⁰ *Hatâyî Divanı*’nda (Ergun, 1966, s. 149-150) şiir “Hatayi” mahlasıyla bulunmaktadır. Şiir, 97b’de derkenardır.

- 3 *Ḳābiliyyet sende görmışdür resûl-i Hâşimî*
Şükrü li'llāh hem-dem-i hayru'n-nisāsın yā °Alî
- 4 Hem havāric sırruñı bildüm ki idrāk eylemez
Zāhir ü Bâtında sen mu°ciz-nümāsın yā °Alî
- 5 Muştafā gördi seni arslan şıfatlu der-felek
[Şāhib-i mi°rāc hem tāc ü livāsın yā °Alî]¹¹⁷¹

455

TEKERLEME-İ EŞNÂF MEDḤ-İ DİL-BERLER

11'li Hece Ölçüsü

I

Eşnâf dil-berlerin medḥ idem bir bir
Çiftçi dil-berine olmaz bahâne
Serrācuñ dil-beri lāf idüp gezer
Pā-pūşçı dil-beri bakar şāhâne

II

Gördüm [ol] rāķibi geziyor yasta
Demirci dil-beri isiyle pasda
Çulhālarda ġāyet çokdur nev-reste
Nihāndur sırları çıkmaz beyāna

III

Mū-ţāf dil-beriyle gizlü it bāzār
Berberüñ dil-beri lāf idüp gezer
Terzi dil-berine eyleme nazar
Gümüş dügmeleri dizer mintana

IV

Ḳavukçı dil-berin görince seçdüm
Şerbetçi dil-berin cāmından içdüm
Ḥalvācı dil-berin önüñden geçdüm

¹¹⁷¹ *Hatâyi Divanı*'ndan (Ergun, 1966, s. 150) tamamlandı.

Aldı çok ʿaqlumı oldum dīvāne

V

Yazıcı dil-beri açarken fālī

Naʿl-bendüñ dil-beri çaķardı nalı

Baķķāl dil-berinden alaydum balı

Hācet [yoķdur] hīç baķmayam mīzāna

VI

Aşçı dil-berine varup dost oldum

Hallāc dil-berin[i] görüp mest oldum

Mey-ḥāneci dil-berinden içüp¹¹⁷² mest oldum

Elde maḥyā dolu dolu peymāne

VII

Mekteb dil-berin[i] dürmek istedüm

Dellāl dil-berini şarmaķ istedüm

Ḥammāmcı dil-berin görmek istedüm

Didi baķıdur ol ān māh-tābāna

VIII

Çuķacı dil-berin itsem ayakdaş

Bezzāzuñ dil-beri şarmaķda ķumāş

Ḳazzāzuñ dil-beri rāzın itdi fāş

Döküp kāküllerin beyāz gerdāna

IX

98a

Semerci dil-beri yapup semeri

Yolcı dil-berin ol[-dur]ur reh-beri

Şarrāf dil-berine¹¹⁷³ boşaldı kemeri

Maḥbūb dost olana budur nişāne

X

Şırma-keş dil-beri ğāyet latīfdür

Aķtāruñ dil-beri zāt-ı şerīfdür

Kürekçünüñ dil-beri terdür zarfdür

Mūmcı dil-berine gerek pervāne

¹¹⁷² içüp: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹¹⁷³ dil-berine: Vezin gereği *dil-berin* olmalıdır.

XI

Na[^c]lçacı dil-beri terdür her yiri
 Şekerci dil-berin leb-i şekeri
 Cerrāḥ dil-berinüñ ḥündür cigeri
 Ḥündür o zālīm [kim] ẓaşd ider cāna

XII

Ḳılıççı dil-beri ḥūbdur sā^cīdür
 Boyacı dil-beri ḥüsn-i māḥidür
 Ṭabbāḥuñ dil-beri ġāyet dā^cīdür
 Ḥāk-i pāye varmak gerek amāna

XIII

Miskçi dil-berini sevegör pister
 Çengī dil-berine lāzım olan¹¹⁷⁴ süster
 Ḳaşşāb dil-berinden ẓuyruk al kestir
 Ḳanlıdur o zālīm boyanmış o¹¹⁷⁵ ẓana

XIV

Ḥānende dil-beri ḥoş āġāz ider
 Gāḥī nevā gāḥī bir Ḥicāz ider
 Ḳahveci dil-beri ġāyet nāz ider
 Cefā ider çok ehl-i keyf yārāna

XV

Güfteye şā^cirde çok ḥüner ister
 Gemici dil-beri hemān baḥr ister
 Ḳuyumcı dil-beri sīm [ü] zer ister
 Buna dirler şayd-ı maḥbūb-ı cāna

456

NEFES-İ ḤAṬĀ'İ¹¹⁷⁶

11'li Hece Ölçüsü

I

¹¹⁷⁴ lāzım olan: Vezin gereği *lāzımdur* olmalıdır.

¹¹⁷⁵ o: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹¹⁷⁶ *Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi* (Özmen, 1998, C 2, s. 149).

Lā-mekān ilinden geldüm müsāfir¹¹⁷⁷

Şu fenā mülkine basdum ẓadem[e]

Nerenüñ selāmın getürdüm dirsın

Şu fenā mülkine geldüm giderem¹¹⁷⁸

II

Şu fenā mülkine gelüp giderken

Şarvān olup biñ ẓatara yiderken

Virüp ẓamurı balçık ider-[i]ken

Şecerümle şu ẓaşırdum Ādeme

III

Ben Ādemden evvel ẓoẓ geldüm gitdüm¹¹⁷⁹

Pīrüm °Alīyle şu¹¹⁸⁰ cihānı ẓaẓ itdüm¹¹⁸¹

Yiri gögi o yuğurdı o yapıdı

Yidi gün emegüm geçdi bu deme

IV

98b

Bu demüñ içinde bāẓī cān idüm

°Alī idüm ĩmān idüm dīn idüm

Kendi[si] Ẓaẓ idi ben maẓbūl idüm

Şimdi gelmiş sulẓān olmış obama

V

Şükür ẓoẓdur ẒAẒĀ°İnün¹¹⁸² sözleri¹¹⁸³

Rūẓında ẓalb[üm] onda gizlü idüm¹¹⁸⁴

Pīrümünden ẓayrısın görmez gözlerüm

Āẓır demde bu virildi gözüme

457

¹¹⁷⁷ geldüm müsāfir: Kafiye-redif gereği *Antoloji*'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) *müsāfir geldüm* daha uygundur.

¹¹⁷⁸ geldüm giderem: Kafiye-redif gereği *Antoloji*'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) *gelüb bu deme* daha uygundur.

¹¹⁷⁹ gitdüm: Kafiye-redif gereği *Antoloji*'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) *gitti* daha uygundur.

¹¹⁸⁰ itdüm: Kafiye-redif gereği *Antoloji*'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) *etti* daha uygundur.

¹¹⁸¹ şu: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹¹⁸² ẓoẓdur ẒaẓĀyīnün: Anlam gereği *Antoloji*'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) *olsun ẒaẓĀyī sırdır* daha uygundur.

¹¹⁸³ sözleri: Kafiye-redif gereği *Antoloji*'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) *sözlerim* daha uygundur.

¹¹⁸⁴ Anlam ve kafiye gereği *Antoloji*'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) *Aşk ateşin derunumda gizlerim* daha uygundur.

NEFES-İ PİR °ABDĀL SULTĀN¹¹⁸⁵

11'li Hece Ölçüsü

I

Yemen illerinden üç cān gönderdüm
 Yā °Alī sen gözle senden isterem
 Al tonuñı kırmızıya bandurmuş
 Yā °Alī sen gözle senden isterem

II

Zeynel dedem Hāḫdur ayrılmaz dārdan
 Yetiş Murtezā °Alī ey¹¹⁸⁶ šāh-ı merdān
 Bu gice ayrıldum tāze civāndan
 Yā °Alī sen gözle senden isterem

III

Bu gice ay ile ülker görüşür
 Eşinden ayrılan kaçan buluşur
 Maḥabbetin çaldum luṭfin irişdür¹¹⁸⁷
 Yā °Alī sen gözle senden isterem

IV

Yine sıyırdı¹¹⁸⁸ yaralarumuñ başı
 Sel revān oldu göz[ler]ümüñ yaşı
 Bu yola giden ol¹¹⁸⁹ mü°minlerüñ eşi
 Yā °Alī sen gözle senden isterem

V

Bu yola gidene ḫāḫīr didiler
 Her nerde çağırırsın¹¹⁹⁰ ḫāzır didiler
 Yardımcımız olsun üçler yidiler
 Yā °Alī sen gözle senden isterem

VI

PİR °ABDĀL SULTĀN um düşmişem ğama

¹¹⁸⁵ *Pir Sultan Abdal* (Gölpınarlı & Boratav, 2010, s. 91).

¹¹⁸⁶ ey: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹¹⁸⁷ irişdür: Kafiye-redif gereği *irişür* olmalıdır.

¹¹⁸⁸ sıyırdı: Vezin gereği *sızlar* (Gölpınarlı & Boratav, 2010, s. 91) daha uygundur.

¹¹⁸⁹ ol: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹¹⁹⁰ çağırırsın: Vezin gereği *çağırsam* (Gölpınarlı & Boratav, 2010, s. 91) daha uygundur.

Kimi Rūma gider kimi °Aceme
 Īmānum saña aç sözi zaḳḳūma¹¹⁹¹
Yā °Alī sen gözle senden isterem

458

EŞNĀF TEKERLEMESİ

11’li Hece Ölçüsü

I

Her şeyüñ cehlinden °ilmi yig imiş
 Kendi °aqlum öz başuma diremem
 Dürlü şan°atleri bildüm ne imiş
 Çiftçi olsam dağda çifti süremem

II

Çulha olsam tezgāhını düzmeli
 Dabaḳ olsam köpek boḳun ezmeli
 Dellāl olsam çārşū çārşū gezmeli
 Celebiyem kendi kendüm yüzemem

III

Terzi olsam aşlā sevmem dikişi
 Bāḡbān olsam ḥām yolaram yimişi
 Ḳuyumcı_olsam eridemem gümüşi
 Demirci olsam kekicin uramam

IV

Ḳaşşāb olsam şallayamam şatırı
 Na°l-bend olsam nallayamam ḳatırı
 Ḥammāmıcı_olsam ḳullanamam nātırı
 Tellāḳ olsam dört ayaklı duramam

V

Bezzāz olsam olmalıdur bāzergān
 Ḥammāl olsam gelür °ırzuma noḳşān
 Berber olsam gerek bir iki oḡlan
 Ḳazzāz olsam hem ipegi şaramam

99a

¹¹⁹¹ Anlam gereği *Īmamım Haydarım sen susuz koma* (Gölpınarlı & Boratav, 2010, s. 91) uygundur.

VI

Pā-būççı olsam tiz kırarum pazvalı
 Mehter olsam oynadamam cehhālı
 Şarāc olsam hīç şaramam divalı
 Baḳḳāl olsam müşteriye yaramam

VII

Ḳaffāf olsam ḥarāma şer ḳatmalı
 Mū-ṭāf olsam götün götün gitmeli
 Cān-bāz olsam çürügi sağ şatmalı
 Cerrāḥ olsam ben el ayak kıramam

VIII

Ḥalvācı_olsam bişiremem ḥalvā'ı
 Ḥekīm olsam öldüremem ḥasta'ı
 Aşçı olsam şovuramam çorba'ı
 Pāçacı_olsam bekrīlere yaramam

IX

Raḳḳāş olsam aşlā sevmem oyunu
 Çoban olsam beceremem koyunu
 Ḳılıççı olsam virebilmem¹¹⁹² şuyunu
 Ḳalaycı_olsam küt ḳavırup buramam

X

Nalçacı_olsam soğuk demir döymeli
 Zen-dost olsam her gün orta ḳomanı¹¹⁹³
 °Āşık olsam tāze maḥbūb sevmeli
 Böyle kārın ben terkinu uramam

XI

Dülger olsam çıkaramam çār-dāğı
 Çömlekçi_olsam kıvıramam bardağı
 Pāz-vend olsam ḥayrsuz olur ortağı
 Sā'ı^cı olsam tiz ḳonağa varamam

XII

¹¹⁹² virebilmem: Vezin gereği *viremem* olmalıdır.

¹¹⁹³ ḳomanı: Kafiye-redif ve anlam gereği *ḳovmalı* olmalıdır.

Başmacı_olsam işlemege yaz ister
 Şerbetçi_olsam gelen giden buz ister
 Yesirci_olsam oğlan ister kız ister
 Pek beyāzın müşteriye viremem

XIII

99b Hāllāc_olsam çekirdegin yolmalı
 Ğavvāş_olsam deryālara dalmalı
 Kāzancı_olsam ağır çekiç çalmalı
 Reʿīs_olsam olmayana varamam

XIV

Qahveci_olsam tiryākīler pek azdur
 Mışırcınuñ ser-māyesi pek azdur
 Kirācı_olsam yola gitmek marāzdur
 Remmāl_olsam hayra düşün yoramam

XV

Bozacı_olsam ekşidürem şalātı
 Gemici_olsam elleyemem hālatı
 Hakkāk_olsam kazıyamam pūlātı
 Tüfenkçi_olsam şarmasını¹¹⁹⁴ şaramam

XVI

Balıkçı_olsam eylerem cihārı
 Aqtār_olsam yazın çokdur zararı
 Mūmcı_olsam şızduramam kenārı
 Boyacı_olsam tokmağını¹¹⁹⁵ vuramam

XVII

Hükkām_olsam meşʿaleʿi kim çeker
 Seyis_olsam at ısırır ya teper
 Maḥbūb_dostlık pek iyidür didiler
 Zen-dost_olsam kendi kendüm yüzemem

XVIII

Keşti-girem çok ḥām-ıla görışdüm

¹¹⁹⁴ şarmasını: Vezin gereği *şarmasın* olmalıdır.

¹¹⁹⁵ tokmağını: Vezin gereği *tokmağın* olmalıdır.

Şük(ü)rler üstāda irdüm ulaşdum
 GÜFTĪ seyyāḥ Şāmı şarkı dolaşdum
 Şā°irlikde[n] ğayrı kāra yaramam

459

NEFES-İ KALENDER¹¹⁹⁶

11'li Hece Ölçüsü

I

Dün gice seyrümde bāṭın yüzinde
 Hünkār Hācı Bektāş Velī°i gördüm
 Elif tāc başında niḳāb yüzinde
 Aşl-ı sırr-ı İmām °Alī°i gördüm

II

Giçdi seccādeye geldi oturdı
 Kendi¹¹⁹⁷ cemālin şem°inden çerāğ uyandı
 İşāret eyledi¹¹⁹⁸ Kāra Abdāl şundı
 Dostumdan gelen [o] dolu°ı gördüm

III

O doluyı içdüm °aqlum yitürdüm
 Yır¹¹⁹⁹ gösterdiler giçdüm oturdum
 İndürdüm kisvetüm iḳrār getürdüm
 Kemend ile bağlı bilümi gördüm

IV

Mürşid etegidür tutmışam destüm
 Bu idi murādum irişdi kaşdum
 Ben beni yitürdüm ser-ḥoşım mestüm
 İsmümi vir didi dilümi gördüm

V

100a ŞĀH KALENDER yoluña ḳomışdur¹²⁰⁰ seri
 Şükürler olsun irişdük gördük dīzārı¹²⁰¹

¹¹⁹⁶ Bektaşî Şairleri ve Nefesleri, 19'uncu Asra Kadar (Ergun, 1955, C 1, s. 118-119).

¹¹⁹⁷ kendi: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹¹⁹⁸ Vezin gereği *itdi* olmalıdır.

¹¹⁹⁹ yır: Vezin gereği *Antoloji*'deki (Ergun, 1955, C 1, s. 118) *menzil* uygundur.

¹²⁰⁰ ḳomışdur: Vezin gereği *ḳomış* olmalıdır.

¹²⁰¹ Mısra vezne göre fazladır.

Erenler serveri Ḥorāsān pīri
Ḥünkār Ḥācī Bektāş Velī'î gördüm

460

GÜFTE-İ 'ARŞİ BABA¹²⁰²

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fa'ülün

- 1 Dikḡatle temāşā idüp ey dīde-i bīnā
Gör şun'-ı Ḥudā'ı
Taşvīr ide bir buncılayın şüret-i zībā
Bir ḡatre-i mā'ı
- 2 İzhār ide envār-ı şu'ünātını bir bir
Ol vech-i ḡüs(ü)nde
Tā ola [bu] şüret aña mir'āt-ı mücellā
'Arz ide liḡā'ı
- 3 Yazdı şıfat-ı zātını ol şüret-i pāke
Otuz iki yirde¹²⁰³
Kendüsi yine kendüsini ḡıldı temāşā
Ref' itdi ḡıḡā'ı¹²⁰⁴
- 4 Ecsām-ı ḡabāyi'le nice cilveler itdi
Nev'-i beşer içre
Kendüni 'ayān itmege ol vāḡid ü yek-tā
Geydi bu ḡabāyı
- 5 Geh Ādem ü geh Nūḡ u geh İdrīs ü gehī Şīt
Geh maẓhar-ı Circīs
Geh Yūnus u İbrāḡīm ü geh Yūsuf-ı zībā
Gösterdi ziyā'ı

¹²⁰² *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 391-392).

¹²⁰³ yirde: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Kahraman, 1989, s. 391) *perde* daha uygundur.

¹²⁰⁴ 3, 4, 5, 6, 9. bentlerde ziyade mısralar mürettip tarafından ayrı bir dize gibi birleştirilerek yazılmıştır.

- 6 Geh Mūsī [vü] Hārūn u gehī Hūd u gehī Lūt
 Geh Şālīh ü Loḳmān
 Gāh olmağ-içün dīde-i Ya[°]ḳūb-ıla bīnā
 Eylerdi bükā[°]ı
- 7 Gāh oldı Şu[°]ayb u gehī Eyyūb-i belā-keş
 Geh Hızır ile İlyās
 Gāhī Zekerıyyā gehī Yahyā gehī [°]İsā
 Şaldı çelīpā[°]ı
- 8 İsmā[°]īl ü İshāḳ-ıla Dāvūd [u] Süleymān
 Hāḳḳ-ıla nebī hem
 Hatm oldı gelüp şūret-i Aḥmede tecellā
 Seyr itdi semā[°]ı
- 9 Her lahza-be-lahza ider izhār cemālūñ
 Ola¹²⁰⁵ vāḥid [ü] yek-tā
 Ammā iremez rü[°]yete her dīde-i a[°]mā
 Bulmaz bu şafā[°]ı
- 10 Vaḥdet gözin aç eyle nazar fī[°]l-i Hudāya
 Ol [°]ārif-i bi'llāh
 Tā fehm idesin n'eydügin esmā vü müsemmā
 Terk eyle dü-tā[°]ı
- 11 Te[°]vīl-i kelām-ı Hāḳı fehm itmege sa[°]y it
Leylen ve nehāren
[°]ARŞİden işit bu sözi ey [°]ākıl ü dānā
[°]ARŞİ BABA¹²⁰⁶ bul faẓl-ı Hudā[°]ı¹²⁰⁷

¹²⁰⁵ ola: Vezin gereği *ol* olmalıdır.

¹²⁰⁶ [°]Arşî Baba: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹²⁰⁷ Ziyade mısranın sonuna şiirin bittiğini belirtmek için “*Temâm şod*” kaydı düşülmüş.

¹²⁰⁸ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 390).

Mefā'ılün Mefā'ılün Fa'ülün

- 1 Külāh-ı Hācı Bektāş-ı Velī'ı
Geyen idrāk ider sırr-ı °Alī'ı
- 100b** 2 Olur āyine-i albi muşaffā
Derūnında bulur nūr-ı celī'ı
- 3 Geyüp kisvet sücūd itdükde añlar
Ezelden söylenen *ālū belā'ı*
- 4 Görür ol kisvet-i hünkāra lāyık
Hıredmend-i arīat her velī'ı
- 5 Olur tābi° arī-i evliyāya
Sevenler °ARŞİyā āl-i °Alī'ı

462

°ARŞİ BABA¹²⁰⁹

Mef'ülü Mefā'ılü Mefā'ılü Fa'ülün

- 1 °Ālemde idersem n'ola da°vā-yı *ene'l-Ha*
Manşūr-ı zamānam¹²¹⁰
Dār-ı *li meni'l-mülk* benem hākim-i mulak
Dārā-yı cihānam
- 2 Zātam ki ılup şūret-i Ādemde tecellī
Sī vü dü şıfatla
Fehm itmese aň mı sözümi zāhid-i amak
Esrār-ı nihānam
- 3 Bir lazada biň dürlü şu°ünāt-ı İlāham
Feyyāz-ı ezelden
Benden irişür cümleye esrār-ı müdaa

¹²⁰⁹ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 393).¹²¹⁰ Bu bentte ziyade mısralar mürettip tarafından ayrı bir dize gibi birleştirilerek yazılmıştır.

Ṭab[°]-ı cevelānam¹²¹¹

4 Buldum iki gīsūyı olup fārık-ı Qur[°]ān
Hādī-i rāh oldum
Göstermek-içün bedr-i ruhumda kâmeri şak
İ[°]câz-ı beyānam

5 °ARŞİ dilümüzdür maḳar-ı zāt-ı hüviyyet
Tā *kālū belādan*
Ekvān[a] viren kuvvet[i] her laḫza muḫaḳḳaḳ
Benden ki fülānam

463

DİĞER-İ °ARŞİ BABA¹²¹²

Mef[°]ülü Mefā[°]ilün Mef[°]ülü Mefā[°]ilün

1 Bi'l-ḳuvve idüm evvel °ayān oluban geldüm
Bi'l-fi[°]l mezāhirden beyān oluban geldüm

2 Feyz-i ebedī ḫāşıl ḳılmağa ṭabāyī[°]den
Müddetle feleklerde gerdān oluban geldüm

3 Geh neşv ü nemā buldum envā[°]-ı nebāt içre
Geh şekl-i behāyimde ḳurbān oluban geldüm

4 Şulb-i pedere düşdüm rāh-ı ḫaṭṭ-ı vüştādan
Bir nice zamān anda pinhān oluban geldüm

5 Lü[°]lü[°] gibi ayrıldum ābā-yı meşiiyyetden
Dürc-i şadef-i rahme ḡalṭān oluban geldüm¹²¹³

6 Çekdüm yidi kırk çille ol beyt-i muḳaddesde

¹²¹¹ ṭab[°]-ı cevelānam: Derkenardır.

¹²¹² *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 272-273).

¹²¹³ 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13. beyitlerde mısraların sıralanışında mürettip tarafından hata yapılmış olup bu beyitler *Dîvân*'daki (Kahraman, 1989, s. 272-273) sıralama esas alınarak düzenlendi.

Tekmîl idüp ahlâkum insân oluban geldüm

7 Ervâh-ı muḳaddesden ayrıldığum içündür
Bu °âlem-i ecsâma nālân oluban geldüm

8 Deryâ-yı hüviyyetde maḥv¹²¹⁴ olmuş-idüm evvel
Bir ḳatre idüm ammâ °ummân oluban geldüm

9 Otuz iki esmâya vezn itmege eşyâyı
Ecsâm-ı °unşurla¹²¹⁵ mîzân oluban geldüm

10 Bulmağa müsemma[yı] esmâ-i İlâhîde
Bu ḥilkat-i insâna cûyân oluban geldüm

11 Ten gözi-y-ile nâzır olmağa ruḥ-ı yâre geldüm¹²¹⁶
Emrine Hudâvendüñ fermân oluban geldüm

12 Seyr itmege cānân[ı] bu mülk-i şühûd içre
101a Cüyende-i ruḥsâr-ı cānân oluban geldüm

13 Ol °âlem-i ıtlâḳa āḥir ḳıluruz ric°at
Bu tekyeye üç beş gün mihmân oluban geldüm

14 Yüz sürmege dergâh-ı faẓl-ı Ḥaḳa ey °ARŞÎ
Esrâr-ı ḥaḳâyıḳla ḥayrân oluban geldüm

464

DĠGER-İ °ARŞÎ¹²¹⁷

Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilâtün Fe°ilün

1 Yitişüp peyk-i ecel eylese cāna °acele
Gitmeden ğayrıya yok çäre ne çäre ecele

¹²¹⁴ maḥv: Derkenardır.

¹²¹⁵ °unşurla: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Kahraman, 1989, s. 273) °anâşır¹²¹⁶la uygundur.

¹²¹⁶ geldüm: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹²¹⁷ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 343).

- 2 Demi hoş gör demidür gel berü dem qadrini bil
Düşme bî-hüde hayâlât-ıla tûl-i emele
- 3 °Ârif oldur sözi dür-dâne ide gûşında
Şaklaya cânı gibi vormeye her nâ-maḥale
- 4 °Amel ü qavlüñi uydur yür[i] emr-i Ḥaḳḳa
Şâdıḳ olmaz kişinüñ uymasa qavli °amele
- 5 Dil[i] pāk eyle dilerseñ ḥarem-i zāta vuşûl
Çünkü dünyā evidür āḥirete muḡtesile
- 6 Rāh-ı Ḥaḳḳa yûri var eyle ḡazā-yı ekber
Himmetüñ tîḡini çek nefsi ḥasîsi depele
- 7 Şadef-i sînedi iḥrâc ide biñ lü°lü°-tâb
Kim ki ḡavvâş ola °ARŞÎ gibi baḥr-ı ḡazele

465

DİĞER-İ °ARŞÎ¹²¹⁸

Mef°ülü Fā°ilātü Mefā°ilü Fā°ilün

- 1 Düşdüm diyār-ı ḡurbete men yā °Alî meded
Dutdum bilād-ı ḡüzni vaṭan yā °Alî meded
- 2 Aldadı aldı göñlümi biñ fikr ü âl-ile
Bir çeşm-i āḥü zülf-i Ḥoten yā °Alî meded
- 3 °Ömrüm dükendi derd-ile şormadı ḡālümü
Ol şehd sözlü deheni ḡonce¹²¹⁹ yā °Alî meded
- 4 Şem°-i ruḡuñ ḡayālî-y-ile yandı rûz [u] şeb

¹²¹⁸ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 119).¹²¹⁹ deheni ḡonce: Vezin gereḡi *Dîvân*'daki (Kahraman, 1989, s. 119) *ḡonce-dehen* uygundur.

Pervâne gibi cān-ıla ten yā °Alī meded

- 5 Bī-çāre kaldı derd-i dil-i āh [u] zār ile
 Kıl merhamet bu °ARŞİye sen yā °Alī meded

466

QIT°A-İ °ARŞİ¹²²⁰

Mefā°ilün Mefā°ilün Fa°ülün

- 1 Ğulām-ı şāh-ı merdān-ı °Alīyem
 Esīr-i bende-fermān-ı °Alīyem

- 2 Ne haddümdür ğulām-ı Hayder olmak
 Ğulām-ı ez-ğulāmān-ı °Alīyem

- 3 Fenā fi'llāhiyam hāk-i derinde
 Qalendervār °uryān-ı °Alīyem

- 4 °Alīden ğayra kılmam ilticā men
 Gedā-yı bāb-ı ihsān-ı °Alīyem

- 5 °Alīdendür ğidā-yı cism ü cānum
 Faķ[ī]r-i şofra-i ḥān-ı °Alīyem

- 6 Muḥibb-i ḥānedān-ı Muştafāyam
 Du°ā-gūy [u] şenā-ḥān-ı °Alīyem

- 101b** 7 Bu üç beş gün fenā mülkinde °ARŞİ
 Nişeste künc-i miḥmān-ı °Alīyem

467

GÜFTE-İ °ARŞİ BABA¹²²¹

Müstef°ilātün Müstef°ilātün Müstef°ilātün Müstef°ilātün

- 1 Şer°-i Resūle kıлма tecāvüz gel secde eyle vech-i kerīme

¹²²⁰ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 297).

¹²²¹ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 361).

Tā kim bulasın faẓl-ı Hūdādan faẓl-ı mü'ebbed hūr-ı Na'ime

- 2 Aldanma dehrüñ naqşında zīrā devr-i zamānuñ yoqdur şebātı
Dut Muştafānuñ şer'ini muhkem koy pāy-ı izzet rāh-ı qadīme
- 3 Şeytāna tābi' münkirler ile itme nizā'-ı tekliḫ[i] ref' it
Gel sen qabūl it rāh-ı Hūdā'ı gelmezse münkir cāy-ı caḫīme
- 4 Erbāb-ı taḫkīk olmaz muqayyed ahlāq-ı dehrüñ cem'iyetinden
Anlar irişdi faẓl-ı Hūdādan nāz u na'ime feyz-i aẓīme
- 5 Ey şāh-ı merdān Döldül-süvār ol göster cemālin aç rāh-ı¹²²² dīni
Çek zū'l-feḫāruñ çal ortasında a'ḏā-yı dīni eyle dü nīme
- 6 °Uşşāq-ı zāruñ ḫāl-i derūnın aḫlatma[ğ]-içün cānāna bir bir
Qaşd eyledüm ki açam bu rāzı vaqt-i seherde bād-ı nesīme
- 7 Hātifden irdi sem'a bir āvāz ey °ARŞİ oldur °aşık ki dā'im
Vire rızāyı ḫük-m-i qazāya şad āferīn ol merd-i selīme

468

DİĞER-İ °ARŞİ¹²²³

Fe'ılātün Mefā'ilün Fe'ılün

- 1 Şüretā gerçi kim şağīrem ben
Ma'nīde °ālem-i kebīrem ben
- 2 Ḥayme-i şad-ṭınāb-ı mī'āda
Qurmuşam taḫtımı emīrem men
- 3 Beyt-i ma'mūr-ı cāna mi'māram
Āb u ḫāk-i tenine¹²²⁴ ḫamīrem ben

¹²²² rāh: Derkenardır.

¹²²³ *Arşî Dîvânı* (Kahraman, 1989, s. 306).

¹²²⁴ tenine: Vezin gereği *tene* olmalıdır.

- 4 Yazmağa haṭlaruñ rumûzâtın
Defter-i hikmete debîrem ben
- 5 Künc-i ʿuzletde mâniʿem nuṭka
Fākā-i faqr-ıla faķîrem ben
- 6 Sırr-ı *Yāsîn*[e] olalı yaķın
Muḥibb-i şādıka ḥabîrem ben

- 7 Dergāh-ı¹²²⁵ zāt-ı Faẓl-ı yek-tāya
ʿARŞİyā bende-i ḥaķîrem ben

469

GÜFTE-İ PİR SULTÂN NEFES¹²²⁶

11'li Hece Ölçüsü

I

Tā *kālū belādan* sevdük sevişdik
Bizümle ezeli yārdur maḥabbet
Üstād nazarında ikrār görüşdik
Mü'mine kadīm ikrārdur maḥabbet

II

Cān cāna maḥabbet itse erkāndur
Zīrā maḥabbetüñ arzūsı cāndur
Kırklar meclisinde irse civāndur
Zīrā yüzinde birdür maḥabbet

III

102a Maḥabbet idenler naşîbin alur

¹²²⁵ dergāh-ı: Vezin gereği *dergeh-i* olmalıdır.

¹²²⁶ Sadeddin Nüzhet Ergun, *Hatâyî Divanı*'nda (1956, s. 29) bu nefesin Abdülbaki Gölpınarlı ve Pertev Naili Boratav tarafından neşredilen *Pir Sultan Abdal* (2010, s.114) adlı kitapta kayıtlı olduğunu belirtmişse de adı geçen eserde bu şiir bulunmamaktadır. Bu nefes Pir Sultan Abdal, Hatayi ve Kul Himmet adlarına sahip varyantları olan, Pir Sultan'a aitliği tereddütlü nefeslerdendir. *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*'nde (Ergun, 1955, s.186-187) *Kul Himmet* mahlasıdır. *Alevi- Bektaşî Şiirleri Antolojisi*'nde (Özmen, 1998, C 2, s. 164) *Hatayi* mahlasıdır. *Ali Rıza Öge'nin Bektaşî Şairleri Antolojisi*ni Tetkik adlı tezde (Demir, 2016, s. 586) *Pir Sultan* mahlasıdır.

Maḥabbet idersin dert ehlin bilür
 Ser-çeşme Muḥammed °Alīden gelür
 Dalğası dükenmez göldür maḥabbet

IV

Maḥabbetdür *lā ilāhe illa 'llāh*
 Maḥabbetdür *Muḥammed Resūlu 'llāh*
 Maḥabbetdür °*Alīyy-i veliyyu 'llāh*
 Üç ismi ma°nide birdür maḥabbet

V

PĪR SULTĀN bu maḳām özge maḳāmdur
 On iki imām[uñ] mihri güzeldür
 Güzel şāhum naẓarında tamāmdur
 Haḳīḳat vāşıl-ı¹²²⁷ dīdārdur maḥabbet

470

GÜFTE-İ SÜR°ATĪ BABA¹²²⁸

11'li Hece Ölçüsü

I

Ḥamd [u] şükr [ü] minnet ğanī Ḥudāya
 Ḳudret [ü] ḥikmet[i] rāyegān olur
 Ḳısmet viren oldur bay [u] gedāya
 Bāb-ı tevekkülde mü°minān olur

II

Var olmadan evvel cümle kā°ināt
 Vücūda gelmeden arz u sem[ā]vāt
 Nūr-ı Muḥammedi eyledi mir°āt
 Esrār nübüvvette nümāyān olur

III

Cennetden çıkdı[lar] Ādem ü Ḥavvā
 Cihān sarāyında ḳopdı vāveylā
 Olarda zīnet¹²²⁹ oldu müḥeyyā

¹²²⁷ vāşıl-ı: Vezin gereği *vāşl-i* olmalıdır.

¹²²⁸ *Türk Edebiyatında Yaşnâmeler* (Çelebioğlu, 1984, s. 213-217).

¹²²⁹ zīnet: Vezin ve anlam gereği *zürriyet* (Çelebioğlu, 1984, s. 214) uygundur.

Evlādı gör¹²³⁰ ne resme cismi cān olur

IV

Bir kaçre meniden şulb-i pederde
Kırk gün köpük-durur rahm-i māderde
Altmış günde vücūd bulur haberde¹²³¹
Feyzle Hāk¹²³² hayāt-ı cāvidān olur

V

Dört melek müvekkel itmede taşvīr
Deri¹²³³ siñir damarlar düzilür bir bir
El ayak parmaklar olinca ta^cmīr
Vücūdın temeli üstüh[~]ān olur

VI

Arka göğüs ağız dil dudak¹²³⁴ göz kaç
[Burun yüz yanağlar virmede revnağ
İki baş iki göz baş iki kulağ]¹²³⁵
Kulağ baş memeler bir sende nişān olur¹²³⁶

VII

Hem hulk-ı beşerde olur muḳarrer
Çār¹²³⁷ ^canāşırda olur münevver
Kimi mü⁹enneş kimi[si] müzekker
Emr-i Settār ile tek ^curyān olur

VIII

Kimini sa^cīd yazar kimini¹²³⁸ şaḳī
Kimisi ārzūlar ṭarīḳ-ı Hākḳı
Kiminūñ bahtı [çok] olur erzākı
Kimesinūñ faḥrla dervīşān olur

IX

¹²³⁰ gör: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹²³¹ haberde: Anlam gereği *bir perde* (Çelebioğlu, 1984, s. 214) uygundur.

¹²³² feyzle Hāk: Anlam gereği *feyz-i Hāk* olmalıdır.

¹²³³ deri: Vezin gereği *et* (Çelebioğlu, 1984, s. 214) olmalıdır.

¹²³⁴ dudak: Kafiye gereği dizinin sonuna getirilmelidir.

¹²³⁵ *Türk Edebiyatında Yaşnâmeler*'den (Çelebioğlu, 1984, s. 214) tamamlandı.

¹²³⁶ Mısra vezne göre fazla olup *Sīnede memeler bir nişān olur* (Çelebioğlu, 1984, s. 214) uygundur.

¹²³⁷ çār: Vezin gereği *çehār* olmalıdır.

¹²³⁸ kimini: Vezin gereği *kimi* olmalıdır.

°Aķ(1)l fik(i)r irmez sırr-ı Sübhāna
 Kısmet[de] ne ise gelür dehāna
 Toķuz ay on günde doğurur ana
 Cihānı görince iş fiğān olur

X

Ebe yur arıdur tızlanur ma°şūm
 Göbegi kesilür şarılur maḥdūm
 Tāyeler emzirür aḥvāl[i] ma°lūm
 Elden ele gezer °ālī-şān olur

XI

Beşige şarılur bir esrūk arşlan
 İsm[i] müsemmāsı olur nümāyān
 Altı aylık söyler lisān-ı şıbyān
 Bir yaşında sözi ḥūb-zebān olur

XII

Bir bıçuk yaşında sürünür gezer
 İkisinde sütten uşanur bezer
 Üç yaşında şīrīn kelāmın düzer
 Dört yaşında tūṭī ḥoş-lisān olur

102b

XIII

Beş yaşında añlar yaḥşı yamānı
 Altısında lu°be çekilür cānı
 Yidisinde mekteb olur mekānı
 Sekizinde okur pür-iz°ān olur

XIV

Toķuz yaşında¹²³⁹ dürüst okur Qur°ānı
 On yaşında añlar şart-ı erkānı
 On bir yaşında yazar neshḍ dīvānı
 On ikide hilāl kaç kemān olur

XV

On üç yaşında ider meyl maḥabbet

¹²³⁹ toķuz yaşında: Vezin gereği “toķuzında” olmalıdır.

On dördinde kıurar tenhāda şöhet
 On beş yaşında hūblar-ıla ülfet
 On altıda yahşı nev-civān olur

XVI

On yidi yaşında düşer sevdāya
 On sekiz yaşında¹²⁴⁰ başı uğrar gavgāya
 On tokuz yaşında¹²⁴¹ şunar destin şahbāya
 Yigirmide mest [ü] ser-gerdān olur

XVII

Yigirmi beş yaşında¹²⁴² olur bir dayı
 Otuzunda şaymaz °anķā°ı bayı
 Otuz beş yaşında¹²⁴³ belli olur payı
 Kırk yaşında¹²⁴⁴ kāmīl merd °ālī-şān olur

XVIII

Kırk beş yaşında¹²⁴⁵ ādem irer kemāle
 Ellisinde döner Rüstēm-i Zāle
 Elli beş yaşında başka bir hāle
 Altmış yaşında °aķl perīşān olur

XIX

Altmış beş yaşında ağardur şacı şakalı¹²⁴⁶
 Yitmişinde ölüm olur hayātı
 Yitmiş beşinde¹²⁴⁷ tanımaz sağla şolı
 Sekseninde pīr-i nā-tüvān olur

XX

Seksen beş yaşında¹²⁴⁸ °āciz kıalur cihāndan
 Toksanında haķā gelmez lisāndan
 Toksan beş yaşında nām [u] nişāndan

¹²⁴⁰ on sekiz yaşında: Vezin gereği “on sekizde” olmalıdır.

¹²⁴¹ on tokuz yaşında: Vezin gereği “on tokuzda” olmalıdır.

¹²⁴² yigirmi beş yaşında: Vezin gereği “yigirmi beşinde” olmalıdır.

¹²⁴³ otuz beş yaşında: Vezin gereği “otuz beşinde” olmalıdır.

¹²⁴⁴ kırk yaşında: Vezin gereği “kırkında” olmalıdır.

¹²⁴⁵ kırk beş yaşında: Vezin gereği “kırk beşinde” olmalıdır.

¹²⁴⁶ Mısra vezne göre fazla olup *Altmış beşte hep ağ olur şakalı* (Çelebioğlu, 1984, s. 216) uygundur.

¹²⁴⁷ yitmiş beşinde: Vezin gereği “yitmiş beşte” olmalıdır.

¹²⁴⁸ seksen beş yaşında: Vezin gereği “seksen beşte” olmalıdır.

Yüz yaşında ağlar gözi kıan olur

XXI

Yüz yaşına irdürürse Kirdigâr

Yüz onında cürmüñ añup ider zâr

Yüz on beşinde¹²⁴⁹ ider SÜR^cATÎ¹²⁵⁰ nâ-çâr

Yüz yirmide cānā küllü fān olur

471

GÜFTE-İ LÂMi^cÎ¹²⁵¹

Fe^cilātün Fe^cilātün Fe^cilātün Fe^cilün

- 1 Şunda bir bıkr kız oğlan bulunur dellāl
Sözi şîrîn dili tatlu yañağı gül lebi bal
- 103a 2 Beñi Hindū gözi cādū kaşı yay kirpügi ok
Zülf[i] ^canber nefesi müşğ ü teni penbe-mişāl
- 3 Boynı ablağ teni şublağ ne kızıl ola ne aq
Ne kıatı şöyle yumuşak ser ü tībān-ı cemāl
- 4 Sā^cid ü sākı yoğun ince bili kıaddi uzun
Harekāt u sekenātı kamu pür-şîve ola¹²⁵²
- 5 Ruḥı bāğın[ı] şabā her dem ide ğarq [u] ğarīk
Gülse yüz sürmeli biñ luḫ-ıla tā eylese kıāl
- 6 Deheni ḫoḫka-i mercān lebi la^cl ü dişi dür
Alnı ay u yüzi gün saçların¹²⁵³ şeb kaşı hilāl
- 7 Ola burnı gibi her parmağı bir şîm elif

¹²⁴⁹ yüz on beşinde: Vezin gereğı “yüz on beşte” olmalıdır.

¹²⁵⁰ Şiirde Sür^cati mahlas olarak kullanılsa da *Türk Edebiyatında Yaşnâmeler*’deki (Çelebioğlu, 1984, s. 216) aynı dize *Yüz on beşte kalır sür^cati nâ-çâr* şeklindedir. Bu eserde mahlas “*Rūḥī söyler düşer āh ile zāra*” dizesinde Rūḥī adlı şaire ait görünmektedir.

¹²⁵¹ Lâmi ‘î Vâmık u Azrâ (Ayan, 1998, s. 143-144).

¹²⁵² ola: Kafiye bakımından *Mesnevi*’deki (Ayan, 1998, s. 143) *vü āl* daha uygundur.

¹²⁵³ saçların: Vezin gereğı *saçları* olmalıdır.

Ṭurrası lām gibi saçı ola fitne-i dāl

- 8 Eline yapışıcak vecde gele ins ü melek
Göricek nūr-ı cemālin diyeler Celle Celāl
- 9 Bādenūñ kaynaya kanı lebin[i] yād idicek
Gūş iderse sözümüz cūşa gele āb-ı zülāl
- 10 Gül gibi hār u has ırmemiş ola dāmenine
Gönceveş dürcini açmamış ola dest-i hayāl
- 11 Çār-deh sāle ola hūsn-ile bedr ay gibi
Arta günden güne serv[i] boyı çün tāze nihāl
- 12 Ṭaleb it şeceri¹²⁵⁴ yūri bul bu şıfatlu güzeli
LĀMİ^cİden ne bahā ister iseñ gel berü al

EBCED HİSĀBİ

ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ی
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ك	ل	م	ن	س	ع	ف	ص	ق	
20	30	40	50	60	70	80	90	100	
ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ	
200	300	400	500	600	700	800	900	1000	

472

NEFES-İ PİR SULTĀN¹²⁵⁵

11’li Hece Ölçüsü

I

Şabāhuñ seyrinde cünbişe geldüm

¹²⁵⁴ şeceri: Vezin ve anlam gereği *Mesnevi*’deki (Ayan, 1998, s. 143) *şehri* daha uygundur.

¹²⁵⁵ *Pir Sultan Abdal* (Gölpınarlı & Boratav, 2010, s. 107-108).

Dağlar yâ Muḥammed °Alī çağırur
 Ötme bülbül ötme bağrum yanıkdur
 Güller yâ Muḥammed °Alī çağırur

II

Vird virürler gökyüzinde kuşlara
 Bakmaz mısın dīdemdeki yaşlara
 Şular urmuş yüzün taşdan taşlara
 Çağlar yâ Muḥammed °Alī çağırur

III

103b

Gördüm çarḥ-ı felek semā dönüyor
 °Āşıkларуñ mürşidinden kaynıyor
 Yüregüme bir od düşdi yanıyor
 Yanar yâ Muḥammed °Alī çağırur

IV

Bunda °āşıkларуñ derdin isterler
 Anda kıā'il olur kāmīl ustalar
 Dertliler de gelür dermān isterler
 İster yâ Muḥammed °Alī °Alī¹²⁵⁶ çağırur

V

PİR SULTĀN ABDĀLuñ vardur °āşıkı
 °Āşık olanларуñ yanar ışığı
 İmām Ḥasen İmām¹²⁵⁷ Ḥüseynüñ beşigi
 Şallar yâ Muḥammed °Alī °Alī¹²⁵⁸ çağırur

473

GÜFTE-İ HÜNKĀR H[Ā]Cİ BEKTĀŞİ KUDDİSE SİRRUHU¹²⁵⁹

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Urdı nevbet şubḥ-dem gencīne-i ḥāver zemīn
 Ḥayme-i zerrīn sūtūnın kurdı çarḥ-ı çārumīn

¹²⁵⁶ °Alī: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹²⁵⁷ İmām: Vezin gereği şāh (Gölpınarlı & Boratav, 2010, s. 108) uygundur.

¹²⁵⁸ °Alī: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹²⁵⁹ *Mecmua-i Bektaşîye*'de (Gerdan, 2019, s. 223-225) bu şiir muaşşer biçiminde ve bazı kelime farklılıklarıyla bulunmaktadır.

Ma^cden-i firūzdan halka takındı la^clgīn
 İns ü cinniye¹²⁶⁰ Süleymān ^carz kıldı hâtemin
 Dîdeden gitdi bu seyl açıldı çeşm-i dūr-bîn
 Hâkiyân[1] urdı yine lāf hevā-yı âteşin
 Çıkıdı Nîl[ī] hokk[a]dan bir gevher-i ^cālī-nigīn
 Toğdı mihr-i ^cālem-ārā nūr-ıla tıldı zemīn

II

Seyrüm oldı bāl açup maşşüre-yi kevn [ü] mekân
 Himmetüm rahşını sürdüm tâ-be-evc-i âsumân
^cĀlem-i nāsūtdan taşra görindi bir mekân
 Sâkinân-ı bî-sükūn u kâ^oilân-ı bî-zebân
 Maḥfilinde halka olmuş zümre-i Kerrübiyân
 Bir zümür-rüd minber-i ^cālī kurulmuş der-miyân
 Bir Mesîḥâ-dem ḥaṭīb ağzında bu ḥuṭbe revân
 Muştafâdur şadr-ı ^cālem *rahmeten li'l-^cālemīn*

III

104a *Sellimū yā kavminā şallū a^clā ḥayri'l-verā*
Ellezī yehdi'l-muḍillīnā bi-envāri'l-hüdā
 Gülbün-i bāğ-ı risālet bülbul-i *kul innemā*
 Hâkim-i ḥukm-i İlāhī ma^cnī-i müşkil-güşā
 Muktedā-yı enbiyā vü pîşüvā-yı evliyā
 Qāḍī-i mesned-nişīn-i bārgāh-ı kibriyā
 Ma^cnī-i gīsūları *ve'l-leyl* [ü] vechi *ve'd-duḥā*
Eş-şalātu ve's-selām ey ḥazret-i sulṭān-ı dīn

IV

Tūṭī-i sükker kelām[1] *lī ma^ca'llāh* hoş-nazar
Küntü kenzün maṭbahında çekdi ḥ^ˆān-ı¹²⁶¹ mā-ḥazar
 Nergis-i mekhūl çeşm-i nūr-ı *mā zā[ga'l]-başirü'l-başar*¹²⁶²
 Şadr-ı pākine *elem neşrah* şürūḥ-ı muḥtaşar
 Gonce-i zanbaqlarınun mu^ccizi *şakku'l-kamer*

¹²⁶⁰ cinniye: Vezin gereği *cinne* olmalıdır.

¹²⁶¹ ḥ^ˆān: Anlam gereği *ḥūn* olmalıdır.

¹²⁶² mā zā[ga'l]-başirü'l başar: Necm Sûresi 53/17. ayet “Mā zāga'l başaru vemā tağā” olup dizede ayet yanlış yazılıp vezin bozulduğundan “Mā zāga'l başar” şeklinde düzeltilmesi uygundur.

Dürr-i lā uhşī şadef ağzınıñ mānend-i güher¹²⁶³
 Kābe kavseyn okın atduğın virür kaşı haber
 Gösterür müjgān[1] tīg-ı kum¹²⁶⁴ fe enzir ez kemīn

V

Hāzret-i Şiddīk-ı ekberdür emīr-i yār-ı gār
 Oldı iqdām-ı °Ömerle dīn-i Aḥmed āşikār
 Cem°-i Kur°ān itdi °Osmān kaldı andan yādigār
 Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zū'l-fekār
 Şā°ideyn-i °arşdur sıbteyn-i ma°şümü's-süvār
 Ḥamza vü °Abbās °ammeyn-i resūl-i Kirdigār
 Āl ü aşḥābına anuñ ŞİRİyā leyl ü nehār
 Virdüñ olsun raḥmetu'llāhi °aleyhim ecma°in

474

GÜFTE-İ ES-SEYYİD MUḤAMMED °ĀŞİM

Müstef°ilātün Müstef°ilātün

- 1 Evlād-ı Ḥayder nesl-i peygām-ber¹²⁶⁵
 Cism-i mu°anber rūḥ-ı mükedder
- 2 Ref° itdi ḥ°ābuñ geçdi ḥicābuñ
 Gördi şifātuñ aldı reşāduñ
- 3 Āl-i °Alīyem bil kim velīyem
 Nūr-ı celīyem ḥalka deliyem
- 4 Resm-i °Alīdür nesl-i velīdür
 Maḥrem [ü] sırdur meşreb-i pīrdür
- 5 Nūr-ı velāyet vaşf-ı ḥikāyet
 İtmem şikāyet şabrum be-gāyet

¹²⁶³ Vezin gereği *Mecmua*'daki (Gerdan, 2019, s. 224) *Redd-i iḥşār-ı şadef ağzında mānend-i güher* daha uygundur.

¹²⁶⁴ kum: Derkenardır.

¹²⁶⁵ peygām-ber: Vezin gereği *peygām-ber* olmalıdır.

- 6 Aşl-ı uşûlem redd-i vuşûlem
Resm [ü] rüsûmem ketm [ü] ketûmem
- 7 Didüm bir esrâr ƙalbüm pür-ahrâr
Vechüm pür-envâr cismüm mu^caţtar
- 8 Sırr-ı velâyet hük-m-i hilâfet
^cAdl [ü] ^cadâlet seyf-i melâmet
- 104b** 9 Âdemdür âdem şimdi urındum
Terk-ile Edhem ^caşƙ-ıla hem-dem
- 10 Âl-i ^cabâyam şanma ƙabâyam
^cAhde vefâyam bend ü rızâyam
- 11 Añla gel¹²⁶⁶ zâtum işbu şıfâtam
Elde berâtum haƙ hâşılâtam
- 12 Mürşid-i kâmil Hâƙƙa muƙâbil
Zann itme râmil olmağıl¹²⁶⁷ ğâfil
- 13 Dâmenüñ tutdum vaşluña ƙaşdum
Şirki terk itdüm birlige yitdüm
- 14 Mürşidüm¹²⁶⁸ yitdi gör hâlkı n'itdi
Münkirüm¹²⁶⁹ gitdi maħlaşum¹²⁷⁰ şaşdı
- 15 Oldum haber-dâr bendedür esrâr
İtmezem işrâr olmazam bî-zâr¹²⁷¹

¹²⁶⁶ gel: Vezin gereği *ki* olmalıdır.

¹²⁶⁷ olmağıl: Vezin gereği *olmaya* olmalıdır.

¹²⁶⁸ mürşidüm: Vezin gereği *mürşide* olmalıdır.

¹²⁶⁹ münkirüm: Vezin gereği *münkire* olmalıdır.

¹²⁷⁰ maħlaşum: Vezin gereği *maħlaşı* olmalıdır.

¹²⁷¹ Mısranın vezni kusurludur.

- 16 Tārik-i dünyā[da] ḥāl budur¹²⁷² ḥālā
Sen seni şeydā itme gel¹²⁷³ cānā
- 17 Hācī Bektāşa şıdķ-ıla¹²⁷⁴ bende
Olagör sen de¹²⁷⁵ dāmeni elde
- 18 Erkān kırıldı cānlar darıldı
Mürşid görindi reh-ber bilindi
- 19 °Ayn-ı cem ḥāzır kurbāna nāzır¹²⁷⁶
°Aķl-ı muķāşır Hızra mu°aşır
- 20 Perde çekildi ḥalvet kılındı
Da°vet olındı ḥikmet bilindi
- 21 Girdi dil-i nālān olmuşam °uryān¹²⁷⁷
Setr itdi Sübhān da°vet-i cānān
- 22 Tīğ-bende boynum şunmuşam kendüm¹²⁷⁸
Dārında durdum niyāza vardum
- 23 Hacer-i es°ad olmazam eb°ad
Didiler efr[ā]d ferdem mücerred
- 24 İtdi telķīni aldı teslīmi¹²⁷⁹
Bildüm ta°līmi kıldum qabūli

¹²⁷² budur: Vezin gereği *bu* olmalıdır.

¹²⁷³ gel: Vezin gereği *ki* olmalıdır.

¹²⁷⁴ Hācī Bektāşa şıdķ-ıla: Vezin gereği *Şıdķ-ıla Hācī Bektāşa* olmalıdır.

¹²⁷⁵ olagör sen de: Vezin gereği *Sen de olagör* olmalıdır.

¹²⁷⁶ Mısrânın vezni kusurludur.

¹²⁷⁷ Mısrânın vezni kusurludur.

¹²⁷⁸ Mısrânın vezni kusurludur.

¹²⁷⁹ Mısrânın vezni kusurlu olup *Telķini itdi teslīmi aldı* olmalıdır.

- 25 Mihr-ile nesne tayfında ceste
Ser-i kemer-beste °aşkla meste¹²⁸⁰
- 26 Tekmīl-i erkān kanı gören cān
Gösteren¹²⁸¹ Sübhān cān bunda kurbān
- 27 Geldi Hāk¹²⁸² hūn-ı °aşk oldu cāmı
Cennet kebābı Kevşer şarābı
- 28 İtdi tecellā kıldum temennā
Virdi tesellā oldum tevellā
- 29 Hayder-şifātām şek tutma zātām
Hākka mir°ātām muhyī memātām
- 105a 30 °ĀŞİM dinildi Hākdur görindi
Bildi bilindi hükmi yüridi
- 31 N'eyledün °ĀŞİM esrār-ı nāzım
Ced-be-ced Kāzım Kānbere şāhum¹²⁸³

475

Mef°ülü Mefā°ilün Mef°ülü Mefā°ilün

- 1 Tuḥfeñ n'ola yoğ-ısa abdāla hedāyāye
Nuṭkuñ senün ey °ĀŞİM degmez mi ya bir pāre

476

MURABBA°-I °ĀŞİM BABA

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

I

Āl-i evlād-i ṭahāretle añar Perverdigār

Hākka kurbet ister iseñ kıl senā ley1 ü nehār

¹²⁸⁰ Mısrânın vezni kusurludur.

¹²⁸¹ gösteren: Vezin gereği *gösterdi* olmalıdır.

¹²⁸² geldi Hāk: Vezin gereği *Hāk geldi* olmalıdır.

¹²⁸³ Mısrânın vezni kusurludur.

Sen de mü'min zümresiyle ھاşır u neşr ister iseñ
Dāmenin elden bırakma olasın sen ھاڭڭا yār

477

GÜFTE-İ EDİB

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Ma'ārif bilmeyen °allāme-i zāhir-perestānı
ھاڭāyık görmeyince meclis-i °irfāna almazlar
- 2 Sebaḫ-āmūz-ı ādāb olmayınca pīş-i kāmilde
O bī-berg ü nevāyı hıẓmet-i sultāna almazlar
- 3 Bu yir bezm-i ھاḫīḫat sırru'l-esrār-ı İlāhīdür
Anuñ-çün maḥrem olmaz her biri bī-gāne almazlar
- 4 Ne mümkün ehl-i şüret zerre aḫz itmek ma'ānīden
O şahsı kim muḫaddem ḫalka-i vicdāna almazlar
- 5 Muḫaḫḫak olmayınca sīret-i zātında isti'dād
Görüp ehl-i başīret¹²⁸⁴ muntaẓır im'āna almazlar
- 6 Tek-ā-pū itmeyince dergeh-i vālā-yı mürşidde
Tehī āsān anı dil-ḫāne-i insāna almazlar
- 7 Girüp keşī-i ḫalb-i °ārif e geşt itmeyen °ummān
ھاڭāyık baḫrına ḡavvāş olup dūr-dāne almazlar
- 8 Sezāvār-ı naẓar olmazsa cāh ehli daḫı olsa
Ne şanduñ zümre-i pāk-i ḡırīv-i şāna almazlar
- 9 Muẓāf-kār-zāde-i düşmen-i emmāreye dā'im¹²⁸⁵
Zebūn-ı nefis olan nā-merdümi meydāna almazlar

¹²⁸⁴ başīret: Derkenardır.

¹²⁸⁵ Mısranın vezni kusurludur.

- 10 Oğurlar ders-i ʿaşkı mekteb-i ehl-i ḥaḳīḳatden
 ʔurı mefʿül ü fāʿil diñleyüp efsāne almazlar
- 11 EDİBā iʿtirāf-ı ʿacz iden dilden olur maḳbūl
 Bütün maḥv olmayınca bezm-i dervīṣāna almazlar

478

GÜFTE-İ LEVNİ DEDE ʔARB-I MEŞEL¹²⁸⁶

11'li Hece Ölçüsü

I

105b ʔut atalar sözün ḳalb-i selīm ol
 Gönülden gönüle yol var dimişler
 Gider yavuzluğu ṭabʿ-ı ḥalīm ol
 Sert sirke ḳabına zarar dimişler

II

Çü bildük alçağa aḳmaḳdadur şu
 Kāmilūñ cāhile naṣīḥati bu
 Aḳrānuñı¹²⁸⁷ gözet olma ʿabeṣ-gū
 Birdür īmān-ıla iḳrār dimişler

III

ʿĀḳıbet-endīṣ ol ey dil-i çāpük
 Yitişmez mi saña bu nümūnelik
 ʔaçan lori ḳuşı bulsa bir kemik
 Evvel ölçer soñra yudar dimişler

IV

Dilden ister-iseñ ḡıll [ü] ḡış gide
 Metāʿ-ı rāzını açma ḥasūde
 ʔıyma müşteriye az al fāʿide
 Alan [da] şatandan umar dimişler

V

Çārşū-yı deh(i)rde nice toz ḳopar

¹²⁸⁶ *Saz Şairleri I- V* (Köprülü, 2004, C 3, s. 376-379).

¹²⁸⁷ aḳrānuñı: Anlam gereği *Saz Şairleri*'ndeki (Köprülü, 2004, s. 376) *iḳrāruñı* uygundur.

O vaḳti gözeden çok ṭaḳye ḳapar
 Ḥalāl-zāde gelür bāzārı yapar
 Ḥarām-zāde gelür bāzārı¹²⁸⁸ bozar dimişler

VI¹²⁸⁹

Ṭama^c-ı ḥāmını terk eyle erken
 Elüñden gitmesün ger dimeyen¹²⁹⁰
 Deve āhū gibi boynuz ararken
 İki ḳulağından çıkar dimişler

VII

Baḳma bu ^cālemüñ kesb ü kārına
 Bir nefesi virme cihān varına
 Bugünki furṣatı ḳoyma yarına
 Yār yıkıldığı gün tozar dimişler

VIII

Aşdım bu ^caraṣātda¹²⁹¹ ben de bir ḳoyun
 Meydān-ı hünerde gel sen de şoyun
 Felegüñ zorına kār itmez oyun
 Ḳatı zor oyunu bozar dimişler

IX

Her kārā uzatma elin etegin
 Yelḳovana döner āḥir emegin
 Nitekim göldeki şaşḳın ördegin
 Başın ḳor ḳıçından dalar dimişler

X

^cIrzıyla var[a]maz eşḳıyā eve
 Uşlu gez kim seni hep ^cālem seve
 Bundan büyük at var atın da deve
 Deveden [de] büyük fil var dimişler

XI

¹²⁸⁸ bāzārı: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹²⁸⁹ 6, 7, 8, 9, 10. dörtlüklerdeki dizelerin yazımında mürettip tarafından sıralama hatası yapılmış olup *Saz Şairleri*’ndeki (Köprülü, 2004, s. 376-379) sıralama esas alınarak düzenlendi.

¹²⁹⁰ Mısra vezne göre eksik olup *Saz Şairleri*’ndeki (Köprülü, 2004, s. 378) *Elinden çıkmasın der isen dümen uygundur*.

¹²⁹¹ ^caraṣātta: Anlam ve vezin gereği *Saz Şairleri*’ndeki (Köprülü, 2004, s. 376) *^carşaya uygundur*.

Tālib-i ma'rifet çekerse emek
Yürük at artırur yemin giderek
Şā'ire şî'r ile sâz u söz gerek
Yaluñuz taş duvar olmaz dimişler

XII

106a Güneş balçık ile şıvanmaz ey dil
Bî-zebân da olsa bellüdür kâmil
Kendüden gayrıyı begenmez câhil
Kendi çalar kendi oynar dimişler

XII

Gerçi çok cihānda böyle bilenler
Kānda bilmeyenler kānda bilenler
Böyledür 'âdet tağdan gelenler¹²⁹²
Bāğda olanları kıvar dimişler

XIV

Bir kâmil mürşidi bulmayanlara
Pîrlar naşîhatini¹²⁹³ almayanlara
Sözinüñ işbâtı olmayanlara
Dipsiz kile [bir] boş 'anbâr dimişler

XV

Yüzüm yirde tenüm hāk-ile yeksân
Başum gavğâlardan olsa perîşân
Göz[ler]üm düş olsa cānāna hayrân
Göñülse ma'şûmdur umar dimişler

XVI

Dir mi dil ü cān ol[ur]sa kenāre
Hicrân-ı 'aşk-ıla dil pāre pāre
Ne'm giderse gitsün vişāl-i yāre
Beñ-i 'Arzû hezār dīnār dimişler

XVII

Küy-ı dil-ārāya eylersin aķın

¹²⁹² Mısra vezne göre eksiktir.

¹²⁹³ naşîhatini : Vezin gereği *naşîhatin* olmalıdır.

Qarda yürü izin belürtme şakın
 Hele *ġāfil me-bāş* eṭrāfa baqın
 İl ʿārīfdür tizce duyar dimişler

XVIII

Ḥīle⁹i irtikāb itme kıl hāzer
 Disünler adına bir er oğlu er
 Sen elüñ qapusın qaķarsañ eger
 El de senüñ qapuñı qaķar dimişler

XIX

Diñlediler bunı şordımsa kime
 Tuz ekmek bilmeze müşkilüñ dime
 Gel quru_ekmek yi nā-merd loķmasın yime¹²⁹⁴
 Bir¹²⁹⁵ gün olur başuña qaķar dimişler

XX

ʿĀdetu'llāh böyledür¹²⁹⁶ ezelden āzād
 Qul qula sebebdür ey dil-i nā-şād
 Faķırde zengīne hızm̄et etmeden murād¹²⁹⁷
 Bal tutan parmağın yalar dimişler

XXI

Gerek şaķī olsun gerekse saʿīd
 Kereminden kerīm eylemez baʿīd
 Bö[yle]dür felekden kesmezem ümīd
 Gün toğmadan neler toğar dimişler

XXII

Eski meşellerle eyle sen ʿamel
 Qırqıların birine olursun bedel
 Uşul-i maʿnī⁹i bilmeyen echel
 Şolağına davul çalar dimişler

XXIII

LEVNİ pīrlerüñ naşīḥati böyle

106b

¹²⁹⁴ Mısra vezne göre fazladır. “Gel” vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹²⁹⁵ bir: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹²⁹⁶ böyledür: Vezin gereği *böyle* olmalıdır.

¹²⁹⁷ Mısra vezne göre fazladır.

Đur[ũ]b-ı emşāli nazm-ıla söyle
 Meydān-ı hünerde ağırlık eyle
 Ağır başar yegni kalker dimişler

479

GÜFTE-İ ABD[Ā]L MŪSĀ¹²⁹⁸

11'li Hece Ölçüsü

I

Kim ne bilür bizi nice şoydanz
 Ne zerre[ce] otdan ne ĥod şudanz
 Bizüm meftūnumuz ma'rifet söyler
 Biz Ĥorāsān mülkindeki baydanz

II

Yidi deñiz bizüm keşkölümüzde
 Ĥācum 'ummān ise biz de göldenüz
 Ĥıẓr u İlyās bizüm yoldaşumuzdur
 Ne zerrece günden ne ĥod aydanz

III

Yidi ŧamu bize nev-bahār oldı
 Sekiz uçmağ içindeki köydenüz
 Bizüm zaĥmumıza merhem bulunmaz
 Biz kader oğına gizli yaydanz

IV

Ŧūrda Mūsā durup münācāt eyler
 Neslümüzü şorar iseñ Ĥoydanz
 ABDĀL MŪSĀ oldum geldüm cihāna¹²⁹⁹
 'Ārif añlar bizi nice sırdanz

480¹³⁰⁰

11'li Hece Ölçüsü

'Alī geldüm adum bahāne¹³⁰¹

¹²⁹⁸ *Abdal Musa Sultan ve Velayetnâmesi* (Atalay, 1996, s. 45).

¹²⁹⁹ Mecmuada 479. şiirin IV. dörtlüğünün son iki dizesi 480. şiir olarak belirttiğimiz dizelerden sonra yazılmıştır; ancak 479'daki iki dize başka bir nefese ait olduğundan *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri* 'ne (Ergun, 1955, s. 21) göre yer değişikliği yapıldı.

¹³⁰⁰ *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri* (Ergun, 1955, s. 21).

¹³⁰¹ Mısra vezne göre eksik olup *Ali oldum, Adem oldum bahane* (Ergun, 1955, s. 21) uygundur.

Gögercin donında kondum cihāne
 [Didiler bu meydān kimiñ haqqıdır
 Kim didi ki şu murdārı yu deyu]¹³⁰²

481

GÜFTE-İ NESİMİ¹³⁰³

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün

- 1 Burc-ı 'aḳreb zülfüñ olmış āfitāb andan çıkar
 Şu'eler şalmış cihāna māh-tāb andan çıkar
- 2 Dāne dāne 'ārızuñda şol 'araḳ nemdür didi
 Gül gibi güldi didi güldür gül-āb andan çıkar
- 3 Zülmetüñ hierin āb-ı ḫayātın bulmağa¹³⁰⁴
 Tā bu çihre¹³⁰⁵ berḳ urup 'aks-i şarāb andan çıkar
- 4 Şol¹³⁰⁶ burc-ı 'aḳrebüñe dirler dil-berüñ yaḳasıdır
 Bilmemişsin her seḫer şol āfitāb andan çıkar
- 5 Ey NESİMİ kimse bilmez bu mu'ammā sırrını
 İki nokta üç ḫurūf [bu] dört kitāb andan çıkar

482

GÜFTE-İ EMİR SULTÂN ḲUDDİSE SİRRUHU¹³⁰⁷

11'li Hece Ölçüsü

I

Gerçek 'āşıḳlara şalā dinildi
 Dertli olan gelsün dermān[ı] buldum
107a Āh ile vāh ile cevālān iderken
 Cānumuñ içinde cānānı buldum

¹³⁰² *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*"nden (Ergun, 1955, s. 21) tamamlandı.

¹³⁰³ *Nesîmî'nin Divanında ve Diğer Kaynaklarda Rastlanmayan Şiirleri* (Kalyon, 2015, s. 788).

¹³⁰⁴ Mısrânın vezni kusurlu olup *Zülmetinden saçınıñ 'ayn-ı ḫayāt aḳar meger* (Kalyon, 2015, s. 788) uygundur.

¹³⁰⁵ çihre: Anlam gereği *çarḫa* (Kalyon, 2015, s. 788) uygundur.

¹³⁰⁶ şol: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹³⁰⁷ *Türk Tekke Şiiri* (Eren, 2013, s. 83).

II

Aķar gözlerümden yaş yirine ķan
 Zerrece görünmez gözüme cihān
 Deryālar nüş eyleyüp ķanmaz iken
 °Āşıklar ķanduran °ummānı buldum

III

°Āşıklar meydāna toĝrı varurlar
 Erenler cem° olmış virüp alurlar
 Cümle enbiyālar dīvān dururlar
 Cevāhir bahş olan dükkān[ı] buldum

IV

Açılmış dükkānlar kurulmuş bāzār
 Cānlar mezād olup¹³⁰⁸ dellālde gezer
 Oturmuş ümmetüñ berātın yazar
 Hāķķa maħbūb olan sulţān[ı] buldum

V

EMĪR SULţĀN eydür hoş bāzār imiş
 °Āşıklar seyrān idüp gezer imiş
 Cümlenüñ maķşūdı ol dīdār imiş
 Hāķķa ķarşu duran dīvānı buldum

483

MUĤAMMED MIŞRĪ EFENDĪ MERĤŪM KUDDĪSE SĪRRUHU'L-°AZĪZ
KÖPRİLİ-ZĀDE MUŞTAFĀ PAŞAYA GÖNDERDİĞİ MEKTŪB
ŞŪRETİDŪR¹³⁰⁹

Ey Köprili-zāde MışrĪ°i taĝlĭz içün kütüb-i evliyā°ı zabt u ĥalel ile tōldurduñ
 bugün bāb-ı ferāsete bir miķdār baķdum tamām müţāla°a vü müşākele vü mūmāşele
 ile tōldurup Ĥasan Efendi ile göndermişsin ey Köprili-zāde bāb-ı ferāsetüñ bir nev°i
 vardur anı ehlu'llāh yazmamışlardır odur ki nŭr-ı ferāsetle bir şey°e °ārif muţţali°
 olsa anı izhār itmekde maħzŭr var mıdur yok mıdur oldıĝı şŭretde zarar kendüsine
 midŭr dostlarına mıdur yāĥud düşmenlerine midŭr zarar kendüsine ise velev ba°de-
 zamān ise de anuñ izhārını terk ider kendüye cāhil imiş eşek imiş aĥmak imiş dirler

¹³⁰⁸ mezād olup: Derkenardır.

¹³⁰⁹ *Risāle-i Haseneyn* (ussakiorder.com, 2024).

izhār itmez ikinci ferāset kendine izhār itmekde nef'i var līkin dostlarına zarar var bu daḥı velev ba°de-zamān ise de terk ile taḡyīr ü ta°yībi ḡabūl ider üçüncü odur ki izhārında kendüsine nef° vardır dostlarına daḥı yāḥud nef° [ü] zarar mücerred düşmenlerine [107b] olur °arīf anı izhār itmek de iki kısımdur kāmīl olan düşmene gelen zararı ḡayırmaz izhār ider ammā ekmel olan °arīf-i bi'llāh dosta gelecek zararı nice ḡayırsa düşmene gelecek zararı daḥı öyle ḡayırrur zīrā düşmen ḡalıcak °arīf teraḡḡīden ḡalur dost ile düşmen iki ayak gibidür düşmen gidicek bir ayak ile ḡalur bir ayak ile ḡod menzile varılmaz bu ḡālī her °arīfe Allāhu °azīmü's-ḡān virmemişdür her peyḡam-ber bir kemāl-ile faḡr eylemişdür MİŞRİ daḥı düşmenler-ile faḡr ider on sekiz sene ḡabslerinde olduğına faḡr u ḡükr ider İlāḡī sen ḡol faḡl u minen ḡāḡibisin ki ḡadd ü pāyānı yoḡdur cem°-i cevāḡir ü °araḡa vü ecnās-ı envā°-ı efrāda ḡümūlī bir ḡaḡresine noḡḡān getürmez cümle °uḡātın cürmini bir ḡaḡresi maḡv ider ben ḡümūl [ü] ḡaḡāyā ḡāḡibiyem ki cürmüme ḡadd ü pāyān yoḡdur beni °afv eyle bī-nihāye faḡluñ ile ḡāl ehline ma°lūmdur ma°zūr ola ve's-selāmu °alā meni't-tebea'l-hüdā ḡād[im]ü'l-fuḡarā eḡ-ḡeyḡ Muḡammed-i Mıḡrī

484

GÜFTE-İ ḡAḡĀ'İ¹³¹⁰

11'li Hece Ölçüsü

I

°Alīnūñ sırrına ireyin dirseñ
 Bir mürḡid-i kāmīl bul da andan gel
 Küfrini īmāna ḡayayın dirseñ
 Var kendi küfriñi bil de andan gel

II

ḡerī°at ma°nisi insāna sözdür
 ḡarīḡat severler gice gündüzdür
 ḡöñül baḡr-ı °aḡḡ[dur] deryā deñizdür
 Baḡrī ol °ummāna dal da andan gel

III

Piḡüri piḡüri söyle sözüñi
 İki paydan ırmayı gör yüzüñi

¹³¹⁰ *ḡatāyī Divanı* (Ergun, 1965, s. 54-55).

Mürşidüñe teslîm eyle özüñi
Muşâhib kapusın bul da andan gel

IV

Cellâd oluban cānuña kıyagör
°Ārif olup her ma°niden tıyagör
Cesedüñi¹³¹¹ kendü elüñle yuyagör
Kendi namāzuñı kıl da andan gel

V

ŞĀH HATĀYĪyem ma°nî söyler dilden
Ayırurlar seni kibr-ile kînden
Ölmeyene naşîb olmaz bu yoldan
Var ölmezden evvel öl de andan gel

108a

485

DĪGER-İ HATĀ'İ¹³¹²

11'li Hece Ölçüsü

I

Gel gönül pîrlerüñ naşîhatini
Biz tütalum tıtmayanda nemiz var
Dost maḥabbetini¹³¹³ maḥabbetümüze
Biz katalum katmayanda nemiz var

II

Bize böyle diyen böyle dimişdür
Bir loḳma'ı biñ cān-ıla yimişdür
Erenler bir toḡrı yoldur ḳurmuşdur
Biz gidelüm gitmeyende nemiz var

III

Yine Hāḳ sendedür sen saña baḳa
Sen saña baḳup da sen senden ḳorḳa
İhlāş-ıla niyāzımızı Hāḳḳa
Biz idelüm itmeyende nemiz var

¹³¹¹ cesedüñi: Vezin gereği *cesedüñ* olmalıdır.

¹³¹² *Hatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 69-70).

¹³¹³ maḥabbetini: Vezin gereği *maḥabbetin* olmalıdır.

IV

Gel HATĀ'İ ikrārumuz güdelüm
 Biz bizi görelüm ili n'idelüm
 Yıkık gönülleri ma'cūr idelüm
 Biz idelüm itmeyende nemiz var

486

DİĞER-İ HATĀ'İ¹³¹⁴

8'li Hece Ölçüsü

I

Şāh-ı merdān kullarıyuz
 Kōlayına aş degülüz
 Kānā'at ile yürürüz
 İllā tokuz aç degülüz

II

Evliyā gönlümüz aldı
 Kālbümüz nūr ile tōldı
 Gözlerümüz dīdār gördi
 Cennete muhtāc degülüz

III

Evvel bizüz āhır bizüz
 Hemān leyl ü nehār bizüz
 Gül açılmış bahār bizüz
 Yaz olduk biz kış degülüz

IV

Biñlerden kırklara irdük
 Tārīkat evinde tırduk
 Yidilerden haber virdük
 Üçlerdenüz hīç degülüz

V

ŞĀH HATĀYİm göçür göçün
 Dünyāyı terk itmek içün

¹³¹⁴ *Hatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 126-127).

Şızdık eridük Hakk-ıçün
Altun olduk tunç degülüz

487

108b

DİĞER-İ HAṬĀ'İ¹³¹⁵

8'li Hece Ölçüsü

I

Qırklar meydānına vardum
Gel berü ey cān didiler
°İzzet ile selām virdüm
Gel işte meydān didiler

II

Qırklar bir yirde tırdılar
Otur diyü yir virdiler
Öñüme şofra yazdılar
El loqmaya şun didiler

III

Qırklarunñ kalbi tıridur
Gelenünñ göñlin arıdur
Gelişünñ kandan beridür
Söyle sen kimsin didiler

IV

Gir semā°a bile oyna
Silinsün açıl sun ayna
Qırk yıl meydānda dur qayna
Dağı çig bu ten didiler

V

Gördüğünñi gözün ile
Söyleme sen sözün ile
Andan soñra bizüm ile
Olasın mihmān didiler

VI

¹³¹⁵ *Hatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 112-113).

Düşme dünyā miḥnetine
 Tālib ol Ḥaḳ ḥazretine
 Āb-ı zemzem şerbetine
 Parmağını ban didiler

VII

ŞEYḤ ḤAṬĀYİm nedür ḥālün
 Ḥaḳḳa şükr it kaldur elün
 Ğıybetden kesegör dilün
 Bizümle yeksân didiler

488

DİĞER-İ ḤAṬĀ'İ¹³¹⁶

11'li Hece Ölçüsü

I

Muḥammed °Alīnün gitdigi yola
 Biz daḥı gidelüm yorulmayalum
 On iki imāmda¹³¹⁷ kayd-ı defter bula
 Bir ğayrı defterde bulunmayalum

II

Allāh bir Muḥammed ḥaḳ Tañrı birdür
 Erenler üstinde balḳır [bir] nürdur
 Cennet-i a°lāda bir dergāh vardur
 Biz de ol dergāhdan ayrılmayalum

III

Sevdigümüz bizüm anlar da bilsün
 İnşāf ehli olan inşāfa gelsün
 Olsun birlik olsun hem dirlik olsun
 Biz de bu birlikden ayrılmayalum

IV

Ḳaba şaba olsun hemān °aşḳ olsun
 Arıdalum gönül evin pāk olsun
 ŞĀH ḤAṬĀYİm nefesümüz ḥaḳ olsun

109a

¹³¹⁶ *Ḥatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 62).

¹³¹⁷ imāmda: Vezin gereği *imām* olmalıdır.

Biz de bu nefesden ayrılmayalım

489

DİĞER-İ HAṬĀ'İ¹³¹⁸

11'li Hece Ölçüsü

I

Dün ü gün istegüm budur Hudādan
Mürşidümden ğayrı ne'm var benüm de
Dā'imā ayırma beni izinden
Mürşidümden ğayrı ne'm var benüm de

II

Mürşide hîle_olmaz toğrı gelinür
Yalanuñ bünyādı yokdur delinür
Her ne ister iseñ anda bulunur
Mürşidümden ğayrı ne'm var benüm de

III

Yidi yirde İmām Ca'fer maḳāmı
Virdiler elüme çün evrāḳumı
Naḳd ilinde Şeyḫ Şāfinüñ raḳamı¹³¹⁹
Mürşidümden ğayrı ne'm var benüm de

IV

Muḥammed °Alinüñ toğrı erkānı
Mürşidüñe var ki göresin anı
Mürşidüm gemidür ṭālib yelkeni
Mürşidümden ğayrı ne'm var benüm de

V

Bu sözi söyleyen Sultān HAṬĀ'İ
HAṬĀYİden ğayrı kim var gedā'î
Şavarın üstinden biñ bir ḳazāyı
Mürşidümden ğayrı ne'm var benüm de

490

¹³¹⁸ *Hatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 48-49).

¹³¹⁹ raḳamı: Anlam gereği *maḳāmı* olmalıdır.

DİĞER-İ HAṬĀ'İ¹³²⁰

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 *Te'ālā şānuhu* gel gör ki¹³²¹ bize nūr-ı Hūdā geldi
Cemī'-i ḥatm-i enbiyā¹³²² Muḥammed Muşṭafā geldi
- 2 Sevindi cān-ı 'aşıklar açıldı baht-ı şādıklar
Çıkardı rūḥ-ı mü'minler şafā geldi şafā geldi
- 3 Şafā ehli zemīnlerde zamānlarda muḥaddemdür
Feleklerden meleklerden hezārān merḥabā geldi
- 4 Ferişteler inüp gökden beşāret ehl-i 'irfāna
Havārice ecel [y]itdi Yezīdlere belā geldi
- 5 'Azāzil aşı şeyṭānuñ yiter taḳlīdine uyma
Ögüt tut Hāḳ yolın görgil imām-ı reh-nümā geldi
- 109b 6 İşitdi mürşid-i kāmīl ḳamu ehl-i imām oldı
Sevindi gāzīler cümle ki ḥatm-i evliyā geldi
- 7 Bahādur gāzīler ḳopdı başında tāc-ı devlet var
Budur Mehdī-zamān devr-i cihān nūr-ı beḳā geldi
- 8 İmām Ḥayderüñ oğlı[na] dil ü cāndan rızā virdük
İmām Ca'fer Mūsī-i Kāzım 'Alī Mūsī Rızā geldi¹³²³
- 9 Ḥalīlu'llāh ṭonın geymiş ḳıgırdmış adına¹³²⁴ İsmā'ıl
Aña ḳurbān oluñ diyü çün Allāhdan nidā geldi

¹³²⁰ *Ḥatāyī Dīvānı* (Macit, 2017, s. 253-254).

¹³²¹ ki: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹³²² cemī'-i ḥatm-i enbiyā: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Macit, 2017, s. 253) *Cemī'-i enbiyā ḥatmī* daha uygundur.

¹³²³ Mısranın vezni kusurlu olup *İmām Ca'fer-i Şādık'dan imām Mūsā Rızā geldi* (Macit, 2017, s. 254) uygundur.

¹³²⁴ adına: Vezin gereği *adı* olmalıdır.

- 10 Hâka mazhar-durur Âdem sücûd it uyma İblîse
Ki Âdem tonına girmiş Hudâ geldi Hudâ geldi
- 11 Dalâlet içre zulmetden yitürmişdür çerâğuñı
Gözün aç gör bu zulmetden ki dîn bedr-i dücâ geldi
- 12 Cihânı sihr-ile Fir°avn özine kâni° itmişdi
Buları yutmağa Mûsî° aşası ejdehâ geldi
- 13 Özi zât u dili *Tāhā* yañağı *kāf* ve'l-Ḳur°ān
Ḳaşı nūn [u] saçı ve 'l-leyl yüzi *şems-i duḥā* geldi
- 14 Güzel şāhum kamer māhum murādḡāhum gönül-ḡāhum
Cemāli mazharu'llāhum güzīn-i evliyā geldi
- 15 HATĀYİ hastesin şāhuñ cemāl-i vaşlın istersin
Revān [vir]¹³²⁵ cān şatun algıl bu °ilme cān-bahā geldi

491

DİĞER-İ HATĀYİ¹³²⁶

Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilātün Fā°ilün

- 1 Ey diyen kim °ākılem dīvāna hoş gelmek gerek
Kim kıılır lāf-ı hüner merdāne hoş gelmek gerek
- 2 Çün °azīz-i Mısr-ı °aşḡ olmak dilerseñ ey gönül
Yūsuf-ı Mısrī gibi zindāna hoş gelmek gerek
- 3 °Āşıkam dirseñ gönül °aşḡ āteşinden dönme kim
Şem° odına yanmağa pervāne hoş gelmek gerek
- 4 Zāhidā vird eyle dā°im fīkr ü zıkr-i rüy-i dost

¹³²⁵ *Dīvân*'dan (Macit, 2017, s. 254) tamamlandı.¹³²⁶ *Hatâyi Dīvânı* (Macit, 2017, s. 393-394).

Ehl-i İslāmam diyen ĩmāna hoş gelmek gerek

5 Ey gönül lāf itme kim ma[°]nīde lāf iden kişi
Ma[°]rifet meydānına merdāne hoş gelmek gerek

6 [°]Āşıķam dirsın gönül şartı budur [°]āşıķlaruñ
Her ne kim cānāne kılsa cāna hoş gelmek gerek

7 Ey HATĀYĪ şi[°]rüñi ol yār ister diñleye
Dil-rübālar gūřına dūr-dāne hoş gelmek gerek

492

DĪĖER-İ HATĀYĪ¹³²⁷

11'li Hece Ölçüsü

I

Bir güzelüñ vücūdına řehrine
Baķ nazar eyle de hemān [°]ārif ol
Dükkānında metā[°]um var diyene
Yok nazar eyle de hemān [°]ārif ol

II

110a Ur özüñe erenlerüñ göresin
Ṭabīb şarar yüregümüñ yarasın
Çerb eyleme maķabbetüñ çırasın
Yek nazar eyle de hemān [°]ārif ol

III

Hercāy[ī] güzele ķořma bařuñı
Hercāyilik idüp atar řařuñı
Müşterī bulursañ çöz ķumāřuñı
şat nazar eyle de hemān [°]ārif ol

IV

Beş vaktüñ farzı kaç sünneti [de] kaç
Özüñe tanış da müşkilüñi seç

¹³²⁷ *Hatāyî Divanı* (Ergun, 1965, s. 56).

Ḥaḳīḳat tarlasına ma°rifet şaç
Ek nazar eyle de hemān °ārif ol

V

ḤAṬĀYİm dir raḥm itmezem yalana
Özin teslīm ider kendü gelene
Ay °Alīdür gün Muḥammed bilene
Baḳ nazar eyle de hemān °ārif ol

493

DİĞER-İ ḤAṬĀYİ¹³²⁸

Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün Mefā°ilün

- 1 Vücūdum şehrine girdüm o şehri pür-şafā gördüm
Velāyet °ilmine irdüm °aceb nūr-ı Ḥudā gördüm
- 2 Şerī°at şartını bildüm ṭarīḳat yolına geldüm
Ḥaḳīḳat baḥrına ṭaldüm °Alīyyü'l-Murtezā gördüm
- 3 Ḥaḳīḳat °ilminüñ sırrın ne bilsün her ṭahāretsüz
Bu sırta irmedi münkir anuñ ḳatlin revā gördüm
- 4 Göñül şehrinde ol dil-ber menüm Rūḥu'l-Eminümdür
Yüzün *seb°a'l-meşānīd*ür yidi ḥaṭ istivā gördüm
- 5 *Elestü Rabbüküm* sırrın dehānından °ayān oldu
Gözün *ve'ttīni ve'zzeytūn* yüzün *şemsü'd-ḍuḥā* gördüm
- 6 Vücūduñ şehrine girdüm irişdüm gevher-i kāna
Ser-ā-ser gelmek¹³²⁹ şehrin bilen nūr-ı Ḥudā gördüm
- 7 Ḳamu eşyā vücūdından sen ol settār-ı °ālemsin
Cemālün āsitānında ḤAṬĀYİ°i gedā gördüm

494

¹³²⁸ *Ḥatāyî Divanı* (Ergun, 1965, s. 158).

¹³²⁹ gelmek: Vezin ve anlam gereği *Divân*'daki (Ergun, 1965, s. 158) *gönlümün* daha uygundur.

DİĞER-İ HATĀ'İ¹³³⁰

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Dil-berā ḥüsn-i ruḥuñ güلزārın¹³³¹ cennet bilmişem
Her ne kim senden gelürse °ayn-ı raḥmet bilmişem
- 2 Her ne kim cevır ü cefā kılsañ bu miskīn göñlüme
Ben ğamuñdan ağırıman bu cāna minnet bilmişem
- 3 Tende cān oldukça gitmen āsitānuñdan senüñ
Ḥāk-i pāyüñ ey şanem başumda devlet bilmişem
- 4 Her ne kim senden gelürse ḥaste cānum nüş ider
Ḳahruñı rāḥat senüñ cevruñı ḥürmet bilmişem
- 110b 5 Men HATĀYĪ bendeyem bir pādişāh-ı vaḳte kim
İşigüñde ḳulluğın sultānca °izzet bilmişem

495

DİĞER-İ HATĀYĪ¹³³²

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ḥaḳ te°ālā ḥüb yaratmış bu teni ol cān için
Bir °aceb ḥalvet-serāy yapmış[dur] ol mihmān için
- 2 Ḥāzır olğıl ol serāya ğayr aña daḥl itmesün
Bezegin her zīnet-ile taḥt-ı dil sultān için
- 3 Bī-edeb tertīb ziyāde yā şikāyet kılmāsın
Ḥaḳ özüñ virdi saña bu gevher-i ĩmān için
- 4 Ḥalkı insānı yaratdı ya°nī özin tanıya
Cümle eşyāyı yaratdı ḥāşşaten insān için

¹³³⁰ *Hatâyi Dîvânı* (Macit, 2017, s. 417).

¹³³¹ güلزār: Vezin gereği *güلزār-ı* olmalıdır.

¹³³² *Hatâyi Dîvânı* (Macit, 2017, s. 480).

- 5 Ey HAṬĀYĪ ger ḥaṭā ṣādır olursa sehv-ile
Ġāfirü 'z-zēb oldı peydā ġam yime 'iṣyān içün

496

DĪGER-İ HAṬĀ'Ī¹³³³

11'li Hece Ölçüsü

I

Serserī meydān[1] degül bu meydān
Ġāfil yürimeyüp ḥazer olmalı
Girü düş yatlu fikr ü yaman ḥūydan
Öz özüñden özge deger bulmalı

II

Efsāneden berī eyleye¹³³⁴ ḥālūñi
Rızā ile bend eyleseñ dilūñi
Temāṣā eyle ḥaḳīḳatūñ¹³³⁵ yolını
Tenūñ kesüp ḳanuñ udar bulmalı

III

Ġāzīler nā-dān[1] istemez n'ider
Her ot köki üzre uzar¹³³⁶ gider
Bu çekirdek aşlına te'lif ider
Arayup bir özge bī-mār bulmalı

IV

HAṬĀYĪm iḳrārdan dönen Mervāndur
Ġāzīler dergāha yider bulmalı
Muṣāḥib dīnden mürebbī ṣarvāndur
Bizi bu dergāha yider bulmalı

497

DĪGER-İ HAṬĀYĪ¹³³⁷

8'li Hece Ölçüsü

¹³³³ *Hatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 53).

¹³³⁴ eyleye: Vezin gereği *eyle* olmalıdır.

¹³³⁵ ḥaḳīḳatūñ: Vezin gereği *ḥaḳīḳat* olmalıdır.

¹³³⁶ uzar: Vezin gereği *Dîvân* 'daki (Ergun, 1965, s. 53) *uzayup* uygundur.

¹³³⁷ *Hatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 109-110).

I

Dil ile dervîşlik olmaz
 Hâli gerek yol ehlinüñ
 Arılayın her çiçekden
 Balı gerek yol ehlinüñ

II

Giçmek gerek dört köpriden
 Kurtulasın mürebbiden
 Mürebbiden muşâhibden
 Eli gerek yol ehlinüñ

III

111a

Men gezerin dertli dertli
 Öter firkatli firkatli
 Bülbülleyin üni tatlı
 Dili gerek yol ehlinüñ

IV

Men gezerin ayık ayık
 Deryâlarda olur kayık
 Bülbülleri şâha lâyık
 Güli gerek yol ehlinüñ

V

HAṬĀYİyem¹³³⁸ dir kuşak kuşan
 Toz olup türāba düşen
 Bu[dur] dervîşlige nişān
 Pulı gerek yol ehlinüñ

498

DİĞER-İ HAṬĀYİ¹³³⁹

7'li Hece Ölçüsü

I

Dervîşlik eydür baña
 Sen dervîş olamazsın

¹³³⁸ Haṭāyiyem: Vezin gereği *Haṭāyim* olmalıdır.

¹³³⁹ *Hatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 131).

Bārī diyeyin saña
Sen dervīş olamazsın

II

Özüñden giçmeyince
Birlige yitmeyince
El etek tutmayınca
Sen dervīş olamazsın

III

Özüñ-ile faķī[r]sin
Dürlü diller okursın
Var yok yire kaçırsın
Sen dervīş olamazsın

IV

Kaķmak egü¹³⁴⁰ olupdı
Muḥammedde kılupdı
Dervīş terkin kılupdı
Sen dervīş olamazsın

V

ḤAṬĀYİm Ḥaķ kılıdur
Aķar çeşmi selidür
Dervīşlik pek ulıdur
Sen dervīş olamazsın

499

DİĞER-İ ḤAṬĀYİ¹³⁴¹

8'li Hece Ölçüsü

I

İmām Ca'fer kullarıyuz
Şoḥbetimüz nihān olur
Ölmezden evvel öliyüz
Cāna vaşl olan cān olur

II

¹³⁴⁰ egü: Anlam gereği *eger* olmalıdır.

¹³⁴¹ *Hatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 118-119).

İmām kulları derilür
 Ter-erkān şoḥbet sürilür
 Maḥşer şorisı şorılur
 Bunda °ālī-dīvān olur

III

Bunda kibr-ile kīn olmaz
 Hem sen olup hem ben olmaz
 Ādem öldürseñ ḳan olmaz
 Nefes öldürseñ ḳan olur

IV

Budur evvel budur āḥir
 Budur maḥabbetde mih(i)r
 Küfür her mezhebde küfür
 Bunda küfür īmān olur

V

°Aşḳ şarābından içilür
 Müşkil ḥall olur siçilür
 Ḳan işlerinden giçilür
 Erenler mürüvvet¹³⁴² kân olur

VI

Şoḥbet iderler *ene 'l-Ḥaḳ*
 Tek derdine dermāna baḳ
 Üç yüz altmış altı uğraḳ
 Sekizi uşūl-i¹³⁴³ dīn olur

VII

ḤAṬĀYĪ dir ben bundayın
 Ḥaḳ dīvānında gündeyin
 Sen bendesin ben sendeyin
 Ne sen olur ne ben olur

500

DİĞER-İ ḤAṬĀYĪ¹³⁴⁴

¹³⁴² mürüvvet: Vezin gereği *mürvet* okunmalıdır.

¹³⁴³ uşūl-i: Vezin gereği *aşl-ı* olmalıdır.

¹³⁴⁴ *Hatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 70).

11'li Hece Ölçüsü

I

111b Bâṭın[um]da baña didi bir °azîz
 Maḥabbetden giçen Ḥaḳdan da giçer
 Virmeñ naşîbini kesûñ ğıdāsın
 Maḥabbetden giçen Ḥaḳdan da giçer

II

Maḥabbet âdemi Ḥaḳka götürür
 Maḥabbet itmeyen cān müdārādur
 Dünyā vü âḥretde yüzi qaradur
 Maḥabbetden giçen Ḥaḳdan da giçer

III

Gerçek olan bir nefese inana
 Cānumuz virürüz qurbān cānāna
 La°net olsun ikrārından dönene
 Maḥabbetden giçen Ḥaḳdan da giçer

IV

Maḥabbet didükleri tecellî-zāt
 Dört kapu kırk maḳām yitmiş iki kat
 Mü°mine müslime ḥayır naşîḥat
 Maḥabbetden giçen Ḥaḳdan da giçer

V

Maḥabbet didükleri¹³⁴⁵ ḥāşlar ḥāşıdur
 Maḥabbet olmayan Ḥaḳkuñ nesidür
 Dost ḤAṬĀYİnün [bu] Ḥaḳ nefesidür
 Maḥabbetden giçen Ḥaḳdan da giçer

501

DİĞER-İ ḤAṬĀYİ¹³⁴⁶

11'li Hece Ölçüsü

I

Muḥammed °Alīnün qurdığı yoldur

¹³⁴⁵ didükleri: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ergun, 1965, s. 70) dediğin uygundur.

¹³⁴⁶ *Hatâyî Divanı* (Ergun, 1965, s. 65).

Aķ üstinde ağı görebilürseñ
 Tanıyan i°tikād söyleyen dildür
 Haķıķat baħrına dalabilürseñ

II

Gel dirler de seni ceme çekerler
 Evvel bildigüñi¹³⁴⁷ yabana atarlar
 Andan şöñra yularuñdan tutarlar
 Yıtdükleri yire varabilürseñ

III

Özi Mervān olan °ummāna talmaz
 Özi Haķķa v(ā)şıl olan cān ölmez
 Mü°minüñ hisābı yarına qalmaz
 Bunda su°ālüñi virebilürseñ

IV

Yola belī diyen cān ulu olur
 Qaynar kudret küresinden eli_olur
 Dünyādan āhirete tođrı¹³⁴⁸ yolu olur
 Virdigüñ iķrāra turabilürseñ

V

Bu pīrler himmeti yola getirür
 Eksük olan işlerüñi yetürür
 Bir qardaş Haķ sen öñde oturur¹³⁴⁹
 Özüñden Mervānı sürebilürseñ

VI

112a

Evvel ibtidādan muşāhib bulup
 Mürebbī yanında pişüp ĥall olup
 Üstād nazarında yanup kül olup
 Küllī varlıguñı virebilürseñ

VII

Şāh HAṬĀYİm eydür yola getüren

¹³⁴⁷ bildigüñi: Vezin gereği *bildigüñ* olmalıdır.

¹³⁴⁸ toğrı: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹³⁴⁹ Vezin ve anlam gereği *Bir kardaşın olub Haķ'a götürür* (Aslanoğlu, 1992, s. 479) uygundur.

Pîr ışigin bekleyüp posta_oturan
 Tâlibi reh-berdür Hâkka yitüren
 Cennetde Rıdvânı görebilürseñ

502

DİĞER-İ HAṬÂYİ¹³⁵⁰

11'li Hece Ölçüsü

I

Muḥammed bir gün evde [o]tururken
 Dört melâ'ik aña nidâ getürdi
 Selmānuñ çigninde geldi bir oğlan
 Ne güzel °izzetle selām yetürdi

II

Muḥammed oğlanuñ selāmın aldı
 Kalkuban ayağa hem öridurdi
 Muḥammed oğlana yirini virdi
 Oğlan giçdi seccādeye oturdi

III

Cebrā'îl dir bu oğlanı bilsevüz
 °İzzet idüp selāmını alsavuz
 Üzerümüzde¹³⁵¹ benlik vardur görsevüz
 Muḥammed oğlana_irādet getürdi

IV

Muḥammed eydür bu oğlan °Alīdür
 İns ü cinn [ü] meleklerden ulıdur
 Gerçeklerüñ °izzet itmek yolıdur
 İşitdi Cebrā'îl özin yitürdi

V

°Alī yaradulmuş sen piş didi¹³⁵²
 Muḥammed yüzini gördi dost didi
 Melekler °Alīden nişān istedi

¹³⁵⁰ *Ḥatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 84-85).

¹³⁵¹ üzerümüzde: Vezin gereği *üstümüzde* olmalıdır.

¹³⁵² Mısra vezne göre eksik olup *Ali yaradılmış mısın sen dedi* (Aslanoğlu, 1992, s. 498) uygundur.

Zühre yılduzın alnına getürdi

VI

Oğlanuñ °Alī idügin bildiler

Mürüvvet¹³⁵³ diyüben dārına tırdılar

Özlerine haylī sitem sürdiler

Birisi cennetden elma getürdi

VII

Elma'ı getürüp tercemān kōdı

Şāh eline aldı çār-pāre kırdı

Birini Muḥammed nūş itdi gördi

Üçün melekler dergāha yitürdi

VIII

Gör Ḥaḳ te°ālā nice naẓar kıldı

Cümle velāyeti şāh aña virdi

Biri Düldül biri zü'l-feḳār oldı

Fāṭıma vü Ḳanber anda yaturdı

IX

112b Şāh ḤAṬĀYĪ eydür özin bilenler

Arayup özinde gevher bulanlar

Üstād naẓarında kāmīl olanlar

Anlar da özin dergāha yetürdi

503

DİĞER-İ ḤAṬĀYĪ¹³⁵⁴

8'li Hece Ölçüsü

I

Gel gönül incinme bizden

Ḳalsun gönül yol ḳalmasun

Evvel āḫir yol ḳadīmden

Ḳalsun gönül yol ḳalmasun

II

Erenler bize pusıdur

¹³⁵³ mürüvvet: Vezin gereği *mürvet* okunmalıdır.

¹³⁵⁴ *Hatâyi Divanı* (Ergun, 1965, s. 111-112).

Yalan söyleyen °āṣīdūr
 Bu gerçekler nefesidür
 Qalsun gönül yol qalmasun

III

Bāğçede açılan güldür
 Ma°nī°i söyleyen dildür
 Pes ezelden yol qadīmdür
 Qalsun gönül yol qalmasun

IV

Başındadır altun tācı
 Budur erenler mi°rācı
 Keskindür yoluñ qılıcı
 Qalsun gönül yol qalmasun

V

Hey Allāhum hey Allāhum
 Eyü olmaz benüm āhum
 Saltanatlu pādişāhum
 Qalsun gönül yol qalmasun

VI

Ey dīvāne ey dīvāne
 °Āşık olan kıyar cāne
 HATĀYİm dir tāclı hāne
 Qalsun gönül yol qalmasun

504

DĠGER-İ HATĀ'İ¹³⁵⁵

11'li Hece Ölçüsü

I

Ne ğam yirsin behey °āṣī günehkār
 Dilde Hāq kelāmı Qur°ānumuz var
 Maḥv idüp °iṣyānı tevbe istiġfār
 Biz ehl-i tevḥīdüz īmānumuz var

¹³⁵⁵ *Urfa'da Mevlid ve İlâhîler* (Akpınar, 2014, s. 89).

II

Ḳalbümüz mücellā gümüşden pākdür
 Ḥālīkumuz birdür şübhemüz yokdur
 Biz Muḥammedīyüz dīnümüz Ḥaḳdur
 Firdevs-i a^clāda seyrānumuz var

III

Sünnīlerüz beytu'llāhı yaparız
 Beş vakt secde idüp toprak öperiz
 Biñ bir adlu bir Sübhāna ṭaparız¹³⁵⁶
 Bağışlar günāhı Raḥmānumuz var¹³⁵⁷

IV

Sancağı öñinde aşḫāb yanında
 Gāh şırāt[da] gāh mīzān[da] öñinde
 Yarın kıyāmetde maḫşer yirinde
 Şefā^cat şāḫibi sulṭānumuz var

V

ḤAṬĀYĪ derdine dermān arasın
 Ḳomasun dilinden *Yāsīn* süresin
 Mevlām ^cafv iderse yüzler ḳarasın
 Ḥamdü li'llāh derde dermānumuz var

Fī 7 Zī'lḳa^cde 1302 [M 27 Ağustos 1885]

Ketebuhu el-Faḳīr ṭarīḳ-ı ^cUşşāḳıyyeden Meḫmed Emīn Tefḫ

¹³⁵⁶ Mısra derkenardır.

¹³⁵⁷ Mısra derkenardır.

III. BÖLÜM: MECMUANIN MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

3.1 Süleymaniye Kütüphanesi Uşşâkî Koleksiyonu’ndaki 335 Numaralı Şiir Mecmuasının MESTAP’a Göre Tasnifi

Tablo-7. Mecmua-i Eş’ârın MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu

Yer No.	Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi Uşşâkî Tekkesi Koleksiyonu, 335					
Vr. ve S. No.	Mahlas	Matla‘ Beyti / Bendi	Mahlas / Makta‘ Beyti / Bendi	Nazım Şekli-Türü /Birim Sayısı	Vezin	Açıklamalar
1b- 2a	Mişâlî	İrdi eyyâm-ı bahâr u °âlem oldu gül-°izâr Bağladı alaylar[ı] şaf şaf şükûfe lâlezâr Bezm-i gülde lâle zerrîn câm dutdı şâhvâr Sâkıyâ şun sâgar-ı mey geçmeden devr-i bahâr Şâh-ı merdân °aşkına câm içelüm leyl [ü] nehâr Ki oldu yüz yigirmi dört biñ enbiyâya tâcdâr <i>Lâ fetâ illâ °Alî lâ seyfe illâ zü'l-feķâr</i>	Başdan ayağa MİŞÂLÎ nûr-ı rahmetdür bize İsmiñi yâd eylemek devlet sa°âdetdür bize Her bir işde reh-ber ü °ayn-ı °inâyetdür bize Hakka minnet her taraf erbâb-ı re°fetdür bize Aña kul olmak yine andan şehâvetdür bize Döndürürsek başumuz yoluñda la°netdür bize <i>Lâ fetâ illâ °Alî lâ seyfe illâ zü'l-feķâr</i>	Mütekerrir Müsebbâ/ Medhiye/ 7 bent	-.--/-.-/-.-/-.-	“Duvâzdeh İmâm-ı Hudâ Rağıya’llâhu °Anh” başlıklı olmasına rağmen şiirde sadece Hz. Ali övüldüğünden duvazdeh değil, medhiyedir.
2a- 2b	Mişâlî	Ey yüzün nârından irdi nûr-ı hürşid-i celî V°ey velâyet gülşeninün virdi ¹³⁵⁸ gûyâ bülbülü Saña keşf oldu Süleymân gibi her murğun dili Ey ki her câya irişmişdür velâyâtun eli <i>Şem°-i cem°-i evliyâ ey Hâcî Bektâş-ı Velî</i>	Hem Muhammed hem °Alî vü hem Hasan sultân-ı dîn Mehdî-i şâhib-zamânsın sırr-ı Rabbü’l-°âlemîn Âl [ü] evlâdı °Alî kutb-ı semâvât u zemîn Ey MİŞÂLÎ rahmetu’llahi °aleyhim ecma°în <i>Şem°-i cem°-i evliyâ ey Hâcî Bektâş-ı Velî</i>	Mütekerrir Muhammes / Duvazdeh/ 9 bent	-.--/-.-/-.-/-.-	“Duvâzdeh İmâm Kûtub-ı °Âlem Hünkâr Hâcî Bektâş-ı Velî Kuddise Sirruhu” başlıklıdır.

¹³⁵⁸ virdi: Anlam bakımından *verdi* olmalıdır.

2b- 3a	Miṣālī	Olduğum dīvāne ol zülf-i mu ^c anberden midür Yâ benüm mestānıgum ol la ^c l-i Kevşerden midür Nâr-ı ^c aşka yandığum ol hüsn-i serverden midür Bülbül[i]veş âhum artmak ol gül-i terden midür Her gün olmak baña bu cevır ol güzellerden midür	Çonca güldür zağm-ı hicrānuñla yürek yaresi Dağ-ı pür-hün lâleveş ¹³⁵⁹ şeklin dutdı bağrum kıaresi Ergüvānveş yaşarır ¹³⁶⁰ şanki her bir pâresi Cāndan oldum ey MİŞĀLİ ol mehūñ āvāresi İşbu ülfet baña ol müjgān u hañçerden midür	Müzdevic Muhammes / 5 bent	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Mişālī” başlıklıdır.
3a- 3b	Şuhūdī	Mezra ^c -ı ¹³⁶¹ lem ^c a-i rūhum benüm nūr-ı Hüdādandur Delīl-i şem ^c a-i ^c aqlum çerāğ-ı Muştāfādandur	Bugün tesbīh ü tehlīlüm şu ^c ur-ı derk-i tefhīmüm ŞUHŪDİ ders-i ta ^c līmüm benüm fazl-ı Hüdādandur	Gazel/ Duvazdeh/ 14 beyit	.---/---/---/--- -	“Güfte-i Şuhūdī” başlıklıdır.
3b	Mezīdī	Yâ emīre’l-mü’minīn sır-ı Hüdā vü Muştāfā İns ü cinnūñ vahş [u] tayruñ üstine dıkdūñ livā	^c Askerī haqqıyçün olsun Mehdi-i şāhib-zamān Bu MEZİDİ ^c askerūnden eyle lutf it dā’imā	Gazel/ Duvazdeh/ 14 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Mezīdī” başlıklıdır.
4a	Mezīdī	Zāhidā çün almamışsun ^c ilm-i esmādan haber Bes nice rūşen virürsün sen müsem mādan haber	Ey MEZİDİ haq-şināsam diyüben lāf urcısın Almayanlar istivā-yı vech-i a ^c lādan haber	Gazel (Nazire)/ 7 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Mezīdī Kuddise Sırruhu” başlıklıdır. Misālī’nin bir gazeline naziredir.
4a	Miṣālī	Şifāt-ı zāt-ı mutlakdur görinen ser-be-ser eşyā Velī idrāk ider anı kıanı ehl-i başar peydā	MİŞĀLİ nokta-i zāta yüregüm kân-ı baħr oldı Kim andandur kamu dürr ü cevāhir sīm ü zer peydā	Gazel/ 7 beyit	.---/---/---/--- -	“Güfte-i Mişālī Baba” başlıklıdır.
4a- 4b	Miṣālī	Bir hümāyam kāsesi ¹³⁶² perr-ile pervāziyam Kāfdur menzilgehüm men lā-mekān şeh-bāziyam	Mu ^c cizāt-ı enbiyādan n’ola ger virsem haber Hızra irdüm ey MİŞĀLİ gör kimūñ hem-rāziyam	Gazel/ 10 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Velehu” başlıklıdır.
4b	Miṣālī	^c Ādemi fehmi eyledünşe ^c alleme’l-esmā nedür Hikmet-i muhkem-rumüz-ı pā vü çā vü gā nedür	Nokta-i bāyı MİŞĀLİ derk iden Hayder gibi Anladum naqqāş u nakşı münşī-i inşā nedür	Gazel/ 9 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Mişālī” başlıklıdır.

¹³⁵⁹ ergüvānveş yaşarır: Vezin gereği *ergüvān yā şerredür* olmalıdır.

¹³⁶⁰ lâleveş: Vezin gereği *lāle* olmalıdır.

¹³⁶¹ mezra^c-ı: Mısranın ilk kelimesi vezni bozmaktadır.

¹³⁶² kāsesi: Vezin ve anlam bakımından *Dīvān*’daki (Güneş, 2011, s. 492) *k’otuz iki* daha uygundur.

5a	Miṣālī	Lem-yezel mülkine ser-med şāh sensin yā °Alī Zāt-ı muṭlaḳ hem şifātu'llāh sensin yā °Alī	°Abd-i muḥlişdür MİŞĀLİ itme maḥrūm-ı cemāl Kim °ināyet kāmī şāhenşāh sensin yā °Alī	Gazel/ Medhiye/ 9 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Miṣālī” başlıklıdır.
5a	Miṣālī	İki °ālemde bize maḳşūd sensin yā °Alī Zāhir ü Bāṭında hem mevcūd sensin yā °Alī	Ḳıblegāh-ı şecdegāhum pāk vechüñdür senüñ Bu MİŞĀLİ bendeñe ma°būd sensin yā °Alī	Gazel/ Medhiye/ 7 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Miṣālī Fermāyed” başlıklıdır.
5a-5b	Aḥmed	Ey muvaḥḥid Ḥaḳḳa gel cān u gönülden yād ḳıl Ḳurtarup cān gülşenin ḥār-ı belādan yād ḳıl	Ger ḥaḳīḳī menzile irmek dilerseñ AḤMEDā Yol uzakdur gözyaşıyla ḥūn-ı dilden dād ḳıl	Gazel/ Duvazdeh/ 11 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Duvāzdeh İmām Aḥmed Fermāyed” başlıklıdır.
5b	-	Lebūñ cām-ı muṭahhardur muṭahhar Ḥaṭuñ Ḥıẓr u Sikender[dür] Sikender	Ḳalem yokdur tufeyl-ile ezelden Ḳalenderdür ḳalenderdür ḳalender	Gazel/ 5 beyit	.---/---/---	“Güfte-i Dürri” başlıklıdır, mahlas beyti bulunmamaktadır.
5b-6a	Dürri	Men °arefdem dem urırsun di baña Mevlā nedür Aḥmede nāzil olan Ḳur°āndaki ma°nā nedür	DÜRRİyem ma°rifet ünsüm-durur benden soruñ ¹³⁶³ Ḳaṭrenüñ içindeki cüş eyleyen deryā nedür	Gazel/ 11 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	
6a	Sürürî	Ey boyuñ Tübā lebūñ Kevşer yüzüñ bağ-ı na°im La°l-i cān-baḥşuñ tılışm-ı gevher-i genc-i ḳadīm	Ey SÜRÜR[İ] lebleri devrinde zāhid-i dün ¹³⁶⁴ Tevbe °arz eyler şehā estağfiru'llāhi°l-°aẓīm	Gazel (Nazire)/ 7 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Sürürî” başlıklıdır. Nesîmî°nin bir gazeline naziredir.
6a-6b	Nemāyî	Faẓl ḳıldı [kim] cemālini cihānda āşikār °İlm-i te°vîlin beyānı eyledi ol Kirdigār Evvel Âḥir Zāhir ü Bāṭın odur Perverdigār <i>Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü°l-feḳār</i>	Ey NEMĀYİ nokta-i zāt-ı eḥad dā°im zuḥūr Eyledi sende vücūduñ nūrıdır sî vü dü nūr Kā°ināt içinde sensin °āleme faẓl-ı Ğafūr <i>Lā fetā illā °Alī lā seyfe illā zü°l-feḳār</i>	Mütekerrir Murabba/ Medhiye/ 7 bent	-.--/-.--/-.--/-.--	“Duvāzdeh İmām” başlıklı olmasına rağmen şiirde 12 imam övgüsü olmadığından

¹³⁶³ Mısranın vezni kusurludur.

¹³⁶⁴ Mısranın vezni kusurludur.

						duvazdeh değil, medhiyedir.
6b	Rûhî	Mir ² ât-şifât itdi Hâk şüret-i insânı Aç gözini bak cânım gör şüret-i Raḥmânı	Dirlerse saña RŪḤÎ kimsin saña kim dirler İḳlîm-i Süleymānuñ bir mūr-ı suḥendānı	Gazel/ 9 beyit	---/---/---/---	“Rûḥî Fermāyed” başlıklıdır.
6b- 7a	Husrevî	Bir ḥarābāt-ı fenāyam baña kār itmez ögüt Zāhidā pend itme var ḥalvetde zühdünle sükût	Bāde-i ‘aşkı koma elüñden ey merd-i Hudā ḤUSREVÎ gibi dilerseñ olasın ḥayy lâ-yemût	Gazel/ 5 beyit	---/---/---/---	“Güfte-i Ḥusrev” başlıklıdır.
7a- 7b	Za‘fî	Bu mezāhir kim vücūd-ı mutlak izhār eyledi Kendüdür kim kendi_öziñe ‘arz-ı dîdār eyledi	Ḥamdü li’llāh ırgürüp dārü’ş-şifā-yı vaḥdete ZĀ‘FÎ-i bî-çärenüñ derdine tîmār eyledi	Gazel/ Şathiye/ 15 beyit	---/---/---/---	“Güfte-i Zā‘fî” başlıklıdır.
7b	-	İmtisāl-i emr için kulluk iden ‘ayyârdur Ücret-ile hizmet iden kûl degül ırgaddur	Gelmede vü ¹³⁶⁵ gitmede hergiz ihtiyârı yok iken Arada kendin gören bî-çäre nâķış yaddur	Gazel/ 7 beyit	---/---/---/---	“Taḥmîs” başlıklıdır. Başlıkta tahmis yazmasına karşın şiiir gazel formundadır. Mahlas beyti bulunmamaktadır.
8a	-	Girmişüz meydān-ı ‘aşka şöyle bil merdāneyüz Cāna başa kalmayup serden geçen mestāneyüz Neng ü nāmı tağıdıp biz tālib-i cānāneyüz Şanmañuz rûsvāyılıkdan ğam çeker ferzāneyüz Taşa çalmış şîşe-i nāmûsı bir dîvāneyüz ¹³⁶⁶	Eyle taḥşîl-i şafā hergiz siyāh-ı ğam yeme Bu fenā dünyâyı gör kim kalmadı cām-ı Ceme ‘Ayş u ‘işret idelüm dünyāda irmez dem deme RŪḤÎyā zevķi olan gelsün şalādur ‘āleme Bezm-i vaḥdetle māl-ā-māl biz ḥum-ḥāneyüz ¹³⁶⁷	Tahmis/ 5 bent	---/---/---/---	Rûḥî’nin gazelini tahmis eden şair belirlenemedi.

¹³⁶⁵ vü: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹³⁶⁶ Tahmis edilen gazel, Bağdatlı Rûhî’ye ait olup *Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi’ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası*’nda (Erten, 2018, s. 278-279) bulunmaktadır.

¹³⁶⁷ Vezin gereği *Biz mey-i vaḥdetle mālāmāl bir gam-ḥāneyüz* (Erten, 2018, s. 279) daha uygundur.

8a- 8b	Medhî	Vefâsuz dil-rübâlardan dilâ hergiz vefâ gelmez Anuñ-çün kalb-i mañzûna nice demdür şafâ gelmez Bu pendî gûş iden dâñalara derd [ü] belâ gelmez Ki ya'ñî yahşî âdemden yir-ile kem edâ gelmez <i>Vefâ resmin mücerred fehmi idenlerden cefâ gelmez</i> <i>Aş[î]l azmaz cihânda merd-i kâminden hañâ gelmez</i>	Gerek bir kâmeti tûbâ gerekse bir semen-bûdur Yâhud bağ-ı melâhatde gerekse serv-i dil-cûdur Gerek a'lâ gerek ednâ gerekse bir melek-hûdur Hele ey MEDHÎ-i şeydâ benüm de bildigüm budur <i>Vefâ resmin mücerred fehmi idenlerden cefâ gelmez</i> <i>Aş[î]l azmaz cihânda merd-i kâminden hañâ gelmez</i>	Mütekerrir Müseddes/ 5 bent	.---/.---/.---/-- -	“Müseddes-i Medhî” başlıklıdır.
8b- 9a	‘Âlî	Süzilsün çeşm-i mestûn devlet-i bîdâr[ı] görsünler Bozilsun bend-i zülûn bendeler didâr[ı] görsünler Çözilsün düğmeler mir’ât-ı pür-envâr[ı] görsünler Çıkar pîrehenüñ tâ kudret-i Settâr[ı] görsünler Meded rûh-ı muşavver nice olur yârî görsünler	O meh-rû baht-ı ‘ÂLÎ gibi [ğaddâr] ¹³⁶⁸ olmak istemiş Kırup ‘âşıkların cellâd-ı hûn-h’âr olmak istemiş Kerem semtinden el çekmiş sitemkâr olmak istemiş Muhaşşal zulmle ¹³⁶⁹ meyl itmiş cefâkâr olmak istemiş Yitişsünler meded üftâdeler yalvarı görsünler	Müzdevic Muhammes / 5 bent	.---/.---/.---/-- -	“Taħmîs-i ‘Âlî” başlıklıdır. Başlıkta tahmis yazmasına karşın şiir muhammes formundadır.
9a- 9b	Lebîbî	Şenâ hengâmı geçdi şimdi nevbet nev-bahârûndur Olupdur yemyeşil baħr-ıla bir ‘âlem kenârûndur Şalasin deryâ-yı ‘aşka çünki ¹³⁷⁰ ol mâhî şikârûndur Tevekkül ber-Hudâ eyle ‘inâyet Kirdgârûndur <i>Vücûduñ zevraķın şal baħr-ı ‘aşka rûzigârûndur</i> <i>Hudânuñdur oñarmak şanma ey dil rûzigârûndur</i>	LEBİBÎ kûşe-i firkatde işûn oldı vâveylâ Hayâl-i kâkûl-i dil-berle düşdi başuñ sevdâ Güzeller zevraķ-ı şahbâ-y-ıla çekdirmede tenhâ Nice bir âh idersin geñ yakada[n] vâlih [ü] şeydâ <i>Vücûduñ zevraķın şal baħr-ı ‘aşka rûzigârûndur</i> <i>Hudânuñdur oñarmak şanma ey dil rûzigârûndur</i>	Mütekerrir Müseddes/ 5 bent	.---/.---/.---/-- -	“Müseddes-i Lebîbî” başlıklıdır.
9b- 10a	Nesîmî	Dil-berâ zülûn düşüpdür hañt-ı gülğün üstine Ejdehadur şanki yitmiş genc-i Kârûn üstine Leblerûn şanki şadefdür dürr-i meknûn üstine Bir muhammes söyleyem ben kaşlaruñ nûn üstine Allâh Allâh gör ne siħr itmiş dil efsûn üstine	Zülflerûn leyli çinî divâneler içre bugün Şarrâf-ı ¹³⁷¹ ‘aşk olmuşam mey-hâneler içre bugün Genc buldum n’eyleyem vîrâneler içre bugün Şanki [ben] deyr olmuşam büt-hâneler içre bugün Çün NESİMÎ saña kaşd itdi Mecnûn üstine ¹³⁷²	Müzdevic Muhammes / 5 bent	-.--/.--/.--/.-- -	“Muhammes-i Nesîmî” başlıklıdır. Yayımlanmış mevcut kaynaklarda şairin bu şiiri bulunamadı.
10a	Muķîmî	Dil-berâ vechûn senûn bildüm kitâbu’llâhdur Nefs-i kudret ‘ilm-i hikmet sırr-ı fażlu’llâhdur Şâhidim Haķdur delîlüm kul kefa bi’llâhdur Her ne söz kim söyledim ‘ayn-ı kelâmu’llâhdur	Haķķı gör hâk-i siyehden aħsen-i şûret ider Münkir-i efsâne dil yakup bu sırdan vehm ider Ey MUķİMÎ Haķ cemâlûn gör ne Haķ raħm ider ZÂ‘Fîyâ şaķķu’l-kamer sırrını her kim fehmi ider Aşiyân-ı ‘âlem üze hoş münevver mâhdur	Tahmis/ 5 bent	-.--/.--/.--/.-- -	“Muhammes-i Muķîmî Ğazel-i Za‘fî” başlıklıdır.Başlıkt

¹³⁶⁸ *Dîvân*’dan (Aksoyak, 2018, s. 382) tamamlandı.

¹³⁶⁹ zulmle: Vezin ve anlam gereği *zulme* olmalıdır.

¹³⁷⁰ çünki: Vezin gereği *çün* olmalıdır.

¹³⁷¹ şarrâf-ı: Mısranın ilk kelimesi vezni bozmaktadır.

¹³⁷² Mısranın vezni kusurludur.

		Vākıf olmayan bu sırta lā-cerem güm-rāhdur ¹³⁷³				a muhammes yazsa da şiir tahmis formundadır.
10a- 11a	°Ālī	Yine bir serv-i bālāya kıl oldum ihtiyārumla Görünmez derde düşdüm dide-i gevher-nişārumla Tuyurdum rāz-ı pinhānum cihāna āh u zārumla °Adū oldum deli dīvāne gibi yār-ı gārumla Müyesser olmadı hem-bezm olam şabr u karārumla Göñül bir yaña gitdi kaldı cān cism-i nizārumla Barışmaz yıldızum hayfā o mihr-i tābdārumla °Aceb hālüm n’olur āhır benüm bu intizārumla <i>Eger haşır olmaz isem ol kıyāmet-kađ nigārumla</i> <i>Gezem maşşerde göğsüm döğerek seng-i mezārumla</i>	Gören rüyın o māhuñ mā’il olmaz hūr u gılmāna Rızāsın gözleyen bakmaz riyāz-ı huld u rıdvāna Eger dünyāda derd-i fırkātı ırmezse pāyāna Ziyā virmezse mihr-i vaşl-ı dil-ber şām-ı hicrāna Zebānum bir nefes yād itmezem feryād [u] efğāna Su’āl itsün melekler çekdügim ālām[ı] kırāna Nice biñ zahm irişşün bu dem içre cism-i °uryāna Benüm bu °ahdum ey °ĀLİ irişdür cümle yārāna <i>Eger haşır olmaz isem ol kıyāmet-kađ nigārumla</i> <i>Gezem maşşerde göğsüm döğerek seng-i mezārumla</i>	Mütekerrir Muaşşer/ 5 bent	---/---/---/--- -	“Der-Kelām-ı °Ālī” başlıklıdır.
11a- 11b	Feyzī	Ne[dü]r ey hūnī baña bunca °adāvet senden Böyle mi umar idüm ben bre āfet senden Dem-be-dem sīne-i mecruhā cerāhat senden Dil-i şad-pāre°i hod zulm-ile gāret senden Raḥm ise zerrece yok cevır ise °adet senden İdebilmem de belā bu ki ferāgat senden Bilmezem n’eyleyeyin dād şikāyet senden Kaldı işüm saña yā Rabb hidāyet senden <i>Meded Allāh meded °avn [ü] °ināyet senden</i> <i>Bu firāk āteşine yanmağa tākāt senden</i> ¹³⁷⁴	Åh kim yandı gamuñ āteşine cān u ciger Dil-i senginüñe hiç itmedi feryādum eşer Yiter itdün bu cefā°i yiter ey mäh yiter Böyle kalmaz bu cihān yine bu demler de geçer FEYZİ-i hāste-dile itme cefā-y-ıla nazar Bir gün ola ki acırsın aña ey nūr-ı başār Gam-ı aşkuñla o bī-çāre neler çekdi neler Kalmadı tākātı Allāh bilür zerre kadar <i>Meded Allāh meded °avn [ü] °ināyet senden</i> <i>Bu firāk āteşine yanmağa tākāt senden</i>	Mütekerrir Muaşşer (Tazmin yoluyla)/ 5 bent	---/---/---/--- -	“Müsemmen-i Feyzī” başlıklıdır. Başlıkta müsemmen yazsa da şiir muaşşer formundadır.
11b- 12a	-	Görmek isterseñ mu°ayyen haşret-i Mevlāmuızı Dil-berün vechinde gör ol zāt-ı bī- hem-tāmuızı	Cidd ü cehd idüp bugün ölmekden ön öl tālībā İdelüm bunda mu°ayyen menzil-i a°lāmuızı	Gazel/ 5 beyit	---/---/---/--- -	“Na°imī Fermüd” başlıklıdır.
12a- 12b	[Raḥmī] ¹³⁷⁵	Ey dil nice bir dehrün derdin çekesin muḥkem Bu bār-ı girān itdi kaddini sipihrūñ ḥam Yād eyleyeyin gūş it bir hādişe-i mu°azzam ¹³⁷⁶ Bu kışsa beyānında oldı nice dil ebkem Bir gevher-i yek-tādan ḥalk oldı kamu ādem Cehl-ile kimi cāhil °ilm-ile kimi °ālem ¹³⁷⁷	Cellād-ı felek her dem çalarsa dilā şemşir Tut gerden-i teslīmün yok ḡayra daḡı tedbir Ne yazdı ise başa bir bir getirür taḡdīr Ger nik ü eger beddür olmaya kaḡā taḡyir Bir yañada ḡār-ı ḡam oldı baña dāmen-gir Bir şanup itdi sözüm diline meḡer te°şir ¹³⁷⁸	Mütekerrir 14’lü Musammat/ 3 bent	---/---/---/--- ---	“Tercī°-i Bend” başlıklıdır. Başlıkta terci-i bend yazmasına

¹³⁷³ Tahmis edilen gazelin ilk beyti *Za’fī-i Gülşenī Hayatı, Eserleri ve Dīvânının İncelenmesi* (Adak, 2006, s. 158-159) adlı çalışmada bulunmaktadır. Bu çalışmada “Bu gazeli şair Mukîmî tahmîs etmiştir. Ancak yaptığımız taramalarda, Mukîmî’nin herhangi bir tahmîsi ile karşılaşılmamıştır.” (s. 125) sözleriyle ifade edilip de bulunamayan tahmistir.

¹³⁷⁴ Vasıta beyti *Bâkî Dīvânı*’ndan (Küçük, 2011, s. 61) *Mersiye-i Mihrümâh Sultân III/8*. beyitten alınmıştır.

¹³⁷⁵ *Bursalı Rahmî ve Dīvânı* (Erdoğan, 2011, s. 248-251).

¹³⁷⁶ mu°azzam: Vezin gereği *Dīvân*’daki (Erdoğan, 2011, s. 248) mu°zam daha uygundur.

¹³⁷⁷ °ālem: Anlam gereği *Dīvân*’daki (Erdoğan, 2011, s. 248) a°lem daha uygundur.

¹³⁷⁸ Mısrânın vezni kusurlu olup *Dīvân*’daki (Erdoğan, 2011, s. 249) *Bir cām sunup kıldı sūz-ı dilüme te°şir* daha uygundur.

		Vaşl-ıla kimi şādān hicr-ile kimi pür-ğam Kimisi gedā olmuş kimisi şeh-i ekrem Ġafletle nazar kılma aç gözünü gel bir dem Bu mes'e ele bahşinde 'ākıllar olur mülzem Bu bezm-i tarab-sāza geh gāh oluban mahrem Tācını idüp keş-rev 'aış eyler idi hürrem <i>Cem cāmını nūş itdi sürdi nice dem Rüstem</i> <i>Bu bezm girü bâķī 'ālem gine bu 'ālem</i>	Ālām-ı ser-encāmum seyr eyleyicek bir pır Şan āb-ı hayāt-ıla kılmışlar anı taħmır Vaşında hıred 'āciz diller idemez taķrır Oldı dil-i vırānum anuñla o dem ta'mır Ol cām-ı şafā-bahşuñ etrāfına bi-taķşır Bu beyti dil okurdu kılmışlar idi taħrır <i>Cem cāmını nūş itdi sürdi nice dem Rüstem</i> <i>Bu bezm girü bâķī 'ālem gine bu 'ālem</i>			karşın şiir 14'lü musammat formundadır. Şiirde mürettip kaynaklı vezin hataları çokçadır.
12b – 13a- 17a- 17b ¹³⁷⁹	Şıdķı	Ġurūr itme tekebbürden berī ol aña insānı Haķāretle nazar kılma görüp mūr-ı Süleymānı Bu dünyānuñ beķāsı yok bilürsin 'ākıbet fānı Tutalum kim ser-ā-ser olduñ-ısa 'ālemüñ hānı Kanı Dārā vü İskender kanı Faġfūr [u] Hāķānı Güm itdi Zāl-i dünyā Rüstem [ü] Sām u Nerīmānı Şavurdu yile virdi nice evreng-i Süleymānı Şaķın tıġ-ı ecelden hālī şanmasun bu meydānı Kanı Daħhāk ü Cem İsfendiyār Nūşirevān kanı Bozıldı cümlesinüñ devleti maħv oldu dīvānı <i>Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i Ādemsin</i> <i>Vücuduñ aña hey ġāfil ki bir kaķre menīdensin</i>	Saña āķir felek bir gün şunar cām-ı ecel bir gün ¹³⁸⁰ Libāsın bir kefen şāhum saña tābūt olur maħmil Bilürsin kurtulmuş ¹³⁸¹ yok zır-i hāk olur saña menzil ¹³⁸² N'idersin manşib-ı dehri sözüm tut olma lā-ya'kıl Gider benlik hevāsın cān u dilden eylegil zā'il Hevā-yı nefsin ¹³⁸³ terk it olma dünyā semtine mā'il Seversin şöhet-i dünyāyı gerçi kim eyā ġāfil Bu remzi fehmi ider añlar cihān içre olan 'ākıl Baña pend ü naşīhat kıldı gūş itdüm bir ehl-i dil Bu dünyā-yı deniye aldanur mı ŞİDĶİyā kāmīl <i>Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i ādemsin</i> <i>Vücuduñ aña hey ġāfil ki bir kaķre menīdensin</i> ¹³⁸⁴	Mütekerrir 12'li Musammat/ 6 bent	.---/.---/.---/.-- -	"Tercī-i Bend-i Şıdķı" başlıklıdır; ancak şiir 12'li musammat formundadır. Şiirde mürettip kaynaklı vezin hataları çokçadır. 17b'deki başka bir şiirde kullanılan Hayali'ye ait bir beyit yanlışlıkla IV. bende yazılmıştır.

¹³⁷⁹ Şiirin I, II, III. bentleri 17a'da, III. bendin 4 ve 5. beyitleri ile V. bent 12b'de; IV. bent 17b'de, VI. bendin 10. mısrasından itibaren kalamı 13a'dadır. Farklı iki şiir gibi ayrı yapraklarda yazılan şiirin bütünlüğünü sağlamak amacıyla bentler birleştirilmiştir.

¹³⁸⁰ Dizenin kafiyesi beyte uymamaktadır.

¹³⁸¹ kurtulmuş: Vezin gereği *Amasya Tarihi*'ndeki (Yaşar, 2022, C 11, s. 444) *kurtuluş* daha uygundur.

¹³⁸² Mısra derkenardır.

¹³⁸³ nefsin: Vezin gereği *Amasya Tarihi*'ndeki (Yaşar, 2022, C 11, s. 444) *nefsi* daha uygundur.

¹³⁸⁴ Şiirin sonuna 30. şiirin vasita beyti yanlışlıkla eklenmiş olmalıdır.

13a- 13b	‘Askerî	Kişver-i hüsnün bugün sultânısın ey şâh sen Sende hatm oldu melâhat sendedür vech-i hasen Gülşen-i ‘âlem görünür gözüme sensüz diken ‘Âr idüp ben ‘aşık-ı bî-çâreden kaçmak neden Leblerün mül ruhların gül ‘arızun berg-i semen Bende oldum kâmet-i şimşaduña âzâd-iken Mısr-ı dilde şimdi sensin Yüsuf-ı gül-pirehen Nev-civânsın süz-ı âhumdan şakın ey şim-ten Yâ irem vaşluña yâ serden giçem çün Kûh-ken Gerçi tapuñdan beni redd itdi çarh-ı pîrezen <i>Tâlib olsam bulmayam mı sen büt-i ra’nâ’i ben Bu meşeldür Tañrısın bulur nigârâ isteyen</i>	Ey dirîğâ bendesinden yüz çevirdi ol habîb Yâ[rı] benden gör ne lu’b ile cüdâ kıldı rakîb ‘Aşka dermân var mıdır diyü su’âl itdüm tabîb Didi kim ‘aşka devâ şabr u seferdür ey garîb Şabra tâkat kalmadı boynuma takup ‘aşkı ip İrdi cân[ân]um diyârından meşâm-ı câna tîb [Raḥm] ¹³⁸⁵ iderdi hâlûmi ‘arz eylesem ehl-i şalîb Pendi bendiyle buña dermân bulunmaz ey edîb ‘ASKERÎ ‘aşk ehline Bağdâd olur dirler karîb ‘Azm-i râh it vaşl-ı dil-berden eger ¹³⁸⁶ isterseñ naşîb <i>Tâlib olsam bulmaya mı sen büt-i ra’nâ’i ben Bu meşeldür Tañrısın bulur nigârâ isteyen</i>	Mütekerrir 12’li Musammat/ 5 bent	-.--/-.--/-.--/-.--	
13b- 15a	Selâmî	Rû-be-rû yâre tûrup ey gül-i handân didüm Yiter itdün beni bülbül gibi nâlân didüm İderem şâm u şeh nâle vü efgân didüm Kân döker yaş yirine dîde-i giryân didüm Meskenüm oldu benüm güşe-i hicrân didüm Elem-i firkatüne yok mıdır oran didüm Va’de-i vaşluña dil bulmadı pâyân didüm Kılca kaldı ki çıka hasret-ile cân didüm Nice bir eyleyeyin ‘aşkuñ pinhân didüm Yağdı yandurdu beni âteş-i süzân didüm Bendeñe eyle nazar ey şeh-i hûbân didüm Çekmege derd [ü] gamuñ kalmadı dermân didüm	Ey SELÂMÎ gam-ı ‘aşk-ıla olup şâd didi Cânunı eyle belâ çekmeye mu’tâd didi Cehd kıl tâ olasıñ kâbil-i irşâd didi Her tarîk-ıla idüp hizmet-i üstâd didi ¹³⁸⁷ Virmesün her denî dimâguna ifsâd didi ¹³⁸⁷ Şanma kânûn-ı cefâ eyleyem icâd didi Bağdıgum hep iderem sen gibi irşâd didi Bu binâ’i idemez kimse ki Şeddâd didi Olagör sen de nigâr adlı sayyâd didi ¹³⁸⁸ Mâ-ḥaşal ‘âkıbeti şabr ise âbâd didi Bende-i muḥliş olur muḥbil-i sulṭân didi Şabr iderseñ bulnur derdüñe dermân didi	Müzdevic 12’li Musammat/ 10 bent	..--/..--/..--/..--	“Der-Kelâm-ı Selâmî Baba” başlıklıdır.
15a- 16a	Firākî	Ey serâ-perde-i Hâk maḥzen-i sırr-ı Raḥmân Ḥâşıl-ı cümle cihân mâ-ḥasal-i çâr-erkân Koma keşretde özüñ tâlib-i tecrid ol kim Sendedür sende çü gencîne-i vahdet pinhân Sedd-i İskender olup zulmet-i vehme düşme Çü yakîn sende-durur çeşme-i âb-ı ḥayvân Zerresin maṭla’-ı ḥurşid-i ḥaḳîkat sensin Kâtresin gerçi velî sende ‘ayândur ‘ummân Kaṭerâtından iken bahra vücûd-ı zâtuñ Seni cezb eyleyüp almışdı şehâb-ı imkân ‘Aşk zencîrini ¹³⁸⁹ çeker bahra ulaşur âhîr Âb şahrâda olursa ne kadar ser-gerdân Güş-ı cân-ıla işit cân haberin her dilden Haberün var-ısa cândan eger ey ‘arif-i cân <i>Noḳta-i dâ’ire-i kevn ü mekân sensin sen</i>	Muṭrîb-ı bezm-i elest-ile olanlar dem-sâz Dem-be-dem ney gibi âfâka şalanlar âvâz Bildiler n’eydüñ âfâk ile enfûs yoḥsa Degme sâzende-i nâ-sâz ko elden çalmaz Özge şehbâz gerek şayd-ı hümâ-yı ‘aşka Uramaz degme meges işbu hevâda pervâz ‘Aşk râzını FİRÂKÎ gibi ifşâ itsün Bu ḥarîm içre daḥı bulmadı bir maḥrem-i râz Çok aradum bu ‘avâm içre ḥavâşşı gezdüm Bulmadum gerçek erenler ḥakı-çün illâ az ‘Aşk şol ‘aşık-ı yek-tâya ki mânend-i elif Kesr-i nefis eyleyüben noḳtadan eyler âgâz İdüben besmele-i ‘aşk-ıla bir fethü’l-bâb Kimse ḥarf atup anuñ üstine noḳta koymaz <i>Noḳta-i dâ’ire-i kevn ü mekân sensin sen</i>	Terci-i Bend/ 5 bent	..--/..--/..--/..--	“Güfte-i Firākî” başlıklıdır.

¹³⁸⁵ Mecmua’dan (Karadeniz, 2014, s. 267) tamamlandı.

¹³⁸⁶ eger: Vezin gereği Mecmua’daki (Karadeniz, 2014, s. 267) ger daha uygundur.

¹³⁸⁷ Mısranın vezni kusurludur.

¹³⁸⁸ Mısra vezne göre eksiktir.

¹³⁸⁹ zencîrini: Vezin gereği zencîr olmalıdır.

		<i>Dā'irüñ gözle ki maḳşūd-ı cihān sensin sen</i>	<i>Dā'irüñ gözle ki maḳşūd-ı cihān sensin sen</i>			
16b-17a-26a ¹³⁹⁰	Sürürî	Dilā bu dehr-i fānīnūñ nesine böyle hurremsin °Aceb bilsem ne maḳşūda iriṣdūñ böyle bī-ḡamsın Zamānuñ Husrevi olduñ tūtalum ṣāh-ı °ālemsin Kamer-ṭal°at melek-ḡaṣlet ya bir sulṭān-ı a°zamsın Ya Daḡḡāk [u] Feridūn Behmen ü Dārā-yı hurremsin Ya İskender ya Faḡfūr [u] yāḡud Ḥākān-ı Rüstemsin Bilürsin küllü şey°in hālīkūn emrine a°lemsin Ne aşşī °ākūbet dest-i ecel irdükde ebkemsin <i>Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i Âdemsin</i> <i>Ne deñlü ṣādumān olsañ cihānda menba°-ı ḡamsın</i>	Huṣūṣā taḡt [u] tācı terk iden ol Ḥazret-i Edhem Kanı ecdād-ı pākin Ḥazret-i Havvā ile Âdem Ecel peyḡānınuñ zehrine kimse bulmadı merhem SÜRÜRİ ¹³⁹¹ bir qarāra ber-qarār olmaz geçer °ālem Yüzün ḡülse bir iki gün muḡarrerdür soñında ḡam Geçenler bizden evvel mücib-i °ibret degül mi hem Nazar kıl bunca ṣāḡānuñ ḡüzeṣte ḡāline bir dem Yaturlar zir-i ḡāk içre nice Dārā nice Rüstem <i>Tekebbürlik Hudāya yaraşur sen nesl-i Âdemsin</i> <i>Ne deñlü ṣādumān olsañ cihānda menba°-ı ḡamsın</i>	Mütekerrir Muaşşer/ 5 bent	.---/.---/.---/-- -	“Güfte-i Ḥayālî” başlıklı olsa da şiir Sürürî’ye aittir.
17b	°Ālî	Ne baḡr içre ṣadefdür dürr-i dünyāyı bilmezler Ne deryā ḡatresindendür dürr-i yek-tāyı bilmezler Ne māḡidür ne māḡiyyetdür ol ārayı bilmezler Cihān-ārā cihān içindedür arayıbilmezler Şu māḡīler ki deryā içredür deryāyı bilmezler	Açup °ĀLÎ gibi ṣāḡīb-nazar tūr-i ¹³⁹² °ayn-ı °irfānı Cihān ḡāḡına rüsvālīḡ görürler ḡadr-i °unvānı Çü yigdür nān-ı nī°metden ḡanā°at künc-i pinḡānı ḤAYĀLÎ faḡr ṣāline çekenler cism-i °uryānı Anuñla faḡr iderler atlaş u dībāyı bilmezler	Tahmis/ 5 bent	.---/.---/.---/-- -	“Taḡmīs-i °Ālî Bā-Ḡazel-i Ḥayālî Naẓīre” başlıklıdır. Başlıkta nazire yazsa da Hayali’nin gazeline tahmis yapılmıştır.
17b- 18a	Te°annî	Ey rūḡ-ı revān-baḡş leb-i mu°ciz-i °İsā V°ey cān gibi māye-i Ḥızr ile Mesīḡā Cān ile cihān cümle fedā yoluña cānā Öldür beni °ālemde işidüp vü ¹³⁹³ diyeler tā <i>Men mâte mine °l-°aşḡi fe-ḡad mâte ṣeḡidā</i>	Ger °ārif iseñ kendüñi teslīm-i Hudā kıl Serden geçūben Ḥāḡ yolına cānı fedā kıl Nefsūñ ilīne eyle sefer °azm-i ḡazā kıl TE°ANNÎ özüñi yāre ṣeḡid-i ṣūhedā kıl ¹³⁹⁴ <i>Men mâte mine °l-°aşḡi fe-ḡad mâte ṣeḡidā</i>	Mütekerrir Muhammes / 5 bent	--./.--./.--./--	“Taḡmīs-i Te°annî” başlıklıdır. Başlıkta tahmis yazmasına karşın şiir muhammes

¹³⁹⁰ I. bendin ilk beş dizesi *Güfte-i Tercî-i Sürürî* başlığıyla 26a’da bulunmaktadır. Bütünlüğü sağlamak için eksik kısım buraya alınmıştır.

¹³⁹¹ Başlıkta Güfte-i Ḥayālî şeklinde şiir Hayālî’ye atfedilmişse de bu şiir Sürürî’ye aittir. Ayrıca *Hayālî Bey Dîvânı*’nda (Çelik Vural, 2021) bulunmamaktadır. *Mecmua*’da (Yazar, 2013, C 8, s. 641) “Serirî” mahlasıdır.

¹³⁹² ṣāḡīb-nazar tūr-i: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Aksoyak, 2018, s. 389) *ṣāḡīb-nazarlar* daha uygundur.

¹³⁹³ vü: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹³⁹⁴ Mısranın vezni kusurludur.

						formundadır. Kaynaklarda bu mahlasta bir şair bulunmamaktadır.
18a- 18b	Rūhī	Dil-i sevdā-zede mey cezb ideli ḥubbū'llāh Bir olupdur nazar-ı himmetüme kūh-ıla Kāf ¹³⁹⁵ Muẓtarib eylemez oldı bizi endişe-i cāh Rūz [u] şeb ḥubbū'llāh ¹³⁹⁶ oldı baña ḥāṭır-ḥāh Ḥalk-ı °ālemse degül ḥāl-i dilümden āgāh Ṭa°n iderlerse ¹³⁹⁷ baña kim oldı bu bī-çāre tebāh Ben isem bir yire düşdüm arayup bulmam rāh Ağların ḥüzn-ile geh āh iderin derd ile āh Daḥı doğmaz mı hidāyet güneşi başumda āh Āh kim rūz-ı ümīdüm nice ¹³⁹⁸ bir olsa siyāh <i>Var ümīdüm ki idem rūy-ı dil-ārāña nigāh</i> <i>Mazhar it nūr-ı tecellāña beni yā Allāh</i>	Eyledi çün beni RŪḤĪ gibi müştāk-ı cemāl Lāyık oldur ki ¹³⁹⁹ daḥı göstermeyesün rūy-ı celāl Māsivā fikrini ben kim bilürem fikr-i muḥāl Seni ister gezerin şubḥ u mesā [hem] meh ü sāl Gayra-i cū saña meyl eyledi koydı ṭab°-ı meyyāl ¹⁴⁰⁰ N'ola luṭfuñdan açılsa yüzine bāb-ı vişāl Vehm-i kabır eylemeden ṭab°umı dem-beste vü lāl Kılmadan ḥayl-i ecel ḥāk-i vücūdum pā-māl Olmadan ḥāk-i siyāh-ıla gözüm māl-ā-māl Var iken ḥazretüñe derdümü izhāra mecāl <i>Var ümīdüm ki idem rūy-ı dil-ārāña nigāh</i> <i>Mazhar it nūr-ı tecellāña beni yā Allāh</i>	Mütekerrir 12'li Musammat/ Münacat/ 5 bent	..-/-..-/-..-/-..-/-	“Güfte-i Rūḥī-i Bağdādī Ḳuddise Sirruhu” başlıklıdır.
18b- 19a	Cinānī	Nār-ı ğamda ¹⁴⁰¹ tennürveş bağır kebābiler bilür Ergānün-ı nālemi çeng ü rebābiler bilür Teşne-i cām-ı meyi mest-i ḥarābiler bilür La°lün esrārın senün rind-i şarābiler bilür Lem°a-i envār-ı mihr-i āfitābiler bilür	Añlamaz nā-dān olan esrār-ı ğam keyfiyyetin Fehm kılmaz her denī afyon-ı perçin ḥāletın Şor CİNĀNĪ bendeñe pır-ı muğānuñ ḥürmetin Geçdi kendinden MAḲĀLĪ içdi la°lün şerbetin Meclisin hem şevketin çünki āsiyābiler bilür	Tahmis/ 5 bent	-.--/-..-/-..-/-..-/-	“Taḥmīs-i Cinānī Bā-Ġazel-i Maḳālī” başlıklıdır.
19a- 19b	Lem°ī	Güş idüp her cāhil-i dūn sözine çekme elem Pād[i]şāh-ı °ālem olursañ iderler yine zem Böyledür böyle ezel aḥvāl-i çarḥ-ı pūr-sitem Okuyup bu maṭla°-ı ğarrāyı ey dil çekme ğam <i>Dost medḥinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam</i> <i>Fāriğ u āzādeyem birdür yanumda medḥ ü zem</i> ¹⁴⁰²	Mū-miyānuñ fikri-y-ile oldı cismüm bir ḥayāl Oldı sevdā-yı ğam-ı zülfünle dil Mecnūn-mişāl Olmazın ṭa°n-ı °adū-yı bed-fi°āle pūr-melāl Ḥasb-i ḥālüm düşdi ey LEM°İ bu nazma ber-ḥayāl <i>Dost medḥinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam</i> <i>Fāriğ u āzādeyem birdür yanumda medḥ ü zem</i>	Mütekerrir Müseddes (Tazmin yoluyla)/ 5 bent	-.--/-..-/-..-/-..-/-	“Müseddes-i Lem°ī” başlıklıdır.

¹³⁹⁵ Kāf: Kafiye gereği *Dīvân*'daki (Ak, 2001, C 1, s. 61) *kāh* daha uygundur.

¹³⁹⁶ ḥubbū'llāh: Mısranın veznine uymamaktadır.

¹³⁹⁷ iderlerse: Vezin gereği *iderler* olmalıdır.

¹³⁹⁸ nice: Derkenardır.

¹³⁹⁹ ki: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁴⁰⁰ Mısranın vezni kusurlu olup *Dīvân*'daki (Ak, 2001, C 1, s. 62) *Ġayri qodı saña meyl eyledi ṭab°-ı meyyāl* daha uygundur.

¹⁴⁰¹ ğamda: Vezin gereği *ğam* olmalıdır.

¹⁴⁰² Şiirin vasıta beyti *Şem'î Dīvânı*'ndaki (Karavelioğlu, 2014, s. 197) bir gazelin matla beytinden alınmıştır.

19b- 20a	Semā'ī	Bilmedünse remz-i sübhāne'llezī esrā nedür Añlamazsañ hel etā şânında mezkūrā nedür Kāleb-i insānda yā sırr-ı mā evhā nedür Ey hāķīkatden haberdāram diyen Mevlā nedür Çün şühūduñ yok-durur bu itdüğüñ gāvğā nedür	Añlamaz her bī-haber ism [ü] müsem mā remzini Lā-ta'ayyünden velī pinhān u peydā remzini Fehm idüpdür bu SEMĀ'İ lā vü illā remzini Ey UŞŪLİ kimse bilmez bu mu'ammā remzini Gülşeninde bilmeyince 'alleme'l-esmā nedür	Tahmis/ 11 bent	-.--/-.--/-.--/-.--	“Taḥmīs-i Semā'ī Bā- Ġazel-i Uşŭlī” başlıklıdır.
20a- 20b	Muḥibbī	Güle bülbül gibi her kimse ki hem-sāye düşer Başına °aşk-ı ilāhiden anuñ sāye düşer Nice gündür işi feryād-ile āh vāha düşer Her kimüñ kim nazarı şol ruḥ-ı zībāya düşer °Aqlımı cem° idebilmez başı gāvğāya düşer	Ey MUḤİBBİ çü gönül mülkine itdünse nüzŭl İdelüm zevk [u] şafā olmayalum dahı melŭl Ār [u] nāmŭsı n'ider °aşka düşen ehl-i °uķŭl °ABDİ sen müdde°iler ta°nesini eyle ḳabŭl Terk-i °ār eyler imiş kim ki bu sevdāya düşer	Tahmis/ 5 bent	..--/..--/..--/..--	“Muḥammes-i Muḥibbī Bā- Ġazel-i °Abdī” başlıklıdır. Başlıkta muhammes olarak belirtirse de şiir tahmis formundadır.
20b- 21a	Hüseynī	Men dilā ān-ı ḳadīmü'l-ān içinde bülbülem Tā ezel bezmindeki mestān içinde bülbülem Āşiyān-ı tende çār erkān içinde bülbülem Ey pŭser cānum şeker cānān içinde bülbülem Derdmendem derliyem dermān içinde bülbülem	Ey HŪSEYNİ ¹⁴⁰³ rāh-ı °aşka eyleyŭp °azm-i °azīm Ḥaḳka ta°vīz ¹⁴⁰⁴ eyleyŭp min şerr-i şeytāni'r-racīm Fātiḥa içre okuyup kenz-i Raḥmānu'r-Raḥīm Cennetim menzile buldum hāzā şıratŭ'l- müstakīm ¹⁴⁰⁵ Zāhidā inkārı ḳo vildān içinde bülbülem	Müzdevic Muhammes / 6 bent	-.--/-.--/-.--/-.--	“Muḥammes-i Hŭseynī” başlıklıdır.
21a- 21b	Fuzŭlī	Dŭn sāye şaldı başuma bir serv-i ser-bŭlend Kim ḳadd-i dil-rubā idi reftāri dil-pesend Gŭftāra geldi nāz-ile bir la°l-i nŭş-ḥand Bir piste gördüm anda dŭker rīze rīze ḳand Şordum meger bu dŭrc-i dehendür didüm didi Yok yok devā-yı derd-i nihānuñ-durur senüñ	Dŭn şubḥ-dem ki lāle vü nesrīn açup bŭyına ¹⁴⁰⁶ Gŭl çihresinden aldı şabā perde-yi hicāb Gŭlzāra çıkdı seyr ile ol reşk-i āfitāb Şebnem nişārın itdi güneş lŭ'lŭ-yi ḥoş-āb Bunlar [nedür] ¹⁴⁰⁷ ne dŭrr-i °Adendür didüm didi Epsem FUZŪLİ eşk-i revānuñ-durur senüñ	Müzdevic Müseddes/ 7 bent	--./-.-./-.-./-.-	“Gŭfte-i Fuẗŭlī Müseddes” başlıklıdır.
21b	Şıdkī	Ādemüñ zātında şāhum bā°-i bismi'llāh var Bu tarīḳat ḥaḳ tarīḳdur Ḥaḳka doğrı rāh var On sekiz biñ °ālemüñ aşlında sırru'llāh var Cinne uyma zāhidā bunda Resŭlu'llāh var Ġayr[a] ṭapma maḫḫar-ı Celle Celālu'llāh var ¹⁴⁰⁸	Merd iseñ ey ŞİDKİ ehl-i vaḫdete gel hem-dem ol Geç şıfāt-ı mā-sivādan āşınā-yı ādem ol Gir tarīḳ-i müstakīme sırr-ı Ḥaḳka maḫrem ol ¹⁴⁰⁹ [Cinne uyma zāhidā bunda Resŭlu'llāh var Ġayr[a] ṭapma maḫḫar-ı Celle Celālu'llāh var]	Mütekerrir Muhammes / 5 bent	-.--/-.--/-.--/-.--	“Tercī°-i Şıdkī” başlıklıdır; ancak şiir muhammes formundadır.

¹⁴⁰³ *Antoloji*’de (Özmen, 1998, C 3, s. 189) şairin mahlası “Şîrî” olarak geçmektedir.

¹⁴⁰⁴ ta°vīz: Anlam gereği *Antoloji*’deki (Özmen, 1998, C 3, s. 189) *tevfīz* uygundur.

¹⁴⁰⁵ Dizenin vezni kusurlu olup *Antoloji*’deki (Özmen, 1998, C 3, s. 189) *Cennet içre menzilin hāzā sırat-ı müstakim* uygundur.

¹⁴⁰⁶ bŭyına: Kafiye ve vezin gereği *Dīvān*’daki (Kılınç, 2021, s. 693) *niḳāb* daha uygundur.

¹⁴⁰⁷ *Dīvān*’dan (Kılınç, 2021, s. 693) tamamlandı.

¹⁴⁰⁸ Vasıta beyti başta yazılmış, ilk 3 mısranın sonuna alındı.

¹⁴⁰⁹ Bu bent 38b’de derkenar.

						Şiirin 4-5. bendi 38b'de derkenardır.
21b- 22a	Nesîmî	Ey yüzün naşrun mina'llâh v'ey şaçuñ fethun karîb Ey beşer şüretlü Raḥmân v'ey melek-sîmâ ḥabîb	Ey NESÎMÎ çü refîķuñ Fazl-imiş ya'ni ilâh Luţf-ıla kahr oldı vâḥid hem ḥabîb oldur raķîb	Gazel/ 11 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sirruhu” başlıklıdır.
22a- 22b	Nesîmî	Ey Haķ ehli yakîn-imiş bu haber Ki bilen nefsinidür ehl-i naẓar	Ne bilür degme cânver cânı [Ḥızra şor Ḥızra âb-ı ḥayvânı] ¹⁴¹⁰ Ey NESÎMÎ sözündür âb-ı ḥayât İçmeyen anı ƣaldı fi'z-ẓulumât	Mesnevi/ Dinî- Tasavvufi/ 17 beyit	..--/..--/..--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır. Mecmuada 16. beyit mahlas beytidir.
22b- 23a ¹⁴¹¹	Nesîmî	Elif ey sidre boyuñ tûbî mişâli muntehâ Ey cemâlündendür er-Raḥmân 'ale'l-arşı'stevä	Gâf-ı gönüldür NESÎMÎnün maḥabbetden serîr Şol şehe kim gölgesidür ẓıll-ı şimurğ [u] ḥümâ	Gazel/ Düz elifname/ 33 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Seyyid” başlıklıdır.
23b	Nesîmî	[Kevşerüñ 'ayninden aḥar çeşme-i âb-ı ḥayât ẖulmetüñ devrânı geçdi aradan gitdi memât] ¹⁴¹²	Bildigüm sensin NESÎMÎ senden özge yok vücüd Her yañadan bildi sensin maẓhar-ı envâr-ı zât	Gazel/ 14 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
23a- 24a ¹⁴¹³	Nesîmî	Çeşme-i ḥayvân menem bendedür âb-ı ḥayât Ṭur nice bir yanasın fi'z-ẓulumâti'l-memât	Kendi vücūdında çün buldı NESÎMÎ seni Bildi yakîn kendidür maẓhar-ı envâr-ı zât	Gazel/ 19 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır.
24a- 24b	Maḥfî	Öpsem seni doynca doynca seni öpsem Epsem dimesin n'ola n'ola dimesin epsem	MAḤFÎ ƣulınam şâhum şâhum ƣulınam Maḥfî 'Âlem döñeli bildi bildi döñeli 'âlem	Gazel/ 5 beyit	---/---/---/---	“Güfte-i Maḥfî” başlıklıdır.

¹⁴¹⁰ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 158) tamamlandı.

¹⁴¹¹ 31. beyit 62b'de, 32-33. beyitler 63a'da ayrı bir şiirmiş gibi “*Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sirruhu*” başlığıyla yazılmış olsa da *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 178-180) aynı gazelin devamı olduğundan bir araya getirilmiştir.

¹⁴¹² *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 213) tamamlandı.

¹⁴¹³ Şiirin ilk 14 beyti 24a'da bulunmaktadır; 15-16. beyitleri 23a'da, 17-18-19. beyitleri de 23b'dedir.

24b	Ḳabūlī	O nezāket o leṭāfet o zarāfet o sıfat ¹⁴¹⁴ Ol zarāfet o feṣāḥat o belāgat o edā	Nedür ol yāre ḲABŪLİ bu kadar izzet-ile O teşevvük o taʿaṣṣuḳ o taʿalluḳ o hevā	Gazel/ 5 beyit		
24b	Ḥaṭāyī		Reh-i ʿaṣṣuḳunda olmışdur ḤATĀYİ'nün göz[i]yaşı Biri Nîl ü biri Ceyḥūn biri baḥr [u] biri ʿummān	Gazel/ 5 beyit	---/---/---/--- -	“Güfte-i Şāh Ḥaṭāyī” başlıklı olup bu şiir şairin yayımlanmış Dîvân’larında bulunamadı.
24b	Ḥilmī	Ol ḥūba gönül virme ki dil-dāde degüldür Ol cām ki senūn ʿaḳluñ alur ol ¹⁴¹⁵ bāde degüldür	Her mest olanı bāde iḥer şanma [i] ḤİLMİ Bilūn kimüne mey-i ʿaṣṣ iḥre ¹⁴¹⁶ bāde degüldür	Gazel biçiminde kalenderî/ 5 beyit	---/---/---/--- ---	“Güfte-i Ḥilmī” başlıklıdır.
25a	Muḥibbī	Seyr idenler bir nazar gülrār-ı sīnem bāgını Lāleler bitmiş şanurlar bir bir anuñ dāgını	Ey MUḤİBBİ murğ-ı diller şaydına ol dil-firīb Çeşm-i şayyādı eline virdi zülf[i] ağını	Gazel/ 5 beyit	---/---/---/--- ---	“Gazel-i Muḥibbī” başlıklıdır.
25a	Şeydāyī	Eyyām-ı bahār irdi mey-ḥāneye ʿaṣṣ olsun Gül gibi güler yüzlü peymāneye ʿaṣṣ olsun	Gülrār-ı maḥabbetde ʿaṣṣı çok olur ammā Bülbül gibi ŞEYDĀ’İ dîvāneye ʿaṣṣ olsun	Gazel/ 5 beyit	---/---/---/--- ---	“Güfte-i Şeydāyī” başlıklıdır.
25a	Şubḥī	Mısr-ı cemāl içinde sen Yūsuf-ı ḥuceste Sen Yūsuf-ı ḥuceste ʿaṣṣuḳunda ben şikeste	Şūfī-i mey-pereste ŞUBḤİ şabūḥ iḥür kim Şevḳ-ıla cūşa gelsün ol ḥāṭır-ı şikeste	Gazel/ 5 beyit	---/---/---/--- ---	“Güfte” başlıklıdır.
25a- 25b	Muṣṭafā	[Gel ḥazān vakti iriṣdi bāgı eyle cā bugün Gör ne reng itdi yine bu günbed-i ḥaḍrā bugün	Çünkü eşcārūñ kabāsın kapdı peyk-i bî-direng Kırdı ezhārūñ çerisin itmeden bir laḥza ceng Yine mâtem ḥilʿatin geydi bu ḥüsn-i lāle-reng Hüşe dönmişdür ecel dāmında nice biñ peleng Nice altun tāt urınan başlarūñ yaşıdığı seng	Müzdevic Muaṣṣer/ 3 bent	---/---/---/--- ---	“Güfte-i Muṣṭafā” başlıklıdır.

¹⁴¹⁴ sıfat: Kafiye gereği *Dîvân*’daki (Erdoğan, 2008, C 1, s. 536) *şafā* daha uygundur.

¹⁴¹⁵ ol: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁴¹⁶ iḥre: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

		Bir libās-ı tırfa geymişdür yine şahrā bugün ¹⁴¹⁷ Kıpgızıl kızardı hayretten gül-i hamrā bugün Âl ider gel âline aldanmağıl yārā bugün Kime kılmışdur vefā bu kej-rev-i dünyā bugün Kanda vardı kanı ol İskender [ü] Dārā bugün Toprağa düşmüş yatur nice semen-simā bugün Bir dem içre yakdı dünyāyı bir ejderhā bugün Sen yatarsın h̄'āb-ı ğafletde ne gördün āşikār	Sen dürüşürsün benüm olsun diyü Türk [ü] Fireng Hey ne ğāfilsin ki gelmez yāduña tábüt-ı teng Olmışam hayrān [u] vālih yimeden afyon u beng Bil ki saña aşşī itmez MUŞTAFĀ bu nām u neng Rāh-ı °aşk içinde cehd it cümle sen ¹⁴¹⁸ eyle niğār			
25b- 26a	Nesīmī	Ey şaçun zıll-ı ilāhī v'ey ruhuñ Allāhu nūr Ravzanuñ servi boyuñdur °indehā cennāti hūr	Rūh-ı Qudsīdür NESİMİnün demi ey zinde-dil Ger Mesihā tek diriyseñ yatma kim çalındı şūr	Gazel/ 14 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	“Güfte-i Seyyid” başlıklıdır.
26a	Nesīmī	Yanaram °aşkuñdan ahar gözlerümden yaşlar Hasretün derdi çıkardı yüregümden başlar	Öldi °aşkuñdan NESİMİ işte dünyādan gider Devlet-ile sen cihānda yaşa uzun yaşlar	Gazel/ 8 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	“Gazel” başlıklıdır.
26a- 26b	Nesīmī	Eyā şah-ı sa°id-ahter yüzün °arş-ı mu°allādur Dudağun çeşme-i hayvān lebün cām-ı muşaffādur	Şehā lutf [u] kerem eyle NESİMİye zekātuñdan Garīb ü °āşık-ı şeydā esir ü zār [u] tenhādur	Gazel/ 7 beyit	.---/---/---/--- -	“Güfte-i Nesīmī” başlıklıdır. Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
26b- 29a	Seher	Ger bize fırsat virürse Kādir [ü] Perverdigār Bir velāyet-nāme-i şerh-i °acā°ib güşvār	Bu SEHER bi°-çāreye ey ehl-i meclis lutf idüp El getirüp bir du°ā-yı hayr kim sizden umar	Kaside/ Velāyetnam e/ 104 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	“Hikāyet-i Dest Borīden Güfte-i Seherī” başlıklıdır. Şiirde vezin kusurları ve yazım yanlışları çokçadır.
29a	Nesīmī	Te°ālā şānuhu hüsnuñ şıfātı kim mu°allādur Ki er-Raḥmān °ale°l-°arşi°stevā ol naḥnū Mevlādur	NESİMİnün bugün düşdi gözine dişlerün °aksi Zihī pākize-cevher kim muḥit-i °ayn-i deryādur	Gazel/ 11 beyit	.---/---/---/--- -	“Fermāyed Güfte- i Nesīmī Quddise Sirruhu” başlıklıdır.

¹⁴¹⁷ Şehzade Mustafa Mersiyelelerinden (Çavuşoğlu, 1982, s. 681) tamamlandı.

¹⁴¹⁸ sen: Derkenardır.

29a- 29b	Nesîmî	°Ahde vefâ kılmadı yâr-i vefâ-dârimuz Yâr-ıla gör kim nice düşdi °aceb kârimuz	Gerçi NESİMÎ sözün dâdını virdün velî Dâda getürdi anı la°l-i şeker yârimuz ¹⁴¹⁹	Gazel/ 8 beyit	-../-../-../-/-	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
29b	Nesîmî ¹⁴²⁰	Haste-dilem belâ-keşem Âh n’idem n’idem n’idem Yağdı beni firâk u ğam Âh n’idem n’idem n’idem	Gerçi bugün NESİMÎyem Hâşimiyem Kureysiyem Bir şanemün esîriyem Âh n’idem n’idem n’idem	Semaî/ Nefes/ 5 dörtlük	8’li Hece Ölçüsü	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
29b- 30a	Nesîmî	Gönli a°mâ olanuñ nûr-ı tecellâ ne bilür Bu sözün şerhini bînâya şor a°mâ ne bilür	Cennet-i â°lâ ile hür [u] likânun zevkini ¹⁴²¹ Cennetün ehline şor cennet-i a°lâ ne bilür Ey NESİMÎ nefesün gerçi Meşîhâ demidür Bu sözün mu°cizini Mûsî vü °İsâ ne bilür	Gazel/ 8 beyit	..-../..-../..-../..-	“Diğeri-i Nesîmî” başlıklıdır. Mecmuada 7. beyit mahlas beyittir.
30a	Vahdetî	Biz mu°tekif-i hâk-i der-i Muştafavîyüz Biz münkeşîfüz harem-i Murtezâvîyüz ¹⁴²²	Şad pâre kılup VAHDETÎyi oda yağarsañ Şahum °Aleviyüz °Aleviyüz °Aleviyüz	Gazel/ 7 beyit	--./..-../..-../..-	“Güfte-i Vahdetî” başlıklıdır.
30a	Vahdetî	Gel gönül °azm idelüm şevk-ıla râh-ı Necefe Gün gibi yüz sürelüm dergah-ı şâh-ı Necefe	VAHDETÎ secde ider şems ü kamer leyl ü nehâr Hâdî-i cinn ü beşer nûr-ı ilâh-ı Necefe	Gazel/ 5 beyit	..-../..-../..-../..-	“Güfte-i Vahdetî” başlıklıdır.
30a	-	دستان محلی دی شیخان من وی سالکان راهم درومان من شیخان	کرب خوش خودیر بگریه کیست باد از ششکی و فشکی و کلام و رهان من	Gazel/ 2 beyit	Belirlenemedi .	“Ez-ân-ı Hâzret-i İmâm Hüseyn” başlıklı Farsça şiirdir.
30b	Nesîmî	Perde altından kim oldı şems-i devrân âşikâr Şîr-i Yezdândur gönül âhüsını kıldı şikâr	Cân [u] dilden medh okur işbu NESİMÎ şâh için Hem bu on iki imâma şıdk-ıla meddâhvar	Gazel/ Medhiye/ 7 beyit	-../-../-../-../-/-	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.

¹⁴¹⁹ şeker yârimuz: Anlam gereği şeker-bârimuz olmalıdır.

¹⁴²⁰ On Yedinci Yüzyıl Tekke Şairi Kul Nesimi (Öztelli, 1969, s. 29-30).

¹⁴²¹ Mısranın vezni kusurludur.

¹⁴²² Mısranın vezni kusurlu olup Dîvân’daki (Öztürk, 2006, s. 69) Biz münkeşîf-i sırr-ı harem-i Murtafavîyüz daha uygundur.

						Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
30b	Nesîmî	Yüzün muşhaf[du] ey rûh-ı muşavver Te'âlâ şānuhu Allāhu ekber	NESİMİNÜN sözi haqdur haqı bil Ki Haqdur kim anuñ dilinde söyler	Gazel/ 11 beyit	.---/.---/--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
30b- 31b	Ḳabûlî	Cihānı pā-bürehne geşt iden abdāla °aşq olsun Şafā-mezheb fenā-meşreb olan yārāna °aşq olsun	ḲABÜLÎ bu ne dirsın tarz-ı dervîşāna girmişsin Söziñe aldanup saña inanan cāna °aşq olsun	Kaside/ Medhiye/ 37 beyit	.---/.---/.---/-- -	“Güfte-i Ḳabûlî” başlıklıdır. Şiirde mürettep kaynaklı yazım hatası çokcadır.
31b- 32a	Nesîmî	Bir muvâfiḳ şöhet oldı gūşe-i ḥalvetde düş Ḳāḏî oldı cür°a gibi girü ¹⁴²³ seyyid oldı bāde-nüş	Bu NESİMİNÜN irişmez kimse ḳavl ü fî°line Gāh şeyḫ ü °ābid olur gāhî olur mey-fürüş	Gazel/ 5 beyit	-.--/.--/.--/.--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır. Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
32a	Nesîmî	Firāḳuñ çekmeyen °āşık vişālūñ ḳadrini bilmez Cemîle olmayan mā°il cemālūñ ḳadrini bilmez	NESİMÎ şūfa deḡişmez ḡamuñdan geydüḡi şālı Kim ol şūfî şafāsuzdur bu şālūñ ḳadrini bilmez	Gazel/ 12 beyit	.---/.---/.---/-- -	“Dīḡer-i Nesîmî” başlıklıdır.
32a	Şems	Bāz be-°ayn-ı vaḡdetem ez-dem-i Murtezā °Alî Dāde Ḥudā-yı devletem ez-dem-i Murtezā °Alî	ŞEMS menem ḳamer menem ḡusrev-i baḡr [u] ber menem Pîr-i reh-i naḡar menem ez-dem-i Murtezā °Alî	Gazel/ 6 beyit	-.--/.--/.--/.--	“Güfte-i Şems” başlıklıdır. Farsça gazeldir.
32b	Nesîmî	Kişi kim ma°rifetde kāmîl olmaz Aña nūr-ı °ināyet vāşıl olmaz	Hüner bābında lāf urma NESİMÎ Özin öḡen kişiler °āḳıl olmaz	Gazel/ 5 beyit	.---/.---/--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır. Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.

¹⁴²³ cür°a gibi girü: Vezin ve anlam bakımından *cur°a-gîr ü* (Köksal, 2009, S 50, s. 98) daha uygundur.

32b	Nesîmî	Ey yüzi gül lebleri mercânumuz Ey gözi nergis şeh-i mestânumuz	Ey NESİMÎ cevherüñ harc eyleme Olmayınca müşteri cânânumuz	Gazel/ Medhiye/ 9 beyit	-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
32b- 33a	‘Arşî	Şâmiyân-ı bi-hayânuñ şüm endâmına yuf Düşmen-i âl-i ‘abâ ol kavm-i bed-nâmına yuf	‘ARŞÎyâ âl-i Resûl[i] sevmeyen müşriklerüñ Devlet ü manşıbına ta‘zîm ü ikrâmına yuf	Gazel/ Hicviye/ 7 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i ‘Arşî Baba Hicviyye-i Şâm-ı Şûmî” başlıklıdır. Şiirin sonunda “Şad şad elf şad la‘net-i bâr Yezîd bed-laħmm Mervân lâ‘netu’llâhî ‘aleyhim ecma‘ ¹⁴²⁴ in” ifadesi bulunmaktadır.
33a	Akşemse’ d-dîn	Zihî cân kim münevverdür bugün nûr-ı tecellâdan Zihî dil kim mu‘aṭṭardur hevâ-yı ‘aşk-ı Leylâdan	Hudânuñ ‘âşıkı çokdur velî AKŞEMSE’D-DÎN gibi Kanı bir gerçek ‘âşık kim yanupdur ‘aşk-ı Mevlâdan	Gazel/ İlahi/ 6 beyit	.---/---/---/--- -	“Güfte-i Akşemse’d-dîn” başlıklıdır.
33a- 33b	Seyyid Nesîmî	Olar kim bende-i hâşş-ı Hudâdur Muḥibb-i hânedân-ı Muştafâdur	Teberrâ kıldı çün SEYYİD NESİMÎ Teberrâ kılmayanlara belâdur	Gazel/ Duvazdeh/ 13 beyit	.---/---/---	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
33b- 34a	Nesîmî ¹⁴²⁵	Çü şâh-ı cümle-i merdân ‘Alîdür En[î]s ü hem-dem-i Raḥmân ‘Alîdür	NESİMÎ yirde gö[k]de bil ki Cebbâr Ki dirler hayy-ı câvidân ‘Alîdür	Gazel/ Medhiye/ 19 beyit	.---/---/---	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır; ancak şiir Hatâyî’ye aittir.

¹⁴²⁴ *Dîvân*’da (Kahraman, 1989, s. 229) bulunmamaktadır.

¹⁴²⁵ Başlıkta Nesîmî’ye ait olarak belirtilmesine rağmen şiir Hatâyî’ye aittir (Macit, 2017, s. 347).

34a	Nesîmî	Nikâbı götürdi yüzinden kamer Utandı lebinden nebât-ı şeker	İkilikte kalan °Azâzîl olur Melek-sîret insân ol anı gider NESÎMÎ gibi vâhid ol yâr ilen İkilik şîfatından ikilik biter	Gazel/ 14 beyit	.-./.-./.-./.-	“Güfte-i Ğazel” başlıklıdır. Mahlas beyti mecmuada 13. beyittir. Şiirde mürettip kaynaklı vezin ve yazım hataları çokcadır.
34a- 34b	Seyyid [Nesîmî]	İçdüm bu Kevşer bâdesin bildüm velâyet bi-beyân Dutdum velâyet câddesin işnâ °aşer oldı °ayân	SEYYÎD kıılır eylik taleb eylik bilen °ilm ü edeb İşnâ °aşer diyen °aceb geh fâş olur gâhî nihân	Gazel/ Duvazdeh/ 9 beyit	---./---./---./--- .-	“Güfte-i Ğazel” başlıklıdır.
34b	Nesîmî	Hüsine hayrân-durur hûr [u] melek °Aşkına ser-geştödür dâ°im dilek ¹⁴²⁶	Ey NESÎMÎ °ākıbet var[ur] yile Bî-vefâ eyleyeyin ¹⁴²⁷ nân u nemek	Gazel/ 7 beyit	-.---./-.---./-.---	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
34b- 35a	Nesîmî	°Aşk elinden yandı cānum yâ °Alî senden meded Bir ğarîb-i nâ-tüvānam yâ °Alî senden meded	Ey NESÎMÎ dil-şikeste Hâkdan iste sırrı sen Cür°a-i tevḥîd meyinden yâ °Alî senden meded	Gazel/ Mededname / 15 beyit	-.---./-.---./-.---./-.---	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
35a- 35b	Nesîmî	Sākıyâ bir cür°a şun ehl-i şafānuñ °aşkına Sākî-i Kevşer °Aliyyü°l-Murtezānuñ °aşkına	Ey NESÎMÎ seng ile öldür Yezîd-i müşriki °Âr degüldür kim ki çalar tıĝı şāhuñ °aşkına	Gazel/ 10 beyit	-.---./-.---./-.---./-.---	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.

¹⁴²⁶ dilek: Anlam gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 453) *felek* daha uygundur.

¹⁴²⁷ eyleyeyin: Anlam gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 453) *ile yinen* daha uygundur.

35b	Nesîmî	Yüzün müşafdur ey dil-ber yañağın kâf ve'l-Ḳurʿân Budur Ḥaḳdan gelen Ṭahâ budur Yâsîn ü er-Raḥmân	NESİMÎ çün Ḥudâsından hayât-ı câvîdân buldı Yağın bildi anı dirsem kim oldı hayy [u] câvîdân	Gazel/ 8 beyit	.---/.---/.---/- -	“Ḡazel-i Nesîmî” başlıklıdır.
35b- 36b	Âhû	Dîn-i İslâm ʿaskeri çıkdı ḡazâya ¹⁴²⁸ Evliyâlar ikrâr itdi önince Şadr-ı aʿzam ḡayret kılıcın çekdi Şecâʿat eyledi izhâr önince	Zihnele ÂHÛ ¹⁴²⁹ gördüm dünyâ ḡarâbın Çoḡ ¹⁴³⁰ yaşlandum ḡazâ yolında tûrâbın Şehîdlere şundi Kevşer şarâbın Mest olmuş gider[ler] ebrâr önince	Destan/ Cenname/ 21 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Ḳaşıde-i Erenler Muḡarebesi” başlıklıdır. Başlıkta kaside yazmasına karşın şiir destan formundadır. Şiirde vezin kusuru çokçadır.
36b- 37a	Virânî	Ey gönül içmek dilerseñ cām-ı Cem Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem Baña bir gün pend idüp didi dedem <i>Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem</i>	Furşatı fevt eyleme virme ile Gitti elden bir daḡı girmez ele Ey VİRÂNÎ dem bu dem geldi dile <i>Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem</i>	Mütekerrir Murabba/ 7 bent	-.---/.---/.---/.- -	“Ḡüfte-i Virânî Abdâl Raḡmetu’llâhi ʿAleyh” başlıklıdır.
37a- 38a	ʿAzbi	Ḥamdü li’llâh ki derûnum yine sildi kederi Mîve-dâr oldı yine çünki zebânım şeceri Destüme ḡame alup yazmaḡa bu şiʿr-i teri Pîr rızâ virdi baña diñle ḡaberden ḡaberi Bildı Allâhı gönül Ḥaḡ bilüben ḡayr u şeri Ḳanda baḡdıysa gözüm gördi güzelden eşeri Lî maʿa’llâh ebed Âdeme kıldı seferi Oldı âyine Muḡammed aña kıldı nazarı Ḳaldı Âdemde emânet ki bu şüret ḡuheri İşbu âdem bu fenâ ʿâlemine şaldı çeri Çün bu demdür yine ol dem degül itmiş ¹⁴³¹ güzeri Ḳul hüve’llâhü aḡad âdeme virdi cevheri Ḳüllü şeyʿin ḡâlik[ün]le ʿâleme açdı peri	Leyse fiʿd-dâri velâ ḡayr-ıla deyyârda da var ʿÂbid ü fâcir ile müllhid [ü] küffârda da var Mîve-i tâzede hem bir gül-i şad-bârda da var Gülşen-i bâḡda daḡı hicre sitemkârda da var Mîr-i dānâda beyân ʿâlem-i ḡünkârda da var Bî-mürüvvette daḡı ḡayret-ile ʿârda da var Dem-i şādide daḡı âh-ıla hem-zârda da var Âb-ı engürda daḡı her ¹⁴³³ şebdeki dem-dârda da var Abdâluñ ekl-i belîḡ itdiḡi esrârda da var Sitem [ü] cevri [ü] ḡamı cünbiş-i aḡyârda da var Âyet-i luḡfı anuñ dil-ber-i mekkârda da var Herkesüñ ḡâli beyân mürda da var mârda da var ʿArşa-i rûy-ı zemîn ḡünbed-i devvârda da var	Sicilleme/ 5 bent	..--/..--/..--/..- -	“Tercîʿ-i Bend” başlıklıdır. Başlıkta terci-i bend yazmasına karşın şiir sicilleme formundadır.

¹⁴²⁸ Mısra vezne göre fazla olup *Padişahım âlem yetti ḡazâya* (Akın, 2011, s. 287) daha uygundur.

¹⁴²⁹ Mecmuada mahlaslar çoğunlukla kırmızı mürekkeple belirtilirken bu şiirde Âhû mahlas olarak gösterilmemiş, siyah mürekkeple yazılmıştır.

¹⁴³⁰ çok: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁴³¹ itmiş: Vezin gereği *imîş* olmalıdır.

¹⁴³³ her: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

		Süre-i ikrâ' ile eyledi °arz-ı hüneri Feseyekfikehümü'llāh oluban tāt-ı seri Şāniyen kıldı musahhār aña bu baħr u beri İtdi Hāk olduğına ādemūñ işbāt haceri Perdedür Hākka sivā aña sözüm etle deri <i>Yazdı hem Kādī vü Keşşāf [u] Cerīr-i Taberī</i> <i>Pīrden aldım ezeli lem-yezeliden haberi</i> <i>Okudum kavl-i °Alīden haber-i mu°teberi</i> ¹⁴³²	Sī vü dü pencde dahı şeşde dahı cārda da var Pertev-i zıll-ı Hudā ābda da var nārda da var Eşer-i şun°-ı Hudā yokda da var varda da var Rūh-ı Kudside beyān Aħmed-i Muħtārda da var Kemter-i °aşıq-ı zār °AZBİ-i pūr-kārda da var <i>Yazdı hem Kādī vü Keşşāf [u] Cerīr-i Taberī</i> <i>Pīrden aldım ezeli lem-yezeliden haberi</i> <i>Okudum kavl-i °Alīden haber-i mu°teberi</i>			
38a- 38b	Çıbuğ Abdāl	Ol nedür kim aşığıdan çilenür Ol nedür kim üzülmemiş eylenür Ol nedür kim gökyüzinde şallanur Ol nedür kim el deymeden şolar hey	ÇIBUĞ ABDĀL çok gezmegil hevāda Ol nedür kim okudurlar du°āda Ol nedür kim bir kez yatır yuvada Ol nedür kim °arşdan haber duyar hey	Bilmece / 6 dörtlük	11'li Hece Ölçüsü	“Su°āl-i Çıbuğ Abdāl” başlıklıdır. Kaynaklarda bu mahlasta şair bulunmamaktadır.
38b	Küçük/K öçek Abdāl	Gözyaşındur aşığıdan çilenür Ol nedür kim üzülmemiş eylenür °Arş-ı a°lā gökyüzinde şallanur Gönüldür kim el deymeden şolar hey	KÜÇÜK (KÖÇEK) ABDĀL çok gezerüm hevāda Hāk ismini okudurlar du°āda Ol cāndur ki bir kez yatır yuvada °Azrā°ıldür °arşdan haber duyar hey	Bilmece / 6 dörtlük	11'li Hece Ölçüsü	“Cevāb” başlıklıdır.
38b- 39a ¹⁴³⁴	Mazlūmī	Şöyle bil zāhid ki Hākkuñ mazhar-ı sırr-ı celī Çār °unşurdan müretteb rūh kim ser-menzili İki °ālemde taşarruf ehlidür rūh-ı velī Dime kim bu mürdedür bunda nice dermān ola	Bu haberdan gel haber al sen dahı MAZLŪMīyā	Müzdevic Murabba/ 3 bent	-.--/-.-/-.-/-.-	“Fermāyed Mazlūmī” başlıklıdır.
39a ¹⁴³⁵	Ĥatmī	°Azm-i sefer eylemişiz Hızr nebī reh-berimüz Şıdķı siper eylemişiz şāh[a] tevekkül serimüz	Görmedi ĤATMī-i sezā devr-i felek kām alana Himmet ider bir gün ola mürşidimiz reh-berimüz	Satranç/ 7 beyit	..-/-.-/-.-/-.-	“Güfte-i Ĥatmī” başlıklıdır.
39a	Mazlūmī	Bu şeb hūbānı cümle ¹⁴³⁶ da°vet itdüm yanuma bir bir Derūnum derdini °arz eyledüm cānānuma bir bir Didüm hālīm bu bende şāh-ı °ālī-şānuma bir bir Didi °aşıq mı olduñ hūsn-i ¹⁴³⁷ hālī anma bir bir Meded kaçd-ı Hıttādur zūlf-i Leylā cānuma bir bir	Akar dīdem seli ey cān şanasın mişl-i Ceyhūndur Hemīşe dil-bere MAZLŪMīyā her dem cefā anlarda kānūndur ¹⁴³⁸ Yine yeksān iden hāke seni bu çarḥ-ı gerdūndur Uşaklar düşer ardumca diyeler koyma Mecnūndur	Müzdevic Muhammes / 5 bent	..---/---/---/--- -	“Güfte-i Mazlūmī Baba” başlıklıdır.

¹⁴³² Vasıta beyti, *Azbî Baba Dîvânı*'nda (Erol, 2002, s. 246-250) “*Yazdı hem Kādī vü Keşşāf ü Harīr ü Taberī/Okudum kavl-i °Alīden haber-i mu°teberi*” şeklindedir ve nazım şekli terci-i bend olarak belirlenmiştir. *Âşık Şiirinde Sicilleme*'de (Kaya, 2019, s. 63-65) ise bağlantı (yedek) dizeleri mecmuadaki gibi olup nazım şekli sicillemedir.

¹⁴³⁴ Birinci bendin tamamı ile ikinci bendin ilk iki mısrası 38b'de derkenar. Diğer üç mısra 39a'da derkenardır. Şiir bu hâliyle eksiktir.

¹⁴³⁵ 39a'da derkenar.

¹⁴³⁶ cümle: Derkenardır.

¹⁴³⁷ hūsn-i: Derkenardır.

¹⁴³⁸ Mısranın vezni kusurludur.

			Atarlar ta'c n taşın bu ten-i 'uryānuma bir bir			
39a- 39b	Vaḥdetī	Biz şarāb-ı 'aşkuñ-ıla kanagelmışlerdenüz Baş u cān terkin urup meydāna gelmişlerdenüz Āteş-i sūzān-ı şevke yanagelmışlerdenüz Secde-i ḥāk-i der-i cānāna gelmişlerdenüz Dermendüz 'aşıqüz dermāna gelmişlerdenüz	VAḤDETİ rūz-ı ezelden 'aşq olupdur pīrimiz Ol cihetden tekye-i faqr u fenādur pīrimiz ¹⁴³⁹ 'Add olur nev'-i beşerden gerçi kim taşvīrimiz Āb-ı gülden şanma ey zāhid bizüm taḥmīrimiz Nūr-ı Ḥaḳdan şūret-i insāna gelmişlerdenüz	Müzdevic Muhammes / 5 bent	-.--/-.--/-.--/-.--	“Taḥmīs-i Vaḥdetī” başlıklıdır. Başlıkta tahmis yazmasına rağmen muhammes formundadır.
39b- 40b	-	Dād elünden senün ey dil nice bir ehl-i zār Bir perī-şūret idüpdür seni āşifte vü zār Söyle rāzuñı baña eyleme benden inkār Āh-ıla nāle kılup didi baña bu dil-i zār <i>Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u]¹⁴⁴⁰ siyeh-çerde nigār</i> <i>Dün menüm başdı [yolum]¹⁴⁴¹ yağmaladı her ne ki var¹⁴⁴²</i>	Zulmi diñle [ki] eyā Ḥusrev-i šāhān-ı güzīn Olmadı zulm [ü] sitemden dil ü cān bir dem emīn Tenüm āzāde-i ğam çeşm-i cihān-bīn ğamgīn Şorar-ısañ kim idüpdür dil-i Ya'qūb[ı] ḥazīn <i>Bir siyeh-çeşm [ü siyeh-pūş u] siyeh-çerde nigār</i> <i>Dün benüm başdı [yolum] yağmaladı her ne ki var</i>	Mütekerrir Müseddes (Tazmin yoluyla)/ 10 bent	..--/..--/..--/..--	“Güfte-i Rāgī” başlıklı olup şiirde mahlası bulunmamaktadır.
40b- 42a	Naḳşī	Eyā šāhum bu gelmekden cihāna Nedür maḳşūd ḥaber vir 'aşıḳāna	Yiter fāş eyledüñ bu sırrı NAKŞİ Götürmez bilmiş ol bi'llāh zamāne	Kaside/ 72 beyit	..--/..--/..--	“Kaşīde-i Naḳşī” başlıklıdır.
42a- 43a	Ḳaygusuz	Su'āl itdüm bugün ben bir dolāba Didüm niçün sürersin yüz bu āba	Kelāmuñ ḲAYGUSUZ dānāya remz it Ne ḫatsun gevher[i] dana buzağı	Kaside/ Dolapname/ 43 beyit	..--/..--/..--	“Tolāb-nāme-i Ḳaygusuz Abdāl” başlıklıdır. 11. beyit sonrasında “Cevāb-ı Tolāb” başlığıyla 32

¹⁴³⁹ pīrimiz: Anlam gereği *yirimiz* olmalıdır.

¹⁴⁴⁰ *Medhī Dīvānı*'ndan (Seyhan, 2000, s. 207) tamamlandı.

¹⁴⁴¹ *Medhī Dīvānı*'ndan (Seyhan, 2000, s. 207) tamamlandı.

¹⁴⁴² Vasıta beyti *Medhī Dīvānı*'ndaki (Seyhan, 2000, s. 207) müseddesten alınmış olup başlıkta her ne kadar Rāgī yazsa da şiirde mahlas yazılmadığından kim tarafından tazmin edildiği belirsizdir.

						beyitlik bölüm vardır.
43b	Nesîmî	Allāhu ekber ey şanem hüsünüde hayrân olmışam Kavs-i kuzahdur kaşların yayına kurbân olmışam	Şâhib-kırân-ı devletem yâkût-ı kân-ı vahdetem Şimdi NESİMÎyem gelüp hâk-ile yek-sân olmışam	Gazel/ 9 beyit	--/--/--/-- .-	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
43b- 44a	‘Azbi	Kisvetimdür başuma cennetde Haqqun sünbülü Bende olduk cân [u] dilden emrine didük belî Lâğ [mı]dur vaşf-ı şerifün itmese cân bülbuli ‘Andelîb ‘âşıkların varı Hüdânuñ hâş güli <i>Fahr-ı ‘âlem nûr-ı çeşm-i enbiyâ nesl-i ‘Alî</i> <i>Şâh-ı ekrem kuşb-ı ‘âlem Hâcî Bektâş-ı Velî</i>	Şâh Taqî vü bâ-Nağî Haqdan penâhuñdur senün ‘Askerî erkân-ı fahr-i her kelâmuñdur senün Mehdî-i âl-i Muḥammed dūd imâmuñdur senün Pâdişâhum ‘AZBÎ bir kemter gulâmuñdur senün <i>Fahr-ı ‘âlem nûr-ı çeşm-i enbiyâ nesl-i ‘Alî</i> <i>Şâh-ı ekrem kuşb-ı a‘zam Hâcî Bektâş-ı Velî</i>	Mütekerrir Müseddes/ Duvazdeh/ 5 bent	---/--/--/--	“Güfte-i ‘Azbi Ḳuddise Sirruhu” başlıklıdır.
44a	[Virânî] 1443	Cihân dâr-ı fenâdur hey imânum Yüzün naqş-ı beḳâdur hey imânum	Yolında cân-ıla baş oynayanlar Hüseyn-i Kerbelâdur hey imânum	Gazel/ 13 beyit	---/---/--	“Güfte-i [Virânî]” başlıklıdır.
44a- 44b	Aḫmedî	Keklik sekişli Bir incü dişli Bir kalem kaşlı Bir sırma saçlı Aşlı bir perîdür Yâhud hürîdür Bir ḳadd-i mümtâz Bir şâhib-i nâz	AḤMEDİye ¹⁴⁴⁴ düşdi Bildigin şaşdı Elinden kaçdı Uğradı geçdi Nâ-gâh başda külâh ¹⁴⁴⁵ Ḳurtaran Allâh Ḳapu’ı bulmadum ¹⁴⁴⁶ Pencereden ¹⁴⁴⁷ kaçdum	Belirleneme di/ 133 dize	5’li Hece Ölçüsü	“Güfte” başlıklıdır. Şiir. bilinen nazım şekillerinden hiçbirine uymamaktadır.
44b- 45a	Ṭahiri	‘Âşık-ı divâneleriz ‘arza-i şahrâ çekeriz Sâkin-i mey-hâneleriz bâde-i hamrâ çekeriz	ṬĀHİRÎ olsa bize kim ruhları gül bedeni sîm Cân u dile yâr-ı ḳadîm dil-ber-i a’lâ çekeriz	Satranç/ 12 beyit	---/--/--/--	“Güfte” başlıklıdır.

¹⁴⁴³ Başlıkta ve şiirde mahlas olmamasına rağmen şiir *Virânî Dîvânı*’nda (Kaya, 2022, s. 308-309) tespit edilmiştir.

¹⁴⁴⁴ Aḫmedîye: Vezin gereği *Aḫmede* olmalıdır.

¹⁴⁴⁵ Mısra vezne göre fazladır.

¹⁴⁴⁶ Mısra vezne göre fazladır.

¹⁴⁴⁷ pencereden: Vezin gereği *pencereden* olmalıdır.

45a	Hāmid	Başar-ı kalbi açılmış begüm olmaz nā'im Sālik-i rāh-ı Hudādur giceler kâ'im ¹⁴⁴⁸ Mā-sivādan Zāhir ü Bā'tın olupdur sâ'im °Ale-m-i bî-meh [ü] hürşid [ü] felekde dā'im Ne münecim ne muḥaddis ne ḥak[ī]m isterler ¹⁴⁴⁹	Kāni° ol tā bulasın °ömr-i Nūhı sen dahı Şākır ü şābir olan oldı Hākuñ maḥdümü HĀMİDā ¹⁴⁵⁰ fātih olup kalb-i şafā meftūhı Ezber it kışşa-i esrār-ı dili ey RŪḤİ Hāzır ol bezm-i İlāhīde nedim isterler	Tahmis (Tazmin yoluyla)/ 2 bent	..--/.../.../..-	“Güfte-i [Hāmid]” başlıklıdır.
45a- 45b	Şabri	Yine dīvāne-i °aşkam mişāl-i bî ¹⁴⁵¹ -Kays-ı bî-pervā Melālet deştine düşdüm güm itdüm kendüyi ḥakḳā Çıkardım cāme-i nāmūsı oldum °āleme rüsvā Olup ser-geşte-i şahrā-yı hayret gird-bādāsā <i>Qarārum yok sefer kaşdın ideli ol meh-i ğarrā Metā°-ı şabri hayfā bir seferli eyledi yağmā</i>	Ne yaña °azm iderse sağ ola rüh-ı revānumdur Fırākında hayālī la°l-i °ömr-i cāvidānumdur Ḥarāb-ābād-ı dilde ŞABR[İ] bağ-ı gülsitānumdur Gice gündüz bu maṭla° ḥasb-i ḥālüm hem- zebānumdur <i>Qarārum yok sefer kaşdın ideli ol meh-i ğarrā Metā°-ı şabri hayfā bir seferli eyledi yağmā</i>	Mütekerrir Müseddes/ 5 bent	---/---/---/..- -	“Müseddes-i Şabri” başlıklıdır.
45b- 46a	Rızā°i	°Aşk-ı cānān-ıla men cün kim ezelden hem-demem Aḥsen-i taḳvīm menüm şānumda geldi ekremem Maẓhar-ı zāt-ı şıfātām ya°nī ism-i a°zamam Men ki dervişem fak[ī]rem pādişāh-ı °ālemem Rūh-ı bî-rengem egerçi rengen geldüm ādemem	Ey RIZĀ°İ bu felek kim devr idüp cünbişlenür Emr-i Ḥakdan ğayrı var mıdır [ki] bir iş işlenür Ger sa°idem ger şakī bu dil niçün teşvişlenür Ey ḤALİL[İ] cün her iş taḳdīr elinden işlenür Fāriḡam dünyā[dan] u °uḳbā ḡamından bî-ḡamam	Tahmis/ 7 bent	-.--/-.--/-.--/..-	“Taḥmīs-i Rızā°İ Ġazel-i Ḥalīl[İ]” başlıklıdır.
46a- 46b	-	Ebrār kamu cennet-i a°lāya giderler Füccār kamu zulmet-i süflāya giderler Fi°line göre her biri bir cāya giderler Cānlar çekilüp ḥazret-i Mevlāya giderler Cūlar gibi kim cānib-i deryāya giderler ¹⁴⁵²	Eşbāh teneffūs idicek deşt-i beḳāya Esbāb tebessüm-ile gelür bir araya Eşyā dem mi mütemekkin bir araya ¹⁴⁵³ Ervāḥ °AMİKİ çekilüp Kāf-ı beḳāya Murgān-ı fenā menzil-i °uḳbāya giderler	Tahmis/ 5 bent	--/..--/..--/..-	“Taḥmīs-i °Amīkī Ḳuddise Sirruhu” başlıklıdır. Başlıkta °Amīkī'nin tahmisi dense de tahmis edilen gazel Amīkī'nindir.
46b- 47a	-	Dil-berā zülfün gibi böyle niçün hercāyısın Her deniye meyl idersin °ālemün rüsvāyısın Gün gibi her meclisin şem°-i cihān-ārāyısın Vazgeldüm senden ey meh cevri[i] çok hercāyısın	Ger şabāveş yiler-iseñ bu hevāda ay u yıl Bāḡ-ı vaşluma benüm °ömründe bulmazsın sebīl Her kime var ise meylün aña yokdur şöyle bil İşte bir şöyleylem ne dırsın cevri[i] çok hercā°iyem	Müzdevic Murabba/ 10 bent	-.--/-.--/-.--/..-	“Tercī°-i Ca°fer” başlıklıdır; ancak şiir murabba formundadır.

¹⁴⁴⁸ Mısra vezne göre eksiktir.

¹⁴⁴⁹ *Bağdatlı Ruhi Dīvānı* 'ndan (Ak, 2001, C 1, s. 581-582) 417. gazelin 4. ve 13. beyitleri tazmin yoluyla tahmis edilmiştir.

¹⁴⁵⁰ Mecmuada mahlaslar çoğunlukla kırmızı mürekkeple ya da üstü çizilerek belirtilirken bu şiirde *Hāmid* mahlas olarak gösterilmemiştir.

¹⁴⁵¹ Vezin ve anlam gereği *bî-* ön eki mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁴⁵² Tahmis edilen gazel TEİS'te hakkında bilgi verilen “*Amikî, Şeyh Amikî*” (İçli, 2024)'ye ait olup kimin tahmis ettiği belirlenemedi.

¹⁴⁵³ Mısranın vezni kusurludur.

47a	Ca'fer	Ben senüñle şöyle kim fırsat bulıcağ dostum Gülşen-i hüsnün dikenlerle dolıcağ dostum Güllerin pejmürde-ğāl olup solıcağ dostum Bilesin kıdrim benüm ol vaqt olıcağ dostum	CA'FER-i dil-dāde'i şalma igen derd [ü] gama Bilmiş ol bir yār-ı şādık az bulunur ādeme Hüsnünün çağı geçüp hoş düşesin bir 'āleme Bilesin kıdrim benim ol vaqt olıcağ dostum	Müzdevic Murabba/ 5 bent	-.--/-.-/-.-/-.-	
47a	Şemsî	Yine bir hūba gönül düşdi yüzi gül ruḥı al Kāmeti servi bili ince teni penbe-mişāl	ŞEMSİyā ¹⁴⁵⁴ şöyle sürür-ıla okursun ğazeli Yine şî'ründe senün var gibi bir ince ḥayāl	Gazel/ 5 beyit	..-/-.-/-.-/-.-	"Güfte-i Şemsî" başlıklıdır.
47a- 47b	'Ulvi	Cennet şafası vuşlat-ı cān degül midür Düzaḥ belası miḥnet-i hicrān degül midür	'ULVİ kemīne nazaruñ eksük eyleme Yoksa kapuñda lāyık-ı iḥsān degül midür	Gazel/ 5 beyit	--/-.-/-.-/-.-	"Gazel-i 'Ulvi" başlıklıdır.
47b- 48a	Vecdî	Ol şehsüvār-ı hüsn-i nübüvvet nārdan semend Kılmış gönüller ulamağa kākūlin kemend Gördüm nihāl-i kāmetini servden bülend İtdüm ḥayāl bilini müdan naḥif tenmend Bu kıldan ince nesne nedür [kim] didüm didi Kılca kalan vişālūme cānuñ-durur senün	Gördüm o çeşm-i mest kim içmiş şarāb-ı nāb Keyfiyyet-i şarāb-ıla ref' eylemiş niḳāb Didüm eyā cemāl-i sipihrine āfitāb İrmedi vaşlıña 'aceb ola mı kām-yāb Kaşdum miyān u sīm-ber[ün]dür didüm didi VECDİ bu fikri ḳo ki gümānuñ-durur senün	Müzdevic Müseddes/ 6 bent	--/-.-/-.-/-.-	"Müseddes" başlıklıdır. Şiirde çokça vezin kusuru vardır.
48a- 48b	Ḥabibî	Dün gördüm ol nigāri ṭarabnāk ü ercmen Kāfūr eliyle destelemiş 'anberden ¹⁴⁵⁵ kemend Bağdum şikenc-i ṭurrasına zār u müstemend Bir şahş-ı nā-tüvān oturur gerdeninde bend Kimdür bu miskīn ol ne resendür didüm didi Zülfüm kemendi ṭutdığı cānuñ-durur senün	Nergis uyandı bir cemen çāre-i nīm-ḥ'āb ¹⁴⁵⁶ Gül çıkdı pīrehen yaḳasından açup niḳāb Teb ṭutdı cāna cümle-i ¹⁴⁵⁷ āfākı ṭutdı tāb Ol dem ki çıkdı cübbe-i maşrıḳdan āfitāb Bir zerre gördüm andā dehendür didüm didi Bu söz yaḳın ḤABİBİ gümānuñ-durur senün	Müzdevic Müseddes (Nazire)/ 7 bent	--/-.-/-.-/-.-	"Nazīre-i Vecdî" başlıklıdır; ancak nazire Ḥabibî'ye aittir. Şiirde çokça vezin kusuru vardır.

¹⁴⁵⁴ İlgili çalışmada (Döğmeci, 2019, s. 219) bu şiir "Nûrî" mahlaslıdır.

¹⁴⁵⁵ 'anberden: Vezin gereği 'anberin olmalıdır.

¹⁴⁵⁶ Mısranın vezni kusurludur.

¹⁴⁵⁷ cümle-i: Anlam gereği Ḥabibî'deki (Köprülü, 1932, s. 133) *cebhe-i* daha uygundur.

48b	[Mesîhî] 1458	Bu ne istîgnâ olur bu nice izz ü nâz olur Kim seni çok sevdüğümce baña meylün az olur		Matla/ 1 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	
48b	[Necâtî Beg] ¹⁴⁵⁹	Öldigime kırmızı ¹⁴⁶⁰ ey kaşları kemân Ben gid[i]cek müjeñ oına kim diker nişân		Matla/ 1 beyit	--./-.-./-.-./-.-	
48b	-	Fenn-i aşkuñda gönül tıflını üstâd ideyin Bî-sütunda leb-i Şîrinine Ferhâd ideyin Çevirüp başuma cân murgını âzâd ideyin Râh-ı kûyuñda ten-i hâkûmî ber-bâd ideyin <i>Bunca feryâdum işitdün dimedün yâd ideyin</i> <i>Sen ki yâd itmeyesin ben kime feryâd ideyin</i> ¹⁴⁶¹	Bir gice fırkat[i] sâcy eyle zâr-ı gâmgîn ¹⁴⁶² Kûy-ı yârı tolanup eyler idüm âh u enîn °Arz-ı hüsn eyledi bir güşeden ol mâh-ı münîr Ağlayup düşdüm ayağına didüm ben miskîn <i>Bunca feryâdum işitdün dimedün yâd ideyin</i> <i>Sen ki yâd itmeyesin ben kime feryâd ideyin</i>	Mütekerrir Müseddes (Tazmin yoluyla)/ 5 bent	..--/..--/..--/..--	“Müseddes-i Şâkî ¹⁴⁶³ Baba” başlıklıdır.
48b-49a	Emrî	Bülbül-i şeydâ nice âh itmesün gülzârda Yıldı bir gül açılır ol da miyân-ı hârda	EMRîyâ sermâye-i °ömrinde sūd olur ziyân Her ki cânın şatun alır °aşk-ıla bâzârda	Gazel/ 4 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Gazel-i Emrî” başlıklıdır.
49a	[La°lî] ¹⁴⁶⁴	Zâhidün fikrinde cennet °aşıkun maşşudı yâr Her kişünün lâ-cerem başınd[a] bir sevdâsı var	Ey muqallid kişide âyine şâf olmak gerek Könmeye tâ kim aña gerd-i küdürden gubâr	Gazel/ 3 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Kıt°a” başlıklıdır; ancak gazel formundadır.
49a	[Faķîrî] 1465	Devlete lâyıķ olanlar göremez devlet yüzün Devlet anuñ kim cihânda devlete lâyıķ degül	°Aşık-ı zâr-ıla bir görme raķīb-i ebterî Ol daķı °aşıkdur ammâ °aşık-ı şâdık degül	Kıt°a/ 2 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Kıt°a” başlıklıdır.

¹⁴⁵⁸ Mesîhî Dîvânı (Mengi, 1995, s. 163). Mesîhî'ye ait bir gazelin matla beytidir.

¹⁴⁵⁹ Necatî Beg Divanı (Tarlan, 1992, s. 82). Necatî Bey'e ait bir kasidenin matla beytidir.

¹⁴⁶⁰ kırmızı: Vezin ve anlam gereği Divan'daki (Tarlan, 1992, s. 82) *kayurmazam* daha uygundur.

¹⁴⁶¹ Manastırlı Celâl Bey Dîvânı (Güneş, 2013, s. 16). Manastırlı Celâl Bey'e ait bir gazelin matla beyti tazmin edilmiştir.

¹⁴⁶² Mısrânın vezni kusurludur.

¹⁴⁶³ Mecmuada mahlas olarak ماسكى yazılmıştır; ancak bu şiirin Şâkî'ye ait olması muhtemeldir. Dolayısıyla burada bir yazım hatasından söz edilebilir.

¹⁴⁶⁴ Başlıkta “kıt°a” olarak belirtilse de bu şiir, *Pervâne Bey Mecmuası*'nda (Gyınas, 2013, s. 1300-1301) La°lî'ye ait olarak kaydedilmiş 5 beyitlik bir gazelden alınmıştır.

¹⁴⁶⁵ İlk beyit, *Latîfî Tezkiretü ş-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ*'sında (Canım, 2018, s. 421) Faķîrî mahlaslı şaire ait olarak yer almaktadır.

49a- 49b	Münirî	Çü °aşık olmadın ta°n eyleyüp baña ne dirsın sen Görüp ben °aşık-ı ğamnâki ağlarken gülersin sen Ta°accüb eyleyüp ahvâlûme başın şalarsın sen Naşihat baña şimdi kâr ider mi zann idersin sen <i>Gel ey nâşih kıo pendî hâl-i dilden bî-habersin sen</i> <i>Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsın sen</i> ¹⁴⁶⁶	Helâk itmek muqarrerdür beni hicrân-ı cânânım Miyânı fikri ile kılca kıldı çıkmâğa cânım MÜNİRÎ kalmadı derdi ile °âlemde dermânım Hemân Allâha kalmışdur benüm hâl-i perîşânım <i>Gel ey nâşih kıo pendî hâl-i dilden bî-habersin sen</i> <i>Beni dîvâne kıldı ol perî bilmem ne dirsın sen</i>	Mütekerrir Müseddes (Tazmin yoluyla)/ 5 bent	.---/---/---/--- -	“Müseddes-i Münirî” başlıklıdır.
49b- 50a	Âzerî	Dil kapuñda ta°ne-i düşmenle dâ°im dündür Ben hâzîn olmağda iller vaşl-ıla mesrûrdur Sa°yler kim eylerem yolında nâ-meşkûrdur Sen meh-i bî-mihre virmezsem gönül mağrûrdur <i>°Aşıkuz biz °aşıkun kâdrin bilür yâr isterüz</i> <i>Virmezüz bî-mihre dil yâr-ı veñâ-dâr isterüz</i> ¹⁴⁶⁷	ÂZERÎ biz şahid-i ¹⁴⁶⁸ bâzâra meyyâl olmazuz Cevre mâ°il yâr için şûrîde-ahvâl olmazuz Püte-i °aşkında her sîm[in]-tenün kâl olmazuz Cismümüz hâk eyleyüp bu yolda pâ-mâl olmazuz <i>°Aşıkuz biz °aşıkun kâdrin bilür yâr isterüz</i> <i>Virmezüz bî-mihre dil yâr-ı veñâ-dâr isterüz</i>	Mütekerrir Müseddes (Tazmin yoluyla)/ 4 bent	---/---/---/--- ---	“Müseddes-i Âzerî” başlıklıdır.
50a- 50b	°Ahdî	Sultân-ı dehr olup şu ki taht u °alem çeker Mülk-i deryâyı ¹⁴⁶⁹ dutmağda ceys ü hâdem çeker Feth-i cihân[a] °asker [ü] hayl [ü] haşem çeker Bir gün olur ki defter-i °ömre kalem çeker Genc ü kuşür [u] taht-ı fenâ dem kadem çeker Âhir nefesde hasret ü renc [ü] nedem çeker Şol haş bulmaz ¹⁴⁷⁰ [anı] ¹⁴⁷¹ debîr-i kıdem çeker <i>°Âkıl olan kişi ne için hüzün ü ğam çeker</i> <i>°Ârif ne şâd olur bu cihânda ne ğam çeker</i> <i>Câhil hemîşe şâd olayın diyü</i> ¹⁴⁷² <i>elem çeker</i>	Dir bu fenâda mâ°il olup nağş-ı şûrete Gördükde tapma ol şanem [ü] şûh [u] âfete Sevdâ-yı ¹⁴⁷³ hâam-ıla nice düşdün mezellete Uşlanmadun mı yok mı nihâyet feşâhate °AHD[Î] irer ol ¹⁴⁷⁴ dün [ü] gün bâğ-ı vuşlata Tûl-i emelde °ömrün irişdi nihâyete Nefsün hevâsınuñ şonî degmez nedâmete Mağşûda irmedüm diyü düşme ğarâmete <i>°Ârif ne şâd olur bu cihânda ne ğam çeker</i> <i>Câhil hemîşe şâd olayın dir elem çeker</i>	Mütekerrir Muaşşer/ 5 bent	--/---/---/--- ---	“Tercî°-i Mu°aşşer Güfte-i Sevdâyî” başlıklıdır. Şiirde mürettip kaynaklı vezin hataları çokçadır. Başlıkta şiir Sevdâyî’ye atfedilse de şiir °Ahdî’ye aittir.
50b	Emirî	Âyet-i hüsnün görüp îmâna gelmişlerdenüz	Gel EMİR[Î]den zekât-ı hüsnünü men° eyleme Âsitân-ı devlete ihsâna gelmişlerdenüz	Gazel (Tazmin yoluyla)/	---/---/---/--- ---	“Güfte-i Emrî” başlıklıdır.

¹⁴⁶⁶ Tezkire-i Şu’arâ-yı Mevleviyye’ye (Genç, 2018, s. 161) göre vasıta beyti Mevlevî dervişi Şûrî-i Meczûb’a aittir.

¹⁴⁶⁷ Vasıta beyti, *Bir Mecmuadan Hareketle Edirneli Şâirlerin Şiirleri*’nde (Kılıçarslan, 2019, s. 179) Nişânî Mehmed Paşa (Nişânî)’nın bir gazelinden alınmıştır.

¹⁴⁶⁸ Mecmuada “Şâhid” kelimesi mahlas olarak düşünülerek kırmızı mürekkeple yazılsa da gerek başlıkta ve son bentte Âzerî mahlasının bulunması gerekse şahid kelimesinin tamlamadaki kullanımı sebebiyle şiirin Âzerî’ye ait olduğu düşünülmüştür.

¹⁴⁶⁹ deryâyı: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Bedestânî, 2018, s. 43) *diyârı* daha uygundur.

¹⁴⁷⁰ bulmaz: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân*’daki (Bedestânî, 2018, s. 44) *bozulmaz* doğrudur.

¹⁴⁷¹ *Dîvân*’dan (Bedestânî, 2018, s. 43) tamamlandı.

¹⁴⁷² diyü: Vezin bakımından *Dîvân*’daki (Bedestânî, 2018, s. 43-45) *dir* daha doğrudur.

¹⁴⁷³ sevdâ-yı: Mecmuada gerek başlıkta gerekse diğer şiirlerdeki gibi mahlas olarak üstü çizilerek belirtilmişse de şiir Ahdî’ye aittir.

¹⁴⁷⁴ °Ahd[î] irer ol: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân*’daki (Bedestânî, 2018, s. 45) *°Ahdî irem diyü* doğrudur.

		Aç cemālün muşhafın Qur'āna gelmişlerdenüz ¹⁴⁷⁵		5 beyit		
50b- 51a	Ḳabūlī	Ey gönül āvāresin pür yaresin şad-pāresin Derdı çok dil-ḥastesin dermānı yok bî-çāresin	Müttehemdür kākül-i dil-ber gönül almağ-ıla Söyle dil-dāra ḲABŪLİ anı yusun ṭarasın	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Ḳabūlī” başlıklıdır.
51a	‘Aşķī	Döküp nağd-i sirişki yoluña kıldum fedā bir bir Ki tā ma‘lūm ola erbāb-ı ‘aşķa mā-cerā bir bir	Suṭūr-ı defteri şî‘rüm degüldür rişte-i nazma Dür-i pāk-i kelāmumdur ki dizdüm ‘AŞĶİyā bir bir	Gazel/ 5 beyit	---/---/---/--- -	“Güfte-i ‘Aşķī” başlıklıdır.
51a	Hüdā‘ī	Dökilsün sîne üzre eşk-i çeşm-i mübtelā bir bir Yazılsun sürḥ-ı eşk-ile o yāre mā-cerā bir bir	HÜDĀ‘İ geçmedin cām-ı şafādan bezme gün düşdüm ¹⁴⁷⁶ Fenā cāmın çeker çün ‘ākıbet şāh [u] gedā bir bir	Gazel/ (Nazire)/ 5 beyit	---/---/---/--- -	“Güfte-i Hüdā‘ī Nazīre” başlıklıdır. Şiir, Hüdā‘ī Divanı’nda bulunamadı. Aşķī’nin gazeline naziredir. ¹⁴⁷⁷
51a- 51b	‘Ulvi	Şan[e]mā sencileyin dil-ber-i ra‘nā bulamam Bāğ-ı ḥüsnüñ gibi ‘ālemde temāşā bulamam Rāzumı açmağa gönlüm gibi şeydā bulamam Saña derdüm dimesem gerçi tesellā bulamam ‘Arz-ı ḥāl itmege hergiz seni tenhā bulamam Seni tenhā bulıcağ kendimi aşlā bulamam	Ḥāl-i dil maḥabbet-i eşkünle ¹⁴⁷⁸ diger-gün olalı Ḥāṭırum guşsa-i hicrān-ıla maḥzūn olalı Leyle-i zülfüne ‘ULVİ gibi Mecnūn olalı Ḥasret-i la‘l-i lebūñle cigerüm ḥūn olalı ‘Arz-ı ḥāl itmege hergiz seni tenhā bulamam Seni tenhā bulıcağ kendimi aşlā bulamam	Mütekerrir Müseddes/ 5 bent	..--/..--/..--/..--	“Müseddes-i ‘Ulvi” başlıklıdır.
51b	Ḥusrev	Baṇa sendendür gönül hep bunca nā-fercāmlik Mübtelālilik zārlik nā-çārlik nā-kāmlik	‘Iyd-gehde her güzel bir buse ihsān eylemiş ḤUSREVe şirīn lebünden irmemiş bayramlık	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Ḥusrev” başlıklıdır.

¹⁴⁷⁵ Matla beyti Âşık Paşa’nın bir gazelinden alınmış olup *Âşık Paşa’nın Şiirleri*’nde (Gölpınarlı, 1936, s. 97) bulunmaktadır.

¹⁴⁷⁶ gün düşdüm: Anlam gereği *Mecmûa*’daki (Coşkun, 2019, C 1, s. 94) *küp düşdi* daha uygundur.

¹⁴⁷⁷ 18. Yüzyıl *Divan Tertibinde Bir Nazire Mecmûası* (Coşkun, 2019, C 1, s. 94).

¹⁴⁷⁸ maḥabbet-i eşkünle: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*’daki (Çetin, 1993, s. 174) *miḥnet-i ‘aşķ ile* daha uygundur.

51b- 52a	Cevrî	Sevdiğüm bir dil-ber-i merğübdur Serv-ğaddür bi-bedel mağbûbdur	Nağd-i cânı yolına şarf ide kim CEVRîyâ bir sim-ten mağbûbdur	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Cevrî” başlıklıdır.
52a	Rahmî	Sineme yâre çeküp yârûn eli kan oldu Bağır-ı hûn içre o dem pençe-i mercân oldu	Dil-i RAHMÎde karar itmedün ey genc-i murâd Yıllar oldu ki anuñ hâtır-ı virân oldu	Gazel/ 5 beyit	..--/..--/..--/..--	“Güfte-i Rahmî” başlıklıdır.
52a	Şabûhî	Derd-i aşkuñ çıkmaya hergiz derûn-ı sîneden Şerha şerha rîze rîze çâk çâk olsa bu ten	Ey ŞABŪHÎ dilde cânânun hayâl-i kâküli Ejderhâdur ¹⁴⁷⁹ kim harâbe şehri kılmışdur vağan	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Şabûhî” başlıklıdır.
52a	Fuzûlî	Kad enâre’l-°aşkı li’l-°aşkı ¹⁴⁸⁰ minhâcî’l-hüdâ Sâlik-i râh-ı hâkîkat °aşka eyler iktidâ	Ey FUZŪLÎ intihâsuz zevk bulduk ¹⁴⁸¹ °aşkıdan Böyledür bir iş ki Hâkık adıyla kılsañ ibtidâ	Gazel/ 6 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Fuzûlî” başlıklıdır.
52a- 52b	Cinânî	Ğam-ı hecrûnle şehir çarha çıkar efgânım Giceler halk[ı] uyıtmaz bu dil-i nâlânım Ğarka-i hûn-ı ciger kıld[ı] yaşum dâmânım Hâşılı çıkağa az kaldı tenümden cânım <i>Kalmadı hecrüñe şabr itmege¹⁴⁸² dermânım</i> <i>Hağ te°âlâ saña inşâf vire sulţânım</i>	Bu CİNÂNÎ n’ola oldıysa kuluñ kurbânun Öldürüp hecrûn-ile alma vebâlin anuñ Kuvveti kalmadı za°f ile ten-i [bî-]cânun Rağm kıl var ise göğsünde eger cânun ¹⁴⁸³ <i>Kalmadı hicrûñe şabr itmege¹⁴⁸⁴ dermânım</i> <i>Hağ te°âlâ saña inşâf vire sulţânım</i>	Mütekerrir Müseddes/ 5 bent	..--/..--/..--/..--	“Müseddes-i Cinânî” başlıklıdır.
52b- 53a	Cinânî	Dilde gerçi yârımuñ nâmına lutf üstâdı ¹⁴⁸⁵ var Lutf bilmez °aşka bir ğamze-i cellâdı var Şanki kânûn-ı cefâ ta°lîm ider üstâdı var °Adet-i hûbâna uymaz bir °aceb mu°tâdı var Ehl-i °aşka şanmañuz resm-i vefâdan yâdı var Ol peri-peykerde ancak mihr-i lutfun adı var	Şorma hâlin künc-i ğamda ŞEYHÎ-i dil-ğastenun Muğtaşıl derdin çekersin kaşları peyvestenun Kaçma andan vechi yok bu vaz°-ı nâ-şâyestenun Ğastedür °aşk-ıla şimdi sen gül-i nev-restenun Ğâtırın şor lutf-ıla ğâhî CİNÂNÎ ğastenun Kim an[un] da muğtezâ-yı ğâtır-ı nâ-şadı var	Tahmis/ 5 bent	-.--/-.--/-.--/-.--	“”Güfte-i Cinânî Muğhammes-i Şeyhî” başlıklı olup başlıkta muhammes yazmasına karşın

¹⁴⁷⁹ ejderhâdur: Vezin gereği *ejdehâdur* olmalıdır.

¹⁴⁸⁰ li’l-°aşkı: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*’daki (Kılınç, 2021, s. 359) *li’l-°uşşâkı* daha uygundur.

¹⁴⁸¹ bulduk: Anlam bakımından *Dîvân*’daki (Kılınç, 2021, s. 359) *bulduñ* daha uygundur.

¹⁴⁸² itmege: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Okuyucu, 1994, s. 341) *eylemege* daha uygundur.

¹⁴⁸³ cânun: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*’daki (Okuyucu, 1994, s. 342) *îmânun* daha uygundur.

¹⁴⁸⁴ itmege: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Okuyucu, 1994, s. 341) *eylemege* daha uygundur.

¹⁴⁸⁵ üstâdı: Anlam gereği *Dîvân*’daki (Okuyucu, 1994, s. 370) *isnâdı* doğrudur.

						tahmis formundadır.
53a	¹⁴⁸⁶	Bāguñ güli vü sünbül ü serv [ü] benefşesi Yarı gelür diyü qodılar gözci nergisi	Aldı haber şabādan u döndi göz eyledi Ya'ni gelür o gözleri āhū kesūñ sesi	Gazel/ 2 beyit	--./-./-./-./-	“Kıı [°] a” başlıklı olsa da gazel formundadır.
53a- 53b	Derūnī	Ol dem ki fenā buldı [bu] şehr-i dil-ābādum Hıç nesneye meyl itmez bu hātır-ı nā-şādum Şimdi ğarażum bu kim añılmaya hıç adum <i>Ey bū'l-heves-i devlet mağlūb-ı mey-i ğaflet</i> <i>Şimden girü dünyāyı al saña bağışladum</i>	Dil-haste DERŪNİnün °aşk-ıla ğınāsı var Anuñ da benüm gibi bir özge hevāsı var Bildüm bunı kim dehrūñ elbette fenāsı var <i>Ey bū'l-heves-i devlet mağlūb-ı mey-i ğaflet</i> <i>Şimden girü dünyāyı al saña bağışladum</i>	Mütekerrir Muhammes / 3 bent	--./---/--./---	“Gazel-i Uşūlī” başlıklıdır; ancak şiir Derūnī'ye aittir. Başlıkta gazel yazmasına karşın şiir muhammes formundadır.
53b	Uşūlī	Ey hākīkatden haber-dārum diyen Mevlā nedür Çün şühūduñ yok-dur[ur] bu itdigūñ da°vā nedür	Ey UŞŪLİ kimse bilmez bu mu°ammā sırrını Gülşeniden bilmeyince °alleme°l-esmā nedür	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	
53b	Mu°idī	Zīnet-i gülzār-ı şahrā gül midür bülbul midür Eyleyen gönümi yağmā gül midür bülbul midür	Ey MU°İDİ söyleyen dil-ber mi yohsa sen misin İlde ¹⁴⁸⁷ şimdi temāşā gül midür bülbul midür	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	“Güfte-i Mu°idī” başlıklıdır.
53b	Necātī	Hem-dem olan ğamze-i hūn-rizūñe başdan çıkar Gizlü rāzı °aşıkuñ ol Türk-i ser-hoşdan çıkar	Gönlini nerm id[e]gör hüsni bahārı geçmeden Ey NECĀTİ lāle gibi rızkuñı taşdan çıkar	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	“Güfte-i Necātī” başlıklıdır.

¹⁴⁸⁶ Sâkî'ye aitliği tereddütlü bir gazeldir. *Hasan Çelebi Tezkiresi'nin Kaynakları*'nda (Sungurhan, 2019, s. 241) “Hasan Çelebi'nin Latifi ve Âşık Çelebi tarafından Sâkî'nin diye gösterilen bir gazelin gerçekten ona ait olup olmadığına dair ciddi endişeleri vardır.” değerlendirmesi yapılmıştır.

¹⁴⁸⁷ İlde: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân*'daki (Tanrıbuyurdu, 2012, s.140) *illere* daha uygundur.

53b- 54a	°Ulvi	Ol şeh-i mülk-i melâhat ben gedâsından kaçar °Âdet ancak dil-rubâlar mübtelâsından kaçar	Tevbe iderdi şarâba şüfiyâ °ULVÎ velî Havf ider pîr-i mugânun bed-du°âsından kaçar	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i °Ulvi” başlıklıdır.
54a	Kaygusuz Abdâl	Hâka minnet bahâr irdi teferrüc kıl gülistânı Yine cümle kula Hâkkuñ irişdi luţf u ihsânı	°Ârif ol KAYGUSUZ ABDÂL haber söyler senün neñdür ¹⁴⁸⁸ Çü bengîsiñ ü karnuñ aç gözet halvâyı büryânı	Kaside/ Bahariye/ 13 beyit	---/---/---/--- -	“Bahâr-nâme-i Kaygusuz” başlıklıdır.
54a- 54b	[Nesîmî]	Ey Hudâvendâ ki ismün fazl-ı bismi’llâhdur Zâhir ü Bâtin şîfâtuñ °ayn-ı zâtu’llâhdur	Muştafâ vü Murtezânun âline evlâdına Rûz [u] şeb düşer şehirün ¹⁴⁸⁹ zikr-i şey°u’llâhdur	Gazel/ Duvazdeh 23 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır. Şairin yayımlanan Dîvân’ında bu şiir yoktur.
55a	Nesîmî	Gönlümün şehrini çün kim eyledi yağmâ-yı °aşk Şaldı °âlem mülkine şür [u] şer-i gavgâ-yı °aşk	°Aşk-ıla her dem NESİMÎ seyr idersin küh-ı Kâf Sensin ol °âlî-makâmda şeh-per-i °anķâ-yı °aşk	Gazel/ 7 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî Kuddise Sırruhu” başlıklıdır.
55a- 55b	Nesîmî	Cemâlün kıble-i ehl-i şafâdur Vişâlün Ka°be-i rûkn-i Minâdur	Ezelden kul olan âl-i °abâya NESİMÎ tek emîr ü muhtedâdur	Gazel/ Duvazdeh/ 13 beyit	---/---/---/---	“Güfte-i Nesîmî Kuddise Sırruhu” başlıklıdır.
55b	Nesîmî	Diñlegil bu sözi ki cândur söz A°lâ vü esfele ¹⁴⁹⁰ mekândur söz	°Âkıl añlar sözüñi muhtaşar it Ey NESİMÎ ki bî-girândur söz	Gazel/ 17 beyit	..--/..--/..--/..--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
55b- 56a	Nesîmî	Bahâr oldu vü açıldı yüzinde perde gülzârün İrişdi goncanuñ devri zamânı kalmadı hârün	NESİMÎnün sözi gerçi dem-i °İsâdur ey münkir Saña kâr eylemez niçün ki yokdur Hâkka ikrârün	Gazel/ 14 beyit	---/---/---/--- -	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.

¹⁴⁸⁸ Mısranın vezni kusurlu olup *Yürü var Kaygusuz Abdâl bu haberler senün neñdür* (Güzel, 2021, s. 441) daha uygundur.

¹⁴⁸⁹ düşer şehirün: *Hurûfî Mecmualarında Nesîmî*’deki (Tuğluk, 2019, s. 92) bu kelimelerin yerine Seyyid Nesîmî mahlası bulunmaktadır.

¹⁴⁹⁰ a°lâ vü esfele: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 401) °âlem-i âsumân daha uygundur.

56a- 57a	Nesîmî	Küntü kenzün kenziyem Allāhu nūruñ nūriyam Ravzanuñ riḍvānı vü cennāt-i °Adnūñ ḥūriyam	Ey NESİMÎ sen degülsin cümle oldur cümle ol Ol kim eydür kim zemîn ü âsumānuñ nūriyam	Gazel/ 32 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
57a	Nesîmî	Sākıyā māh-ı şıyām oldı temām Gel berü şun sāğar-ı mey ve’s-selām	Ka°beden büt-ḥāne°i fark itmezem Kad ra°eyte°l-Ḥaḫka fî külli°l-maḫām İncüden yegdür NESİMÎnün sözi Kim anuñ güftārıdur ḥayru°l-kelām	Gazel/ Rindane/ 13 beyit	-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sirruhu” başlıklıdır. Mahlas beyti 12. beyit olup Dîvân’da mahlas beyti bulunmamaktadır.
57a- 57b	Nesîmî	Ey ezeli cān-ıla cānānumuz °Aşk-ı ruḥuñdur ebedî şānumuz	Cevr-ile yandurdu NESİMÎyi dost Hem bu idi dost-ıla peymānumuz	Gazel/ 15 beyit	-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî Baba” başlıklıdır.
57b- 58a	Nesîmî	Manṭık-ı ¹⁴⁹¹ Allāh menem ki zāt-ileyem Vaḥdehu lâ-şerik leh şıfāt-ileyem ¹⁴⁹²	NESİMÎyem bugün bilenlere men Bilmeyenlere müşkilāt-ileyem	Gazel/ 8 beyit	..--/..--/..--	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sirruhu” başlıklıdır.
58a	Nesîmî	Vaḥdehu lâ-şerik leh şübhesüz ušta zātām Ya°nî ki ibtidāsuz zātem ü hem şıfātām	NESİMÎyem her şeyde külli muḥītam muḥīṭ ¹⁴⁹³ Hem bilene küll-i ḥāl bilmeyene müşkilātām ¹⁴⁹⁴	Gazel/ 10 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
58a- 58b	Nesîmî	Evvel ki dilā derd-ile yārān olamazsın Âḫir bil anı kābil-i dermān olamazsın	Ey şūfî ṭavāf itme yüzün ḥaccına yāruñ Ol °ıyda NESİMÎ gibi ḳurbān olamazsın	Gazel/ 12 beyit	--./--./--./--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.

¹⁴⁹¹ manṭık-ı: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 523) *nuṭk-ı* daha uygundur.

¹⁴⁹² Mısranın vezni kusurludur.

¹⁴⁹³ Mısranın vezni kusurludur.

¹⁴⁹⁴ Mısranın vezni kusurludur.

58b	Nesîmî	Bunca dükkân yaşayan kendü çıkar mı aradan Gel baña nâ-ḥaḳ diyenler ḳandadır pes Yaradan ¹⁴⁹⁵	Ey NESÎMÎ on sekiz biñ ʿâlemüñ mevcûdî Ḥaḳ Kim bu sırrı tuymamışdur sür çıkar devvâreden	Gazel/ 8 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sırruhu” başlıklıdır.
58b- 59a	Nesîmî	Bende şıḡar iki cihân ben [bu] ¹⁴⁹⁶ cihâna şıḡmazam Cevher-i lâ-mekân menem gevher-i kâna şıḡmazam	Gerçi bugün NESÎMÎyem Hâşimîyem Ḳureyşîyem Benden uludur âyetüm âyet [ü] şâna şıḡmazam	Gazel/ 16 beyit	-.-/-.-/-.-/-.--	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sırruhu” başlıklıdır. Şiirde mürettip kaynaklı yazım yanlışları çokçadır.
59a	Nesîmî	Şüret-i Raḥmânı buldum şüret-i Raḥmân menem Vaḥy-i muṭlaḳ Ḥaḳ kelâmı Ḳâf ve'l-Ḳurʿân menem	Ey NESÎMÎ sen [Ḥaḳı] ¹⁴⁹⁷ bil Ḥaḳḳa iḳrâr eylegil Çünkü insân [u] beşersin Ḥaḳ diyen sübhân menem	Gazel/ 12 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
59b	Nesîmî	Ne ḥüsn olur [bu] ¹⁴⁹⁸ ne şüret zihî behişt-i naʿîm Ne luṭf olur [bu] ne maʿnî zi-Rabb-i ʿarş-ı ʿazîm	Yoluñda ḳodî NESÎMÎ cihân-ıla cânı Tefâvüt itmez anı ger ḳabûl ḳılsa kerîm	Gazel/ 9 beyit	-.-/-.--/-.-/-.--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
59b	Nesîmî	Faḫlum benüm ey Hızrum u vʿey âb-ı ḥayât[um] Şems[üm] benüm ey bedrüm ü şaʿı zulumâtum	Fi'l-cümle bu nuṭḳı ile kelâmuñ i NESÎMÎ Âfâḳum u enfûsüm ü erkânüm ¹⁴⁹⁹ cihâtum	Gazel/ 10 beyit	--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
60a- 61a	Şeyhoḡlı	Resûlün pâyına yüz sürdiler şâh-ıla ol ʿasker Hem iḥlâş-ıla ḳatında Müselmânlar ¹⁵⁰⁰ oldılar yek-ser	Yüri ŞEYHOḖLI ey dil kim mekânun küh-ı Ḳâf eyle ʿAlînün faḫlına cân [u] gönûlden iḥtirâk eyle	Mesnevi/ Menkabevî/ 53 beyit	---/---/---/-.-- -	“Güfte-i Şeyhoḡlı” başlıklıdır. Şiirde mürettip kaynaklı vezin

¹⁴⁹⁵ Beyit derkenardır.

¹⁴⁹⁶ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 517) tamamlandı.

¹⁴⁹⁷ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 513) tamamlandı.

¹⁴⁹⁸ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 528) tamamlandı.

¹⁴⁹⁹ erkânüm: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 487) *erkân u* daha uygundur.

¹⁵⁰⁰ Müselmânlar: Vezin gereği *Müselmân* olmalıdır.

						aksaklıkları çokçadır.
61a- 62a	Nesîmî	Deryâ-yı muhîṭ cûşa geldi Kevn-ile mekân hürûşa geldi	Bu bahra talup-durur NESİMÎ Ya ^c ni ne_ider ol zer ile simi	Mesnevi/ Tasavvufi/ 45 beyit	--./-./-.-	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır. Şiir, besmeleyle başlamaktadır.
62a- 62b	Nesîmî	Câm-ı şafâ ² ı bize şun sâkıyâ Kim şuşamış ol meye ehl-i şafâ	Naẓm-ı NESİMÎ ki düerür adı Halka şatar anı vü olmaz bahâ	Gazel/ 12 beyit	-./-./-./-.	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
62b	Nesîmî	°Āşık belâ yolında gerek kim hamûl ola Ma ^c şûkdan aña ne kim ¹⁵⁰¹ gelse kabûl ola	Mi ^c râca çıkdı rûh-ı NESİMÎ burâk-ıla Şol lâşeden ne fâ ² ide kim lâ-zelûl ola	Gazel/ 9 beyit	--./-./-./-./-.	“Nesîmî Güfte” başlıklıdır.
63a	Nesîmî	Ey şıfâtuñ baħr-ı zâtuñ gevher-i zât-ı Hudâ Ma ^c den-i faẓl-ı vücûduñ yâ resûl-i kibriyâ	Çün NESİMÎ mahşer[üñ] haşrinden içdi Kevşeri Sırrı keşf oldı kulûbı buldı vahdet bâ-rehâ	Gazel/ Duvazdeh/ 16 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	Şiirde mürettip kaynaklı vezin kusurları çokçadır.
63a- 64a	Nesîmî	Ey şaçuñ ve'l-leyl izâ yağşâ yüzüñdür ve'ḍ-ḍuhâ Yâ vü sîn şānuñda münzel hem beyānuñ Tâ vü Hâ	Ey NESİMÎ haşr ü neşrûñ câmi ^c isin câmi ^c i Enbiyānuñ sırrı sensin evliyâ vü etkıyâ	Gazel/ Duvazdeh/ 30 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
64a- 64b	Nesîmî	Tâ şaçdı °āleme yine müşg-i siyeh şabâ Ḳadd-i benefşe oldı ğam u derd-ile dü-tâ	Ger ğarķa baħr-ı zât ¹⁵⁰² iseñ ey NESİMÎ sen Ġam yime kim şefî ^c -durur Muştafâ saña	Kaside/ Maktel/ 18 beyit	--./-./-./-./-.	“Güfte-i Nesîmî Merşiyeye-i İmām Hüseyn-i Kerbelâ” başlıklıdır. Şairin yayımlanan

¹⁵⁰¹ kim: Vezin gereği ki olmalıdır.

¹⁵⁰² ğarķa baħr-ı zât : Vezin ve anlam bakımından *Antoloji*'deki (Özmen, 1998, C 1, s. 279) *ĝarķ-i baħr-i ma^cşiyet* daha uygundur.

						Divân'ında bu şiir yoktur.
64b	Nesîmî	Ṭavâf-ı Ka°benüñ gerçi şevâb[ı] çokdur ey monlâ Göñül Allâh evidür çün ṭavâf itmek anı evlâ	Müyesser olalı vaşluñ NESİMÎye eyâ dil-ber Ḥayâlün münis idüpdür dün [ü] gün zikründe şehâ ¹⁵⁰³	Gazel/ 7 beyit	---/---/---/--- -	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sırruhu” başlıklıdır.
64b- 65a ¹⁵⁰⁴	Nesîmî	Eyâ laṭîf-i zamâne eyâ ḥulâşa-i zât İşit bu sözi tâ kim ¹⁵⁰⁵ bulasın anda necât	Bu ma°rifet bu ṭarîkat [ḥaḳîkat] ¹⁵⁰⁶ oldı kelâm Şerî°at emri için vir Muḥammede şalavât Bugün NESİMÎ sözünün melâḥatine iren Hezâr secde kıılır şad hezâr kand u nebât	Gazel/ 20 beyit	.-./.-./.-./.-.	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır. Mahlas beyti 18. beyittir.
65a- 65b	Nesîmî	Âyet-i innî ene°llâham bu nâruñ nûriyam Hem münâcât-ı tecellî hem Kelîmün Ṭûriyam	Sen degülsin söyleyen Ḥaḳdur NESİMÎ söyledi Ḥaḳ kim eydür kim zemîn ü âsumânun nûriyam	Gazel/ 26 beyit	.-./.-./.-./.-.	“Güfte-i Seyyid” başlıklıdır.
65b- 66a	Nesîmî	Ey bergüzide şüret cânsın velî ne cânsın Hem ism-ile müsemma hem cism-ile revânsın	Ḥaḳdan gelen kelâmuñ mu°cizindür ¹⁵⁰⁷ [ey] NESİMÎ Sensin ki küntü kenzün esrârına beyânsın	Gazel/ 14 beyit	--./--./--./--.	“Güfte-i Seyyid” başlıklıdır.
66a- 66b	Nesîmî	Yüzün muşḥafdur ey dil-ber yañağun kâf ve°l-Ḳur°ân Budur Ḥaḳdan gelen Ṭâhâ budur Yâsîn ü er-Raḥmân	NESİMÎ çün vişâlünden ḥayât-ı sermedî oldı ¹⁵⁰⁸ Yakındur kim diyem Ḥaḳdan kim oldı ḥayy-i câvidân	Gazel/ 14 beyit	---/---/---/--- -	“Güfte-i Seyyid Nesîmî” başlıklıdır.
66b	Nesîmî	Ey ḡafletün meyinden mest [ü] ḥarâb [u] ḥayrân Ger Ḥaḳkı tanımışsan kanı delîl ü bürhân	°Abd olma ey NESİMÎ fânî cihâna çün kim Evlâ[d]-ı tayyibînsin hem °âlem [ü] hem insân	Gazel/ 13 beyit	--./--./--./--.	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sırruhu” başlıklıdır.

¹⁵⁰³ zikründe şehâ: Vezin gereği *Divân*'daki (Ayan, 2020, s. 188) *zikri sen şâha* daha uygundur.

¹⁵⁰⁴ “Güfte-i Ḥayât” başlığıyla 16-17. beyitleri 23b'de, 18, 19 ve 20. beyitleri de 24a'da ayrı bir şiir gibi yazılsa da *Nesîmî Divânı*'nda (Ayan, 2020, s. 203-204) aynı şiirin devamı olduğundan bir araya getirildi.

¹⁵⁰⁵ sözi tâ kim: Vezin gereği *Divân*'daki (Ayan, 2020, s. 203) *sözlerümi tâ* daha uygundur.

¹⁵⁰⁶ *Divân*'dan (Ayan, 2020, s. 204) tamamlandı.

¹⁵⁰⁷ mu°cizindür: Vezin bakımından *Divân*'daki (Ayan, 2020, s. 583) *mu°cizdür* daha uygundur.

¹⁵⁰⁸ oldı: Anlam bakımından *Divân*'daki (Ayan, 2020, s. 607) *buldı* daha uygundur.

66b- 67a	Nesîmî	Sen baña dil-ber yitersin özgeler yâr olmasun Bir olur yâr iki olmaz iki zinhâr olmasun	Ey NESÎMÎ kılma yâruñ sırrını ağıyâra fâş Tâ ki yâr olsun bu sırra maḥrem ağıyâr olmasun	Gazel/ 10 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sırruhu” başlıklıdır.
67a	Nesîmî	Yüzünde nûrını gördi ezel güninde ilâh Didi ki eşhedü en lâ ilâhe illa’llâh	Cihân içinde NESÎMÎ elif tek oldu ferd Eger inanmaz iseñ işte şer ^e [ü] işte güvâh	Gazel/ 12 beyit	.-./..--/-.-/-.-	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
67a- 67b	Nesîmî	Muşḥafdur anuñ yüzi i va’llâh Mîm ü nûn u ‘ayn-i ḳul hüvâ’llâh	İḥyâ-yı ‘izâm ider NESÎMÎ Zülfüñ ḳoḫusıyla her seḫergâh	Gazel/ 7 beyit	--./.-./.-	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
67b	Nesîmî	Ey bî-nazîr [ü] vâhid ḥüsnüñ cemâl içinde Yüzüñ ḳıyâmet eyler şol zülf [ü] ḥâl içinde	Yüzüñ gibi NESÎMÎ ey ḥüblaruñ esîri Ḥurşid-i lem-yezeldür bedr [ü] hilâl içinde	Gazel/ 13 beyit	--./.-./.-./.-	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sırruhu” başlıklıdır.
67b- 68a	Nesîmî	El-ḥamdü li’llâh Aḥmedüñ girdük ‘abâ vü şâline Bu’l-Fazl-ı Rabbü’l-‘âlemîn oldu ‘Alî vü âline	Hakḳa yaḳîn ihlâş-ıla çün niyyet-i mü’min gerek ‘Aşḳa muḥibb ol ey gönül baḳ inneme’l-a‘mâline Cân-ıla dil-ber yüzine virdi NESÎMÎ gönlini ‘Âlemde Raḥmân şüretin kim görse gönli alına	Gazel/ 17 beyit	--./.-./.-./.- .-	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sırruhu” başlıklıdır. Mahlas beyti mecmuada 16. beyittir.
68a- 68b	Nesîmî	Raḥmeti geldi irişdi fazl-ı Raḥmānuñ yine Çiçeği açıldı güldi şol gülistānuñ yine	Çün NESÎMÎnün ḳanına şuşamış yâruñ lebi N’oldı ey münkir saña kim ḳaynadı ḳanuñ yine	Gazel/ 11 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sırruhu” başlıklıdır.
68b	Nesîmî	Derde müştâḳ olmayan kimdür ki dermân isteye Ḳable mevti bilmeyen sen şanma kim cān isteye	Zülfüññ küfrin egerçi ehl-i fazl îmān bilür Ey NESÎMÎ şanma sen kim kāfir îmān isteye	Gazel/ 7 beyit	-.--/-.-/-.-/-.-	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
68b- 69a	Nesîmî	Düşürmüş ‘anber[în] zülfüñ hemân bu gölgesin aya Te‘âla’llâh zihî sünbül celâlu’llâh zihî sāye	NESÎMÎ çün seni buldı dü ‘âlemde vaḥid oldu Kesildi mâ‘-i menlikden ulaşdı zât-ı yek-tāya	Gazel/ 14 beyit	---/---/---/--- -	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.

69a	Nesîmî	Tâ kıldı tecellî bu benüm gönlüme Allâh Luṭf-ıla [i] va'llâh Fırkatde yanan cānuma vaşl irdi be-dil-ḥ'âh El-minnetü li'llâh	Ger 'arîf iseñ koyma NESİMÎ demi elden Bu âdemi tanı Kıl 'irfân-ıla ¹⁵⁰⁹ dünyede bâzâr lî-ma'a'llâh Tâ kıla nazargâh	Müstezat/ 7 beyit	--./--./--./--	“Güfte-i Nesîmî Ḳuddise Sırruhu” başlıklıdır.
69a- 69b	Nesîmî	Kirpükleri çün iki cihānuñ eşeridür Bu devr-i Zuḥalde Ol gülşeni gör sen ki anuñ peyk-i biridür ¹⁵¹⁰ Gel burc-ı Ḥamelde	Müşğın saçın elden koma zinhâr NESİMÎ Dîdâr[ı] göresin ¹⁵¹¹ Müşkillerüñi keyfiyetüñ şem'î eridür Ḳalur o maḥalde	Müstezat/ 7 beyit	--./--./--./--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
69b	Nesîmî	Ḥüsnuñe sübhānehu kim ki şehîd olmadı Ṭâli' u baḥtı anuñ bil ki sa'îd olmadı	Kim ki NESİMÎ gibi vâḥid [ü] ferd olmadı Vâḥid-i muṭlaḳ degül zât-ı vâḥid olmadı	Gazel/ 14 beyit	-../-../-../-.	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır.
70a	Nesîmî	Cennete teşbîḥ [eyleyen] ¹⁵¹² bul[ma]dı vechu'llâh ¹⁵¹³ dil-beri Ḳaṭresi ağzı yarınuñ mest idüp [âb-ı] ¹⁵¹⁴ Kevşeri	'Aşka nişân ger istesin baş-ıla cān ne nesnedür Söz-ile bitmedi bu iş çıkdı NESİMÎden deri	Gazel/ 7 beyit	-../-../-../-.	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır. Şiirde mürettip kaynaklı vezin hataları çokçadır.
70a- 70b	Nesîmî	Ey yüzüñ şun'ı zât-ı Yezdānî V'ey ruḥuñdur şıfât-ı Raḥmānî	Faẓl-ı Ḥaḳdan NESİMÎ mülk-ile zâr Milket-i ḥâtem-i Süleymānî	Gazel/ 15 beyit	../-../-../-	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır.
70b	Nesîmî	Revâ mıdur revâ mıdur ḥabîbî Ki odlara yaḳasın ben ğarîbî	NESİMÎnün bu ḥūblar arasında Hemân cevır [ü] cefâ oldı naşîbî	Gazel/ 5 beyit	../-../-../-	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır.
70b	Nesîmî	El-minnetü li'llâh ki bugün yâr ele girdi Göñlümde duran dil-ber ü dil-dâr ele girdi	Maḥbûb-ı emîn yâr-ı ebed buldı NESİMÎ Şükr eyledi kim yâr-ı vefâ-dâr ele girdi	Gazel/ 7 beyit	--./--./--./--	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır.

¹⁵⁰⁹ kıl 'irfân-ıla: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 761) 'irfân-ıla kıl daha uygundur.

¹⁵¹⁰ biri: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 760) *deridür* daha uygundur.

¹⁵¹¹ Dîdâr[ı] göresin: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 760) *Nâmûsı yile vir* daha uygundur.

¹⁵¹² *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 735) tamamlandı.

¹⁵¹³ vechu'llâh: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 735) *vech-i* daha uygundur.

¹⁵¹⁴ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 735) tamamlandı.

70b- 71a	Nesîmî	Ene'l-Haḡ söylerem Haḡdan °ale'l-°arşı°stevā geldi Yüzünden süre-i Raḡmān °ale'r-Raḡmān °alā geldi	NESİMÎ buldı la°lûnden ḡayât-ı çeşme-i ḡayvān Ki Hıẓr ābını kim içdi ḡayât-ı cān-fezā geldi	Gazel/ 9 beyit	.---/---/---/--- -	“Dîġer-i Nesîmî” başlıklıdır.
71a	Nesîmî	Cāna senden her ne kim gelse çekerler aġrımaz Haḡ bilür bir zerre neşterden ṡamarlar aġrımaz	Şoyun ey murdār sellāḡlar NESİMÎnün tenin Biñ çeküç çalsa görüñ bir zerre dirler aġrımaz	Gazel/ 8 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Dîġer-i Nesîmî” başlıklıdır.
71a- 71b	Nesîmî	Şol tamām ayuñ yüzinden çünki ref° oldu niḡāb Zulmetüñ devrānı geçdi zāhir oldu āfitāb	Ey NESİMÎ secde kıl şol māḡa kim Haḡdan saña Va°budū iyyāhu ve°scudū v°aḡterib geldi ḡitāb	Gazel/ 11 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Dîġer-i Nesîmî” başlıklıdır.
71b	Nesîmî	°Aceb la°lûñ mi şol yā cān-ı aḡbāb °Aceb zülfüñ mi yā zencir-i pür-tāb	NESİMÎnün gözi yāruñ ġamından Terüñ ¹⁵¹⁵ dürci midür ya baḡr-ı seḡāb ¹⁵¹⁶	Gazel/ 7 beyit	.---/---/---	“Dîġer-i Nesîmî” başlıklıdır.
71b- 72a	Nesîmî	Ey Resül-i fāḡr-ı °ālem seyyid-i zāt [u] şıfāt Baḡr-ı zātuñ gevherisin hem şıfātuñ °ayn-ı zāt	Yā şefi°a°l-müznibin raḡm it NESİMÎye bugün ḡāşılum iki cihānda sensin ey pākîze-zāt	Gazel/ Na°t/ 13 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Dîġer-i Nesîmî” başlıklıdır.
72a- 72b	Nesîmî	Ey yüzüñ seb°a°l-meşānî nezzele°l-furḡān budur Vaḡy-i menzil Haḡ kelāmı ḡāf ve°l-Ḳur°ān budur	Gel NESİMÎnün elinden bāde°i nüş eyle kim Lā-yezālî °işret oldu ġuşşasuz devrān budur	Gazel/ 14 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Dîġer-i Nesîmî” başlıklıdır. Şiirde mürettip kaynaklı vezin hataları çokçadır.
72b	Nesîmî	Seḡāhum Rabbuhum ḡamrı dudaġuñ Kevşerindendür Bu meyden içenüñ nuḡlı ḡadīşüñ şākirindendür	NESİMÎ mā-siva°llāḡdan kesildi dil-beri buldı NESİMÎ n°eylesün n°itsün °ināyet dil-berindendür	Gazel/ 12 beyit	.---/---/---/--- -	“Dîġer-i Nesîmî” başlıklıdır.
72b- 73a	Nesîmî	Ḳara şaḡuñ ki zūlmātındadır nūr	NESİMÎ çünki Haḡḡa vāşıl oldu Gerek mātem ṡut ey münkir gerek sūr	Gazel/ 11 beyit	.---/---/---	“Dîġer-i Nesîmî Sulṡān” başlıklıdır.

¹⁵¹⁵ terüñ: Anlam gereġi *Dîvān*’daki (Ayan, 2020, s. 196) *dürüñ* daha uygundur.

¹⁵¹⁶ seḡāb: Anlam ve vezin gereġi *Dîvān*’daki (Ayan, 2020, s. 196) *sīm-āb* daha uygundur.

		Anuñ adıdur nûrun °alâ nûrun nûr ¹⁵¹⁷				
73a	Nesîmî	Yüzün muşhafdur ey rûh-ı muşavver Te°alâ şānuhu Allāhu ekber	NESİMİNÜñ sözi Hâkdur Hâkı bil Ki Hâkdur kim anuñ dilinde söyler	Gazel/ 11 beyit	.---/.---/--	“Güfte-i Emîr” başlıklıdır.
73b- 73b	Nesîmî	Kim eydür kim yüzün gülzāra beñzer [Ki] yüzün nûra vü gül-nāra beñzer	NESİMİ küntü kenzün mahzenidür Hâdîs[i] lü°lü°-i şehvāra beñzer	Gazel/ 13 beyit	.---/.---/--	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır.
73b- 74a	Nesîmî	Götürdi niķāb[1] yüzinden kamer Utandı nebāt-ı lebinden şeker	NESİMİ gibi vāhid ol yār-ıla İkilikden ¹⁵¹⁸ ikilik biter	Gazel/ 13 beyit	..-/.-/.-/-	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır.
74a	Nesîmî	Dişlerün nazmına dūr-dāne vü gevher didiler Göricek yüzünî halk āyet-i ekber didiler	Ey NESİMİ nedür ayruk dilegin Hâkdan çün Ne ki Hâkdan diledün oldı müyesser didiler	Gazel/ 13 beyit	..-/.-/.-/-	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır.
74a- 74b	Nesîmî	°İyd-ı ekberdür cemālün °ıyda cān kurbān olur Āb-ı hayvāndur duduğū her kim içer cān olur	Şüret-i Rahmāna inkār eyledi dīv-i racīm Aḥsen-i takvīme inkār eyleyen şeytān olur Ey NESİMİ āb-ı hayvāndur meger nuṭṭuñda kim Her kim içer ol şarābı hayy-i cāv[ī]dān olur	Gazel/ 17 beyit	-.--/.-/.-/-	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır. 16. beyit mahlas beytidir.
74b- 75a	Nesîmî	Baḥr-ı fenāda fānī ol gör kim ¹⁵¹⁹ ne hoş hayāt olur Āb-ı hayātdur ¹⁵²⁰ fenā gerçi ādemi ¹⁵²¹ memāt olur	Devlete ne ¹⁵²² bu dünyenün olma muķayyed ey melik Anuñ-içün ki dünyenün devlet[i] bi-sebāt olur Vaḥdet-i ġarķa tā-ebed oldı NESİMİ bellüsüz Bil ki bu resme maḥv olan dīde-i kā°ināt olur	Gazel/ 16 beyit	-.--/.-/.-/-	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır. 15. beyit mahlas beytidir. Şiirde mürettip kaynaklı

¹⁵¹⁷ Mısrânın vezni kusurlu olup *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 267) *Anuñ adı nedür nûrun °alâ nûr* daha uygundur.

¹⁵¹⁸ ikilikden: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 371) *İkilik şıfatdan* daha uygundur.

¹⁵¹⁹ kim: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 297) *ki* daha uygundur.

¹⁵²⁰ hayātdur: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 297) *hayāt-imiş* daha uygundur.

¹⁵²¹ ādemi: Vezin gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 297) *adı* daha uygundur.

¹⁵²² devlete ne: Anlam gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 298) *devletine* daha uygundur.

						vezin hataları çokçadır.
75a- 75b	Nesîmî	Kaşuñla kirpügüñ zülfüñ qaradur Te°ala'llāh ne hoş şüret yaradur	NESİMÎ çünki Hakkā vāşıl oldı Hüve'l-bākî hüva'llāhu'l-bekādur	Gazel/ 12 beyit	.---/---/--	“Diger-i Nesîmî” başlıklıdır.
75b	Nesîmî	Yüzüñ nür-ı tecellî mazharıdur Sözüñ tatlu şarāb-ı Kevşerîdür	NESİMÎ baħr-ı °aşkuñ gevherine Bu baħra talmayan dīv ü perîdür	Gazel/ 8 beyit	.---/---/--	“Diger-i Nesîmî” başlıklıdır.
75b- 76a	Nesîmî	Leblerüñ kandine şeker didiler Cân-ı Şîrine gör neler didiler	Ey NESİMÎ muħîṭ-i a°zamsın Gerçi elfāzuña güher didiler	Gazel/ 10 beyit	..--/..-/..-	“Diger-i Nesîmî” başlıklıdır.
76a	Nesîmî	Servüñ katında sidre vü tûbā revān olur La°l-i lebüñ şarābını içen revān olur	Vaşluñdan oldı zinde NESİMÎ tā-ebed ¹⁵²³ Āb-ı hayāta vāşıl olan cāvidān olur	Gazel/ 11 beyit	--/..-/..-/..-	“Diger-i Nesîmî” başlıklıdır.
76a- 76b	Nesîmî	Ka°be yüzüñdür ey şanem yüzüñdür sücüdumuz Tā ki göre bu secde°i nāra düşe ħasūdumuz	Düşmen için NESİMÎye ¹⁵²⁴ olma melûl [ü] ğam yime Oldı ezel güninde çün Fażl-ı eħad vedūdumuz	Gazel/ 8 beyit	-../..-/..-/..-	“Diger-i Nesîmî” başlıklıdır.
76b	Nesîmî	Ne sidredür ki boyuñdan kıyāmet oldı fāş Görüñ kıyām-ıla kıddin bu sidrenüñ şābāş	NESİMÎnüñ sözi çün kim bahālu gevherdür Bu resm-ilen n[e] içündür ki şatar anı baş	Gazel/ 13 beyit	.-../..-/..-/..-	“Diger-i Nesîmî” başlıklıdır.
76b- 77a	Nesîmî	İki °ālemde sen sultān-ı muṭlaķ Fetaħnā şānına geldi muħaķķaķ	NESİMÎye ezelden cür°a şunduñ Anuñ-çün zü'l-hayāt oldı mu°attaķ	Gazel/ 8 beyit	.---/---/--	“Diger-i Nesîmî” başlıklıdır.

¹⁵²³ tā-ebed: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 299) ile *'l-ebed* daha uygundur.

¹⁵²⁴ Nesîmîye: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 410) *Nesîmiyā* daha uygundur.

77a	Nesîmî	°Âlemi kıldı münevver şol yüzi mâhî görûn Kudretu'llâhdur cemâlûn kudretu'llâh[ı] görûn	Dil-berûn yolında hâk oldı NESİMÎnün teni Hâkdan oldı câh [u] hâşmet hâşmet ü câhî görûn	Gazel/ 10 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır.
77a- 77b	Nesîmî	Yitürdüñ cām-ı Cemşîdi uyan uykudan ey gâfil Ne bulduñ uykudan göster ne kıldıñ [uykudan] ¹⁵²⁵ hâşıl	NESİMÎ sırr-ı evhâ’i ke-mâ-hî gerçi şerh eyler Kaçan idrâk ider anı özini bilmeyen câhil	Gazel/ 15 beyit	---/---/---/--- -	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır.
77b	Nesîmî	Zihî ol kimse kim vardur hâbîbi sen teki meh-rû Şeker-güftâr gül-ruhsâr müşğîn-hâl °anber-bû	Eyâ kim kullaruñ çokdur NESİMÎ kamudan kem-ter Beşi Türki beşi Kıl[p]çağ beşi Zengi beşi Hindû	Gazel/ 7 beyit	---/---/---/--- -	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır.
77b- 78a	Nesîmî	Zülfûn gicesi Qadr-durur al yañağı ay Mi°râc yüzûn sidre boyuñ kaşuñ iki yâ	Zâtında NESİMÎyi ¹⁵²⁶ degül ol zâta kim anuñ Mişlûn bulasın yâ göre[sin] zâtına hem-tây	Gazel/ 7 beyit	--/-.--/-.--/-.--	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır.
78a	[Nesîmî] ¹⁵²⁷	Cemâlûn kıblesi sübhân degül mi Vücûduñ mazhar-ı insân degül mi	Hûdanuñ fazl u ihsânî hemîşe Kılupdur kullara ihsân degül mi	Gazel/ 13 beyit	---/---/---/---	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır. Mahlas beyit Dîvân’da olup mecmuada yazılmamıştır.
78a- 78b	Nesîmî	Ger beyân idem saña esmâ-i rûh-efzâmuza Çün Mesîhâ ister-iseñ °âlem-i bâlâmuza	Ey NESİMÎ çün Süleymân kuş dilin öğrenmeyen Kâfa varup görmek isterler bizüm °anâmuzu	Gazel/ 19 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır.
78b- 80a	[Nesîmî]	Perde içinde çalınur bir sâz K°eyler ol °aşk[ı] nevha ser-âgâz ¹⁵²⁸ Geh nevâ seyrini kılur °uşşâk Yüzüñün şemmesin tutar şeh-bâz °Arif añlar bu zağmetûñ remzin	Bir kova aşıldı ¹⁵³⁶ gönlüme °aşkuñ	Terci-i Bend/ 7 bent	..--/..--/..--/..--	“Dîğeri Nesîmî” başlıklıdır.

¹⁵²⁵ Dîvân’dan (Ayan, 2020, s. 460) tamamlandı.

¹⁵²⁶ Nesîmiyi: Vezin gereği Nesîmî olmalıdır..

¹⁵²⁷ Nesîmî Dîvânı (Ayan, 2020, s. 726).

¹⁵²⁸ Anlam gereği Dîvân’daki (Ayan, 2020, s. 771) Kim ider °ışk nevâsını âgâz daha uygundur.

¹⁵³⁶ kova aşıldı: Vezin ve anlam gereği Dîvân’daki (Ayan, 2020, s. 777) hevâ şaldı daha uygundur.

		Åşinā olmayana virmez rāz Sen ki işit bu remzi ey t̄alib Ben bu nihānı¹⁵²⁹ kılmazam enbāz Bezmi k̄urmuş şarāb içeri Maḥmūd Meclis esbābını düzer [çü]¹⁵³⁰ Ayaz Şoḥbet ārāyişidür¹⁵³¹ ma^cşūka¹⁵³² Şīvesiyle ^citāb yüz biñ nāz Likin ol t̄alibün meṭalib[i]dür Zerrelerden işidürdüm¹⁵³³ āvāz <i>Ki nişān içre bī-nişān menem uş</i>¹⁵³⁴ <i>On sekiz biñ cihāna cihān</i>¹⁵³⁵ menem uş	Şanma k̄anlı¹⁵³⁷ muḥıyyāke K̄āmetün istivāsıdır kıblem Na^cbud[ū] nesta^cin[ü] iyyāke Canı ber-dār ideli dār şaçuñ Tāle ^cumrī ve şuḡlī sev[d]āke Leblerün cāmı virdi Hızra ḥayāt Nefsüm-ile istignā vü ^caynāke¹⁵³⁸ Şevkı vü zevkı ḥüsninün şevkı Aḥsenü'l-ḥüsn[ā] ve sevdāke¹⁵³⁹ Şüretündür çü mecma^cu'l-baḥreyn Fike müstaḡrakāni baḥrāke Mantıq[i] ko gümān-ı¹⁵⁴⁰ pend işit Şanma [anı ki]¹⁵⁴¹ k̄āne maḥyāke <i>Ki nişān içre bī-nişān benem uş</i> <i>On sekiz biñ ^cāleme</i>¹⁵⁴² <i>cihān[a] cān benem uş</i>			Şiirde mürettip kaynaklı vezin aksaklığı çokçadır.
80a	[Nesīmī]	[Çün kim gözüme gelmedi hergiz ḥayāl-i ḥ^cāb Sākī getür piyāle vü doldur şerāb-ı nāb]¹⁵⁴³	Her dem ne resm-ile ola Cibrile Ehrimen Tūṭi ile ne ṭavr-ıla münis olur ḡurāb	Gazel/ 3 beyit	--/-.-./.-/-.-	Dīvān'da 12 beyit olan şiirin mahlas beyti de mecmuaya yazılmamıştır.
80a	[Nesīmī]	Gel ki müştāk olmışam dīdāruña Virmişem cān zūlf-i ^canber-bāruña Maḥrem itdün çün meni esrāruña Gel çek imdi ey perī ber-dāruña		Musarra Tuyuḡ	-.--/-.-/-.-	216-401. numaralı Nesīmī'ye ait tuyuḡlar başlıksızdır.

¹⁵²⁹ nihānı: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 771) *pinhānı* daha uygundur.

¹⁵³⁰ *Dīvān*'dan (Ayan, 2020, s. 771) tamamlandı.

¹⁵³¹ ārāyişidür: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 771) *ārāyişi düzer* daha uygundur.

¹⁵³² Bu mısradan sonra vasıta beytinin ilk dizesi "*Ki nişān içre bī-nişānam ben*" yazılmış.

¹⁵³³ işidürdüm: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 771) *işidürem* daha uygundur.

¹⁵³⁴ Vasıta beytinin ilk dizesi, 6. beytin 2. dizesinden sonra yazılmıştır. *Dīvān*'a göre (Ayan, 2020, s. 771) bulunması gereken yere alındı.

¹⁵³⁵ cihān: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 771) *cān* daha uygundur.

¹⁵³⁷ k̄anlı: Vezin ve anlam gereği *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 777) *kim innehū* daha uygundur.

¹⁵³⁸ Mısranın vezni kusurlu olup *Dīvān*'daki (Ayan, 2020, s. 777) *Ni^cme min müskirāti ^caynāke* daha uygundur.

¹⁵³⁹ Mısranın vezni kusurludur.

¹⁵⁴⁰ gümān-ı: *Dīvān*'da (Ayan, 2020, s. 777) bu kelime yerine *Nesīmī* mahlası kullanılmıştır.

¹⁵⁴¹ *Dīvān*'dan (Ayan, 2020, s. 777) tamamlandı.

¹⁵⁴² ^cāleme: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁵⁴³ *Dīvān*'dan (Ayan, 2020, s. 194) tamamlandı.

80a	[Nesîmî]	Kim ki beñzetdi hilâli çaşuña Ûşdi sevdâ-yı ğam anuñ başuña Kim ki olmadı anuñla âşinâ Yolda qaldı yitmedi yoldaşuña	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
80a	[Nesîmî]	Bülbül-i şürıdeyem gülzâruña °Aşık oldum la°l-i şekker-bâruña Bunca kim cevr eyledüñ sen yâruña Güle el şundukça yanduk ħâruña	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
80b	[Nesîmî]	Ey yüzüñ men °indehu °ilmü'l-kitâb Kul kefâ geldi cemâlünñden ħitâb Şüretün Ħakdur götür Ħakdan niķâb Ħaķ budur va'llâhu a°lem bi°ş-şavâb	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
80b	[Nesîmî]	Ey yañağunñdan münevver âfitâb Düşdi ħüsnün pertevinden aya tâb Kırpügün zülfün çaşuñ ümmü'l-kitâb Oldı yüzünñden °ayân yevmü'l-ķisâb	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
80b	[Nesîmî]	Ey yüzün devrinde meştür âfitâb Ey sözün °âlemde meşhür âfitâb Utanur yüzünñden ey ħür âfitâb Senden oldı mest [ü] maķmür âfitâb	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
80b	[Nesîmî]	Ey kamer yüzlü götür Ħakdan niķâb Kim yüzünñden rüşen oldı âfitâb Arada bunca nedendür bu ħicâb Şerĥ ider men °indehu °ilmü'l-kitâb	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
80b	[Nesîmî]	Ey ruĥuñ °aşķında °aķlum şâĥ mât Selsebîlidür ħaţuñ °ayn-ı Fırât °Unşuruñ dört oldı ħaddün şeş cihât Ġafletün mestligi [hem] ¹⁵⁴⁴ bulmaz necât	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
80b	[Nesîmî]	Al elünñden atunuñ yabana at Ħaķ-perest ol Ħaķķı tanı olma at Ayağun tozına degmez kâ°inât Fâ°ilâtün fâ°ilâtün fâ°ilât	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁴⁴ Dîvân'dan (Ayan, 2020, s. 803) tamamlandı.

80b	[Nesîmî]	Ey haṭuñ Hızr u lebûñ âb-ı hayât °Anberin zülûñ şeb-i Qadr ü Berât Mihr ü mâh ister cemâlünden zekât Fâ°ilâtün fâ°ilâtün fâ°ilât		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
80b	[Nesîmî]	Gelmişem kâlû belâdan mey-perest °Aşıkam mestem velî mest-i elest Ey gözûñ sevdâlarından fitne mest Sünbülûñ her târesi ma°nide şeşt		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
80b	[Nesîmî]	Kâf [u] nûn emrinde oldı kâ°inât Hem şadefdür kâf [u] nûn hem °ayn-ı zât Kâf [u] nûna vâcib oldı mümkinât Mülk sensin °ilm-i zât [u] hem şıfât		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
80b	[Nesîmî]	Ey hakîm-i hâzık-ı nâzûk-mizâc Sen bilürsin haste gönîlüme °ilâc Ey meh öyle men saña kul olmışam Şive ile nâz-ıla ne ihtiyâc		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
80b- 81a	[Nesîmî]	Toğdı mağribden güneş andan Mesîh Borğu çalındı vü haş[r] oldı şariḥ Geç kinâyetden ki remz oldı şariḥ Gör ki sen muḥsin misin yoḥsa kabîḥ		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81a	[Nesîmî]	Sâķî-i gül-ruh elinden bir kadeḥ İç perişân hâṭruñ olsun feraḥ Mey ḥarâm ise Ḥaķuñ nuṭķı ḥalâl Kamu mezhebde budur kavl-i şaḥîḥ		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81a	[Nesîmî]	Ṭalmışam şol baḥra kim pâyânı yok Yatmışam şol gence kim ḥusrânı yok Bulmışam şol bedr[i] kim nokşânı yok Girmişem şol şehre kim vîrânı yok		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81a	[Nesîmî]	Gönîlümi yağmâladı şol âli çok Şol kızıl gül reng[i] gül-gün al[ı] çok Zülfinûñ sırrı uzundur ḥâlî çok Şol şeker şulu ¹⁵⁴⁵ lebinûñ balı çok		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁴⁵ sulu: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 805) *sözlü* daha uygundur.

81a	[Nesîmî]	Ey boyuñ tûbâ yüzüñ dârü'l-hulûd Ka°be yüzüne kılur °âlem sücûd Tâli°uñ burcında cem° oldu su°üd Bîst [ü] heşt ü sî vü dü yek nûrdur ¹⁵⁴⁶	Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81a	[Nesîmî]	Derdine °âşıkıların dermânı yok Rızkî çok zâhidlerin îmânı yok Cism-ile haydır velâkin cânı yok °Ahdine şâdık degül peymânı yok	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81a	[Nesîmî]	[İy boyuñ Tûbâ yüzüñ dârü'l-hulûd Hüsnuñe hurşid ü mâh eyler sücûd] ¹⁵⁴⁷ Ey saçuñ büyü °abir ü müşg [ü] °üd Çıkıdı °aşkuñ âteşinden çarh[a] düd	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81a	[Nesîmî]	Ey cemâlün kul hüve'llâhu aḥad Şûretün naḫşında Allâhu's-şamed Bir ucı zülfün ezel biri ebed Hüsnuñe sulṭân-îmiş men lâ-seced	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81a	[Nesîmî]	Ey ezel nûr[ı] cemâlün tâ-ebed Bende naḫş oldu hayâlün tâ-ebed Bî-gurûb oldu hilâlün tâ-ebed Ey güneş yokdur zevâlün tâ-ebed	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81a	[Nesîmî]	Kim ki nefsin bilmedi Ḥaḫdan ba°id Olmadı şeyṭân gibi illâ mürîd Kim ki oldu tâli°i Ḥaḫdan sa°id Gündüz ü aḫşamı oldu Ḳadr ü °ıyd	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81a	[Nesîmî]	Âb u ḫâk[i] eyledi çün Ḥaḫ ḥamîr °Arşını ḫalk eyledi ya°ni serir Hüsni sulṭân eyledi °aşk[ı] emîr °Âşık u ma°şûḫ-ıla °aşk oldu bir	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81a-81b	[Nesîmî]	[Ey] iki °âlemde hüsnuñ bî-naẓîr Fitnelü ḫaşaḫ kemândur gamze tîr °Anberin zülfün tozındandır °abîr Maḫşer oldu ḫopdı hüsnuñden nefîr	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁴⁶ nûrdur: Kafiye bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 806) *nûr bûd* daha uygundur.

¹⁵⁴⁷ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 806) tamamlandı.

81b	[Nesîmî]	Ey saçuñ her târına biñ cân eşir Şüretüñ yek-tâ vü hüsnuñ bî-naẓîr Muşhafuñ yazusı reyhân Hâk debîr Bî-bedelsin hem sem[i] ^c u hem başîr		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81b	[Nesîmî]	Ey güneş şüretlü yâr-ı dil-peẓîr [Tal ^c atuñdan utanur bedr-i münîr N'eyleyem kim men fakîrem sen emîr] ¹⁵⁴⁸ Hasretüñden yüregüm her dem erir		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81b	[Nesîmî]	Şüretüñ muşhafdur ey bedr-i münîr Hilkatüñ ser-tâ-kağem derd ¹⁵⁴⁹ dil-peẓîr Ehl-i a ^c râf ol ne aşhâbu's-sa ^c îr Bil ki Hâkdur hem semî ^c u hem başîr		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81b	Nesîmî	Ay-ıla güneş yüzüñ hayrânıdır Müşg-ile ^c anber saçuñ tarhânıdır Çün NESÎMÎ ^c âlemüñ sulţânıdır Devr anuñ devrân anuñ devrânıdır		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81b	[Nesîmî]	Cennetüñ virdi ¹⁵⁵⁰ yüzüñ gülzârıdır Şem ^c -i vahdet yüzüñ gül-nârıdır Ay-ıla gün yüzüñ envârıdır Leyletü'l-İsrâ saçuñ esrârıdır		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81b	[Nesîmî]	^c Ârızı yâruñ cinân büstân[i]dur Pes rakîb bu ortada şeytân[i]dur Kâmeti tûbâ saçı reyhânıdır Küy-i cennet ^c âşıküñ Rıdvânıdır		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81b	[Nesîmî]	Çün cemâlüñ cennetüñ gülzârıdır Havz-ı Kevşer pes tudağüñ yarıdır Her kim olsa vaşl-ı hüsnuñden cüdâ Oña firkat pes cehennem nârıdır		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
81b	[Nesîmî]	Kâbe kavseyn iki kaşuñ yâyıdır Ve'd-duhânuñ şems[i] yüzüñ ayıdır Dünyâ ¹⁵⁵¹ vü ^c ukbâ saçuñ bir târıdır		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁴⁸ *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 808) tamamlandı.

¹⁵⁴⁹ ser-tâ-kağem derd: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 807) *ser-tâ-kağemdür* daha uygundur.

¹⁵⁵⁰ vird: Anlam gereği *verd* olmalıdır.

¹⁵⁵¹ dünyâ: Vezin gereği *dünye* olmalıdır.

		Dürri bulur her kim olar ¹⁵⁵² deryâyîdür				
81b	[Nesîmî]	Fitnenün başı şaçuñ sevdâsıdur Şûr [u] şer hüsn-i ruhuñ ğavgâsıdur Kevşerün hamrı lebün şahbâsıdur İnci dişün lü'lü'-i lâlâsıdur		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81b	[Nesîmî]	Ey güneş yüzli cemâlün fitnedür Nün [u] °ayn u mîm ü dâlün fitnedür Ey büt-i gül-çihrenün ¹⁵⁵³ fitnedür Ġamze cādū zülf ü hâlün fitnedür		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
81b- 82a	[Nesîmî]	Ey gönül Hâk sendedür Hâk sendedür Söyle Hâk[kı] kim ene'l-Hâk sendedür Hâk-kı muṭlak zât-ı muṭlak sendedür Muṣṣafuñ ḥarfi muḥakḥak sendedür		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82a	[Nesîmî]	Cevher-i ferd âdemün kânındadır Küntü kenzen âdemün şânındadır Gerçi şeytân âdemün yanındadır Sırr-ı esmâ Âdemün cânındadır		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82a	[Nesîmî]	Şem°ine güneş yüzün pervânedür Cân şadefdür şüretün dür-dânedür Nuḳl ü mey la°lün gözün peymânedür Mest-i °aḳluñ ¹⁵⁵⁴ mescidi mey-ḥânedür		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82a	[Nesîmî]	°Âşıkuñ seyrânı ol °âlemeddür Görmeyen ol °âlemi yanındadır ¹⁵⁵⁵ Ger muḥîṭ olduñ cihâtuñ ḳandadır Ey Kemâḥ âḫir Furâtuñ ḳandadır ¹⁵⁵⁶		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82a	[Nesîmî]	Çün Hâkı her yirde eydürsin ki var		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁵² olar: Vezin gereği *ol* olmalıdır.

¹⁵⁵³ gül-çihrenün: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 817) *gül-çehre âlün* daha uygundur.

¹⁵⁵⁴ °aḳluñ: Anlam gereği *°aşkuñ* olmalıdır.

¹⁵⁵⁵ yanındadır: Anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 817) *mâtemdedür* daha uygundur.

¹⁵⁵⁶ Bu tuyuğ *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 811, 817) T 87 (1 ve 2. mısralar) ve T 54'ün (3 ve 4. mısralar) birleştirilmesiyle oluşturulmuştur.

		Sende pes Hâk var-imiş Hâk sendedür ¹⁵⁵⁷ Enbiyânın sırrını bilmez tavar Kısmet olmaz dîve rāh-ı hoş-güvār				
82a	[Nesîmî]	Perde çekmiş ara yirde perde-dār Perde içinde berü bağ gör ne var Âdemi gör âdemi bil âdemi Âdemün esrârını bilmez tavar		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
82a	[Nesîmî]	Sî vü dü dendân çü dürr-i âb-dār Leblerün âbında hayvân suyu var Hızır ne zinde kılur dir bu bî-kār Gönlümüz çü şuşadı lebden suvar		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
82a	[Nesîmî]	°Akrab oldu °âlemün halkı vü mār Fitne yayıldı °alâ kavm-i şerār Kanda var bir arı bātın toğru yār Kanı inşāf ü mürüvvet kimde var		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82a	[Nesîmî]	Ey harāmî gözlerün yağmācılar Ka°be yüzündür melā°ik hācılar °Aşkına ümmet olanlar nāciler Ey tudağundan hacil hālvācılar		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82a	[Nesîmî]	Ey cemālün Ka°be haṭṭuñ hācılar Heft heft eyler tavāf[ı] nāciler Kanda °aşkıdan olan hālvācılar Ṭatlu oldu oña cümle acılar		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
82a	[Nesîmî]	Ey cemālün hüsine hayrān kamer Sünbülün devrindedür pinhān kamer Lem-yazel güneşsin ey māh ¹⁵⁵⁸ -tābān kamer Gül ¹⁵⁵⁹ virdi hüs[n]e devrān kamer		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82b	[Nesîmî]	Hākka yār ol ki saña yār ol yiter Çün Hākı yār eyledün var ol yiter Nūra nūr ol nārına nār ol yiter [Âdeme oldur sezā-vār ol yiter] ¹⁵⁶⁰		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁵⁷ sendedür: Kafiye-redif bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 814) *sende var* daha uygundur.

¹⁵⁵⁸ māh: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁵⁵⁹ gül: Vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 818) *gölge* daha uygundur.

¹⁵⁶⁰ *Dîvân* 'dan (Ayan, 2020, s. 807) tamamlandı.

82b	[Nesîmî]	Çünkü kış geçdi teveccüh yazadur Dest-i kudret gör ne hatlar yazadur Bir kadehden cümle eşyâ esrümüş Ayılan bir bir humârın yazadur		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82b	[Nesîmî]	Fitnedür °aynuñ yüzün şems ü kamer Fitne-i devr-i kamer sensin meger Şüretün Hâkdur budur Hâkdan haber Söyleyen Hâkdur velî adı beşer		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82b	[Nesîmî]	Kâmetün her dem kıyâmet gösterür Ka°be yüzünden ¹⁵⁶¹ gör bu kıddi kim ne kâmet gösterür Ka°be yüzünden °alâmet gösterür Fitnelü °aynuñ imâmet gösterür		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82b	[Nesîmî]	Hâk te°âlânun kelâm[ı] nûrdur Görmeyen ol nûrî Hâkdan dîrdur Çün ene'l-Hâk söyleyen Manşûrdur Geldi İsrâfîl elinde şûrdur		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82b	[Nesîmî]	İttıd yüzünden cihânı cümle nûr Hâk hüviyyet kıldı Mehdîden zühûr Zülf [ü] ruhsârûndadur haşr [u] nüşûr Ey boyun tûbâ yüzün cennât [u] hûr ¹⁵⁶²		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82b	[Nesîmî]	Mâhumun yüzünde oldu perde dîr Hâkdan indi âyet-i Allâhu nûr Ey hat u hâlün tecellî yüzi Tûr Şüretün ma°nîsidür cennât u hûr		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82b	[Nesîmî]	Yâr elinden çün mey-i dil-keş gelür İçerem Hâkdan ne geldi hoş gelür On sekiz biñ °âlemün sırrın bilen Ka°beteyn[i] atıcağ seh şeş gelür		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82b	[Nesîmî]	Şol kaşı Çâcî büt-i mehveş gelür Kırpuk oqından tolu tîr-keş gelür Hâk meyinden gözler[i] ser-hoş gelür Kırpügi kaşı hisâbı şeş gelür		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁶¹ Ka°be yüzünden: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁵⁶² Bu tuyuğ *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 814, 817) T 74 (1 ve 2.mısralar) ve T 90' in (1 ve 3. mısralar) birleştirilmesiyle oluşturulmuştur.

82b	[Nesîmî]	Gel muhîṭ-i ʿaşka bir kez ṭalagör Vaḥdetüñ sırrı içinde alagör Âdeme kıl secde mekri ṣalagör Olma şeyṭân düşme mekr ü âla gör		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
82b- 83a	[Nesîmî]	Her ne kim taqdîr-i Yezdânî kılur ʿAyn-ı ḥikmetdür Ḥaḳ erzânî kılur Şâh iki ʿâlemde insânî kılur Her ne kim gönli diler anı kılur		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83a	[Nesîmî]	Kâf [u] nûn maʿnide külli maʿnîdür Yaʿnî kâf [u] nûn şadefdür maʿnîdür Maḥşerüñ şûrî çalındı yatma dur Gör ki ne sevdâdasın ḥâlüñ nedür		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83a	[Nesîmî]	Perdeʼi yüzinden ¹⁵⁶³ götürdi mâhumuz Ḥaḳdan oldı Ḥaḳka toğrı râhumuz Şûret [ü] maʿnide Ḥaḳdur şâhumuz Diñl[e] lâ ilâhe illaʼllâhumuz		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83a	[Nesîmî]	Faẓl-ı Ḥaḳdur vâkıf-ı esrârumuz Faẓl ḥaḳındadır ¹⁵⁶⁴ kamu envârumuz Faẓl-ı Ḥaḳ göstermiş idi kârumuz Faẓl-ı Ḥaḳdur Faẓl-ı Ḥaḳ miʿmârumuz		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83a	[Nesîmî]	Sensüz ey cân gönüm ârâm eylemez Cân yanar şabr ey dil-ârâm eylemez Laʿlûñi devlet baña kâm eylemez Niçün ey serv-i gül-endâm eylemez		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83a	[Nesîmî]	Üç yüz altmış gün-durur devrânumuz Altı kez altmış olur ey cânumuz Şeş cihetden bakıcaḳ her vech-ile Görünür bu mafşal-ı insânumuz		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
83a	[Nesîmî]	Gel berü gel ¹⁵⁶⁵ gevher-şinâs ol çün Ayaz Gevheri tanı ḥaḳîḳat ne mecâz Gevheri bil gevheri bul gevheri Gevheri bilendür olan şâh-bâz		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.

¹⁵⁶³ yüzinden: Vezin gereği *yüzden* olmalıdır.

¹⁵⁶⁴ Faẓl ḥaḳındadır: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 819) *Faẓl-ı Ḥaḳdandır* daha uygundur.

¹⁵⁶⁵ gel: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

83a	[Nesîmî]	Yidi kez yidi olur her yidimüz İstivâ geçdi sekizdür yidimüz Ger kelâmu'llâha eylerseñ nazar Elli olur harf-i nuṭṭa yidimüz		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
83a	[Nesîmî]	Fâ vü zâd u lâma düşdi göñlümüz Ka°be vü iḥrâma düşdi göñlümüz °Aşk-ı bî-encâma düşdi göñlümüz Ka°be vü iḥrâma düşdi göñlümüz ¹⁵⁶⁶		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83a	[Nesîmî]	Bir °acâ°ib şâha düşdi göñlümüz Bedr yüzli mâha düşdi göñlümüz Tâ ki Fazlu'llâha düşdi göñlümüz Uş ḥaḳîḳî râha düşdi göñlümüz		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83a	[Nesîmî]	Gel rızâsın iste Ḥaḳḳuñ bir nefes Çünki Ḥaḳdur yâr iki °âlemde bes Dünyâ ¹⁵⁶⁷ maḥmildür anuñ devri ceres Uçucaḳ cân kuşu boş ḳalır ḳafes		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83a- 83b	[Nesîmî]	Ehl-i A°râfuñ ¹⁵⁶⁸ maḳâmı Ḳâf-imiş °Ârif-i Rab °ârif-i A°râf-imiş Bilmeyen ol Ḳâfî sözi lâf-imiş Özini bilen yaḳîn şarrâf-imiş		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83b	[Nesîmî]	Ey yüzün ol levḥ-ile maḥfûz imiş Her zamân bir nev°-ile melfûz-imiş Enbiyâ bu noḳṭada maḥzûz-imiş Bu ḥaberi ilinden melfûz-imiş ¹⁵⁶⁹		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83b	[Nesîmî]	Cümle Ḥaḳdur her ne kim mevcûd imiş Ḥaḳḳa sācîd Ḥaḳḳa Ḥaḳ mescûd imiş Çün iki °âlemde bir ma°bûd imiş Secdeden baş[in] çeken merdûd imiş		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83b	[Nesîmî]	°Aşk-ıla ma°şûḳ [u] °âşîḳ bir imiş Hem emen hem emziren hem şîr imiş Şüreti muşḥaf yüzü tefsîr imiş Bü'l-°aceb ḳudret °aceb taḳḍîr imiş		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁶⁶ Bu mısra mükerrer yazılmış olup *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 818) son dize *Câvidânî nâma düşdi göñlümüz* şeklindedir.

¹⁵⁶⁷ dünyâ: Vezin gereği *dünye* olmalıdır.

¹⁵⁶⁸ A°râfuñ: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 820) *°irfânuñ* daha uygundur.

¹⁵⁶⁹ Vezin ve anlam bakımından mısranın *Dîvân*'daki *"Bu ḥaber İblîsden maḥfûz imiş"* (Ayan, 2020, s. 821) varyantı doğrudur.

83b	[Nesîmî]	Çünkü hem evvel hem âhîr yâr imiş Küfr [ü] dîn ma'nîde bir bâzâr imiş °Aşka şûfînüñ işi inkâr imiş Hırkası büt tesbîhî zünnâr imiş		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83b	[Nesîmî]	Dil-berün la'linden eşyâ esrümüş Sünbülün leyinden isrâ esrümüş Nergisün devrinde sevdâ esrümüş Gözlerün ayık mîdur ya esrümüş		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83b	[Nesîmî]	Sen yüzün mâh-ı tamâmı buldum uş Cennet-i Dârü's-Selâm[ı] buldum uş Çekmedin yolda beriyye zahmetin Ka'be [vü] Beytü'l-İharâmı buldum uş		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83b	[Nesîmî]	°Âlemi yüzünde ¹⁵⁷⁰ gülistân eylemiş Bülbülü ser-mest [ü] hayrân eylemiş °Anberin zülfin perişân eylemiş Mâhım ebrinde pinhân eylemiş		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83b	[Nesîmî]	Kün fe-kānuñ aşlı çün kim zât-imiş Cümle eşyâ vahdet [ü] âyât eylemiş ¹⁵⁷¹ Kim ki hayvân oldu adı at-imiş Oynadı at[ı] velî şâh mât imiş		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83b	[Nesîmî]	Ger Hakkı görmek dilerseñ bî-galať İşte gör fî-şüretin şâbin kaťať Hakkdan oldu ümmet-i Ahmed vasať Vechinün levhindedür sî vü dü hať ¹⁵⁷²		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
83b-84a	[Nesîmî]	°Aşkınun deryâsına düş hem-çü bať Gel oku yüzinde ağ u kara hať Ehl-i A'rafuñ içinde oldu şarť ¹⁵⁷³ Göre ol fî-şüretin emred kaťať		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
84a	[Nesîmî]	°Aşk imiş Sîmurğ [u] °aşık küh-ı Kâf °Aşka sığmaz lâf [u] °aşk olmaz güzâf Kim ki ister Ka'be'i kılmak tavâf Hem içi şâfî gerek hem taşî şâf		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁷⁰ yüzünde: Vezin gereği yüzi olmalıdır.

¹⁵⁷¹ eylemiş: Vezin ve anlam gereği imiş olmalıdır.

¹⁵⁷² Bu dize *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tuyuğları*'nda (Özdemir, 2020, s. 465) mecmuadaki 293. tuyuğun ilk dizesi olarak geçmektedir.

¹⁵⁷³ Bu dize *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tuyuğları*'nda (Özdemir, 2020, s. 465) bulunmamaktadır.

84a	[Nesîmî]	Ey Hâka müştâk olan uş sende Hâk Ebcedi tanı vü unıtma sebak Hâk kitâbından nûruñdur ¹⁵⁷⁴ bir varak Perde ref ^e oldu vü açıldı tabak		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84a	[Nesîmî]	Fazl-ı Hâkdan çün hidâyet buldı Hâk Şüretüñ tefsîrini virdi sebak Lâ tuharrik âyetinden bir varak Okıyanlar istivâsın kıldı şak		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84a	[Nesîmî]	Gel ki ğamdan cânımı yaqdı firāk Boynuma hasret ipin takdı firāk Râzımı nâ-mahreme çaqdı efrāk ¹⁵⁷⁵ Vâ-firāk u vâ-firāk u vâ-firāk		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84a	[Nesîmî]	Ey ruhuñ aşkıñda ser-gerdân felek Yüzüñe karşı sücüd eyler melek Hüsñ içinde ferd-i yek-tâsın ne şek Her kişinüñ naqdini çaķar miñenk		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84a	[Nesîmî]	Hâk aşkıñ oldu vü gitdi şirk [ü] şek Vâhidüñ yokdur vücûdı müşterek Çok zamân geçdi vü çok gezdi felek ¹⁵⁷⁶ Sende gördi ma ^e den-i cins-i nemek		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84a	[Nesîmî]	°Aşk[un] ehli bî-ser ü sāmân gerek Dost[ı] için zâr u ser-gerdân gerek Her kime kim mülk-i cāvidān gerek Fitne kaşuñ yāyına kurbān gerek		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84a	[Nesîmî]	Tālibā evvel kadem üç dōrt gerek Dōrde dōrt[dūr] dōrdine üç dōrt gerek İkrā el-Ḳurān °alā ḥarfīn ki var Yüzde daḥı anı seksen dōrt gerek		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
84a	Seyyid [Nesîmî]	Dōrt gerek dōrt dōrt gerek bir ¹⁵⁷⁷ dōrt gerek		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁷⁴ nûruñdur: Vezin ve anlam gereği *yüzüñdür* olmalıdır.

¹⁵⁷⁵ efrāk: Vezin ve kafiye gereği *firāk* olmalıdır.

¹⁵⁷⁶ Dize derkenardır.

¹⁵⁷⁷ bir: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 826) üç daha uygundur.

		Yidisi ¹⁵⁷⁸ haṭṭ-ı istivā üç dōrt gerek SEYYİDe çoklar söger dehrī diyū Kendi_özin bilenlere beş dōrt gerek				
84a	[Nesīmī]	Perde°i götür yüzinden dil-berūñ Yüzi görindi yüzinde dil-berūñ Genc[i] zāhir oldı ey genc isteyen Ādem ü Ḥavvā yüzinde dil-berūñ		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dīvân’ında bu şiir yoktur.
84a- 84b	[Nesīmī]	Ḥaḡ °ayān oldı gelūñ Ḥaḡḡı görūñ Ḥaḡḡı bātıldan seçūñ Ḥaḡḡı görūñ Bedrümūñ yüzindeki şaḡḡı görūñ °Āleme şıḡmaz ene’l-Ḥaḡḡı görūñ		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84b	[Nesīmī]	Ey güneş nūr-ı tecellīdür yüzūñ Şūret[i] fi’l-cümle ma°nīdür yüzūñ Şūret[i] bī-çūn [u] mevlīdür yüzūñ Ebced ile hem elif lebdür ¹⁵⁷⁹ yüzūñ		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84b	[Nesīmī]	Ḥaṣr ü neṣr[ūñ] āfītābıdır yüzūñ Sā°at[ūñ] yevmü’l-ḥisābıdır yüzūñ Ravzanuñ ḥüsnü’l-me°ābıdır yüzūñ Cennetūñ şem° [u] şarābıdır yüzūñ		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84b	[Nesīmī]	Şem°-i tevḡīḡ [u] hidāyetdür yüzūñ Şūret-i Ḥaḡdur kināyetdür yüzūñ Bī-bidāyet bī-nihāyetdür yüzūñ Hem nihāyet hem bidāyetdür yüzūñ		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84b	[Nesīmī]	Şūret-i Ḥaḡdan işāretdür yüzūñ Ehl-i tevḡīde bişāretdür yüzūñ Ḥacc [u] iḥrām [u] ziyāretdür yüzūñ Cümle eşyādan °ibāretdür yüzūñ		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84b	[Nesīmī]	°Āşıḡa imān-ıla döndür yüzūñ Bir adı büt-ḡāne-i Çīndür yüzūñ Ebced-i Ṭāḡā vū Yāsīndür yüzūñ °Arş u kürsī Ṭūr-ı Sīnādur yüzūñ		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁷⁸ yidisi: Vezin gereği *yidi* olmalıdır.

¹⁵⁷⁹ lebdür: Anlam bakımından *Dīvân*’daki (Ayan, 2020, s. 828) *bīdür* daha uygundur.

84b	[Nesîmî]	°Āşîkuñ Beytû'l-Harâmıdur yüzün °Ārifûñ Dârû's-Selâmıdur yüzün Ehl-i İmānuñ imāmıdur yüzün Dünya ¹⁵⁸⁰ vü °uqbā tamāmıdur yüzün	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84b	[Nesîmî]	Kıble-i erbāb-ı tã°atdür yüzün Nüşha-i eşrāṭ-ı sã°atdür yüzün Şāni°-i şun°-ı şinā°atdür yüzün Gör nice yevmü'ş-şefā°atdür yüzün	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84b	[Nesîmî]	Maḥşerüñ ḥurşid [ü] mähıdur yüzün Her ne kim vardur kemā-hıdur yüzün Şüret-i Ḥaḫkuñ güvähıdur yüzün Sî vü dü ḥaṭṭ-ı İlähıdur yüzün	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
84b	[Nesîmî]	Yidi kez yigirmi sekizdür yüzün Otuz iki gösterür iki gözün Kāmetüñ seksen [ü] sekizdür yüzün Yitmiş iki şerḥ ider nuṭḫı sözüñ	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
84b	[Nesîmî]	Mazhar-ı esmā°-i küll oldı yüzün Ḥaḫka varmak toğrı yol oldı yüzün Hādî-i cümle rüsül oldı yüzün Sāğar [u] sāḫi vaşl ¹⁵⁸¹ oldı yüzün	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85a	[Nesîmî]	Ve'd-ḡuhānuñ āfitābıdur yüzün Cāmi°u'l-ḥüsnüñ kitābıdur yüzün Maḥşerüñ yevmü'l-ḥisābıdur yüzün Cennetüñ şem° [u] şarābıdur yüzün	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85a	[Nesîmî]	Ey ḥaṭuñ Hızır [āb-ı] ¹⁵⁸² ḥayvānıdur ¹⁵⁸³ yüzün ¹⁵⁸⁴ Söyle ey cān söyle kim cāndur yüzün Şüretüñ °arş-ıla Raḥmāndur yüzün Ey sözi Ḥaḫ cümle Qur°āndur yüzün	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁸⁰ dünya: Vezin gereği *dünye* olmalıdır.

¹⁵⁸¹ vaşl: Anlam ve vezin gereği *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 828) *vü mül* daha uygundur.

¹⁵⁸² *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 826) tamamlandı.

¹⁵⁸³ ḥayvānıdur: Vezin gereği *ḥayvāndur* olmalıdır.

¹⁵⁸⁴ *Dîvân*'da (Ayan, 2020, s. 826) bu tuyuğ “*sözün*” rediflidir.

85a	[Nesîmî]	Ol bilür Hakkı ki yalancı da ¹⁵⁸⁵ degül Kim ki yalan söyler ol nâcî de ¹⁵⁸⁶ degül Hacca toğrı varmayan hâcî degül Toğrı söz toğrulara acı degül	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85a	[Nesîmî]	Ey behiştiden tâze gelmiş tâze gül Havz-ı Kevser rüşen eyle tâze gül Hüsnüñe ey şâh-ı âlem cümle kıl Kim-dur[ur] diyen seni kim Hâk degül	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85a	[Nesîmî]	Cân senüñdür her ne kim var ey gönül Kimden umarsın °atâ var ey gönül Çün yitersin sen saña yâr ey gönül Yârûñı bul olma ağıyâr ey gönül	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85a	[Nesîmî]	Ey lebünden ¹⁵⁸⁷ hür u ğilmân münfa°il Ey kaşuñdan mäh-ı tâbân münfa°il Ey lebünden âb-ı hayvân münfa°il Ey haţuñdan verd ü reyhan münfa°il	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85a	[Nesîmî]	Cân senüñdür her ne kim var ey gönül Kimden umarsın °atâ var ey gönül Çün yitersin sen baña ¹⁵⁸⁸ yâr ey gönül Yârûñı bul olma ağıyâr ey gönül	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	319. tuyuğ ile aynı. Mükerrer yazılmıştır
85a	[Nesîmî]	Kâmetünden serv ü °ar°ar münfa°il Gül yüzünden verd-i aħmer münfa°il Kâkülünden müşg [ü] °anber münfa°il Lebleründen şehd ü sükker münfa°il	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85a	[Nesîmî]	Râzık-ı erzâkumuz her °ayş ¹⁵⁸⁹ degül Rızkı mer°aşdan umarlar hoş degül Kim arıtmaz içini bî-ğış degül İki üçü kim didi kim şeş degül	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85a	[Nesîmî]	Ey cemâlün bî-bedel hüsnüñ cemîl Cümleñün maşşudı sensin öyle bil Ey boyuñ tûbâ tudağın Selsebîl	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁸⁵ da: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁵⁸⁶ de: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁵⁸⁷ lebünden: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 836) *yüzünden* daha uygundur.

¹⁵⁸⁸ baña: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 832) *saña* daha uygundur.

¹⁵⁸⁹ her °ayş: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 834) *mer°aş* daha uygundur.

		Hüsnüñe cânlar fedâ ‘âlem Selsebîl ¹⁵⁹⁰				
85a- 85b	[Nesîmî]	Hak sever hûbı vü Hakdan Hakkı bil Sûre-i ve’t-Tûrı tanı rakkı bil Gör bu bedrûñ istivâsın şakkı bil Nâra şanma sen anı uçmağı bil		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85b	[Nesîmî]	Yüzüñi çevirme Hakdan Hakkı bil Sûre-i ve’t-Tûr[ı] tanı rakkı bil Muştafânun parmağından şakkı bil Selsebîl oldı tudağıñ zevkı bil		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85b	[Nesîmî]	Şıdk [u] ihlâş iste Hakdan şadı ol Hakkıñı hakk eyle Hakdan nâtık ol Ger beka Hakdan dilerseñ ‘âşık ol Hâlıkı’l-eşyâyı tanı hâlık ol		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85b	[Nesîmî]	Perdesüz ma‘bûduñı gör ‘âbid ol Olma şeytân gel türâba sâcid ol Cennet-i bâkı na‘im-i hâlid ol Geç ikilikden elif tek vâhid ol		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85b	[Nesîmî]	[Geç ikilikden elif tek vâhid ol] ¹⁵⁹¹ Hakkı gör Âdemde Hakkı sâcid ol Gel fenânun bahırına düş hâl[id] ol Ka‘be’i tanı vü Lâta ‘âbid ol		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85b	[Nesîmî]	Huccetü’llâh oldı nuṭkuñ nâtık ol Hakkı ihlâş iste Hakdan şadı ol Ger likâ Hakdan umarsañ ‘âşık ol Hâlıkı’l-halk[ı] gör andan hâlık ol		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85b	[Nesîmî]	‘Aşk imiş bâkı vü hüsnün lâ-yezâl ‘Aşka şıgmaz çün ü çend ü kıl ü kâl Lem-yezel hüsnün ve lem-yüled cemâl Hüsnüñe sübhânehu celle celâl		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁹⁰ Selsebîl: Vezin ve anlam bakımından *Divân*’daki (Ayan, 2020, s. 836) *sebîl* daha uygundur.

¹⁵⁹¹ *Divân*’dan (Ayan, 2020, s. 835) tamamlandı.

85b	[Nesîmî]	Gel ki sensüz bî-ķarār oldı gönül Düşdi ğamdan şayru zār oldı gönül Derdüme hem-dem ne yār oldı gönül Gör ne žāyi ^c rūzgār oldı gönül		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85b	[Nesîmî]	Gözlerüñ sevdāsına düşdi gönül Fitnenüñ ğavġāsına düşdi gönül Altı dürrüñ ¹⁵⁹² tāsına düşdi gönül Vaĥdetüñ deryāsına düşdi gönül		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85b	[Nesîmî]	Dünyānuñ ¹⁵⁹³ ehlinden uşandı gönül Ġaflet uyķusından uyandı gönül Ĥalkı incitmekden utandı gönül Ĥaķķa döndi Ĥaķķa inandı gönül		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85b	[Nesîmî]	Bî-vefā dünyādan uşandı gönül Yok didi dünyā ³ i yok şandı gönül Düşdi °aşķuñ odına yandı gönül Vaĥdetüñ ķand-ābına ķandı gönül		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
85b- 86a	[Nesîmî]	İsm-i a°zam bilmeyen insān degül Aĥsen-i takvīm-ile hem-sān degül Şanma kim °ārif olupdur yār-ıla Ĥaķķı bilmez pes neden ĥayvān degül		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86a	[Nesîmî]	Noķta-i isme bir esmādur gönül Mażhar-ı ism-i müsem mādur gönül Şehper-i sîmurġ [u] anķādur gönül Berr ü baĥruñda vü şaĥrādur gönül		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
86a	[Nesîmî]	Çün otuz iki ĥurūfam lem-yezel Yokdur ortaġum ne mişlüm ne bedel Çün ebeddür āĥirüm evvel ezel Evvel [ü] Āĥir benem °azze ve cell		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86a	[Nesîmî]	Ĥıbledür yüzüñ ķara ķaşuñ imām Zülf ü ĥālūn et-taĥiyyatü's-selām Ey şaķuñ maĥşer ruĥuñ Beytü'l-Ĥarām Şüretüñ levĥinde ĥüsn oldı tamām		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁹² dürrüñ: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 833) *dördüñ* daha uygundur.

¹⁵⁹³ dünyānuñ: Vezin gereġi *dünyenüñ* olmalıdır.

86a	[Nesîmî]	Menzil-i Maḥmūd imiş ‘ālî-makām Ol makâmı Ḥaḳdan iste ve’s-selām Gerçi adıdur kamer ayuñ müdām Ṭolmayınca olmadı bedr ¹⁵⁹⁴ tamām	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86a	Nesîmî	Adumı Ḥaḳdan NESÎMÎ yazaram Bil bu ma‘niden NESÎMÎ yazaram ¹⁵⁹⁵ Hem hidāyet eylerem hem azaram Hem bütî uvadıcı hem Âzerem	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86a	[Nesîmî]	Ol dem İsrāfîl ü hem şūr olmışam Selsebîlem cennet ü hūr olmışam Gör ene’l-Ḥaḳdan ne Mañşūr olmışam Gence vîrân ‘aşka ma‘mūr olmışam	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86a	[Nesîmî]	Şüretüñ naḳşında ḥayrân olmışam Vaşluña ulaşalı cān olmışam [‘Aḳla sığmaz genc-i pinhān olmışam Lā-mekān taḥtında sulṭān olmışam] ¹⁵⁹⁶	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86a	[Nesîmî]	Ey cemālün maḫhar-ı zāt-ı ḳadīm Şüretüñ Allāhu’r-raḥmani’r-raḥīm Vechüñe cümle melā’ik ins ü cin Secde ḳıldı ḡayr-i şeyṭāni’r-racīm	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86a	[Nesîmî]	Çıkdı ‘arşu’llāha ḥatm oldı kelām Gencini fāş eyledi Beytū’l-Ḥarām Perde yüzinden götür[di] Ḥaḳ tamām Gel Ḥaḳuñ dîdāruñı gör ve’s-selām	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86a	[Nesîmî]	Ey cihān ‘aşk ehline sensüz ḥarām Her dem olsun yüzine yüz biñ selām Şüretüñ muşḥafdur ey tûbā-ḳıyām Kırpügüñ ḳaşuñla zülfüñdür kelām	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86a- 86b	[Nesîmî]	Ravza-i Rıdvān yüzüñdür ve’s-selām Şüret-i Raḥmān yüzüñdür ve’s-selām ‘Arş-ı Ḥaḳḳ ey cān yüzüñdür ve’s-selām Levh-ile Ḳur’ān yüzüñdür ve’s-selām	Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁵⁹⁴ bedr: Vezin ve anlam gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 837) *nûr*ı daha uygundur.

¹⁵⁹⁵ Nesîmî yazaram: *Dîvân*’da (Ayan, 2020, s. 840) *ne sîmem yâ zerem* şeklindedir.

¹⁵⁹⁶ *Dîvân*’dan (Ayan, 2020, s. 839) tamamlandı.

86b	[Nesîmî]	Ka°beden maḳşûd yüzündür ve's-selâm Fitneler başı gözündür ve's-selâm Ḳâf ve'l-Ḳur°ân sözündür ve's-selâm Fâ°il-i muṭṭaḳ özündür ve's-selâm		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	
86b	[Nesîmî]	Yâra bir sâ°at selâm olsun selâm Şoḥbeti °ıyşî müdâm olsun müdâm Yârsuz şoḥbet ḥarâm olsun ḥarâm Yâra bu ḥüsni tamâm olsun tamâm		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	
86b	[Nesîmî]	Ben ezelden °aşḳ ile bir ¹⁵⁹⁷ olmuşam Gâh iki anuñla geh bir olmuşam Aḥsen-i taḳvîme bir ¹⁵⁹⁸ taḥmîr olmuşam ¹⁵⁹⁹ Ḳâdirem hem emre taḳdîr olmuşam ¹⁶⁰⁰		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	
86b	[Nesîmî]	Sen ¹⁶⁰¹ ezelden mest [ü] ser-ḥoş olmuşam ¹⁶⁰² Ḥızra şu Mûsâya âteş gelmişem Levh-i maḥfûzam münakḳaş gelmişem Çâr u penc ü heft-ile şeş gelmişem		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	
86b	[Nesîmî]	Faḫl-ı Ḥaḳdan ben hidâyet gelmişem ¹⁶⁰³ Şûretüñ naḳşını âyet bulmuşam Ol sebebdan ben vilâyet bulmuşam Mertebe °âlemde ḡâyet bulmuşam		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	
86b	[Nesîmî]	Kâf-ıla nûndan yaratdı °âlemi Erba°în günde yoğurdu Âdemi Dem bu demdür dem bu dem bil âdemî Ki_Âdeme urdı bu demden Ḥaḳ demi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	
86b	[Nesîmî]	Gel berü bil âdem iseñ Âdemi Bilmeyen Âdemi olmaz âdemî Dünyâ ¹⁶⁰⁴ vü °uḳbâda bulmuşdur necât Her ki bildi Âdem ile Ḥâtemi		Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.

¹⁵⁹⁷ bir: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 839) *pîr* uygundur.

¹⁵⁹⁸ bir: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁵⁹⁹ Dize derkenardır.

¹⁶⁰⁰ Dize derkenardır.

¹⁶⁰¹ sen: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 838) *ben* daha uygundur.

¹⁶⁰² olmuşam: Kafiye-redif bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 838) *gelmişem* uygundur.

¹⁶⁰³ gelmişem: Kafiye-redif ve anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 839) *bulmuşam* uygundur.

¹⁶⁰⁴ dünyâ: Vezin gereği *dünye* olmalıdır.

86b	[Nesîmî]	Ey kamer şüretli şems-i hâverî Ravza yüzüñdür dudaguñ Kevşeri Ger seni görse idi düşde perî Oda şalaydı otuz iki perî		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86b	[Nesîmî]	Ey kaşuñla kirpügüñ zülfüñ yidi Ol yidi kim anı şeytân bilmedi Haq bu sırrı Aḥmede keşfeyledi Şol sebebden adını ümmî didi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86b	[Nesîmî]	Ey lebün vaşl-ı hayâ[t]-ı sermedî Haṭṭ-ı ḥālüñdür kitâb[un] ebcedi Kirpügüñ kaşuñla zülfüñdür yidi Ol yidi kim Aḥmedî mest eyledi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
86b- 87a	[Nesîmî]	Haq şıyâm adın ¹⁶⁰⁵ bize °ıyd eyledi Her ne kim Haqḳ eyledi °ıyd eyledi Kim ki Haqḳdan dîde ¹⁶⁰⁶ [vü] vâ-dîd eyledi Adını Haqḳ ehl-i tevḥîd eyledi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87a	[Nesîmî]	Haq didi kim yir yididür ¹⁶⁰⁷ gök yidi Lâ-mekân taḥtında gizlüdür yidi Gizli âdemden °ayân oldu yidi Dört yidi bir kez neden oldu yidi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87a	[Nesîmî]	Fırkatüñ derdi baña kâr eyledi Cânımı biçdi dil-efgâr eyledi Gel ki şevkuñ cânımı zâr eyledi °Âlemi sensüz baña kâr ¹⁶⁰⁸ eyledi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87a	[Nesîmî]	Ḳâmetüñ ḳopdı ḳıyâmet eyledi Ḳaddüñi gör kim ne ḳâmet eyledi Ka°bede her kim imâmet ¹⁶⁰⁹ eyledi Gözlerüñ oña imâmet eyledi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁶⁰⁵ adın: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 856) *ayın* daha uygundur.

¹⁶⁰⁶ dîde: Vezin ve anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 856) *dîd* uygundur.

¹⁶⁰⁷ yididür: Derkenardır.

¹⁶⁰⁸ kâr: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 857) *dâr* daha uygundur.

¹⁶⁰⁹ imâmet: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 857) *iḳâmet* daha uygundur.

87a	[Nesîmî]	Kim ki ¹⁶¹⁰ elif tek vâhid ü ferd olmadı Bilme merd anı kim ol merd olmadı Her ki Hâk yolında bî-gerd olmadı Döğdüğü cezâ ¹⁶¹¹ âhen-i serd olmadı		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87a	[Nesîmî]	Kim ki Hâkdan tutmadı pend ey kişi Oñmadı Hâkdan anuñ hergiz işi Adı ne erkekdür anuñ ne dişi Çiyneye parmağını anuñ dişi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87a	[Nesîmî]	Kâf ve'l-Kur ² ândur ol mâhuñ yüzi Görmesün yavuz göz ol şâhuñ yüzi Fânî olmaz hergiz Allâhuñ yüzi Hâlik olsun dîv-i güm-râhuñ yüzi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87a	[Nesîmî]	Altı günde yaradıldı üç yidi İstivâ geçdi sekiz oldı yidi Ne sebebdendür ki bu üç kez yidi [İstivâ geçdi sekiz oldı yidi] ¹⁶¹²		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
87a	[Nesîmî]	Ey şabâ °anber-sāya ¹⁶¹³ ol yâre di °Aşıkuñ derd[i] ne bir kez yâre di °Arza kıl hâlûmi ol dil-dâre di Senden ayru bu yüzün şad pâre di		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
87a	[Nesîmî]	Zülf-i °anber-sāya virdüm gönümi La'l-i rûh-efzāya virdüm gönümi Kaşı tek sevdāya virdüm gönümi Gör ne muhkem yāya virdüm gönümi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87a	[Nesîmî]	Şol boyı ra°nāya virdüm gönümi Şol gözi şehlāya virdüm gönümi Şol güneş simāya virdüm gönümi Şol yüzi bedr aya virdüm gönümi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87b	[Nesîmî]	Bir °acā°ib şāha virdüm gönümi Bedr yüzli māha virdüm gönümi Tā ki Fazlū°llāha virdüm gönümi Uş haķīķī rāha virdüm gönümi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.

¹⁶¹⁰ ki: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁶¹¹ cezâ: Anlam bakımından *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 853) *cüz* uygundur.

¹⁶¹² *Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tuyuğları*'ndan (Özdemir, 2020, s. 483) tamamlandı.

¹⁶¹³ °anber-sāya: Vezin bakımından *behr-i Hudā* (Özdemir, 2020, s. 485) daha uygundur.

87b	[Nesîmî]	Nâ-gehân bir aya virdüm gönlümi Cân-ıla yağmâya virdüm gönlümi Müntehâ bâlâya virdüm gönlümi Ca'd-ı rûh-efzâya virdüm gönlümi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87b	[Nesîmî]	Hâk te'âlâ çünki Âdem özidür Otuz iki Hâk kelâmı sözidür Vech-i Âdem çünki Allâh yüzidür Âdem ol cândur ki gün yıldızdır		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87b	[Nesîmî]	Mîm [ü] nün üç °ayn-ıla geldi bile Üç °ayn bir hâ°-ıla geldi dile Üç °ayn bir hâ°-ıla gelse dile Müste'id °ârif gerek anı bile		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
87b	[Nesîmî]	Ey tolu senden cihân senden cihân Hem cihânuñ °aynısın hem cism [ü] cân Kaşlaruñ harfinde oldı kün fe-kân Senden oldı her ne kim oldı °ayân		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87b	[Nesîmî]	Perdeden mâh-ı tam[âm] oldı °ayân Kıble [vü] Beytü'l-Harâm oldı °ayân Zâhidüñ sevdâsı hâam oldı °ayân Şüfiye mey vir ki câm oldı °ayân		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87b	[Nesîmî]	Ey ezelden bî-haber gâfil uyan [Hâkka gel kim Hâk degül bâtıl uyan Olma fânî °âleme mâ'il uyan] ¹⁶¹⁴ Ma'rifetden nesne kıl hâşıl uyan		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87b	[Nesîmî]	Ger Hâkı sen tanımışsın bî-gümân Sendedür Hâk sende gör Hâkķı °ayân Rûh-ı Kudsüñ nefhasından ya'ni cân Câvidân ol hayy [ü] hayy-i câvidân		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87b	[Nesîmî]	Hâk götürdi perde°i oldı °ayân Şûr urıldı şûr-ı ¹⁶¹⁵ İsrâfîl inan Ey yüzüñ Hâkdan otuz iki nişân Muşhafuñ esrârını kıldı °ayân		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁶¹⁴ Dîvân'dan (Ayan, 2020, s. 846) tamamlandı.

¹⁶¹⁵ şûr: Derkenardır.

87b	[Nesîmî]	Olmadı çün Hakkâ ikrâruñ bütün Olduñ anlardan ki hem lâ yûkınûn Görmedüñ Hakkdan çü vâv [ü] mîm [ü] nûn Tonciya git gider iseñ ton bütün		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
87b	[Nesîmî]	Hak tecellî eyledi Mūsā için Ne Aristālīs [ü] Bū-Sīnā için Ey gönül şol mäh-ı hür-sīmā ¹⁶¹⁶ için Secde kıl hem şol kad-i bālā için		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88a	[Nesîmî]	Ey yüzün bağında sünbül lāle-çîn °Arızuñ güldür saçuñdur misk-i Çîn Ey sözi toğrı hadişuñ cümle çîn Düşdi °anber-çîn saçuñdan müşg-i Çîn		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88a	[Nesîmî]	Mağrib [ü] maşırıkda Hakkur söyleyen Kanı bir °aşık bugün Hak isteyen Hak °ayân oldu vü Hakkı görmeyen Oldı şeytân Âdemi hak bilmeyen		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88a	[Nesîmî]	Cânımı yandurdu şevkuñ kandasın Bundasın ma°nide gerçi andasan [İy kamer yüzli meh-i tâbende sen Gel ki şeksüz bākî vü pâyendesin] ¹⁶¹⁷		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88a	[Nesîmî]	Ey kamer zülfün şebinde rû-siyâh Mihr-i ruhsârûn katında tîre-mâh Olmayan °aşkuñda °ömr oldu tebâh Tâ°atüñden özge tâ°atler günâh		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88a	[Nesîmî]	Secde eyler yüzüne mihr-ile mäh Müşg-i Çîn °aşkuñda ¹⁶¹⁸ oldu rû-siyâh °Arş-ı Raḥmāndur yüzüñ Hakkur ki ¹⁶¹⁹ güvâh Hübluğüñ Mısrında sensin pâdişâh		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88a	[Nesîmî]	Ey yüzün ümmü'l-kitâb [ü] Fâtîha Kaşlaruñ daḥı kitâb-ı Fâtîha Şaḥlamış mäh[ı] niḳâb [ü] Fâtîha Cân-fezâluğüñ ¹⁶²⁰ şarâb [ü] Fâtîha		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁶¹⁶ mäh-ı hür-sīmā: Anlam gereği *hür-ı mäh-sīmā* olmalıdır.

¹⁶¹⁷ *Dîvân*’dan (Ayan, 2020, s. 845) tamamlandı.

¹⁶¹⁸ °aşkuñda: Anlam gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 849) *şacuñdan* uygundur.

¹⁶¹⁹ ki: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁶²⁰ cân-fezâluğüñ: Anlam gereği *Dîvân*’daki (Ayan, 2020, s. 849) *cân-fezâ la°lün* uygundur.

88a	[Nesîmî]	Cānumuñ la°lūñ meydür cām-ıla Zülf [ü] hālūñ dānesidür dām-ıla Ben zamānı bulmışam eyyām-ıla Vāhıdem şol zāt-ı bî-encām-ıla		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88a	[Nesîmî]	°Ayn [u] lām u yā-durur şehrümde şāh Yüzi muşhaf kaşları Hākdur güvāh Yidi haţtuñdur bize hādî-i rāh Hem °aţā kıldı bize fażl-ı ilāh		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
88a	[Nesîmî]	Yāruñı Hāq dirseñ ağıyār eyleme Dîv ile ulaşma bāzār eyleme Hāqdan özge sen saña yār eyleme Aḥsen-i taqvıme inkār eyleme		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88a	[Nesîmî]	Düşmişem mestāne °aynuñ āline Cān fedādur gül yañağūñ alına Ey çeken parmağı ayuñ alına Oldı ḥüsnūñ fitnesin[ūñ] āline		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88a	[Nesîmî]	Hāq hidāyet eyledi luţf ehline Ḳahr olan ḳahr oldı ḳahruñ ḳahrına Çünki yerci° küllü şey°in aşlına Aşlı aşlına vü cehli cehline		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
88b	[Nesîmî]	Ḳaş u kirpügūñ ¹⁶²¹ yidi olur şaç-ıla Hāq kitābı istivādan açıla Tā ki sırru'llāh cihāna şaçıla Mağbūn ola [ol] büt ehli ḥaç-ıla		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
88b	[Nesîmî]	Hāḳḳı bātıl şanma Hāq yoḳdur dime Rab benem Rabbü'l-felaḳ yoḳdur dime Yazıcı yazı varaḳ yoḳdur dime Şem°[i] yandur sen °aşḳ yoḳdur dime		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88b	[Nesîmî]	Virmemek dil dil-berūñ gīsūsına [Şıgmaya °aşıklarūñ nāmūsına Ser fedādur fitne-i cādūsına] ¹⁶²² Cān daḥı ḳurbān kemān ebrūsına		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

¹⁶²¹ kirpügūñ: Vezin gereği *kirpük* olmalıdır.

¹⁶²² *Dîvân*'dan (Ayan, 2020, s. 849) tamamlandı.

88b	[Nesîmî]	Faẓl Rabb-ı zü'l-celâl oldu bize Muhsin [ü] hüsn [ü] cemâl oldu bize [Atamuz şâhib-kemâl oldu bize Anamuz südi halâl oldu bize] ¹⁶²³		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88b	[Nesîmî]	Mescid [ü] mey-hâne bir oldu bize Dîv ile şeytân esir oldu bize Ġam feraḥ diken ḥarîr oldu bize Dil-berûn °aşkı emîr oldu bize		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88b	[Nesîmî]	Ey şaḥuñ bûyî Mesîḥânuñ demi Fitne-i hüsnüñ bıraḳdı °âlemi Küntü kenzüñ sırrıdur °aşkuñ demi Olmadı şeytân bu sırruñ maḥremi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88b	[Nesîmî]	Görmüşem her yirde Ḥaḳḳ-ı muṭlaḳı Ger degülseñ lâ dime olduñ şaḳı Kim ki bilmedi Ḥaḳı oldu şaḳı Gel ki tûfân ḳopdı bilmedi şaḳı		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88b	Nesîmî	Kim ki esrâr-ı NESÎMÎ'î ¹⁶²⁴ bilmedi °İzzet [ü] faẓl [u] na'îmi bilmedi Dîv-i raḥmānu'r-raḥîmi bilmedi Maẓhar-ı zât-ı ḳadîmi bilmedi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88b	[Nesîmî]	Bunda maḳşûd ne-idi ḥaṭṭuñ yidi Yir yidi vü gök yidi sende yidi Ne sebebden heftenüñ adı yidi Bunda ḥikmet var-dur[ur] muşḥaf yidi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
88b	[Nesîmî]	Ḥaḳ baña bir câme biçdi kendi özi Gizlendi ¹⁶²⁵ ol ḥırḳa içre kendi özi Ḥaḳḳa ben âyetem [ü] Ḥaḳ kendi özi Ḥaḳ °ayân itdi Ḥaḳı Ḥaḳ kendi özi		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
88b	[Nesîmî]	Faẓl-ı Yezdānuñ yüzüñdür nâmesi Sî vü dü ḥaṭṭ oldu ḳudret ḥâmesi Ḥaḳ [ü] bâd [u] âb u âteş oldu hem Zât-ı Allāhuñ ḥaḳîḳat câmesi		Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.

¹⁶²³ *Dîvân* 'dan (Ayan, 2020, s. 852) tamamlandı.

¹⁶²⁴ Nesîmî'î: Vezin gereği *Nesîmî* olmalıdır.

¹⁶²⁵ gizlendi: Vezin gereği *gizledi* olmalıdır.

88b- 89a	Nesîmî	Baħr-ı muhîta düş kim deryâ-yı a'zam oldur Âdemden olma ğâfil niçün kim âdem oldur	Ey Ka'be-i haķîķî la'lün ne zemzem eyler Kim şuşamış NESİMÎ eydür ki zemzem oldur	Gazel/ 11 beyit	--./--./--./--	“Güfte-i Nesîmî” başlıklıdır.
89a	Nesîmî	Benden yüzün çevirme kim secdegâhum oldur Seyr iderem bu çarhı hırşid ü mâhum oldur	NESİMÎyem ki düşdüm yüzün gülinden ayru Bülbül gibi çemende feryâd u âhum oldur	Gazel/ 8 beyit	--./--./--./--	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır.
89a- 89b	Nesîmî	Ey nesîm-i şubh-dem bi'llâh ki yârum hoş mıdur Şol habîbüm dil-berüm âlemde varum hoş mıdur	Çün NESİMÎ yakdı özin aşkuña pervâne tek Ey yüzi gülşen saña bu âh u zârum hoş mıdur	Gazel/ 5 beyit	---./---./---./---	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır.
89b	Nesîmî	Mu'anber sünbülün şâhâ gül-i sır-âba pür-çindür Ma'âza'llâh haṭâ kıldum ne pür-çin nâfe-i Çindür	NESİMÎ'ı bu sevdâya birağan şol Moğol-çindür Şaçunuñ şivesi ammâ gözünüden gerçi dil-keşdür	Gazel/ 9 beyit	---./---./---./-- -	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır.
89b- 90a	Nesîmî	Süre-i Şems-i duhâ cānâ bugün vechüñdedür Âyet-i ve'l-leyl izâ yağşâ iki zülfüñdedür	Çün NESİMÎ buldı isminde Na'îmi ismini Böyle Kur'an didi aña levh-i mahfûzuñdadur	Gazel/ 6 beyit	---./---./---./--	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır.
90a	Nesîmî	Bu cân pervânedür yanar cemâlün şem'-i tâbindan Gönüldür bi-çarâr oldı perişân zülf-i tâbindan	Bir ikidir iki yüz beş on kırk yidi harf oldı ¹⁶²⁶ Bu ismi zıkr iden bil kim yañılmadı hisâbından NESİMÎ nice vaşf itsün ki hüsnün bî-nihâyetdür Tutıldı dili eflâkûn su'al itdüm cevâbından	Gazel/ 9 beyit	---./---./---./-- -	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır. Mecmuadaki 8.beyit mahlas beytidir.
90a- 90b	Nesîmî	Qālûda beni sâķî esritdi şarâbından İçürdi baña la'lün Hızruñ şuyı âbindan	Yâ Rab nice sâ'ildür âlemde NESİMÎ kim Rûhu'l-Ķud(ü)sün nuṭķı bağlandı cevâbından	Gazel/ 11 beyit	--./--./--./---	“Diğer-i Nesîmî” başlıklıdır.
90b- 91a	Qayğusuz Abdâl	Qulağ ur cân-ıla diñle ne söyler bu deli Abdâl Niyâz itmiş kerem-kânı getürmiş bir velî Abdâl Ne dirsın sen bu esrâra kâmada muncelî Abdâl Cihânı ğarķ iden nûra Hudâ haķķı celî Abdâl Semâvât emrine münķâd cihānuñ ekmeli Abdâl	Velîler nuṭķını söyler işitgil QAYĞUSUZ ABDÂL Bilinmez evliyâ ilmi okumaķla kitâb aķvâl Kemâlu'llâha ol tâlib olasın sen de şâhib-hâl Ere teslîm olup dâ'im çekersin hizmet [ü] eşğâl Bilürsın ilm-i hâl ile cihānuñ ekmeli Abdâl <i>Te'âla'llâh ne rüşendür Muhammed Haķ Alî Abdâl</i>	Mütেকerrir Müseddes/ 9 bent	---./---./---./-- -	“Güfte-i Qayğusuz Baba Sulṭân” başlıklıdır.

¹⁶²⁶ Bu dize vezin bakımından kusurlu olup *Dîvân*'daki (Ayan, 2020, s. 601) *Bir ellidür iki yüz bir ki kırķ on yiddi harf oldı* daha uygundur.

		[Te°āla'llāh ne rüşendür Muḥammed Ḥaḳ °Alī Abdāl] ¹⁶²⁷				
91a	°Arşī	Ḥazret-i Fazl-ı Rabbüke'l-ekrem Kāşif-i sırr-ı mu°ciz-i ḥātem	Yırde [vü] gökde °ARŞİyā taḥḳīḳ Fazl-ı muṭlaḳ-durur olan a°zam	Gazel/ Tevhid/ 9 beyit	..-/-.-/-.-	“Güfte-i Münācāt- ı °Arşī Baba” başlıklıdır.
91a- 91b	°Arşī	Yā İllāhī tenüme şıḥḥat vir Dizlerüm ditremesün kuvvet vir	Koyma °ARŞİ kuluñı zār u nizār Ḥācetin eyle revā vaḥdet vir	Gazel/ Münacat/ 5 beyit	..-/-.-/-.-	“Diğer-i °Arşī Baba” başlıklıdır.
91b- 92a	°Arşī	Revā mı bilmemek sen bu me°ālī Bu °ilm-i ḡayb-ı Fazl-ı lā-yezālī	Eger °ARŞİye olsañ yār [u] hem-dem Saña fetḥ ola bu esrār-ı mübhem	Mesnevi/ Tasavvufi/ 26 beyit	.---/---/..	“Güfte-i °Arşī Baba” başlıklıdır.
92a	[°Arşī]	İbtidādur ibtidādur ibtidā Geldi Fazl-ı Ḥaḳ bulındı intihā Oldı keşşāf-ı rumūza mā-verā Çeşm-i cānı aç berü gel ṭālibā		Musarra Tuyuḡ	-.---/-.---/-.-	“Güfte-i °Arşī Baba Be-Ṭarz-ı Rubā°ī” başlıklıdır. Başlıkta rubai yazılsa da 413- 440. şiirler tuyuḡ formundadır.
92a	[°Arşī]	Feyz-i Fazl-ı Ḥaḳ tecellī eyledi Geldi cisme cānı iḥyā eyledi Cümleten eşyāyı gūyā eyledi Gör ne luṭf u gör ne i°ṭā eyledi		Musarra Tuyuḡ	-.---/-.---/-.-	“Velehu” başlıklıdır.
92a	[°Arşī]	Fazl-ı Ḥaḳdur Fazl-ı Ḥaḳdur Fazl-ı Ḥaḳ °İlm-i zāt-ı ḡaybdan virdi sebaḳ Zulmet-i şāma odur Rabbü'l-felaḳ Ol-durur Vehhāb min şerri ḥalaḳ		Musarra Tuyuḡ	-.---/-.---/-.-	“Velehu” başlıklıdır.

¹⁶²⁷ Korkusuz Abdal ve İki Manzumesi'nden (Kahraman, 1999, s. 132) tamamlandı.

92a	[^c Arşî]	Sî vü dü Tâhâ ruhuñ âyâtını Fazl-ı Hâkdur eyleyen işbâtını Fehm iden güftâr-ı mermüzâtını Âñladı vahş u tuiyûr aşvâtını		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	“Velehu“ başlıklıdır.
92a- 92b	[^c Arşî]	Bende-i Fazl-ı Hudâyuz tâ-ebed Tâlib-i te’vîl-i bâyuz tâ-ebed Baħr-ı zâta âşinâyuz tâ-ebed Dürr-i pâk-i bî-nihâyuz ¹⁶²⁸ tâ-ebed		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	“Velehu“ başlıklıdır.
92b	[^c Arşî]	Emîr-i kenz-i Tâhâdur Muħammed Ĥabîb-i Fazl-ı yek-tâdur Muħammed Cemâl-i Ĥakka binâdur Muħammed Kemâl-i zâta dâñadur Muħammed		Musarra Tuyuğ	.---/.---/.--	“Velehu“ başlıklıdır.
92b	[^c Arşî]	Hâdî-i râh-ı bekâdur Muştafâ Nûr-ı zât-ı Kibriyâdur Muştafâ Şâhid-i Fazl-ı Hudâdur Muştafâ Ĥalka Ĥalîkdan ‘atâdur Muştafâ		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	“Velehu“ başlıklıdır.
92b	[^c Arşî]	Aħmed [ü] Maħmûd Ebü’l-Kâsımdur ol Sırr-ı İsmâ‘îl ü İbrâhîmdür ol Kâ‘inât[a] rahmet-i Raħîmdür ol Mülk-i şer‘-i ĥikmete ĥâkimdür ol		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	“Velehu“ başlıklıdır.
92b	[^c Arşî]	Ol-durur maħbûb-ı Rabbü’l-‘âlemîn Nûr-ı zât-ı Evvelîn ü Âħirîn Müftî-i maħşer imâmü’l-mürselîn Şâfi‘-i rûz-ı cezâ‘-i vâ-pesîn		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	“Velehu“ başlıklıdır.
92b	[^c Arşî]	‘Alîdür fâtiħ-i bâb-ı vilâyet ‘Alîdür hâdî-i râh-ı hidâyet ‘Alîdür şâhib-i luṭf [u] ‘inâyet ‘Alîdür bî-bidâyet bî-nihâyet		Musarra Tuyuğ	.---/.---/.--	“Velehu“ başlıklıdır.
92b	[^c Arşî]	Şîr-i bâb-ı Kibriyâdur Murtezâ Mîr-i şaff-ı evliyâdur Murtezâ Sırr-ı cem‘-i enbiyâdur Murtezâ Neyyir-i her-dü-serâdur Murtezâ		Musarra Tuyuğ	-.--/-.-/-.-	“Velehu“ başlıklıdır.

¹⁶²⁸ bî-nihâyuz: Anlam gereği *Dîvân*’daki (Kahraman, 1989, s. 457) *bî-bahâyuz* daha uygundur.

92b- 93a	[[°] Arşī]	Taht-ı mülk-i cāna serverdür [°] Alī Mazhar-ı Allāhu ekberdür [°] Alī Maḥrem-i sırr-ı peyām-berdür [°] Alī Vālid-i Şebbīr ü Şübbirdür [°] Alī		Musarra Tuyuğ	-.---/-.---/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93a	[[°] Arşī]	Hasendür kurretü’l- [°] ayn-ı peyğam-ber ¹⁶²⁹ Hasendür dürr-i pāk-i āl-i Ḥayder Hasendür seyyid-i zāt[a] muṭahhar Hasendür āfitāb-ı çarḥ-ı aḥzār		Musarra Tuyuğ	.---/.---/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93a	[[°] Arşī]	Hüseyn şāh-ı şehīd-i Kerbelādur Hüseyn çeşm-i çerāğ-ı evziyādur Hüseyn nūr-ı şu [°] ā [°] -ı Muştafādur Hüseyn esrār-ı zāt-ı Murtezādur		Musarra Tuyuğ	.---/.---/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93a	[[°] Arşī]	Server-i ebrār[dur] Zeyne’l- [°] Abā Mazhar-ı Ğaffārdur Zeyne’l- [°] Abā Maḥrem-i didārdur Zeyne’l- [°] Abā Vāqıf-ı esrārdur ¹⁶³⁰ Zeyne’l- [°] Abā		Musarra Tuyuğ	-.---/-.---/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93a	[[°] Arşī]	Bākır oldı [°] arīf-i Rabbü’l- [°] alā Bākır oldı hādī-i mülk-i bekā Bākır oldı vālī-i fażl-ı [°] aṭā Bākır oldı seyyid-i her dü-serā		Musarra Tuyuğ	-.---/-.---/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93a	[[°] Arşī]	Ca [°] fer-i Şādık imām ibnū’l-imām Buldı dīn ü mezheb anuñla nızām Olsun erbāb-ı ḥaḳāyıkdan müdām Rūḥ-ı pākine anuñ yüz biñ selām		Musarra Tuyuğ	-.---/-.---/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93a	[[°] Arşī]	Mūsī-i Kāzım imām-ı Ḥaḳ-durur Dīn-i pāk-i Aḥmede revnaḳ-durur Sırr-ı zāt-ı ḥākim-i muṭlaḳ-durur [°] Ālem-i [°] ilm-i beyān [u] raḳ-durur		Musarra Tuyuğ	-.---/-.---/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93a- 93b	[[°] Arşī]	İmām-ı heştümīn şāh-ı Ḥorāsān Emīr-i server-i ḥayl-i muḥibbān Odur mu [°] ciz-nümā-yı mülk-i Īrān Odur müşkil-güşā-yı ehl-i Īmān		Musarra Tuyuğ	.---/.---/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.

¹⁶²⁹ peyğam-ber: Vezin gereği *peyām-ber* olmalıdır.

¹⁶³⁰ esrārdur: Derkenardır.

93b	[°Arşî]	Şâh-bâz-ı evc-i °izzetdür Taķī Râh-dân-ı mülk-i hikmetdür Taķī Şem°-i cem°-i bezm-i vahdetdür Taķī Nür-ı çeşm-i ehl-i rü°yetdür Taķī		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93b	[°Arşî]	°İlm-i ğayb-ı zâta a°lemdür Naķī Zübde-i evlâd-ı Âdemdür Naķī Vâriş-i esrâr-ı Hâtemdür Naķī Seyyid-i sâdât-ı ekremdür Naķī		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93b	[°Arşî]	Nür-ı pāk-i kibriyâdur °Askerī Şâhib-i seyf ü livâdur °Askerī Pişüvâ-yı evziyâdur °Askerī Âb-ı rüy-ı evliyâdur °Askerī		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93b	[°Arşî]	Hādī-i rāh-ı hidāyet Mehdīdür Dāf[i]°-i küfr [ü] dālālet Mehdīdür Kāşif-i sırr-ı velāyet Mehdīdür Hāfız-ı dīn ü diyānet Mehdīdür		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93b	[°Arşî]	Cümlesi bir nür-ı vāhiddür bular Zât-ı Fazl-ı Hākka şāhiddür bular Şüret-i Rahmāna sâciddür bular Şālīh ü pāk-i muvaḥḥiddür bular		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	“Velehu“ başlıklıdır.
93b	[°Arşî]	On iki ma°şüm imāmuñ kılıyam Kapusında cān-ıla mebzūliyem Hānedānuñ ḥāşıl [u] maḥşūliyem Her mevālī-meşrebūñ maḥbūliyem		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
93b	[°Arşî]	Tā ezelden Ḥaydariyem Ḥaydarī Dīde-i a°dānuñ oldum ḥançeri Olalı āl-i Resūlūñ çākeri Olmışam ḥüzn ü melāletden berī		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
93b- 94a	[°Arşî]	Muştafā devrānidur devrānumuz Murtezā seyrānidur seyrānumuz Kerbela meydānidur meydānumuz Evliyā erkānidur erkānumuz		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	
94a	°Arşî	Tābi°-i āl-i Resūlem °ARŞİyā °Aşk-ı evlāda ḥamūlem °ARŞİyā Ṭālib-i şāhib-uşūlem °ARŞİyā		Musarra Tuyuğ	-.--/-.--/-.--	

		Dergāh-ı ¹⁶³¹ Mevlāya kılām °ARŞİyā				
94a	Ḥaṭā'ī	Men anı bilmişem kavl-i Ḥudādur Anuñ-çün okuram la°net Yezīde Yezīde la°net itmek ki sezādur <i>Anuñ-çün okuram la°net Yezīde</i>	Muḥammed Mehdī-durur kıblegāhum Dün [ü] gün ol-durur hem secdegāhum ḤAṬĀ'İyem Ḥudā-durur penāhum <i>Anuñ-çün okuram la°net Yezīde</i>	Mütekerrir Murabba/ Duvazdeh/ 6 bent	.---/.---/..	“Güfte-i Ḥaṭā'ī” başlıklıdır.
94a- 94b	Ca°fer	Muştafā Ḥaḫḫuñ ḥabībīdür °Alī şīr-i Ḥudā Anları bir bilmeyenün başına gelsün kazā <i>Rūz-ı maḥşerde şehā biz kulları kılma cüdā Yā Muḥammed Muştafā ve yā °Aliyye 'l-Murtezā</i>	Ḥaḫ Muḥammed Muştafādur tañrınıñ peygām-beri Ḥayderün hem emrine muṭī°-durur ins ü perī Size kıl olanların CA°FER kemine kem-terī <i>Rūz-ı maḥşerde şehā biz kulları kılma cüdā Yā Muḥammed Muştafā ve yā °Aliyye 'l-Murtezā</i> ¹⁶³²	Mütekerrir Muhammes / Duvazdeh/ 12 bent	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Ca°ferī” başlıklıdır.
94b	Ca°ferī	İrīşdi tecellī yine uş nūr-ı °Alīden Esrār-ı nebī oldı °ayān cism-i velīden	Ey CA°FERİ bulduñ ebedī devlet-i cāvīd Çün saña °ināyet nazarı irdi °Alīden	Gazel biçiminde kalenderī/ 7 beyit	--./--./--./--	“Dīger-i Güfte-i Ca°fer” başlıklıdır.
94b- 95a	Dervīş Seherī	Ḥudāyā saña yaraşur iki °ālemde serverlik Ḥaḫīkat fehmi idüp muṭlaḫ seni bilmek-durur erlik	İlāhī kıлмаğıl DERVİŞ SEHERİ bendeñi maḥrūm Müyesser kıl saña lāyık bula °ālemde bir dirlik	Gazel/ 8 beyit	.---/.---/.---/..- -	“Güfte-i Seherī Abdāl” başlıklıdır.
95a- 95b	Dervīş Seherī	Ey gönül şād ol ki şāhum şāh-ı merdāndur yine Şāhumuz ol şāhdur kim şīr-i Yezdāndur yine	°İyd-i ekberdür cemālün vaşlına irmek-içün Yoluña DERVİŞ SEHERİ kıl [u] kurbāndur yine	Gazel/ Duvazdeh/ 21 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Seherī” başlıklıdır.
95a- 96b ¹⁶³³	Nesīmī	Yā °Alī yā Şāh Sultān-ı Velī Dimişüz °aşkuñ belāsına belī Yüz sürüp dergāhına açdıḫ eli <i>Yā °Aliyyu 'llāh li'llāh yā °Alī</i>	Yā °Alī yā şāh-ı sultān-ı velī Şādık Abdāl himmet ide şāh velī	Mütekerrir Murabba/ Duvazdeh/	-.--/-.--/-.--	“Duvāzdeh İmām Yā Şāh” başlıklıdır.

¹⁶³¹ dergāh-ı: Vezin gereği *dergeh-i* olmalıdır.

¹⁶³² Mısra derkenardır.

¹⁶³³ 95a-96b'de derkenar şiirdir.

			<i>[Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī]</i> ¹⁶³⁴ Yā °Alī bir haste-dil bī-çāre ten Bu NESİMİ seyyid-i āl-i Ḥasen Bī-karār itmiş anı ḥubbū'l-vaṭan Yā °Aliyyu'llāh li'llāh yā °Alī	17 bent		16. bentte mahlas bulunmaktadır. Şairin yayımlanan Dīvân'ında bu şiir yoktur.
95b- 96a	Derviş Şeheri	Yüzün sür var[-ısa] iste gūlām-ı şāh-ı Kānberden Velāyet görmek isterseñ Muḥammed şāh-ı serverden	Muḥammed şāh işiginde bugün DERVİŞ SEHERİ'nün Başında tāt [u] efserdür külāh-ı şāh-ı kişverden	Kaside/ Duvazdeh/ 23 beyit	.---/---/---/--- -	“Diğer-i Şeheri” başlıklıdır.
96a- 96b	Şehar Abdāl	İlāhī °aşkıñı evvel murādum sen Ḥudādandur Ḥudā himmet kıla şefkat Muḥammed Muştāfādandur	İlāhī āl-i evlād-ı Muḥammed şāh ḥaķı-y-içün SEHER ABDĀLına rahım it kim ol bir mübtelādandur	Gazel/ Duvazdeh/ 9 beyit	.---/---/---/--- -	“Diğer-i Şeheri” başlıklıdır.
96b	Şeheri	Meger dil şehrine girdim baña °aşkdan ḥiṭāb oldu Ki gel gel nuṭka ey °aşıķ diyü şöyle cevāb oldu	Şikeste-beste vü haste SEHERİ olmuş āşüfte Ḥaķīkat °aşķ-ı vaḥdetde gönül maḥv [u] türāb oldu	Gazel/ 9 beyit	.---/---/---/--- -	“Diğer-i Şeheri Abdāl” başlıklıdır.
96b	Nesimi	Vechine kıldum nazar kim āyet-i ve't-Ṭürdur Nūr-ıla vāz°-ı cemālün muştāfā-ı meştürdur	Ey NESİMİ bu muḥiṭ-i °aşķ içinde kaṭresin Nice mevc itseñ bu baḥrı °aşķ-ıla ma°zürdur	Gazel/ 7 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesimi Kıddise Sırruhu” başlıklıdır. Mevcut yayınlarda bu şiir bulunamadı.
96b- 97a	Şehar Abdāl	Elf evvel ism-i zāt-ı ḥazret-i Rabbü'l-°alā Be beşāretdür Ḥudādan Muştāfā vü Murtezā	Luṭf idüp mü°minlerün cürmin bağışla yā İlāh Hem be-ḥaķķ-ı ḥürmet-i evlād-ı āl-i Muştāfā Çim çāker ol SEHER ABDĀL imām-ı heştüme Āsitān-ı ḥazretinde çün bulardur şāh gedā	Gazel/ Düz elifname/ 19 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Şeheri Abdāl” başlıklıdır. 18. beyit mahlas beytidir.

¹⁶³⁴ İlgili kaynakta (Erdoğan, 2021, s. 216-218) bu bent bulunmamaktadır. Şiirin başında ve sonunda “H 1317 (M 1899/1900) Temmet” ibaresi yer almaktadır.

97a- 97b	-	Zuhūr [u] mazhar-ı ma [°] nî Muhammed Muştafādandur °Aṭā [°] -i lev küşif sırrı °Aliyyü'l-Murtezādandur	Cihānda bunları bilmek Hudānuñ rahmetin bulmak Muhibb-i hānedān olmak bugün °ayn-ı °alādandur	Gazel/ Duvazdeh/ 6 beyit	---/---/---/--- -	“Güfte-i Sürürî” başlıklıdır.
96b- 97b ¹⁶³⁵	Nesîmî	Yā °Alî Hayder şafiyyü'l-Murtezāsın yā °Alî Ma [°] den-i °ilme velāyet Murtezāsın yā °Alî Çün Muhammed Muştafāya ibtidāsın yā °Alî Şāh-ı merdān şîr-i Yezdān pîşüvāsın yā °Alî	Yā °Alî ol āsitān-ı hāzretüñden umaram Kim senüñ şānuñda gelmişdür mürüvvet hem kerem Medhîni ben söylerem dā [°] im NESÎMÎ kem-terem Şāh-ı merdān şîr-i Yezdān pîşüvāsın yā °Alî	Mütekerrir Murabba/ Medhiye/ 11 bent	---/---/---/--- -.-/-.--/-.--/-.--	Şairin yayımlanan Dîvân'ında bu şiir yoktur.
97b	[Ḥatāyî] 1636	Gevher-i zāt-ı kādîm-i kibriyāsın yā °Alî Enbiyā [vü] evliyāya pîşüvāsın yā °Alî	Muştafā gördi seni arslan sıfatlu der-felek [Şāhib-i mi [°] rāc hem tāt ü livāsın yā °Alî] ¹⁶³⁷	Gazel/ Medhiye/ 5 beyit	---/---/---/--- -.-/-.--/-.--/-.--	
97b- 98a	-	Eşnāf dil-berlerin medh idem bir bir Çiftçi dil-berine olmaz bahāne Serrācuñ dil-beri lāf idüp gezer Pā-püşçî dil-beri bakar şāhāne	Güfteye şā [°] irde çok hūner ister Gemici dil-beri hemān baḥr ister Kuyumcî dil-beri sîm [ü] zer ister Buna dirler sayd-ı maḥbûb-ı cāna	Destan/ Esnaf destanı/ 15 dörtlük	11'li Hece Ölçüsü	“Tekerleme-i Eşnāf Medh-i Dil- berler” başlıklıdır. Başlıkta tekerleme dense de şiir destan formundadır. Vezin aksaklıkları çokçadır.
98a- 98b	Ḥatā [°] î	Lā-mekān ilinden geldüm müsāfir ¹⁶³⁸ Şu fenā mülkine basdum kadem[e] Nerenüñ selāmın getürdüm dîrsin Şu fenā mülkine geldüm giderem ¹⁶³⁹	Şükür çokdur ḤATĀ [°] İnün ¹⁶⁴⁰ sözleri ¹⁶⁴¹ Rūhında kalb[üm] onda gizlü idüm ¹⁶⁴² Pîrümünden ğayrısın görmez gözlerüm Âḥir demde bu virildi gözüme	Koşma/ Nefes/ 5 dörtlük	11'li Hece Ölçüsü	“Nefes-i Ḥatā [°] î” başlıklıdır. Şiirde kafiye-redif

¹⁶³⁵ Nesîmî Mahlaslı Bilinmeyen Bir Hz. Ali Velâyet-nâmesi ve Bazı Yeni Şiirler (Erdoğan, 2021, s. 218-220), bu şiir 96b, 97a, 97b'de derkenarlarda bulunmaktadır.

¹⁶³⁶ Hatâyî Divanı'nda (Ergun, 1966, s. 149-150) şiir “Hatayi” mahlasıyla bulunmaktadır. Şiir 97b'de derkenardır.

¹⁶³⁷ Hatâyî Divanı'ndan (Ergun, 1966, s. 150) tamamlandı.

¹⁶³⁸ geldüm müsāfir: Kafiye-redif gereği Antoloji'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) müsāfir geldüm daha uygundur.

¹⁶³⁹ geldüm giderem: Kafiye-redif gereği Antoloji'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) gelüb bu deme daha uygundur.

¹⁶⁴⁰ çokdur Ḥatāyî'nün: Anlam gereği Antoloji'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) olsun Ḥatāyî sırdır daha uygundur.

¹⁶⁴¹ sözleri: Kafiye-redif gereği Antoloji'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) sözlerim daha uygundur.

¹⁶⁴² Anlam ve kafiye gereği Antoloji'deki (Özmen, 1998, C 2, s. 149) Aşk ateşin derununda gizlerim daha uygundur.

						yanlışıları çokçadır.
98b	Pîr °Abdāl Sultān	Yemen illerinden üç cān gönderdüm Yā °Alī sen gözle senden isterem Al tonuñı kırmızıya bandurmuş Yā °Alī sen gözle senden isterem	PİR °ABDĀL SULTĀN Num düşmişem gama Kimi Rūma gider kimi °Aceme İmānum saña aç sözi zaḳḳūma ¹⁶⁴³ Yā °Alī sen gözle senden isterem	Koşma/ Nefes/ 6 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Nefes-i Pîr °Abdāl Sultān” başlıklıdır. Şiirde kafiye-redif hataları çokçadır.
98b- 99b	Güfti	Her şeyün cehlinden °ilmi yig imiş Kendi °aqlum öz başuma diremem Dürlü şan°atleri bildüm ne imiş Çiftçi olsam dağda çifti süremem	Keṣṭi-girem çok ḥām-ıla görışdüm Şük(ü)rler üstāda irdüm ulaşdüm GÜFTİ seyyāḥ Şāmı şarḳı dolaşdüm Şā°irlikde[n] ḡayrı kāra yaramam	Destan/ Esnafe destanı/ 18 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Eşnāf Tekerlemesi” başlıklıdır. Başlıkta tekerleme dense de şiir destan formundadır. Vezin aksaklıkları çokçadır.
99b- 100a	Şāh Ḳalender	Dün gice seyrümde bātın yüzinde Ḥünkār Ḥācı Bektāş Velī°i gördüm Elif tāt başında niḳāb yüzinde Aşl-ı sırr-ı İmām °Alī°i gördüm	ŞĀH ḲALENDER yoluña ḳomışdur ¹⁶⁴⁴ seri Şükürler olsun irişdük gördük dīzārı ¹⁶⁴⁵ Erenler serveri Ḥorāsān pîri Ḥünkār Ḥācı Bektāş Velī°i gördüm	Koşma/ Nefes/ 5 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Nefes-i Ḳalender” başlıklıdır.
100a	°Arşī	Diḳḳatle temāşā idüp ey dīde-i bīnā Gör şun°-ı Ḥudā°ı Taşvīr ide bir buncılayın şüret-i zībā Bir ḳaṭre-i mā°ı	Te°vīl-i kelām-ı Ḥaḳı fehmi itmege sa°y it Leylen ve nehāren °ARŞİden işit bu sözi ey °aḳıl ü dānā °ARŞİ BABA ¹⁶⁴⁶ bul faẓl-ı Ḥudā°ı ¹⁶⁴⁷	Müstezat/ 11 beyit	--./--./--./--	“Güfte-i °Arşī Baba” başlıklıdır.

¹⁶⁴³ Anlam gereği *İmamım Haydarım sen susuz koma* (Gölpınarlı & Boratav, 2010, s. 91) uygundur.

¹⁶⁴⁴ ḳomışdur: Vezin gereği *ḳomış* olmalıdır.

¹⁶⁴⁵ Mısra vezne göre fazladır.

¹⁶⁴⁶ °Arşī Baba: Vezin gereği mısradan çıkarılmalıdır.

¹⁶⁴⁷ Ziyade mısranın sonuna şiirin bittiğini belirtmek için “*Temām şod*” kaydı düşülmüş.

100a- 100b	°Arşī	Külāh-ı Hācī Bektāş-ı Velī'ı Geyen idrāk ider sır-ı °Alī'ı	Olur tābi° tarīk-i evliyāya Sevenler °ARŞİyā āl-i °Alī'ı	Gazel/ 5 beyit	.---/---/..	
100b	°Arşī	°Ālemde idersem n'ola da°vā-yı ene'l-Hāk Manşūr-ı zamānam ¹⁶⁴⁸ Dār-ı li meni'l-mülk benem hākīm-i mutlak Dārā-yı cihānam	°ARŞİ dilümüzdür maķar-ı zāt-ı hüviyyet Tā kālū belādan Ekvān[a] viren kuvvet[i] her laḥza muḥaḳḳaḳ Benden ki fülānam	Müstezat/ 5 beyit	--./--./--./--	“°Arşī Baba” başlıklıdır.
100b- 101a	°Arşī	Bi'l-ḳuvve idüm evvel °ayān oluban geldüm Bi'l-fi'l mezāhirden beyān oluban geldüm	Yüz sürmege dergāh-ı fażl-ı Hāka ey °ARŞİ Esrār-ı ḥaḳāyıkla ḥayrān oluban geldüm	Gazel/ 14 beyit	--./---/---/---	“Diğer-i °Arşī Baba” başlıklıdır. 5-13. beyitler arasında mürettip kaynaklı dizelerin sıralanması hatalı olduğundan kafiyeleniş bozulmuştur.Bu nedenle bu kısım Dîvân'a göre yeniden düzenlenmiştir.
101a	°Arşī	Yitişüp peyk-i ecel eylese cāna °acele Gitmeden ḡayrıya yok çāre ne çāre ecele	Şadef-i şineden iḥrāc ide biñ lü'lü°-tāb Kim ki ḡavvāş ola °ARŞİ gibi baḥr-ı ḡazele	Gazel/ 7 beyit	..--/..--/..--/..-	“Diğer-i °Arşī” başlıklıdır.
101a	°Arşī	Düşdüm diyār-ı ḡurbete men yā °Alī meded Dutdum bilād-ı ḥüzni vaṭan yā °Alī meded	Bī-çāre ḳaldı derd-i dil-i āh [u] zār ile Ḳıl merḥamet bu °ARŞİye sen yā °Alī meded	Gazel/ Mededname / 5 beyit	--./-./-./-./-	“Diğer-i °Arşī” başlıklıdır.

¹⁶⁴⁸ Bu bentte ziyade mısralar mürettip tarafından ayrı bir dize gibi birleştirilerek yazılmıştır.

101a- 101b	‘Arşî	Gulâm-ı şâh-ı merdân-ı ‘Alîyem Esîr-i bende-fermân-ı ‘Alîyem	Bu üç beş gün fenâ mülkinde ‘ARŞÎ Nişeste künc-i mihmân-ı ‘Alîyem	Gazel/ 7 beyit	.---/.---/--	“Kıı‘a-i ‘Arşî” başlıklıdır; ancak gazel formundadır.
101b	‘Arşî	Şer‘-i Resûle kılma tecâvüz gel secde eyle vech-i kerîme Tâ kim bulasın fazl-ı Hudâdan fazl-ı mü‘ebbed hür-ı Na‘îme	Hâtîfden irdi sem‘a bir âvâz ey ‘ARŞÎ oldur ‘âşık ki dâ‘im Vîre rızâyı hükûm-i kazâyâ şad âferîn ol merd-i selîme	Gazel/ 7 beyit	--/--/--/-- /-----	“Güfte-i ‘Arşî Baba” başlıklıdır.
101b	‘Arşî	Şûretâ gerçi kim şağîrem ben Ma‘nide ‘âlem-i kebîrem ben	Dergâh-ı ¹⁶⁴⁹ zât-ı Fazl-ı yek-tâya ‘ARŞÎyâ bende-i hâkîrem ben	Gazel/ 7 beyit	..--/.---/..-	“Diğer-i ‘Arşî” başlıklıdır.
101b- 102a	Pîr Sultân ¹⁶⁵⁰	Tâ kâlû belâdan sevdük sevişdik Bizümle ezeli yârdur maḥabbet Üstâd nazarında ikrâr görüştük Mü‘mine kadîm ikrârdur maḥabbet	PİR SULTÂN bu makâm özge makâmdur On iki imâm[un] mihri güzeldür Güzel şâhum nazarında tamâmdur Ḥaḳîkat vâşıl-ı ¹⁶⁵¹ dîdârdur maḥabbet	Koşma/ Nefes/ 5 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Güfte-i Pîr Sultân Nefes” başlıklıdır.
102a- 102b	Sür‘atî	Ḥamd [u] şûkr [ü] minnet ḡanî Hudâya Ḳudret [ü] ḥikmet[i] rāyegân olur Ḳısmet viren oldur bay [u] gedâya Bâb-ı tevekkülde mü‘minân olur	Yüz yaşına irdürürse Kirdigâr Yüz onında cürmün añup ider zâr Yüz on beşinde ¹⁶⁵² ider SÜR‘ATÎ ¹⁶⁵³ nâ-çâr Yüz yirmide cânâ küllü fân olur	Destan/ Yaşname/ 21 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Güfte-i Sür‘atî Baba” başlıklıdır. Şiirde çokça vezin aksaklığı vardır.
102b- 103a	Lâmi‘î	Şunda bir bîkr kız oğlan bulunur dellâl Sözi şîrîn dili tatlu yañağı gül lebi bal	Ṭaleb it şeceri ¹⁶⁵⁴ yûri bul bu şîfatlu güzeli LÂMÎ‘İden ne bahâ ister iseñ gel berü al	Gazel/ 12 beyit	..--/.../.../..-	“Güfte-i Lâmi‘î” başlıklıdır.

¹⁶⁴⁹ dergâh-ı: Vezin gereği *dergeh-i* olmalıdır.

¹⁶⁵⁰ Sadeddin Nüzhet Ergun, *Hatâyî Divanı*’nda (1956, s. 29) bu nefesin Abdülbaki Gölpınarlı ve Pertev Naili Boratav tarafından neşredilen *Pir Sultan Abdal* (2010, s.114) adlı kitapta kayıtlı olduğunu belirtmişse de adı geçen eserde bu şiir bulunmamaktadır. Bu nefes Pir Sultan Abdal, Hatayi ve Kul Himmet adlarına sahip varyantları olan, Pir Sultan’a aitliği tereddütlü nefeslerdendir. *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*’nde (Ergun, 1955, s.186-187) *Kul Himmet* mahlaslıdır. *Alevî- Bektaşî Şiirleri Antolojisi*’nde (Özmen, 1998, C 2, s. 164) *Hatayi* mahlaslıdır. *Ali Rıza Öge’nin Bektaşî Şairleri Antolojisi’ne Tetkik* adlı tezde (Demir, 2016, s. 586) *Pir Sultan* mahlaslıdır.

¹⁶⁵¹ vâşıl-ı: Vezin gereği *vaşl-i* olmalıdır.

¹⁶⁵² yüz on beşinde: Vezin gereği “yüz on beşte” olmalıdır.

¹⁶⁵³ Şiirde Sür‘atî mahlas olarak kullanılsa da *Türk Edebiyatında Yaşnameler*’deki (Çelebioğlu, 1984, s. 216) aynı dize *Yüz on beşte kalır sür‘atî nâ-çâr* şeklindedir. Bu eserde mahlas “*Rûhî söyler düşer âh ile zâra*” dizesinde Rûhî adlı şaire ait görünmektedir.

¹⁶⁵⁴ şeceri: Vezin ve anlam gereği *Mesnevi*’deki (Ayan, 1998, s. 143) *şehri* daha uygundur.

						Bu şiirden sonra ebced tablosu yer almaktadır.
103a-103b	Pîr Sultân Abdâl	Şabâhuñ seyrinde cünbişe geldüm Dağlar yâ Muḥammed °Alî çağırur Ötme bülbül ötme bağrum yanıkdur Güller yâ Muḥammed °Alî çağırur	PÎR SULTÂN ABDÂLuñ vardur °aşıkı °Aşık olanlaruñ yanar ışığı İmâm Hasen İmâm ¹⁶⁵⁵ Hüseynüñ beşigi Şallar yâ Muḥammed °Alî °Alî ¹⁶⁵⁶ çağırur	Koşma/ Nefes/ 5 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Nefes-i Pîr Sultân” başlıklıdır.
103b-104a	Şîrî	Urdı nevbet şubḥ-dem gencîne-i ḥâver zemîn Ḥayme-i zerrin sütünın kurdı çarḥ-ı çârumîn Ma°den-i firûzdan ḥalka takındı la°lgîn İns ü cinniye ¹⁶⁵⁷ Süleymân °arz kıldı ḥâtemin Dîdeden gitdi bu seyl açıldı çeşm-i dūr-bîn Ḥâkiyân[i] urdı yine lâf hevâ-yı âteşin Çıkıdı Nîl[i] ḥokḥ[a]dan bir gevher-i °âlî-nigîn Toğdı mihr-i °âlem-ârâ nûr-ıla tıldı zemîn	Ḥazret-i Şiddîk-ı ekberdür emîr-i yâr-ı ğâr Oldı ikdâm-ı °Ömerle dîn-i Aḥmed âşikâr Cem°-i Qur°ân itdi °Osmân kaldı andan yâdigâr Lâ fetâ illâ °Alî lâ seyfe illâ zü°l-feḳâr Şâ°ideyn-i °arşdur sıbteyn-i ma°şümü°s-süvâr Ḥamza vü °Abbâs °ammeyn-i resûl-i Kirdigâr Âl ü aşḥâbına anuñ ŞÎRÎyâ leyl ü nehâr Virdüñ olsun rahmetu’llâhi °aleyhim ecma°în	Müzdevic Müsemmen / Medhiye/ 5 bent	-.--/-.-/-.-/-.-	“Güfte-i Hünkâr Ḥ[â]cı Bektâşî Kuddise Sırruhu” başlıklıdır.
104a-105a	°Aşım	Evlâd-ı Ḥayder nesl-i peygâm-ber ¹⁶⁵⁸ Cism-i mu°anber rûḥ-ı mükedder	N°eyledüñ °ÂŞİM esrâr-ı nâzım Ced-be-ced Kâzım Qanbere şâhum ¹⁶⁵⁹	Mesnevi/ Tasavvufi/ 31 beyit	--.---/---.---	“Güfte-i Es-Seyyid Muḥammed °Aşım” başlıklıdır. Vezin kusurları çokçadır.
105a	°Aşım	-	Tuḥfeñ n°ola yoğ-ısa abdâla hedâyâye Nuṭṭuñ senüñ ey °ÂŞİM degmez mi ya bir pâre	Makta/ 1 beyit	--./---/---./---	
105a	-	Âl-i evlâd-i ṭahâretle añar Perverdigâr Ḥaḳḳa kurbet ister iseñ kıl senâ leyl ü nehâr Sen de mü°min zümresiyle ḥaşr u neşr ister iseñ Dâmenin elden bırakma olasın sen Ḥaḳḳa yâr	-	Murabba/ 1 bent	-.--/-.-/-.-/-.-	“Murabba°-ı °Aşım Baba” başlıklıdır.

¹⁶⁵⁵ İmâm: Vezin gereği *şâh* (Gölpınarlı & Boratav, 2010, s. 108) uygundur.

¹⁶⁵⁶ °Alî: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹⁶⁵⁷ cinniye: Vezin gereği *cinne* olmalıdır.

¹⁶⁵⁸ peygâm-ber: Vezin gereği *peygâm-ber* olmalıdır.

¹⁶⁵⁹ Mısranın vezni kusurludur.

105a	Edīb	Ma [°] arīf bilmeyen [°] allāme-i zāhir-perestānı Ḥaḳāyık görmeyince meclis-i [°] irfāna almazlar	EDİBā i [°] tirāf-ı [°] aciz iden dilden olur maḳbūl Bütün maḥv olmayınca bezm-i dervīṣāna almazlar	Kıt [°] a-i Kebir/ 11 beyit	.---/.---/.---/-- -	“Güfte-i Edīb” başlıklıdır.
105a- 106b	Levnī	Tut atalar sözün ḳalb-i selīm ol Gönül den gönüle yol var dimişler Gider yavuzluğu ṭab [°] -ı ḥalīm ol Sert sirke ḳabına zarar dimişler	LEVNİ pīrlereñ naṣīḥati böyle Ḍur[ū]b-ı emṣālī nazm-ıla söyle Meydān-ı hūnerde aḡrılık eyle Aḡır baş ar yegni ḳalkar dimişler	Destan/ Atasözü/ 23 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Güfte-i Levnī Dede Ḍarb-ı Meṣel” başlıklıdır. Mürettip kaynaklı vezin , kafiye- redif aksaklığı çokcadır.
106b	Abdāl Mūsā	Kim ne bilür bizi nice şoydanuz Ne zerre[ce] otdan ne ḥod şudanuz Bizüm meftūnumuz ma [°] rifet söyler Biz Ḥorāsān mülkindeki baydanuz	Ṭurda Mūsā durup münācāt eyler Neslümüzi şorar iseñ Ḥoydanuz ABDĀL MÜSĀ oldum geldüm cihāna ¹⁶⁶⁰ [°] Arif añlar bizi nice sırdanuz	Koşma/ Nefes/ 4 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Güfte-i Abd[ā]l Mūsā” başlıklıdır.
106b	[Abdāl Mūsā]	[°] Alī geldüm adum bahāne Göğercin donında ḳondum cihāne [Didiler bu meydān kimiñ ḥaḳḳıdır Kim didi ki şu murdarı yu deyu] ¹⁶⁶¹	[Abdāl Mūsām anda bir ṭolu içdüm İçdüm ol ṭoluyı kendümden geçdüm [°] Aşkuñ āteşine yandum tutuşdum] ¹⁶⁶²	Koşma/ Nefes/ 1 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	
106b	Nesīmī	Burc-ı [°] aḳreb zūlfūn olmış āfītāb andan çıkar Şu [°] leler şalmış cihāna māh-tāb andan çıkar	Ey NESİMİ kimse bilmez bu mu [°] ammā sırrını İki nokṭa üç ḥurūf [bu] dört kitāb andan çıkar	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Güfte-i Nesīmī” başlıklıdır. Şairin yayımlanan Dīvān’ında bu şiir yoktur.
106b- 107a	Emīr Sulṭān	Gerçek [°] aşıklara şalā dinildi Dertli olan gelsün dermān[ı] buldum Āh ile vāh ile cevālān iderken Cānumuñ içinde cānānı buldum	EMİR SULTĀN eydür hoş bāzār imiş [°] Āşıḳlar seyrān idüp gezer imiş Cümleñün maḳşūdı ol dīdār imiş Ḥaḳḳa ḳarşu duran dīvānı buldum	Koşma/ İlahi/ 5 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Güfte-i Emīr Sulṭān Ḳuddise Sirruhu” başlıklıdır.

¹⁶⁶⁰ Mecmuada 479. şiirin IV. dörtlüğünün son iki dizesi 480. şiir olarak belirttiğimiz dizelerden sonra yazılmıştır; ancak 479’daki iki dize başka bir nefese ait olduğundan *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*’ne (Ergun, 1955, s. 21) göre yer değişikliği yapıldı.

¹⁶⁶¹ *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*’nden (Ergun, 1955, s. 21) tamamlandı.

¹⁶⁶² *Bektaşî Şairleri ve Nefesleri*’nden (Ergun, 1955, s. 21) tamamlandı.

107b-108a	Şāh Ḥaṭāyī	°Alīnūn sırrına ireyin dirseñ Bir mürşid-i kâmil bul da andan gel Küfrini imāna şayayın dirseñ Var kendi küfrini bil de andan gel	ŞĀH ḤAṬĀYİym ma°nī söyler dilden Ayırurlar seni kibr-ile kinden Ölmeyene naşib olmaz bu yoldan Var ölmezden evvel öl de andan gel	Koşma/ Nefes/ 5 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Güfte-i Ḥaṭā’ī” başlıklıdır.
108a	Ḥaṭā’ī	Gel gönül pırlerün naşihatini Biz tūtalum tūtmayanda nemiz var Dost maḥabbetini ¹⁶⁶³ maḥabbetümüze Biz ḳatalum ḳatmayanda nemiz var	Gel ḤAṬĀ’İ ikrārumuz güdelüm Biz bizi görelüm ili n’idelüm Yıkık gönülleri ma°mūr idelüm Biz idelüm itmeyende nemiz var	Koşma/ Nefes/ 4 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Ḥaṭā’ī” başlıklıdır.
108a	Şāh Ḥaṭāyī	Şāh-ı merdān kullarıyuz Ḳolayına aş degülüz Ḳanā°at ile yürürüz İllā tokuz aç degülüz	ŞĀH ḤAṬĀYİm göçür göçün Dünyâyı terk etmek için Şızdık eridük Ḥaḳḳ-ıçün Altun olduk tunç degülüz	Semai/ Nefes/ 5 dörtlük	8’li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Ḥaṭā’ī” başlıklıdır.
108b	Şeyḥ Ḥaṭāyī	Ḳırklar meydānına vardum Gel berü ey cān didiler °İzzet ile selām virdüm Gel işte meydān didiler	ŞEYḤ ḤAṬĀYİm nedür ḥālün Ḥaḳḳa şükr it ḳaldur elün Ḡıybetden kesegör dilün Bizümle yeksān didiler	Semai/ Nefes/ 7 dörtlük	8’li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Ḥaṭā’ī” başlıklıdır.
108b-109a	Şāh Ḥaṭāyī	Muḥammed °Alīnūn gitdigi yola Biz daḥı gidelüm yorulmayalum On iki imāmda ¹⁶⁶⁴ ḳayd-ı defter bula Bir ḡayrı defterde bulunmayalum	Ḳaba şaba olsun hemān °aşḳ olsun Arıdalum gönül evin pāk olsun ŞĀH ḤAṬĀYİm nefesümüz ḥaḳ olsun Biz de bu nefesden ayrılmayalum	Koşma/ Nefes/ 4 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Ḥaṭā’ī” başlıklıdır.
109a	Ḥaṭāyī	Dün ü gün istegüm budur Ḥudādan Mürşidümden ḡayrı ne’ m var benüm de Dā°imā ayırma beni izinden Mürşidümden ḡayrı ne’ m var benüm de	Bu sözi söyleyen Sultān ḤAṬĀ’İ ḤAṬĀYİden ḡayrı kim var gedā°İ Şavarın üstinden biñ bir ḳazāyı Mürşidümden ḡayrı ne’ m var benüm de	Koşma/ Nefes/ 5 dörtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Ḥaṭā’ī” başlıklıdır.
109a-109b	Ḥaṭāyī	Te°ālā şānuhu gel gör ki ¹⁶⁶⁵ bize nūr-ı Ḥudā geldi Cemī°-i ḥatm-i enbiyā ¹⁶⁶⁶ Muḥammed Muşṭafā geldi	ḤAṬĀYİ ḥastesin şāhuñ cemāl-i vaşlın istersin Revān [vir] ¹⁶⁶⁷ cān şatun algıl bu °ilme cān-bahā geldi	Kaside/ 15 beyit	---/---/---/-- -	“Diğer-i Ḥaṭā’ī” başlıklıdır.

¹⁶⁶³ maḥabbetini: Vezin gereği *maḥabbetin* olmalıdır.

¹⁶⁶⁴ imāmda: Vezin gereği *imām* olmalıdır.

¹⁶⁶⁵ ki: Vezin gereği dizeden çıkarılmalıdır.

¹⁶⁶⁶ cemī°-i ḥatm-i enbiyā: Vezin gereği *Dīvān*’daki (Macit, 2017, s. 253) *Cemī°-i enbiyā ḥatmi* daha uygundur.

¹⁶⁶⁷ *Dīvān*’dan (Macit, 2017, s. 254) tamamlandı.

109b	Ḥaṭāyī	Ey diyen kim °ākilem dīvāna hoş gelmek gerek Kim kıılır lāf-ı hüner merdāne hoş gelmek gerek	Ey ḤAṬĀYĪ şî°rūnī ol yār ister dīnle ye Dil-rübālar gūşına dūr-dāne hoş gelmek gerek	Gazel/ 7 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Dīger-i Ḥaṭāyī” başlıklıdır.
109b- 110a	Ḥaṭāyī	Bir güzelūn vücūdına şehrine Bağ nazar eyle de hemān °ārif ol Dükkānında metā°um var diyene Yoğ nazar eyle de hemān °ārif ol	ḤAṬĀYĪm dir rahm itmezem yalana Özin teslim ider kendü gelene Ay °Alīdür gün Muḥammed bilene Bağ nazar eyle de hemān °ārif ol	Koşma/ Nefes/ 5 dōrtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Dīger-i Ḥaṭāyī” başlıklıdır.
110a	Ḥaṭāyī	Vücūdum şehrine girdüm o şehri pūr-şafā gördüm Velāyet °ilmine irdüm °aceb nūr-ı Ḥudā gördüm	Kamu eşyā vücūdından sen ol settār-ı °ālemsin Cemālūn āsitānında ḤAṬĀYĪ°i gedā gördüm	Gazel/ 7 beyit	---/---/---/--- -	“Dīger-i Ḥaṭāyī” başlıklıdır.
110a- 110b	Ḥaṭāyī	Dil-berā hūsn-i ruḥuñ gūlzārın ¹⁶⁶⁸ cennet bilmişem Her ne kim senden gelürse °ayn-ı rahmet bilmişem	Men ḤAṬĀYĪ bendeyem bir pādīşāh-ı vaḳte kim İşigūnde kulluğın sulṭānca °izzet bilmişem	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Dīger-i Ḥaṭāyī” başlıklıdır.
110b	Ḥaṭāyī	Hāḳ te°ālā hūb yaratmış bu teni ol cān için Bir °aceb ḫalvet-serāy yapmış[dur] ol miḥmān için	Ey ḤAṬĀYĪ ger ḫaṭā şādır olursa sehv-ile Ġāfirü°z-zenb oldı peydā ḡam yime °iṣyān için	Gazel/ 5 beyit	-.--/-.--/-.--/-.--	“Dīger-i Ḥaṭāyī” başlıklıdır.
110b	Ḥaṭāyī	Serserī meydān[ı] degül bu meydān Ġāfil yürimeyüp ḫāzer olmalı Girü düş yatlu fīkr ü yaman ḫūydan Öz özüñden özge deger bulmalı	ḤAṬĀYĪm ikrārdan dönen Mervāndur Ġāziler dergāha yider bulmalı Muşāḫib dīnden mürebbī° şarvāndur Bizi bu dergāha yider bulmalı	Koşma/ Nefes/ 4 dōrtlük	11’li Hece Ölçüsü	“Dīger-i Ḥaṭāyī” başlıklıdır.
110b- 111a	Ḥaṭāyī	Dil ile dervīşlik olmaz Ḥālī gerek yol ehlinüñ Arılayın her çiçekden Balı gerek yol ehlinüñ	ḤAṬĀYĪyem ¹⁶⁶⁹ dir kuşak kuşan Toz olup tūrāba düşen Bu[dur] dervīşlige nişān Pulı gerek yol ehlinüñ	Semai/ Nutuk/ 5 dōrtlük	8’li Hece Ölçüsü	“Dīger-i Ḥaṭāyī” başlıklıdır.
111a	Ḥaṭāyī	Dervīşlik eydür baña Sen dervīş olamazsın Bārī diyeyin saña Sen dervīş olamazsın	ḤAṬĀYĪm Hāḳ kulıdır Aḳar çeşmi selidür Dervīşlik pek ulıdır Sen dervīş olamazsın	Koşma/ Nutuk/ 5 dōrtlük	7’li Hece Ölçüsü	“Dīger-i Ḥaṭāyī” başlıklıdır.

¹⁶⁶⁸ gūlzār: Vezin gereği *gūlzār-ı* olmalıdır.

¹⁶⁶⁹ Ḥaṭāyiyem: Vezin gereği *Ḥaṭāyim* olmalıdır.

111a	Haṭāyī	İmām Ca'fer kullarıyuz Şoḥbetimüz nihān olur Ölmezden evvel öliyüz Cāna vaşl olan cān olur	HAṬĀYĪ dir ben bundayın Haḫ dīvānında gündeyin Sen bendesin ben sendeyin Ne sen olur ne ben olur	Semai/ Nefes/ 7 dörtlük	8'li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Haṭāyī” başlıklıdır.
111a- 111b	Haṭāyī	Bātın[um]da baña didi bir °aziz Maḥabbetden giçen Haḫdan da giçer Virmeñ naşibini kesün gıdāsın Maḥabbetden giçen Haḫdan da giçer	Maḥabbet didükleri ¹⁶⁷⁰ hāşlar hāşıdur Maḥabbet olmayan Haḫkuñ nesidür Dost HAṬĀYĪnün [bu] Haḫ nefesidür Maḥabbetden giçen Haḫdan da giçer	Koşma/ Nefes/ 5 dörtlük	11'li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Haṭāyī” başlıklıdır.
111b- 112a	Şāh Haṭāyī	Muḥammed °Alīnün kurdığı yoldur Aḫ üstinde ağı görebilürseñ Tanıyan i°tikād söyleyen dildür Haḫīkat bahırına dalabilürseñ	Şāh HAṬĀYĪm eydür yola getüren Pīr işigin bekleyüp posta oturan Tālibi reh-berdür Haḫka yitüren Cennetde Rıdvānı görebilürseñ	Koşma/ Nefes/ 7 dörtlük	11'li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Haṭāyī” başlıklıdır.
112a- 112b	Şāh Haṭāyī	Muḥammed bir gün evde [o]tururken Dört melā'ik aña nidā getürdi Selmānuñ çigninde geldi bir oğlan Ne güzel °izzetle selām yetürdi	Şāh HAṬĀYĪ eydür özin bilenler Arayup özinde gevher bulanlar Üstād nazarında kāmīl olanlar Anlar da özin dergāha yetürdi	Koşma/ 9 dörtlük	11'li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Haṭāyī” başlıklıdır.
112b	Haṭāyī	Gel gönül incinme bizden Ḳalsun gönül yol Ḳalmasun Evvel āḫir yol Ḳadimden Ḳalsun gönül yol Ḳalmasun	Ey dīvāne ey dīvāne °Aşık olan kıyar cāne HAṬĀYĪm dir tāclı hāne Ḳalsun gönül yol Ḳalmasun	Semai/ Nefes/ 6 dörtlük	8'li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Haṭāyī” başlıklıdır.
112b	Haṭāyī	Ne ḡam yirsin behey °āşī güneḫkār Dilde Haḫ kelāmı Ḳur°ānumuz var Maḫv idüp °işyānı tevbe istiḡfār Biz ehl-i tevḫidüz imānumuz var	HAṬĀYĪ derdine dermān arasın Ḳomasun dilinden Yāsīn süresin Mevlām °afv iderse yüzler ḳarasın Ḥamdü li'llāh derde dermānumuz var	Koşma/ Nefes/ 5 dörtlük	11'li Hece Ölçüsü	“Diğer-i Haṭāyī” başlıklıdır. Şairin yayımlanan Dīvānı'nda bu şiir bulunmamaktadır. Bu şiir mahlashanesi olmayan anonim bir ilahi olarak bilinmektedir. ¹⁶⁷¹ Ancak ilahi değil

¹⁶⁷⁰ didükleri: Vezin gereği *Dīvān*'daki (Ergun, 1965, s. 70) dediğin uygundur.

¹⁶⁷¹ *Urfa'da Mevlid ve İlahîler* (Akpınar, 2014, s. 89).

						nefestir; anonim değil Hatâyî'ye aittir.
112b						112b'de sayfa sonuna ketebe kaydı şu şekilde düşülmüştür: "Fî 7 Zi'lka'de, 1302 [M 27 Ağustos 1885] Ketebehu el-Fakîr tarîk-ı °Uşşâkiyyeden Meḥmed Emîn Tevfîk" .

Tablo-8. Mecmua-i Eş'ârın Mensur Bölüm Tablosu

Yp. Nu.	Müellif	Eser Adı	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
107a- 107b	Muhammed-i Mısrî	Muhammed Mısrî Efendi Merhûm Kıddise Sirruhu'l-°Azîz Köprili-zâde Muştafâ Paşaya Gönderdiği Mektûb Şüretidür	Ey Köprili-zâde Mısrî°i tağlîz için kütüb-i evliyâ°ı zabt u hâle ile toldurduñ bugün bâb-ı ferâsete bir miqdâr bakdum tamâm müâlâ°a vü müşâkele vü mümâsele ile toldurup Hasan Efendi ile göndermişsin ey Köprili-zâde bâb-ı ferâsetüñ bir nev°i vardır anı ehlu'llâh yazmamışlardır odur ki nûr-ı ferâsetle bir şey°e °arif muṭṭalî° olsa anı izhâr itmekde maḥzûr var mıdır yok mıdır oldığı şüretde zarar kendüsine midür dostlarına mıdır yâhud düşmenlerine midür zarar kendüsine ise velev ba°de-zamân ise de anuñ izhârını terk ider kendüye câhil imiş eşek imiş aḥmak imiş dirler izhâr itmez ikinci ferâset kendine izhâr itmekde nef°i var lîkin dostlarına zarar var bu daḥı velev ba°de-zamân ise de terk ile tağyîr ü ta°yîbi kabûl ider üçüncü odur ki izhârında kendüsine nef° vardır dostlarına daḥı yâhud nef° [ü] zarar mücerred düşmenlerine olur °arif anı izhâr itmek de iki kısımdur kâmil olan düşmene gelen zararı kayırmaz izhâr ider ammâ ekmel olan °arif-i bi'llâh dosta gelecek zararı nice kayırırsa düşmene gelecek zararı daḥı öyle kayırur zîrâ düşmen kalıcak °arif terakḳîden kalur	dost ile düşmen iki ayak gibidür düşmen gidicek bir ayak ile kalur bir ayak ile ḥod menzile varılmaz bu hâli her °arife Allâhu °azîmü°ş-şân virmemüşdür her peygamber bir kemâl-ile faḥr eylemişdür MİŞRÎ daḥı düşmenler-ile faḥr ider on sekiz sene ḥabslerinde olduḡına faḥr u şükr ider İlâhî sen şol fazl u minen şâhibisin ki ḥadd ü pâyânı yokdur cem°-i cevâhir ü °araza vü ecnâs-ı envâ°-ı efrâda şümûli bir kaṭresine noḳşân getürmez cümle °uşâtın cürmini bir kaṭresi maḥv ider ben şümûl [ü] ḥaṭâyâ şâhibiyem ki cürmüme ḥadd ü pâyân yokdur beni °afv eyle bî-nihâye fazluñ ile ḥâl ehline ma°lûmdur ma°zûr ola ve°s-selâmu °alâ meni°t-tebea°l-hüdâ ḥâd[im]ü°l-fuḳarâ eş-şeyḥ Muḥammed-i Mısrî		Niyazi-i Mısrî, Hz. Hasan ve Hüseyin'in nübüvvetini iddia etmesi, cıfr ve bazı siyasi sebeplerle Limni'ye sürgün edilir. Bu mektupta Köprülü Mustafa Paşa'ya ferasetle (sezgi), kalp gözüyle bildiklerini açıklamanın bir zararı olup olmadığı, açıklarsa bundan kimin zarar göreceği hakkında felsefi sorular sorduḡu , hapiste düşman elinde olmasıyla mihnet çektiği için övündüğü ve Allah'a günahlarını bağışlaması için dua ettiği bir mektuptur.

SONUÇ

Tez çalışmamızda Süleymaniye Kütüphanesi Uşşaki Koleksiyonu 335 numarada kayıtlı Mecnû'a-i Eş'âr isimli mecmuanın çeviri yazılı metnini ve MESTAP tablosunu hazırladık. Yaptığımız incelemeler sonucunda mecmuayla ilgili ulaştığımız sonuçları şöyle sıralayabiliriz:

1. Mecmuanın derlenme sebebiyle ilgili metinde hiçbir açıklama yoktur; ancak mecmuadaki 504 metinden 411'inin Alevi- Bektaşî, Hurufî şairlerin şiirlerinden seçilmesi bu mecmuanın belli bir amaç için derlendiği izlenimini uyandırmaktadır. Mecmua konusunun seçiminde irşad ve tebliğ vazifesini üstlenmiş bir şeyhin mürettip olması etkili olmuştur. Ömer Şamil Baş'ın Sefîne-i Evliya'dan naklen "Bazen Bektaşî gibi gözükerek bazı Bektaşîleri kendi tarikatına çeker." (Baş, 2014) cümlesiyle aktardığı amacına hizmet için bu mecmuanın hazırlandığını akla getirmektedir.

Mürettibin yazma eserlerin kaybolup gitmesine gönlü razı gelmeyen bir kitapsever olması ve bu yüzden imkânları ölçüsünde kitap satın alıp parası satın almaya yetmediğinde eser istinsahına başvurması da mecmuanın derlenme sebeplerindendir.

2. Mürettip Mehmed Emin Tevfik, mecmuada en çok Nesîmî (296 şiir) şiirlerine yer vermiştir. 503 şiirden Nesîmî'nin ve Arşî'nin toplamda 214 tuyuğu bulunmaktadır. Diğer nazım şekillerine oranla mürettip, mecmuada tuyuğlara özel bir yer ayırmıştır.

3. Mecmuada XV. yüzyıldan XIX. yüzyıla kadar pek çok şairin şiiri bulunmaktadır. Mecmuaya şiirleri alınan şairlerin çoğunlukla XVI. yüzyıl şairlerinden olduğu belirlenmiştir.

4. Mecmuaya alınan şiirlerden 214'ü tuyuğ, 172'si gazeldir. 15 müseddes, 11 muhammes, 10 tahmis, 9 murabba, 8 kaside, 5 musammat, 5 mesnevi, 5 muaşşer, 4 müstezat, 2 terci-i bend, 2 satranç, 2 matla, 2 kıt'a, 1 makta, 1 müsemmen, 1 müsebba, 1 sicilleme; 19 koşma, 6 semai, 5 destan, 2 bilmece nazım şekliyle yazılmış şiir ve Muhammed Mısırî'nin Köprülüzâde Mustafa Paşa'ya yazdığı bir mektup da bulunmaktadır. Bunlardan bir Farsça gazelin vezniyle Ahmedî'ye ait bir şiirin nazım şekli belirlenememiştir.

5. Şiirlerin genelinde dinî- tasavvufî temalar işlenmiştir. Tekke edebiyatından nefes, maktel, cenkname, mededname ve duvazdehler mecmuanın dikkat çeken nazım

türlerindendir. Ayrıca mecmuadaki bilmeceler ve esnaf destanları da Âşık edebiyatının ürünleri arasında yer almaktadır.

6. Mecmua mürettibinin yazma eser kütüphanelerindeki istinsah kayıtları bulunmuş ve bunlar arasında bir de müellifi olduğu esere [Süleymaniye Kütüphanesi 283- 003 no.lu Mehmed Emin Tevfik el-Uşşâkî, Seyr ü Sülûk Risâlesi (İst. Tar.1309) rastlanmış, bu bilgi de mürettibin biyografisine eklenmiştir.

7. Mecmuanın imlasında mürettip kaynaklı dikkatsizlik ve bilgi eksikliğinden kaynaklı hatalar dışında standart imla özellikleri görülmektedir. Görülen yazım yanlışları da “Mecmuanın İmla Özellikleri” başlığı altında detaylı olarak incelenmiştir.

8. Mecmuaya alınan eserlerin bir kısmı divanlarda bulunurken bir kısmı da divanlarda bulunmamıştır. Divanlarda bulunmayan şiirler MESTAP tablosunda belirtilmiştir. Mürettip; derlemesini yaparken Nesîmî, Arşî, Misâlî, Gelibolulu Mustafa Âlî, Şah Hatâyî, Fuzûlî, Bağdatlı Rûhî, Nakşî Ali Akkirmânî gibi birçok şairin divanından faydalanmıştır. Bazı şiirlere tezkirelerden ulaşılmıştır. Divanlarda ya da başka yayınlarda bulunan şiirler dipnotlarda gösterilmiştir.

9. Mecmuada “Güfte” başlıklı 140 şiir vardır. Ağırlıklı olarak tasavvufî şiirlerin seçildiği bir mecmua olduğundan bu şiirlerin tekkelerde icra edilen ayinlerde okunduğu düşünülebilir; ancak dinî musiki çalışma alanımız dışında olduğundan konuyla ilgili kesin sonuçlara varılamadı. Dinî musiki araştırmacılarının bu başlıktaki şiirleri çalışmasıyla icra edilebilir yeni güfte kazanımları da kuvvetle muhtemeldir.

10. İncelediğimiz mecmuada tezkirelerde ismine rastlanmayan iki şair bulunmaktadır. Bu şairler, Te’annî ve Çıbuk Abdal’dır.

11. Mecmua, şairlere ait yeni sayılabilecek birçok manzume barındırmaktadır. Mecmuada bulunup da divanlarda ve diğer yayınlarda bulunamayan 53 şiir, mecmua metninde verdiğimiz şiir numarasıyla belirtilmiştir:

4. Şuhûdî’nin gazeli, 5- 6. Mezîdî’nin gazelleri, 13. mahlassız gazel, 16. Nemâyî’nin murabbası, 17. Rûhî’nin gazeli, 18. Husrevî’nin gazeli, 20. mahlassız gazel, 21. mahlassız tahmis, 24. Lebîbî’nin müseddesi, 25. Nesîmî’nin muhammesi, 28. Feyzî’nin muaşşeri, 29. Na’imî başlıklı gazel, 33. Selâmî’nin musammâtı, 37. Te’annî’nin muhammesi, 40. Lem’î’nin müseddesi, 41. Semâ’î’nin tahmisi, 53. Şah Hatâyî’nin gazeli, 54. Hilmî’nin gazeli (kalenderî), 56. Şeydâyî’nin gazeli, 62. Seher’in kasidesi, 69. Farsça gazel, 91. Çıbuk Abdal ve 92. Küçük (Köçek) Abdal’ın

bilmeceleri, 93. Mazlûmî'nin murabbası, 94. Hatmî'nin satrancı, 95. Mazlûmî'nin muhammesi, 97. mahlassız müseddes, 103. Ahmedî'nin nazım şekli belirlenemeyen şiiri, 104. Tâhirî'nin satrancı, 105. Hâmid'in tahmisi, 106. Sabrî'nin müseddesi, 107. Rızâ'î'nin tahmisi, 109. mahlassız murabba, 110. Ca'fer'in murabbası, 112. Ulvî'nin gazeli, 113. Vecdî'nin müseddesi, 117. mahlassız müseddes, 122. Âzerî'nin müseddesi, 124. Emîrî'nin gazeli, 129. Husrev'in gazeli, 130. Cevrî'nin gazeli, 444. Derviş Seherî'nin gazeli, 445. Derviş Seherî'nin gazeli, 447. Derviş Seherî'nin kasidesi, 450. Nesîmî'nin gazeli, 452. mahlassız gazel, 455. mahlassız esnaf destanı ve 458. Güftî'ye ait esnaf destanı, 474. Âsım'ın mesnevisi, 475. Âsım'ın maktası, 476. mahlassız murabba, 477. Edîb'in kıt'ası.

Bu manzumelerin edebiyatımıza katkılarını şöyle sıralayabiliriz:

Divan edebiyatı sahasına katkıları: Mukîmî'nin Dîvânı'na not düşüp de bulunamayan tahmisinin (26. şiir) mecmuada bulunması, Te'annî mahlaslı şairin literatürdeki ilk şiirinin olması, edebiyatımızın tanınan isimlerinden Nesîmî (25, 450. şiirler) ve Hatayî'ye (53. şiir) ve diğer divan şairlerine ait yeni şiirlerin bulunması.

Tekke edebiyatı sahasına katkıları: Mevcut divanlarda ve Alevi- Bektaşî antolojilerinde bulunmayan Nemâyî'nin duvazdehi (16. şiir) ve Alevi- Bektaşî şairlerin yeni şiirlerinin bulunması.

Halk edebiyatı sahasına katkıları: İlk örneğini XV. yüzyıl şairlerinden Kaygusuz Abdal'ın yazdığı esnaf destanlarının XIX. yüzyılda ivme kazandığı göz önünde bulundurulduğunda Güftî'nin esnaf destanının (458. şiir) da türün erken dönem örneklerinden olması, mevcut yayınlarda bulunmayan Küçük (Köçek) Abdal ve Çıbuk Abdal'ın bilmecelerinin (91, 92. şiirler) bulunması.

12. Mecmua okumaları sırasında divanlarda olmayıp mecmuadaki şiirlerde karşılaşılan beyitler, bentler de olmuştur. Örneğin mecmuadaki 149. gazelin 13. beyti mahlas beyittir. Bu şiir, Dîvân'da (Ayan, 2020) 280. gazel olup 11 beyittir ve mahlas beyti yoktur. Mecmuada bulunup Dîvân'da bulunmayan beyitler şöyledir:

İncüden yegdür NESÎMÎ'nün sözi

Kim anun güftârdur hayru'l-kelâm (149/ 12)

Ka'beden büt-hâne'i fark itmezem

Kad ra'eyte'l-Hakka fi külli'l-makâm (149/ 13)

13. Bir diğerk dikkat çekici bulgu da anonim bir ilahi olarak söylenegelen bir şiirin mahlashanesinin mecmuada bulunmasıyla şiirin ilahi değil nefes, anonim değil Hatâyî'ye ait bir şiir olduğunun belirlenmesidir. Mecmuadaki son şiirin (504. şiir) mahlashanesi olan V. dörtlüğü şöyledir:

HATÂYÎ derdine dermân arasın

Komasun dilinden *Yâsîn* sûresin

Mevlâm afv iderse yüzler karasın

Hamdû li'llâh derde dermânumuz var

Bizden önceki araştırmalardan yararlanarak sorularımıza cevaplar aradığımız mecmua çalışmamızda elde ettiğimiz sonuçları aktardık. Çalışmamız, bundan sonraki araştırmalara kaynaklık ederse amacına ulaşmış olacaktır.

KAYNAKÇA

- Adak, A. (2006). Za'fî-i Gülşenî (Hayatı, Eserleri, Edebî Şahsiyeti ve Dîvânının İncelenmesi). Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ak, C. (2001). Bağdatlı Rûhî Dîvânı (Karşılaştırmalı Metin) (C I-II). Uludağ Üniversitesi Basımevi.
- Akın, B. (2011). IV. Murat ve IV. Mehmet Hânendeleri Arasında Diyarbakırlı Bir Alevi-Bektaşî Âşık: Âhû Baba (Karaoğlu). Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, 59, 279-300.
- Akpınar, H. (2014). Urfa'da Mevlid ve İlâhîler. Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yay.
- Aksoyak, İ. H. (2018). Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânı. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.
- Aras, İ. (2018). Hazîne-i Enderûn-ı Hümâyûn'dan Es-Seyyid Mîr Mehmed İzzet'in Hayatı ve Güfte Mecmuası'nın İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane.
- Araslı, H. (2004). İmadeddin Nesîmî Seçilmiş Eserleri (C I-II). Lider Neşriyat.
- Aslanoglu, İ. (1992). Şah İsmail Hatayî (Divan, Dehnâme, Nasihatnâme ve Anadolu Hatayîleri). Yaylın Matbaası.
- Atalay, A. A. (1996). Abdal Musa Sultan ve Velayetnâmesi. Can Yay.
- Atik, H. (2003). Nakşî Ali Akkirmânî Dîvânı (İnceleme-Metin). Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ayan, G. (1998). Lâmi'î Vâmık u Azrâ (İnceleme-Metin). AKM Yay.
- Ayan, H. (2020). Nesîmî (Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni) (3. Baskı). TDK Yay.
- Baş, M. Ş. (2013). Ömer Hulûsî ve Dîvân'ı (İnceleme-Metin). Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Bedestani, A. (2018). XVI. Yüzyıl Şairi Ahdî-i Bağdâdî Dîvânı. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Canım, R. (2018). Latîfî Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsîratü'n-Nuzamâ. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.

- Coşkun, N. (2019). 18. Yüzyıla Ait Divan Tertibinde Bir Nazire Mecmuası (İnceleme-Metin). Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Çavuşoğlu, M. (1982). Şehzâde Mustafa Mersiyeleri. İÜEF Tarih Enstitüsü Dergisi, 12, 641-686.
- Çelebioğlu, Â. (1985). Türk Edebiyatında Yaşnâmeler. Türklük Araştırmaları Dergisi, I, 151-286.
- Çelik Vural, B. (2021). Hayâlî Bey Dîvânı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dil İç Çeviri). Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Çetin, İ. (1993). Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni). Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Demir, S. (2016). Ali Rıza ÖGE'nin Bektaşî Şiirleri Üzerinde İnceleme ve Metin Aktarımı (701-926. Sayfalar). Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Develioğlu, F. (1984). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat. Aydın Kitabevi.
- Diyanet İşleri Başkanlığı. (2014). Kaygusuz Abdâl Seçmeler (haz. M. Sever). DİB Yay.
- Diyanet İşleri Başkanlığı. (2011). Kur'an-ı Kerim Meâli. (haz. H. Altuntaş & M. Şahin). DİB Yay.
- Döğmeci, E. (2019). Millî Kütüphane Cönklerindeki Nûrî Mahlaslı Şiirler Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Dura, B. (2018). Mecmû'a-i Âyin-i Şerîf (İnceleme Metni). Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- El-Aclûnî, İsmail b. Muhammed (2019). Keşfü'l-Hafâ, C I-II-III-IV. Beka Yayıncılık.
- Erdoğan, M. (2008). Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin) (C 1). Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Erdoğan, M. (2011). Bursalı Rahmî ve Dîvânı. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.
- Erdoğan, M. (2021). Nesîmî Mahlaslı Bilinmeyen Bir Hz. Ali Velâyet-nâmesi ve Bazı Yeni Şiirler. Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi, 52, 195-232.
- Ergun, S. N. (1945). Türk Şairleri (C I-II). Suhulet Kütüphanesi.
- Ergun, S. N. (1955). Bektaşî Şairleri ve Nefesleri (2. Baskı). Maarif Kitaphanesi Matbaası.
- Ergun, S. N. (1956). Hatâyî Divanı Şah İsmail Safevî (Edebi Hayatı ve Nefesleri) (2. Baskı). İstanbul Maarif Kitaphanesi.

- Erol, M. (2002). *Azbî Baba Divanı (İnceleme-Metin)*. Doktora Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Erten, S. R. (2018). *Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi'ndeki Bağdatlı Rûhî Dîvânı Nüshası (Metin-İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi, Bozok Üniversitesi, Yozgat.
- Eskişehir Valiliği. (2013). *Türk Tekke Şiiri* (haz. M. S. Eren). Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı Yay.
- Genç, İ. (2000). *Esrar Dede Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*. Atatürk Kültür Merkezi Yay.
- Gerdan, Z. (2019). *Mecmua-i Bektaşîye (Metin-İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Gıynaş, K. A. (2013). *Pervâne Bey Mecmuası*. Doktora Tezi, Bozok Üniversitesi, Yozgat.
- Gölpınarlı, A. (1935). *Âşık Paşa'nın Şiirleri*. *Türkiyat Mecmuası*, V, 87-100.
- Gölpınarlı, A. (1963). *Alevî - Bektâşî Nefesleri*. Yükselen Matbaası.
- Gölpınarlı, A., & Boratav, P. N. (2010). *Pir Sultan Abdal*. Ada Ofset.
- Güler, K. (2010). *Kütahyalı Firâkî ve Bilinmeyen Şiirleri*. *Turkish Studies*, 5 (1), 1037-1066.
- Güneş, D. (2011). *Misâlî Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Güneş, M. (2013). *Manastırlı Celâl Bey Dîvânı (İnceleme-Metin)*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Gürbüz, M. (2012). *Şiir Mecmûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi*, *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, (haz. Hatice Aynur vd.), (s. 108-112). Turkuaz Yay.
- Güzel, A. (2021). *Şehzâde Alaâddin Gaybî Kaygusuz Abdâl Külliyyatı (Hayatı-Eserleri-Metin-Sözlük- Kaynaklar)*. TDK Yay.
- İçli, A. (2017). *Amîkî, Şeyh Amîkî*. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/amiki-seyh-amiki>, Erişim Tarihi: 16.02.2024.
- İsen, M. (2020). *Usûlî Dîvânı*, Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık.
- Kahraman, B. (1989). *Arşî Divânı'nın Tenkidli Metni (I-II)*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Kahraman, B. (1999). Korkusuz Abdal ve İki Manzûmesi. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 5, 127-137.
- Kalyon, F. (2015). Nesîmî'nin, Divanında ve Diğer Kaynaklarda Rastlanmayan Şiirleri. Turkish Studies, 10 (16), 783-806.
- Karadeniz, M. U. (2014). Süleymaniye Kütüphanesi, 34-SÜ-Tarlan 67/1 Numaralı Şiir Mecmuası (1a-54a Varak) (İnceleme-Metin). Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Karavelioğlu, M. A. (2014). Şem'î Dîvânı (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım). Bilnet Matbaacılık ve Yay.
- Kaya, D. (2002). Cönk ve Mecmualardan Gün Işığına: Abdal Mahlaslı Beş Şair. <https://dogankaya.com/fotograf/Abdal-Mahlasli-sairler-Dogan-Kaya.pdf>, Erişim Tarihi: 04.05.2024.
- Kaya, D. (2019). Âşık Şiirinde Sicilleme. https://dogankaya.com/fotograf/dogan_kaya_sicilleme.pdf, Erişim Tarihi: 20.04.2024.
- Kaya, T. T. (2022). Viranî Divanı (İnceleme-Metin). Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Kılıç, A. (2012). Mecmûa Tasnifine Dair, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı (haz. Hatice Aynur vd.), (s. 75-96). Turkuaz Yay.
- Kılıçarslan, O. (2019). Bir Mecmuadan Hareketle Edirneli Şâirlerin Şiirleri. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 17, 167-190.
- Kılınç, A. (2021). Fuzûlî Dîvânı. Bilnet Matbaacılık ve Yay.
- Köksal, M. F. (2009). Seyyid Nesîmî'nin Yayınlanmamış Şiirleri. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, 50, 77-135.
- Köksal, M. F. (2012). Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP), Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII - Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, (haz. Hatice Aynur vd.), (s. 409-431). Turkuaz Yay.
- Köprülü, M. F. (1932). Habîbî. Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası, 5, 86-133.
- Köprülü, M. F. (2004). Saz Şâirleri (I-V). Başer Matbaası.
- Kurnaz, C. , Çeltik, H. (2011). Divan Şiiri Şekil Bilgisi (2. Baskı). Step Reklamcılık Mat.

- Kutlar, F. S. (2011). Menkabet-i Penc Keşî. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 58, 21-48.
- Kutluk, İ. (1989). Kınalı-zâde Hasan Çelebi Tezkiretü's-Şuarâ (C I-II). Türk Tarih Kurumu Yay.
- Küçük, S. (2011). Bâkî Dîvânı. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.
- Macit, M. (2016). Hatâyî'nin Yayınlanmamış Gazelleri. TÜBAR, 39 (Bahar), 115-153.
- Macit, M. (2017). Hatâyî Dîvânı. Bilnet Matbaacılık.
- Mengi, M. (1995). Mesîhî Dîvânı. AKM Yay.
- Meral, A. (2012). Risâle-i Haseneyn. <https://www.ussakiorder.com/uploads/5/8/1/7/58178045/niyazi-mısri-hasan-huseyin-risalesi-pdf.pdf>, Erişim Tarihi: 07.03.2024.
- Okuyucu, C. (1994). Cinânî (Hayatı-Eserleri-Dîvânının Tenkidli Metni). TDK Yay.
- Özdamar, M. (2001). Hüsameddin Uşşâkî ve Uşşakiler. Kırk Kandil Yayınları.
- Özdemir, M. (2020). Seyyid Nesîmî'nin Neşredilmemiş Tuyuğları. Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi, 4 (1), 404-485.
- Özmen, İ. (1998). Alevi- Bektaşî Şiirleri Antolojisi, C I (13. Yüzyıldan 16. Yüzyıla Kadar). Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Özmen, İ. (1998). Alevi- Bektaşî Şiirleri Antolojisi, C II (16. Yüzyıl). Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Özmen, İ. (1998). Alevi- Bektaşî Şiirleri Antolojisi, C III (17. - 18. Yüzyıl). Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Özmen, İ. (1998). Alevi- Bektaşî Şiirleri Antolojisi, C IV (19. Yüzyıl). Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Özmen, İ. (1998). Alevi- Bektaşî Şiirleri Antolojisi, C V (20. Yüzyıl). Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Öztelli, C. (1969). On Yedinci Yüzyıl Tekke Şairi Kul Nesîmî. Töyko Matbaası.
- Öztürk, Y. (2006). 17. Yüzyıl Şairlerinden Dimetokalı Vahdetî'nin Divanı'nın Tenkitli Metni. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Pala, İ. (2002). Kün. TDV İslâm Ansiklopedisi, <https://islamansiklopedisi.org.tr/kun>, Erişim Tarihi: 05.08.2024.
- Qəhrəmanov, C. (1973). İmâdüddin Nesîmî, Eserleri (3 C). İlim Neşriyatı.

- Saraç, M. A. Y. (2004). Emrî Divanı. <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-78368/emri-divani.html>, Erişim Tarihi: 26.02.2024.
- Sarı, M. (1992). Sabûhî Şeyh Ahmed Dede (Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Dîvânı'nın Tenkitli Metni). Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Seyhan, N. (2000). Medhî Divanı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin). Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Süzen, H. (1994). Dükakinzade Ahmed Beg Dîvanı (İnceleme-Tenkidli Metin). Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Şener, Ş. S. (2021). İBB Atatürk Kitaplığı Bel_Yz_K.04434 Numaralı Şiir Mecmuası (İnceleme-Metin). Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Tanrıbuyurdu, G. (2012). Mu'îdî Dîvân (Metin-Çeviri). Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Tarlan, A. N. (1992). Necatî Beg Divanı. Akçağ Yay.
- Tuğluk, İ. H. (2019). Hurûfî Mecmualarında Nesîmî, Nesîmî Kitabı, Cumhuriyet Üniversitesi Yay., 83-104.
- Usluer, F. (2009). Hurufîlik (İlk Elden Kaynaklarla Doğuşundan İtibaren). Kabalcı Yayınevi.
- Usluer, F. (2009). Hurûfî Şifreleri. Türklük Bilgisi Araştırmaları, 33 (II), 201-219.
- Ünver, İ. (1993). Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler. AÜDTCF Türkoloji Dergisi, C XI (1), 51-90.
- Vassaf, O. H. (2006). Sefîne-i Evliyâ (4. Cilt), (haz. M. Akkuş & A. Yılmaz). İstanbul Kitabevi.
- Yapıcı, İ. (2021). Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesinde Bulunan 00010 ve 01377 Nolu Şiir Mecmualarının Transkripsiyonu ve İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Yaşar, A. H. H. (2007). Amasya Tarihi (C 11), (ed. S. Keçeci Kurt vd.). Amasya Belediyesi Kültür Yayınları.
- Yavuz, O. Yavuz, K. (2016). Muhibbî Dîvânı, Bütün Şiirleri (İnceleme-Tenkitli Metin) (C II). Bilnet Matbaacılık ve Yay.
- Yazar, S. (2013). XVI. Yüzyılda Derlenmiş Bir Musammat Mecmuası. Turkish Studies, 8 (1), 601-651.
- Yılmaz, M. (1992). Edebiyatımızda İslâmî Kaynaklı Sözler. Enderun Kitabevi.

Yusufeli Belediyesi (2017). 19. Yüzyıl Şairlerinden Yusufelili Âşık Muhibbî Hayatı ve Deyişleri (haz. S. Bahadır). Uğur Ofset.

Yücer, H. M. (2021). Osmanlı Toplumunda Tasavvuf 19. Yüzyıl. İnsan Yay.

